ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសក
បញ្ចមភាគ

២៨

បោះពុម្ពលើកទី ២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០៤

បរិព្វាជកវគ្គោ

បឋមំ ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តំ[១]

(១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា វេសា-
លិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ ។ តេន
ខោ បន សមយេន វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ឯក-
បុណ្ឌរីកេ បរិព្វាជការាមេ បដិវសតិ ។ អថខោ ភគវា
បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលឹ
បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ
អតិប្បគោ ខោ តាវ វេសាលិយំ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ យន្នូ-
នាហំ យេន ឯកបុណ្ឌរីកោ បរិព្វាជការាមោ យេន
វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ
ភគវា យេន ឯកបុណ្ឌរីកោ បរិព្វាជការាមោ យេន
វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ
វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ទូរតោ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា[២]

---

១ ម. តេវិជ្ជវច្ឆគោត្តសុត្តន្តិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ សោ អដ្ឋកថាយម្បិ តាទិសោយេវ ។
២ ម. ឱ ទិស្វាន ។

បរិព្វាជកវគ្គ

ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ១

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា នាមហាវ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អាស្រ័យនៅក្នុងអារាមរបស់បរិព្វាជក ដែលមានដើមស្វាយសមួយដើម ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ បានទ្រង់ព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគតតៀងចូលទៅរកបរិព្វាជកឈ្មោះវច្ឆគោត្ត ឯអារាមរបស់បរិព្វាជកដែលមានដើមស្វាយសមួយដើមសិន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅរកវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ឯអារាមរបស់បរិព្វាជក ដែលមានដើមស្វាយសមួយដើមហើយ ។ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ បានក្រាប

ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯតុ ខោ ភន្តេ ភគវា ស្វាគតំ[១] ភន្តេ ភគវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ ភគវា ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាគមនាយ និសីទតុ ភន្តេ ភគវា ឥទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ វច្ឆគោត្តោបិ ខោ បរិព្វាជកោ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(២) ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុតមេតំ[២] ភន្តេ សមណោ គោតមោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ យេ តេ ភន្តេ ឯវមាហំសុ សមណោ គោតមោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ

---

១ ឱ. សាគតំ ។ ២ ឱ. សុតំ មេតំ ។

ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកជាការប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គខានធ្វើដំណើរមកកន្លែងនេះ អស់កាលយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់ នេះអាសនៈ ខ្ញុំព្រះអង្គក្រាលស្រេចហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបរិព្វាជកក្រាលថ្វាយ ។ ចំណែកឯវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក៏កាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(៦) លុះវច្ឆគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រឿងនេះខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់មកថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ ព្រះអង្គជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ឥតមានសេសសល់ថា កាលតថាគតដើរក្តី ឋិតនៅក្តី លក់ក្តី ភ្ញាក់ក្តី ញាណទស្សនៈរមែងតាំងប្រាកដឡើងជារឿយ ៗ មិនដាច់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជនទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ ព្រះអង្គជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ

ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ កច្ចិ តេ ភន្តេ ភគវតោ វុត្តវាទិនោ ន ច ភគវន្តំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខន្តិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆតីតិ ។ យេ តេ វច្ឆ ឯវមាហំសុ សមណោ គោតមោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ ន មេ តេ វុត្តវាទិនោ អព្ភាចិក្ខន្តិ ច បន មន្តេ[1] អសតា អភូតេនាតិ ។

---

១ ម. មំ ។

ឥតមានសេសសល់ថា កាលតថាគតដើរក្តី ឋិតនៅក្តី លក់ក្តី ភ្ញាក់ក្តី ញាណទស្សនៈរមែងតាំងនៅប្រាកដជារឿយ ៗ មិនដាច់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជនទាំងនោះ តើឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយផង មិនឈ្មោះថា ពោលបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលប្តជ្ញានូវហេតុ (ព្រះសព្វញ្ញុតញ្ញាណ) តាមហេតុ (ពាក្យដែលមហាជននាំគ្នាប្តជ្ញាយ៉ាងនោះ) ផង មួយទៀត វាទានុវាទ (ពាក្យរបស់ព្រះអង្គនឹងពាក្យដែលអនុលោមតាមវាទៈរបស់ព្រះអង្គ) ណាទីមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ (តាមហេតុដែលគេពោល) នឹងមិនមកកាន់ឋានៈដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀលទេឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ជនទាំងឡាយណាពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ ព្រះអង្គជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តជ្ញានូវញាណទស្សនៈឥតមានសេសសល់ថា កាលតថាគតដើរក្តី ឋិតនៅក្តី លក់ក្តី ភ្ញាក់ក្តី ញាណទស្សនៈរមែងតាំងប្រាកដឡើងជារឿយ ៗ មិនដាច់ ជនទាំងឡាយនោះ មិនមែនពោលតាមពាក្យរបស់តថាគតទេ អ្នកទាំងនោះ ឈ្មោះថាពោលបង្កាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតទេតើ ។

(៣) កថំ ព្យាករមានា បន មយំ ភន្តេ វុត្តវាទិនោ ចេវ ភគវតោ អស្សាម ន ច ភគវន្តំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យាម ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។ តេវិជ្ជោ សមណោ គោតមោតិ ខោ វច្ឆ ព្យាករមានោ វុត្តវាទី ចេវ មេ អស្ស ន ច មំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆេយ្យ ។ អហំ ហិ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខាមិ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ អហំ ហិ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខាមិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សាមិ

(៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះយើងខ្ញុំ កាលព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យ របស់ព្រះមានព្រះភាគផង ជាអ្នកមិនពោលបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលព្យាករនូវហេតុតាមហេតុផង មួយទៀត វាទានុវាទណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ នឹងមិនមកកាន់ឋានៈដែលអ្នកប្រាជ្ញ គប្បីតិះដៀលបាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលកាលពោលព្យាករថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់បាននូវវិជ្ជា ៣ ដូច្នេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យរបស់តថាគតផង មិនឈ្មោះថាពោលបង្កាច់តថាគត ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលព្យាករនូវហេតុតាមហេតុផង មួយទៀត វាទានុវាទណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀលបាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើតថាគតចង់រលឹក (ទៅរកជាតិ) ត្រឹមណា តថាគតក៏រលឹកបាននូវបុព្វេនិវាសជាច្រើនត្រឹមណោះ ការរលឹកបាននោះដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ តថាគតរលឹកបាននូវបុព្វេនិវាស ជាច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើតថាគតចង់ (ឃើញពួកសត្វ) ត្រឹមណា ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងនូវចក្ខុ ជារបស់មនុស្សធម្មតា តថាគតឃើញច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ

ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាមិ ។ អហំ ហិ វច្ឆ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមិ ។ តេវិជ្ជោ សមណោ គោតមោតិ ខោ វច្ឆ ព្យាករមានោ វុត្តវាទី ចេវ មេ អស្ស ន ច មំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។

(៨) ឯវំ វុត្តេ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ ភោ គោតម កោចិ គិហី គិហិសញ្ញោជនំ (១) អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា

---

១ ម. គិហិសំយោជនំ ។

ដែលកំពុងច្យុត ដែលកំពុងកើតឡើង ជាសត្វថោកថយនិងឧត្តមមាន សម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ត្រឹមណោះ ។ បេ ។ តថាគតដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ៗ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ (អរហត្តផលសមាធិ) នូវបញ្ញាវិមុត្តិ (អរហត្តផលបញ្ញា) មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលកាលពោលប្តេជ្ញាថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់បាននូវវិជ្ជា ៣ ដូច្នេះ ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលតាមពាក្យរបស់តថាគតផង មិនឈ្មោះថា ពោលបង្កាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលប្តេជ្ញា នូវហេតុតាមហេតុផង មួយទៀត វាទានុវាទណានីមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀលបាន ។

[៤] លុះត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជកបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលនីមួយដែលជាគ្រហស្ថ មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញោជនៈ (សេចក្តីត្រេកអរក្នុងសង្ខារនឹងបរិក្ខាររបស់គ្រហស្ថ ជាគ្រឿងព័ន្ធព័ន្ធ) លុះដល់រំលាយខន្ធ

ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ខោ វច្ឆ កោចិ គិហី គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ អត្ថិ បន ភោ គោតម កោចិ គិហី គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា សគ្គូបគោតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោវ យេ គិហី គិហិសញ្ញោជនំ អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា សគ្គូបគាតិ ។ អត្ថិ នុ ខោ ភោ គោតម កោចិ អាជីវកោ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ខោ វច្ឆ កោចិ អាជីវកោ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ អត្ថិ បន ភោ គោតម កោចិ អាជីវកោ កាយស្ស ភេទា សគ្គូបគោតិ ។ ឥតោ ខោ សោ វច្ឆ ឯកនវុតោ កប្បោ យមហំ អនុស្សរាមិ នាភិជានាមិ កញ្ចិ អាជីវកំ សគ្គូបគំ អញ្ញត្រ

ទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មានខ្លះដែរឬ ។ មាលវច្ឆៈ បុគ្គលទីមួយដែលជាគ្រហស្ថ មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញោជនៈ លុះរំលាយខន្ធទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មិនមានសោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះបុគ្គលទីមួយដែលជាគ្រហស្ថ មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញោជនៈ លុះដល់រំលាយខន្ធទៅ ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ មានខ្លះដែរឬ ។ មាលវច្ឆៈ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលជាគ្រហស្ថ មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញោជនៈទេ លុះដល់រំលាយខន្ធទៅហើយ ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០ នាក់ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បុគ្គលទីមួយដែលជាអាជីវក លុះដល់រំលាយខន្ធទៅ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មានខ្លះដែរឬ ។ មាលវច្ឆៈ បុគ្គលទីមួយដែលជាអាជីវក លុះដល់រំលាយខន្ធទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មិនមានសោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះបុគ្គលទីមួយដែលជាអាជីវក លុះដល់រំលាយខន្ធទៅ ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ មានដែរឬ ។ មាលវច្ឆៈ រាប់អំពីកប្បនេះឡើងទៅ ៩១ កប្ប តថាគតនឹករក មិនឃើញ នូវអាជីវកណាមួយ ដែលចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ទេ វៀរ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តេ សុញ្ញព្យាករណំ

ឯកេន សោ បាបិ(១) កម្មវាទី កិរិយវាទីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ភោ គោតម សុញ្ញំ អទុំ តិត្ថាយតនំ អន្តមសោ សគ្គូបគេនាតិ ។ ឯវំ(២) វច្ឆ សុញ្ញំ អទុំ តិត្ថាយតនំ អន្តមសោ សគ្គូបគេនាបីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តំ បឋមំ(៣) និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. បាសិ ។ ២ ឱ. សគ្គូបគេនាបីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ។ ៣ ឱ. ម. តេវិជ្ជវច្ឆគោត្ត-សុត្តំ បឋមំ ។

លែងតែបុគ្គលមួយពួក ដែលជាកម្មវាទី (អ្នកដែលពោលថាបុណ្យបាបជារបស់អ្នកធ្វើ) នឹងកិរិយវាទី (អ្នកពោលថាបុណ្យបាប ដែលអ្នកធ្វើ ឈ្មោះថាបានធ្វើហើយ) ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ លទ្ធិរបស់តិត្ថិយឯណោះ ដោយហោចទៅឈ្មោះថាសូន្យ ចាកគុណដែលនឹងនាំទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ ម្នាលវច្ឆៈយ៉ាងហ្នឹងហើយ លទ្ធិរបស់តិត្ថិយឯណោះ ដោយហោចទៅ ឈ្មោះថាសូន្យចាកគុណដែលនឹងនាំទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ វច្ឆគោត្តបរិញ្វាជក ក៏មានចិត្តរីករាយត្រេកអរហើយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តំ

(៥) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(៦) ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កិំ នុ ខោ ភោ គោតម សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិំ បន ភោ(១) គោតម អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃ-មញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ

១ ម. កិំ នុ ខោ ភោ ។

អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ២

(៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងអារាមឈ្មោះជេតវ័ន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ បរិព្វាជកឈ្មោះវច្ឆគោត្ត ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលនូវពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(៥) វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគត មិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីឃើញ យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគត មិនឃើញ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តេ ទសទិដ្ឋិគតំ

ឯវំទិដ្ឋិ អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ បន ភោ គោតម អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ បន ភោ គោតម អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ

យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត

មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ បន ភោ គោតម ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កឹ បន ភោ គោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ

ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្ដីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត

គោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ
សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។

(៧) កិន្នុ ខោ ភោ គោតម សស្សតោ លោកោ
ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ
ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី
សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេ-
សិ ។ កឹ បន ភោ គោតម អសស្សតោ លោកោ
ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី អសស្សតោ
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។
កិន្នុ ខោ ភោ គោតម អន្តវា លោកោ ឥទមេវ
សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋី ភវំ គោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី អន្តវា
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ

ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះទេ ។

(៧) វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។

កិំ បន ភោ គោតម អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ
សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អនន្តវា
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កិន្នុ
ខោ ភោ គោតម តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ
មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ តំ ជីវំ តំ សរីរំ
ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កិំ បន
ភោ គោតម អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ
មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អញ្ញំ
ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ
វទេសិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម ហោតិ
តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ
ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ

កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនមានសេច-ក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ

ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កឹ បន ភោ គោតម ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កិន្នុ ខោ ភោ គោតម ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កឹ បន ភោ គោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ គោតម-មោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ខោ អហំ វច្ឆ

ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះគោ-តមដ៏ចំរើនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិន

ឯវំទិដ្ឋិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។ កិំ បន ភវំ គោតមោ អាទីនវំ សម្បស្សមានោ ឯវំ ឥមានិ សព្វសោ ទិដ្ឋិគតានិ អនុបគតោតិ ។

(៩) សស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ ទិដ្ឋិគតមេតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តាកេ(១) ទិដ្ឋិវិសូកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ សទុក្ខំ សវិឃាតំ សឧបាយាសំ សបរិឡាហំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ អសស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ អន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ អនន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ អញ្ញំ ជីវំ

១ ឱ. ទិដ្ឋិកន្តារំ ។

ឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នេះទេ ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ឃើញច្បាស់នូវទោសដូចម្តេច បានជាមិនប្រកាន់នូវទិដ្ឋិទាំងនេះ ដោយប្រការទាំងពួងយ៉ាងនេះ ។

(៨) ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា លោកទៀងដូច្នេះឯង ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃស្បាត ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងចម្រូងចម្រាស ជាសេចក្តីឃើញឃ្វេងឃ្វាង ជាសេចក្តីឃើញដែលប្រកបសត្វទុកប្រកបដោយទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាក ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនដើម្បីសេចក្តីរលត់ មិនដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ មិនដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថាលោកមិនទៀងដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថាលោកមានទីបំផុតដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថាលោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថានោះជីវិត នោះសរីរៈ ដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថាជីវិតដទៃ

អញ្ញំ សរីរន្តិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ទិដ្ឋិគតមេតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ សទុក្ខំ សវិឃាតំ សឧបាយាសំ សបរិឡាហំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ ឥមំ ខោ អហំ វច្ឆ អាទីនវំ សម្បស្សមានោ ឯវំ ឥមានិ សព្វសោ ទិដ្ឋិគតានិ អនុបគតោតិ ។ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស កិញ្ចិ ទិដ្ឋិគតន្តិ ។ ទិដ្ឋិគតន្តិ ខោ វច្ឆ អបនីតមេតំ តថាគតស្ស ទិដ្ឋញ្ហេតំ(១) វច្ឆ

---

១ ម. ទិដ្ឋញ្ចេតំ ។

សរីរៈដទៃដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្ដីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត ដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្ដីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅមិនកើតទៀតដូច្នេះ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្ដីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្ដីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នេះឯង ជាសេចក្ដីឃើញយ៉ាងព្រៃស្ងាត ជាសេចក្ដីឃើញយ៉ាងឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ជាសេចក្ដីឃើញយ៉ាងចម្រូងចម្រាស ជាសេចក្ដីឃើញយ៉ាងឃ្វេងឃ្វាង ជាសេចក្ដីឃើញដែលប្រកបសត្វទុកប្រកបដោយទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្ដីលំបាក ប្រកបដោយសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីនឿយណាយ មិនដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិនដើម្បីសេចក្ដីរលត់ មិនដើម្បីសេចក្ដីស្ងប់រម្ងាប់ មិនដើម្បីសេចក្ដីដឹងច្បាស់ មិនដើម្បីសេចក្ដីត្រាស់ដឹង មិនដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតឃើញច្បាស់នូវទោសដូច្នេះឯង ទើបបានជាមិនប្រកាន់នូវទិដ្ឋិទាំងនេះ ដោយប្រការទាំងពួងយ៉ាងនេះ ។ ចុះសេចក្ដីឃើញបន្តិចបន្តួចរបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើនមានខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្ដីឃើញដូច្នេះឯង តថាគតបាននាំចេញហើយ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះសេចក្ដីឃើញ

តថាគតេន ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថង្គមោ ឥតិ វេទនា ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្ថង្គមោ ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ អត្ថង្គមោ ឥតិ សង្ខារា ឥតិ សង្ខារានំ សមុទយោ ឥតិ សង្ខារានំ អត្ថង្គមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថង្គមោតិ តស្មា តថាគតោ សព្វមញ្ញិតានំ សព្វមត្ថិតានំ (១) សព្វាហង្ការមមង្ការមានានុសយានំ ខយា វិរាគា និរោធា ចាគា បដិនិស្សគ្គា អនុបាទា វិមុត្តោតិ វទាមីតិ ។

(៩) ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ បន ភោ គោតម ភិក្ខុ កុហឹ ឧប្បជ្ជតីតិ (២) ។ ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។ តេនហិ ភោ គោតម ន ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។

---

១ សព្វមថិតានន្តិបិ ។ ២ ម ឧបជ្ជតីតិប្បត្តិ ។

នេះ តថាគតឃើញហើយថា រូបដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃរូបដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃរូបដូច្នេះ វេទនាដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃវេទនាដូច្នេះ សញ្ញាដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃសញ្ញាដូច្នេះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នេះ វិញ្ញាណដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នេះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណដូច្នេះ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតពោលថា តថាគតរួចស្រឡះហើយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ព្រោះអស់ទៅ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះរលត់ទៅ ព្រោះលះបង់ ព្រោះរលាស់ចោល នូវសេចក្តីមើលឃើញទាំងពួង នូវសេចក្តីបន្ទាបបន្ទោកទាំងពួង នឹងអហង្ការ មមង្ការមានានុស័យទាំងពួង(១) ។

[៩] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុដែលមានចិត្តរួចស្រឡះហើយយ៉ាងនេះ នឹងកើតទៀតក្នុងទីណា ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថាកើតទៀតដូច្នេះមិនគួរទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែមិនកើតទៀតទេឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា មិនកើតទៀតដូច្នេះ ក៏មិនគួរ ។

១ បានដល់ ទិដ្ឋិ តណ្ហា និងមានះ ទាំង ៣ ។ អដ្ឋកថា ។

តេនហិ ភោ គោតម ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។ តេនហិ ភោ គោតម នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ។ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។

[១០] ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ បន ភោ គោតម ភិក្ខុ កុហឹ ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ឧប្បជ្ជតីតិ វច្ឆ [១] ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ ភោ គោតម ន ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ ភោ គោតម ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ ភោ គោតម

---

១ ម. ខោ វច្ឆ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះក៏មិនគួរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នេះឬក៏មិនគួរ ។

(១០) កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុដែលមានចិត្តរួចស្រឡះហើយយ៉ាងនេះ នឹងកើតទៀតក្នុងទីណា ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថាកើតទៀតដូច្នេះមិនគួរទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែមិនកើតទៀតទេឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា មិនកើតទៀតដូច្នេះក៏មិនគួរ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នេះក៏មិនគួរ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើដូច្នោះមានតែ

នេវ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមានោ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ ឯត្ថាហំ ភោ គោតម អញ្ញាណមាបាទឹ ឯត្ថ សម្មោហមាបាទឹ ។ យាបិ មេ ឯសា ភោតោ គោតមស្ស បុរិមេន កថាសល្លាបេន អហុ បសាទមត្តា សាបិ មេ ឯតរហិ អន្តរហិតាតិ ។

(១១) អលញ្ហិ តេ វច្ឆ អញ្ញាណាយ អលំ សម្មោហាយ គម្ភីរោ ហាយំ(១) វច្ឆ ធម្មោ ទុទ្ទសោ ទុរនុពោធោ សន្តោ បណីតោ អតក្កាវចរោ និបុណោ បណ្ឌិតវេទនីយោ សោ តយា ទុជ្ជានោ អញ្ញទិដ្ឋិកេន អញ្ញខន្តិកេន អញ្ញរុចិកេន អញ្ញត្ថយោគេន(២) អញ្ញត្ថាចរិយកេន(៣) តេនហិ វច្ឆ តំយេវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កិំ មញ្ញសិ វច្ឆ

១ ម. ហយំ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញត្រយោគេន ។ ៣ ម. អញ្ញត្រ អាចរិយកេន ។

កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះក៏មិនគួរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គដល់នូវសេចក្តីមិនដឹងក្នុងដំណើរនេះ ដល់នូវសេចក្តីវង្វេងវង្វាន់ ក្នុងដំណើរនេះ ។ បសាទណារបស់ខ្ញុំដែលជាបសាទអាចញ៉ាំងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើតមាន ដោយពាក្យពីមុនរបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ បសាទនោះរបស់ខ្ញុំក៏បាត់អស់ទៅ ។

[១៩] ម្នាលវច្ឆៈ គួរតែអ្នកមិនដឹង គួរតែអ្នកវង្វេងវង្វាន់ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះធម៌នេះជាធម៌ដ៏ជ្រៅ ជាធម៌ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយកម្រ ជាធម៌ត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ ជាធម៌ដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏ថ្ងៃថ្លា មិនជាទីត្រាច់ចុះនៃតក្កៈបាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន ធម៌នោះខ្លួនអ្នកដែលមានទិដ្ឋិដទៃ មានសេចក្តីពេញចិត្តដទៃ មានសេចក្តីគាប់ចិត្តដទៃ មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីដទៃ មានអាចារ្យក្នុងទីដទៃ រមែងដឹងបានដោយកម្រ ម្នាលវច្ឆៈ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងត្រឡប់សួរអ្នកក្នុងដំណើរនេះវិញ ដំណើរនោះគួរដល់អ្នកយ៉ាងណា អ្នកគប្បីដោះស្រាយនូវដំណើរនោះយ៉ាងនោះចុះ ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកសំគាល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច

សចេ តេ បុរតោ អគ្គិ ជលេយ្យ ជានេយ្យាសិ ត្វំ អយំ មេ បុរតោ អគ្គិ ជលតីតិ ។ សចេ មេ ភោ គោតម បុរតោ អគ្គិ ជលេយ្យ ជានេយ្យាហំ អយំ មេ បុរតោ អគ្គិ ជលតីតិ ។ សចេ បន តំ វច្ឆ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ យោ តេ អយំ បុរតោ អគ្គិ ជលតិ អយំ អគ្គិ កឹ បដិច្ច ជលតីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ ត្វំ វច្ឆ កិន្តិ ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភោ គោតម ឯវំ បុច្ឆេយ្យ យោ តេ អយំ បុរតោ អគ្គិ ជលតិ អយំ អគ្គិ កឹ បដិច្ច ជលតីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភោ គោតម ឯវំ ព្យាករេយ្យំ យោ មេ(១) បុរតោ អគ្គិ ជលតិ អយំ អគ្គិ តិណកដ្ឋុបាទានំ បដិច្ច ជលតីតិ ។ សចេ តេ វច្ឆ បុរតោ សោ អគ្គិ និព្វាយេយ្យ ជានេយ្យាសិ ត្វំ អយំ មេ បុរតោ អគ្គិ និព្វុតោតិ ។ សចេ មេ ភោ គោតម បុរតោ សោ អគ្គិ និព្វាយេយ្យ ជានេយ្យាហំ អយំ មេ បុរតោ អគ្គិ និព្វុតោតិ ។

១ ម. យោ មេ អយំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ សួរអំពីការឆេះទាំងរលត់នៃភ្លើង

បើភ្លើងឆេះក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក អ្នកគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះឆេះក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើភ្លើងឆេះក្នុងទីចំពោះមុខខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះឆេះ ក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើគេសួរអ្នកយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណាឆេះ ក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក ភ្លើងនេះឆេះ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ម្នាលវច្ឆៈ បើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើគេសួរខ្ញុំយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណាឆេះក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក ភ្លើងនេះឆេះ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណាឆេះក្នុងទីចំពោះមុខខ្ញុំ ភ្លើងនេះឆេះឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវកំញមគឺស្មៅនិងឧស ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើភ្លើងនោះរលត់ទៅក្នុងទីចំពោះមុខ (អ្នក) អ្នកគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះរលត់ហើយក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បើភ្លើងនោះរលត់ទៅក្នុងទីចំពោះមុខខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះរលត់ហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញ ។

សចេ បន តំ វច្ឆ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ យោ តេ អយំ បុរតោ អគ្គិ និព្វុតោ សោ អគ្គិ ឥតោ កតមំ ទិសំ គតោ បុរត្ថិមំ វា បច្ឆិមំ វា ឧត្តរំ វា ទក្ខិណំ វាតិ ឯវំ បុដ្ឋោ ត្វំ វច្ឆ កិន្តិ ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ ន ឧបេតិ ភោ គោតម យញ្ហិ សោ ភោ គោតម អគ្គិ តិណកដ្ឋុបាទានំ បដិច្ច ជលតិ(១) តស្ស ច បរិយាទានា អញ្ញស្ស ច អនុបហារា អនាហារោ និព្វុតោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

(១២) ឯវមេវ ខោ វច្ឆ យេន រូបេន តថាគតំ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាគតស្ស បហីនំ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ(២) អាយតិំ អនុប្បាទធម្មំ រូបសង្ខាវិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាគតោ គម្ភីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោគាឡ្ហោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ

១ ម. អជលិ ។ ២ ម. អនភាវគតំ ។

ម្នាលវច្ឆៈ ចុះបើគេសួរយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណា ដែលរលត់ហើយក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក ភ្លើងនោះទៅអំពីទីនេះទៅហើយ ទៅកាន់ទិសណា ខាងកើតឬខាងលិច ខាងជើងឬខាងត្បូង ម្នាលវច្ឆៈ បើគេសួរយ៉ាងនេះតើអ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនគួរនឹងដោះស្រាយបានទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដ្បិតថាភ្លើងនោះ ឆេះព្រោះអាស្រ័យនូវកំញមគឺស្មៅនិងឧសណា ដល់នូវកិរិយាចប់ថា រលត់ទៅមិនមានអាហារដូច្នេះ ព្រោះអស់ទៅនៃកំញមគឺស្មៅនិងឧសនោះផង ព្រោះមិនមានកិរិយានាំចូលទៅជិតនូវវត្ថុដទៃផង ។

[១២] ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយរូបណា រូបនោះតថាគត លះបង់ហើយ កាត់ឫសគល់ហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជារូបមានកិរិយាមិនកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយចាកចំណែកនៃរូប ជាអ្នកជ្រៅ (ដោយគុណ) មានប្រមាណមិនបានដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រយ៉ាងនេះឯង ។ ដូចមហាសមុទ្រនឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថា មិនកើតទៀតទេក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតខ្លះមិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន

ឆ ឧបេតិ ។ យាយ វេទនាយ តថាគតំ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ សា វេទនា តថាគតស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា វេទនាសង្ខាវិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាគតោ គម្ភីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោគាឡ្ហោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ។ យាយ សញ្ញាយ តថាគតំ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ សា សញ្ញា តថាគតស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា សញ្ញាសង្ខាវិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាគតោ គម្ភីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោគាឡ្ហោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច

ក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយវេទនាណា វេទនានោះ តថាគតលះបង់ហើយ កាត់ឫសគោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាវេទនាមានកិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ ចាកចំណែកនៃវេទនា ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ ទឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយសញ្ញាណា សញ្ញានោះតថាគតលះបង់ហើយ កាត់ឫសគោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាសញ្ញាមានកិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយចាកចំណែកនៃសញ្ញា ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ ទឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើត

ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ។ យេហិ សង្ខារេហិ តថាគតំ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ តេ សង្ខារា តថាគតស្ស បហីនា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា សង្ខារសង្ខាវិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាគតោ គម្ភីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោ-គាឡ្ហោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ។ យេន វិញ្ញាណេន តថាគតំ បញ្ញាបយមានោ បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាគតស្ស បហីនំ ឧច្ឆិន្នមូលំ តាលាវត្ថុកតំ អនភាវង្កតំ អាយតឹ អនុប្បាទធម្មំ វិញ្ញាណសង្ខាវិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាគតោ គម្ភីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោគាឡ្ហោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ទោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ

ទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតក៏មិនមែន ថាមិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយសង្ខារទាំងឡាយណា សង្ខារទាំងឡាយនោះ តថាគតលះបង់ហើយ កាត់ឫសគោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាសង្ខារមានកិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ ចាកចំណែកនៃសង្ខារ ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ នឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតក៏មិនមែន ថា មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយវិញ្ញាណណា វិញ្ញាណនោះ តថាគត លះបង់ហើយ កាត់ឫសគោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាត្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាវិញ្ញាណមានកិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ ចាកចំណែកនៃវិញ្ញាណ ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ នឹងថាកើតទៀតក៏មិនគួរ

ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតីតិ ។

(១៣) ឯវំ វុត្តេ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សេយ្យថាបិ ភោ គោតម គាមស្ស វា និគមស្ស វា អវិទូរេ មហាសាលរុក្ខោ តស្ស អនិច្ចតា សាខាបលាសំ បលុជ្ជេយ្យ តចបប្បដិកា បលុជ្ជេយ្យុំ ផេគ្គុ បលុជ្ជេយ្យ សោ អបរេន សមយេន អបគតសាខាបលាសោ អបគតត្តចបប្បដិកោ អបគតផេគ្គុកោ សុទ្ធោ សារេ(១) បតិដ្ឋិតោ ឯវមេវំ(២) ភោតោ គោតមស្ស បាវចនំ អបគតសាខាបលាសំ អបគតត្តចបប្បដិកំ អបគតផេគ្គុកំ សុទ្ធំ(៣) សារេ បតិដ្ឋិតំ អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម សេយ្យថាបិ ភោ គោតម

---

១ ឱ. សុទ្ធោ អស្ស សារេ ។ ២ ឱ. ឯវមេវ ភវំ ។ ៣ ឱ. សុទ្ធំ ។

ថា មិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មិនគួរ ។

(១៣) លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដើមពាំងក្ធុំធំ (ដុះនៅ) ក្នុងទីជិតនៃស្រុកក្តី និគមក្តី មែកនឹងស្លឹកនៃដើមពាំងក្ធុំធំនោះ ក៏វិនាសទៅដោយភាពមិនទៀង សំបកនឹងក្រមរទាំងឡាយក៏វិនាសទៅ ស្រាយក៏វិនាសទៅ សម័យខាងក្រោយមក ដើមពាំងក្ធុំធំនោះ ក៏ប្រាសចាកមែកនឹងស្លឹក ប្រាសចាកសំបកនឹងក្រមរ ប្រាសចាកស្រាយ ឋិតនៅតែខ្លឹមដ៏ស្អាត យ៉ាងណាមិញ ឯពាក្យជាប្រធាន (ធម្មវិន័យ) របស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក៏ប្រាសចាកមែកនឹងស្លឹក ប្រាសចាកសំបកនឹងក្រមរ ប្រាសចាកស្រាយ ឋិតនៅចំពោះខ្លឹមដ៏ស្អាតយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន

និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ
មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ
ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ
បកាសិតោ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ
គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ
គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គតន្តិ ។

អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ ដូចជាបុគ្គលផ្ងារឡើងនូវវត្ថុដែលផ្កាប់ ឬបើកនូវវត្ថុដែលកំបាំង ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោត ដូចគេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សអ្នកមានភ្នែក(ភ្លឺ) រមែងបានឃើញរូបទាំងឡាយដូច្នោះដែរ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះគោតមមានព្រះភាគ ព្រមទាំងព្រះធម៌ ទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ក្នុងកាលមានថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ។

ចប់ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ មហាវច្ឆគោត្តសុត្តំ

(១៤) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទីឃរត្តាហំ ភោតោ គោតមេន សហកថី សាធុ មេ ភវំ គោតមោ សង្ខិត្តេន កុសលាកុសលំ ទេសេតូតិ ។ សង្ខិត្តេនបិ ខោ តេ អហំ វច្ឆ កុសលាកុសលំ ទេសេយ្យំ វិត្ថារេនបិ ខោ តេ អហំ វច្ឆ កុសលាកុសលំ ទេសេយ្យំ អបិច តេ អហំ វច្ឆ សង្ខិត្តេន កុសលាកុសលំ ទេសេស្សាមិ

មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ៣

(១៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ លំដាប់នោះ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យពក់ទាក់សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់និយាយជាមួយនឹងព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស់កាលជាយូរអង្វែងមកហើយ សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនសំដែងកុសលធម៌នឹងអកុសលធម៌ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសេចក្តីសង្ខេបចុះ ។

មាលវច្ឆៈ តថាគតនឹងសំដែងកុសលធម៌នឹងអកុសលធម៌ ដល់អ្នកដោយសេចក្តីសង្ខេបបាន មាលវច្ឆៈ តថាគត នឹងសំដែងកុសលធម៌នឹងអកុសលធម៌ ដល់អ្នកដោយសេចក្តីពិស្តារក៏បាន មាលវច្ឆៈ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងសំដែងកុសលធម៌នឹងអកុសលធម៌ដល់អ្នកដោយសេចក្តីសង្ខេប

តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ ។

(១៨) ភគវា ឯតទវោច លោភោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អលោភោ ខោ វច្ឆ[១] កុសលំ ទោសោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អទោសោ ខោ វច្ឆ[២] កុសលំ មោហោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អមោហោ ខោ វច្ឆ[៣] កុសលំ ឥតិ ខោ វច្ឆ ឥមេ តយោ ធម្មា អកុសលា តយោ ធម្មា កុសលា ។ បាណាតិបាតោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ បាណាតិបាតា វេរមណី កុសលំ អទិន្នាទានំ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អទិន្នាទានា វេរមណី កុសលំ កាមេសុមិច្ឆាចារោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណី កុសលំ មុសាវាទោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ មុសាវាទា វេរមណី កុសលំ បិសុណា វាចា ខោ វច្ឆ អកុសលំ បិសុណាយ វាចាយ វេរមណី កុសលំ ផរុសា វាចា ខោ វច្ឆ អកុសលំ ផរុសាយ វាចាយ វេរមណី កុសលំ

១.២.៣ ឱ.ម. ខោ វច្ឆាតិ ន ទិស្សតិ ។

ចូរអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ស្តាប់ធម៌នោះដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក៏បានទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

(១៨) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលវច្ឆៈ លោភៈជាអកុសល ម្នាលវច្ឆៈ អលោភៈជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ទោសៈជាអកុសល ម្នាលវច្ឆៈ អទោសៈជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ មោហៈជាអកុសល ម្នាលវច្ឆៈ អមោហៈជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជាអកុសល ៣ ជាកុសល ៣ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បាណាតិបាត ជាអកុសល ការវៀរចាកបាណាតិបាត ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ អទិន្នាទាន ជាអកុសល ការវៀរចាកអទិន្នាទាន ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ កាមេសុមិច្ឆាចារ ជាអកុសល ការវៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ មុសាវាទ ជាអកុសល ការវៀរចាកមុសាវាទ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ បិសុណាវាចា ជាអកុសល ការវៀរចាកបិសុណាវាចា ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ផរុសវាចា ជាអកុសល ការវៀរចាកផរុសវាចា ជាកុសល

សម្ផប្បលាបោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ សម្ផប្បលាបា វេរមណី កុសលំ អភិជ្ឈា ខោ វច្ឆ អកុសលំ អនភិជ្ឈា កុសលំ ព្យាបាទោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អព្យាបាទោ កុសលំ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ខោ វច្ឆ អកុសលំ សម្មាទិដ្ឋិ កុសលំ ឥតិ ខោ វច្ឆ ឥមេ ទស ធម្មា អកុសលា ទស ធម្មា កុសលា ។ យតោ ខោ វច្ឆ ភិក្ខុនោ តណ្ហា បហីនា ហោតិ ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវង្កតា អាយតឹ អនុប្បាទធម្មា ហោតិ សោ (១) ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសំយោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោតិ ។

១ ឱ. ម. សោ ហោតិ ។

ម្នាលវច្ឆៈ សម្ផប្បលាបៈ ជាអកុសល ការវៀរចាកសម្ផប្បលាបៈ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ អភិជ្ឈា ជាអកុសល អនភិជ្ឈា ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ព្យាបាទ ជាអកុសល ការមិនព្យាបាទ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអកុសល សម្មាទិដ្ឋិ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជាអកុសល ១០ ជាកុសល ១០ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ៗ ម្នាលវច្ឆៈ កាលបើភិក្ខុបានលះបង់តណ្ហា បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើវត្ថុសម្រាប់កើតទៀតឲ្យអស់រលីង ដូចជាដើមត្នោតដែលគេគាស់ក្របែលរលីង ឲ្យលែងដុះតទៅទៀតហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាពតទៅទៀតហើយ ឲ្យជាធម៌លែងមានកំណើតតទៅខាងមុខទៀតហើយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះជា ជាព្រះអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ មានកិច្ចដែលគួរធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់សព្វគ្រប់ហើយ មានសំយោជនៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ជាអ្នកមានចិត្តផុតស្រឡះចាកកិលេស ៗ

[១៦] តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកភិក្ខុ(១) សាវកោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោ(២) វ យេ ភិក្ខូ មម សាវកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។ តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខូ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកភិក្ខុនីបិ សាវិកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ

---

១ ឱ. ម. ឯកភិក្ខុបិ ។ ២ ឱ. ម. អថខោ ភិយ្យោ ភិក្ខូ ទិស្សន្តិ ។

[១៦] វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន លើកទុកចុះ ចុះភិក្ខុមួយរូបជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០,២០១,៣០០,៤០០,៥០០ទេ ម្នាលវច្ឆៈ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកភិក្ខុជាសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន លើកទុកចុះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏លើកទុកចុះ ចុះភិក្ខុនីមួយរូបដែលជាសាវិការបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដ៏មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០,២០០,៣០០,៤០០,៥០០ទេ

អថខោ ភិយ្យោវ យា ភិក្ខុនិយោ មម សាវិកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ ។

(១៧) តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខូ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកុបាសកោបិ សាវកោ គិហី ឱទាតវសនោ ព្រហ្មចារី(១) បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោវ យេ ឧបាសកា មម សាវកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកាតិ ។ តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខូ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ តិដ្ឋន្តុ

១ ឱ. ម. ព្រហ្មចារី ។

តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកភិក្ខុនីដែលជាសាវិកា របស់តថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែល មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(១៧) ព្រះគោតមដ៏ចំរើន លើកទុកចុះ ទាំងពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏លើក ទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសកម្នាក់ ដែលជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតម ដ៏ចំរើន ស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ជាឧបបាតិកៈកំណើត ទីឯបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនបានត្រឡប់ចាកលោកនោះជាធម្មតា ព្រោះ អស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០, ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសក ជា សាវ័ករបស់តថាគត ស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ជាឧប-បាតិកៈកំណើតទីឯបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនបានត្រឡប់អំពីលោកនោះជា ធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ក៏លើកទុកចុះ

ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកុបាសកោបិ សាវកោ គិហី ឱទាតវសនោ កាមភោគី សាសនករោ ឱវាទប្បដិករោ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិគតកថំកថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរប្បច្ចយោ សត្ថុ សាសនេ វិហរតីតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោវ យេ ឧបាសកា មម សាវកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ សាសនករា ឱវាទប្បដិករា តិណ្ណវិចិកិច្ឆា វិគតកថំកថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបរប្បច្ចយា សត្ថុ សាសនេ វិហរន្តីតិ ។ តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខូ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកុបាសិកាបិ សាវិកា គិហិនី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនី

ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសកម្នាក់ ដែលជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ស្លៀកដណ្តប់ស ជាអ្នកបរិភោគកាម តែជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីពោលថាអ្វី ៗ ដល់នូវភាពជាអ្នកក្លៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០ ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសក ជាសាវ័ករបស់តថាគត ស្លៀកដណ្តប់សនៅបរិភោគកាម តែជាអ្នកជឿតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីពោលថាអ្វី ៗ ដល់នូវភាពជាអ្នកក្លៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏លើកទុកចុះ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកទុកចុះ ទាំងពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្លៀកពាក់សនៅបរិភោគកាមក៏លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសិកាម្នាក់ ដែលជាសាវិការបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនី

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ឧបាសិកាបុច្ឆា

បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនី អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកាតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថ ខោ ភិយ្យោវ យា ឧបាសិកា មម សាវិកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនិយោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកា តត្ថ បរិនិព្វាយិនិយោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា លោកាតិ ។ តិដ្ឋតុ ភវំ គោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខូ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសិកា គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនិយោ អត្ថិ បន ភោតោ គោតមស្ស ឯកុបាសិកាបិ សាវិកា គិហិនី ឱទាតវសនា កាម-ភោគិនី សាសនករា ឱវាទប្បដិករា តិណ្ណវិចិ-កិច្ឆា វិគតកថំកថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបរប្បច្ចយា

ជាឧបបាតិកៈកំណើតនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះ ជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០ ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ គ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសិកា ជាសាវិការបស់តថាគត ស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនី ជាឧបបាតិកៈកំណើតនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏លើកទុកចុះ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏លើកទុកចុះ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាអ្នកបរិភោគកាមក៏លើកទុកចុះ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្លៀកពាក់ស ជាសព្រហ្មចារិនីក៏លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសិកាម្នាក់ ដែលជាសាវិការបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ស្លៀកដណ្តប់សនៅបរិភោគកាម ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ ជាអ្នកធ្វើតាមឱវាទ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ដល់នូវភាពជាអ្នកក្លៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ

សត្ថុ សាសនេ វិហរតីតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោវ យា ឧបាសិកា មម សាវិកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនិយោ សាសនករា ឱវាទប្បដិករា តិណ្ណវិចិកិច្ឆា វិគតកថំកថា វេសារជ្ជប្បត្តា អប-រប្បច្ចយា សត្ថុ សាសនេ វិហរន្តីតិ ។

(១៨) សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវំយេវ គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស នោ ច ខោ ភិក្ខូ អារាធកា អភវិំសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អ-ភវិស្ស តេនង្គេន យស្មា ច ខោ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ ភិក្ខូ ច អារាធកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនង្គេន ។ សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស ភិក្ខូ ច អារាធកា អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ភិក្ខុនិយោ អារាធិកា អភវិំសុ

ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០ ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសិកា ជាសាវិការបស់តថាគត ស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាម ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ប្រាសចាកសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីឆ្ងល់ ដល់នូវភាពជាអ្នកក្លៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។

(១៨) វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន នឹងបំពេញធម៌នេះ តែមួយអង្គឯង ចំណែកខាងពួកភិក្ខុ មិនបានបំពេញ (ធម៌នេះ) ផងទេ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ (ធម៌នេះ) ដែរ កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបព្រហ្មចរិយធម៌នេះ បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន នឹងបំពេញធម៌នេះ តែមួយព្រះអង្គឯង ចំណែកខាងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញដែរ តែពួកភិក្ខុនីមិនបានបំពេញផងទេ

ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនង្គេន
យស្មា ច ខោ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ
គោតមោ អារាធកោ ភិក្ខូ ច អារាធកា ភិក្ខុនិយោ
ច អារាធិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនង្គេន ។

(១៩) សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ
ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស ភិក្ខូ ច
អារាធកា អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា
អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ឧបាសកា គិហី
ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ អារាធកា អភវឹសុ
ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនង្គេន យស្មា
ច ខោ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ
អារាធកោ ភិក្ខូ ច អារាធកា ភិក្ខុនិយោ ច
អារាធិកា ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា
ព្រហ្មចារិនោ អារាធកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ

កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ក៏នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ទាំងពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។

[១៩] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន នឹងបានបំពេញធម៌នេះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ទាំងពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល មិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌

តេនង្គេន ។ សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស ភិក្ខូ ច អារាធកា អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា អភវិស្សំសុ ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ អារាធកា អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ឧបាសកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ អារាធកា អភវឹសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនង្គេន យស្មា ច ខោ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ ភិក្ខូ ច អារាធកា ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ អារាធកា ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ អារាធកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនង្គេន ។ សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ចេវ គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស ភិក្ខូ ច អារាធកា អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា អភវិស្សំសុ ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ

ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន នឹងបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសកស្លៀកដណ្ដប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្ដប់ស នៅបរិភោគកាមមិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្ដប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្លៀកដណ្ដប់ស ជាអ្នកបរិភោគកាម ក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្ដប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល

អារាធកា អភវិស្សំសុ ឧបាសកា ច គិហី ឱទាត-
វសនា កាមភោគិនោ អារាធកា អភវិស្សំសុ នោ ច
ខោ ឧបាសិកា គិហិនី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនិយោ
អារាធិកា អភវិំសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ
អភវិស្ស តេនង្គេន យស្មា ច ខោ ភោ គោតម
ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ច គោតមោ អារាធកោ ភិក្ខូ ច
អារាធកា ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា ឧបាសកា
ច គិហី ឱទាតវសនា ព្រហ្មចារិនោ អារាធកា
ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ
អារាធកា ឧបាសិកា ច គិហិនី ឱទាតវសនា
ព្រហ្មចារិនិយោ អារាធិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ
តេនង្គេន ។ សចេ ហិ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ច
គោតមោ អារាធកោ អភវិស្ស ភិក្ខូ ច អារាធកា
អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា អភវិស្សំសុ

ក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាម ក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនីមិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទីងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក៏បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាម ក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនីក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បំពេញ

ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា សព្រហ្មចារិនោ អារាធកា អភវិស្សំសុ ឧបាសកា ច គិហី ឱទាត-វសនា កាមភោគិនោ អារាធកា អភវិស្សំសុ ឧបាសិកា ច គិហី ឱទាតវសនា សព្រហ្មចារិនិយោ អារាធិកា អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ឧបាសិកា គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនិយោ អារាធិកា អភវឹសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនង្គេន យស្មា ច ខោ ភោ គោតម ឥមំ ធម្មំ ភវញ្ច គោតមោ អារាធកោ ភិក្ខូ ច អារាធកា ភិក្ខុនិយោ ច អារាធិកា ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា សព្រហ្មចារិនោ អារាធកា ឧបាសកា ច គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនោ អារាធកា ឧបាសិកា ច គិហី ឱទាតវសនា សព្រហ្មចារិនិយោ អារាធិកា ឧបាសិកា ច គិហី ឱទាតវសនា កាមភោគិនិយោ អារាធិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនង្គេន ។

ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាមក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនីក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស ជាអ្នកនៅបរិភោគកាម មិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក៏បំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គល ក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាម ក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស ជាសព្រហ្មចារិនីក៏បានបំពេញទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្លៀកដណ្តប់ស នៅបរិភោគកាមក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។

២០ សេយ្យថាបិ ភោ គោតម គង្គា នទី សមុទ្ទនិន្នា សមុទ្ទបោណា សមុទ្ទបព្ភារា សមុទ្ទំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឯវមេវាយំ ភោតោ គោតមស្ស បរិសា សគហដ្ឋបព្ពជិតា និព្ពាននិន្នា និព្ពានបោណា និព្ពានបព្ភារា និព្ពានំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ។ អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម សេយ្យថាបិ និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវ(១) ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច លភេយ្យាហំ ភោតោ គោតមស្ស សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ យោ ខោ វច្ឆ អញ្ញតិត្ថិយបុព្វោ

១ ឱ. ទក្ខិន្តិ ឯវមេវំ ។

[២០] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដូចទន្លេគង្គា តែងមានទំនាប ទៅរកសមុទ្រ មានទីជ្រាលទៅរកសមុទ្រ មានទីទេរទៅរកសមុទ្រ ទល់នឹងសមុទ្រទើបឈប់នៅ (យ៉ាងណា) បរិស័ទរបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើននេះ ព្រមទាំងគ្រហស្ថនឹងបព្វជិត តែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន មានទីជ្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន មានទីទេរទៅរកព្រះនិព្វាន ដរាបទល់នឹងព្រះនិព្វានទើបឈប់បង្អង់ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើនប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជាបុគ្គលផ្ងារឡើងនូវវត្ថុដែលគេផ្កាប់ចុះ ឬបើកនូវវត្ថុដែលគេបិទបាំងទុក ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សដែលវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោតដូចគេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ រមែងឃើញរូបទាំងឡាយក៏ដូច្នោះដែរ ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះគោតមមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបាននូវបព្វជ្ជានឹងឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលណាដែលធ្លាប់ជាអន្យតិរ្ថិយមកអំពីមុនហើយ

ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អាកង្ខតិ បព្វជ្ជំ អាកង្ខតិ ឧបសម្បទំ សោ ចត្តារោ មាសេ បរិវសតិ ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តិ ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុភាវាយ អបិច ខ្វេត្ថ(១) បុគ្គលវេមត្តតា វិទិតាតិ ។ សចេ ភន្តេ អញ្ញតិត្ថិយបុព្វា ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អាកង្ខន្តា បព្វជ្ជំ អាកង្ខន្តា ឧបសម្បទំ ចត្តារោ មាសេ បរិវសន្តិ ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តិ ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុភាវាយ អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវសិស្សាមិ ចតុន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តុ ឧបសម្បាទេន្តុ ភិក្ខុភាវាយាតិ ។ អលត្ថ ខោ វច្ឆគោត្តោ បរិព្វាជកោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។

(៨១) អចិរូបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្មា វច្ឆគោត្តោ អឌ្ឍមាសូបសម្បន្នោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា

---

១ ឱ. ម. មេត្ថ ។

ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ បុគ្គលនោះ ត្រូវនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែទៅ ទើបពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ក៏ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ដើម្បីជាភិក្ខុភាព មួយទៀត ភាពផ្សេងគ្នានៃបុគ្គល (ការដែលនៅបរិវាសឬមិនត្រូវនៅបរិវាស) ក្នុងដំណើរនេះ តថាគតដឹងច្បាស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើពួកជនដែលធ្លាប់ជាអន្យតិរ្ថិយមកអំពីមុនហើយ ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ ត្រូវតែនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែទៅ ទើបពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីជាភិក្ខុភាពបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅបរិវាសអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះកន្លង ៤ ឆ្នាំហើយ សូមឲ្យពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីជាភិក្ខុភាពចុះ ។ វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក៏បាននូវបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

(២១) គ្រាកាលវច្ឆគោត្តមានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរប៉ុន្មាន គឺបានឧបសម្បទាកន្លះខែ (ប៉ុណ្ណោះ) ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អា-
យស្មា វច្ឆគោត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យាវតកំ ភន្តេ
សេក្ខេន ញាណេន សេក្ខាយ វិជ្ជាយ បត្តព្វំ
អនុប្បត្តំ មយា(១) ឧត្តរិ មេ(២) ភគវា ធម្មំ
ទេសេតុ ។ តេនហិ ត្វំ វច្ឆ ទ្វេ ធម្មេ ឧត្តរិ
ភាវេហិ សមថញ្ច វិបស្សនញ្ច ឥមេ ខោ តេ វច្ឆ ទ្វេ
ធម្មា ឧត្តរិ ភាវិតា សមថោ ច វិបស្សនា ច
អនេកធាតុប្បដិវេធាយ សំវត្តិស្សន្តិ ។

(២២) សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភវេយ្យំ ឯកោបិ ហុត្វា
ពហុធាបិ អស្សំ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ អស្សំ
អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុឌ្ឌំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ
អសជ្ជមានោ គច្ឆេយ្យំ សេយ្យថាបិ អាកាសេ
បថវិយាបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករេយ្យំ សេយ្យថាបិ ឧទកេ
ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គច្ឆេយ្យំ សេយ្យថាបិ
បថវិយំ អាកាសេបិ បល្លង្កេន សង្កមេយ្យំ

---

១ ឱ. ម. អនុប្បត្តំ តំ មយា ។ ២ ម. ឧត្តរិ ប មេ ។

អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ វច្ឆគោត្តមានអាយុ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សាមញ្ញផល មានប្រមាណប៉ុន្មាន ដែលបុគ្គលគប្បីដល់ ដោយញាណជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយវិជ្ជាជារបស់សេក្ខបុគ្គល គឺអនាគាមិមគ្គ ខ្ញុំព្រះអង្គដល់ហើយដោយលំដាប់ សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅ (ដើម្បីអរហត្តផល) ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើដូច្នោះអ្នកចូរចំរើនធម៌ ២ ប្រការគឺ សមថៈនិងវិបស្សនាឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅចុះ ម្នាលវច្ឆៈ ធម៌ទាំង ២ ប្រការនេះ គឺសមថៈនិងវិបស្សនា ដែលអ្នកចំរើនឲ្យខ្ពស់ឡើងហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធាតុច្រើនប្រការ ។

(៦៦) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីបាននូវឫទ្ធិច្រើនប្រការ គឺជាមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់ចំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែងនឹងទីខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅក្នុងអាកាសក៏បាន ធ្វើនូវការងើបឡើងឬមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងឬមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយ ហាក់ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងភ្នែន

សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរិមសេយ្យំ បរិមជ្ជេយ្យំ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន សំវត្តេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

(២៣) សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសកាយ ឧភោ សទ្ទេ សុណេយ្យំ សេយ្យថីទំ[១] ទិព្វេ ច មានុសេ ច[២] យេ ទូរេ សន្តិកេ ចាតិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

(២៤) សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានេយ្យំ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ

---

១ ឱ. ម. សេយ្យថីទន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. មានុសេ ប ។

ដូចជាសត្វសកុណជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន អាត្មាអញគប្បីស្ទាបអង្អែល ចាប់ពាល់ (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះដោយដៃក៏បាន ឬអាត្មាអញគប្បីប្រព្រឹត្តទៅទាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយក៏បាន ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចវិធីជាគ្រឿងសំដែងឫទ្ធិ ជាគុណសម្បត្តិ ដែលត្រូវសិក្សាក្នុងសមថៈ នឹងវិបស្សនានោះ ៗ ជាប្រាកដ ។

(២៣) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីឮសំឡេងទាំងពីរ ដោយសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ ដូចជាទិព្វ កន្លងបង់នូវសោតធាតុជារបស់មនុស្សធម្មតា សំឡេងទាំងពីរនោះគឺអ្វីខ្លះ គឺសំឡេងទិព្វ ១ សំឡេងរបស់មនុស្ស ១ ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ទីជិតក្តី ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចទិព្វសោត ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សាក្នុងសមថៈនឹងវិបស្សនានោះ ៗ ជាប្រាកដ ។

(២៤) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីកំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្ត (របស់សត្វដទៃ) ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ

វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ មហគ្គតំ វា ចិត្តំ មហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ អមហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជាយេ្យំ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យំ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍មូល ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមានអារម្មណ៍មូល ចិត្តដែលរាយមាយ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈគឺរូបាវចរៈនិងអរូបាវចរចិត្ត ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈគឺលោកិយចិត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺលោកុត្តរចិត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ចិត្តដែលមិនតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ចិត្តដែលរួចចាកកិលេស ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចចាកកិលេស ចិត្តដែលមិនបានរួចចាកកិលេស ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនបានរួចចាកកិលេសដូច្នេះ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចបរចិត្តវិជ្ជា ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនា នោះ ៗ ជាប្រាកដ ។

[២៨] សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យំ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តឹសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ តត្រាបាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ

[២៥] ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាស គឺលំដាប់ខន្ធដែលសត្វនៅអាស្រ័យខាងដើមជាច្រើនប្រការ រលឹកខន្ធនោះដូចម្តេចខ្លះ គឺរលឹកបាន ១ជាតិ ២ជាតិ ៣ជាតិ ៤ជាតិ ៥ជាតិ ១០ជាតិ ២០ជាតិ ៣០ជាតិ ៤០ជាតិ ៥០ជាតិ ១០០ជាតិ ១.០០០ជាតិ ១០០.០០០ជាតិ រលឹកនូវសំវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន វិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន ថាអាត្មាអញបានទៅកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ លុះអាត្មាអញបានកើតក្នុងទីនោះហើយ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណេះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបាន

ឥធូបបន្នោតិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

(៦៦) សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សេយ្យំ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានេយ្យំ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ

មកកើតក្នុងទីនេះ អាត្មាអញគប្បីរលឹកឃើញ នូវបុព្វេនិវាសជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចញាណជាគ្រឿងដឹងនូវខន្ធដែលអាស្រ័យនៅហើយក្នុងកាលមុន ជាគុណសម្បត្តិត្រូវសិក្សាក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនានោះៗ ជាប្រាកដ ។

(២៦) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមានចក្ខុដូចជាទិព្វ កន្លងហួសចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ អាត្មាអញគប្បីដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វទាំងនេះប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលនូវពួកព្រះអរិយបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្ដីយល់ខុស សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះរំលាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ ទីងនរក អើហ្ន៎ ចំណែកខាងពួកសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនបានតិះដៀលនូវពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្ដីយល់ត្រូវ ពួកសត្វទាំងនោះ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សេយ្យំ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

(២៧) សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិភព្វតំ បាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេតិ ។

លុះរំលាយកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងសុគតិ សួគ៌ទេវលោក ។ អាត្មាអញគប្បីមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ អាត្មាអញគប្បីដឹងច្បាស់ នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នេះ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចទិព្វ-ចក្ខុញ្ញាណ ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនានោះ ៗ ជាប្រាកដ ។

(២៧) ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះក្ស័យអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចនូវញាណ ក្នុងការអស់ទៅនៃអាសវៈ ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនានោះ ៗ ជាប្រាកដ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ភគវន្តទស្សនាយ គមនំ

(២៨) អថខោ អាយស្មា វច្ឆគោត្តោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អាយស្មា វច្ឆគោត្តោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា វច្ឆគោត្តោ អរហតំ អហោសិ ។

(២៩) តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ ភគវន្តំ ទស្សនាយ គច្ឆន្តិ ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា វច្ឆគោត្តោ តេ ភិក្ខូ ទូរតោវ គច្ឆន្តេ ទិស្វាន យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្-

(២៨) គ្រានោះ ព្រះវច្ឆគោត្តមានអាយុ ត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ គ្រាកាលដែលព្រះវច្ឆគោត្តមានអាយុ ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ក៏ជាអ្នកមិនមានប្រមាទ ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកព្រះនិព្វាន មិនយូរប៉ុន្មានក៏បានដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ប្រសើរ ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌ដែលពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណវិសេសណា ក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេសនោះ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើក៏បានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះមិនមានឡើយ ។ បណ្ដាពួកព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះវច្ឆគោត្តមានអាយុ ក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

(២៩) សម័យនោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នាំគ្នាទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ វច្ឆគោត្តមានអាយុ បានឃើញពួកភិក្ខុទាំងនោះ កំពុងដើរទៅពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូល

មិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច ហន្ទ កហំ បន តុម្ហេ អាយស្មន្តោ គច្ឆថាតិ ។ ភគវន្តំ ខោ មយំ អាវុសោ ទស្សនាយ គច្ឆាមាតិ ។ តេនហាយស្មន្តោ មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទថ វច្ឆគោត្តោ ភន្តេ ភិក្ខុ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ ឯវញ្ច វទេតិ បរិចិណ្ណោ មេ ភគវា បរិចិណ្ណោ មេ សុគតោតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ វច្ឆគោត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខូ យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ អាយស្មា ភន្តេ វច្ឆគោត្តោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ ឯវញ្ច វទេតិ បរិចិណ្ណោ មេ ភគវា បរិចិណ្ណោ មេ សុគតោតិ ។

ទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះលោកទាំងឡាយ នាំគ្នានិមន្តទៅកន្លែងណា ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ប្រាប់ថា ម្នាលអាវុសោ យើងនឹងនាំគ្នាទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ វច្ឆគោត្តភិក្ខុក៏បានផ្តាំថា បពិត្រលោកទាំងឡាយមានអាយុ បើដូច្នោះសូមលោកទាំងឡាយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុឈ្មោះវច្ឆគោត្ត សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង វច្ឆគោត្តភិក្ខុក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ព្រះសុគតខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏បានទទួលពាក្យវច្ឆគោត្តភិក្ខុមានអាយុថា អើអាវុសោ ។ ទើបពួកភិក្ខុទាំងនោះ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វច្ឆគោត្តមានអាយុ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ហើយក្រាបទូលយ៉ាងនេះទៀតថា ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ព្រះសុគតខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ វច្ឆគោត្តប្បសំសា

បុព្វេវ មេ ភិក្ខវេ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ តេវិជ្ជោ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោតិ ។ ទេវតាបិ មេ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ តេវិជ្ជោ ភន្តេ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ មហានុភាវោតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

មហាវច្ឆគោត្តសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីមុនមិញ តថាគតបានកំណត់ដឹងចិត្តវច្ឆគោត្តភិក្ខុ ដោយចិត្តរបស់តថាគតថា វច្ឆគោត្តភិក្ខុបានត្រៃវិជ្ជា ជាអ្នកមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ ទាំងពួកទេវតាក៏បានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ ដល់តថាគតទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វច្ឆគោត្តភិក្ខុបានត្រៃវិជ្ជា ជាអ្នកមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ ទីឃនខសុត្តំ

(៣០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ គិជ្ឈកូដេ សូករខតាយំ (១) ។ អថ ខោ ទីឃនខោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ ទីឃនខោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អហញ្ហិ ភោ គោតម ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ។ យាបិ ខោ តេ ឯសា អគ្គិវេស្សន ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ឯសាបិ តេ ទិដ្ឋិ ន ខមតីតិ

១ សូករខាតាយន្តិ អដ្ឋកថា ។

ទីឃនខសូត្រ ទី ៤

[៣០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅ ក្នុងគុហាឈ្មោះសូករខតា ទៀបភ្នំគិជ្ឈកូដ ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះទីឃនខៈ (ជាអគ្គិវេស្សនគោត្ត) ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ទីឃនខបរិព្វាជក លុះឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញមិនពេញចិត្តទាំងអស់) ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សេចក្តីឃើញណារបស់អ្នកថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ សេចក្តីឃើញនុ៎ះមិនគួរដល់អ្នកទេ ។

ឯសា ចេ មេ ភោ គោតម ទិដ្ឋិ ខមេយ្យ តំបិស្ស[១] តាទិសមេវ តំបិស្ស[២] តាទិសមេវាតិ ។ អតោ ខោ តេ អគ្គិវេស្សន ពហូ ហិ ពហុតរា លោកស្មឹ យេ ឯវមាហំសុ តំបិស្ស តាទិសមេវ តំបិស្ស តាទិសមេវាតិ តេ តញ្ចេវ ទិដ្ឋឹ នប្បជហន្តិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋឹ ឧបាទិយន្តិ ។ អតោ ខោ តេ អគ្គិវេស្សន តនូ ហិ តនុតរា លោកស្មឹ យេ ឯវមាហំសុ តំបិស្ស តាទិសមេវ តំបិស្ស តាទិសមេវាតិ តេ តញ្ចេវ ទិដ្ឋឹ បជហន្តិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋឹ ន ឧបាទិយន្តិ ។

(៣១) សន្តិ អគ្គិវេស្សន[៣] ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ខមតីតិ ។ សន្តិ អគ្គិវេស្សន ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ។ សន្តិ អគ្គិវេស្សន ឯកេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ

១-២ ឱ. ម. តំបស្ស ។ ៣ ឱ. ម. សន្តគ្គិវេស្សនាតិ ទិស្សតិ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រសិនបើសេចក្តីឃើញនុ៎ះ គួរដល់ខ្ញុំសោត ទោះនរណាៗក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ៗ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ពួកជនណាដែលនិយាយយ៉ាងនេះថា ទោះនរណា ៗ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ៗ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ពួកជននោះក្នុងលោក មានច្រើនជាងនេះទៅទៀត តែពួកជននោះមិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគេប្រកាន់មាំចំពោះទិដ្ឋិដទៃទៅទៀត ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ពួកជនណានិយាយយ៉ាងនេះថា ទោះនរណា ៗ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ៗ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ពួកជននោះក្នុងលោក មានតិចតួចជាងនេះណាស់ តែពួកជននោះគេលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញបាន ទាំងមិនប្រកាន់ទិដ្ឋិដទៃទៅទៀតផង ។

(៣១) ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញពេញចិត្តទាំងអស់) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញមិនពេញចិត្តទាំងអស់) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង

ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ។ តត្រ អគ្គិវេស្សន យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ខមតីតិ តេសមយំ ទិដ្ឋិ សរាគាយ(១) សន្តិកេ សំយោគាយ សន្តិកេ អភិ-នន្ទនាយ សន្តិកេ អជ្ឈោសានាយ សន្តិកេ ឧបាទា-នាយ សន្តិកេតិ ។ តត្រ អគ្គិវេស្សន យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ តេសមយំ ទិដ្ឋិ អសារាគាយ សន្តិកេ អសំយោគាយ សន្តិកេ អនភិនន្ទនាយ សន្តិកេ អ-នជ្ឈោសានាយ សន្តិកេ អនុបាទានាយ សន្តិកេតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ទីឃនខោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឧក្កំសេតិ(១) មេ ភវំ គោតមោ ទិដ្ឋិគតំ សមុក្កំសេតិ(៣) មេ ភវំ គោតមោ ទិដ្ឋិគតន្តិ ។ តត្រ អគ្គិវេស្សន

---

១ ឱ. ម. សារាគាយ ។ ២ ឱ. ឧក្កំសតិ ។ ៣ ឱ. សមុក្កំសតិ ។ ម. សម្បហំ-សតិ ។

នេះថា របស់ខ្លះគួរ ដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរ ដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញពេញចិត្តខ្លះ មិនពេញចិត្តខ្លះ) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ ទិដ្ឋិនេះរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ តែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិត នៃហេតុដែលប្រកបដោយរាគៈ ក្នុងទីជិតនៃសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្ដីជាប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្ដីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរ ដល់អាត្មាអញ ទិដ្ឋិនេះរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិត នៃហេតុមិនមែនរាគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្ដីមិនជាប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្ដីមិនប្រកាន់មាំ ។ កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទីឃនខបរិព្វាជក បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន លើកតំកើងនូវសេចក្ដីឃើញរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់លើកតំកើងនូវសេចក្ដីឃើញរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ៗ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ

យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ យា ហិ តេសំ(១) ខមតិ សាយំ ទិដ្ឋិ សារាគាយ សន្តិកេ សំយោគាយ សន្តិកេ អភិនន្ទនាយ សន្តិកេ អជ្ឈោសានាយ សន្តិកេ ឧបាទានាយ សន្តិកេ យា ហិ តេសំ ន ខមតិ សាយំ ទិដ្ឋិ អសារាគាយ សន្តិកេ អសំយោគាយ សន្តិកេ អនភិនន្ទនាយ សន្តិកេ អនជ្ឈោសានាយ សន្តិកេ អនុបាទានាយ សន្តិកេតិ(២) ។

(៣២) តត្រ អគ្គិវេស្សន(៣) យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ខមតីតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យា ខោ មេ អយំ ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ខមតីតិ ឥមញ្ចេ អហំ ទិដ្ឋឹ ថាមសា បរាមស្ស អភិនិវិស្ស វោហរេយ្យំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ទ្វីហិ មេ អស្ស វិគ្គហោ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា

---

១ ឱ. យា ហិ ខោ តេសំ ។ ២ ឱ. ម. សន្តិកេ ។ ៣ ឱ. ម. តត្រគ្គិវេស្សនាតិ ទិស្សតិ ។

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញ ក៏ទិដ្ឋិណាដែលគួរដល់សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ទិដ្ឋិនោះប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិតនៃហេតុដែលប្រកបដោយរាគៈ ក្នុងទីជិតនៃសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីជាប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីប្រកាន់មាំ មួយយ៉ាងទៀត ទិដ្ឋិណាដែលមិនគួរដល់សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ទិដ្ឋិនោះរមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជារាគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុ មិនមែនជាសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនជាប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនប្រកាន់មាំ ។

(៣៦) ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីឃើញរបស់អាត្មាអញណាថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ ប្រសិនបើអាត្មាអញ ស្ទាបអង្អែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយនិយាយតាមកំឡាំងចិត្តដោយមួនមាំថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃជាមោឃៈ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុស ចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរ

ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ន ខមតីតិ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ឥមេហិ មេ (១) អស្ស ទ្វីហិ វិគ្គហោ ។ ឥតិ វិគ្គហេ សតិ វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិឃាតោ វិឃាតេ សតិ វិហេសា ។ ឥតិ សោ វិគ្គហញ្ច វិវាទញ្ច វិឃាតញ្ច វិហេសញ្ច អត្តនិ សម្បស្សមានោ តញ្ចេវ ទិដ្ឋឹ បជហតិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋឹ ន ឧបាទិយតិ ។ ឯវមេ-តាសំ ទិដ្ឋីនំ បហានំ ហោតិ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋីនំ បដិនិស្សគ្គោ ហោតិ ។ តត្រ អគ្គិវេស្សន យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ តត្រ (២) វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ

---

១ ម. មេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. តត្ថ ។

ពួក គឺ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញនឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណៈ-ព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះឯង ៗ កាលបើប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះមានហើយ ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលការទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្ដីគំគួនគ្នាក៏មាន កាលសេចក្ដីគំគួនគ្នាមានហើយ សេចក្ដីបៀតបៀនគ្នាក៏មាន ៗ កាលវិញ្ញូបុរសនោះ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសេចក្ដីប្រកាន់ខុស សេចក្ដីទាស់ទែងគ្នា សេចក្ដីគំគួនគ្នា នឹងសេចក្ដីបៀតបៀន (ថាជាទោសមាន) ក្នុងខ្លួនដោយប្រការដូច្នេះហើយ ក៏លះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញផង មិនបានប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ៗ ការលះបង់នូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនោះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ៗ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណៈ-ព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាង

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ទីឃនខសុត្តេ ទុតិយប្បហានំ

យា ខោ មេ អយំ ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ឥមញ្ចេ អហំ ទិដ្ឋឹ ថាមសា បរាមស្ស អភិនិវិស្ស វោហរេយ្យំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ទ្វីហិ មេ អស្ស វិគ្គហោ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ខមតីតិ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ឥមេហិ មេ ទ្វីហិ អស្ស វិគ្គហោ ។ ឥតិ វិគ្គហេ សតិ វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិឃាតោ វិឃាតេ សតិ វិហេសា ។ ឥតិ សោ វិគ្គហញ្ច វិវាទញ្ច វិឃាតញ្ច វិហេសញ្ច អត្តនិ សម្បស្សមានោ តញ្ចេវ ទិដ្ឋឹ បជហតិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋឹ ន ឧបាទិយតិ ។ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋីនំ បហានំ ហោតិ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋីនំ បដិនិស្សគ្គោ ហោតិ ។ តត្រ អគ្គិវេស្សន

នេះថា សេចក្តីយល់របស់អាត្មាអញណាថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ ប្រសិនបើអាត្មាអញស្ទាបអង្អែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយនិយាយតាមកំឡាំងចិត្តដោយមាំមួនថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃជាមោឃៈ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុស ចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួក គឺសមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះឯង ៗ កាលបើប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះមានហើយ ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលការទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្តីគុំគួនគ្នាក៏មាន កាលសេចក្តីគុំគួនគ្នាមានហើយ ការបៀតបៀនគ្នាក៏មាន ៗ កាលវិញ្ញូបុរសនោះ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសេចក្តីប្រកាន់ខុស សេចក្តីទាស់ទែងគ្នា សេចក្តីគុំគួនគ្នា នឹងសេចក្តីបៀតបៀនគ្នា (ថាជាទោសមាន) ក្នុងខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ក៏លះបង់នូវទិដ្ឋិនោះចេញផង មិនប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ៗ ការលះបង់ទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះតែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះតែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ៗ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ

យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ តត្រ វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យោ ខោ មេ អយំ ទិដ្ឋិ ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ឥមញ្ចេ អហំ ទិដ្ឋឹ ថាមសា បរាមស្ស អភិនិវិស្ស វោហរេយ្យំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ទ្វីហិ មេ អស្ស វិគ្គហោ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ខមតីតិ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ឥមេហិ មេ អស្ស ទ្វីហិ វិគ្គហោ ។ ឥតិ វិគ្គហេ សតិ វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិឃាតោ វិឃាតេ សតិ វិហេសា ។ ឥតិ សោ វិគ្គហញ្ច វិវាទញ្ច វិឃាតញ្ច

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទ យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្វះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្វះមិនគួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញូបុរសតែងពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីឃើញរបស់អាត្មាអញណាថា របស់ខ្វះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្វះមិនគួរដល់អាត្មាអញ ប្រសិនបើអាត្មាអញ ស្ទាបអង្អែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយនិយាយតាមកំឡាំងចិត្តដោយមាំមួនថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃជាមោឃៈ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួក គឺសមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។ កាលបើប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះមានហើយ ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលបើការទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្តីគុំគួនក៏មាន កាលបើសេចក្តីគុំគួនមានហើយ សេចក្តីបៀតបៀនគ្នាក៏មាន ។ កាលវិញ្ញូបុរសនោះពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសេចក្តីប្រកាន់ខុស សេចក្តីទាស់ទែងគ្នា សេចក្តីគុំគួនគ្នា

វិហេសញ្ច អត្តនិ សម្បស្សមានោ តញ្ចេវ ទិដ្ឋឹ បជហតិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋឹ ន ឧបាទិយតិ ។ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋីនំ បហានំ ហោតិ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋីនំ បដិនិស្សគ្គោ ហោតិ ។

(៣៣) អយំ ខោ បន អគ្គិវេស្សន កាយោ រូបី ចាតុម្មហាភូតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មាសូបចយោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សិតព្វោ ។ តស្សិមំ កាយំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ គណ្ឌតោ សល្លតោ អឃតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សតោ យោ កាយស្មឹ កាយច្ឆន្ទោ កាយសិនេហោ (១) កាយន្វយតា សា បហីយតិ ។

---

១ ឱ. ម. កាយស្នេហោ ។

និងសេចក្តីបៀតបៀន (ថាជាទោស មាន) ក្នុងខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ក៏លះបង់នូវទិដ្ឋិនោះចេញផង មិនប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ។ ការលះបង់នូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

(៣៣) ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក៏ឯកាយនេះមានរូបជាទីប្រជុំនៃមហាភូតទាំង៤ (ដី ទឹក ភ្លើង ខ្យល់) កើតមកអំពីមាតាបិតា ចំរើនឡើងដោយបាយនិងនំកុម្មាស មានការមិនទៀង មានការគក់ប្របាច់ ការដុសខាត់មន្ទិលក្លិនស្អុយ ការបែកធ្លាយនិងការកក់កាយទៅជាធម្មតា បុគ្គលគួរពិចារណាឃើញច្បាស់ ដោយសភាពជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ថាបីដូចជាបូស ថាបីដូចជាកូនសរ ជាសេចក្តីលំបាក ជាជម្ងឺ ជារបស់អ្នកដទៃ ជារបស់វិនាសសាបសូន្យ មិនមែនខ្លួនប្រាណ ។ កាលបុគ្គលនោះពិចារណាឃើញច្បាស់នូវកាយនេះថា ជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ថាបីដូចជាបូស ថាបីដូចជាកូនសរ ជាសេចក្តីលំបាក ជាជម្ងឺ ជារបស់អ្នកដទៃ ជារបស់វិនាសសាបសូន្យ មិនមែនខ្លួនប្រាណ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាយ និងសេចក្តីអាល័យកាយ ទាំងកិលេសដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកាយណា កិលេសតណ្ហានោះ គេក៏លះបង់បាន ។

(៣៤) តិស្សោ ខោ ឥមា អគ្គិវេស្សន វេទនា សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។ យស្មឹ អគ្គិវេស្សន សមយេ សុខំ វេទនំ វេទេតិ នេវ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ ន អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ សុខំយេវ តស្មឹ សមយេ វេទនំ វេទេតិ ។ យស្មឹ អគ្គិវេស្សន សមយេ ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ នេវ តស្មឹ សមយេ សុខំ វេទនំ វេទេតិ ន អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ ទុក្ខំយេវ តស្មឹ សមយេ វេទនំ វេទេតិ ។ យស្មឹ អគ្គិវេស្សន សមយេ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ នេវ តស្មឹ សមយេ សុខំ វេទនំ វេទេតិ ន ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ អទុក្ខមសុខំយេវ តស្មឹ សមយេ វេទនំ វេទេតិ ។ សុខា (១) អគ្គិវេស្សន អនិច្ចា (២) សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធធម្មា ។ ទុក្ខាបិ ខោ អគ្គិវេស្សន អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា

១ ឱ. ម. សុខា បិ ខោ ។ ២ ឱ. ម. វេទនា អនិច្ចា ។

[៧៤] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ វេទនានេះមាន ៣ ប្រការគឺ សុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សម័យណា បុគ្គលទទួលសុខវេទនា សម័យនោះ មិនទទួលទុក្ខវេទនា មិនទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាទេ គឺសម័យនោះ ទទួលចំពោះតែសុខវេទនា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សម័យណា បុគ្គលទទួលទុក្ខវេទនា សម័យនោះ មិនទទួលសុខវេទនា មិនទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាទេ សម័យនោះ ទទួលចំពោះតែទុក្ខវេទនា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សម័យណា បុគ្គលទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា សម័យនោះ មិនទទួលសុខវេទនា មិនទទួលទុក្ខវេទនាទេ សម័យនោះ ទទួលចំពោះតែអទុក្ខមសុខវេទនា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សុខវេទនាជារបស់មិនទៀង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់តែងកើតឡើងហើយ មានកិរិយាអស់ទៅនឹងសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាក្ស័យទៅ តាំងមានកិរិយារលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ទុក្ខវេទនា ក៏ជារបស់មិនទៀង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់តែងកើតឡើងហើយ តែងអស់ទៅនឹងសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាក្ស័យទៅ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ទីឃនខសុត្តេ តិវេទនាធិប្បាយ

និរោធធម្មា ។ អទុក្ខមសុខាបិ ខោ អគ្គិវេស្សន វេទនា អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធធម្មា ។ ឯវំ បស្សំ អគ្គិវេស្សន សុតវា អរិយសាវកោ សុខាយបិ វេទនាយ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខាយបិ វេទនាយ និព្វិន្ទតិ អទុក្ខមសុខាយបិ វេទនាយ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិរជ្ជតិ វិរាគា វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ ខោ អគ្គិវេស្សន ភិក្ខុ ន កេនចិ សំវទតិ ន កេនចិ វិវទតិ យញ្ច ខោ[១] លោកេ វុត្តំ តេន វោហរតិ អបរាមសន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. ខោសទ្ទោ នត្ថិ ។

ទាំងមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សូម្បីអទុក្ខមសុខ-
វេទនាក៏ជារបស់មិនទៀង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់តែងកើតឡើងហើយ
តែងអស់ទៅទីងសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាក្លាយទៅទីងរលត់ទៅជា
ធម្មតា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ អរិយសាវ័កអ្នកបានស្តាប់ហើយ កាល
ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយចាកសុខវេទនាផង នឿយណាយ
ចាកទុក្ខវេទនាផង នឿយណាយចាកអទុក្ខមសុខវេទនាផង កាលបើ
នឿយណាយហើយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក
ចិត្តរមែងរួចចាកកិលេស កាលចិត្តរួចចាកកិលេសហើយ ញាណក៏កើត
ឡើងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើបានធ្វើរួចស្រេចហើយ
កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ភិក្ខុដែលមាន
ចិត្តផុតស្រឡះយ៉ាងនេះ រមែងមិននិយាយផ្សំនឹងអ្នកណា ។ មិននិយាយ
ទទឹងទាស់នឹងអ្នកណា ។ វាចាណាដែលគេនិយាយហើយ ក្នុងលោក
ក៏ពោលទៅតាមវាចានោះ តែមិនបានស្ទាបអង្អែល (ដោយទិដ្ឋិ) ។

[៣៥] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារីបុត្តោ ភគវតោ បិដ្ឋិតោ និសិន្នោ ភគវន្តំ វីជយមានោ(១) ។ អថ ខោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឯតទហោសិ តេសំ តេសំ កិរ នោ ភគវា ធម្មានំ អភិញ្ញា បហានមាហ តេសំ តេសំ កិរ នោ សុគតោ ធម្មានំ អភិញ្ញា បដិនិស្សគ្គមាហាតិ ។ ឥតិ ហិទំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បដិសញ្ចិក្ខតោ អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ ។ ទីឃនខស្ស បរិព្វាជកស្ស វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទបាទិ យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។

[៣៦] អថ ខោ ទីឃនខោ បរិព្វាជកោ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោគាឡ្ហធម្មោ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិគតកថំកថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរប្បច្ចយោ សត្ថុ សាសនេ ភគវន្តំ ឯតទវោច

---

១ ឱ. ម. បិដ្ឋិតោ ឋិតោ ហោតិ ភគវន្តំ វីជមានោតិ ទិស្សតិ ។

(៣៥) សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ គង់ខាងព្រះប្រឹស្ដាងនៃព្រះមានព្រះភាគ បក់ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ។ ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ការលះបង់នូវពួកធម៌នោះ ៗ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដល់យើងទាំងឡាយ បានឮថាព្រះសុគតទ្រង់ត្រាស់ការរលាស់ចោលនូវពួកធម៌នោះ ៗ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដល់យើងទាំងឡាយ ។ កាលព្រះសារីបុត្រមានអាយុ កំពុងពិចារណាហេតុនេះ ស្រាប់តែចិត្តលោកក៏ផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំដោយប្រការដូច្នេះ ។ ធម្មចក្ខុដែលប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិលបានកើតឡើងហើយ ដល់ទីឃនខបរិព្វាជកថា ធម្មជាតិអ្វីមួយ មានសេចក្ដីកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ រមែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។

(៣៦) គ្រានោះ ទីឃនខបរិព្វាជក បានឃើញធម៌ហើយ បានដល់ធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់នូវធម៌ហើយ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្ដីសង្ស័យហើយ ប្រាសចាកសេចក្ដីងឿងឆ្ងល់ ជាហេតុពោលថាអ្វី ៗ ដល់នូវសេចក្ដីក្លៀវក្លា មិនជឿស្ដាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្ដា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ

បរិញាជកវគ្គស្ស ទីឃនខសុត្តេ ឧបាសកត្តទេសនា

អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម សេយ្យថាបិ ភោ គោតម និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេក-បរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណាគតន្តិ ។

ទីឃនខសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ ទីឃនខសូត្រ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក

ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើនទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជាគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬបើកបង្ហាញវត្ថុដែលបិទបាំងទុក ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេងទិស ពុំនោះសោតដូចជាមនុស្សកាន់ប្រទីប ទ្រោលបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែក (ភ្លឺ) មើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនជ្រាប នូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក ដល់សរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

ចប់ ទីឃនខសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ចមំ មាគណ្ឌិយសុត្តំ

[៣៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុរូសុ វិហរតិ កម្មាសទម្មំ នាម (១) កុរូនំ និគមោ ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារេ តិណសន្ថារកេ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ កម្មាសទម្មំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ កម្មាសទម្មេ (២) បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន អញ្ញតរោ វនសណ្ឌោ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ តំ វនសណ្ឌំ អជ្ឈោគាហេត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។

[៣៨] អថខោ មាគណ្ឌិយោ (៣) បរិព្វាជកោ ជង្ឃាវិហារំ (៤) អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ យេន ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារំ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ មាគណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារេ តិណសន្ថារកំ ទិស្វាន ភារទ្វាជគោត្តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច

---

១ ឱ. ម. កម្មាស្សធម្មន្នាម ។ ២ ម. កម្មាសធម្មំ ។ ៣ ឱ. មាគន្ទិយោ ។ ៤ ម. ជង្ឃវិហារំ ។

មាគណ្ឌិយសូត្រ ទី ៥

(៣៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់លើកម្រាលស្មៅ ក្នុងរោងសម្រាប់បូជាភ្លើងរបស់ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះភារទ្វាជគោត្ត ក្នុងកម្មាសធម្មនិគម របស់ពួកជនកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់កម្មាសធម្មនិគម ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ។ លុះចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងកម្មាសធម្មនិគមហើយ ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ឆាភត្ត ក៏ស្តេចតម្រង់ចូលទៅកាន់ដងព្រៃមួយ ទ្រង់អាស្រ័យដងព្រៃនោះ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ហើយគង់ទៀបគល់ឈើមួយដើមក្នុងវេលាថ្ងៃ ។

(៣៨) គ្រានោះ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក កំពុងចង្ក្រមត្រាច់ដើរទៅមក ដើម្បីសម្រាកកំឡាំងស្ងួន ក៏ចូលទៅកាន់រោង សម្រាប់បូជាភ្លើងរបស់ភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ។ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក បានឃើញកម្រាលស្មៅក្នុងរោងសម្រាប់បូជាភ្លើង របស់ភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ លុះឃើញហើយ ទើបនិយាយនឹងភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះថា

តស្ស ឥទំ សម្ម ភោតោ ភារទ្វាជស្ស អគ្យាគារេ តិណសន្ថរកោ បញ្ញត្តោ សមណសេយ្យានុរូបំ មញ្ញេតិ ។ អត្ថិ ភោ មាគណ្ឌិយ សមណោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ តស្សេសា ភោតោ គោតមស្ស សេយ្យា បញ្ញត្តាតិ ។ ទុទ្ទិដ្ឋំ វត ភោ ភារទ្វាជ អទ្ទសាម យេ មយំ តស្ស ភោតោ គោតមស្ស ភូនហនស្ស[១] សេយ្យំ អទ្ទសាមាតិ ។

---

១ ឱ. ម. ភូនហុនោ ។

នៃសម្លាញ់ កម្រាលស្មៅថ្មីនេះដែលភារទ្វាជគោត្តឯងក្រាលទុកក្នុងរោង សម្រាប់បូជាភ្លើង បម្រុងអ្នកណា ទំនងគួរជាទីសប្បាយរបស់សមណៈទេដឹង ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈដ៏ចំរើន មានសមណៈជាគោតមគោត្ត ជាសក្យបុត្រចេញចាកសក្យត្រកូលបួស កិត្តិសព្ទដ៏ល្អនៃព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ឮខ្ចរខ្ចាយសុសសាយទៅ យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្ដីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួង ចំពោះព្រះអង្គដោយប្រពៃ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ គឺសេចក្ដីចេះដឹងនិងក្រឹត្យដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អ ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ មិនមានបុគ្គលណាមួយស្មើ ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ខ្ញុំក្រាលសេយ្យានេះ បម្រុងព្រះគោតមដ៏ចំរើន អង្គនោះ ។ ម្នាលភារទ្វាជៈ ពួកយើងបានឃើញទីសេយ្យារបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្ដីចំរើនចោលចេញនោះ ឈ្មោះថាបានឃើញនូវហេតុដែលគេមិនគួរឃើញទេ (១) តើ ។

---

១ លទ្ធិពួកព្រាហ្មណ៍ថា អ្នកណាឃើញទីកន្លែងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ អ្នកនោះឈ្មោះថា អភព្វ បានជាគេពោលថា ឃើញហេតុដែលគេមិនគួរឃើញដូច្នេះ ។

រក្ខស្សេតំ មាគណ្ឌិយ វាចំ រក្ខស្សេតំ មាគណ្ឌិយ វាចំ ពហូ ហិ តស្ស[១] ភោតោ គោតមស្ស ខត្តិយបណ្ឌិតាបិ ព្រាហ្មណបណ្ឌិតាបិ គហបតិបណ្ឌិតាបិ សមណបណ្ឌិតាបិ អភិប្បសន្នា វិនីតា អរិយេ ញាយេ ធម្មេ កុសលេតិ ។ សម្មុខា ចេបិ មយំ ភារទ្វាជ តំ ភវន្តំ គោតមំ បស្សេយ្យាម សម្មុខាបិ នំ វទេយ្យាម ភូនហោ[២] សមណោ គោតមោតិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ហិ នោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។ សចេ តំ ភោតោ មាគណ្ឌិយស្ស អគរុ អារោចេស្សាមិ តស្ស សមណស្ស[៣] គោតមស្សាតិ ។ អប្បោស្សុក្កោ ភវំ ភារទ្វាជោ វុត្តោ ច នំ វទេយ្យាតិ ។

---

១ ឱ. តស្ស ។ ២ ឱ. ម. ភូនហុ ។ ៣ ឱ. អារោចេយ្យមេតំ សមណស្ស ។ ម. អារោចេយ្យាមិ តំ សមណស្ស ។

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកឯងត្រូវរក្សាសំដីនេះ[១] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកឯងត្រូវរក្សានូវវាចានេះ[១] ដ្បិតពួកខត្តិយបណ្ឌិត ព្រាហ្មណបណ្ឌិត គហបតិបណ្ឌិត និងពួកសមណបណ្ឌិតជាច្រើន បាននាំគ្នាជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះសមណគោតមអង្គនោះ ព្រះអង្គទ្រង់ណែនាំក្នុងធម៌ជាកុសល ជាគ្រឿងចេញទៅដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលភារទ្វាជៈ ប្រសិនបើយើងគប្បីឃើញ ព្រះគោតមដ៏ចំរើនអង្គនោះ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រសោត យើងគប្បីនិយាយនឹងលោកក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រថា ព្រះសមណគោតមកំចាត់បង់នូវសេចក្ដីចំរើនដូច្នេះ សេចក្ដីនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់យើងយ៉ាងនេះ ។ ប្រសិនបើសេចក្ដីនោះ មិនទទឹងទាស់ដល់មាគណ្ឌិយៈទេ ខ្ញុំនឹងក្រាបទូលចំពោះព្រះសមណគោតមអង្គនោះ ។ ភារទ្វាជៈដ៏ចំរើន គប្បីមានសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយតិច ខ្ញុំនិយាយផ្ដើមរួចហើយ ត្រូវនិយាយនឹងព្រះគោតមនោះទៀតចុះ ។

---

១ ត្រូវរក្សាសំដីនេះ ត្រូវរក្សាវាចានេះ បានសេចក្ដីថា កុំនិយាយ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ អគ្យាគារូបសង្កមនំ

(៣៩) អស្សោសិ ខោ ភគវា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុសិកាយ ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស មាគណ្ឌិយេន បរិព្វាជកេន សទ្ធឹ ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ ភគវា សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ យេន ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា និសីទិ បញ្ញត្តេ[១] តិណសន្ថរកេ ។ អថខោ ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ ភារទ្វាជគោត្តំ ព្រាហ្មណំ ភគវា ឯតទវោច អហុ បន តេ ភារទ្វាជ មាគណ្ឌិយេន បរិព្វាជកេន សទ្ធឹ ឥមំយេវ តិណសន្ថរំ អារព្ភ កោចិទេវ កថាសល្លាបោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ

---

១ ឱ. បញ្ញត្តេ ភិ ។

បរិញ្ជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ ស្តេចចូលទៅកាន់រោងភ្លើង

(៣៩) ព្រះមានព្រះភាគបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ភារទ្វាជព្រាហ្មណ៍ ដែលកំពុងនិយាយចរចាជាមួយនឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ដោយព្រះសោត-ធាតុដ៏ជាទិព្វបរិសុទ្ធ កន្លងហួសសោតធាតុរបស់មនុស្សធម្មតា ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ (ផលសមាបត្តិ) ក្នុងសាយណ្ហ-សម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់រោងសម្រាប់បូជាភ្លើង របស់ភារទ្វាជគោត្ត-ព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើកម្រាលស្មៅ ដែលភារ-ទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាលថ្វាយ ។ គ្រានោះ ភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយពាក្យសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយយ៉ាងនេះថា ម្នាលភារទ្វាជៈ ចុះពាក្យចរចាដែលអ្នកបាននិយាយជាមួយនឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ប្រារព្ធរឿងកម្រាលស្មៅនេះ ចុះសម្រេចគ្នាដូចម្តេចទៅ ។ កាលព្រះ[illegible]ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

ភារទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ សំវិគ្គោ លោមហដ្ឋជាតោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯតទេវ ខោ បន មយំ ភោតោ គោតមស្ស អារោចេតុកាមា អថ ច បន ភវំ គោតមោ អនក្ខាតំយេវ អក្ខាសីតិ[១] ។ អយញ្ច ហិទំ ភគវតោ ភារទ្វាជគោត្តេន ព្រាហ្មណេន សទ្ធឹ អន្តរាកថា វិប្បកតា ហោតិ ។ អថខោ[២] មា. គណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ យេន ភារទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារំ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(៤០) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ មាគណ្ឌិយំ បរិព្វាជកំ ភគវា ឯតទវោច ចក្ខុ[៣] ខោ មាគណ្ឌិយ រូបារាមំ រូបរតំ រូបសម្មុទិតំ តំ តថាគតស្ស ទន្តំ គុត្តំ រក្ខិតំ សំវុតំ តស្ស ច សំវរាយ ធម្មំ ទេសេតិ

១ ឱ. អនក្ខាតំយេវ អក្ខាសីតិ ។ ២ ឱ. អថ ។ ឱ. ម. ចក្ខុំ ។

ភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ភ្ញាក់ព្រើត កើតសេចក្តីព្រឺរោម ហើយបាន ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា យើងខ្ញុំព្រះអង្គបម្រុងនឹងក្រាប ទូលពាក្យនុ៎ះចំពោះព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ដែរ ស្រាប់តែព្រះគោតមជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរ នូវពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់ក្រាបទូល ៗ ក៏ឯពាក្យជាចន្លោះនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងតែចរចាជាមួយនឹងភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ក៏ដាច់ពាក់កណ្តាលទៅ ៗ គ្រានោះ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក កំពុងដើរចង្ក្រមត្រាច់ទៅមក ដើម្បីនឹងសម្រាកស្ងួន ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ឯរោងសម្រាប់បូជាភ្លើងរបស់ភារទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបទូលពាក់ទាក់សំណេះសំណាល នឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ

(៤០) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយយ៉ាងនេះថា ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចក្ខុតែងមានរូបជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងរូប ត្រេកត្រអាលក្នុងរូប ចក្ខុនោះព្រះតថាគត បានទូន្មាន គ្រប់គ្រង រក្សា សង្រួមរួចហើយ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគត បានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្រួមចក្ខុនោះ

ឥទន្នុ តេ ឯតំ មាគណ្ឌិយ សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហុ សមណោ គោតមោតិ ។ ឯតទេវ បន មេ ភោ គោតម សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហុ សមណោ គោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ហិ នោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។ សោតំ ខោ មាគណ្ឌិយ សទ្ទារាមំ ។ បេ ។ ឃានំ ខោ មាគណ្ឌិយ គន្ធារាមំ... ជិវ្ហា ខោ មាគណ្ឌិយ រសារាមា រសរតា រសសម្មុទិតា សា តថាគតស្ស ទន្តា គុត្តា រក្ខិតា សំវុតា តស្សា ច សំវរាយ ធម្មំ ទេសេតិ ឥទន្នុ តេ ឯតំ ខោ មាគណ្ឌិយ សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហុ សមណោ គោតមោតិ ។ ឯតទេវ ខោ បន មេ ភោ គោតម សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហុ សមណោ គោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ហិ នោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។ កាយោ ខោ មាគណ្ឌិយ ផោដ្ឋព្វារាមោ ។ បេ ។ មនោ ខោ មាគណ្ឌិយ

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកឯងពោលថា ព្រះសមណគោតមជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្តីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវគ្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលថា ព្រះសមណ-គោតមជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្តីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវគ្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះចុះសម្រង់គ្នានឹងសូត្ររបស់យើងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ត្រចៀក មានសំឡេងជាទីរីករាយ ។បេ។

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ប្រមុះ មានក្លិនជាទីរីករាយ... ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អណ្តាតមានរសជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងរស មានរសជាទីត្រេកត្រអាល អណ្តាតនោះ ព្រះតថាគតបានទូន្មានគ្រប់គ្រងរក្សា សង្រួមរួចហើយ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគត បានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្រួមអណ្តាតនោះ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកឯងពោលថា ព្រះសមណគោតមជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្តីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវគ្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា សមណគោតមជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្តីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវគ្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថាចុះសម្រង់គ្នានឹងសូត្ររបស់យើងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាយមានផោដ្ឋព្វៈជាទីរីករាយ ។បេ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ

ធម្មារាមោ ធម្មរតោ ធម្មសម្មុទិតោ សោ តថាគតស្ស ទន្តោ គុត្តោ រក្ខិតោ សំវុតោ តស្ស ច សំវរាយ ធម្មំ ទេសេតិ ឥទន្នុ តេ ឯតំ មាគណ្ឌិយ សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហនោ សមណោ គោតមោតិ ។ ឯតទេវ ខោ បន មេ ភោ គោតម សន្ធាយ ភាសិតំ ភូនហនោ សមណោ គោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ហិ នោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។

(៤១) តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ ឥធេកច្ចោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ បរិចារិតបុព្វោ អស្ស ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោ អបរេន សមយេន រូបានំយេវ សមុទ-យញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា រូបតណ្ហំ បហាយ រូបបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ

ចិត្តមានធម្មារម្មណ៍ជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងធម្មារម្មណ៍ ត្រេកត្រអាល ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ចិត្តនោះព្រះតថាគត បានទូន្មានគ្រប់គ្រងរក្សាសង្រួមរួប ហើយ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគតបានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្រួមចិត្ត នោះ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកពោលថា ព្រះសមណគោតម ជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្ដីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា ព្រះសមណគោតមជាអ្នកកំចាត់បង់នូវសេចក្ដីចំរើនដូច្នេះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ សេចក្ដីនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថាចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់យើងនេះ ។

(៤១) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្ដេច បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្លាប់ឲ្យគេបំរើដោយរូបទាំងឡាយ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីត្រេកអរ លុះគ្រាក្រោយមក បុគ្គលនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្ដីវិនាសផង នូវសេចក្ដីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់រូបទាំងឡាយ តាមដោយសេចក្ដីពិត ហើយក៏លះបង់នូវសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងរូប បន្ទោបង់នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ ក្នុងរូប ជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅក្នុងសន្តាន

វិហរេយ្យ ឥមស្ស បន តេ មាគណ្ឌិយ កិមស្ស វចនីយន្តិ ។ ន កិញ្ចិ ភោ គោតម ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ ឥធេកច្ចោ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ... កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្វេហិ បរិចារិតបុព្វោ អស្ស ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោ អបរេន សមយេន ផោដ្ឋព្វានំយេវ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា ផោដ្ឋព្វតណ្ហំ បហាយ ផោដ្ឋព្វបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហរេយ្យ ឥមស្ស បន តេ មាគណ្ឌិយ កិមស្ស វចនីយន្តិ ។ ន កិញ្ចិ ភោ គោតម ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ ពោលអំពីអាយតនៈមានរូបាយតនៈជាដើម

សម្រាន្តទៅ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចុះអ្នកឯងគប្បីថាឲ្យបុគ្គលនេះដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឥតមានថាអ្វីកើតទេ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ (ផ្គាប់ឲ្យគេបម្រើ) ដោយសំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ដោយក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ... ដោយរសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ... ផ្គាប់ឲ្យគេបម្រើដោយផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ លុះគ្រាក្រោយមក បុគ្គលនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ តាមសេចក្តីពិតហើយ ក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងផោដ្ឋព្វៈ បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅក្នុងសន្តានសម្រាន្តទៅ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចុះអ្នកឯងគប្បីថាឲ្យបុគ្គលនេះដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឥតមានថាអ្វីកើតទេ ។

(៦២) អហំ ខោ បន មាគណ្ឌិយ បុព្ពេ អាគារិយភូតោ សមានោ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេសឹ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ... កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ ។ តស្ស មយ្ហំ មាគណ្ឌិយ តយោ បាសាទា អហេសុំ ឯកោ វស្សិកោ ឯកោ ហេមន្តិកោ ឯកោ គិម្ហិកោ ។ សោ ខោ អហំ មាគណ្ឌិយ វស្សិកេ បាសាទេ ចត្តារោ មាសេ និប្បុរិសេហិ តុរិយេហិ បរិចារិយមានោ ន ហេដ្ឋាបាសាទំ ឱរោហាមិ ។ សោ អបរេន សមយេន កាមានំយេវ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា

[៤២] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលពីដើម តថាគតនៅជាគ្រហស្ថ ក៏ធ្លាប់ឆ្អែតឆ្អន់ មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ គឺរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ សំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។បេ។ ក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ... រសដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត... ផោដ្ឋព្វៈ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាមគួរជាទីរីករាយ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ តថាគតនោះមានប្រាសាទ ៣ ខ្នង ប្រាសាទមួយ សម្រាប់នៅក្នុងរដូវភ្លៀង ប្រាសាទមួយសម្រាប់នៅក្នុងរដូវរងា ប្រាសាទមួយសម្រាប់នៅក្នុងរដូវក្តៅ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ តថាគតនោះ ឲ្យគេបម្រើដោយតន្ត្រីដែលឥតបុរស លើប្រាសាទសម្រាប់នៅក្នុងរដូវភ្លៀងអស់ ៤ ខែ មិនដែលចុះមកខាងក្រោមសោះ ។ លុះគ្រាក្រោយមក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌សម្រាប់រលាស់ចោលផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយតាមសេចក្តីពិត ហើយក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកាម បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាម

វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហរាមិ ។ សោ អញ្ញេ សត្តេ បស្សាមិ កាមេសុ អវីតរាគេ កាមតណ្ហាហិ ខជ្ជមានេ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានេ កាមេ បដិសេវន្តេ សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ តំ កិស្ស ហេតុ យា ឋាយំ(១) មាគណ្ឌិយ រតិ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រ អកុសលេហិ ធម្មេហិ តាយ រតិយា រមមានោ ហីនស្ស ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

(២៣) សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា អឌ្ឍោ មហទ្ធនោ មហាភោគោ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេយ្យ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសំហិតេហិ រជនីយេហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ

១ ម. ឋាយំ ។

ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ តាំងនៅក្នុងសន្តាន សម្រាន្តនៅ ។ តថាគតនោះឃើញសត្វទាំងឡាយឯទៀត មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមកំពុងទំពាស៊ី ជាអ្នកក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុងសេពនូវកាមទាំងឡាយ តថាគតនោះមិនប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ព្រោះថាកាលបុគ្គលត្រេកអរដោយសេចក្តីត្រេកអរ វៀរលែងចាកកាមទាំងឡាយ វៀរលែងចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ទៅជាអ្នកថោកថយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះឡើយ ។

(៤៣) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចជាគហបតី ឬគហបតិបុត្ត ដែលមានទ្រព្យច្រើនស្តុកស្តម្ភ មានសម្បត្តិច្រើន ស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ គឺដោយរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយសោតៈ ។ បេ ។ ដោយក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ ។ បេ ។ ដោយរសដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហា ។ បេ ។ ដោយផោដ្ឋព្វៈដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទី

កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ ទេវានំ តាវត្តឹសានំ សហព្យតំ ។ សោ តត្ថ នន្ទនេ វនេ អច្ឆរាសង្ឃបរិវុតោ ទិព្វេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេយ្យ ។ សោ បស្សេយ្យ គហបតឹ វា គហបតិបុត្តំ វា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតំ សមង្គីភូតំ បរិចារិយមានំ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ សោ ទេវបុត្តោ នន្ទនេ វនេ អច្ឆរាសង្ឃបរិវុតោ ទិព្វេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារិយមានោ អមុស្ស គហបតិស្ស វា គហបតិបុត្តស្ស វា បិហេយ្យ មានុសកានំ វា បញ្ចន្នំ កាមគុណានំ មានុសកេហិ វា កាមេហិ អាវត្តេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភោ គោតម តំ កិស្ស

ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាមគួរជាទីរេករាយ ។ គហបតីនោះប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះទំលាយកងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកាន់ទេវលោកគឺឋានសួគ៌ជាសុគតិ ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ។ ទេវបុត្តនោះមានពួកស្រីអប្សរហែហមចោមរោមក្នុងសួននន្ទវ័ន ក្នុងទេវលោកនោះស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ដ៏ជាទិព្វ ។ ទេវបុត្រនោះគប្បីឃើញនូវគហបតីឬគហបតិបុត្រ ដែលកំពុងស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្ដេច ចុះទេវបុត្រនោះ មានពួកស្រីអប្សរហែហមចោមរោមក្នុងសួននន្ទវ័នស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ដ៏ជាទិព្វ ហើយមកប្រាថ្នាគហបតីឬគហបតិបុត្រឯណោះ ហើយវិលត្រឡប់មករកកាមគុណទាំង ៥ ជារបស់មនុស្ស ដោយកាមជារបស់មនុស្សវិញដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនត្រឡប់មកវិញទេ សេចក្ដីនោះព្រោះហេតុអ្វី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ ទិព្វកាមូបមា

ហោតុ មានុសកេហិ ភោ គោតម កាមេហិ ទិព្វកាមា(១) អភិក្កន្តតរា ច បណីតតរា ចាតិ ។ ឯវមេវ ខោ អហំ មាគណ្ឌិយ បុព្វេ អគារិយភូតោ សមានោ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេសឹ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ ។ សោ អបរេន សមយេន កាមានំយេវ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហាសឹ ។ សោ អហំ អញ្ញេ សត្តេ បស្សាមិ

---

១ ឱ. ទិព្វា កាមា ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្ដីប្រៀបធៀបកាមជាទិព្វ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រោះកាមដ៏ជាទិព្វ កន្លងហួសប្រសើរផុតកាមជារបស់មនុស្ស ៗ យ៉ាងនេះមែនហើយ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលពីដើមតថាគតនៅជាគ្រហស្ថ ឆ្អាប់ស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ គឺដោយរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយសោតៈ ៗ បេ ៗ ដោយក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ ៗ បេ ៗ ដោយរសដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហា ៗ បេ ៗ ដោយផោដ្ឋព្វៈដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីត្រេកអរ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ៗ លុះគ្រាក្រោយមក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតផង នូវសេចក្ដីវិនាសផង នូវសេចក្ដីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចោលផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ តាមសេចក្ដីពិតហើយ ក៏លះបង់នូវសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកាម បន្ទោបង់នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក្នុងកាម ប្រាសចាកសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅក្នុងសន្តានសម្រាន្តនៅ ៗ តថាគតនោះឃើញនូវសត្វទាំងឡាយឯទៀត

កាមេសុ អវីតរាគេ កាមតណ្ហាហិ ខជ្ជមានេ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានេ កាមេ បដិសេវន្តេ សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ តំ កិស្ស ហេតុ យា ចាយំ មាគណ្ឌិយ រតិ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រ អកុសលេហិ ធម្មេហិ អបិ ទិព្វំ សុខំ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ តាយ រតិយា រមមានោ ហីនស្ស ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

(៦៦) សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ កុដ្ឋី បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ កិមីហិ ខជ្ជមានោ នខេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមានោ អង្គារកាសុយា កាយំ បរិតាបេយ្យ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋាបេយ្យុំ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ភេសជ្ជំ ករេយ្យ សោ ភេសជ្ជំ (១) អាគម្ម កុដ្ឋេហិ បរិមុច្ចេយ្យ អរោគោ អស្ស សុខី សេរី សយំវសី យេនកាមង្គមោ ។ សោ អញ្ញំ កុដ្ឋិំ បុរិសំ បស្សេយ្យ អរុគត្តំ បក្កគត្តំ កិមីហិ ខជ្ជមានំ

១- ឱ. ម- តំ ភេសជ្ជំ ។

មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលកាមតណ្ហាកំពុងទំពា-ស៊ី ក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុងសេពកាម តថាគតនោះ មិនប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលមាគណ្ឌិយ: ព្រោះថាកាលបុគ្គលត្រេកអរដោយសេចក្តីត្រេកអរ វៀរលែងចាកកាម វៀរលែងចាកអកុសលធម៌ ទោះបីនៅប្រកាន់សុខជាទិព្វនៅឡើយ ក៏នៅជាអ្នកថោកថយ (ព្រោះហេតុដូច្នោះ) តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះឡើយ ។

(៤៤) ម្នាលមាគណ្ឌិយ: ដូចជាបុរសឃ្លង់មានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងដញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រ-ចកទាំងឡាយ ផ្អើរកាយដោយរងើកភ្លើង ពួកមិត្តអាមាត្យនិងញាតិសាលោហិត របស់បុរសឃ្លង់នោះ គប្បីឲ្យពេទ្យអ្នកវះចូលទៅថែរក្សា ពេទ្យវះនោះក៏បានធ្វើថ្នាំដល់បុរសនោះ បុរសនោះក៏បានជាស្បើយរោគឃ្លង់ ព្រោះអាស្រ័យថ្នាំ (នោះ) ជាបុគ្គលឥតរោគ សុខសប្បាយ នៅជាសេរីភាពបាន ទៅតាមទំនើងខ្លួនឯងបាន ទៅណាមកណាបានតាមប្រាថ្នា ។ បុរសឃ្លង់នោះ បានឃើញបុរសឃ្លង់ឯទៀត ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងដញ្ជក់ស៊ី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ បឋមកុដ្ឋោបមា

នខេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមានំ អង្គារកាសុយា បរិតាបេន្តំ(១) ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុស្ស កុដ្ឋិស្ស បុរិសស្ស បិហេយ្យ អង្គារកាសុយា វា ភេសជ្ជំ បដិសេវនាយ វាតិ ។ នោ ហេតំ ភោ គោតម តំ កិស្ស ហេតុ រោគេ ហិ ភោ គោតម សតិ ភេសជ្ជេន ករណីយំ ហោតិ រោគេ អសតិ ភេសជ្ជេន ករណីយំ ន ហោតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ អហំ មាគណ្ឌិយ បុព្វេ អគារិយភូតោ សមានោ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេសឹ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សទ្ទេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យេហិ គន្ធេហិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ផោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ

---

១ ខ. ម. កាយំ បរិតាបេន្តំ ។

ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ កំពុងផ្អើរកាយលើរងើកភ្លើង ៗ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះបុរសនោះ ប្រាថ្នាបុរសឃ្លង់ឯណោះ ដែលកំពុងផ្អើរកាយលើរងើកភ្លើង ឬកំពុងផឹកថ្នាំដែរឬទេ ៗ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនប្រាថ្នាទេ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រោះកាលបើរោគមានហើយ កិច្ចដែលត្រូវការដោយថ្នាំក៏ត្រូវមាន កាលបើរោគមិនមានហើយ កិច្ចដែលត្រូវការដោយថ្នាំក៏មិនត្រូវមាន ៗ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ កាលពីដើម តថាគតនោះនៅជាគ្រហស្ថនៅឡើយ ធ្លាប់ស្កប់ស្កល់មូលមិត្តឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ គឺដោយរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយសោតៈ ៗ បេ ៗ ដោយក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ ៗ បេ ៗ ដោយរសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយជិវ្ហា ៗ បេ ៗ ដោយផោដ្ឋព្វ ទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា

កាមេហិ មនាបេហិ បិយរូបេហិ កាមូបសញ្ហិតេហិ រជនីយេហិ ។ សោ អបរេន សមយេន កាមានំយេវ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហរាមិ ។ សោ អញ្ញេ សត្តេ បស្សាមិ កាមេសុ អវីតរាគេ កាមតណ្ហាហិ ខជ្ជមានេ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានេ កាមេ បដិសេវន្តេ សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ តំ កិស្ស ហេតុ យាយំ មាគណ្ឌិយ រតិ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រ អកុសលេហិ ធម្មេហិ អបិ ទិព្វំ សុខំ សមធិគ្គយ្ហ តិដ្ឋតិ តាយ រតិយា រមមានោ ហីនស្ស ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ។ លុះគ្រាក្រោយមក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ តាមសេចក្តីពិត ហើយក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមចេញ បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាមចេញ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ក្នុងសន្តានសម្រាន្តនៅ ។ តថាគតនោះឃើញនូវសត្វទាំងឡាយឯទៀត មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមទាំងឡាយ កំពុងទំពាស៊ី កំពុងអន្ទះអន្ទែងដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុងសេពកាម តថាគតនោះទើបមិនប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះឡើយ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ព្រោះថាកាលបុគ្គលត្រេកអរ ដោយសេចក្តីត្រេកអរ វៀរលែងចាកកាមទាំងឡាយ វៀរលែងចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ទោះបីនៅប្រកាន់សុខជាទិព្វនៅឡើយ ក៏ទៅជាអ្នកថោកថយ (ព្រោះហេតុដូច្នោះ) តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនត្រេកអរក្នុងការសេពកាមនោះឡើយ ។

(៨៤) សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ កុដ្ឋី បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ កិមីហិ ខជ្ជមានោ នខេហិ វណមុខានិបិ (១) វិប្បតច្ឆមានោ អង្គារកាសុយា បរិតាបេយ្យ (២) តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋបេយ្យុំ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ភេសជ្ជំ ករេយ្យ សោ ភេសជ្ជំ អាគម្ម កុដ្ឋេហិ បរិមុច្ចេយ្យ អរោគោ អស្ស សុខី សេរី សយំវសី យេនកាមង្គមោ ។ តមេនំ ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា នានាពាហាសុ គហេត្វា អង្គារកាសុយា (៣) ឧបកឌ្ឍេយ្យុំ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ សោ បុរិសោ ឥតិ ចីតិ ចេវ កាយំ សន្នាមេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភោ គោតម តំ កិស្ស ហេតុ អសុ ហិ ភោ គោតម អគ្គិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ មហាភិតាបោ ច មហាបរិឡាហោ ចាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ ឥទានេវ (៤) នុ ខោ សោ អគ្គិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ

---

១ ឱ. វណមុខានិ ។ ២ ឱ. ម. កាយំ បរិតាបេយ្យ ។ ៣ ឱ. អង្គារកាសុំ ។
៤ ឱ. ម. ឥទានេវ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបធៀបបុរសកើតឃ្លង់ ទី ២

[៤៥] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសឃ្លង់មានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ពួកដង្កូវកំពុងដញ្ញកស៊ី ខារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ ផ្អើរកាយលើរងើកភ្លើង ពួកមិត្តអាមាត្យញាតិសាលោហិត របស់បុរសឃ្លង់នោះ បានឲ្យពេទ្យអ្នកវះថៃរក្សា ពេទ្យវះនោះក៏ធ្វើថ្នាំឲ្យបុរសនោះ បុរសនោះក៏បានជាស្រឡះស្បើយចាករោគឃ្លង់ ព្រោះបានអាស្រ័យថ្នាំ (នោះ) ជាមនុស្សឥតរោគ មានសេចក្តីសុខជាសេរីភាព នៅតាមអំពើខ្លួនឯងបាន ទៅណាមកណាបានតាមប្រាថ្នា ។ បុរសពីរនាក់មានកំឡាំងគប្បីចាប់បុរសនោះ ត្រង់ដើមដៃម្នាក់ ៗ អូសយកទៅផ្អើរលើគំនររងើកភ្លើង ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះបុរសឃ្លង់នោះ បន្ទន់កាយតាមទៅដូច្នេះផង ដូច្នេះផងដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងមិនទេហើយ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រោះថាភ្លើងមានសម្ផស្សជាទុក្ខផង ក្តៅក្រហាយខ្លាំងផង រោលរាលខ្លាំងពន់ពេកណាស់ផង ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះភ្លើងនោះមានសម្ផស្សជាទុក្ខផង

មហាភិតាបោ ច មហាបរិឡាហោ ច ឧទាហុ បុព្វេបិ សោ អគ្គិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ មហាភិតាបោ ច មហាបរិឡាហោ ចាតិ ។ ឥទានិ ចេវ ភោ គោតម សោ អគ្គិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ មហាភិតាបោ ច មហាបរិឡាហោ ច បុព្វេបិ សោ អគ្គិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ មហាភិតាបោ ច មហារិឡាហោ ច អសុ ច[១] ភោ គោតម កុដ្ឋី បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ កិមីហិ ខជ្ជមានោ នខេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមានោ ឧបហតិន្ទ្រិយោ ទុក្ខសម្ផស្សេយេវ អគ្គិស្មឹ សុខមិតិ វិបរីតសញ្ញំ បច្ចលត្ថាតិ ។ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ អតីតម្បិ អទ្ធានំ កាមា ទុក្ខសម្ផស្សា ចេវ មហាភិតាបា ច មហាបរិឡាហា[២] ច អនាគតម្បិ អទ្ធានំ កាមា ទុក្ខសម្ផស្សា ចេវ មហាភិតាបា ច មហាបរិឡាហា ច ឯតរហិបិ បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ កាមា ទុក្ខសម្ផស្សា

១ ឱ. អសុ ហិ ច ។ ២ ម. កាមោ ទុក្ខសម្ផស្សោ ចេវ មហាភិតាបោ ច មហាបរិឡាហោ ជាតិ ទិស្សន្តិ ។

ក្តៅក្រហាយខ្លាំងផង ពេលពលខ្លាំងផង តែក្នុងកាលឥឡូវនេះទេឬ ឬក៏កាលពីដើមមក ភ្លើងនោះមានសម្ព័ស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង ទាំងពេលពលខ្លាំងដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ភ្លើងនោះក៏មានសម្ព័ស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង ពេលពលខ្លាំងដែរ ពីដើមសោត ភ្លើងនោះក៏មានសម្ព័ស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង ទាំងពេលពលខ្លាំងដូចគ្នា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំណែកខាងបុរសឃ្លង់ឯណោះ ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងជញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ មានឥន្ទ្រិយដែលរោគនោះកំចាត់បង់ហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខុស ក្នុងភ្លើងដែលមានសម្ព័ស្សជាទុក្ខ (នោះ) ថាជាសុខស្រួលវិញ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ក្នុងអតីតកាលយូរអង្វែងមកហើយ កាមទាំងឡាយមានសម្ព័ស្សជាទុក្ខផង ក្តៅក្រហាយខ្លាំងផង ពេលពលខ្លាំងផង ក្នុងអនាគតទៅមុខ កាមទាំងឡាយមានសម្ព័ស្សជាទុក្ខផង ក្តៅក្រហាយផង ពេលពលខ្លាំងផង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឥឡូវនេះសោត កាមទាំងឡាយក៏មានសម្ព័ស្សជា ទុក្ខ

ចេវ មហាភិតាបា ច មហាបរិឡាហា ច ឥមេ ច មាគណ្ឌិយ សត្តា កាមេសុ អវីតរាគា កាម-តណ្ហាហិ ខជ្ជមានា កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានា ឧបហតិន្ទ្រិយា ទុក្ខសម្ផស្សេសុយេវ(១) កាមេសុ សុខមិតិ វិបរីតសញ្ញំ បច្ចលត្ថុំ ។

(៤៦) សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ កុដ្ឋី បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ កិមីហិ ខជ្ជមានោ នខេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមានោ អង្គារកាសុយា កាយំ បរិតាបេតិ យថា យថា ហិ(២) មាគណ្ឌិយ អសុ កុដ្ឋី បុរិសោ អរុគត្តោ បក្កគត្តោ កិមីហិ ខជ្ជមានោ នខេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមានោ អង្គារកាសុយា កាយំ បរិតាបេតិ តថា តថា តស្សេវ(៣) តានិ វណមុខានិ អសុចិតរានិ ចេវ ហោន្តិ ទុគ្គន្ធតរានិ ច បូតិកតរានិ ច ហោតិ ចេវ កាចិ សាតមត្តា អស្សាទមត្តា យទិទំ វណមុខានំ កណ្ឌុវនហេតុ(៤) ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ សត្តា កាមេសុ អវីតរាគា កាមតណ្ហាហិ ខជ្ជមានា

---

១ ឱ. ទុក្ខសម្ផស្សេសេវ ។ ម. ទុក្ខសម្ផស្សេសុបេវ ។ ២ ឱ. ខោ ។ ៣ ឱ. តថា តថាស្ស ។ ៤ ឱ. អ. វណមុខានំ កណ្ឌូវណហេតុ ។

ក្តៅក្រហាយខ្លាំងតាំងពេលពលខ្លាំងដូច្នោះដែរ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចំណែកពួកសត្វទាំងនេះ មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលកាមតណ្ហាកំពុងទំពាស៊ី ពេលពលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ព្រោះកាម មានឥន្ទ្រិយត្រូវកាមកំចាត់បង់ហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលមានសម្ផស្សជាទុក្ខ ថាជាសុខវិញ ។

(៤៦) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសឃ្លង់ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងដញ្ញក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ ឲ្យគេឆ្អើរកាយលើគំនររងើកភ្លើង ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចជាបុរសឃ្លង់ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្អុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងដញ្ញក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ ឲ្យគេឆ្អើរកាយលើរងើកភ្លើង យ៉ាងណាមិញ មុខដំបៅអម្បាលនោះរបស់បុរសនោះឯង ក៏រឹងរឹតតែមិនស្អាតផង រឹងរឹតតែមានក្លិនអាក្រក់ផង រឹងរឹតតែស្អុយផង តែថាសេចក្តីត្រេកត្រអាល ទឹងសេចក្តីរីករាយបន្តិចបន្តួចនៅតែមាន ព្រោះហេតុដំបៅដែលខ្លួនខ្វារត្រូវមុខ ក៏យ៉ាងនោះដែរ (សេចក្តីនេះដូចម្តេចមិញ) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពួកសត្វដែលមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមទាំងឡាយកំពុងទំពាស៊ី

កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានា កាមេ បដិសេវន្តិ យថា យថា(១) មាគណ្ឌិយ សត្តា កាមេសុ អវីតរាគា កាមតណ្ហាហិ ខជ្ជមានា កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហមានា កាមេ បដិសេវន្តិ តថា តថា តេសំ សត្តានំ កាមតណ្ហា ចេវ បវឌ្ឍតិ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហន្តិ ចេវ ហោតិ ចេវ កាចិ សាតមត្តា អស្សាទមត្តា យទិទំ បញ្ច កាមគុណេ បដិច្ច ។

(៨៧) តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ តេ ទិដ្ឋោ វា សុតោ វា រាជា វា រាជមហាមត្តោ វា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារិយមានោ កាមតណ្ហំ អប្បហាយ កាមបរិឡាហំ អប្បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហាសិ វា វិហរតិ វា វិហរិស្សតិ វាតិ ។ នោ ហិទំ ភោ គោតម ។ សាធុ មាគណ្ឌិយ មយាបិ ខោ ឯតំ មាគណ្ឌិយ

---

១ ឱ. ម. យថា យថា ខោ ។

កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម សេពនូវកាមទាំងឡាយ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ សត្វទាំងឡាយមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកាមទាំងឡាយកំពុងទំពាស៊ី កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម សេពនូវកាមទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ កាមតណ្ហារបស់សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏ចំរើនឡើង សត្វទាំងនោះ ក៏ក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្រហាយព្រោះកាម តែថាសេចក្តីត្រេកអរនឹងសេចក្តីរីករាយបន្តិចបន្តួច ក៏នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវកាមគុណទាំង ៥ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(៤៧) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកធ្លាប់បានឃើញ ធ្លាប់បានឮព្រះរាជា ឬរាជមហាមាត្យ ដែលកំពុងស្កប់ស្កល់មូលមិត្តឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ មិនទាន់លះបង់នូវកាម-តណ្ហា មិនទាន់បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម ហើយប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុងសម្រាន្តនៅហើយផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រាន្តនៅផង ខ្វះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនដែលបានឃើញ មិនដែលបានឮទេ ។ ត្រូវហើយមាគណ្ឌិយៈ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ សេចក្តី+នុះសូម្បីតថាគតសោត ក៏

បរិញ្ញាធិកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ កាមតណ្ហា

នេវ ទិដ្ឋំ ន សុតំ រាជា វា រាជមហាមត្តោ វា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារិយមានោ កាមតណ្ហំ អប្បហាយ កាមបរិឡាហំ អប្បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសោ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ វិហាសិ វា វិហរតិ វា វិហរិស្សតិ វា ។ អថខោ មាគណ្ឌិយ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិគតបិបាសា អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តា វិហំសុ វា វិហរន្តិ វា វិហរិស្សន្តិ វា សព្វេ តេ កាមានំយេវ សមុទយញ្ច អត្ថង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិឡាហំ បដិវិនោទេត្វា វិគតបិបាសា អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តា វិហំសុ វា វិហរន្តិ វា វិហរិស្សន្តិ វាតិ ។

មិនធ្លាប់បានឃើញ បានឮថា ព្រះរាជាឬរាជមហាមាត្យ ដែលកំពុងស្កប់ស្កល់មូលមិត្តឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ មិនទាន់លះបង់កាម-តណ្ហា មិនទាន់បន្ទោបង់នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយព្រោះកាម ហើយប្រាសចាកសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេចសម្រាន្តនៅហើយផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រេចសម្រាន្តនៅផងដែរ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលបើសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលប្រាសចាកសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេចសម្រាន្តនៅផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង លុះតែពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងផង នូវសេចក្ដីវិនាសផង នូវសេចក្ដីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ តាមសេចក្ដីពិត ទើបលះបង់នូវកាមតណ្ហា បន្ទោបង់នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយព្រោះកាម ប្រាសចាកសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេចសម្រាន្តនៅហើយផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រេចសម្រាន្តនៅផងបាន ។

(៤៨) អថខោ ភគវា តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

អារោគ្យបរមា លាភា[១] និព្វានំ បរមំ សុខំ
អដ្ឋង្គិកោ ច មគ្គានំ ខេមំ អមតគាមិនន្តិ ។

ឯវំ វុត្តេ មាគណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភោ គោតម អព្ភុតំ ភោ គោតម យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ ភោតា គោតមេន អារោគ្យបរមា លាភា[២] និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ មយាបិ ខោ ឯតំ[៣] ភោ គោតម សុតំ បុព្វកានំ បរិព្វាជកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាសមានានំ អារោគ្យបរមា លាភា និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ តយិទំ ភោ គោតម សមេតីតិ ។ យំ បន តេ[៤] មាគណ្ឌិយ សុតំ

១-២ អរោគ្យា បរមា លាភាតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ តទដ្ឋកថាយម្បិ ឯវមេវ ។
៣ ម. មយាបេតំ ។ ៤ ឱ. យំ បន តេ ឯតំ ។ ម. យំ បន តេ តំ ។

(៤៨) ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្លឺនូវឧទាន នេះ ក្នុងពេលនោះថា

លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត
ព្រះនិព្វាន ជាសេចក្តីសុខដ៏ប្រសើរ មគ្គដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៨ ដ៏ក្សេមក្សាន្តជាងមគ្គទាំងឡាយ សម្រាប់ដើរទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ។

កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនធ្លាប់កើតមានទេ ពាក្យដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើន ត្រាស់ហើយដោយប្រពៃថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វានជាសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តម បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន សេចក្តីនុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គសោតក៏ធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីពួកបរិព្វាជកជាន់ដើម ដែលជាអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យពោលថា លាភទាំងឡាយមានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វានជាសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមដូច្នេះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពាក្យនេះសមគ្នាហើយ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ក៏ពាក្យណាដែលអ្នកធ្លាប់បាន

បុព្វកានំ បរិព្វាជកានំ អាចរិយបាចរិយានំ ភាស-
មានានំ អារោគ្យបរមា លាភា និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ
កតមន្តំ អារោគ្យំ កតមន្តំ និព្វានន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ
មាគណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ សកានេវ សុទំ គត្តានិ
បាណិនា អនោមជ្ជតិ ឥទន្តំ ភោ គោតម អារោគ្យំ
ឥទន្តំ និព្វានំ អហំ(១) ភោ គោតម ឯតរហិ
អរោគោ សុខី ន មំ កិញ្ចិ(២) អាពាធតីតិ ។

(៤៩) សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ ជច្ចន្ធោ បុរិសោ
សោ ន បស្សេយ្យ កណ្ហសុក្កានិ រូបានិ ន
បស្សេយ្យ នីលកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ បីតកានិ
រូបានិ ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ
មញ្ជេដ្ឋិកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ សមវិសមំ ន
បស្សេយ្យ តារករូបានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ ។
សោ សុណេយ្យ ចក្ខុមតោ ភាសមានស្ស
ឆេកំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ
សុចីតិ ។ សោ ឱទាតបរិយេសនំ ចរេយ្យ តមេនំ

១ ឱ. អហំ ហិ ។ ម. អហញ្ហិ ។ ២ ម. ន កិញ្ចិ ។

ស្តាប់មកអំពីពួកបរិព្វាជកជាន់ដើម ដែលជាអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យ ពោលថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វាន ជាសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមដូច្នេះ ពាក្យថា ការមិនមានរោគ នោះ តើដូចម្តេច ពាក្យថា ព្រះនិព្វាននោះ តើដូចម្តេច ។ បានឮថា កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ក៏ស្ទាបខ្លួនរបស់ខ្លួនដោយដៃឯងហើយទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន នេះឈ្មោះថា ការមិនមានរោគ នេះឈ្មោះថាព្រះនិព្វាន បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកឥតរោគ បានសេចក្តីសុខ ឥតមានអ្វីមកបៀតបៀនខ្ញុំឡើយ ។

[៤៩] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរសនោះមិនធ្លាប់បានឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនិងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិនឃើញរូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌ហង្សបាទ មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយ មិនឃើញព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ឮបុរសមានភ្នែកភ្លឺនិយាយថា អ្នកដ៏ចំរើន យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលទេ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ដើរស្វែងរកសំពត់ស

អញ្ញតរោ (១) បុរិសោ តេលមសិកតេន សាហុឡចីរេន វញ្ចេយ្យ ឥទន្តេ អម្ភោ បុរិស ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ។ សោ តំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ បដិគ្គហេត្វា បារុបេយ្យ បារុបេត្វា អត្តមនោ អត្តមនវាចំ និច្ឆារេយ្យ ឥទំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ សោ ជច្ចន្ធោ បុរិសោ ជានន្តោ បស្សន្តោ អមុំ តេលមសិកតំ សាហុឡចីរំ បដិគណ្ហេយ្យ បដិគ្គហេត្វា បារុបេយ្យ បារុបេត្វា អត្តមនោ អត្តមនវាចំ និច្ឆារេយ្យ ឥទំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ឧទាហុ ចក្ខុមតោ សទ្ធាយាតិ ។ អជានន្តោ ហិ ភោ គោតម អបស្សន្តោ អសុ សោ (២) ជច្ចន្ធោ បុរិសោ អមុំ តេលមសិកតំ សាហុឡចីរំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ

១ ឱ. តមេនញ្ញតរោ ។ ២ ឱ. អសុ ។ ម. សោ ។

បុរសម្នាក់យកសំពត់គ្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់ដោយប្រេងលាយប្រេង មកបញ្ឆោតបុរសនោះថា នែបុរសដ៏ចំរើន នេះឯងសំពត់សល្អស្អាត ឥតមានមន្ទិល របស់អ្នកឯង ៗ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ទទួលយកសំពត់នោះ លុះទទួលហើយយកទៅដណ្តប់ លុះដណ្តប់ហើយ ក៏បញ្ចេញវាចាជាគ្រឿងរីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលមែន ៗ ម្នាលមាគណ្ឌិយ: អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ចុះបុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ គេដឹងឃើញឬទេ បានជាទទួលសំពត់គ្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់ប្រេង លាយប្រេងឯណោះ លុះទទួលហើយ យកមកដណ្តប់ ដណ្តប់ហើយ បញ្ចេញវាចាជាគ្រឿងរីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលមែន ឬក៏ដោយជឿតាមបុរសមានភ្នែកក្តីទេ ៗ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនបានដឹងមិនបានឃើញទេ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតឯណោះ ទទួលសំពត់សាច់គ្រាស់ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់ដោយប្រេង លាយប្រេងឯណោះ លុះ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ បុថុជ្ជនគាថា

បដិគ្គហេត្វា បារុបេយ្យ បារុបេត្វា អត្តមនោ អត្តមនវាចំ និច្ឆារេយ្យ ភទ្ទកំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ឧទាហុ(១) ចក្ខុមតោ សទ្ធាយាតិ ។ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្វាជកា អន្ធា អចក្ខុកា អជានន្តា អារោគ្យំ អបស្សន្តា និព្វានំ អថ ច បនិមំ គាថំ ភាសន្តិ អារោគ្យបរមា លាភា និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ ។ បុព្វកេហេសា មាគណ្ឌិយ អរហន្តេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ គាថា ភាសិតា

អារោគ្យបរមា លាភា និព្វានំ បរមំ សុខំ
អដ្ឋង្គិកោ ច មគ្គានំ ខេមំ អមតគាមិនន្តិ

ឯសា(២) ឯតរហិ អនុបុព្វេន បុថុជ្ជនគាថា ។ អយំ ខោ(៣) មាគណ្ឌិយ កាយោ រោគភូតោ គណ្ឌភូតោ សល្លភូតោ អឃភូតោ អាពាធភូតោ

---

១ ឱ. ម. ឧទាហុសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សា ។ ៣ ឱ. ម. អយំ ខោ បន ។

ទទួលហើយក៏ស្លៀកដណ្ដប់ លុះដណ្ដប់ហើយ បញ្ចេញវាចាជាគ្រឿងរីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលមែន ដោយជឿតាមបុគ្គលមានភ្នែកក្ដី (សេចក្ដីនេះយ៉ាងណា) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរ្ថិយ សុទ្ធតែជាមនុស្សខ្វាក់ ឥតមានចក្ខុ មិនដឹងនូវការមិនមានរោគ មិនឃើញនូវព្រះនិព្វាន ប៉ុន្តែនាំគ្នាពោលគាថានេះថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ដ៏ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វាន ជាសុខដ៏ឧត្តម ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ គាថានេះ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយជាន់ដើម បានពោលហើយថា

លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ដ៏ប្រសើរបំផុត
ព្រះនិព្វាន ជាសុខដ៏ឧត្តម មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ក្សេម
ក្សាន្តជាងមគ្គទាំងឡាយ សម្រាប់ដំណើរ ទៅកាន់ព្រះ
និព្វាន ឈ្មោះអមតៈ

ឥឡូវនេះ គាថានេះ ជាគាថាសម្រាប់បុថុជ្ជនតាមលំដាប់ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាយនេះជារោគ ជាបូស ជាកូនសរ ជាទុក្ខ ជាអាពាធ

សោ ត្វំ ឥមំ កាយំ រោគភូតំ គណ្ឌភូតំ សល្លភូតំ អឃភូតំ អាពាធភូតំ ឥទន្តំ ភោ គោតម អារោគ្យំ ឥទន្តំ និព្ពានន្តិ វទេសិ ។ តំ ហិ តេ មាគណ្ឌិយ អរិយំ ចក្ខុំ នត្ថិ យេន ត្វំ អរិយេន ចក្ខុនា អារោគ្យំ ជានេយ្យាសិ និព្ពានំ បស្សេយ្យាសីតិ ។

(៨០) ឯវំ បសន្នោ អហំ ភោតោ គោតមស្ស បហោតិ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ អារោគ្យំ ជានេយ្យំ និព្ពានំ បស្សេយ្យន្តិ ។ សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ ជច្ចន្ធោ បុរិសោ[១] ន បស្សេយ្យ កណ្ហសុក្កានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ នីលកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ បីតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ មញ្ជិដ្ឋកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ សមវិសមំ ន បស្សេយ្យ តារករូបានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ ។ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋបេយ្យុំ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ភេសជ្ជំ ករេយ្យ សោ តំ ភេសជ្ជំ អាគម្ម

---

១ ឱ. ម. បុរិសោ សោ ។

អ្នកពោលនូវកាយដែលជារោគ ជាបូស ជាកូនសរ ជាទុក្ខ ជាអាពាធ នេះជា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន នេះឈ្មោះថាការមិនមានរោគ នេះឈ្មោះថាព្រះនិព្វានដូច្នេះវិញ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកត្រូវដឹងនូវការមិនមានរោគ ត្រូវឃើញនូវព្រះនិព្វានដោយចក្ខុ (១) ដ៏ប្រសើរណា ចក្ខុដ៏ប្រសើរនោះ របស់អ្នកមិនមានទេ ។

(៩០) យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាព្រះគោតមដ៏ចំរើនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹង នូវការមិនមានរោគ យល់នូវព្រះនិព្វានដោយឧបាយណា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន សំដែងធម៌ដោយឧបាយនោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរសនោះមិនឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនិងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិនឃើញរូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌ហង្សបាទ មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយទាំងឡាយ មិនឃើញព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយទេ ។ មិត្រអាមាត្យញាតិសាលោហិតរបស់បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ឲ្យពេទ្យអ្នកវះថែរក្សា ពេទ្យអ្នកវះក៏បានធ្វើថ្នាំឲ្យបុរសនោះ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ បានអាស្រ័យថ្នាំនោះ

---

១ សំដៅយកវិបស្សនាញាណ និងមគ្គញាណ ។ អដ្ឋកថា ។

ន ចក្ខូនិ ឧប្បាទេយ្យ ន[១] ចក្ខូនិ វិសោធេយ្យ ។ កិំ តំ មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ សោ វេជ្ជោ យាវទេវ កិលមថស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវំ ភោ គោតម ។ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ អហញ្ចេ តេ ធម្មំ ទេសេយ្យំ ឥទំ អារោគ្យំ ឥទំ និព្វានន្តិ សោ ត្វំ អារោគ្យំ ន ជានេយ្យាសិ និព្វានំ ន បស្សេយ្យាសិ សោ មមស្ស កិលមថោ សា មមស្ស វិហេសាតិ ។

(៥១) ឯវំ បសន្នោ អហំ ភោតោ គោតមស្ស បហោតិ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ អារោគ្យំ និព្វានំ បស្សេយ្យន្តិ ។ សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ ជច្ចន្ធោ បុរិសោ សោ ន បស្សេយ្យ កណ្ហសុក្កានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ នីលកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ បីតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ មញ្ជិដ្ឋកានិ រូបានិ

---

១ ម. ទសេយ្យ ឥតិ ។

ហើយ ក៏មិនញុំាងចក្ខុទាំងពីរ ឲ្យកើតឡើង មិនញុំាងចក្ខុទាំងពីរ ឲ្យភ្លឺឡើងវិញបាន ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ក្រែងពេទ្យនោះគ្រាន់តែបានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកកាយនឹងចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទេឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ បើតថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នកថា នេះជាការមិនមានរោគ នេះជាព្រះនិព្វានដូច្នេះ អ្នកក៏មិនដឹងនូវការមិនមានរោគ មិនឃើញនូវព្រះនិព្វាន សេចក្តីលំបាកនោះក៏នឹងមានដល់តថាគត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់នោះ ក៏នឹងមានដល់តថាគតមានឧបមេយ្យដូចពេទ្យវះដូច្នោះឯង ។

(៨១) យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីឃើញនូវការមិនមានរោគ នឹងព្រះនិព្វានដោយឧបាយណា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន សំដែងធម៌ដោយឧបាយនោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរសខ្វាក់នោះ មិនឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនឹងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិនឃើញរូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌

ន បស្សេយ្យ សមវិសមំ ន បស្សេយ្យ តារការូបានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ ។ សោ សុណេយ្យ ចក្ខុមតោ ភាសមានស្ស ឆេកំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ។ សោ ឱទាតបរិយេសនំ ចរេយ្យ តមេនំ អញ្ញតរោ បុរិសោ តេលមលិកតេន សាហុឡចីវរេន វញ្ចេយ្យ ឥទន្តេ អម្ភោ បុរិស ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ។ សោ តំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ បដិគ្គហេត្វា បារុបេយ្យ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋាបេយ្យុំ តស្ស សោ ភិសក្កោ សល្លកត្តោ ភេសជ្ជំ ករេយ្យ ឧទ្ធំវិរេចនំ អធោវិរេចនំ អញ្ជនំ បច្ចញ្ជនំ នត្ថុកម្មំ ។ សោ តំ ភេសជ្ជំ អាគម្ម ចក្ខូនិ ឧប្បាទេយ្យ ចក្ខូនិ វិសោធេយ្យ តស្ស សហ ចក្ខុប្បាទា យោ អសុកស្មឹ (១) តេលមលិកតេ សាហុឡចីវរេ ឆន្ទរាគោ សោ បហីយេថ តញ្ចនំ (២) បុរិសំ អមិត្តតោបិ ទហេយ្យ បច្ចត្ថិកតោបិ ទហេយ្យ អបិច

---

១ ឱ. ម. អមុស្មឹ ។ ២ ឱ. ម. តញ្ចុនំ ។

ហឫទ្យបាទ មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយទាំងឡាយ មិនឃើញព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះឮបុរសមានភ្នែកភ្លឺនិយាយថា យីអើ សំពត់សស្អាតល្អបរិសុទ្ធឥតមានមន្ទិលទេ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ដើរទៅស្វែងរកសំពត់ស បុរសម្នាក់យកសំពត់សាច់គ្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ប្រឡាក់ដោយប្រែងលាយប្រេង មកបញ្ឆោតបុរសនោះថា នែបុរសដ៏ចំរើន នេះឯងជាសំពត់សល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិល របស់អ្នក ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ទទួលសំពត់នោះ យកមកស្លៀកដណ្តប់ មិត្រអាមាត្យញាតិសាលោហិតរបស់បុរសនោះ ឲ្យពេទ្យអ្នកវះថែរក្សា ពេទ្យអ្នកវះនោះក៏ធ្វើថ្នាំឲ្យបុរសនោះ គឺថ្នាំធ្វើឲ្យក្អួត ថ្នាំបញ្ចុះ ថ្នាំបន្តក់ ថ្នាំលាង និងថ្នាំហិត ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ លុះបានអាស្រ័យថ្នាំនោះហើយ ក៏បានញ៉ាំងចក្ខុឲ្យកើតឡើង បានញ៉ាំងចក្ខុឲ្យភ្លឺឡើងវិញ បានសេចក្តីពេញចិត្តណា ក្នុងសំពត់សាច់គ្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ប្រឡាក់ដោយប្រែងលាយប្រេងឯណោះ បុរសនោះក៏លះបង់ក្នុងពេលដែលបានជាភ្នែកភ្លឺឡើងវិញ បុរសដែលមានភ្នែកភ្លឺនោះ ក៏ទុកបុរសដែលបញ្ឆោតនោះ ដោយភាពមិនមែនជាមិត្រផង ដោយភាពជាសឹកសត្រូវផង ឬក៏

ជីវិតា វោរោបេតព្វំ មញ្ញេយ្យ ទីឃរត្តំ វត ភោ អហំ ឥមិនា បុរិសេន តេលមលិកតេន សាហុឡចីរេន និក-តោ វញ្ចិតោ បលុទ្ធោ(១) ឥទន្តេ អម្ភោ បុរិស ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិន្តិ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ អហញ្ចេវ តេ ធម្មំ ទេសេយ្យំ ឥទន្តំ អារោគ្យំ ឥទន្តំ និព្វានន្តិ ។ សោ ត្វំ អារោគ្យំ ជានេយ្យាសិ និព្វានំ បស្សេយ្យាសិ តស្ស តេ សហ ចក្ខុប្បាទា យោ បញ្ចសុបាទា-នក្ខន្ធេសុ ឆន្ទរាគោ សោ បហីយេថ អបិច តេ ឯវ-មស្ស ទីឃរត្តំ វត ភោ អហំ ឥមិនា ចិត្តេន និកតោ វញ្ចិតោ បលុទ្ធោ(២) អហញ្ហិ(៣) រូបំយេវ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយឹ វេទនំយេវ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយឹ សញ្ញំយេវ ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយឹ សង្ខារំយេវ(៤) ឧបាទិយមានោ ឧបាទិយឹ វិញ្ញាណំយេវ ឧបាទិយមា-នោ ឧបាទិយឹ តស្ស មេ ឧបាទានប្បច្ចយា ភវោ

១ ២ ឱ. បលទ្ធោ ។ ៣ ឱ. អហំ ហិ ។ ៤ ឱ. សង្ខារេយេវ ។

គប្បីសំគាល់ថាត្រូវសម្លាប់ចោលក៏សឹងតែបាន ដោយគិតថា ខ្ញុំខ្លួន អាត្មាអញត្រូវបុរសនេះ យកសំពត់ក្រាស់ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់ដោយម្រែងលាយប្រេង មកបោកបញ្ឆោតប្រលោម អស់កាលយូរហើយថា នែបុរសដ៏ចំរើន នេះសំពត់ស្អាតល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិល របស់អ្នក (សេចក្ដីនេះ យ៉ាងណាមិញ) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ តថាគតបើនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នកថា នេះជាការមិនមានរោគ នេះជាព្រះនិព្វាន ក៏យ៉ាងដូច្នោះដែរ ។ អ្នកគប្បីដឹងការមិនមានរោគ ឃើញនូវព្រះនិព្វាន ឆន្ទរាគណា ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ឆន្ទរាគនោះ អ្នកលះបង់ក្នុងពេលដែលចក្ខុកើតឡើងដល់អ្នក មួយទៀត អ្នកត្រូវមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ ចិត្តនេះបោកបញ្ឆោតប្រលោមអាត្មាអញអស់កាលយូរមកហើយ បានជាអាត្មាអញកាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះរូបហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះវេទនាហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះសញ្ញាហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះសង្ខារហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះវិញ្ញាណហ្នឹងឯង ភពកើតឡើងដល់អាត្មាអញនោះ ព្រោះមានឧបាទាន

ភវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ឯវ-មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ ។

(៨២) ឯវំ បសន្នោ អហំ ភោតោ គោតមស្ស បហោតិ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ ឥមម្ហា អាសនា អនន្ធោ វុដ្ឋហេយ្យន្តិ ។ តេនហិ ត្វំ មាគណ្ឌិយ សប្បុរិសេ ភជេយ្យាសិ យតោ ខោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ សប្បុរិសេ ភជេស្សសិ តតោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ សទ្ធម្មំ សោស្សសិ យតោ ខោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ សទ្ធម្មំ សោស្សសិ តតោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជិស្សសិ យតោ ខោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ ធម្មានុធម្មំ បដិបជ្ជិស្សសិ តតោ ត្វំ មាគណ្ឌិយ សាមំយេវ ញស្សសិ សាមំ ទក្ខិស្សសិ(១) ឥមេ រោគា គណ្ឌា សល្លា ឥធ រោគា គណ្ឌា សល្លា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តស្ស មេ ឧបាទាននិរោធា ភវនិរោធោ ភវនិរោធា

១ ឱ. ទក្ខិសិ ។ ម. បេក្ខិស្សសិ ។

ជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើងព្រោះមានភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្សនឹងសេចក្តីខ្វាបផ្សាចិត្ត កើតឡើងព្រោះមានជាតិជាបច្ច័យ ការដែលកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងកើតឡើងដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

[៩២] ខ្ញុំព្រះអង្គក្រាបទូលថា ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើនយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គលែងខ្លាច គប្បីក្រោកអំពីអាសនៈនេះបាន យ៉ាងណា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន សំដែងធម៌យ៉ាងនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកសេពគប់នឹងពួកសប្បុរស ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលណាអ្នកសេពគប់នឹងពួកសប្បុរសហើយ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលនោះអ្នកនឹងបានស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលណាអ្នកស្តាប់ព្រះសទ្ធម្មហើយ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលនោះ អ្នកនឹងបានប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលណាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ហើយ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលនោះអ្នកនឹងដឹងដោយខ្លួនឯង ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងថា នេះជារោគ នេះជាបូស នេះជាកូនសរ រោគបូសនឹងកូនសរ រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់ក្នុងទីនេះ ការរលត់ទៅនៃភពរបស់អាត្មាអញនោះ ព្រោះរលត់ឧបាទាន

ជាតិនិរោធោ ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតីតិ ។

(៥៣) ឯវំ វុត្តេ មាគណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម សេយ្យថាបិ ភោ គោតម និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច លភេយ្យាហំ ភោតោ គោតមស្ស សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ យោ ខោ មាគណ្ឌិយ

ការរលត់ទៅនៃជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស នឹងសេចក្តីខ្ទាបផ្សាចិត្ត រលត់ទៅព្រោះរលត់ជាតិ ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

(៨៣) កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយ-បរិញ្ញជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រកាសហើយដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចជាគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលបិទបាំងទុក ឬប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាគ្រោលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែកក្តី រមែងមើលឃើញរូបទាំងឡាយ ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ សូមដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុ-សង្ឃផង ជាសរណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរបានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ បុគ្គលណាធ្លាប់

អញ្ញតិត្ថិយបុព្វោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អាកង្ខតិ បព្វជ្ជំ អាកង្ខតិ ឧបសម្បទំ សោ ចត្តារោ មាសេ បរិវសតិ ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តិ ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុភាវាយ អបិច មេត្ថ បុគ្គលវេមត្តតា វិទិតាតិ ។ សចេ ភន្តេ អញ្ញតិត្ថិយបុព្វា ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អាកង្ខន្តា បព្វជ្ជំ អាកង្ខន្តា ឧបសម្បទំ ចត្តារោ មាសេ បរិវសន្តិ ចតុន្នំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តិ ឧបសម្បាទេន្តិ អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវសិស្សាមិ ចតុន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខូ បព្វាជេន្តុ ឧបសម្បាទេន្តុ ភិក្ខុភាវាយាតិ ។ អលត្ថ ខោ មាគណ្ឌិយោ បរិព្វាជកោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។ អចិរូបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្មា មាគណ្ឌិយោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ

ជាអន្យតិរ្ថិយមកពីមុន ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ បុគ្គលនោះ ត្រូវនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ដើម្បីភាពជាភិក្ខុបាន មួយទៀត បែបភាពរបស់បុគ្គលផ្សេងគ្នា (ការដែលនៅបរិវាសឬមិននៅបរិវាស) ក្នុងដំណើរនេះ តថាគតដឹងច្បាស់ហើយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើបុគ្គលធ្លាប់ជាអន្យតិរ្ថិយមកពីមុន ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ ត្រូវនៅបរិវាសឲ្យអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទាបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅបរិវាសឲ្យអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះកន្លង ៤ ឆ្នាំហើយ សូមឲ្យភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទាដើម្បីភាពជាភិក្ខុចុះ ៗ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ៗ លុះមាគណ្ឌិយៈមានអាយុ ឧបសម្បទាហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វាន

បរិញ្ញានិកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ មាគណ្ឌិយោ អរហត្តប្បត្តោ

នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា មាគណ្ឌិយោ អរហតំ អហោសីតិ ។

មាគណ្ឌិយសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននូវគុណវិសេសដ៏ប្រសើរ ដ៏ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដែលពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះដោយប្រពៃ ហើយបួសក្នុងភេទនៃបុគ្គលមិនមានផ្ទះដើម្បីសេចក្ដីត្រូវការហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ បានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើបានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃដើម្បីកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្ដាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មាគណ្ឌិយៈ មានអាយុ ក៏បានជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

ចប់ មាគណ្ឌិយសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ សន្ទកសុត្តំ

(៥៤) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សន្ទកោ បរិព្វាជកោ បិលក្ខគុហាយំ បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ បញ្ចមត្តេហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយណ្ហសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ អាយាមាវុសោ យេន ទេវកដសោព្ភោ តេនុបសង្កមិស្សាម គុហាទស្សនាយាតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បច្ចស្សោសុំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធឹ យេន ទេវកដសោព្ភោ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សន្ទកោ បរិព្វាជកោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ និសិន្នោ ហោតិ ឧន្នាទិនិយា ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទាយ[១] អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ

---

១ ឱ. ឧច្ចាសទ្ទាយ មហាសទ្ទាយ ។

សន្ទកសូត្រ ទី ៦

(៤៤) ខ្ញុំបានស្តាប់តាមកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះឯង មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះសន្ទកៈ អាស្រ័យនៅក្នុងបិលក្ខគុហា(១) ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ចំនួន ៥០០ នាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំស្ងាត់ ក្នុងសាយណ្ហសម័យ ហើយបបួលភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយមក យើងនឹងចូលទៅឯត្រពាំងឈ្មោះទេវកដៈ (ត្រពាំងទឹកដែលភ្លៀងព្រោះ) ដើម្បីមើលគុហា ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលថវពៅចា របស់ព្រះអានន្ទមានអាយុថា ករុណា អាវុសោ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅឯត្រពាំងទេវកដៈ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើនរូប ។ ចួនជាពេលនោះ សន្ទកបរិព្វាជក អង្គុយជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែលកំពុងនិយាយតិរច្ឆានកថា ច្រើនបែបច្រើនស្ថាន ដោយសំឡេងហោសំឡេងខ្លាំង ទ្រហឹងអឺងកង គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីមហាមាត្យ និយាយអំពីសេនាទាហាន និយាយអំពីភ័យ

---

១ គុហានេះ មានដើមល្វៀប ដុះនៅក្បែរមាត់ទ្វារ បានជាឲ្យឈ្មោះថា បិលក្ខគុហា ។ អដ្ឋកថា ។

យុទ្ធកថំ អន្នកថំ បានកថំ(១) សយនកថំ មាលា-
កថំ គន្ធកថំ ញាតិកថំ យានកថំ គាមកថំ
និគមកថំ នគរកថំ ជនបទកថំ ឥត្ថីកថំ សូរកថំ
វិសិខាកថំ កុម្ភដ្ឋានកថំ កុម្ភទាសីកថំ(២) បុព្វ-
បេតកថំ នានត្តកថំ លោកក្ខាយិកំ សមុទ្ទក្ខា-
យិកំ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា ។ អទ្ទសា ខោ
សន្ទកោ បរិព្វាជកោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ទូរតោវ
អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ សណ្ឋបេសិ
អប្បសទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ
អយំ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ អាគច្ឆតិ
សមណោ អានន្ទោ យាវតា ខោ បន សមណស្ស
គោតមស្ស សាវកា កោសម្ពិយំ បដិវសន្តិ

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ វត្ថកថន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. កុម្ភទាសីកថន្តិ ន ទិស្សតិ ។

(ទីងសត្វសាហាវជាដើម) និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីបាយ និយាយអំពីទឹក និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីផ្កាកម្រង និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីក្រុង និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្ត្រី និយាយអំពីមនុស្សក្លៀវក្លា និយាយអំពីច្រករហក និយាយអំពីទីកំពង់ទឹក និយាយអំពីកុម្ភទាសី និយាយអំពីញាតិ ដែលស្លាប់ទៅកាន់បរលោក និយាយអំពីរឿងផ្សេង ៗ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយអំពីលោក (លទ្ធិកុហកក្នុងលោក) និយាយអំពីសមុទ្រ និយាយអំពីភវៈ នឹងអភវៈ(១) ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ដូច្នេះខ្លះ ៗ ។ សន្ទកបរិញ្វាជក ក៏បានឃើញព្រះអានន្ទ មានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរនិយាយតិច ៗ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំមាត់ឡើយ (ដ្បិត) សមណៈឈ្មោះអានន្ទនេះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតមមកឥឡូវនេះ ក៏ពួកសាវ័កណារបស់ព្រះសមណគោតម ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី

---

១ ភវៈ គឺសស្សតទិដ្ឋិ អភវៈ គឺឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មួយយ៉ាងទៀត ភវៈគឺសេចក្ដីចំរើន អភវៈគឺសេចក្ដីសាបសូន្យ ឬ ភវៈ គឺសេចក្ដីសុខក្នុងកាម អភវៈ គឺសេចក្ដីព្យាយាម ធ្វើខ្លួនឲ្យលំបាកឥតប្រយោជន៍ ។ អដ្ឋកថា ។

អយន្តេសំ (១) អញ្ញតរោ សមណោ អានន្ទោ អប្បសទ្ទកាមា ខោ បន តេ អាយស្មន្តោ អប្ប-សទ្ទវិនីតា អប្បសទ្ទស្ស វណ្ណវាទិនោ អប្បេវ នាម អប្បសទ្ទំ បរិសំ វិទិត្វា ឧបសង្កមិតព្ពំ មញ្ញេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហី អហេសុំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភវំ សន្ទកោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ បន សន្ទកោ (២) បរិព្វាជកោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច ឯតុ ខោ ភវំ អានន្ទោ ស្វាគតំ (៣) ភោតោ អានន្ទស្ស ចិរស្សំ ខោ ភវំ អានន្ទោ ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាគមនាយ និសីទតុ ភវំ អានន្ទោ ឥទមា-សនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ និសីទិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ សន្ទកោបិ ខោ បរិព្វាជកោ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

១ ឱ. ម. អយំ តេសំ ។ ២ ឱ. ម. អថខោ សន្ទកោ ។ ៣ ឱ. សាគតំ ។

បណ្ណាសាកែទាំងនោះ អានន្ទនេះឯង លោកជាសមណៈមួយអង្គដែរ ឯពួកលោកមានអាយុទាំងនោះ ចូលចិត្តតែសំឡេងតិច ៗ និយាយសរសើរតែសំឡេងតិច ៗ ដែលព្រះសម្ពុទ្ធព្រះអង្គមានសំឡេងតិច បានទូន្មានហើយ ធ្វើដូចម្តេច ឲ្យព្រះអានន្ទជ្រាបច្បាស់ថា បរិស័ទមានសំឡេងតិចហើយសំគាល់ថាគួរនិមន្តចូលមក ៗ គ្រានោះ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះក៏នាំគ្នាស្ងៀម ៗ ពេលនោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ និមន្តចូលទៅត្រង់កន្លែងដែលសន្ទកបរិព្វាជកនៅ ៗ គ្រានោះ សន្ទកបរិព្វាជកនិយាយពាក្យនេះ នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចូរនិមន្តមកចុះ ព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន និមន្តមកស្រួលហើយ ព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ខានធ្វើដំណើរដើម្បីមកក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ សូមព្រះអានន្ទដ៏ចំរើននិមន្តគង់ចុះ នេះអាសនៈដែលយើងក្រាលទុក ៗ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏គង់លើអាសនៈដែលពួកបរិព្វាជកក្រាលទុក ៗ ចំណែកសន្ទកបរិព្វាជក កាន់យកអាសនៈទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្ត ធម្មីកថា

(៨៨) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ សន្ទកំ
បរិព្វាជកំ អាយស្មា អានន្ទោ ឯតទវោច កាយ
នុត្ថ សន្ទក ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា កា ច
បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។ តិដ្ឋតេសា ភោ
អានន្ទ កថា យាយ មយំ ឯតរហិ កថាយ
សន្និសិន្នា នេសា ភោតោ អានន្ទស្ស កថា ទុល្លភា
ភវិស្សតិ បច្ឆាបិ សវនាយ សាធុ វត ភវន្តំយេវ
អានន្ទំ បដិភាតុ សកេ អាចរិយកេ ធម្មី-
កថាតិ ។ តេនហិ សន្ទក សុណាហិ សាធុកំ
មនសិករោហិ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ
សន្ទកោ បរិព្វាជកោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
បច្ចស្សោសិ ។ អាយស្មា អានន្ទោ ឯតទវោច
ចត្តារោមេ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា
អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន អព្រហ្មចរិយវាសា អក្ខាតា

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ធម្មីកថា

(៩៥) លុះសន្ទកបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានសួរដូច្នេះថា ម្នាលសន្ទកៈ ចុះអម្បាញ់មិញ ពួកអ្នកអង្គុយប្រជុំគ្នា និយាយអំពីរឿងអ្វីដូចម្តេច ចុះពាក្យជាចន្លោះ (អំពីគុណធម៌) ដូចម្តេច ដែលពួកអ្នកនិយាយមិនទាន់ចប់ ។ សន្ទកបរិព្វាជក តបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ពាក្យដែលពួកយើងអង្គុយប្រជុំគ្នា និយាយក្នុងកាលអម្បាញ់មិញ ចូរលើកទុកសិនចុះ ព្រោះពាក្យនុ៎ះ ព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន មិនបានជាសល់ក្រទេ ចាំស្តាប់ក្នុងកាលខាងក្រោយក៏បាន សូមឲ្យតែព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន សំដែងធម្មីកថាក្នុងលទ្ធិអាចារ្យរបស់ខ្ញុំឲ្យបាន ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចាំស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ អាត្មានឹងសំដែង ។ សន្ទកបរិព្វាជក ទទួលតបពាក្យរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុថា ព្រះករុណាលោកដ៏ចំរើន ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានពោលពាក្យនុ៎ះថា ម្នាលសន្ទកៈ ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ គឺការមិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

ចត្តារិ ច អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានិ អក្ខាតានិ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ[១] ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ[២] ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។ កតមេ បន តេ[៣] អានន្ទ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ អព្រហ្មចរិយវាសា អក្ខាតា យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

(៨៦) ឥធ សន្ទក ឯកច្ចោ សត្ថា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ ហុតំ នត្ថិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ លោកេ សមណ-

---

១ ម. សំសក្កំ ។ ២ ឱ. វសន្តោ វា ន អារាធេយ្យាតិ ឯវម្បិ ទិស្សន្តិ ។ ៣. ឱ. ម. តេ ភោ ។

ធម៌ ៤ ប្រការនេះផង បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ គឺព្រហ្មចរិយធម៌មិនមានទំនងស្រួល ៤ ប្រការផង ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទ ចុះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ ៤ ប្រការ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលដែលខ្លួនគប្បីដឹងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[៩៦] ព្រះអានន្ទឆ្លើយតបថា ម្នាលសន្ទកៈ ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន ការប្រតិបត្តិខុសឬត្រូវចំពោះមាតា ក៏មិនមានផល (នៃបុណ្យបាប) ការប្រតិបត្តិខុសឬត្រូវចំពោះបិតា មិនមានផល (នៃបុណ្យបាប) សត្វជាឧបបាតិកៈកំណើតមិនមាន ពួកសមណៈនឹង

ព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តិ ចាតុម្មហាភូតិកោ អយំ បុរិសោ យទា កាលំ ករោតិ បឋវី បឋវីកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ អាបោ អាបោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ អាកាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្ទិបញ្ចមា បុរិសា មតំ អាទាយ គច្ឆន្តិ យាវ អាឡាហនា[១] បទានិ បញ្ញាយន្តិ កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ ភវន្តិ ភស្សន្តា អាហុតិយោ ទត្តុបញ្ញត្តំ យទិទំ ទានំ តេសំ តុច្ឆំ មុសា វិលាបោ យេ កេចិ អត្ថិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច[២] កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។

១ ឱ. យាវាឡាហនា ។ ម. យាវ អាឡាហនា ។ ២ អដ្ឋកថាយំ បន ពាលោ ច បណ្ឌិតោ ចាតិ ទិស្សតិ ។

ព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយអាចសំដែងបាន ក៏មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះកើតអំពីមហាភូតរូប ៤ លុះធ្វើមរណកាលក្នុងវេលាណា បឋវីធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវីធាតុខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ តេជោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ក៏អណ្តែតត្រសែតទៅឯអាកាស ពួកបុរស (៤ នាក់) មានគ្រែជាគំរប់ ៥ សែងយកបុរសស្លាប់ (នោះ) ទៅ ស្នាមជើងគឺគុណនិងទោស ក៏ប្រាកដនៅកំណត់ត្រឹមទីឈាបនកិច្ចប៉ុណ្ណោះ សល់នៅតែឆ្អឹងដែលមានសម្បុរ (ប្រផេះ) ដូចជាស្លាបនៃសត្វព្រាប ឯគ្រឿងសក្ការបូជាមានផេះជាទីបំផុត ទាននេះ ពួកមនុស្សពាលកំឡៅ បញ្ញត្តទុកមកទេ ជនទាំងឡាយណា ពោលពាក្យថា អំពើមានទានជាដើម មានផល ពាក្យរបស់ជនទាំងនោះជាពាក្យកុហកទទេ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅហើយ រមែងដាច់សូន្យ វិនាសបាត់បង់ មិនកើតវិញទៀតឡើយ ។

(៨៧) តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ ហុតំ នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តិ ចាតុម្មហាភូតិកោ អយំ បុរិសោ យទា កាលំ ករោតិ បឋវី បឋវីកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ អាបោ អាបោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ អាកាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្ទិបញ្ចមា បុរិសា

(៩៧) ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស រមែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំ មិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់ មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន ការប្រតិបត្តិខុស ឬត្រូវ ចំពោះមាតា មិនមានផល ការប្រតិបត្តិខុស ឬត្រូវ ចំពោះបិតា មិនមានផល សត្វជាឧបបាតិកៈកំណើត មិនមាន ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះ និងលោកខាងមុខ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយអាចសំដែងបាន ក៏មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះកើតអំពីមហាភូតរូប ៤ លុះធ្វើមរណកាលទៅ វេលាណា បឋវីធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវីធាតុខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ តេជោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ក៏អណ្តែតត្រសែតទៅឯអាកាស ពួកបុរស (៤ នាក់) មានគ្រែជាគំរប់ ៥

មតំ អាទាយ គច្ឆន្តិ យាវ អាឡាហនា បទានិ បញ្ញាយន្តិ កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ ភវន្តិ ភស្មន្តាហុតិយោ ទត្តុបញ្ញត្តំ យទិទំ ទានំ តេសំ តុច្ឆំ មុសា វិលាបោ យេកេចិ អត្ថិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ សចេ ឥមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ ឯត្ថ កតំ អវុសិតេន មេ ឯត្ថ វុសិតំ ឧភោបិ មយំ ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វទាមិ ឧភោបិ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជិស្សាម វិនស្សិស្សាម ន ភវិស្សាម បរម្មរណាតិ ។ អតិរេកំ ខោ បនិមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ នគ្គិយំ មុណ្ឌិយំ ឧក្កុដិកប្បធានំ

សែងយកបុរសស្លាប់ (នោះ) ទៅ ស្នាមជើងគឺគុណនឹងទោស ក៏ប្រាកដនៅកំណត់ត្រឹមទីឈាបនកិច្ចប៉ុណ្ណោះ សល់នៅតែឆ្អឹង ដែលមានសម្បុរ (ប្រផេះ) ដូចជាស្លាបនៃសត្វព្រាប ឯគ្រឿងសក្ការបូជា មានផេះជាទីបំផុត ទាននេះពួកមនុស្សពាលកំឡៅ បញ្ញត្តទុកមកទេ ជនទាំងឡាយណាពោលពាក្យថា អំពើមានទានជាដើមមានផល ពាក្យរបស់ជនទាំងនោះ ជាពាក្យកុហកទទេ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅហើយ រមែងដាច់សូន្យវិនាសបាត់បង់ មិនកើតវិញឡើយ ៗ ថាបើពាក្យ របស់គ្រូដ៏ចំរើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មាអញបានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ជាមនុស្សស្មើ ៗ គ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នោះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញ គ្រាន់តែមិននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅហើយ នឹងដាច់សូន្យវិនាស មិនកើតវិញឡើយ ៗ ក៏គ្រូដ៏ចំរើននេះ ប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រងោលព្យាយាមអង្គុយច្រហោង

កេសមស្សុលោចនំ យោហំ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តោ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេន្តោ ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តោ ឥមិនា ខោតា សត្ថារា សមសមគតិកោ ភវិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ កឹ ជានន្តោ កឹ បស្សន្តោ ឥមស្មឹ សត្ថរិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បឋមោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៥៨) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី ករោតោ ការយតោ ឆិន្ទតោ ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយតោ(១) សោចតោ

---

១ ឱ. ម. បាចយតោ ។

ប្រព្រឹត្តដកសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មាអញដែលកាស្រ័យនឹងទីដេក ចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានអំពីដែនកាសីនឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនឹងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ៗ គ្នានឹងគ្រូដ៏ចំរើនទាំងនេះ ក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តិនោះឯង មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះលុះដឹងច្បាស់ ដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយ ចាកព្រហ្មចរិយធម៌នោះហើយចៀសចេញទៅ ៗ ម្នាលសន្ទក: នេះឯងឈ្មោះថាអព្រហ្មចរិយវាស:ទី ១ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្តក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ៗ

[៤៨] ម្នាលសន្ទក: ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះមានគ្រូខ្លះតែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬ ប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោយសោក

សោចាបយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ បាណមតិបាតាបយតោ[1] អទិន្នំ អាទិយតោ សន្ធឹ ឆិន្ទតោ និល្លោបំ ហរតោ ឯកាគារិកំ ករោតោ បរិបន្ថេ តិដ្ឋតោ បរទារំ គច្ឆតោ មុសា ភណតោ ករោតោ ន ករីយតិ បាបំ ខុរបរិយន្តេន ចេបិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បឋវិយា បាណេ ឯកំ[2] មំសខលំ ឯកំ[3] មំសបុញ្ជំ ករេយ្យ នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណញ្ចេបិ[4] គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ហនន្តោ ឃាតេន្តោ ឆិន្ទន្តោ ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ បាចេន្តោ[5] នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ឧត្តរញ្ចេបិ គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ

---

១ ឱ. សោចយតោ កិលមយតោ ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ បាណមតិមាបយតោតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ២-៣ ឱ. ឯក ។ ៤ ម. ទក្ខិណំ ចេបិ ។ ៥ ម. បចាបេន្តោ ។

ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើឲ្យគេសោយសោក ធ្វើគេឲ្យលំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យលំបាក បំភ័យ ឬប្រើគេឲ្យបំភ័យ សម្លាប់សត្វ ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់នូវទី-ត (នៃផ្ទះ) ប្លន់នូវពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឈរចាំក្បែរផ្លូវ (ដើម្បីដណ្ដើមយកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃ និយាយពាក្យកុហក កាលបើធ្វើ (យ៉ាងនេះ) មិនឈ្មោះថាធ្វើបាបឡើយ មួយទៀត បើបុគ្គលណាយកគ្រឿងចក្រមានខ្នងកន្លំមុតដូចជាកាំបិតកោរ មកធ្វើសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានគំនរនៃសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកនៃសាច់តែមួយ បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបាបក៏មិនឲ្យផល ទោះបើបុគ្គលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងស្ដាំនៃទន្លេគង្គា ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើបាប ក៏មិនឲ្យផល ទោះបើបុគ្គលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគង្គាហើយឲ្យទាន ឬប្រើគេឲ្យ ៗ បូជា

យជាបេន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន(១) សច្ចវជ្ជេន នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។

(៨៩) តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី ករោតោ ការយតោ ឆិន្ទតោ ឆេទាបយតោ បចតោ បចាបយតោ សោចតោ សោចាបយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ បាណមតិបាតាបយតោ អទិន្នំ អាទិយតោ សន្ធិំ ឆិន្ទតោ និល្លោបំ ហរតោ ឯកាគារិកំ ករោតោ បរិបន្ថេ តិដ្ឋតោ បរទារំ គច្ឆតោ មុសា ភណតោ ករោតោ ន ករីយតិ បាបំ ខុរបរិយន្តេន ចេបិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បថវិយា បាណេ ឯកំ មំសខលំ ឯកំ មំសបុញ្ជំ ករេយ្យ នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ

---

១ ឱ. ម. សំយមេន ។

ឬប្រើគេឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យ មិនឲ្យផលឡើយ បុគ្គលធ្វើកុសលដោយឲ្យទាន ដោយទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយសង្រួមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យដែលមាន អំពើនោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើបុណ្យ មិនឲ្យផលឡើយ ។

(៩៩) ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះ ដូច្នេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើគេឲ្យ លំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើឲ្យគេលំបាក បំភ័យគេ ឬប្រើគេឲ្យបំភ័យ សម្លាប់សត្វ ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់នូវទី- ត (នៃផ្ទះ) ប្លន់នូវពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះ ១ ឈរចាំក្បែរផ្លូវ (ដើម្បីដណ្តើមយកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃ និយាយពាក្យកុហក កាលបើធ្វើ (យ៉ាងនេះ) មិនឈ្មោះថាធ្វើបាបឡើយ មួយទៀត បើអ្នកណាយកគ្រឿងចក្រ មានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាកាំបិតកោរ មកធ្វើសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះឲ្យមានគំនរនៃសាច់តែមួយ ឲ្យមាន ពំនូកនៃសាច់តែមួយ បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើ

នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណញ្ចេបិ គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ហនន្តោ ឃាតេន្តោ ឆិន្ទន្តោ ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ បាចេន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បាបំ នត្ថិ បាបស្ស អាគមោ ឧត្តរញ្ចេបិ(១) គង្គាយ តីរំ គច្ឆេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន សច្ចវជ្ជេន នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ សចេ ឥមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ ឯត្ថ កតំ អវុសិតេន មេ ឯត្ថ វុសិតំ ឧភោបិ មយំ ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វទាមិ ឧភិន្នំ កុរុតំ(២) ន ករីយតិ បាបន្តិ ។ អតិរេកំ ខោ ឥមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ នគ្គិយំ មុណ្ឌិយំ ឧក្កុដិកប្បធានំ កេសមស្សុលោចនំ

---

១ ម. ឧត្តរំ ចេបិ ។ ម. ២ កតំ ។

បាបក៏មិនឲ្យផលឡើយ ទោះបើបុគ្គលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេគង្គា ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបាបក៏មិនឲ្យផលឡើយ ទោះបើបុគ្គលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគង្គា ហើយឲ្យទាន ឬប្រើគេឲ្យឲ្យ បូជាឬប្រើគេឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យមិនឲ្យផលឡើយ បុគ្គលធ្វើកុសល ដោយឲ្យទាន ដោយទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយសង្រួមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យមិនមានផលឡើយ ។ បើពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចំរើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មាអញ បានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាមិនបានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញ មិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ ជាមនុស្សស្មើ ៗ គ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់តែមិនបាននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់ កាលធ្វើបាប ក៏ឈ្មោះថាមិនធ្វើ ៗ ក៏គ្រូដ៏ចំរើននេះ ប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រចោល ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង ប្រព្រឹត្តដកសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប

យោហំ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តោ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេន្តោ ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តោ ឥមិនា ខោ សត្ថារា សមសមគតិកោ ភវិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ កឹ ជានន្តោ កឹ បស្សន្តោ ឥមស្មឹ សត្ថរិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តតិយោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៦០) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ

ចំណែកអាត្មាអញ ដែលអាស្រ័យនៅនឹងទីដេកចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានមក អំពីដែនកាសីនឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនឹងគ្រឿងក្រអូបគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ៗ គ្នានឹងគ្រូដ៏ចំរើននេះ ក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តិនោះឯង មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹងដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយធម៌នោះហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯង ឈ្មោះថាអព្រហ្មចរិយវាសៈទី ២ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦០) ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយសៅហ្មងមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងសៅហ្មងដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយ បរិសុទ្ធមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងបរិសុទ្ធ ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ

នត្ថិ ពលំ នត្ថិ វីរិយំ នត្ថិ បុរិសថាមោ នត្ថិ បុរិសបរក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ បាណា សព្វេ ភូតា សព្វេ ជីវា អវសា អពលា អវីរិយា និយតិសង្គតិភាវបរិណតា ឆស្វេវាភិជាតីសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។

(៦១) តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ នត្ថិ ពលំ នត្ថិ វីរិយំ នត្ថិ បុរិសថាមោ នត្ថិ បុរិសបរក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ បាណា សព្វេ ភូតា សព្វេ ជីវា

កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំងនៃបុរសក៏មិនមាន ការប្រឹងប្រែងនៃបុរសក៏មិនមាន សត្វទាំងអស់ (មានសត្វឧដ្ឋគោលាជាដើម) បាណៈ[១] ទាំងអស់ ភូតទាំងអស់ (មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ជីវៈគឺធញ្ញជាតិទាំងអស់ ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើឲ្យសៅហ្មងឬបរិសុទ្ធ)ទេ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលដោយនិយតិនិងសង្គតិ និងសភាវៈ[២] តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរមែងសោយសុខនិងទុក្ខ ។

[៦១] មាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយសៅហ្មង មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងសៅហ្មង ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យ នាំឲ្យសត្វទាំងឡាយ បរិសុទ្ធមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយរមែងបរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំងនៃបុរសក៏មិនមាន សេចក្ដីប្រឹងប្រែងនៃបុរសក៏មិនមាន សត្វទាំងអស់ (មានឧដ្ឋគោលាជាដើម) បាណៈទាំងអស់ ភូតទាំងអស់ (មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ជីវៈគឺធញ្ញជាតិទាំងអស់

១-២ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រ ក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣១ ។

អវសា អពលា អវីរិយា និយតិសង្គតិភាវបរិណតា ឆស្វេវាភិជាតីសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ សចេ ឥមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ ឯត្ថ កតំ អវុសិតេន មេ ឯត្ថ វុសិតំ ឧភោបិ មយំ ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វទាមិ ឧភោ អហេតូ អប្បច្ចយា វិសុជ្ឈិស្សាមាតិ ។ អតិរេកំ ខោ បនិមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ នគ្គិយំ មុណ្ឌិយំ ឧក្កុដិកប្បធានំ កេសមស្សុលោចនំ យោហំ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តោ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេន្តោ ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តោ ឥមិនា ភោតា សត្ថារា សមសមគតិកោ ភវិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ កិំ ជានន្តោ

ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើឲ្យសៅហ្មងឬបរិសុទ្ធ)ទេ មានសេចក្តីប្រែប្រួល ដោយនិយតិ នឹងសង្គតិ នឹងសភាវៈតាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរមែងទទួលសុខនឹងទុក្ខ ។ បើពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចំរើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មាអញបានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ជាមនុស្សស្មើៗគ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់តែមិននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់នឹងបរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ។ ក៏គ្រូដ៏ចំរើននេះប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រអោល ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង ប្រព្រឹត្តដកសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មាអញដែលអាស្រ័យនៅនឹងទីដេកចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានមកអំពីដែនកាសីនឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនឹងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ៗ គ្នានឹងគ្រូដ៏ចំរើននេះក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី

កឹ បស្សន្តោ ឥមស្មឹ សត្ថរិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តតិយោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៦២) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា(១) តេ ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញមញ្ញំ(២) ព្យាពាធេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត បឋវីកាយោ អាបោកាយោ តេជោកាយោ វាយោកាយោ

---

១ ឦសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិបិ បាឋោ ។ ២ ឱ. ន វិបរិណាមន្តិ ន អញ្ញមញ្ញំ ។ ម. ន វិបរិណាមេន្តិ ន អញ្ញមញ្ញំ ។

ឃើញអ្វី ទើបមកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តនោះ មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹងដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ៣ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦២) ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះមានគ្រូខ្លះតែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ (គ្មានពូជតទៅទៀត) តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ ឋិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានឹងគ្នាឲ្យបានសុខឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ កាយគឺពួកទាំង ៧ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺពួកធាតុដី ១ ពួកធាតុទឹក ១ ពួកធាតុភ្លើង ១ ពួកធាតុខ្យល់ ១

សុខេ ទុក្ខេ ជីវេ សត្តមេ (១) ឥមេ សត្ត កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា តត្ថ នត្ថិ ហន្តា វា ឃាតេតា វា សោតា វា សាវេតា វា វិញ្ញាតា វា វិញ្ញាបេតា វា យោបិ តិណ្ហេន សត្ថេន សីសំ ឆិន្ទតិ ន កោចិ កញ្ចិ ជីវិតា វោរោបេតិ សត្តន្នំ ត្វេវ កាយានមន្តរេន សត្ថំ វិវរមនុបតតិ ។ ចុទ្ទស ខោ បនិមានិ យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋិញ្ច (២) សតានិ ឆ ច សតានិ បញ្ច ច កម្មុនោ សតានិ បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ កម្មេ ច អឌ្ឍកម្មេ ច ទ្វដ្ឋិប្បដិបទា ទ្វដ្ឋន្តរកប្បា ឆឡាភិជាតិយោ អដ្ឋ បុរិសភូមិយោ ឯកូនបញ្ញាស អាជីវសតេ

---

១ ម. ជីវំ ។ ឱ. សត្តិមេ ។ ២ ឱ. ម. យោនិបមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋិ ច ។

សេចក្ដីសុខ ១ សេចក្ដីទុក្ខ ១ ជីវិត ១ គ្រប់ជា ៧ កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ ឋិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀតគ្នានឹងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានឹងគ្នាឲ្យបានសុខឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ បុគ្គលសម្លាប់ដោយខ្លួនឯងក្ដី ប្រើគេឲ្យសម្លាប់ក្ដី ស្ដាប់ខ្លួនឯងក្ដី ប្រើគេឲ្យស្ដាប់ក្ដី ដឹងច្បាស់ខ្លួនឯងក្ដី ញុំាងគេឲ្យដឹងច្បាស់ក្ដី មិនមានក្នុងកាយទាំងនោះទេ ទុកជាបុគ្គលកាត់សីសៈដោយសស្ត្រាវុធដ៏មុត ក៏ឈ្មោះថាគ្មានអ្នកណា ផ្ដាច់ផ្ដិលអ្នកណា ឲ្យបាត់ជីវិតបាន ឯសស្ត្រាវុធគ្រាន់តែចូលតាមចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ ប៉ុណ្ណោះឯង ។ ឯកំណើតដែលជាប្រធាន[១] មានចំនួន១លាន៤សែន ៦ពាន់ ៦រយទាំងនេះក្ដី កម្មទាំង៥រយក្ដី កម្មទាំង៥ក្ដី កម្មទាំង៣ក្ដី កម្មគឺកាយកម្មនឹងវចីកម្មក្ដី កម្មពាក់កណ្ដាលគឺមនោកម្មក្ដី បដិបទាទាំង៦២ក្ដី អន្តរកប្ប[២]ទាំង៦២ក្ដី អភិជាតិ[៣]ទាំង៦ បុរិសភូមិ[៤]ទាំង៨ ពួកអាជីវកទាំង១៤៩

១-២-៣-៤ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣២ ។

ឯកូនបញ្ញាស បរិព្វាជកសតេ ឯកូនបញ្ញាស នាគា-
វាសសតេ វីសេ ឥន្ទ្រិយសតេ តឹសេ និរយសតេ ឆត្តឹស
រជោធាតុយោ សត្ត សញ្ញិគព្ភា សត្ត អសញ្ញិគព្ភា
សត្ត និគន្ឋគព្ភា សត្ត ទេវា សត្ត មានុសា សត្ត
បិសាចា សត្ត សរា សត្ត បវុដា(១) សត្ត បាសាណា (២)
សត្ត បបាតា សត្ត បបាតសតានិ សត្ត សុបិនា
សត្ត សុបិនសតានិ ចូឡាសីតិ មហាកប្បិនោ
សតសហស្សានិ យានិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច
សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ ។ តត្ថ
នត្ថិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វត្តេន វា តបេន វា
ព្រហ្មចរិយេន វា អប្បរិបក្កំ វា កម្មំ បរិបាចេ-
ស្សាមិ បរិបក្កំ វា កម្មំ ផុស្ស ផុស្ស ព្យន្តី-(៣)
ករិស្សាមីតិ ហេវំ នត្ថិ ទោណមិតេ (៤) សុខទុក្ខេ
បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្ថិ ហាយនវឌ្ឍនេ

---

១ ម. សផុដា ។ ២. ឱ. សត្តបាសាណាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ព្យន្តិំ ។
៤ ឱ. ម. ទោណមិតេ ។

ពួកបរិព្វាជក ទាំង ១៤៩ លំនៅនៃនាគ ទាំង ១៤៩ ឥន្ទ្រិយ ទាំង ១២០ នរក ទាំង ១៣០ ធាតុដែលប្រកបដោយធូលី (មានខ្នងដៃខ្នងជើងជាដើម) ទាំង ៣៦ ពួកគភ៌នៃសត្វដែលមានសញ្ញា[១] ទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃ (ធញ្ញ-ជាតិ) ដែលគ្មានសញ្ញា ទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃជាតិដែលដុះអំពីថ្នាំង (មានអំពៅជាដើម) ទាំង ៧ ពួកទេវតា ទាំង ៧ ពួកមនុស្ស ទាំង ៧ ពួកបិសាច ទាំង ៧ ស្រះ ទាំង ៧ រអាងក្នុំ ទាំង ៧ ថ្ម ទាំង ៧ ជ្រោះធំ ទាំង ៧ ជ្រោះតូច ទាំង ៧០០ សុបិនធំ ទាំង ៧ សុបិនតូច ទាំង ៧០០ ជនពាលក្ដី ជនជាបណ្ឌិតក្ដី អន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងវដ្ដសង្សារ) អស់ចំនួន ៨ លានបួនសែនមហាកប្ប ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ បុគ្គលកំណត់ទុកថា អាត្មាអញនឹងញុំាងកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់ផង អាត្មាអញបានពាល់ត្រូវរឿយ ៗ នូវកម្មដែលចាស់ស្រាប់ហើយ ៗ ធ្វើឲ្យអស់ទៅផង ដោយសីលនេះក្ដី ដោយវត្តនេះក្ដី ដោយតបៈនេះក្ដី ដោយព្រហ្មចរិយៈនេះក្ដី ក្នុងកប្បទាំងឡាយនោះមិនមានទេ សេចក្ដីសុខទុក្ខដែលធ្វើឲ្យមានទីបំផុតដូចគេវាល់របស់ (ឲ្យអស់ទៅ) ដោយទោណៈ មិនមានក្នុងសង្សារ-វដ្ដដោយប្រការយ៉ាងនេះឡើយ សេចក្ដីសាបសូន្យ (នៃសង្សាររបស់ជនជាបណ្ឌិត) នឹងសេចក្ដីចំរើន (នៃសង្សាររបស់ជនពាល) មិនមានទេ

១ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣២ ។

នត្ថិ ឧក្កំសាវកំសេ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុត្តគុឡេ ខិត្តេ និព្វេឋិយមានមេវ បលេតិ ឯវមេវ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តីតិ ។

(៦៣) តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សត្តិមេ កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត បឋវីកាយោ អាបោកាយោ តេជោកាយោ វាយោកាយោ សុខេ ទុក្ខេ ជីវេ សត្តមេ ឥមេ សត្ត កាយា អកដា អកដវិធា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ឈា កូដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ជន្តិ

សេចក្ដីលូតលាស់ឡើងនឹងសេចក្ដីរេចរិលចុះមិនមានឡើយ ។ ដូចរមូរនៃអម្បោះ ដែលគេបោះបោលទៅ តែងរសាយអស់ (ត្រឹមតែកំណាត់អម្បោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ជនពាលក្ដី ជនជាបណ្ឌិតក្ដី ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងសង្សារអស់កំណាត់នេះហើយ) នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានដូច្នេះឯង ។

(៦៣) ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះ ដូច្នេះថា គ្រូដំបូងនេះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ថា កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ ឋិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានឹងគ្នា ឲ្យបានសុខឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ កាយគឺពួកទាំង ៧ តើដូចម្ដេចខ្លះ គឺពួកធាតុដី ១ ពួកធាតុទឹក ១ ពួកធាតុភ្លើង ១ ពួកធាតុខ្យល់ ១ សេចក្ដីសុខ ១ សេចក្ដីទុក្ខ ១ ជីវិត ១ គ្រប់ជា ៧ កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ ឋិតនៅមាំដូចសសរគោល កាយទាំងនេះ មិនញាប់ញ័រ មិន

ន វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា តត្ថ នត្ថិ ហន្តា វា ឃាតេតា វា សោតា វា សាវេតា វា វិញ្ញាតា វា វិញ្ញាបេតា វា យោបិ តិណ្ហេន សត្ថេន សីសំ ឆិន្ទតិ ន កោចិ កញ្ចិ ជីវិតា វោរោបេតិ សត្តន្នំ ត្វេវ កាយានមន្តរេន សត្ថំ វិវរមនុបតតិ ។ ចុទ្ទស ខោ បនិមានិ យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋិញ្ច សតានិ ឆ ច សតានិ បញ្ច ច កម្មុនោ សតានិ បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ កម្មេ ច អឌ្ឍកម្មេ ច ទ្វដ្ឋិប្បដិបទា ទ្វដ្ឋន្តរកប្បា ឆឡាភិជាតិយោ អដ្ឋ បុរិសភូមិយោ ឯកូនបញ្ញាស អាជីវសតេ ឯកូនបញ្ញាស បរិព្វាជកសតេ ឯកូនបញ្ញាស នាគាវាសសតេ វីសេ ឥន្ទ្រិយសតេ តឹសេ និរយសតេ ឆត្តឹស រជោធាតុយោ សត្ត សញ្ញីគព្ភា សត្ត អសញ្ញីគព្ភា សត្ត និគណ្ឋគព្ភា សត្ត ទេវា សត្ត មានុសា

ប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានឹងគ្នាឲ្យបានសុខ ឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ បុគ្គលសម្លាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យសម្លាប់ក្តី ស្តាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្តាប់ក្តី ដឹងច្បាស់ខ្លួនឯងក្តី ញុំាងគេឲ្យដឹងច្បាស់ក្តី មិនមានក្នុងកាយទាំងនោះទេ ទុកជាបុគ្គលកាត់សីសៈដោយសស្ត្រាដ៏មុត ក៏ឈ្មោះថាគ្មានអ្នកណាផ្តាច់ផ្តិលអ្នកណាឲ្យចាកជីវិតបានទេ សស្ត្រា គ្រាន់តែចូលទៅតាមចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ ប៉ុណ្ណោះឯង ។ កំណើតដែលជាប្រធាន មានចំនួន ១ លាន ៤ សែន ៦ ពាន់ ៦ រយទាំងនេះក្តី កម្មទាំង ៥ រយក្តី កម្មទាំង៥ក្តី កម្មទាំង ៣ ក្តី កម្មគឺកាយកម្មនឹងវចីកម្មក្តី កម្មពាក់កណ្តាលគឺមនោកម្មក្តី បដិបទាទាំង ៦២ក្តី អន្តរកប្បទាំង ៦២ក្តី អភិជាតិទាំង ៦ ក្តី បុរិសភូមិទាំង ៨ ក្តី ពួកអាជីវកទាំង ១៤៩ ពួកបរិព្វាជកទាំង ១៤៩ លំនៅនៃនាគទាំង ១៤៩ ឥន្ទ្រិយទាំង ១២០ នរកទាំង ១៣០ ធាតុដែលប្រកបដោយធូលី (មានខ្នងដៃខ្នងជើងជាដើម) ទាំង ៣៦ ពួកគភ៌នៃសត្វដែលមានសញ្ញាទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃ (ធញ្ញជាតិ) ដែលគ្មានសញ្ញាទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃជាតិដែលដុះអំពីថ្នាំងទាំង ៧ ពួកទេវតាទាំង ៧ ពួកមនុស្សទាំង ៧

សត្ត បិសាចា សត្ត សរា សត្ត បវុដា សត្ត បាសាណា សត្ត បបាតា សត្ត បបាតសតានិ សត្ត សុបិនា សត្ត សុបិនសតានិ ចូឡាសីតិ មហាកប្បិនោ សតសហស្សានិ យានិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ ។ តត្ថ នត្ថិ ឥមិនាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អបរិបក្កំ វា កម្មំ បរិបាចេស្សាមិ បរិបក្កំ វា កម្មំ ផុស្ស ផុស្ស ព្យន្តីករិស្សាមីតិ ហេវំ នត្ថិ ទោណមិតេ សុខទុក្ខេ បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្ថិ ហាយនវឌ្ឍនេ នត្ថិ ឧក្កំសាវកំសេ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុត្តគុឡេ ខិត្តេ និព្វេឋិយមានមេវ បលេតិ ឯវមេវ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តីតិ ។

ពួកបិសាចទាំង ៧ ស្រះទាំង ៧ រភាង៍ក្ខុទាំង ៧ ថ្នុទាំង ៧ ជ្រោះធំទាំង ៧ ជ្រោះតូចទាំង ៧០០ សុបិនធំទាំង ៧ សុបិនតូចទាំង ៧០០ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទោលទៅ ត្រាច់ទៅ (កងវដ្តសង្សារ) អស់កាលចំនួន ៨ លានចូឡមហាកប្ប ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ បុគ្គលកំណត់ទុកថា អាត្មាអញ នឹងញ៉ាំងកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់ផង អាត្មាអញបានពាល់ត្រូវរឿយ ៗ នូវកម្មដែលចាស់ស្រាប់ហើយ ៗ ធ្វើឲ្យអស់ទៅផង ដោយសីលនេះក្តី ដោយវត្តនេះក្តី ដោយតបៈនេះក្តី ដោយព្រហ្មចរិយៈនេះក្តី កងកប្បទាំងឡាយនោះ មិនមានទេ សេចក្តីសុខទុក្ខដែលធ្វើឲ្យមានទីបំផុត ដូចគេកាល់របស់ (ឲ្យអស់ទៅ) ដោយទោណៈ មិនមានកងសំសារវដ្តដោយប្រការយ៉ាងនេះឡើយ សេចក្តីសាបសូន្យ (នៃសង្សាររបស់ជនជាបណ្ឌិត) នឹងសេចក្តីចំរើន (នៃសង្សាររបស់ជនពាល) មិនមានទេ សេចក្តីលូតលាស់ឡើងនឹងសេចក្តីរេចរិលចុះ មិនមានឡើយ ។ ដូចមូរនៃអម្បោះដែលគេបោះចោលទៅ តែងរសាយអស់ (ត្រឹមតែកំណត់អម្បោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់ទៅ (កងសង្សារអស់កំណត់នេះហើយ) នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានដូច្នោះឯង ។

សចេ បន ឥមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ ឯត្ថ កតំ អវុសិតេន មេ ឯត្ថ វុសិតំ ឧភោបិ មយំ ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វទាមិ ឧភោ សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមាតិ ។ អតិរេកំ ខោ(១) បនិមស្ស ភោតោ សត្ថុនោ នគ្គិយំ មុណ្ឌិយំ ឧក្កុដិកប្បធានំ កេសមស្សុលោចនំ យោហំ បុត្តសម្ពាធសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោន្តោ មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេន្តោ ជាតរូបរជតំ សាទិយន្តោ ឥមិនា ភោតា សត្ថារា សមសមគតិកោ ភវិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ កឹ ជានន្តោ កឹ បស្សន្តោ ឥមស្មឹ សត្ថរិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា

១ ម. អតិរេកតរំ ខោ ។

បើពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចំរើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មាអញបានធ្វើហើយ ក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញ មិនបានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ ជាមនុស្សស្មើ ៗ គ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់តែមិននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់នឹងអន្ទោលទៅ ត្រាចរង្គាត់ទៅ (ក្នុងសង្សារវដ្ត) ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ៗ ក៏គ្រូដ៏ចំរើននេះប្រព្រឹត្តអាក្រាត គោរត្រដោល ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង ប្រព្រឹត្តដកសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មាអញ ដែលអាស្រ័យនៅនឹងទីដេកចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានមកអំពីដែនកាសី នឹងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនឹងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ត្រេកអរចំពោះមាសនឹងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ៗ គ្នានឹងគ្រូដ៏ចំរើននេះ ក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តនោះឯង មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹងដូច្នេះហើយ ក៏

តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចតុត្ថោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ ឥមេ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ អព្រហ្មចរិយវាសា អក្ខាតា យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

(៦៤) អច្ឆរិយំ ភោ អានន្ទ អព្ភុតំ ភោ អានន្ទ យាវញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ អព្រហ្មចយវាសា វ សមានា អព្រហ្មចរិយវាសាតិ អក្ខាតា យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច

នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយធម៌ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈ ៤ ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦៤) សន្ទកបរិព្វាជកតបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់ ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ ទាំង ៤ ប្រការនេះថា ជាអព្រហ្មចរិយវាសៈ ដោយពិតប្រាកដមែន ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត

នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ កតមានិ បន តានិ ភោ អានន្ទ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារិ អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានិ អក្ខាតានិ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

(៦៤) ឥធ សន្ទក ឯកច្ចោ សត្ថា សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ ។ សោ សុញ្ញម្បិ អគារំ បវិសតិ បិណ្ឌម្បិ ន លភតិ កុក្កុរោបិ ឌំសតិ ចណ្ឌេនបិ ហត្ថិនា សមាគច្ឆតិ ចណ្ឌេនបិ អស្សេន សមាគច្ឆតិ ចណ្ឌេនបិ គោណេន សមាគច្ឆតិ ឥត្ថិយាបិ បុរិសស្សបិ នាមម្បិ គោត្តម្បិ បុច្ឆតិ គាមស្សបិ និគមស្សបិ នាមម្បិ មគ្គម្បិ បុច្ឆតិ ។ សោ កិមិទន្តិ បុដ្ឋោ សមានោ សុញ្ញំ

កំមិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះព្រះភគវន្ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត កំមិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ ដែលខ្លួនគប្បីដឹង តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[៦៩] ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ តែងប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈមិនមានសេសសល់ថា អាត្មាអញកាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ញាណទស្សនៈ រមែងតាំងកល់ស៊ប់ជាប់ជានិច្ច ។ គ្រូនោះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ កំមានមិនបានដុំបាយកំមាន ឆ្កែខាំកំមាន ជួបប្រទះនឹងដំរីកាចកំមាន ជួបប្រទះនឹងសេះកាចកំមាន ជួបប្រទះនឹងគោកាចកំមាន សួរនាមនឹងគោត្ររបស់ស្ត្រី បុរសកំមាន សួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមកំមាន ។ គ្រូនោះកាលបើមានគេសួរថា ហេតុនេះតើដូចម្តេច កំប្រាប់គេថាផ្ទះស្ងាត់

មេ អគារំ បវិសិតព្វំ អហោសិ តេន បាវិសឹ បិណ្ឌំ មេ អលទ្ធព្វំ[១] អហោសិ តេន នាលត្ថំ កុក្កុរេន ឌំសិតព្វំ អហោសិ តេនម្ហិ ទដ្ឋោ ចណ្ឌេន ហត្ថិនា សមាគន្តព្វំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ចណ្ឌេន អស្សេន សមាគន្តព្វំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ចណ្ឌេន គោណេន សមាគន្តព្វំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ឥត្ថិយាបិ បុរិសស្សបិ នាមម្បិ គោត្តម្បិ បុច្ឆិតព្វំ អហោសិ តេន បុច្ឆឹ គាមស្សបិ និគមស្សបិ នាមម្បិ មគ្គម្បិ បុច្ឆិតព្វំ អហោសិ តេន បុច្ឆិន្តិ ។ តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ ។ សោ សុញ្ញម្បិ អគារំ បវិសតិ បិណ្ឌម្បិ ន លភតិ កុក្កុរោបិ ឌំសតិ ចណ្ឌេន ហត្ថិនា សមាគច្ឆតិ

---

១ ម. បិណ្ឌំបិ អលទ្ធំ ។

ដែលគួរខ្ញុំចូលទៅបាន ខ្ញុំក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់នោះហើយ ដុំបាយដែលខ្ញុំមិនគួរបាន ខ្ញុំក៏មិនបានដុំបាយនោះហើយ ឆ្កែដែលគួរខាំខ្ញុំបាន ឆ្កែនោះក៏ខាំខ្ញុំហើយ ខ្ញុំគួរជួបនឹងដំរីកាច ខ្ញុំក៏ជួបនឹងដំរីកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរជួបនឹងសេះកាច ខ្ញុំក៏ជួបនឹងសេះកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរជួបនឹងគោកាច ខ្ញុំក៏ជួបនឹងគោកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរនាមនឹងគោត្របស់ស្រីឬប្រុស ខ្ញុំក៏សួរនាមនឹងគោត្របស់ស្រីឬប្រុសនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកនិគម ខ្ញុំក៏សួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកនិគមនោះរួចហើយ ៗ ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស រមែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះដឹងសព្វឃើញសព្វ តែងប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ មិនមានសេសសល់ថា អាត្មាអញកាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ញាណទស្សនៈ រមែងតំកល់ស៊ប់ជាប់ជានិច្ច ៗ គ្រូនោះចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ក៏មាន មិនបានដុំបាយក៏មាន ឆ្កែខាំក៏មាន ជួបប្រទះនឹងដំរីកាច

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ បឋមព្រហ្មចរិយំ

ចណ្ឌេនបិ អស្សេន សមាគច្ឆតិ ចណ្ឌេនបិ គោណេន សមាគច្ឆតិ ឥត្ថិយាបិ បុរិសស្សបិ នាមម្បិ គោត្តម្បិ បុច្ឆតិ គាមស្សបិ និគមស្សបិ នាមម្បិ មគ្គម្បិ បុច្ឆតិ ។ សោ កិមិទន្តិ បុដ្ឋោ សមានោ សុញ្ញំ អគារំ បវិសិតុំ អហោសិ តេន បាវិសឹ បិណ្ឌំ មេ អលទ្ធុំ អហោសិ តេនាលទ្ធុំ កុក្កុរេន ឌំសិតុំ អហោសិ តេនម្ហិ ទដ្ឋោ ចណ្ឌេន ហត្ថិនា សមាគន្តុំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ចណ្ឌេន អស្សេន សមាគន្តុំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ចណ្ឌេន គោណេន សមាគន្តុំ អហោសិ តេន សមាគមឹ ឥត្ថិយាបិ បុរិសស្សបិ នាមម្បិ គោត្តម្បិ បុច្ឆិតុំ អហោសិ តេន បុច្ឆឹ គាមស្សបិ និគមស្សបិ នាមម្បិ មគ្គម្បិ បុច្ឆិតុំ អហោសិ តេន បុច្ឆិន្តិ ។ សោ អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ

ក៏មាន ចួបប្រទះនឹងសេះកាចក៏មាន ចួបប្រទះនឹងគោកាចក៏មាន សួរនាមនឹងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុសក៏មាន សួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមក៏មាន ៗ គ្រានោះកាលបើមានគេសួរថា ហេតុនេះតើដូចម្តេច ក៏ប្រាប់គេថា ផ្ទះស្ងាត់ដែលខ្ញុំគួរចូលទៅបាន ខ្ញុំក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់នោះហើយ ដុំបាយដែលខ្ញុំមិនគួរបាន ខ្ញុំក៏មិនបានដុំបាយនោះហើយ ឆ្កែដែលគួរខាំខ្ញុំបាន ឆ្កែនោះក៏ខាំខ្ញុំហើយ ខ្ញុំគួរចួបនឹងដំរីកាច ខ្ញុំក៏ចួបនឹងដំរីកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរចួបនឹងសេះកាច ខ្ញុំក៏ចួបនឹងសេះកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរចួបនឹងគោកាច ខ្ញុំក៏ចួបនឹងគោកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរគេនាមនឹងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុស ខ្ញុំក៏សួរនាមនឹងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុសនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគម ខ្ញុំក៏សួរឈ្មោះនឹងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមនោះរួចហើយ ៗ បុរសនោះលុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះមិនមានទំនងស្រួលដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ

បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា
ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បឋមំ
អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្ខាតំ យត្ថ វិញ្ញូ
បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ
ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៦៦) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា
អនុស្សវិកោ ហោតិ អនុស្សវសច្ចោ ។ សោ
អនុស្សវេន ឥតិហីតិហបរម្បរាយ បិដកសម្បទាយ
ធម្មំ ទេសេតិ ។ អនុស្សវិកស្ស ខោ បន សន្ទក
សត្ថុនោ អនុស្សវសច្ចស្ស សុស្សុតម្បិ ហោតិ ទុស្សុ-
តម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។
តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ
អយំ ខោ ភវំ សត្ថា អនុស្សវិកោ អនុស្សវសច្ចោ ។
សោ អនុស្សវេន ឥតិហីតិហបរម្បរាយ បិដកសម្ប-
ទាយ ធម្មំ ទេសេតិ ។ អនុស្សវិកស្ស ខោ
បន សត្ថុនោ អនុស្សវសច្ចស្ស សុស្សុតម្បិ ហោតិ
ទុស្សុតម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។

ហើយចៀសចេញទៅ ៗ ម្នាលសន្ទក: នេះឯងឈ្មោះថាអនស្សាសិក-ព្រហ្មចរិយ ទី ១ ដែលព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ:ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ៗ

[៦៦] ម្នាលសន្ទក: ប្រការ ១ ទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះជាអ្នកឮត ៗ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលឮត ៗ ថាជាពាក្យពិត ៗ គ្រូនោះឯង តែងសំដែងធម៌តាមពាក្យដែលឮត ៗ តាមពាក្យបរម្បរាថាដូច្នេះ ៗ តាមក្បួនតម្រា ៗ ម្នាលសន្ទក: ឯគ្រូជាអ្នកឮត ៗ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលឮត ៗ ថាជាពាក្យពិត (នោះ) រមែងឮពាក្យល្អខ្លះ ឮពាក្យអាក្រក់ខ្លះ ពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ៗ ម្នាលសន្ទក: វិញ្ញូបុរសរមែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នេះថា គ្រូដ៏ចំរើននេះជាអ្នកឮតៗ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលឮតៗថាជាពាក្យពិត ៗ គ្រូនោះឯង តែងសំដែងធម៌តាមពាក្យដែលឮត ៗ តាមពាក្យបរម្បរាថាដូច្នេះ ៗ តាមក្បួនតម្រា ៗ ឯគ្រូជាអ្នកឮត ៗ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលឮត ៗ ថាជាពាក្យពិត (នោះ) រមែងឮពាក្យល្អខ្លះ ឮពាក្យអាក្រក់ខ្លះ ពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ៗ

សោ អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទុតិយំ អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្ខាតំ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៦៧) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា តក្កី ហោតិ វីមំសី ។ សោ តក្កបរិយាហតំ វីមំសានុចរិតំ សយំបដិភានំ ធម្មំ ទេសេតិ ។ តក្កិស្ស ខោ បន សន្ទក សត្ថុនោ វីមំសិស្ស សុតក្កិតម្បិ ហោតិ ទុត្តក្កិតម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។ តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា

បុរសនោះ លុះដឹងច្បាស់ថាព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមានទំនងស្រួលដូច្នេះ ហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈទី ២ ដែលព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលមិនប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរ នឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦៧) ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះ ពិចារណាជាប្រក្រតី ។ គ្រូនោះ តែងសំដែងធម៌ដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវបានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលខ្លួនស្ទាបស្ទង់ដោយការពិចារណា ជាធម៌កើតមានដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ។ ម្នាលសន្ទកៈ ក៏គ្រូអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី រមែងត្រិះរិះហេតុល្អក៏មាន ត្រិះរិះហេតុអាក្រក់ក៏មាន ពិតក៏មាន មិនពិតក៏មាន ។ ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរសរមែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះដូច្នេះថា គ្រូដ៏

តក្កី វីមំសី ។ សោ តក្កបរិយាហតំ វីមំសានុចរិតំ សយំបដិភានំ ធម្មំ ទេសេតិ ។ តក្កិស្ស ខោ បន សត្ថុនោ វីមំសិស្ស សុតក្កិតម្បិ ហោតិ ទុត្តក្កិតម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។ សោ អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-សម្ពុទ្ធេន តតិយំ អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្ខា-តំ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

(៦៨) បុន ចបរំ សន្ទក ឥធេកច្ចោ សត្ថា មន្ទោ មោមុហោ ។ សោ មន្ទត្តា មោមុហត្តា តថា តថា បញ្ហំ បុដ្ឋោ សមានោ វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ជតិ អមរាវិក្ខេបំ ឯវន្តិបិ មេ នោ តថាតិបិ មេ នោ

ចំពោះនេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី ។ គ្រូនោះ តែងសំដែងធម៌ដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវបានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលខ្លួនស្ទាបស្ទង់ដោយការពិចារណា ជាធម៌កើតមាន ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ។ ក៏គ្រូជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី រមែងត្រិះរិះហេតុល្អក៏មាន ត្រិះរិះហេតុអាក្រក់ក៏មាន ពិតក៏មាន មិនពិតក៏មាន ។ បុរសនោះលុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមានទំនងស្រួលដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈទី ៣ ដែលព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦៨) ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះជាមនុស្សមានប្រាជ្ញាទន់ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។ គ្រូនោះ ហេតុតែខ្លួនមានប្រាជ្ញាទន់ ហេតុតែខ្លួនល្ងង់ខ្លៅ កាលបើមានអ្នកផងសាកសួរប្រស្នាដូច្នោះ ៗ ហើយ ក៏ដល់នូវការផ្សាយវាចា ផ្សាយសំដីមិនឲ្យស្លាប់ខ្លួនថា ខ្ញុំយល់ឃើញថាយ៉ាងនេះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថាយ៉ាងនោះក៏មិនមែន

អញ្ញថាតិបិ មេ នោ នោតិបិ មេ នោ នោតិបិ មេ នោតិ ។ តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្ថា មន្ទោ មោមូហោ ។ សោ មន្ទត្តា មោមូហត្តា តថា តថា បញ្ហំ បុដ្ឋោ សមានោ វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ជតិ អមរាវិក្ខេបំ ឯវម្បិ មេ នោ តថាតិបិ មេ នោ អញ្ញថាតិបិ មេ នោ នោតិបិ មេ នោ នោ នោតិបិ មេ នោតិ ។ សោ អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចតុត្ថំ អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្ខាតំ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។ ឥមានិ ខោ សន្ទក

ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងដទៃក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា មិនមែនក៏ទេ ខ្ញុំយល់ឃើញថា មិនមែនជាមិនមែនក៏ទេ ។ ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញូបុរស តែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នេះថា គ្រូដំបូងនេះ ជាមនុស្សមានប្រាជ្ញាទន់ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។ គ្រូនោះ ហេតុតែខ្លួនមានប្រាជ្ញាទន់ ហេតុតែខ្លួនល្ងង់ខ្លៅ កាលបើមានអ្នកផងសាកសួរប្រស្នាដូច្នោះ ៗ ហើយ ក៏ដល់នូវការផ្សាយរកពា ផ្សាយសំដីមិនឲ្យស្លាប់ខ្លួនថា ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងនេះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងនោះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថាយ៉ាងដទៃក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថាមិនមែនក៏ទេ ខ្ញុំយល់ឃើញថា មិនមែនជាមិនមែនក៏ទេ ។ បុរសនោះ លុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមានទំនងស្រួលទេដូច្នេះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិក-ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៤ ដែលព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯង

តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារិ អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានិ អក្ខាតានិ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

(៦៩) អច្ឆរិយំ ភោ អានន្ទ អព្ភុតំ ភោ អានន្ទ យាវញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារិ អនស្សាសិកានេវ ព្រហ្មចរិយានិ អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានីតិ អក្ខាតានិ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ សោ បន ភោ អានន្ទ សត្ថា កឹវាទី កិមក្ខាយី យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

ឈ្មោះថា អនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការ ដែលព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

(៦៩) សន្ទកបរិព្វាជក តបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់ ព្រោះថា ព្រះតថាគត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការនេះ ថា ជាអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈពិតប្រាកដមែន ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញូបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះគ្រូនោះនិយាយដូចម្តេច ពោលដូចម្តេច ទើបជាហេតុនាំឲ្យវិញ្ញូបុរស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបានដោយស៊ប់ចិត្ត កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏រមែងត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

(៧០) ឥធ សន្ទក តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា ។ បេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ យស្មឹ ខោ បន[១] សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ បុន

១ ឱ. សត្ថុស្មឹ ហិខេសុ អយំ បាឋោ នត្ថិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ពុទ្ធគុណកថា

[៧០] ព្រះអានន្ទមានថេរតបថា ម្នាលសន្ទកៈ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសឹកសត្រូវពោលគឺកិលេស ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ យាងទៅកាន់សុន្ទរ-ស្ថាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិ-គុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យត្រាស់ដឹងផង ព្រះអង្គមានដំណើរទៅកាន់ត្រៃកព្ឃាក់ចោលហើយ ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានលះបង់នីវរណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកំឡាំងខ្សោយ ព្រះអង្គស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ ចូលបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក ។ ម្នាលសន្ទកៈ ចំណែកខាងសាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹង

ចបរំ សន្ទក ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ យស្មឹ ខោ បន សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

បុន ចបរំ សន្ទក ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ យស្មឹ ខោ បន សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

បុន ចបរំ សន្ទក ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ យស្មឹ ខោ បន សន្ទក សត្ថរិ អរិយសាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

កុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុ ព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈបានហើយ ។ បេ ។ ក៏ចូលទុតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ។ បេ ។ ក៏ចូលតតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរស គប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុ ព្រោះលះបង់សុខផង លះបង់ទុក្ខផង ។ បេ ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលសន្ទកៈ អរិយសាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរស គប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់ចិត្ត ក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ ។ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តំ ឆដ្ឋំ

(៧១) សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ យស្មឹ ខោ បន សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ សត្តានំ ចុតូបបាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ ។ សោ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ វិជ្ជា ៣ ប្រការ

(៧១) ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងមាំ បរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្អោនចិត្តទៅរកបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញារលឹកឃើញនូវខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងភពមុន ៗ ភិក្ខុនោះ រមែងរលឹកនូវខន្ធដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺរលឹកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។បេ។ រលឹកឃើញនូវជាតិដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះឯង ៗ ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ៗ ភិក្ខុនោះកាលបើចិត្តតាំងមាំ បរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្អោនចិត្តទៅរកចុតូបបាតញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវចុតិនិងបដិសន្ធិនៃពួកសត្វ (ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ) ៗ ភិក្ខុនោះ

ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ ។ យស្មឹ ខោ បន សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ បេ ។ អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ

មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើតឡើង ទន់ទាប និងខ្ពង់ខ្ពស់ មានវណ្ណៈល្អ មានវណ្ណៈអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ តែងដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលសន្ទកៈ សាវក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងមាំ បរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្អោនចិត្តទៅរកអាសវក្ខយញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាដឹង នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីប្រជុំកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់អាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ

កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ ញាណំ
ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ ។ យស្មឹ ខោ បន
សន្ទក សត្ថរិ សាវកោ ឯវរូបំ ឧឡារវិសេសំ អធិគច្ឆតិ
តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ
វសន្តោ ច អារាធេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

(៧២) យោ បន សោ ភោ អានន្ទ ភិក្ខុ
អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ
ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ
សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ បរិភុញ្ជេយ្យ សោ កាមេតិ ។
យោ សោ សន្ទក ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ

ហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតចាកភវាសវៈផង ចិត្តផុតចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តភិក្ខុនោះផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញផុតស្រឡះហើយ ភិក្ខុនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ករមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញូបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

(៧២) សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុត (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ តើភិក្ខុនោះនៅបរិភោគកាមទាំងឡាយដែរឬ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព

វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ អភព្វោ សោ បញ្ច ឋានានិ អជ្ឈាចរិតុំ អភព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេតុំ អភព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទាតុំ អភព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតុំ អភព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សម្បជានមុសា ភាសិតុំ អភព្វោ ខីណាសវោ ភិក្ខុ សន្និធិការកំ កាមេ បរិភុញ្ជិតុំ សេយ្យថាបិ បុព្វេ អាគារិយភូតោ ។ យោ សោ សន្ទក ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ អភព្វោ សោ ឥមានិ បញ្ច ឋានានិ អជ្ឈាចរិតុន្តិ ។

បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុត (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមិនដែលប្រព្រឹត្តលើសនូវហេតុ ៥ យ៉ាងឡើយ គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលក្លែងធ្វើសត្វឲ្យដាច់ចាកជីវិត ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ដោយគិតការលួច ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលសេពមេថុនធម្ម ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលពោលកុហកទាំងដឹងសេចក្តីច្បាស់ ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលធ្វើនូវការសន្សំទុក (នូវវត្ថុទាំងឡាយមានល្ងជាដើម) បរិភោគនូវកាមទាំងឡាយដូចកាលដែលខ្លួននៅជាគ្រហស្ថ ក្នុងកាលពីដើម ១ ។ ម្នាលសន្ទកៈ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមិនដែលប្រព្រឹត្តលើសនូវហេតុទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ ហត្ថបាទច្ឆិន្នូបមា

(៧៣) យោ បន សោ ភោ អានន្ទ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសំយោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ តស្ស ចរតោ ច តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ខីណា មេ អាសវាតិ ។ តេនហិ សន្ទក ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧបមាយបិធេកច្ចេ វិញ្ញូ បុរិសា ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។ សេយ្យថាបិ សន្ទក បុរិសស្ស ហត្ថបាទា ឆិន្នា តស្ស ចរតោ ចេវ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ឆិន្នាវ ហត្ថបាទា អបិច ខោ បន បច្ចវេក្ខមានោ ជានាតិ ឆិន្នា មេ ហត្ថបាទាតិ ឯវមេវ ខោ សន្ទក យោ សោ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវោ វុសិតវា កតករណីយោ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ សេចក្ដីប្រៀបធៀបបុរសកំបុតដៃជើង

(៧៣) សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ តើភិក្ខុនោះ កាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ញាណទស្សនៈតែងតាំងនៅជាប់ជានិច្ចថា អាសវៈទាំងឡាយរបស់អញអស់ហើយដូច្នេះឬទេ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ បើដូច្នោះ អាត្មានឹងធ្វើពាក្យឧបមាឲ្យអ្នក (ស្តាប់) ដ្បិតវិញ្ញូបុរសពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតបានដោយពាក្យឧបមា ។ ម្នាលសន្ទកៈ មានបុរសម្នាក់កំបុតដៃ កំបុតជើង បុរសនោះ កាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ដៃនឹងជើងក៏នៅតែកំបុតជាប់ជានិច្ចដដែល តែកាលបើបុរសនោះពិចារណាទើបដឹងថា អាត្មាអញកំបុតដៃ កំបុតជើង សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលសន្ទកៈ មានឧបមេយ្យដូចជាភិក្ខុ ដែលជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចហើយ

ឱហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ តស្ស ចរតោ ចេវ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ខីណាវ អាសវា អថ ខោ បន បច្ចវេក្ខមានោ ជានាតិ ខីណា មេ អាសវាតិ ។

[៧៤] កីវ(១) ពហុកា បន ភោ អានន្ទ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ និយ្យាតារោតិ ។ ន ខោ សន្ទក ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោវ យេ ឥមស្មិំ ធម្មវិនយេ និយ្យាតារោតិ ។ អច្ឆរិយំ ភោ អានន្ទ អព្ភុតំ ភោ អានន្ទ ន ច នាម សធម្មោក្កំសនា ភវិស្សតិ ន បរធម្មវម្ភនា អាយតនេវ ធម្មទេសនា តាវ ពហុកា ច និយ្យាតារោ បញ្ញាយិស្សន្តិ ឥមេ បនាជីវកា

---

១ ម. កិច្ច ។

បានដាក់ភារៈចុះហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះកាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី អាសវៈទាំងឡាយ ក៏នៅតែអស់ជាប់ជានិច្ចដូចដើម តែកាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាទើបដឹងថា អាសវៈទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ ។

(៧៤) សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះពួកបុគ្គលអ្នកស្រោចស្រង់សត្វក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានច្រើនប៉ុន្មាននាក់ទៅ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០ នាក់ ២០០ នាក់ ៣០០ នាក់ ៤០០ នាក់ ឬ ៥០០ នាក់ទេ តាមដែលពិតនោះ ពួកបុគ្គលដែលជាអ្នកស្រោចស្រង់សត្វក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានច្រើនណាស់ ។ សន្ទកបរិព្វាជកតបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់ ព្រោះថាការលើកតំកើងធម៌របស់ខ្លួនមិនមាន ការបន្ទុះបង្អាប់ធម៌របស់អ្នកដទៃ ក៏មិនមាន មានតែការសំដែងធម៌ សំដៅយកព្រះអរហត្តតែម្យ៉ាង ទាំងបុគ្គលអ្នកស្រោចស្រង់សត្វក៏មានច្រើនប្រាកដពិត ចំឡែកអ្វីតែខាងពួកអាជីវក ជា

បុត្តមតាយ បុត្តា អត្តានញ្ចេវ ឧក្កំសេន្តិ បរេ
ច វម្ភេន្តិ តយោ ចេវ និយ្យាតារោ បញ្ញបេន្តិ
សេយ្យថីទំ នន្ទំ វច្ឆំ កិសំ សង្កិច្ចំ មក្ខលឹ
គោសាលន្តិ ។ អថខោ សន្ទកោ បរិព្វាជកោ
សកំ បរិសំ អាមន្តេសិ ចរន្តុ ភោន្តោ សមណេ
គោតមេ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ទានិ សុករំ អម្ហេហិ
លាភសក្ការសិលោកេ បរិច្ចជិតុន្តិ ។ ឥតិ ហិទំ
សន្ទកោ បរិព្វាជកោ សកំ បរិសំ ឧយ្យោជេសិ
ភគវតិ ព្រហ្មចរិយេតិ ។

សន្ទកសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

កូននៃស្រីស្លាប់កូន[១]នេះ តែងលើកតំកើងខ្លួនឯងផង បន្តុះបង្អាប់អ្នកដទៃផង ទាំងបញ្ញត្តបុគ្គលអ្នកស្រោចស្រង់សត្វថាមានតែ ៣ នាក់គត់ គឺ គ្រូឈ្មោះនន្ទវច្ឆៈ១ កិសសង្កិច្ចៈ១ មក្ខលិគោសាល ១ ។ លំដាប់នោះ សន្ទកបរិព្វាជកហៅបរិស័ទរបស់ខ្លួនមកហើយប្រាប់ថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តចុះ (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម (រមែងមានប្រាកដ) ឯយើងមិនងាយនឹងលះបង់លាភៈ សក្ការៈ នឹងសេចក្តីសរសើរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះបានទេ ។ សន្ទកបរិព្វាជក ក៏បញ្ជូនបរិស័ទរបស់ខ្លួននេះ ទៅក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

ចប់ សន្ទកសូត្រ ទី ៦ ។

---

១ សន្ទកបរិព្វាជក លុះបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអានន្ទហើយ ក៏សំគាល់ថា ពួកអាជីវកទាំងអស់ សុទ្ធតែជាមនុស្សស្លាប់ (ព្រោះជាអ្នកស្លាប់គំនិត ឬស្លាប់ប្រយោជន៍ដែលត្រូវបាន)ឯម្តាយរបស់ពួកអាជីវកទាំងនោះ ឈ្មោះថាជាស្រីស្លាប់កូន គឺថាកូនរបស់ស្រីនោះកើតមកឥតប្រយោជន៍ ។ អដ្ឋកថា ។

សត្តមំ មហាសកុលុទាយិសុត្តំ

(៧៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិព្វាជកា មោរនិវាបេ បរិព្វាជការាមេ បដិវសន្តិ សេយ្យថីទំ អន្នភារោ វរតរោ(១) សកុលុទាយី ច បរិព្វាជកោ អញ្ញេ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា បរិព្វាជកា ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ អតិប្បគោ ខោ តាវ រាជគហេ បិណ្ឌាយ ចរិតុំ យន្នូនាហំ យេន មោរនិវាបោ បរិព្វាជការាមោ យេន សកុលុទាយី ច(២) បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា យេន មោរនិវាបោ បរិព្វាជការាមោ តេនុបសង្កមិ ។

---

១ ឱ. អនុគារោ វរធរោ ។ ម. អន្នភារោ វរធរោ ។ ២ ឱ. ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។

មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧

(៧៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង មានពួកបរិព្វាជកជាច្រើន សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញនៅអាស្រ័យក្នុងបរិព្វាជការាម ជាមោរនិវាបស្ថាន (កន្លែងសម្រាប់ឲ្យចំណីដល់ពួកសត្វក្ងោក) បរិព្វាជកទាំងនោះគឺ អន្នភារៈបរិព្វាជក ១ វរតរបរិព្វាជក ១ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ១ និងពួកបរិព្វាជកដទៃទៀត សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បរិវិតក្កយ៉ាងនេះថា ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ព្រឹកណាស់នៅឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគតចូលទៅរកសកុលុទាយិបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជការាម ជាមោរនិវាបស្ថានសិន ។ ហើយក៏ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលសំដៅទៅឯបរិព្វាជការាម មោរនិវាបស្ថាន ។

[៧៦] តេន ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ និសិន្នោ ហោតិ ឧន្នាទិនិយា ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទាយ អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្នកថំ បានកថំ វត្ថកថំ សយនកថំ មាលាកថំ គន្ធកថំ ញាតិកថំ យាន-កថំ គាមកថំ និគមកថំ នគរកថំ ជនបទកថំ ឥត្ថីកថំ(១) សូរកថំ វិសិខាកថំ កុម្ភដ្ឋានកថំ កុម្ភទាសីកថំ(២) បុព្វបេតកថំ នានត្តកថំ លោកក្ខាយិកំ សមុទ្ទក្ខាយិកំ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា ។ អទ្ទសា ខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ សណ្ឋាបេសិ(៣) អប្បសទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ អយំ សមណោ គោតមោ អាគច្ឆតិ

---

១ ម. បុរិសកថំ ឯត្ថន្តរេ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម កុម្ភទាសីកថំ ន ទិស្សតិ ។
៣ ឱ. សណ្ឋាបេសិ ។

(៧៦) ក៏សម័យនោះឯង សកុលុទាយិបរិព្វាជក កំពុងគង់អង្គុយ ជាមួយ នឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែលគឹកកងមានសំឡេងហោ៊ សំឡេងខ្លាំង កំពុងតែនិយាយនូវតិរច្ឆានកថាផ្សេងៗជាច្រើន គឺរាជកថា ចោរកថា មហាមត្តកថា សេនាកថា ភយកថា យុទ្ធកថា អន្នកថា បានកថា វត្ថកថា សយនកថា មាលាកថា គន្ធកថា ញាតិកថា យានកថា គាមកថា និគមកថា នគរកថា ជនបទកថា ឥត្ថីកថា សូរ-កថា វិសិខាកថា កុម្ភដ្ឋានកថា កុម្ភទាសីកថា បុព្វបេតកថា នានត្តកថា លោកក្ខាយិកកថា សមុទ្ទក្ខាយិកកថា ឥតិភវាភវកថា(១) ដូច្នេះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួន ថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិចៗ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំនិយាយខ្លាំងឡើយ នេះ ព្រះសមណគោតម កំពុងស្តេចមក ក៏

---

១ ចូរមើលសេចក្តីប្រែក្នុងវិន័យបិដក ភាគ ៤ ទំព័រ ៣៧៣ ឬសុត្តន្តបិដក ភាគ ១៤ ទំព័រ ១៨ ប៉ុះ ១

អប្បសទ្ទកាមោ ខោ បន សោ អាយស្មា អប្បសទ្ទវណ្ណវាទី (១) អប្បេវ នាម អប្បសទ្ទំ បរិសំ វិទិត្វា ឧបសង្កមិតព្វំ មញ្ញេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហី អហេសុំ ។ អថខោ ភគវា យេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯតុ ខោ ភន្តេ ភគវា ស្វាគតំ ភន្តេ ភគវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ ភគវា ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាគមនាយ និសីទតុ ភន្តេ ភគវា ឥទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ សកុលុទាយិបិ ខោ បរិព្វាជកោ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ សកុលុទាយី បរិព្វាជកំ ភគវា ឯតទវោច កាយ នុត្ថ ឧទាយិ ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។

---

១ ឱ. អប្បសទ្ទស្ស វណ្ណវាទី ។ ម. អប្បសទ្ទវិនីតោ អប្បសទ្ទស្ស វណ្ណវាទី ។

លោកមានអាយុនោះ ត្រូវការតែនឹងសំឡេងតិច ៗ សរសើរតែសំឡេងតិច ៗ ទេ យើងត្រូវធ្វើដូចម្តេច ឲ្យព្រះសមណគោតមនោះជ្រាបថា បរិស័ទមានសំឡេងតិច ៗ ហើយនឹងសំគាល់នូវដំណើរដែលគួរចូលមករក ៗ គ្រានោះឯង ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាស្ងៀម ៗ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលសំដៅទៅត្រង់ទី ដែលសកុលុទាយិបរិព្វាជកនៅ ៗ លំដាប់នោះឯង សកុលុទាយិបរិព្វាជក បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគស្តេចចូលមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគបានស្តេចមកស្រួលហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគខានស្តេចមកកន្លែងនេះយូរណាស់ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់ នេះជាអាសនៈបានក្រាលស្រេចហើយ ៗ ព្រះមានព្រះភាគក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបរិព្វាជកក្រាលថ្វាយ ៗ ចំណែកខាងសកុលុទាយិបរិព្វាជក កាន់យកនូវអាសនៈទាបមួយ អង្គុយកន្លែងដ៏សមគួរ ៗ លុះសកុលុទាយិបរិព្វាជក អង្គុយកន្លែងដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយរឿងអ្វីអម្បាញ់មិញនេះ ចុះសំដីជាប់នោះដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយឲ្យឈប់ដាច់បាត់ទៅ ៗ

(៧៧) តិដ្ឋតេសា ភន្តេ កថា យាយ មយំ ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា នេសា ភន្តេ កថា ភគវតោ ទុល្លភា ភវិស្សតិ បច្ឆាបិ សវនាយ បុរិមានិ ភន្តេ ទិវសានិ បុរិមតរានិ នានាតិត្ថិយានំ សមណព្រាហ្មណានំ កុតូហលសាលាយ(១) សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ លាភា វត ភោ អង្គមគធានំ សុលទ្ធំ វត ភោ អង្គមគធានំ យត្រិមេ(២) សមណព្រាហ្មណា សង្ឃិនោ គណិនោ គណាចរិយា ញាតា យសស្សិនោ តិត្ថករា សាធុសម្មតា ពហុជនស្ស រាជគហំ វស្សាវាសំ ឧបគតា(៣)។ អយម្បិ ខោ បូរណោ កស្សបោ សង្ឃី ចេវ គណី ច គណាចរិយោ(៤) ញាតោ យសស្សី តិត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស

១ កោតុហលសាលាយន្តិបិ បាឋោ។ ២ ឱ. យត្ថិមេ។ ម. តត្រិមេ ។ ៣ ឱ. ម. ឱសដា ។ ៤ ឱ. ម. គណាចរិយោ ច ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សំដីដែលយើងខ្ញុំ អង្គុយប្រជុំគ្នា និយាយអម្បាញ់មិញនុ៎ះ សូមលើកទុកសិនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សំដីនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នឹងបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ក្នុងកាលជាខាងក្រោយទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដ្បិតពីថ្ងៃមុនៗ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ មានលទ្ធិផ្សេងៗ មកប្រជុំគ្នាក្នុងកុតូហលសាលា(១) សំដីជាបន្ទោះនេះ ក៏កើតឡើងថា អើហ្ន៎ ជាលាភរបស់អ្នកស្រុកអង្គៈនឹងអ្នកស្រុកមគធៈ ហើយតើ អើហ្ន៎ អ្នកស្រុកអង្គៈនឹងអ្នកស្រុកមគធៈ បានស្រួលហើយតើ ព្រោះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ បានចូលមកនៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ ។ បូរណកស្សបនេះ មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ

---

១ ជាឈ្មោះសាលាសាធារណៈ សំរាប់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានលទ្ធិផ្សេងៗចូលទៅប្រជុំជជែកគ្នា ដែលជាទីកើតសេចក្ដីរំជួលរំជើម ។ បាលីហៅថា កោតុហលសាលា ក៏មាន ។ អដ្ឋកថា ។

សោបិ រាជគហំ វស្សាវាសំ ឧបគតោ ។ អយម្បិ ខោ មក្ខលិ គោសាលោ... អជិតោ កេសកម្ពលោ... បកុធោ កច្ចាយនោ... សញ្ជយោ វេលដ្ឋបុត្តោ... និគណ្ឋោ នាដបុត្តោ សង្ឃី ចេវ គណី ច គណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោបិ រាជគហំ វស្សាវាសំ ឧបគតោ ។ អយម្បិ ខោ សមណោ គោតមោ សង្ឃី ចេវ គណី ច គណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោបិ រាជគហំ វស្សាវាសំ ឧបគតោ ។ កោ នុ ខោ ឥមេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ សង្ឃីនំ គណីនំ គណាចរិយានំ ញាតានំ យសស្សីនំ តិត្ថករានំ សាធុសម្មតានំ ពហុជនស្ស សាវកានំ សក្កតោ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ កញ្ច (១) បន សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តីតិ

១ ឱ. កថំ ប ។ ម កិញ្ច ។

ឥឡូវ បូរណកស្សបនោះឯង ក៏បានចូលមកនៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះដែរ ។ ឯគ្រូឈ្មោះមក្ខលិគោសាលនេះឯង .. អជិតកេសកម្ពល... បកុទ្ធកច្ចាយនៈ... សញ្ជយវេលដ្ឋបុត្ត .. និគន្ថនាដបុត្ត មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ និគន្ថនាដបុត្តនោះឯង ក៏បានចូលមកនៅចាំវស្សា ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះដែរ ។ ឯព្រះសមណគោតមនេះ មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ ព្រះសមណគោតមអង្គនោះឯង ទ្រង់បានចូលមកចាំវស្សា ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះដែរ ។ បណ្ដាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ដែលមានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាសប្បុរសទាំងអស់នេះ តើគ្រូណាដែលពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងគ្រូណា ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តំ ឆសត្ថារវាទា

(៧៨) តត្រេកច្ចេ ឯវមាហំសុ អយំ ខោ បូរណោ កស្សបោ សង្ឃី ចេវ គណី ច គណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោ ខោ សាវកានំ ន សក្កតោ ន គរុកតោ ន មានិតោ ន បូជិតោ ន ច បន បូរណំ កស្សបំ សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ ភូតបុព្វំ បូរណោ កស្សបោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ។ តត្រ អញ្ញតរោ(១) បូរណស្ស កស្សបស្ស សាវកោ សទ្ទមកាសិ មា ភោន្តោ បូរណំ កស្សបំ ឯតមត្ថំ បុច្ឆិត្ថ នេសោ ឯតំ ជានាតិ មយមេតំ ជានាម អម្ហេ ឯតមត្ថំ បុច្ឆថ មយមេតំ ភវតំ ព្យាករិស្សាមាតិ ។ ភូតបុព្វំ បូរណោ កស្សបោ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោ ន លភតិ អប្បសទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ នេតេ ភវន្តេ បុច្ឆន្តិ អម្ហេ ឯតេ បុច្ឆន្តិ មយមេតេសំ ព្យាករិស្សាមាតិ ។

---

១ ឱ. តត្រញ្ញតរោ ។ ម. តត្រាញ្ញតរោ ។

[៧៨] បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា គ្រូឈ្មោះបូរណកស្សបនេះឯង មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតហើយថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ (ក៏ពិតមែន តែ) បូរណកស្សបនោះឯង ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជាទេ ទាំងពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ គោរព នៅអាស្រ័យនឹងបូរណកស្សបឡើយ ។ ព្រោះធ្លាប់មានរឿងថា បូរណកស្សបបានតែសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ៗ បណ្តាសាវ័កទាំងនោះ មានសាវ័កម្នាក់របស់បូរណកស្សប បានស្រែកឡើងថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន អ្នកទាំងឡាយ កុំសួរសេចក្តីនុ៎ះ នឹងបូរណកស្សបឡើយ បូរណកស្សបនោះ មិនដឹងសេចក្តីនុ៎ះទេ ពួកយើងទើបដឹងសេចក្តីនុ៎ះ អ្នកទាំងឡាយ សួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងយើងហើយ ពួកយើងនឹងព្យាករសេចក្តីនុ៎ះ ដល់ពួកអ្នកដ៏ចំរើនបាន ។ ធ្លាប់មានរឿងថា បូរណកស្សបផ្គងនូវដើមដៃទាំងឡាយ កន្ទក់កន្ទេញហើយមិនបានពាក្យសំដីថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិច ៗ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំស្រែកខ្លាំងឡើយ ពួកជនទាំងនុ៎ះ មិនសួរនូវអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយទេ ពួកជនទាំងនុ៎ះ សួរតែយើងទេ យើងនឹងព្យាករដល់ពួកជនទាំងនោះបាន ។

ពហូ ខោ បន បូរណស្ស កស្សបស្ស សាវកា វាទំ អារោបេត្វា អបក្កន្តា ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាមិ កឹ ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ មិច្ឆាបដិបន្នោ ត្វមសិ អហមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ សហិតម្មេ អសហិតន្តេ បុរេ វចនីយំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចនីយំ បុរេ អវច អធិចិណ្ណន្តេ[1] វិបរាវត្តំ អារោបិតោ តេ វាទោ និគ្គ-ហិតោសិ ចរ វាទប្បមោក្ខាយ និព្ពេឋេហិ វា សចេ បហោសីតិ ។ ឥតិ បូរណោ កស្សបោ សាវកានំ ន សក្កតោ ន គរុកតោ ន មានិតោ ន បូជិ-តោ ន ច បន បូរណំ កស្សបំ សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ អក្កុដ្ឋោ ច បន បូរណោ កស្សបោ ធម្មក្កោសេនាតិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមា-ហំសុ អយម្បិ ខោ មក្ខលិ គោសាលោ .. អជិតោ

---

១ ឱ. អវិចិណ្ណន្តេ ។

ចំណែកពួកសាវ័កជាច្រើន លើកវាទៈ (ទោសព្រោះលទ្ធិ) ដល់បូរណកស្សប ហើយចៀសចេញទៅដោយពាក្យថា អ្នកមិនដឹងច្បាស់នូវធម្មវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបដឹងច្បាស់នូវធម្មវិន័យនេះ អ្នកដឹងច្បាស់នូវធម្មវិន័យនេះ ដូចម្តេចបាន បើអ្នកប្រតិបត្តិខុស ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ ពាក្យខ្ញុំប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យអ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយមុន អ្នកត្រឡប់ជានិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយក្រោយ អ្នកបែរជានិយាយមុន អ្នកឯងសន្សំតែវត្តខុសមកច្រើនហើយ ខ្ញុំលើកវាទៈដល់អ្នកហើយ អ្នកត្រូវយើងសង្កត់សង្កិនហើយ អ្នកចូរទៅរកដោះវាទៈចេញ បើអ្នកឯងល្មមដោះខ្លួនឯងបាន ចូរដោះមកចុះ ។ ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជាបូរណកស្សប ទាំងពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព នៅអាស្រ័យនឹងបូរណកស្សបទេ ដោយប្រការដូច្នេះឯង មួយទៀត បូរណកស្សបត្រូវគេជេរ ដោយពាក្យជេរប្រកបដោយធម៌ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា មក្ខលិគោសាលនេះ ក៏ដែរ... អជិត-

កេសកម្ពលោ... បកុធោ កច្ចាយនោ... សញ្ជ-
យោ វេលដ្ឋបុត្តោ... និគណ្ឋោ នាដបុត្តោ សង្ឃី ចេវ
គណី ច គណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ថ-
ករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោបិ សាវកានំ
ន សក្កតោ ន គរុកតោ ន មានិតោ ន បូជិតោ
ន ច បន[1] និគណ្ឋំ នាដបុត្តំ សាវកា សក្កត្វា
គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ ភូតបុព្វំ និគណ្ឋោ
នាដបុត្តោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ ។
តត្រ អញ្ញតរោ និគណ្ឋស្ស នាដបុត្តស្ស សាវកោ
សទ្ទមកាសិ មា ភោន្តោ និគណ្ឋំ នាដបុត្តំ ឯតមត្ថំ
បុច្ឆិត្ថ នេសោ ឯតំ ជានាតិ មយមេតំ ជានាម
អម្ហេ ឯតមត្ថំ បុច្ឆថ មយមេតំ ភវតំ ព្យាករិស្សា-
មាតិ ។ ភូតបុព្វំ និគណ្ឋោ នាដបុត្តោ ពាហា
បគ្គយ្ហ កន្ទន្តោ ន លភតិ អប្បសទ្ទា ភោន្តោ
ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ នេតេ ភវន្តេ បុច្ឆន្តិ

---

១ ឱ. ន បន ។

កេសកម្ពល... បកុទកច្ចាយន... សញ្ជយវេលដ្ឋបុត្ត... និគន្ថនាដបុត្ត មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតហើយថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវល្អ និគន្ថនាដបុត្តនោះ ក៏ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជាទេ ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព នៅអាស្រ័យនឹងនិគន្ថនាដបុត្តឡើយ ។ ធ្លាប់មានរឿងថា និគន្ថនាដបុត្ត បានសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ។ ក្នុងបរិស័ទនោះ មានសាវ័កម្នាក់របស់និគន្ថនាដបុត្ត បានស្រែកឡើងថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន កុំសួរនូវសេចក្តីនុ៎ះនឹងនិគន្ថនាដបុត្តឡើយ និគន្ថនាដបុត្តនោះ មិនចេះដឹងសេចក្តីនុ៎ះទេ យើងទើបដឹងសេចក្តីនុ៎ះ អ្នកទាំងឡាយ សួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងយើងហើយ យើងនឹងព្យាករសេចក្តីនុ៎ះ ដល់អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបាន ។ ធ្លាប់មានរឿងថា និគន្ថនាដបុត្ត ផ្គងនូវដើមដៃទាំងឡាយ កន្ទក់កន្ទេញហើយមិនបាននូវពាក្យថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិច ។ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កុំនិយាយខ្លាំងឡើយ ពួកជនទាំងនុ៎ះ មិនសួរនូវអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយទេ

អម្ហេ ឯតេ បុច្ឆិត្ថ មយមេតំ(១) ព្យាករិស្សាមាតិ ។ ពហូ ខោ បន និគន្ឋស្ស នាដបុត្តស្ស សាវកា វាទំ អារោបេត្វា អបក្កន្តា ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានាមិ កឹ ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ មិច្ឆាបដិបន្នោ ត្វមសិ អហមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ សហិតំ មេ អសហិតន្តេ បុរេ វចនីយំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចនីយំ បុរេ អវច អធិចិណ្ណន្តេ វិបរាវត្តំ អារោបិតោ តេ វាទោ និគ្គហិតោសិ ចរ វាទប្បមោក្ខាយ និព្ពេឋេហិ វា សចេ បហោសីតិ ។ ឥតិ និគន្ឋោ នាដបុត្តោ សាវកានំ ន សក្កតោ ន គរុកតោ ន មានិតោ ន បូជិតោ ន ច បន និគន្ឋំ នាដបុត្តំ សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ អក្កុដ្ឋោ ច បន និគន្ឋោ នាដបុត្តោ ធម្មក្កោសេនាតិ ។

---

១ ឱ. មយមេតំ ។

ពួកជនទាំងនុ៎ះ សួរតែយើងទៀត យើងនឹងព្យាករដល់ពួកជនទាំងនោះបាន ៗ ចំណែកខាងពួកសាវ័កជាច្រើនរបស់និគន្ឋនាដបុត្ត លើកឡើងនូវវាទៈហើយចៀសចេញទៅ ដោយពាក្យថា អ្នកមិនចេះ មិនដឹងធម៌វិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចេះដឹងធម៌វិន័យនេះ អ្នកចេះដឹងធម៌វិន័យនេះ ដូចម្តេចកើត អ្នកប្រតិបត្តិខុសហើយ ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ សំដីខ្ញុំប្រកបដោយប្រយោជន៍ សំដីអ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយមុន អ្នកត្រឡប់ជានិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេនិយាយក្រោយ អ្នកបែរជានិយាយមុន អ្នកប្រកាន់តែវត្ថុខុសមកច្រើនហើយ ខ្ញុំលើកវាទៈដល់អ្នកហើយ អ្នកត្រូវយើងសង្កត់សង្កិនហើយ ចូរអ្នកទៅរកដោះវាទៈចុះ ឬថាបើអ្នកល្មមដោះរួច ចូរដោះមកចុះ ៗ និគន្ឋនាដបុត្តពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនកប់អាន មិនបូជាទេ ទាំងពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងនិគន្ឋនាដបុត្តឡើយ ដោយប្រការដូច្នេះឯង មួយទៀត និគន្ឋនាដបុត្តក៏ត្រូវគេដេរ ដោយពាក្យដេរប្រកបដោយធម៌ ៗ

(៧៩) ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ អយម្បិ ខោ (១) សមណោ គោតមោ សង្ឃី ចេវ គណី ច គណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ថករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោ ច ខោ សាវកានំ សក្កតោ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ សមណញ្ច បន គោតមំ សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ ភូតបុព្វំ សមណោ គោតមោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ ។ តត្រ អញ្ញតរោ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ ឧក្កាសិ ។ តមេនំ អញ្ញតរោ (២) សព្រហ្មចារី ជណ្ណុកេន ឃដ្ដេសិ អប្បសទ្ទោ អាយស្មា ហោតុ មា អាយស្មា សទ្ទមកាសិ សត្ថា នោ ភគវា ធម្មំ ទេសេតីតិ ។ យស្មិំ សមយេ សមណោ គោតមោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ នេវ តស្មិំ សមយេ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកានំ ខិបិតសទ្ទោ វា ហោតិ ឧក្កាសិតសទ្ទោ វា

---

១ ឧ. អយំ ខោ ។ ២ ម. តមេនាញ្ញតរោ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីគោរពដល់ព្រះសាស្តា

(៧៩) សមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមនេះឯង ព្រះអង្គមានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ ព្រះអង្គមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញ ព្រះអង្គមានយស ព្រះអង្គជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតហើយថាជាសប្បុរស ក៏ព្រះសមណគោតមនោះឯង ពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងព្រះសមណគោតមថែមទៀត ៗ ព្រោះធ្លាប់ឮថា ព្រះសមណគោតម បានសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទជាច្រើនរយ ៗ ក្នុងបរិស័ទនោះ មានសាវ័កម្នាក់ របស់ព្រះសមណគោតមក្អកហើយ ៗ មានសព្រហ្មចារីបុគ្គលម្នាក់ យកជង្គង់ទង្គិចសាវ័កនោះថា លោកមានអាយុ ចូរមានសំឡេងតិច ៗ លោកមានអាយុ កុំធ្វើឲ្យឮសូរឡើយ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ជាសាស្តារបស់យើងទាំងឡាយ កំពុងសំដែងធម៌ ៗ ព្រះសមណគោតមសំដែងធម៌ ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ក្នុងសម័យណា ក្នុងសម័យនោះ សំឡេងកណ្តាស់ក្តី សំឡេងក្អកក្តី នៃពួកសាវ័ក របស់ព្រះសមណគោតម ឥតមានដល់តិចឡើយ

តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមានរូបោ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ យន្នោ ភគវា ធម្មំ ភាសិស្សតិ តន្នោ សោស្សាមាតិ ។ សេយ្យថាបិ នាម បុរិសោ ចាតុម្មហាបថេ ខុទ្ទំ មធុំ អនេលកំ បីឡេយ្យ តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមានរូបោ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស ឯវមេវ យស្មឹ សមយេ សមណោ គោតមោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ ន តស្មឹ សមយេ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកានំ ខិបិតសទ្ទោ វា ហោតិ ឧក្កាសិតសទ្ទោ វា តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមានរូបោ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ យន្នោ ភគវា ធម្មំ ភាសិស្សតិ តន្នោ សោស្សាមាតិ ។ យេបិ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា សព្រហ្មចារីហិ សម្បយោជេត្វា សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តន្តិ តេបិ សត្ថុ ចេវ វណ្ណវាទិនោ ហោន្តិ ធម្មស្ស ច វណ្ណវាទិនោ ហោន្តិ សង្ឃស្ស ច វណ្ណវាទិនោ ហោន្តិ អត្តគរហិនោយេវ ហោន្តិ អនញ្ញគរហិនោ មយមេវម្ហា អលក្ខិកា មយំ អប្បុញ្ញា

ពពួកមហាជន មានសភាពទឹកប៉ង់ ប្រុងចាំស្តាប់ធម៌នោះថា ព្រះមានព្រះភាគនឹងសំដែងធម៌ណា ដល់យើងទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយនឹងស្តាប់នូវធម៌នោះ ៗ ដូចជាបុរសប្រចាច់ឃ្មុំទាំងបន្ទង់ ដែលពួកឃ្មុំតូច ៗ ធ្វើហើយជារបស់ឥតទោស ត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ ពពួកមហាជន មានសភាពទឹកប៉ង់ ប្រុងយកទឹកឃ្មុំនោះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ព្រះសមណគោតម សំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ សំឡេងកណ្តាស់ក្តី សំឡេងក្អកក្តី នៃពួកសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតម ឥតមានដល់តិចឡើយ ពពួកមហាជន មានសភាពទឹកប៉ង់ ប្រុងចាំស្តាប់ធម៌នោះថា ព្រះមានព្រះភាគនឹងសំដែងធម៌ណា ដល់ពួកយើង ពួកយើងនឹងស្តាប់ធម៌នោះ ៗ ចំណែកពួកសាវ័កណា របស់ព្រះសមណគោតម ទាស់ទែងបន្តិចបន្តួចនឹងពួកសព្រហ្មចារីហើយ ពោលលាសិក្ខា វិលត្រឡប់ទៅរកភេទថោកទាប សាវ័កទាំងនោះ នៅតែសរសើរគុណព្រះសាស្តាផង សរសើរគុណព្រះធម៌ផង សរសើរគុណព្រះសង្ឃផង ជាអ្នកតិះដៀលចំពោះតែខ្លួនឯង មិនតិះដៀលគេថា យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកឥតកព្វ យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកឥតបុណ្យ

យេ មយំ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ បព្វជិត្វា ន សក្កុម្ហ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ តេ អារាមិកភូតា វា ឧបាសកភូតា វា បញ្ចសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តន្តិ ។ ឥតិ សមណោ គោតមោ សាវកានំ សក្កតោ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ សមណញ្ច បន គោតមំ សាវកា សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តីតិ ។ កតិ បន ត្វំ ឧទាយិ មយិ ធម្មេ សមនុបស្សសិ យេហិ មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តីតិ ។

(៨០) បញ្ច ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មេ សមនុបស្សាមិ យេហិ ភគវន្តំ សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ កតមេ បញ្ច

ព្រោះថា ពួកយើងបានបួសក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែងហើយ ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ ហើយមិនអាចនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ឲ្យបរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ ដរាបដល់អស់ជីវិតបាន ។ ពួកសាវ័កទាំងនោះគង់ទៅជាអ្នកថែរក្សាវត្ត ឬជាឧបាសកប្រព្រឹត្តសមាទានក្នុងសិក្ខាបទ ៥ ។ ព្រះសមណគោតម ពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងព្រះសមណគោតមថែមទៀត ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ចុះអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងតថាគត ប៉ុន្មានយ៉ាង ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា (តថាគត) លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

(៨០) សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ពិចារណាឃើញធម៌ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគមាន ៥ ប្រការ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា នូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ធម៌ ៥ ប្រការ តើដូចម្ដេច

ភគវា ហិ ភន្តេ អប្បាហារោ អប្បាហារតាយ ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភគវា អប្បាហារោ អប្បាហារតាយ ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ បឋមំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភគវន្តំ សាវកា សក្ការោន្តិ គរុការោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៧១) បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរេន ចីវរេន ឥតរីតរចីវរសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរេន ចីវរេន ឥតរីតរចីវរសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ ទុតិយំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភគវន្តំ សាវកា សក្ការោន្តិ គរុការោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីពិតថា ព្រះមានព្រះភាគ មានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ១ កុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជានូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

(៨១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរ តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចីវរតាមមានតាមបានផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ២ កុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

(៨២) បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរេន បិណ្ឌបាតេន ឥតរីតរបិណ្ឌបាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរេន បិណ្ឌបាតេន ឥតរីតរបិណ្ឌបាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភគវន្តំ សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៨៣) បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥត-រីតរេន សេនាសនេន ឥតរីតរសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភគវា សន្តុដ្ឋោ ឥតរីតរេន សេនាសនេន ឥតរីតរសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី

បរិញ្ញធិកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ពោលអំពីធម៌ ទី ៣-៤

[៨២] បពិត្រព្រះអគ្គីវេស្សន៍ មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង បពិត្រព្រះអគ្គីវេស្សន៍ ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង ណា បពិត្រព្រះអគ្គីវេស្សន៍ ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់នូវធម៌នេះឯង ជាធម៌ទី ៣ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

[៨៣] បពិត្រព្រះអគ្គីវេស្សន៍ មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង បពិត្រព្រះអគ្គីវេស្សន៍ ត្រង់ការណ៍ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង ណា

ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ ចតុត្ថំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភគវន្តំ សាវកា សក្ការោន្តិ គរុការោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៨៤) បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវា បវិវិត្តោ បវិវេកស្ស ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភគវា បវិវិត្តោ បវិវេកស្ស ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ បញ្ចមំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភគវន្តំ សាវកា សក្ការោន្តិ គរុការោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ ឥមេ ខោ អហំ ភន្តេ ភគវតិ បញ្ច ធម្មេ សមនុបស្សាមិ យេហិ ភគវន្តំ សាវកា សក្ការោន្តិ គរុការោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តីតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី៤ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

(៨៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ងប់ស្ងាត់[១] សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ងប់ស្ងាត់ផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ៥ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់នូវធម៌ទាំង ៥ នេះឯង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជា នូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពរួចហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

---

១ សកុលុទាយិបរិព្វាជក សរសើរចំពោះកាយវិវេកគឺការស្ងប់ស្ងាត់កាយ ។ ប៉ុន្តែព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ៣ យ៉ាង គឺស្ងប់ស្ងាត់កាយ ១ ស្ងប់ស្ងាត់ចិត្ត ១ ស្ងប់ស្ងាត់កិលេស ១ ។ អដ្ឋកថា ។

(៨៥) អប្បាហារោ សមណោ គោតមោ អប្បាហារតាយ ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ការេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា កោសកាហារាបិ អឌ្ឍកោសកាហារាបិ ពេលុវាហារាបិ អឌ្ឍពេលុវាហារាបិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា ឥមិនា បត្តេន សមតិត្តិកម្បិ ភុញ្ជាមិ ភិយ្យោបិ ភុញ្ជាមិ ។ អប្បាហារោ សមណោ គោតមោ អប្បាហារតាយ ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ការេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា កោសកាហារាបិ អឌ្ឍកោសកាហារាបិ ពេលុវាហារាបិ អឌ្ឍពេលុវាហារាបិ

(៨៩) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គ មានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពរបស់បុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត មាន អាហារត្រឹម១ កូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារកន្លះកូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារ ១សម្បកផ្លែព្នៅខ្លះ មានអាហារកន្លះសម្បកផ្លែព្នៅខ្លះ ក៏មានដែរ ម្នាល ឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ជួនណាបរិភោគអាហារពេញស្មើដោយ បាត្រនេះក៏មាន បរិភោគអាហារច្រើនជាងនោះទៅក៏មាន ។ ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ(នឹងតថាគត)ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពរបស់បុគ្គលអ្នកមានអាហារ តិចផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណារបស់ តថាគត ដែលមានអាហារត្រឹម១ កូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារកន្លះកូនផ្តិល ខ្លះ មានអាហារ ១ សម្បកផ្លែព្នៅខ្លះ មានអាហារកន្លះសម្បកផ្លែព្នៅខ្លះ

ន មន្តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ ។

[៨៦] សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន ចីវរេន ឥតរីតរចីវរសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា បំសុកូលិកា លូខចីវរធរា តេ សុសានា វា សង្ការកូដា វា បាបណិកា វា នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា សង្ឃាដឹ ករិត្វា ធារេន្តិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា គហបតានិ ចីវរានិ ធារេមិ ទឡ្ហានិ សុត្តលូខានិ(១) អលាពុលោមសានិ សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន ចីវរេន ឥតរីតរចីវរសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា បំសុកូលិកា

១ ឱ. យត្តលូខានិ ។ ម. សត្តលូខានិ ។

ពួកសាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត ដោយធម៌នេះទេ លុះ(មិន)ធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

(៨៦) ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកជាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ប្រើប្រាស់ត្រឹមសំពត់បង្សុកូល ទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្មង ក៏មានដែរ ពួកគេរើសនូវកំណាត់សំពត់ទាំងឡាយ អំពីព្រៃស្មសានខ្លះ អំពីគំនរសម្រាមខ្លះ អំពីរានផ្សារខ្លះ ធ្វើជាសង្ឃាដិ ហើយប្រើប្រាស់ក៏មាន ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ចួនណាប្រើប្រាស់គហបតិចីវរទាំងឡាយ ដ៏ជាប់សៅហ្មងដោយកាំបិត មានរោមល្អិតដូចរោមឃ្លោក ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកជាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណា របស់តថាគត ដែលប្រើប្រាស់ត្រឹមតែសំពត់បង្សុកូល

លូខចីវរធរា តេ សុសានា វា សង្ការកូដា វា បាបណិកា វា នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា សង្ឃាដឹ ករិត្វា ធារេន្តិ ន មន្តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ ។

(៨៧) សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន បិណ្ឌបាតេន ឥតរីតរបិណ្ឌបាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា បិណ្ឌបាតិកា សបទានចារិនោ ឧញ្ឆាបតេ[១] វត្តេ[២] រតា តេ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋា សមានា អាសនេនបិ និមន្តិយមានា ន សាទិយន្តិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា និមន្តនេបិ ភុញ្ជាមិ សាលីនំ ឱទនំ វិចិតកាឡកំ អនេកសូបំ

១ ឱ. ឧញ្ឆេ បតេ ។ ម. ឧញ្ឆាសកេ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ ភវត្តេតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

ទ្រទ្រង់នូវចីវរសៅហ្មង ពួកគេរើសនូវកំណាត់សំពត់ អំពីព្រៃស្មសានខ្លះ អំពីគំនរសម្រាមខ្លះ អំពីកានផ្សារខ្លះ មកធ្វើជាសង្ឃាដិប្រើប្រាស់ ពួកសាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគតដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

(៨៧) ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយបិណ្ឌបាតតាមមានតាមបានផង ទ្រង់សរសើរសេចក្ដីសន្តោស ដោយបិណ្ឌបាតតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ប្រព្រឹត្តតែបិណ្ឌបាត ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ច្រក ត្រេកអរហើយក្នុងវត្ត គឺការឈរតាមទ្វារផ្ទះត្រកូលខ្ពស់ទឹងទាប ក៏មានដែរ សាវ័កទាំងនោះ រមែងចូលទៅកាន់ចន្លោះនៃផ្ទះ បើទុកជាគេនិមន្តដោយអាសនៈក៏មិនត្រេកអរ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ជួនណាឆាន់បាយស្រូវសាលីទាំងឡាយប្រាសចាកកពណិខ្មៅ មានសម្លច្រើនមុខ មាន

អនេកព្យញ្ជនំ សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន បិណ្ឌបាតេន ឥតរីតរបិណ្ឌបាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា បិណ្ឌបាតិកា សបទានចារិនោ ឧញ្ឆាបកេ វត្តេ រតា តេ អន្តរឃរំ បវិដ្ឋា សមានា អាសនេនបិ និមន្តិយមានា ន សាទិយន្តិ ន មេ តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ ។

(៤៨) សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន សេនាសនេន ឥតរីតរសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា

ម្ហូបច្រើនមុខ ក្នុងទីដែលគេនិមន្តក៏មាន ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយបិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយបិណ្ឌបាតតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ប្រព្រឹត្តបិណ្ឌបាត ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ច្រក ត្រេកអរហើយក្នុងវត្ត គឺការឈរតាមទ្វារផ្ទះត្រកូលខ្ពស់ទាប សាវ័កទាំងនោះ រមែងចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្ទះ បើទុកជាគេនិមន្តដោយអាសនៈ ក៏មិនត្រេកអរ សាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត ដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

(៨៨) ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត នៅ

រុក្ខមូលិកា អព្ភោកាសិកា តេ អដ្ឋ មាសេ ឆន្នំ ន ឧបេន្តិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា កូដាគារេសុបិ វិហរាមិ ឧល្លិត្តាវលិត្តេសុ និវាតេសុ ផុសិតគ្គឡេសុ បិហិតវាតបានេសុ សន្តុដ្ឋោ សមណោ គោតមោ ឥតរីតរេន សេនាសនេន ឥតរីតរសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា រុក្ខមូលិកា អព្ភោកាសិកា តេ (១) អដ្ឋ មាសេ ឆន្នំ ន ឧបេន្តិ ន មំ តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ ។

---

១ ឱ. តេតិ បទំ ន ទិស្សតិ ។

ត្រឹមតែក្បាលគល់ឈើបាន នៅក្នុងទីវាលស្មោះក៏សឹងបាន សាវ័កទាំងនោះ មិនចូលទៅជ្រកក្រោមដម្បូលអស់ ៨ ខែ(១) ឡើយ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ជួនណាទៅក្នុងផ្ទះកំពូលទាំងឡាយ ដែលគេលាបទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មិនមានខ្យល់ចូល មានទ្វារដ៏តស្និទ្ធ មានបង្អួចបិទជាំងហើយ ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈគោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណា របស់តថាគត ដែលនៅត្រឹមតែក្បាលគល់ឈើ នៅក្នុងទីវាលស្មោះ សាវ័កទាំងនោះ មិនចូលទៅនៅជ្រកក្រោមដម្បូលអស់ ៨ ខែបាន ពួកសាវ័កនោះសមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត ដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថាអស់ខែខាងក្នុងហេមន្តរដូវ នឹងគិម្ហរដូវ ។ ចំណែកក្នុងវស្សានរដូវ ក៏ត្រូវតែចូលមកជ្រកទីកន្លែងដែលមានដម្បូល ឬ ម្លប់ ដើម្បីរក្សាត្រៃចីវរ

(៨៩) បវិវិត្តោ សមណោ គោតមោ បវិវេកស្ស ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា អារញ្ញកា បន្តានិ សេនាសនានិ អរញ្ញវនបត្ថានិ (1) អជ្ឈោគាហេត្វា វិហរន្តិ តេ អន្វឌ្ឍមាសំ សង្ឃមជ្ឈេ ឱសរន្តិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសាយ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា អាកិណ្ណោ វិហរាមិ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីហិ ឧបាសកេហិ ឧបាសិកាហិ រញ្ញា រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាវកេហិ បវិវិត្តោ សមណោ គោតមោ បវិវេកស្ស ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា អារញ្ញកា បន្តានិ សេនាសនានិ អរញ្ញវនបត្ថានិ អជ្ឈោគាហេត្វា វិហរន្តិ

---

1 ឱ. ម. អារញ្ញកា បន្តសេនាសនា អារញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានីតិ ទិស្សន្តិ ។

(៨៩) ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ក្រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គស្ងប់ស្ងាត់ផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគតនៅក្នុងព្រៃ ចូលទៅកាន់ព្រៃតូចនឹងព្រៃធំ ជាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ សាវ័កទាំងនោះ មកប្រជុំគ្នាក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ដើម្បីសំដែងបាតិមោក្ខពល់ ១ កន្លះខែ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ចួនណាទៅច្របូកច្របល់ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច រាជមហាមាត្រ តិរ្ថិយ នឹងពួកសាវ័កនៃតិរ្ថិយ ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើសក្ការៈ គោរព ក្រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គស្ងប់ស្ងាត់ហើយផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណា របស់តថាគតដែលនៅក្នុងព្រៃ ចូលទៅកាន់ព្រៃតូចនឹងព្រៃធំ ជាសេនាសនៈស្ងាត់ហើយ សម្រេចសម្រាន្ត

តេ អន្វឌ្ឍមាសំ សង្ឃមជ្ឈេ ឱសរន្តិ បាតិមោក្ខុទ្ទេ-សាយ ន មំ ឥមិនា ធម្មេន សក្ករេយ្យុំ គរុករេយ្យុំ មានេយ្យុំ បូជេយ្យុំ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរេយ្យុំ ។ ឥតិ ខោ ឧទាយិ ន មំ សាវកា ឥមេហិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៩០) អត្ថិ ខោ ឧទាយិ អញ្ញេ ច បញ្ច ធម្មា យេហិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ(១) មមំ សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ កតមេ បញ្ច ឥធុទាយិ មមំ សាវកា អធិសីលេ សម្ភាវេន្តិ សីលវា សមណោ គោតមោ បរមេន

១ ឱ. បញ្ចហិ ធម្មេហីតិ ន ទិស្សតិ ។

នៅ សាវ័កទាំងនោះ ប្រជុំគ្នាក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ដើម្បីសំដែងបាតិមោក្ខ រាល់ៗកន្លះខែ សាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគតដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) មិនមែនដោយសារធម៌ទាំង ៥ ប្រការនេះដូចពាក្យអ្នកថានោះទេ ។

(៩០) ម្នាលឧទាយិ ធម៌ ៥ ដោយឡែកទេ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ធម៌ទាំង ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ក្នុងសាសនានេះ សរសើរចំពោះអធិសីលថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសីល

សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោតិ ។ យមុទាយិ[១] មម សាវកា អធិសីលេ សម្ភាវេន្តិ សីលវា សមណោ គោតមោ បរមេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោតិ ។ អយំ ខោ ឧទាយិ បឋមោ ធម្មោ យេន មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៩១) បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា អភិក្កន្តេ ញាណទស្សនេ សម្ភាវេន្តិ ជានំយេវាហ សមណោ គោតមោ ជានាមីតិ បស្សំយេវាហ សមណោ គោតមោ បស្សាមីតិ អភិញ្ញាយ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនភិញ្ញាយ សនិទានំ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនិទានំ សប្បាដិហារិយំ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អប្បាដិហារិយន្តិ ។ យមុទាយិ[២] មម សាវកា

១-២ ឱ. យំ បនុទាយិ ។

ព្រះអង្គប្រកបព្រមហើយដោយសីលក្ខន្ធដ៏ប្រសើរបំផុត ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ក របស់តថាគត សរសើរចំពោះអធិសីលថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសីល ព្រះអង្គប្រកបព្រមហើយដោយសីលក្ខន្ធដ៏ប្រសើរបំផុត ណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងជាធម៌ទី ១ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

[៩១] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត សរសើរចំពោះញាណទស្សនៈដ៏រុងរឿងថា ព្រះសមណគោតម កាលបើដឹង ទើបនិយាយថា តថាគតដឹង ព្រះសមណគោតម កាលបើឃើញ ទើបនិយាយថា តថាគតឃើញ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ដើម្បីឲ្យត្រាស់ដឹង មិនសំដែងដើម្បីមិនឲ្យត្រាស់ដឹងទេ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនសំដែងធម៌ឥតហេតុទេ ព្រះសមណ-គោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនមែនសំដែងធម៌ឥតបាដិហារិយ៍ទេ ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត

អភិក្កន្តេ ញាណទស្សនេ សម្ភាវេន្តិ ជានំយេវាហ សមណោ គោតមោ ជានាមីតិ បស្សំយេវាហ សមណោ គោតមោ បស្សាមីតិ អភិញ្ញាយ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនភិញ្ញាយ សនិទានំ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនិទានំ សប្បាដិហារិយំ សមណោ គោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អប្បាដិហារិយន្តិ ។ អយំ ខោ ឧទាយិ ទុតិយោ ធម្មោ យេន មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៩២) បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា អធិប្បញ្ញាយ សម្ភាវេន្តិ បញ្ញវា សមណោ គោតមោ បរមេន បញ្ញាខន្ធេន សមន្នាគតោ តំ វត អនាគតំ វា វាទបថំ ន ទក្ខតិ ឧប្បន្នំ វា បរប្បវាទំ ន សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ

សរសើរចំពោះញាណទស្សនៈដ៏រុងរឿងថា ព្រះសមណគោតម កាលបើដឹង ទើបនិយាយថា តថាគតដឹង ព្រះសមណគោតម កាលបើឃើញ ទើបនិយាយថា តថាគតឃើញ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនមែនសំដែងធម៌ដើម្បីសេចក្តីមិនត្រាស់ដឹងទេ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនសំ-ដែងធម៌ឥតហេតុទេ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបាដិហារិយ៍ មិនមែនសំដែងធម៌ឥតបាដិហារិយ៍ទេ ណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងជាធម៌ទី ២ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

(៩២) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត សរសើរចំពោះអធិប្បញ្ញាថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញា ទ្រង់ប្រកបហើយដោយបញ្ញាខន្ធដ៏ប្រសើរបំផុត ឯពាក្យថា ព្រះសម-ណគោតម មិនឃើញនូវគន្លងនៃវាទៈនោះ ដែលមិនទាន់មានមក ឬថាព្រះសមណគោតម មិនមែនសង្កត់សង្កិននូវបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាការសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ប្រកបដោយហេតុបានទេ ដូច្នេះ មិនមានសោះឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច

អបិ នុ មេ សាវកា ឯវំ ជានន្តា ឯវំ បស្សន្តា អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេយ្យុន្តិ (១) ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ន ខោ បនាហំ ឧទាយិ សាវកេសុ អនុសាសនឹ បច្ចាសីសាមិ អញ្ញទត្ថុ (២) មមំយេវ សាវកា អនុសាសនឹ បច្ចាសីសន្តិ ។ យម្បុទាយិ មម សាវកា អធិបញ្ញាយ សម្ភាវេន្តិ បញ្ញវា សមណោ គោតមោ បរមេន បញ្ញាក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ តំ វត អនាគតំ វា វាទបថំ ន ទក្ខតិ ឧប្បន្នំ វា បរប្បវាទំ ន សហធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ឧទាយិ តតិយោ ធម្មោ យេន មម សាវកា សក្ការោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

---

១ ម. កថំ ឱបាតេយ្យន្តិ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញទត្ថុ ។

ចុះពួកសាវ័ករបស់តថាគត កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ និយាយបង្អាក់ (តថាគត) កណ្តាលពាក្យជាចន្លោះ ៗ ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការនុ៎ះមិនមានសោះឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតមិនដែលទឹកឲ្យពួកសាវ័ក ជួយប្រៀនប្រដៅសោះឡើយ តែពួកសាវ័កតែងទឹកប៉ង់ ឲ្យតថាគតប្រៀនប្រដៅដោយពិត ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត សរសើរចំពោះអធិបញ្ញាថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញា ទ្រង់ប្រកបព្រមហើយដោយបញ្ញាខន្ធដ៏ប្រសើរបំផុត ឯពាក្យថា ព្រះសមណគោតមមិនឃើញនូវគន្លងនៃពាទ:នោះ ដែលមិនទាន់មានមក ឬថាព្រះសមណគោតម មិនមែនសង្កត់សង្កិននូវបរប្បវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាការសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ប្រកបដោយហេតុ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមានសោះទេ ណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងជាធម៌ទី ៣ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត តែងធ្វើសក្ការ: គោរពរាប់អាន ឬថា លុះធ្វើសក្ការៈគោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត)ៗ

(៩៣) បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា យេន ទុក្ខេន ទុក្ខោតិណ្ណា ទុក្ខបរេតា តេ មំ ឧបសង្កមិត្វា ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ តេសាហំ ចិត្តំ អារាធេមិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន តេ មំ ឧបសង្កមិត្វា [1] ទុក្ខសមុទយំ... ទុក្ខនិរោធំ... ទុក្ខនិរោធគាមិនឹ បដិបទំ [2] អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខនិរោធគាមិនឹ បដិបទំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ តេសាហំ ចិត្តំ អារាធេមិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ។ យមុទាយិ មម សាវកា យេន ទុក្ខេន ទុក្ខោតិណ្ណា ទុក្ខបរេតា តេ មំ ឧបសង្កមិត្វា ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ តេសាហំ ចិត្តំ អារាធេមិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន តេ មំ ឧបសង្កមិត្វា ទុក្ខសមុទយំ... ទុក្ខនិរោធំ... ទុក្ខនិរោធគាមិនឹ បដិបទំ អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ

១ ឱ. ម. ឧបសង្កមិត្វាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទំ ។

(៩៣) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត មានទុក្ខបៀតបៀនហើយ មានទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខណា ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករកតថាគត ហើយសួរនូវទុក្ខអរិយសច្ច លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខអរិយសច្ច ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់សាវ័កទាំងនោះឲ្យត្រេកអរ ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នាបាន ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករកតថាគតសួរនូវទុក្ខសមុទយ... ទុក្ខនិរោធ... សួរនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់ពួកសាវ័កទាំងនោះឲ្យត្រេកអរបាន ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នា ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត មានទុក្ខបៀតបៀនហើយ មានទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខណា ពួកសាវ័កទាំងនោះតែងចូលមករកតថាគតហើយ សួរនូវទុក្ខអរិយសច្ច លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខអរិយសច្ចដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់ពួកសាវ័កទាំងនោះ ឲ្យត្រេកអរបានដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នា ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករកតថាគតហើយ សួរនូវទុក្ខសមុទយ... ទុក្ខនិរោធ .. សួរនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច

តេសាហំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ តេសាហំ ចិត្តំ អារាធេមិ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ។ អយំ ខោ ឧទាយិ ចតុត្ថោ ធម្មោ យេន មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។

(៥៤) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ វេទនានុបស្សី វិហរតិ... ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សី វិហរតិ... ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហរតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសាន-បារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់សាវ័កទាំងនោះឲ្យត្រេកអរបាន ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នា ណា ៗ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងជាធម៌ទី ៤ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ៗ

(៩៤) ម្នាលឧទាយិ មួយវិញទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិហើយ ចំរើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ ប្រការ ៗ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក ពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី... ពិចារណានូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ... ពិចារណានូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្សក្នុងលោក សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ៗ ក៏ពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន បានដល់ហើយនូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងសតិប្បដ្ឋានធម៌នេះ ៗ

(៩៥) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(៤៥) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយចំរើននូវសម្មប្បធានទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងតំកល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងតំកល់ចិត្ត ដើម្បីលះបង់នូវពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងតំកល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ ជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងតំកល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយឲ្យតាំងនៅបាន ដើម្បីមិនឲ្យវង្វេងភ្លេច ឲ្យជាភិយ្យោភាព ធំទូលាយ ចំរើនបរិបូណ៌ឡើង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងសម្មប្បធានធម៌ទាំងនោះ ។

(៩៦) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ វីរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ វីមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(៩៧) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧបសមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ វីរិយិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ... សតិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ

(៩៦) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ប្រតិបត្តិហើយ ចំរើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីរិយសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ចំរើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវីមំសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងឥទ្ធិបាទធម៌ទាំងនោះ ។

(៩៧) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយចំរើននូវឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើននូវវីរិយិន្ទ្រិយ... ចំរើននូវសតិន្ទ្រិយ...

សមាធិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ... បញ្ញិន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ឧប- សមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(៩៨) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា បញ្ច ពលានិ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ ភាវេតិ ឧបសមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ វីរិយពលំ ភាវេតិ... សតិពលំ ភាវេតិ.. សមាធិពលំ ភាវេតិ... បញ្ញាពលំ ភាវេតិ ឧបសមគាមឹ សម្ពោធគាមឹ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសា- នបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(៩៩) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ

ចំរើននូវសមាធិន្ទ្រិយ .. ចំរើននូវបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នោះ ។

(៩៨) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិហើយ ចំរើននូវពលធម៌ទាំង ៥ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសទ្ធាពលៈ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ចំរើនវីរិយពលៈ... ចំរើននូវសតិ-ពលៈ... ចំរើននូវសមាធិពលៈ... ចំរើននូវបញ្ញាពលៈ... ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគត ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងពលធម៌ទាំង ៥ ប្រការនោះ ។

(៩៩) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិហើយចំរើននូវសម្ពោជ្ឈង្គធម៌ ៧ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បីតិ-សម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោស្សគ្គបរិណាមឹ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០០) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សម្មាទិដ្ឋឹ ភាវេតិ សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ សម្មាវាចំ ភាវេតិ សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ សម្មាសតឹ ភាវេតិ សម្មាសមាធឹ ភាវេតិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញា-វោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

នេះ ចំរើននូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ ឈមទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ ចំរើននូវធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចំរើននូវវីរិយសម្ពោជ្ឈង្គ... ចំរើននូវបីតិសម្ពោជ្ឈង្គ... ចំរើននូវបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គ... ចំរើននូវសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ... ចំរើននូវឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យ នូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ ឈមទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងសម្ពោជ្ឈង្គធម៌ទាំង ៧ នោះ ។

(១០០) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយចំរើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើននូវសម្មាទិដ្ឋិ ចំរើននូវសម្មាសង្កប្ប: ចំរើននូវសម្មាវាចា ចំរើននូវសម្មាកម្មន្ត: ចំរើននូវសម្មាអាជីវ: ចំរើននូវសម្មាវាយាម: ចំរើននូវសម្មាសតិ ចំរើននូវសម្មាសមាធិ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនោះ ។

[១០១] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អដ្ឋ វិមោក្ខេ ភាវេន្តិ ។ រូបី រូបានិ បស្សតិ អយំ បឋមោ វិមោក្ខោ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អយំ ទុតិយោ វិមោក្ខោ ។ សុភន្តេវ អធិមុត្តោ ហោតិ អយំ តតិយោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ ចតុត្ថោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ បញ្ចមោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម នត្ថិ កិញ្ចីតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ ឆដ្ឋោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ សត្តមោ វិមោក្ខោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ វិមោក្ខ ៨ ប្រការ

(១០១) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយចំរើននូវវិមោក្ខទាំងឡាយ ៨ ប្រការ ។ (វិមោក្ខទាំង ៨ ប្រការគឺ) បុគ្គលបាននូវរូបជ្ឈាន ឃើញរូបទាំងឡាយ (មាននីលកសិណជាដើម) នេះជាវិមោក្ខទី ១ ។ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបជ្ឈានខាងក្នុង ឃើញរូបទាំងឡាយខាងក្រៅ (មាននីលកសិណជាដើម) នេះជាវិមោក្ខទី ២ ។ បុគ្គលមានចិត្តចុះស៊ប់កាន់ឈានក្នុងវណ្ណកសិណដ៏បរិសុទ្ធ នេះជាវិមោក្ខទី ៣ ។ ភិក្ខុព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះរម្ងាប់នូវពួកបដិឃសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនានត្តសញ្ញា ក៏ចូលដល់អាកាសានញ្ចាយតនៈ ដោយបរិកម្មថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ នេះជាវិមោក្ខទី ៤ ។ ភិក្ខុព្រោះកន្លងអាកាសានញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូលដល់វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត នេះជាវិមោក្ខទី ៥ ។ ភិក្ខុព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូលដល់អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈដោយបរិកម្មថា វត្ថុតិចតួចមិនមាន នេះជាវិមោក្ខទី ៦ ។ ភិក្ខុព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូលដល់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នេះជាវិមោក្ខទី ៧ ។

សព្វសោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ អដ្ឋមោ វិមោក្ខោ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០៦) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អដ្ឋ អភិភាយតនានិ ភាវេន្តិ ។ អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ បឋមំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ រូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ

ភិក្ខុព្រោះកន្លងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូលដល់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ នេះជាវិមោក្ខទី៨ ។ ឯសាវ័កទាំងឡាយរបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងវិមោក្ខទាំង ៨ នោះ ។

[១០២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយចំរើននូវអភិភាយតនៈ(១) ៨ ប្រការ ។ អភិភាយតនៈ៨ ប្រការ គឺបុគ្គលពួកខ្លះ មានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបបន្តិចបន្តួច មានពណ៌ល្អ ឬពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ១ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបធំប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ ឬពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ

---

១ ហេតុសម្រាប់គ្របសង្កត់នូវបច្ចនិកធម៌ (ធម៌ជាសត្រូវ) និងអារម្មណ៍ ។

ឥទំ ទុតិយំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ តតិយំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ ចតុត្ថំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ នីលានិ នីលវណ្ណានិ នីលនិទស្សនានិ នីលនិភាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឧមាបុប្ផំ នីលំ នីលវណ្ណំ នីលនិទស្សនំ នីលនិភាសំ សេយ្យថាបិ វា បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ ឧភតោភាគវិមដ្ឋំ នីលំ នីលវណ្ណំ នីលនិទស្សនំ នីលនិភាសំ ឯវមេវ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ

នេះជាអភិភាយតនៈទី ២ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្ដីសំគាល់ក្នុងរូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅដែលជារូបតិចតួច មានពណ៌ល្អ ឬពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្ដីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៣ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្ដីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបធំប្រមាណមិនបាន ក៏គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្ដីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៤ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្ដីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីបន្ទាល់បង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ ។ ដូចជាផ្កាត្រកៀត ជាបុប្ផជាតិខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីបន្ទាល់បង្ហាញថា ផ្កានេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ ពុំនោះសោតដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ រលីងរលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីបន្ទាល់បង្ហាញថា សំពត់នេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ សេចក្ដីទាំងនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្ដីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ

នីលានិ នីលវណ្ណានិ នីលនិទស្សនានិ នីលនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ អយំ បញ្ចមំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បីតានិ បីតវណ្ណានិ បីតនិទស្សនានិ បីតនិភាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម កណ្ណិការបុប្ផំ បីតវណ្ណំ បីតនិទស្សនំ បីតនិភាសំ សេយ្យថាបិ វា បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ ឧភតោភាគវិមដ្ឋំ បីតំ បីតវណ្ណំ បីតនិទស្សនំ បីតនិភាសំ ឯវមេវ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បីតានិ បីតវណ្ណានិ បីតនិទស្សនានិ បីតនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ អយំ ឆដ្ឋំ អភិភាយតនំ ។

មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៥ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅជារូបលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង ។ ដូចផ្កាកណ្ណិការ ជាបុប្ផជាតិលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា ផ្កានេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង ពុំនោះសោតដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ រលីងរលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់លឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា សំពត់នេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៦ ។

អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ លោហិតកានិ លោហិតកវណ្ណានិ លោហិតកនិទស្សនានិ លោហិតកនិភាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ពន្ធុជីវកបុប្ផំ លោហិតកំ លោហិតកវណ្ណំ លោហិតកនិទស្សនំ លោហិតកនិភាសំ សេយ្យថា វា បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ ឧភតោភាគវិមដ្ឋំ លោហិតកំ លោហិតកវណ្ណំ លោហិតកនិទស្សនំ លោហិតកនិភាសំ ឯវមេវ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ លោហិតកានិ លោហិតកវណ្ណានិ លោហិតកនិទស្សនានិ លោហិតកនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ សត្តមំ អភិភាយតនំ ។ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ឱទាតានិ ឱទាតវណ្ណានិ ឱទាតនិទស្សនានិ ឱទាតនិភាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឱសធិតារកា ឱទាតា ឱទាតវណ្ណា ឱទាតនិទស្សនា ឱទាតនិភាសា

បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា រូបនេះ មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម ។ ដូចជាផ្កាប្យារ ជាផ្កាក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា ផ្កានេះ មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម ពុំនោះសោត ដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ មានសាច់លើសលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា សំពត់នេះ មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា រូបនេះ មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ មានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ ដូច្នេះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៧ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ជារូបស មានពណ៌ស ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ស មានពន្លឺស ។ ដូចជាផ្កាយព្រឹក ជាផ្កាយស មានពណ៌ស ជាទីបន្ទូលបង្ហាញថា ផ្កាយនេះ មានពណ៌ស មានពន្លឺស

សេយ្យថាបិ វា បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ ឧភតោភាគវិមដ្ឋំ ឱទាតំ ឱទាតវណ្ណំ ឱទាតនិទស្សនំ ឱទាតនិភាសំ ឯវមេវ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ឯកោ ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ឱទាតានិ ឱទាតវណ្ណានិ ឱទាតនិទស្សនានិ ឱទាតនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ឥទំ អដ្ឋមំ អភិភាយតនំ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០៣) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ទស កសិណាយតនានិ ភាវេន្តិ បឋវីកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ អទ្វយំ (១)

១ ឱ អទ្វយំ ។

ពុំនោះសោត ដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ មានសាច់រលើង រលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ស មានពណ៌ស ជាទីបន្ទុលបង្ហាញថា សំពត់នេះមានពណ៌ស មានពន្លឺស សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបស មានពណ៌ស ជាទីបន្ទុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ស មានពន្លឺស គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ នេះជាអភិ-ភាយតនៈទី ៨ ។ ឯសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារ-មីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងអភិភាយតនៈទាំងនោះ ។

(១០៣) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិប-ទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបាន ប្រតិបត្តិហើយ ចំរើននូវកសិណាយតនៈ១០ ប្រការ ។ (កសិណាយតនៈទាំង ១០ នោះគឺ) បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវបឋវីកសិណ ខាងលើ[1] ខាងក្រោម[2] ទីងទទឹង[3] ជាកសិណតែមួយ ឥតមានលាយឡំ

---

១ កសិណដែលត្រូវចំរើន ងើយមើលទៅខាងលើ ។ ២ កសិណដែលត្រូវចំរើន ដាក់មុខមករកផែនដី ។ ៣ កសិណដែលត្រូវចំរើន ជុំវិញខេត្តមណ្ឌល ។ អដ្ឋកថា ។

អប្បមាណំ អាបោកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ ។ បេ ។ តេជោកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... វាយោកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... នីលកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... បីតកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... លោហិតកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... ឱទាតកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... អាកាសកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ... វិញ្ញាណកសិណមេកោ សញ្ជានាតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ អទ្វយំ អប្បមាណំ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០៤) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ចត្តារិ ឈានានិ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ

(ទឹកកសិណឯទៀត) មានប្រមាណមិនបាន ១ បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវអាបោកសិណ ។ បេ ។ បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវតេជោ-កសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវវាយោកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវនីលកសិណ...បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវបីតកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់ នូវលោហិតកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវឱទាតកសិណ...បុគ្គលពួកខ្លះស្គាល់ច្បាស់នូវអាកាសកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណកសិណ ខាងលើ ខាងក្រោម ទីងទទឹង ជាកសិណតែមួយ ឥតមានលាយឡំ (ទឹកកសិណឯទៀត) ប្រមាណមិនបាន ១ ។ ឯសាវ័កទាំងឡាយរបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងកសិណាយតនៈទាំង ១០នោះ ។

(១០៤) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិ-បត្តិហើយចំរើននូវឈានទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវេកជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ[១] បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស វិវេកជេន បីតិសុខេន អប្ផុតំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ទក្ខោ ន្ហាបកោ វា ន្ហាបកន្តេវាសី វា កំសថាលេ ន្ហានីយចុណ្ណានិ អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិប្ផោសកំ សន្នេយ្យ[២] សាស្ស[៣] ន្ហានីយបិណ្ឌិ ស្នេហានុគតា ស្នេហាបរេតា សន្តរពាហិរា ផុដា[៤] ស្នេហេន ន ច បគ្ឃរិណី ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ វិវេកជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស វិវេកជេន បីតិសុខេន អប្ផុតំ ហោតិ ។

---

១ ឱ. អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតីតិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. បរិប្ផោសកំ សន្នេយ្យាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. សាយំ ។ ៤ ឱ. សន្តរពាហិរា ផុតា ។ ម. សមន្តរពាហិរា ផុដា ។

នេះ ស្ងាត់ហើយចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ហើយចាកធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល បានចូលបឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះញុំាងកាយនេះឯង ឲ្យជ្រួតជ្រាប ដោតជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាងកាត់សក់ក្ដី កូនសិស្សរបស់នាយជាងកាត់សក់ក្ដី ដែលឈ្លាសវៃ ដាក់លំអិតសំរាប់ផ្ងូតទៅក្នុងលោហភាជន៍(១) ហើយយកទឹកប្រស់ព្រំប្របាច់ពូតឲ្យជាដុំ ឯដុំលំអិតសំរាប់ផ្ងូតនោះ ជ្រួតជ្រាបស្អិតដោយទឹក ដោតជាំស្អិតដោយទឹក សើមស្អិតដោយទឹក ទាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ទាំងមិនហូរចេញអំពីគ្នាផង សេចក្ដីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញុំាងកាយឲ្យជ្រួតជ្រាប ដោតជាំ បរិបូណ៌ផ្សព្វផ្សាយដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្ដីស្ងប់ស្ងាត់ មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។

១ ពាក្យថា លោហៈ ជាឈ្មោះធាតុដែក ស្ពាន់ ទង់ដែងជាដើម លើកលែងតែធាតុដីចេញ ។

(១០៩) បុន ចបរំ ឧទាយិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សោ ឥមមេវ កាយំ សមាធិជេន បីតិ-សុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្ផុតំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ឧទករហទោ គម្ភីរោ ឧព្ភិតោទកោ[១] តស្ស នេវស្ស បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ឧទកស្សាយមុខំ ន បច្ឆិមាយ ទិសាយ ឧទកស្សាយមុខំ ន ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧទកស្សាយមុខំ ន ទក្ខិណាយ ទិសាយ ឧទក-ស្សាយមុខំ ទេវោ ច កាលេន កាលំ សម្មាធារំ នានុប្បវេច្ឆេយ្យ អថខោ តម្ហា ឧទករហទា សីតា វារិធារា ឧព្ភិជ្ជិត្វា តមេវ ឧទករហទំ សីតេន វារិនា អភិសន្ទេយ្យ បរិសន្ទេយ្យ បរិបូរេយ្យ បរិប្ផរេយ្យ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ ឧទករហទស្ស សីតេន វារិនា អប្ផុតំ អស្ស ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ

---

១ ឱ. ឧទករហទោ ឧព្ភិទោទកោតិ ទិស្សតិ ។

(១០៩) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ បានចូលទុតិយជ្ឈាន ភិក្ខុនោះញុំាងកាយនេះឯងឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនិងសុខដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាអន្លង់ទឹកដ៏ជ្រៅ មានទឹកជោរឡើង ខាងក្នុងមិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងកើតនៃអន្លង់នោះទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងលិចទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងជើងទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងត្បូងទេ ភ្លៀងសោត ក៏មិនបង្អុរនូវទឹកដោយល្មម ៗ មានតែទឹកដ៏ត្រជាក់ ជោរចេញអំពីអន្លង់ទឹកនោះ ញុំាងអន្លង់ទឹកនោះឯង ឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកត្រជាក់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃអន្លង់ទឹកនោះទាំងអស់ សុទ្ធតែជ្រួតជ្រាបដោយទឹកត្រជាក់ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញុំាងកាយនេះឯង

សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្ផុដំ ហោតិ ។

(១០៦) បុន ចបរំ ឧទាយិ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាគា ។បេ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សោ ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្ទេតិ បរិសន្ទេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្ផុដំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ឧប្បលិនិយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ឌរីកិនិយំ វា អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកានុគ្គតានិ អន្តោនិមុគ្គបោសិតានិ តានិ យាវ ច អគ្គា យាវ ច មូលា តេន(១) វារិនា អភិសន្នានិ បរិសន្នានិ បរិបូរានិ បរិប្ផុតានិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតំ ឧប្បលានំ វា បទុមានំ វា បុណ្ឌរីកានំ វា

---

១ ឱ. ម. សីតេន ។

ឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

(១០៦) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ។ បេ ។ ចូលតតិយជ្ឈាន ភិក្ខុនោះញុំាងកាយនេះឯងឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាផ្កាដលជាតពួកខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី ក្នុងគុម្ពនៃព្រលិតក្តី ក្នុងគុម្ពនៃឈូកក្រហមក្តី ក្នុងគុម្ពនៃឈូកសក្តី កើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក លូតលាស់ឡើងតាមទឹក លិចនៅខាងក្នុងទឹក ដែលទឹកកំពុងចិញ្ចឹមនៅឡើយ ពួកដលជាតទាំងនោះ រមែងជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកនោះ រហូតដល់ចុងរហូតដល់គល់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តីទាំង

តេន វារិនា អប្ផុដំ អស្ស ឯវមេវ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិបូរេតិ បរិប្ផរតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្ផុដំ ហោតិ ។

(១០៧) បុន ចបរំ ឧទាយិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សោ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន ផរិត្វា និសិន្នោ ហោតិ នាស្ស កិញ្ចិ សព្វាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន អប្ផុដំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ បុរិសោ ឱទាតេន វត្ថេន សសីសំ បារុបិត្វា និសិន្នោ អស្ស នាស្ស កិញ្ចិ សព្វា-វតោ កាយស្ស ឱទាតេន វត្ថេន អប្ផុដំ អស្ស ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោទាតេន ផរិត្វា និសិន្នោ ហោតិ នាស្ស កិញ្ចិ

អស់ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយទឹកនោះ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញុំាងកាយនេះឯង ឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

(១០៧) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុព្រោះលះបង់សេចក្តីសុខផង ។ បេ ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះអង្គុយផ្សាយទៅកាន់កាយនេះឯង ដោយចិត្តបរិសុទ្ធផូរផង់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយចិត្តបរិសុទ្ធផូរផង់ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាបុរស អង្គុយទទូរក្បាល ដោយសំពត់ស ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់បុរសនោះ សុទ្ធតែប៉ះពាល់ ដោយសំពត់ស សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុអង្គុយផ្សាយទៅកាន់កាយនេះឯង ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ

សព្វាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធេន ចេតសា បរិយោ-
ទាតេន អប្ផុតំ ហោតិ ។ តត្រ ច បន មេ
សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០៨) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
ឯវំ បជានន្តិ អយំ ខោ មេ កាយោ រូបី ចាតុម្ម-
ហាភូតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មាសូបច-
យោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ ឥទញ្ច
បន មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ថ សិតំ ឯត្ថ បដិពទ្ធន្តិ ។
សេយ្យថាបិ ឧទាយិ មណិ វេឡុរិយោ សុភោ
ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ
សព្វាការសម្បន្នោ តត្រស្ស[១] សុត្តំ អាវុតំ នីលំ
វា បីតំ វា លោហិតំ វា ឱទាតំ វា បណ្ឌុសុត្តំ វា

១ ម. តត្រិទំ ។

ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ៗ ពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាកង្គឈានទាំង ៤ នោះ ៗ

(១០៨) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយកំណត់ដឹងយ៉ាងនេះថា កាយរបស់អាត្មាអញនេះឯងមានរូបប្រកបដោយមហាភូតរូបទាំង ៤ កើតអំពីមាតានឹងបិតា ចំរើនដោយបាយនឹងនំ ជាសភាវៈមិនទៀងទាត់មិនឋិតថេរ មានការដុសខាត់បំបាត់ក្អិនអាក្រក់ គក់ច្របាច់ប្តូចាប់នួត បែកធ្លាយខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា ឯវិញ្ញាណ របស់អាត្មាអញនេះសោត ក៏អាស្រ័យនៅនឹងកាយនេះជាប់ចំពាក់នៅនឹងកាយនេះឯង ៗ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាកែវពិទូរ្យដែលល្អស្អាត មានជាតិដ៏បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលបុគ្គលឆ្នៃហើយដោយប្រពៃ គឺបាននាំយកជាតិថ្មនឹងក្រួសចេញអស់ហើយ មានសម្បុរភ្លឺថ្លាយ៉ាងវិសេស បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួងមានដុសលាងជាដើម ទើបបុរសនោះយកចេសខៀវក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សសុទ្ធក្តី សក្លាំក្តី

តមេនំ ចក្ខុមា បុរិសោ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ អយំ ខោ មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ សព្វាការសម្បន្នោ តត្រិទំ សុត្តំ អាវុតំ នីលំ វា បីតំ វា លោហិតំ វា ឱទាតំ វា បណ្ឌុសុត្តំ វាតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ឯវំ បជានន្តិ(១) អយំ ខោ មេ កាយោ រូបី ចាតុម្មហាភូតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មាសូបចយោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ទនភេទនវិទ្ធំសនធម្មោ ឥទញ្ច បន មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ថ សិតំ ឯត្ថ បដិពទ្ធន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១០៩) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិនិម្មិនន្តិ រូបឹ

---

១ ឱ. ជានន្តិ ។

ទៅដោតក្នុងកែវនោះ បុរសមានភ្នែកភ្លឺដាក់កែវនោះក្នុងដៃ ហើយពិ- ចារណាមើលក៏ស្គាល់ច្បាស់ថា នេះឯងជាកែវពៃទូរ្យល្អស្អាត មានជាតិ បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលគេច្នៃហើយដោយប្រពៃ មានសម្បុរភ្លឺថ្លា យ៉ាងវិសេស បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួង នេះជាខ្សែដែលមានសម្បុរ ខៀវ ឬលឿង ក្រហម សសុទ្ធ ឬសភ្លាវ ដែលគេដោតទៅក្នុងកែវ នោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់ សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា រាងកាយរបស់អាត្មាអញនេះឯង មានរូប ប្រកបដោយមហាភូតរូបទាំង ៤ កើតអំពីមាតានឹងបិតា ចំរើនដោយបាយ នឹងនំ ជាសភាវៈមិនទៀងទាត់ មិនឋិតថេរ មានការដុសខាត់បំបាត់ក្លិន អាក្រក់ គក់ប្របាច់ ឬបាប់នួត បែកធ្លាយខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា ឯវិញ្ញាណ របស់អាត្មាអញនេះ ក៏អាស្រ័យនៅនឹងរាងកាយនេះ ជាប់ ចំពាក់នៅនឹងរាងកាយនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ។

(១០៩) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបាន ប្រតិបត្តិ ហើយនិម្មិតនូវកាយដទៃចេញអំពីកាយនេះ ឲ្យជាកាយមានរូប

មនោមយំ សព្វង្គបច្ចង្គិំ អហីនិន្ទ្រិយំ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ បុរិសោ មុញ្ជម្ហា ឦសិកំ ឧព្ពាហេយ្យ[១] តស្ស ឯវមស្ស អយំ ឦសិកា អយំ មុញ្ជោ អញ្ញោ មុញ្ជោ អញ្ញា ឦសិកា មុញ្ជម្ហា ត្វេវ ឦសិកា ឧព្ពាឡ្ហាតិ[២] សេយ្យថាបិ វា[៣] បនុទាយិ បុរិសោ អសឹ កោសិយា ឧព្ពាហេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ អសិ អយំ កោសិ អញ្ញោ អសិ អញ្ញា កោសិ កោសិយា ត្វេវ អសិ ឧព្ពាឡ្ហោតិ សេយ្យថាបិ វា បនុទាយិ បុរិសោ អហិំ ករណ្ឌា ឧទ្ធរេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ អហិ អយំ ករណ្ឌោ អញ្ញោ អហិ អញ្ញោ ករណ្ឌោ ករណ្ឌា ត្វេវ អហិ ឧព្ភតោតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិនិម្មិនន្តិ រូបឹ មនោមយំ សព្វង្គបច្ចង្គិំ អហីនិន្ទ្រិយំ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

---

១ ឱ. ឥសីកំ បព្វាហេយ្យ ។ ២ ឱ. បព្វាឡ្ហាតិ ។ ម. បព្វាឡ្ហាតិ ។ ៣ ឱ. ម. សេយ្យថា វា ។

ជាកាយសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនវិកលខូចខាត ។ ដូចបុរសដកហូតបណ្ដូលស្មៅយាប្លង់ចេញអំពីដើមស្មៅនោះ បុរសនោះក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា នេះជាបណ្ដូល នេះជាស្មៅយាប្លង់ ស្មៅយាប្លង់ផ្សេង បណ្ដូលផ្សេង នេះជាបណ្ដូលដែលអញដកចេញអំពីស្មៅយាប្លង់នេះឯង ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូចជាបុរសហូតដាវចេញអំពីស្រោម បុរសនោះក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា នេះដាវ នេះស្រោម ដាវផ្សេង ស្រោមផ្សេង នេះជាដាវដែលអញហូតចេញអំពីស្រោមនេះឯង ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដកពស់ចេញអំពីស្រោម បុរសក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា នេះពស់នេះស្រោម ពស់ផ្សេង ស្រោមផ្សេង នេះពស់ដែលអញហូតចេញអំពីស្រោមនេះឯង សេចក្ដីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយនិម្មិតកាយដទៃចេញអំពីកាយនេះ ឲ្យជាកាយមានរូប ជាកាយសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនវិកលខូចខាត មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាកធម៌នោះ ។

(១១០) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោន្តិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុឌ្ឌំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានា គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ ។ បឋវិយាបិ ឧម្មុជ្ជនិមុជ្ជំ ករោន្តិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ។ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ បឋវិយំ (១) ។ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណា (២) ។ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរិមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ទក្ខោ កុម្ភការោ វា កុម្ភការន្តេវាសី វា សុបរិកម្មកតាយ មត្តិកាយ យំ យទេវ ភាជនវិកតឹ អាកង្ខេយ្យ តន្តទេវ ករេយ្យ អភិនិប្ផាទេយ្យ សេយ្យថា វា បន ឧទាយិ ទក្ខោ ទន្តការោ វា ទន្តការន្តេវាសី វា

---

១ ម. បឋវិយា ។ ២. ម. សកុណោ ។

(១១០) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវកទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយគាត់តែងឬសំដែងឫទ្ធិបានច្រើនប្រការ គឺកាយតែមួយ ធ្វើឲ្យជាកាយច្រើនក៏បាន ឬកាយច្រើនធ្វើឲ្យត្រឡប់ទៅជាកាយតែមួយវិញក៏បាន ធ្វើអាវិភាវបាដិហារិយ៍(១)ក៏បាន ធ្វើតិរោភាវបាដិហារិយ៍(២) ក៏បាន ជ្រែកចេញទៅក្រៅជញ្ជាំង ក្រៅកំពែង ក្រៅភ្នំក៏បាន ដូចគេដើរលើអាកាស ។ មុជងើបក្នុងផែនដី ដូចក្នុងទឹកក៏បាន ។ ដើរលើទឹកឥតមានបែកធ្លាយ ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន ។ អណ្តែតទៅលើអាកាសទាំងភ្នែន ដូចសកុណបក្សីក៏បាន ។ យកដៃទៅស្ទាបអង្អែលព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិធំ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ញុំាងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅរហូតដល់ព្រហ្មលោកទាំងកាយក៏បាន ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាស្មូនឆ្នាំង ឬកូនសិស្សរបស់ស្មូនឆ្នាំង ដែលឈ្លាសប្រសប់ តោះប្រាថ្នានូវភាជន៍ណា ។ ដោយដីដែលបានធ្វើបរិកម្មល្អហើយ ក៏អាចនឹងធ្វើភាជន៍នោះ ៗ ឲ្យសម្រេចបាន ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះដូចជាជាងភ្លុកក្តី កូនសិស្សរបស់ជាងភ្លុកក្តី ដែលឈ្លាសប្រសប់ តោះ

---

១ ធ្វើទីងងឹតឲ្យភ្លឺ ធ្វើទីកំបាំងឲ្យទៅជាវាល ឬយ៉ាងទីដែលមើលមិនឃើញឲ្យឃើញ ។

២ ត្រឡប់ធ្វើទីភ្លឺឲ្យងងឹត ធ្វើទីវាលឲ្យទៅជាទីកំបាំង ឬទីដែលមើលឃើញ ធ្វើឲ្យទៅជាទីមើលមិនឃើញ (វិសុទ្ធិមគ្គ ឥទ្ធិវិធនិទ្ទេស) ។

សុបរិកម្មកតស្មឹ ទន្តស្មឹ យំ យទេវ ទន្តវិកតឹ អាកង្ខេយ្យ តន្តទេវ ករេយ្យ អភិនិប្ផាទេយ្យ សេយ្យថា វា បនុទាយិ ទក្ខោ សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការន្តេវាសី វា សុបរិកម្មកតស្មឹ សុវណ្ណស្មឹ យំ យទេវ សុវណ្ណវិកតឹ អាកង្ខេយ្យ តន្តទេវ ករេយ្យ អភិនិប្ផាទេយ្យ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចនុភោន្តិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុធា ហោន្តិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុដ្ដំ តិរោបាការំ តិរោបព្វតំ អសជ្ជមានា គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ អាកាសេ ។ បឋវិយាបិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករោន្តិ សេយ្យថាបិ ឧទកេ ។ ឧទកេបិ អភិជ្ជមានេ គច្ឆន្តិ សេយ្យថាបិ បឋវិយំ ។ អាកាសេបិ បល្លង្កេន កមន្តិ សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ។

ប្រាថ្នានូវរចនាភ្លុកណា ៗ ដោយភ្លុកដែលធ្វើបរិកម្មល្អហើយ ក៏អាចនឹងរចនាភ្លុកនោះ ៗ ឲ្យសម្រេចបាន ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូចជាងមាសក្តី កូនសិស្សរបស់ជាងមាសក្តី ដែលឈ្លាសប្រសប់ តោះប្រាថ្នានូវរចនាមាសណា ៗ ដោយមាសដែលធ្វើបរិកម្មល្អហើយ ក៏អាចនឹងរចនាមាសនោះ ៗ ឲ្យសម្រេចបាន សេចក្តីទាំងនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយសំដែងឫទ្ធិបានច្រើនប្រការ គឺកាយតែមួយធ្វើឲ្យទៅជាកាយច្រើនក៏បាន ឬកាយច្រើនធ្វើឲ្យត្រឡប់ទៅជាកាយតែមួយវិញក៏បាន ធ្វើអាវិភាវបាដិហារិយ៍ក៏បាន ធ្វើតិរោភាវបាដិហារិយ៍ក៏បាន ជ្រែកចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង ក្រៅកំពែង ក្រៅភ្នំក៏បាន ដូចគេដើរទៅលើអាកាស ៗ មុជងើបក្នុងផែនដី ដូចក្នុងទឹកក៏បាន ៗ ដើរលើទឹកឥតមានបែកធ្លាយ ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន ៗ អណ្តែតទៅលើអាកាសទាំងភ្នែន ដូចសកុណបក្សីក៏បាន ៗ

ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវំមហិទ្ធិកេ ឯវំមហានុភាវេ បាណិនា បរិមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តេន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(៣១១) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុស-កាយ ឧភោ សទ្ទេ សុណន្តិ ទិព្វេ ច មានុសេ ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ច ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ពលវា សង្ខធមោ អប្បកសិរេន ច(១) ចតុទ្ទិសា វិញ្ញាបេយ្យ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមានុស-កាយ ឧភោ សទ្ទេ សុណន្តិ ទិព្វេ ច មានុសេ ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ច ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. អប្បកសិរេនេវ ។

យកដៃទៅស្ទាបអង្អែល នូវព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិធំ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ញុំាងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកទាំងកាយក៏បាន មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ៗ ពួកសាវ័ក របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាកុងធម៌នោះ ៗ

(១១១) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបានប្រ-តិបត្តិ ហើយមានត្រចៀកទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកមនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វ ទាំងសំឡេងមនុស្ស ទាំងឆ្ងាយ ទាំងជិត ៗ ម្នាលឧទាយិ ដូចបុរសអ្នកផ្លុំស័ង្ខ មានកំឡាំងអាច ញុំាងសំឡេងស័ង្ខឲ្យលាន់ឮទៅកាន់ទិសទាំង ៤ ឲ្យអ្នកផងដឹងបាន ដោយមិនលំបាក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិ-បត្តិ ហើយមានត្រចៀកទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកមនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វ ទាំងសំឡេងមនុស្ស ទាំងឆ្ងាយ ទាំងជិត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាកុងធម៌នោះ ៗ

(១១២) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានន្តិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សមោហំ វា ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ មហគ្គតំ វា ចិត្តំ មហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ អមហគ្គតំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ អនុត្តរំ វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ ។

[១១២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយអាចកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍មូល ក៏ដឹងថាចិត្តមានអារម្មណ៍មូល ចិត្តដែលរាយមាយ ក៏ដឹងថាចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរ ក៏ដឹងថាចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈគឺលោកិយចិត្ត ក៏ដឹងថាចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺលោកុត្តរចិត្ត ក៏ដឹងថាចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងមាំ ក៏ដឹងថាចិត្តតាំងមាំ ចិត្តដែលមិនតាំងមាំ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនតាំងមាំ ចិត្តដែលរួចស្រឡះចាកកិលេសាសវៈ ក៏ដឹងថាចិត្តរួចស្រឡះចាកកិលេសាសវៈ ចិត្តដែលមិនបានរួចស្រឡះ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនបានរួចស្រឡះ ។

សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ឥត្ថី វា បុរិសោ វា ទហរោ យុវា មណ្ឌនកជាតិកោ (១) អាទាសេ វា បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អច្ឆេ វា ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ បច្ចវេក្ខមានោ សកណិកំ វា សកណិកន្តិ បជានេយ្យ អកណិកំ វា អកណិកន្តិ បជានេយ្យ ឯវមេវ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា បរសត្តានំ បរបុគ្គលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បជានន្តិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វីតរាគំ វា ចិត្តំ វីតរាគំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ វីតទោសំ វា ចិត្តំ វីតទោសំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ សមោហំ វា ចិត្តំ... វីតមោហំ វា ចិត្តំ... សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ... វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ... មហគ្គតំ វា ចិត្តំ... អមហគ្គតំ វា ចិត្តំ... សឧត្តរំ វា ចិត្តំ... អនុត្តរំ វា ចិត្តំ... សមាហិតំ វា ចិត្តំ... អសមាហិតំ

---

១ ឱ. មណ្ឌនជាតិកោ ។

ម្នាលឧទាយិ ដូចស្ត្រីក្តី បុរសក្តី ដែលនៅក្មេង ពេញក្រមុំ ពេញកំលោះ កំពុងចូលចិត្តនឹងការប្រដាប់ស្អិតស្អាងកាយ ឆ្លុះមើលស្រមោលមុខរបស់ខ្លួនក្នុងផ្នែកញ្ចក់ ដែលបរិសុទ្ធផូរផង់ក្តី ក្នុងភាជន៍ទឹកដែលថ្លាល្អក្តី បើមុខប្រកបដោយទោស (មានប្រជ្រុយ ដំបៅ មុននឹងប្ញុសជាដើម) ក្តី ក៏ដឹងថា មុខប្រកបដោយទោស បើមុខឥតមានទោសក្តី ក៏ដឹងថាមុខឥតមានទោស យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយកំណត់ដឹងចិត្តដោយចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ... ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ... ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍រួម... ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍រាយមាយ...ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ...ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ. ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈ...ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈ...ចិត្តដែលតាំងមាំ ..ចិត្តដែលមិនតាំងមាំ...

វា ចិត្តំ... វិមុត្តំ វា ចិត្តំ... អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បជានន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១១៣) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរន្តិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្បិ ជាតិយោ តឹសម្បិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសម្បិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្បិ ជាតិយោ ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ អនេកេបិ សំវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ វិវដ្ដកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ អមុត្រាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទឹ តត្រាបាសឹ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី

ចិត្តដែលរួចស្រឡះ... ចិត្តដែលមិនរួចស្រឡះ... ក៏ដឹងថាចិត្តមិនរួចស្រឡះ ក៏ដូច្នោះឯង ៗ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ៗ

(១១៣) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយរឭកឃើញនូវបុព្វេនិវាស (លំដាប់ខន្ធដែលសត្វអាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន) គឺរឭកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ជាតិខ្លះ ១០ជាតិខ្លះ ២០ជាតិខ្លះ ៣០ជាតិខ្លះ ៤០ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ រឭកឃើញនូវសំវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ ទាំងសំវដ្តវិវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះថា អាត្មាអញបានកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ មានគោត្រយ៉ាងនោះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនោះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតអំពីទីនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯណោះទៀត លុះអាត្មាអញបានទៅកើតក្នុងទីនោះហើយ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ មានគោត្រកុលយ៉ាងនោះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួលសុខទុក្ខ

ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្នោតិ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ បុរិសោ សកម្ហា គាមា អញ្ញំ គាមំ គច្ឆេយ្យ តម្ហាបិ គាមា អញ្ញំ គាមំ គច្ឆេយ្យ សោ តម្ហា គាមា សកំយេវ គាមំ បច្ចាគច្ឆេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អហំ ខោ សកម្ហា គាមា អមុំ គាមំ អាគច្ឆឹ តត្រ ឯវំ អដ្ឋាសឹ ឯវំ និសីទឹ ឯវំ អភាសឹ ឯវំ តុណ្ហី អហោសឹ តម្ហាបិ គាមា អមុំ គាមំ អាគច្ឆឹ តត្រាបិ ឯវំ អដ្ឋាសឹ ឯវំ និសីទឹ ឯវំ អភាសឹ ឯវំ តុណ្ហី អហោសឹ សោម្ហិ តម្ហា គាមា សកំយេវ គាមំ បច្ចាគតោតិ ។ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា

យ៉ាងនោះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតអំពីទីនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងទីនេះ ៗ ពួកសាវ័ក រឭកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការដ៏ច្រើន ព្រមទាំងអាការ (រូបនឹងអាហារជាដើម) ព្រមទាំងឧទ្ទេស (ឈ្មោះនឹងគោត្រកូល) ដោយប្រការដូច្នេះ ៗ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាបុរសចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួន ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃ លុះចេញអំពីស្រុកនោះហើយ ទៅស្រុកដទៃទៀត បុរសនោះលុះចេញអំពីស្រុកនោះហើយ ត្រឡប់មកកាន់ស្រុកខ្លួនដដែលវិញ បុរសនោះ តែងដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួនហើយ មកដល់ស្រុកឯណោះ កាលនៅក្នុងស្រុកនោះ អាត្មាអញឈរយ៉ាងនោះ អង្គុយយ៉ាងនោះ និយាយយ៉ាងនោះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនោះ លុះចេញអំពីស្រុកនោះហើយ បានមកដល់ស្រុកឯណោះទៀត កាលដែលនៅក្នុងស្រុកនោះឯង អាត្មាអញបានឈរយ៉ាងនោះ អង្គុយយ៉ាងនោះ និយាយយ៉ាងនោះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនោះ អាត្មាអញនោះ លុះចេញអំពីស្រុកនោះហើយ ទើបបានត្រឡប់មកដល់ស្រុករបស់ខ្លួនដដែល យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ

យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរន្តិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១១៦) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សន្តិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានន្តិ ឥមេ វត ភោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោន្តោ សត្តា

ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិ ហើយពួកឃើញនូវបុព្វេនិវាស គឺពួកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ ពួកសាវ័ក ពួកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការដ៏ច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ យ៉ាងនេះដែរ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់បារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងបដិបទានោះ ។

(១១៤) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយបានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវពួកសត្វដែលកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានវណ្ណៈល្អខ្លះ មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ កំណត់ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម របស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ខុស ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកើតក្នុងកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នឹងនរក អើហ្ន៎ ចំណែកសត្វពួកនេះវិញ ប្រកប

កាយសុចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នា-
គតា មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុប-
វាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានា តេ
កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ
ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្ត-
មានុសកេន សត្តេ បស្សន្តិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ
ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ
យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានន្តិ ។ សេយ្យថាបិ[១]
ឧទាយិ ទ្វេ អគារា សទ្វារា តត្រ[២] ចក្ខុមា
បុរិសោ មជ្ឈេ ឋិតោ បស្សេយ្យ មនុស្សេ គេហា
បវិសន្តេបិ និក្ខមន្តេបិ អនុសំចរន្តេបិ អនុវិចរន្តេបិ
ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ
បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា ទិព្វេន ចក្ខុនា
វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សន្តិ
ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ

១ ម. សេយ្យថាបិ ។ ២ ឧ. តត្ថ ។

ដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្ដីយល់ត្រូវ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្ដីយល់ត្រូវ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្ដីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកាន់សុគតិសួគ៌ទេវលោក ។ ពួកសាវ័កមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវពួកសត្វកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានវណ្ណៈល្អខ្លះ មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ កំណត់ដឹងនូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាផ្ទះពីរខ្នង មានទ្វារ បុរសមានចក្ខុ ឈរនៅត្រង់កណ្ដាលផ្ទះទាំងពីរខ្នងនោះ ក៏មើលឃើញពួកមនុស្ស ដែលកំពុងចូលមកក្ដី ចេញទៅក្ដី ដើរទៅក្ដី ដើរមកក្ដី យ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ បដិបទាដែលតថាគត បានសំដែងហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត បានប្រតិបត្តិហើយបាននូវចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញពួកសត្វដែលកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានវណ្ណៈល្អខ្លះ

ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១១៨) បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ បព្វតសង្ខេបេ ឧទករហទោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ តត្រ(១) ចក្ខុមា បុរិសោ តីរេ ឋិតោ បស្សេយ្យ សិប្បិកសម្ពុកម្បិ សក្ខរកឋលម្បិ មច្ឆគុម្ពម្បិ ចរន្តម្បិ តិដ្ឋន្តម្បិ តស្ស ឯវមស្ស អយំ ខោ ឧទករហទោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ តត្រិមេ(២) សិប្បិកសម្ពុកាបិ សក្ខរ-កឋលាបិ មច្ឆគុម្ពាបិ ចរន្តិបិ តិដ្ឋន្តីតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា

---

១ ឱ. ម តត្ថ ។ ២ ម. តត្ថិមេ ។

មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ឯសាវ័កទាំងឡាយ របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងបដិបទានោះ ។

(១១៥) ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត បានប្រតិបត្តិ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាអន្លង់ទឹកដែលថ្លាយង់យ៉ាងវិសេស មិនល្អក់ នៅលើកំពូលភ្នំ បុរសមានចក្ខុឈរក្បែរឆ្នេរអន្លង់ទឹកនោះ មើលឃើញខ្ចៅខ្យងនឹងសម្រាមផង ក្រួសនឹងអំបែងផង ហ្វូងត្រីផង កំពុងហែលខ្លះ កំពុងសំកាំងនៅខ្លះ បុរសបានដឹងយ៉ាងនេះថា អន្លង់ទឹកនេះឯង ថ្លាយង់យ៉ាងវិសេស មិនមានល្អក់ នេះឯង ជាខ្ចៅខ្យងនឹងសម្រាម ក្រួសនឹងអំបែងក្នុងអន្លង់នោះ ហ្វូងត្រីទាំងឡាយកំពុងហែលខ្លះ កំពុងសំកាំងនៅខ្លះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ បដិបទាដែលតថាគតបានសំដែងហើយដល់សាវ័ក

យថាបដិបន្នា មេ សាវកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានបារមិប្បត្តា វិហរន្តិ ។

(១១៦) អយំ ខោ ឧទាយិ បញ្ចមោ ធម្មោ យេន មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តិ ។ ឥមេ ខោ ឧទាយិ បញ្ច ធម្មា យេហិ មម សាវកា សក្ករោន្តិ គរុករោន្តិ មានេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា គរុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហរន្តីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

មហាសកុលុទាយិសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

ទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅយ៉ាងនោះដែរ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងបដិបទានោះ ។

[១១៦] ម្នាលឧទាយិ នេះឯងធម៌ទី ៥ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ អាស្រ័យនៅ (នឹងតថាគត) ។ ម្នាលឧទាយិ ធម៌ទាំង ៥ នេះឯង ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព កប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ អាស្រ័យនៅ (នឹងតថាគត) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ សំដែងភាសិតនេះចប់ហើយ សកុលុទាយិបរិព្វាជក មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយហើយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ សមណមុណ្ឌិកសុត្តំ

(១១៧) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ
ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧគ្គាហមានោ
បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ សមយប្បវាទកេ
តិណ្ឌុកាចីរេ ឯកសាលកេ មល្លិកាយ អារាមេ
បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ
បញ្ចមត្តេហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។ អថ ខោ
បញ្ចកង្គោ ថបតិ សាវត្ថិយា និក្ខមិ ទិវាទិវស្ស
ភគវន្តំ ទស្សនាយ ។ អថ ខោ បញ្ចកង្គស្ស ថបតិស្ស
ឯតទហោសិ អកាលោ ខោ តាវ ភគវន្តំ ទស្សនាយ
បដិសល្លីនោ ភគវា មនោភាវនីយានម្បិ ភិក្ខូនំ អស·
មយោ ទស្សនាយ បដិសល្លីនា មនោភាវនីយា ភិក្ខូ

សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ទី ៨

(១១៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះឧគ្គាហមានៈ ជាសមណមុណ្ឌិកាបុត្រ អាស្រ័យនៅក្នុងអារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ដែលមានសាលាមួយ មានជួរដើមទន្ទាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សានូវលទ្ធិជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ចំនួន ៥០០ នាក់ ។ គ្រានោះ នាយជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្គៈ ចេញអំពីក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគតាំងពីថ្ងៃ ។ បញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា (កាលនេះ) ជាកាលមិនទាន់គួរនឹងគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៅឡើយ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសម្ងំ ទាំងពួកភិក្ខុអ្នកមានភាវនាជាប់ក្នុងចិត្ត ក៏មិនទាន់មានវេលាគួរនឹងទៅជួប ព្រោះពួកភិក្ខុអ្នកបានភាវនាជាប់ក្នុង

យន្នូនាហំ យេន សមយប្បវាទកោ តិណ្ឌុកាចីរេ ឯកសាលកោ មល្លិកាយ អារាមោ យេន ឧគ្គាហមានោ បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ យេន សមយប្បវាទកោ តិណ្ឌុកាចីរេ ឯកសាលកោ មល្លិកាយ អារាមោ តេនុបសង្កមិ ។

(១១៨) តេន ខោ បន សមយេន ឧគ្គាហមានោ បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ និសិន្នោ ហោតិ ឧន្នាទិនិយា ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទាយ[១] អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្នកថំ បានកថំ វត្ថកថំ សយនកថំ មាលាកថំ គន្ធកថំ ញាតិកថំ យានកថំ គាមកថំ និគមកថំ នគរកថំ ជនបទកថំ ឥត្ថីកថំ សូរកថំ វិសិខាកថំ កុម្ភដ្ឋានកថំ កុម្ភទាសីកថំ[២] បុព្វបេតកថំ

១ ឱ. ឧច្ចាសទ្ទាយ មហាសទ្ទាយ ។ ២ ឱ. ម. កុម្ភទាសីកថំ ន ទិស្សតិ ។

បិត្ត ក៏កំពុងសម្ងំដែរ បើដូច្នោះ គួរតែអញ ចូលទៅរកឧគ្គាហមាន-បរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ ឯអារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ដែលមានសាលាមួយ មានជួរដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សានូវលទ្ធិ ។ បញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ ក៏ចូលទៅកាន់អារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ដែលមានសាលាមួយ មានជួរដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សានូវលទ្ធិ ។

(១១៨) សម័យនោះឯង ឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ អង្គុយជាមួយនឹងពួកបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែលកំពុងបន្លឺសំឡេងខ្ពស់ សំឡេងខ្លាំង និយាយតិរច្ឆានកថាច្រើនប្រការ គឺ និយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីអាមាត្រធំ និយាយអំពីសេនា និយាយអំពីភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីបាយ និយាយអំពីទឹក និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្ត្រី និយាយអំពីយោធាដ៏ក្លៀវក្លា និយាយអំពីច្រកផ្លូវ និយាយអំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីទាសីអ្នកដងទឹក និយាយអំពីញាតិដែលចែក

នានត្តកថំ លោកក្ខាយិកំ សមុទ្ទក្ខាយិកំ ឥតិភ-វាភវកថំ ឥតិ វា ។ អទ្ទសា ខោ ឧគ្គាហមានោ បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ បញ្ចកង្គំ ថបតឹ ទូរតោ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ សណ្ឋ-បេសិ អប្បសទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ(១) សមណស្ស គោតមស្ស សាវកោ អាគច្ឆតិ បញ្ចកង្គោ ថបតិ យាវតា ខោ បន សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា គិហី ឱទាតវ-សនា សាវត្ថិយំ បដិវសន្តិ អយំ តេសំ អញ្ញតរោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ អប្បសទ្ទកាមា ខោ បន តេ អាយស្មន្តោ អប្បសទ្ទវិនីតា អប្បសទ្ទស្ស វណ្ណវាទិនោ អប្បេវ នាម អប្បសទ្ទំ បរិសំ វិទិ-ត្វា ឧបសង្កមិតព្វំ មញ្ញេយ្យាតិ(២) ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហី អហេសុំ ។ អថខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ យេន ឧគ្គាហមានោ បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ អយន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ បសេយ្យាតីតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

បានទៅ និយាយអំពីគ្រឿងផ្សេង ៗ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយអំពីលោក និយាយអំពីរឿងដីកសមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្ដីចំរើននិងមិនចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថាដូច្នេះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ៗ ឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ បានឃើញបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយមានសំឡេងតិច ៗ ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយកុំមាត់ឡើយ ដ្បិតបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតមមក ពួកសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតម ជាគ្រហស្ថស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ស អាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងសាវត្ថីទាំងប៉ុន្មាន បណ្ដាសាវ័កទាំងនោះ បញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើនេះ ក៏ជាសាវ័កមួយដែរ លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ សុទ្ធតែជាអ្នកត្រូវការសំឡេងតិច ដ្បិតព្រះសមណគោតមទូន្មានឲ្យជាអ្នកមានសំឡេងតិច ពោលសរសើរសំឡេងតិច យើងធ្វើដូចម្ដេច ឲ្យតែគេដឹងច្បាស់ថា បរិស័ទមានសំឡេងតិច ហើយសំគាល់ថាគួរចូលមក ៗ បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នៅស្ងៀម ៗ លំដាប់នោះ បញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ ចូលទៅរកឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ

ឧគ្គាហមានេន បរិព្វាជកេន សមណមុណ្ឌិកាបុត្តេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(១១៩) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ បញ្ចកង្គំ ថបតឹ ឧគ្គាហមានោ បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ ឯតទវោច ចតូហិ ខោ អហំ ថបតិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញបេមិ សម្បន្នកុសលំ បរមកុសលំ ឧត្តមបត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ កតមេហិ ចតូហិ ឥធ ថបតិ ន កាយេន បាបកំ កម្មំ ករោតិ ន បាបិកំ វាចំ ភាសតិ ន បាបកំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ ន បាបកំ អាជីវំ អាជីវតិ ឥមេហិ ខោ អហំ ថបតិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញបេមិ សម្បន្នកុសលំ បរមកុសលំ ឧត្តមបត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈន្តិ ។ អថខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ ឧគ្គាហមានស្ស បរិព្វាជកស្ស សមណមុណ្ឌិកាបុត្តស្ស ភាសិតំ នេវ អភិនន្ទិ នប្បដិក្កោសិ

ក៏និយាយពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងឧគ្គាហមានបរិព្វា-
ជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ កាលបញ្ចប់ពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាល
នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

(១១៩) លុះបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ ក៏និយាយដូច្នេះថា ម្នាលនាយជាងឈើ ខ្ញុំបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ ថាជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្ដីញាប់ញ័រ ធម៌ ៤ ប្រការ តើអ្វីខ្លះ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយកាយ ១ មិនពោលពាក្យអាក្រក់ ១ មិនត្រិះរិះតម្រិះអាក្រក់ ១ មិនចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ ១ ម្នាលនាយជាងឈើ ខ្ញុំបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះឯង ថាជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្ដីញាប់ញ័រ ។ ឯបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ មិនបានត្រេកអរ មិនបានឃាត់ភាសិតរបស់ឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រទេ

អនភិនន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ភគវតោ សន្តិកេ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ អាជានិស្សាមីតិ ។ អថខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ យាវតកោ អហោសិ ឧគ្គាហមានេន បរិព្វាជកេន សមណមុណ្ឌិកាបុត្តេន សទ្ធឹ កថាសល្លាបោ តំ សព្វំ ភគវតោ អារោចេសិ ។

(១២០) ឯវំ វុត្តេ ភគវា បញ្ចកង្គំ ថបតឹ ឯតទវោច ឯវំ សន្តេ ខោ ថបតិ ទហរោ កុមារោ មន្ទោ ឧត្តានសេយ្យកោ សម្បន្នកុសលោ ភវិស្សតិ បរមកុសលោ ឧត្តមប្បត្តិបត្តោ សមណោ អយោជ្ឈោ យថា ឧគ្គាហមានស្ស បរិព្វាជកស្ស សមណមុណ្ឌិកាបុត្តស្ស វចនំ ។ ទហរស្ស ហិ ថបតិ កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស កាយោតិបិ ន ហោតិ

លុះមិនបានត្រេកអរ មិនបានឃាត់ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀស ចេញទៅ ដោយមានគំនិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ច្បាស់លាស់ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ ព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យ ចរចាទាំងប៉ុន្មាន ដែលបាននិយាយ ជាមួយនឹងឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រដោយសព្វគ្រប់ ។

(១៦០) កាលបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងបញ្ចកង្គៈនាយជាងឈើដូច្នេះថា ម្នាលនាយជាងឈើ បើដូចពាក្យដែលឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ និយាយយ៉ាងនោះមែន កូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារ (មិនទាន់ចេះក្រឡាប់នៅឡើយ) ក៏ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ឧត្តម ជាសមណៈឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រដែរ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារ នឹងថាមិនមានកាយក៏បាន

កុតោ បន កាយេន បាបកំ កម្មំ ករិស្សតិ
អញ្ញត្រ ផន្ទិតមត្តា ។ ទហរស្ស ហិ ថបតិ
កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស វាចាតិបិ
ន ហោតិ កុតោ បន បាបកំ វាចំ ភាសិស្សតិ
អញ្ញត្រ រោទិតមត្តា ។ ទហរស្ស ហិ ថបតិ
កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស សង្កប្បោតិបិ
ន ហោតិ កុតោ បន បាបកំ សង្កប្បំ សង្កប្បិស្សតិ
អញ្ញត្រ វិកូជិតមត្តា ។ ទហរស្ស ហិ ថបតិ
កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស អាជីវោតិបិ
ន ហោតិ កុតោ បន បាបកំ អាជីវំ
អាជីវិស្សតិ អញ្ញត្រ មាតុ ថញ្ញា ។ ឯវំ សន្តេ
ខោ ថបតិ ទហរោ កុមារោ មន្ទោ ឧត្តាន-
សេយ្យកោ សម្បន្នកុសលោ ភវិស្សតិ បរមកុ-
សលោ ឧត្តមប្បត្តិបត្តោ សមណោ អយោជ្ឈោ
យថា ឧគ្គាហមានស្ស បរិព្វាជកស្ស សមណ-
មុណ្ឌិកាបុត្តស្ស វចនំ ។

ព្រោះថានឹងធ្វើអំពើអាក្រក់ ដោយកាយណាកើត វៀរលែងតែការ
បម្រាស់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារ
នឹងថាមិនមានវាចាក៏បាន ព្រោះថានឹងពោលវាចាអាក្រក់ណាកើត វៀរ
លែងតែការយំប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងតូចខ្ចី
ដេកផ្ងារ នឹងថាមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះក៏បាន ព្រោះថានឹងត្រិះរិះតម្រិះ
អាក្រក់ណាកើត វៀរលែងតែធ្វើមុខជូរប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាង
ឈើ ធម្មតាកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារ នឹងថាមិនមានអាជីវៈក៏បាន ព្រោះ
ថានឹងប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ណាកើត វៀរលែងតែការបៅដោះម្ដាយ
ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បើដូចជាពាក្យដែលឧគ្គាហមានបរិ-
ព្វាជកសមណមុណ្ឌិកាបុត្រ និយាយយ៉ាងនោះមែន កូនក្មេងតូចខ្ចីដេក
ផ្ងារ ក៏ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវ
ចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រដែរ ។

(១៦១) ចតូហិ ខោ អហំ ថបតិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ ន ចេវ សម្បន្នកុសលំ ន បរមកុសលំ ន ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ អបិចិមំ ទហរំ កុមារំ មន្ទំ ឧត្តានសេយ្យកំ សមធិគយ្ហ តិដ្ឋតិ កតមេហិ ចតូហិ ឥធ ថបតិ ន កាយេន បាបកំ កម្មំ ករោតិ ន បាបិកំ វាចំ ភាសតិ ន បាបកំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ ន បាបកំ អាជីវំ អាជីវតិ ឥមេហិ ខោ អហំ ថបតិ ចតូហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ ន ចេវ សម្បន្នកុសលំ ន បរមកុសលំ ន ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ អបិចិមំ ទហរំ កុមារំ មន្ទំ ឧត្តានសេយ្យកំ សមធិគយ្ហ តិដ្ឋតិ ។

(១៦២) ទសហិ ខោ អហំ ថបតិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ សម្បន្នកុសលំ បរមកុសលំ ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ ។ ឥមេ អកុសលា សីលា តមហំ(១) ថបតិ

---

១ ឱ. ឥមេ អកុសលសីលា តហន្តិ ទិស្សន្តិ ។

(១៦១) ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ ប្រការថា មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលដ៏ប្រសើរ មិនទាន់ជាអ្នកដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មិនទាន់ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្ដីញាប់ញ័រនៅឡើយទេ បុរសបុគ្គលនោះ គ្រាន់តែវិសេសជាងកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារនេះបន្តិចទេតើ ធម៌ ៤ ប្រការតើអ្វីខ្លះ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយកាយ ១ មិនពោលវាចាអាក្រក់ ១ មិនត្រិះរិះតម្រិះអាក្រក់ ១ មិនចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ ១ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះថា មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលដ៏ប្រសើរ មិនទាន់ជាអ្នកដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មិនទាន់ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្ដីញាប់ញ័រនៅឡើយទេ បុរសបុគ្គលនោះ គ្រាន់តែវិសេសជាងកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារបន្តិចប៉ុណ្ណោះ ។

(១៦២) ម្នាលនាយជាងឈើ លុះតែបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ១០ ទើបតថាគតបញ្ញត្តថាជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្ដីញាប់ញ័រមែន ។ នេះពួកសីលជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត

វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋានា អកុសលា សីលា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥធ អកុសលា សីលា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តមហំ ថបតិ វេទិព្វន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ អកុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥមេ កុសលា សីលា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋានា កុសលា សីលា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥធ កុសលា សីលា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ កុស-លានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥមេ អកុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋានា អកុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។

តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ សីលទាំងឡាយជាអកុសល កើតអំពីអកុសលចិត្ត (ទាំង១២) នេះ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះៗ សីលទាំងឡាយជាអកុសល ក្នុងលោកនេះ រលត់ឥតមានសេសសល់ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរលត់សីលជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថា-គតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ នេះពួកសីលជាកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ សីលទាំងឡាយជាកុសល កើតមកអំពីកុសលចិត្តនេះ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ សីលទាំងឡាយជាកុសលក្នុងលោកនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ៗ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរលត់សីលជាកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់បុគ្គលនោះ ៗ នេះពួកសង្កប្បៈជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ ៗ សង្កប្បៈជាអកុសលកើតមកអំពីអកុសលចិត្តនេះ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ

ឥធ អកុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ អកុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥមេ កុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ឥតោ សមុដ្ឋានា កុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឥធ កុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ កុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វទាមិ ។

(១២៣) កតមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា ។ អកុសលំ កាយកម្មំ អកុសលំ វចីកម្មំ បាបកោ អាជីវោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ អកុសលា សីលា ។ ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា កឹសមុដ្ឋានា ។

សង្កប្ប:ទាំងឡាយជាអកុសលក្នុងលោកនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្ប:នោះ ៗ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរំលត់សង្កប្ប:ទាំងឡាយជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់បុគ្គលនោះ ៗ នេះពួកសង្កប្ប:ជាកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្ប:នោះ ៗ សង្កប្ប:ទាំងឡាយជាកុសលកើតមកអំពីកុសលចិត្តនេះ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្ប:នោះ ៗ សង្កប្ប:ទាំងឡាយជាកុសលក្នុងលោកនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្ប:នោះ ៗ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្ប:ទាំងឡាយជាកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់បុគ្គលនោះ ៗ

[១២៣] ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលទាំងឡាយជាអកុសល តើដូចម្តេច ៗ កាយកម្ម ជាអកុសល វចីកម្ម ជាអកុសល អាជីវ:ជាបាប ម្នាលនាយជាងឈើ នេះតថាគតហៅថា សីលជាអកុសល ៗ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីល ជាអកុសលទាំងនេះ តើមានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ៗ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ អកុសលសីលកថា

សមុដ្ឋានម្បិ នេសំ វុត្តំ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានាតិស្ស
វចនីយំ ។ កតមំ ចិត្តំ ។ ចិត្តម្បិ ហិ ពហុ
អនេកវិធំ នានប្បការកំ យំ ចិត្តំ សរាគំ សទោសំ
សមោហំ ឥតោ សមុដ្ឋានា អកុសលា សីលា ។
ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា កុហឹ អបរិសេសា
និរុជ្ឈន្តិ ។ និរោធោបិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធ ថបតិ
ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ
វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ
បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ មិច្ឆាជីវំ បហាយ
សម្មាជីវេន ជីវិតំ កប្បេតិ ឯត្ថេតេ អកុសលា
សីលា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ កថំ បដិបន្នោ
ថបតិ អកុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ
ហោតិ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ
អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ

ឯសមុដ្ឋានរបស់សីលជាអកុសលទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថា មានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះចិត្តដូចម្តេច ។ ចិត្តមានច្រើន មានបែបមិនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ៗ គឺចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ សីលជាអកុសលទាំងឡាយ កើតអំពីចិត្តនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីល ជាអកុសលទាំងនេះ តើរលត់ឥតសេសសល់ក្នុងទីណា ។ ឯការរលត់របស់សីលទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់កាយទុច្ចរិត ចំរើនកាយសុចរិត លះបង់វចីទុច្ចរិត ចំរើនវចីសុចរិត លះបង់មនោទុច្ចរិត ចម្រើនមនោសុចរិត លះបង់មិច្ឆាជីវៈ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយសម្មាជីវៈ សីលជាអកុសលទាំងនោះ តែងរលត់ឥតសេសសល់ក្នុងសោតាបត្តិផលនុ៎ះឯង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សីលទាំងឡាយជាអកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាង

ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ អកុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

(១៦៥) កតមេ ច ថបតិ កុសលា សីលា ។ កុសលំ កាយកម្មំ កុសលំ វចីកម្មំ អាជីវបារិសុទ្ធិម្បិ ខោ អហំ ថបតិ សីលស្មឹ វទាមិ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ កុសលា សីលា ។ ឥមេ ច ថបតិ កុសលា សីលា កឹសមុដ្ឋានា ។ សមុដ្ឋានម្បិ នេសំ វុត្តំ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមំ ចិត្តំ ។ ចិត្តម្បិ ហិ ពហុ អនេកវិធំ នានប្បការកំ យំ ចិត្តំ វីតរាគំ វីតទោសំ វីតមោហំ

ឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដែលកើតឡើងហើយ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរឹតតែធំទូលាយ ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយជាអកុសល ។

[១៦៤] ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលទាំងឡាយជាកុសលតើដូចម្តេច ។ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតពោលនូវកាយកម្ម ជាកុសល វចីកម្ម ជាកុសល ទាំងអាជីវបារិសុទ្ធិផង ថាជាសីល ម្នាលជាងឈើ ទាំងនេះហៅថា សីលជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលជាកុសលទាំងនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯសមុដ្ឋានរបស់សីលជាកុសលទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថាមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះចិត្តដូចម្តេច ។ ចិត្តមានច្រើន មានបែបមិនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ៗ គឺចិត្តប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ

ឥតោ សមុដ្ឋានា កុសលា សីលា ។ ឥមេ ច ថបតិ កុសលា សីលា កុហិំ អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ និរោធោបិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ នោ ច សីលមយោ តញ្ច ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ យថាភូតំ បជានាតិ យត្ថស្ស តេ កុសលា សីលា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ច ថបតិ កុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ។ បេ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ កុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

សីលជាកុសលកើតអំពីចិត្តនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលជាកុសលទាំងនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ក្នុងទីណា ។ ការរលត់របស់សីលទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល ប៉ុន្តែមិនទាន់សម្រេចត្រឹមសីលប៉ុណ្ណោះទេ រមែងដឹងច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិនោះផង តាមសេចក្តីពិតថា សីលជាកុសលទាំងនោះ របស់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ឥតសេសសល់ក្នុងអរហត្តផល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបហៅថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះបង់ពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ បេ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ជាកុសលដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹតតែធំទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ទើបហៅថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយ ជាកុសល ។

(១២៨) កតមេ ច ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា ។ កាមសង្កប្បោ ព្យាបាទសង្កប្បោ វិហឹសាសង្កប្បោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា កឹសមុដ្ឋានា ។ សមុដ្ឋានម្បិ នេសំ វុត្តំ ។ សញ្ញាសមុដ្ឋានាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមា សញ្ញា ។ សញ្ញាបិ ហិ ពហុ អនេកវិធា នានប្បការកា យា កាមសញ្ញា ព្យាបាទសញ្ញា វិហឹសាសញ្ញា ឥតោសមុដ្ឋានា អកុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា កុហឹ អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ និរោធោបិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឯត្ថេតេ អកុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ កថំ បដិបន្នោ ច ថបតិ

(១២៤) ម្នាលនាយជាងឈើ សង្កប្បៈទាំងឡាយជាអកុសលតើដូចម្តេច ។ កាមសង្កប្បៈ ១ ព្យាបាទសង្កប្បៈ ១ វិហឹសាសង្កប្បៈ ១ ម្នាលនាយជាងឈើ ទាំងនេះ ហៅថា សង្កប្បៈជាអកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈជាអកុសលទាំងនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯសមុដ្ឋានរបស់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថាមានសញ្ញាជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះសញ្ញាដូចម្តេច ។ សញ្ញាមានច្រើន មានបែបមិនតែមួយ មានប្រការផ្សេងៗ គឺកាមសញ្ញា ១ ព្យាបាទសញ្ញា ១ វិហឹសាសញ្ញា ១ សង្កប្បៈជាអកុសលកើតមកអំពីសញ្ញាទាំងនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈ ជាអកុសលទាំងនេះ រលត់ឥតសេសសល់ក្នុងទីណា ។ ឯការរលត់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលអនាគាមិផល បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈមានបីតិនិងសុខៈកើតអំពីវិវេក សង្កប្បៈជាអកុសលទាំងនោះ រលត់ឥតសេសសល់ក្នុងអនាគាមិផលនុ៎ះឯង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើប

អកុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ។ បេ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ អកុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

(១៦៦) កតមេ ច ថបតិ កុសលា សង្កប្បា ។ នេក្ខម្មសង្កប្បោ អព្យាបាទសង្កប្បោ អវិហឹសាសង្កប្បោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ កុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ កុសលា សង្កប្បា កឹសមុដ្ឋានា ។ សមុដ្ឋានម្បិ នេសំ វុត្តំ ។ សញ្ញាសមុដ្ឋានាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមា សញ្ញា ។ សញ្ញាបិ ហិ ពហុ

ហៅថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាអកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងពួកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ បេ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរឹតតែធំទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ហៅថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាអកុសល ។

(១៤៦) ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល តើដូចម្តេច នេក្ខម្មសង្កប្បៈ១ អព្យាបាទសង្កប្បៈ១ អវិហឹសាសង្កប្បៈ១ ម្នាលនាយជាងឈើ ទាំងនេះ ហៅថា សង្កប្បៈជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសលនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯសមុដ្ឋានរបស់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថាមានសញ្ញាជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះសញ្ញាដូចម្តេច ។ សញ្ញាមានច្រើន មានបែប

អនេកវិធា នានប្បការកា យា(១) នេក្ខម្មសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា អវិហឹសាសញ្ញា ឥតោសមុដ្ឋានា កុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ កុសលា សង្កប្បា កុហឹ អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ និរោធោបិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឯត្ថេតេ កុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ ។ កថំ បដិបន្នោ ច ថបតិ កុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ។ បេ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ

---

១ ឱ. ម. យាតិ ន ទិស្សតិ ។

មិនតែមួយ មានប្រការផ្សេងៗ គឺ នេក្ខម្មសញ្ញា ១ អព្យាបាទសញ្ញា ១ អវិហឹសាសញ្ញា ១ សង្កប្បៈ ទាំងឡាយជាកុសល កើតមកអំពីសញ្ញា ទាំងនេះ ៗ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈទាំងឡាយ ជាកុសលនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ក្នុងទីណា ៗ ឯការរលត់របស់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ៗ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ វិចារៈ ។ បេ ។ ចូលទុតិយជ្ឈាន សង្កប្បៈ ជាកុសលទាំងនេះ រលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទុតិយជ្ឈាននុ៎ះឯង ៗ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបហៅថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល ៗ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន

។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ កុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

(១២៧) កតមេហិ ថបតិ ទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញបេមិ សម្បន្នកុសលំ បរមកុសលំ ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ ។ ឥធ ថបតិ ភិក្ខុ អសេក្ខាយ សម្មាទិដ្ឋិយា សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាសង្កប្បេន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខាយ សម្មាវាចាយ សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាកម្មន្តេន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាអាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាវាយាមេន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខាយ សម្មាសតិយា សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាសមាធិនា សមន្នាគតោ ហោតិ

។ បេ ។ ញុំាងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញុំាងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យឋិតថេរ មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរឹតតែធំទូលាយ ចំរើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ហៅថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល ។

(១២៧) ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត បញ្ញត្តបុរសបុគ្គល ប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ ថាជាអ្នកមានកុសលដ៏បរិបូណ៌ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ឧត្តម ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាវាចាជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាកម្មន្តៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាអាជីវៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាវាយាមៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាសតិជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាសមាធិជាអសេក្ខៈ ១

អសេក្ខេន សម្មាញាណេន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខាយ សម្មាវិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ហោតិ ។ ឥមេហិ ខោ អហំ ថបតិ ទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ សម្បន្នកុសលំ បរមកុសលំ ឧត្តមបត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈន្តិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ បញ្ចកង្គោ ថបតិ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

សមណមុណ្ឌិកសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

ប្រកបដោយសម្មាញាណ:ជាអសេក្ខ: ១ ប្រកបដោយសម្មាវិមុត្តិជាអសេក្ខ: ១ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត បញ្ញត្តបុរសបុគ្គល ប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ ប្រការនេះឯង ថាជាអ្នកមានកុសលដ៏បរិបូណ៌ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ឧត្តម ជាសមណ: ឥត មានសេចក្តីញាប់ញ័រ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សូត្រនេះ ចប់ហើយ បញ្ចកង្គ:នាយជាងឈើ ក៏ត្រេកអររីករាយ ហើយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ

(១២៨) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា រាជគហេ វិហរតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ មោរនិវាបេ បរិព្វាជការាមេ បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធឹ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហ-សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន រាជគហំ តេន បិណ្ឌាយ បាវិសិ(១) ។ អថខោ ភគវតោ ឯតទហោសិ អតិប្បគោ ខោ តាវ រាជគហេ(២) បិណ្ឌាយ ចរិតុំ យន្នូនាហំ យេន មោរនិវាបោ បរិព្វាជការាមោ យេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភគវា យេន មោរនិវាបោ បរិព្វាជការាមោ តេនុបសង្កមិ ។

---

១ ឱ. ម. បត្តចីវរំ អាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. រាជគហំ ។

ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៩

(១២៨) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះសកុលុទាយិ នៅអាស្រ័យក្នុងបរិព្វាជការាម ឈ្មោះមោរនិវាបៈ ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទច្រើននាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងវេលានោះយ៉ាងនេះថា ការត្រាច់ទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត នៅព្រឹកណាស់នៅឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគត ចូលទៅរកសកុលុទាយិបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជការាមឈ្មោះមោរនិវាបៈសិន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ស្តេចចូលទៅរកបរិព្វាជការាម ឈ្មោះមោរនិវាបៈ ។

(២៤៩) តេន ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធិំ និសិន្នោ ហោតិ ឧន្នាទិនិយា ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទាយ អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ រាជកថំ ។ បេ ។ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ វា ។ អទ្ទសា ខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ សណ្ឋបេសិ អប្បសទ្ទា ភោន្តោ ហោន្តុ មា ភោន្តោ សទ្ទមកត្ថ អយំ សមណោ គោតមោ អាគច្ឆតិ អប្បសទ្ទកាមោ ខោ បន សោ អាយស្មា អប្បសទ្ទស្ស វណ្ណវាទី អប្បេវ នាម អប្បសទ្ទំ បរិសំ វិទិត្វា ឧបសង្កមិតព្វំ មញ្ញេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហី អហេសុំ ។ អថខោ ភគវា យេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯតុ ខោ ភន្តេ ភគវា ស្វាគតំ(១) ភន្តេ ភគវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ

១ ឱ. សាគតំ ។

[១២៩] សម័យនោះឯង សកុលុទាយិបរិព្វាជក អង្គុយជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទច្រើននាក់ ដែលកំពុងបន្លឺសំឡេងខ្ពស់ សំឡេងខ្លាំង និយាយតិរច្ឆានកថា ជាច្រើនប្រការគឺ និយាយអំពីស្តេច ៗ បេ ៗ និយាយអំពីសេចក្តីវិនាសនឹងសេចក្តីចំរើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ ជាដូច្នេះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយមានសំឡេងតិច ៗ ចូរអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយកុំមាត់អ្វីឡើយ ដ្បិតព្រះសមណគោតមនេះ និមន្តមក ឯព្រះសមណគោតម មានអាយុនោះ ជាអ្នកត្រូវការតែនឹងសំឡេងតិច ពោលសរសើរសំឡេងតិច ធ្វើដូចម្តេចឲ្យតែលោកដឹងថា បរិស័ទមានសំឡេងតិច ហើយសំគាល់ថា គួរចូលមក ៗ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នៅស្ងៀម ៗ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅរកសកុលុទាយិបរិព្វាជក ៗ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្តេចមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដំណើរស្តេចមកនៃព្រះមានព្រះភាគជាការប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគបានបម្រុងនឹងធ្វើដំណើរមក កន្លែងនេះអស់កាលយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គ

ភគវា ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាគមនាយ

និសីទតុ ភន្តេ ភគវា ឥទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។

និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ សកុលុទាយិបិ

ខោ បរិព្វាជកោ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ សកុ-

លុទាយឹ បរិព្វាជកំ ភគវា ឯតទវោច កាយ នុត្ថ-

ុទាយិ ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា កា ច បន

វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។

(១៣០) តិដ្ឋតេសា ភន្តេ កថា យាយ មយំ

ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា នេសា ភន្តេ កថា

ភគវតោ ទុល្លភា ភវិស្សតិ បច្ឆាបិ សវណាយ

យទាហំ ភន្តេ ឥមំ បរិសំ អនុបសង្កន្តោ ហោមិ

អថាយំ បរិសា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តី

និសិន្នា ហោតិ យទា ច ខោ អហំ ភន្តេ ឥមំ

បរិសំ ឧបសង្កន្តោ ហោមិ អថាយំ បរិសា

មមំយេវ មុខំ ឱលោកេន្តី និសិន្នា ហោតិ

ដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគនិមន្តគង់ចុះ អាសនៈនេះខ្ញុំព្រះអង្គបានក្រាលហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជកកាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសកុលុទាយិបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយពីរឿងអ្វីអម្បាញ់មិញនេះ ចុះពាក្យដូចម្តេចដែលអ្នកទាំងឡាយធ្វើឲ្យដាច់ពាក់កណ្តាលទៅ ។

(១៣០) សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយប្រជុំគ្នានិយាយអម្បាញ់មិញនេះ លើកទុកសិន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យនុ៎ះមិនមែនជាការក្រដល់ព្រះអង្គទេ សូមទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ជាខាងក្រោយចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់ចូលទៅជិតបរិស័ទនេះ បរិស័ទនេះ ក៏អង្គុយនិយាយតែតិរច្ឆានកថាច្រើនប្រការ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះតែកាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គចូលទៅជិតបរិស័ទនេះ ទើបបរិស័ទនេះ អង្គុយមើលមុខខ្ញុំព្រះអង្គ

យន្នោ សមណោ គោតមោ ឧទាយិ ធម្មំ ភាសិស្សតិ តន្នោ(១) សោស្សាមាតិ ។ យថា បន ភន្តេ ភគវា ឥមំ បរិសំ ឧបសង្កន្តោ ហោតិ អថ ច អហាយំ(២) អយញ្ច បរិសា ភគវតោ មុខំ ឧល្លោកេន្តី និសិន្នា ហោតិ(៣) យន្នោ ភគវា ធម្មំ ភាសិស្សតិ តន្នោ សោស្សាមាតិ ។ តេនហិ ឧទាយិ តញ្ញេវេត្ថ(៤) បដិភាតុ យថា មំ បដិភាសេយ្យាតិ ។

(១៣១) បុរិមានិ ភន្តេ ទិវសានិ បុរិមតរានិ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានមានោ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ សោ មយា បុព្វន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុដ្ឋោ សមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិ ពហិទ្ធា កថំ អបនាមេសិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាត្វាកាសិ

---

១ ម. តំ ។ ២ ឱ. អថ អហាយំ ។ ម. អថាហាយំ ។ ៣ ឱ ម. ហោម ។ ៤ ឱ ម. តេនហុទាយិ តំយេវេត្ថ ។

និយាយថា បពិត្រឧទាយិ យើងទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌ដែលព្រះសមណ-គោតមនឹងសំដែង ដល់យើងទាំងឡាយ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចូលមករកបរិស័ទនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងចូលទៅដែរ ដ្បិតបរិស័ទនេះ កំពុងតែអង្គុយមើលព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគដោយគិតថា យើងទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគនឹងសំដែង ដល់យើងទាំងឡាយ ៗ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកតាំងផ្តើមប្រស្នានោះមក តថាគតនឹងសំដែងតបតាមហេតុក្នុងប្រស្នានុ៎ះ ៗ

(១៣១) សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពីថ្ងៃមុន ៗ មានបុគ្គលជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ដឹងច្បាស់នូវញាណ-ទស្សនៈឥតសេសសល់ និយាយថា កាលខ្ញុំដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី រលឹកក្តី ញាណទស្សនៈប្រាកដឡើងរឿយ ៗ មិនដាច់ បុគ្គលនោះ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គសួរប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ត្រឡប់ជាគេចកែពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ យកពាក្យខាងក្រៅមកបន្ទៃបន្ទប់ ហើយសំដែងសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត នឹងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង

តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ភគវន្តំយេវ អារព្ភ សតិ ឧប្បជ្ជតិ អហោ នូន ភគវា អហោ នូន សុគតោ យោ ឥមេសំ ធម្មានំ កុសលោតិ ។ កោ បនេសោ ឧទាយិ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានមានោ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាគរស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ សោ តយា បុព្វន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុដ្ឋោ សមានោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិ ពហិទ្ធា កថំ អបនាមេសិ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាត្វាកាសីតិ ។ និគណ្ឋោ ភន្តេ នាដបុត្តោតិ ។

(១៣៦) យោ ខោ ឧទាយិ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។បេ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យ សោ វា មំ បុព្វន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យ តំ វាហំ បុព្វន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យំ សោ វា មេ បុព្វន្តំ អារព្ភ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏កើតសតិឡើង ព្រោះប្រារព្ធចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា ឱ មានតែព្រះមានព្រះភាគ ឱ មានតែព្រះសុគត ទើបព្រះអង្គឈ្លាសវៃចំពោះធម៌ទាំងនេះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ចុះបុគ្គលណាជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ដឹងច្បាស់នូវញាណទស្សនៈឥតសេសសល់ និយាយថា កាលខ្ញុំដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី រលឹកក្តី ញាណទស្សនៈក៏ប្រាកដឡើងរឿយ ៗ មិនដាច់ បុគ្គលនោះ កាលដែលអ្នកបានសួរប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ក៏ត្រឡប់ជាគេចកែពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ យកពាក្យខាងក្រៅមកបន្ទបន្ទប់ ហើយសំដែងនូវសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា និគ្រន្ថនាដបុត្រ ព្រះអង្គ ។

(១៣២) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ បុគ្គលណាមួយរលឹកឃើញ បុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការគឺ រលឹកឃើញជាតិ ១ ជាតិ ២ ។ បេ ។ រលឹកឃើញបុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ (បើ) បុគ្គលនោះសួរប្រស្នានឹងតថាគត ប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម តថាគតក៏សួរប្រស្នានឹងបុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើមដែរ បុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ធ្វើ

បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ចិត្តំ អារាធេយ្យ តស្ស វាហំ បុព្វន្តំ អារព្ភ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ចិត្តំ អារាធេយ្យំ យោ[១] ខោ ឧទាយិ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សេយ្យ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានេយ្យ សោ វា មំ អបរន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យ តំ វាហំ អបរន្តំ អារព្ភ បញ្ហំ បុច្ឆេយ្យំ សោ វា មេ[២] អបរន្តំ អារព្ភ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ចិត្តំ អារាធេយ្យ តស្ស វាហំ អបរន្តំ អារព្ភ បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន ចិត្តំ អារាធេយ្យំ អបិច ឧទាយិ តិដ្ឋតុ បុព្វន្តោ តិដ្ឋតុ អបរន្តោ ធម្មំ តេ ទេសេស្សាមិ ឥមស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ

---

១ ឱ. សោ ។ ២ ឱ. មំ ។

ចិត្តថាគតឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបាន តថាគតក៏ប្រារព្ធទីបំ-ផុតខាងដើម ធ្វើចិត្តបុគ្គលនោះឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបានដែរ បុគ្គលណាមួយ មានទិព្វចក្ខុបរិសុទ្ធកន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ ឃើញសត្វទាំងឡាយដែលច្យុត ដែលកើត ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ ។បេ។ ក៏ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលទៅតាមយថាកម្ម (បើ) បុគ្គលនោះ សួរប្រស្នានឹងតថាគតប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុង តថាគតក៏សួរប្រស្នានឹងបុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុងដែរ បុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុងធ្វើចិត្តតថាគតនោះឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបានដែរ ប៉ុន្តែណ្ហើយចុះ ឧទាយិ ទីបំផុតខាងដើមលើកទុក ទីបំផុតខាងចុងក៏លើកទុកចុះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នក កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មាន ទីបំផុតខាងចុងនេះកើតឡើងបាន ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះកើតឡើង

ឥមស្មឹ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតីតិ ។ អហញ្ហិ(១) ភន្តេ យាវតកម្បិ មេ ឥមិនា អត្តភាវេន បច្ចនុភូតំ តម្បិ ន បហោមិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនុស្សរិតុំ កុតោ បនាហំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរិស្សាមិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ។បេ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរិស្សាមិ សេយ្យថាបិ ភគវា អហញ្ហិ ភន្តេ ឯតរហិ បំសុបិសាចកម្បិ ន បស្សាមិ កុតោ បនាហំ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សិស្សាមិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។បេ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានិស្សាមិ សេយ្យថាបិ ភគវា យម្បន មំ ភន្តេ ភគវា ឯវមាហ អបិចុទាយិ តិដ្ឋតុ បុព្វន្តោ

១ ឱ. អហំ ។

កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះរលត់ទៅ ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះរលត់ទៅ ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចរលឹកឃើញបុព្វេនិវាសនោះ តាមកំណត់ដែលខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវឃើញច្បាស់ដោយអត្តភាពនេះ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះបានទេ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងរលឹកឃើញបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺ រលឹកឃើញជាតិ ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ។ បេ ។ នឹងរលឹកឃើញបុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ដូចជាព្រះមានព្រះភាគដូចម្តេចបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ សូម្បីតែបង្សុបិសាច (បិសាចដែលកើតក្នុងទីស្មោកគ្រោក) ក៏ខ្ញុំព្រះអង្គមើលមិនឃើញផង ចុះនឹងឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គរលឹកឃើញពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលទៅតាមយថាកម្ម ដោយទិព្វចក្ខុបរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សសាម័ញ្ញ ដូចជាព្រះមានព្រះភាគដូចម្តេចបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យដែលព្រះអង្គបានត្រាស់នឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលឧទាយិ ណ្ហើយចុះ ទីបំផុតខាងដើមលើកទុក

តិដ្ឋតុ អបរន្តោ ធម្មន្តេ ទេសេស្សាមិ ឥមស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មឹ អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតីតិ ។ តញ្ច បន មេ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ន បក្ខាយតិ អប្បេវ នាម(១) ភន្តេ សកោ អាចរិយកោ ភគវតោ ចិត្តំ អារាធេយ្យំ បញ្ហស្ស វេយ្យាករ-ណេនាតិ ។

(១៣៣) កិន្តិ បន តេ ឧទាយិ សកោ អាច-រិយកោ ហោតីតិ ។ អម្ហាកំ ភន្តេ សកោ អាចរិយកោ ឯវំ ហោតិ អយំ បរមោ វណ្ណោ អយំ បរមោ វណ្ណោតិ ។ យម្បន តេ តំ(២) ឧទាយិ សកោ អាចរិយកោ ឯវំ ហោតិ អយំ បរមោ វណ្ណោ អយំ បរមោ វណ្ណោតិ កតមោ បន(៣) សោ បរមោ វណ្ណោតិ ។ យស្មា ភន្តេ វណ្ណា

១ ឱ. ម. អប្បេវ នាមាហំ ។ ២ ឱ. ឯតំ ។ ៣ បនសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។

ទីបំផុតខាងចុងក៏លើកទុកចុះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នក កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មាន ទីបំផុតខាងចុងនេះកើតឡើងបាន ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះកើតឡើង កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះរលត់ទៅ ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះរលត់ទៅ ដូច្នេះ ឥឡូវពាក្យនោះមិនទាន់ប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយលើសលន់ពន់ប្រមាណនៅឡើយទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាកដជានឹងធ្វើព្រះហឫទ័យនៃព្រះមានព្រះភាគឲ្យរីករាយ ដោយសារការដោះប្រស្នា ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ ជារបស់ខ្លួនបាន ៗ

(១៣៣) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ហេតុដូចម្តេច ដែលមានក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ ជារបស់ខ្លួននៃអ្នក ៗ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ៗ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ការណ៍ដែលអ្នកត្រិះរិះក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ចុះពន្លឺដ៏ឧត្តមនោះតើដូចម្តេច ៗ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែល

អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ ។ កតមោ បន សោ ឧទាយិ វណ្ណោ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថីតិ ។ យស្មា កន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ ។

(១៣៤) ទីឃាបិ ខោ តេ ឯសា ឧទាយិ ដរេយ្យ យស្មា កន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ បុរិសោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ យា ឥមស្មឹ ជនបទេ ជនបទកល្យាណី តំ ឥច្ឆាមិ តំ កាមេមីតិ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជានាសិ តំ ជនបទកល្យាណី ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ទី វាតិ[1] ។ ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ

១ ឱ. ម ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ទី វាតិ ។

រកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ពន្លឺដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន នោះតើដូចម្តេច ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះទើបជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ។

[១៣៤] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ វាចារបស់អ្នកនុ៎ះផ្សាយទៅវែងពេកណាស់ ព្រោះអ្នកពោលថា ពន្លឺដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះទើបជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ដូច្នេះផង តែមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចបុរសនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណី ក្នុងជនបទនេះ ។ ពួកអ្នកផងសួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់នាងជនបទកល្យាណីនោះ ថាជាក្សត្រី ឬព្រាហ្មណី ជាវេស្សីឬសុទ្ទីដែរឬ ។ បុរសនោះ ដែលអ្នកផងសួរដូច្នេះ ក៏ឆ្លើយតបវិញថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ អ្នកផងសួរបុរសនោះទៀតថា នែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណីណា

កាមេសិ ជានាសិ តំ ជនបទកល្យាណឹ ឯវំវណ្ណា(១) ឯវំគោត្តា នត្ថិ ភន្តេ ។បេ។ ទីឃា វា រស្សា វា មជ្ឈិមា វា កាឡី វា សាមា វា មង្គុរច្ឆវី វាតិ អមុកស្មឹ នាម(២) គាមេ វា និគមេ វា នគរេ វាតិ ។ នត្ថិ បុដ្ឋោ នោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ តំ ត្វំ ឥច្ឆសិ កាមេសីតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋោ អាមាតិ វទេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហីរកតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភន្តេ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហីរកតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ ឧទាយិ យស្មា ភន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសីតិ ។

១ ឱ. ឯវំនាមា ។ ២ ឱ. ម. នាមាតិ ន ទិស្សតិ ។

អ្នកស្គាល់នាងជនបទកល្យាណីនោះថា មានជាតិយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ខ្ពស់ឬទាប ឬកណ្តាល សម្បុរខ្មៅ ឬខ្មៅស្រអែម ឬសម្បុរសណ្តែកបាយ នៅក្នុងស្រុក និគម នឹងនគរឯណាះដែរឬទេ ។ បុរសនោះដែលគេសួរដូច្នេះ ក៏ឆ្លើយតបថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកមិនដែលស្គាល់ មិនដែលឃើញនាងជនបទកល្យាណីណាសោះ ហើយស្រាប់តែប្រាថ្នាចង់បាននាងនោះឬ ។ បុរសនោះដែលអ្នកផងសួរដូច្នេះ ក៏ឆ្លើយតបថា បាទ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើយ៉ាងនេះ ពាក្យរបស់បុរសនោះ ក្រែងយកជាការមិនបានទេដឹង ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា ពិតមែនហើយព្រះអង្គ កាលបើយ៉ាងនេះ ពាក្យរបស់បុរសនោះយកជាការពុំបានទេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះទើបជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ដូច្នេះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សេយ្យថាបិ ភន្តេ មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេវ តបតេវ វិរោចតេវ(១) ឯវំវណ្ណោ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

(១៣៥) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេវ តបតេវ វិរោចតេវ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិខជ្ជោបនកោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភន្តេ រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិខជ្ជោបនកោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៣៦) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិខជ្ជោបនកោ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច

---

១ ឱ. ភាសតិ ច តបតិ ច វិរោចតិ ច ។

សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កែវមណីទឹងកែវពៃទូរ្យ មានពន្លឺល្អ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងឆ្នៃល្អហើយ ដាក់លើសំពត់កម្ពលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺប្រាលរន្ទាល យ៉ាងណាអត្តាបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏មានពន្លឺ ឥតមានរោគ យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៣៥) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច កែវមណីទឹងកែវពៃទូរ្យ ដែលមានពន្លឺល្អ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងឆ្នៃល្អហើយ ដាក់លើសំពត់កម្ពលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺប្រាលរន្ទាល នឹងអម្ពិលអម្ពែកដែលជាតិមិជាតិ ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអន្ធ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអន្ធ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺអម្ពិលអម្ពែកដែលជាតិមិជាតិ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

(១៣៦) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច អម្ពិលអម្ពែកដែលជាតិមិជាតិ ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអន្ធ នឹងប្រទីបប្រេងក្នុងវេលាយប់ងងឹតអន្ធ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណា ភ្លឺជាង

បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភន្តេ រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៣៧) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ មហាអគ្គិក្ខន្ធោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភន្តេ រត្តន្ធការតិមិសាយ មហាអគ្គិក្ខន្ធោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៣៨) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ អគ្គិក្ខន្ធោ យា វា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា

ប្រសើរជាង ៗ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអព្ទ បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ប្រទីបប្រេងភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ៗ

(១៣៧) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច ប្រទីបប្រេង ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអព្ទ និងគំនរភ្លើងធំក្នុងវេលាយប់ងងឹតអព្ទ បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណាភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ៗ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអព្ទ បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺគំនរភ្លើងធំ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ៗ

(១៣៨) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច គំនរភ្លើង ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអព្ទ និងផ្កាយព្រឹកក្នុងកាលដែលមេឃស្ងាត់ភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក ទៀបបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី

ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៣៩) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា យោ វា តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ[១] អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភន្តេ តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

---

១ ម. ចតុបទេសុ អភិទោសន្តិ ទិស្សតិ ។

បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណា ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺផ្កាយព្រឹកក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងក្មៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក ទៀបបច្ចូសសម័យនៃរាត្រីនេះ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

(១៣៩) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកយល់ចិត្តសេចក្ដីនោះ ដូចម្ដេច ផ្កាយព្រឹកក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងក្មៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក ទៀបបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី នឹងព្រះចន្ទក្នុងវេលាពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រមិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងក្មៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណាភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្ដាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះចន្ទ ក្នុងវេលាពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងក្មៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត នេះភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

(១៤០) តំ កិំ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ យោ វា វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភន្តេ វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ តតោ ខោ(១) តេ ឧទាយិ ពហូ ហិ ពហុតរា ទេវា យេ ឥមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ អាភា នានុភោន្តិ ត្យាហំ បជានាមិ អថ ច បនាហំ ន វទាមិ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថីតិ អថ ច បន ត្វំ ឧទាយិ យ្វាយំ វណ្ណោ កិមិនា ខជ្ជោបនកេន និហីនតរោ ច បតិកិដ្ឋតរោ ច(២) សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ

១ ឱ. ម. អតោ ខោតំ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ហីនតរោ ច បតិកិដ្ឋតរោ ច ។

[១៤០] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកយល់ចិត្តសេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ព្រះចន្ទក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែលមេឃស្អាតភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត នឹងព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែលមេឃស្អាតភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពកក្នុងសរទសម័យ នាខែខាងចុងនៃវស្សានរដូវ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណាភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនោះ ពន្លឺព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែលមេឃស្អាតភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពកក្នុងសរទសម័យ នាខែជាខាងចុងនៃវស្សានរដូវ ពន្លឺនេះភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកទេវតា ដែលមិនបាច់ប្រើពន្លឺព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ មានច្រើនក្រៃលែងច្រើន តថាគតក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទេវតាទាំងនោះដែរ តែតថាគតមិនពោលថា ពន្លឺណាឥតមានពន្លឺដទៃ ប្រសើរជាង ឧត្តមជាង ដូច្នេះទេ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកខាងអ្នកឯង ពោលថា ពន្លឺណាដែលថោកទាបជាង អន់ជាង ពន្លឺអម្ពិលអម្ពែក ជាកិមិជាតិ ពន្លឺនោះជាពន្លឺប្រសើរ

តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសីតិ ។ អច្ឆិទំ(១) ភគវា កថំ អច្ឆិទំ សុគត(២) កថន្តិ ។ កឹ បន ត្វំ ឧទាយិ ឯវំ វទេសិ អច្ឆិទំ ភគវា កថំ អច្ឆិទំ សុគត កថន្តិ ។ អម្ហាកំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ ឯវំ ហោតិ អយំ បរមោ វណ្ណោ អយំ បរមោ វណ្ណោតិ ។ តេ មយំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ សមនុយុញ្ជិយមានា សមនុគ្គាហិយមានា សមនុភាសិយមានា រិត្តា តុច្ឆា អបរទ្ធាតិ ។

(១៦១) កឹ បនុទាយិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ អម្ហាកំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ ឯវំ ហោតិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ លោកោ

១ អច្ឆិរតិបិ អច្ឆិរត្តិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សុគតោ ។

ដូច្នេះផង តាំងមិនបានកំណត់ពន្លឺនោះផង ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់ស្ទះពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់ស្ទះពាក្យនេះទុកចុះ ។ ម្នាលឧទាយិ ម្ដេចក៏អ្នកឯងនិយាយថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់ស្ទះពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់ស្ទះពាក្យនេះទុកចុះដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា នេះជាពន្លឺដ៏ប្រសើរ នេះជាពន្លឺដ៏ប្រសើរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ កាលបើព្រះមានព្រះភាគសាកសួរ ដោយប្រកាន់ ដេញដោល ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួន (យ៉ាងនេះ) ក៏ជាបុគ្គលសោះសូន្យទទេ ឥតបានការសោះ ។

(១៤១) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ លោកមានសេចក្ដីសុខដោយចំណែកមួយ ចុះបដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានសេចក្ដីសុខ ដោយចំណែកមួយ មានដែរឬទេ ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា លោកមានតែសេចក្ដីសុខដោយចំណែក

អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ កតមា បន សា ឧទាយិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ ឥធ ភន្តេ ឯកច្ចោ បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាចារំ បហាយ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ អញ្ញតរំ វា បន តបោគុណំ សមាទាយ វត្តតិ អយំ ខោ សា ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។

(១៤២) តំ កិំ មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មឹ សមយេ បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មឹ សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី វាតិ ។ សុខទុក្ខី ភន្តេតិ (១) ។ តំ កិំ មញ្ញសិ ឧទាយិ

---

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ទោ នត្ថិ ។

មួយក៏មាន បដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ ម្នាលឧទាយិ ចុះបដិបទា ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ លះបង់បាណាតិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត លះបង់អទិន្នាទាន វៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន លះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ លះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ ម្យ៉ាងទៀត បានប្រព្រឹត្តសមាទាននូវតបគុណណាមួយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះហៅថា បដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ។

[១៦២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកយល់ចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់បាណាតិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត ក្នុងសម័យណា សម័យនោះតើ អត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកយល់ចិត្តសេចក្តី

យស្មឹ សមយេ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មឹ សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី វាតិ ។ សុខទុក្ខី ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មឹ សមយេ កាមេសុមិច្ឆាចារំ បហាយ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មឹ សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី វាតិ ។ សុខទុក្ខី ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មឹ សមយេ មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មឹ សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី វាតិ ។ សុខទុក្ខី ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មឹ សមយេ អញ្ញតរំ តបោគុណំ សមាទាយ វត្តតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មឹ សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខី វាតិ ។ សុខទុក្ខី ភន្តេ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ អបិ នុ ខោ វោកិណ្ណសុខទុក្ខំ បដិបទំ អាគម្ម ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយា ហោតីតិ(១) ។

---

១ ម. សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។

នោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់អទិន្នាទាន វៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកប្បលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់កាមេសុមិច្ឆា-ចារ វៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកប្បលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់មុសាវាទ វៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកប្បលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលសមាទានប្រព្រឹត្តតបគុណណាមួយ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកប្បលចិត្តសេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ព្រោះអាស្រ័យបដិបទា ដែលមានសុខនិងទុក្ខលាយឡំគ្នា បានដែរឬ ។

អត្ថិ ភគវា ការណំ អត្ថិ សុគត ការណន្តិ ។ កឹ បន ត្វំ ឧទាយិ ឯវំ វទេសិ អត្ថិ ភគវា ការណំ អត្ថិ សុគត ការណន្តិ ។ អម្ហាកំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ ឯវំ ហោតិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ តេ មយំ ភន្តេ ភគវតា សកេ អាចរិយកេ សមនុយុញ្ជិយមានា សមនុគ្គាហិយមានា សមនុភាសិយមានា រិត្តា តុច្ឆា អបរទ្ធាបិ កឹ បន ភន្តេ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ ឧទាយិ

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុក បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុក ។ ម្នាលឧទាយិ ម្តេចក៏អ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុកចុះដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា លោកដែលមានសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន បដិបទាដែលប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះកាលបើព្រះមានព្រះភាគសាកសួរ ដេញដោលក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួន (យ៉ាងនេះ) ក៏ជាបុគ្គលសោះសូន្យទទេ មិនបានការសោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ បដិបទាដែលប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយមានដែរឬ ។ ម្នាលឧទាយិ

ឯកន្តសុខោ លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ កតមា បន សា ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្ត-សុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។

[១៤៣] ឥធុទាយិ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។បេ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិតក្កវិចារានំ វូប-សមា ។បេ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បីតិយា ច វិរាគា ។បេ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ ខោ សា ឧទាយិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ កិន្នុ ខោ (១) សា ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្ត-សុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយ សច្ឆិកតោ ហិស្ស ភន្តេ ឯត្តាវតា ឯកន្តសុខោ លោកោ ហោតីតិ ។ ន ខ្វស្ស ឧទាយិ ឯត្តាវតា ឯកន្តសុខោ លោកោ

---

១ ម. ន ខោ ។

លោកដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន បដិបទា ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបដិបទា ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច ។

(១៤៣) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលបឋមជ្ឈាន ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលទុតិយជ្ឈាន ក៏សម្រេចនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូលតតិយជ្ឈាន សម្រេចនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងហៅថា បដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះលោកមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ តើមានតែប៉ុណ្ណេះទេឬ ។ ម្នាលឧទាយិ លោកមានតែសេចក្តីសុខដោយ

សច្ឆិកតោ ហោតិ អាការវតី ខោ សា បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។

(១៦៨) ឯវំ វុត្តេ សកុលុទាយិស្ស បរិព្វាជកស្ស បរិសា ឧន្នាទិនី ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទា[១] អហោសិ[២] ឯត្ថ មយំ អនស្សាម សាចរិយកា ឯត្ថ មយំ អនស្សាម សាចរិយកា ន មយំ ឥតោ ភិយ្យោ ឧត្តរិតរំ បជានាមាតិ ។ អថខោ សកុលុទាយី បរិព្វាជកោ តេ បរិព្វាជកេ អប្បសទ្ទេ កត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច កិត្តាវតា បនស្ស ភន្តេ ឯកន្តសុខោ លោកោ សច្ឆិកតោ ហោតីតិ ។

(១៦៩) ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ យា តា ទេវតា ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបន្នា តាហិ ទេវតាហិ សទ្ធឹ សន្តិដ្ឋតិ សល្លបតិ សាកច្ឆំ សមាបជ្ជតិ

---

១ ឱ. ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា ។ ២ ម. អហោសុំ ។

ចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនមែនមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះទេ ទាំងបដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយនោះ ក៏មិនមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះដែរទេ ។

(១៤៤) កាលបើព្រះអង្គត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិស័ទរបស់សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក៏បន្លឺសំឡេងខ្ពស់ សំឡេងខ្លាំងថា ពួកយើងព្រមទាំងអាចារ្យ មិនទាន់ពេញចិត្តក្នុងហេតុនេះទេ ពួកយើងព្រមទាំងអាចារ្យមិនទាន់ពេញចិត្តក្នុងហេតុនេះទេ ពួកយើងមិនទាន់ដឹងច្បាស់នូវគុណជាតដ៏ក្រៃលែងជាងនេះទៅទៀតឡើយ ។ ខណៈនោះ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ធ្វើពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ឲ្យមានសំឡេងតិច ហើយក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះលោកមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ តើមានប៉ុន្មាន ។

(១៤៥) ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់សុខ ។ បេ ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ក៏សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ទេវតាទាំងប៉ុន្មាន បានកើតក្នុងលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ភិក្ខុនោះរមែងឋិតនៅ រមែងចរចា រមែងសាកច្ឆា មួយអន្លើដោយទេវតា

ឯត្តាវតា ខ្វស្ស ឧទាយិ ឯកន្តសុខោ លោកោ សច្ឆិកតោ ហោតីតិ ។ ឯតស្ស នូន ភន្តេ ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។ ន ខោ ឧទាយិ ឯតស្ស ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អត្ថិ ខោ ឧទាយិ អញ្ញេវ ធម្មា ឧត្តរិតរា ច បណីតតរា ច យេសំ សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។ កតមេ បន តេ ភន្តេ ធម្មា ឧត្តរិតរា ច បណីតតរា ច យេសំ សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។

(១៤៦) ឥធុទាយិ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា

ទាំងប៉ុណ្ណោះ ម្នាលឧទាយិ លោកមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់មានតែប៉ុណ្ណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត មិនមែនព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយនុ៎ះទេ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវពួកធម៌ដទៃ ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាងនោះទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នោះតើដូចម្តេច ។

(១៤៦) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ព្រះតថាគតទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ មានព្រះដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយគុណរកបុគ្គលស្មើគ្មាន ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាសាស្តា

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា ។ បេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្វលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយម្បិ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។ បុន ចបរំ ឧទាយិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយម្បិ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

(១៤៧) សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ សោ

របស់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច មិនវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ បេ ។ ព្រះអង្គលះបង់នូវនីវរណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ដែលធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងថយ ទ្រង់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលបឋមជ្ឈាន ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។ ម្នាលឧទាយិ ន័យមួយទៀត ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលទុតិយជ្ឈាន... តតិយជ្ឈាន... ចតុត្ថជ្ឈាន ក៏សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។

(១៤៧) កាលបើចិត្តតម្កល់នឹង ជាចិត្តបរិសុទ្ធផូរផង់ ឥតមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការងារកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវភាវៈមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្អោនចិត្តទៅដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុនោះរមែងរលឹក

អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ អយម្បិ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ សត្តានំ ចុតូបបាតញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ សោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាតិ អយម្បិ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ

ឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ គឺជាតិ ១ ជាតិ ២ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។ កាលបើចិត្ត (របស់ភិក្ខុនោះ) តម្កល់នៅល្អ ជាចិត្តបរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវភាវៈមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្អោនចិត្ត ដើម្បីចុតូបបាតញ្ញាណនៃសត្វទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះរមែងមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះរមែងឃើញពួកសត្វដែលទៅតាមយថាកម្ម ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។ កាលបើចិត្ត (របស់ភិក្ខុនោះ) តម្កល់នៅនឹង ជាចិត្តបរិសុទ្ធផូរផង់ មិនមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់

កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតិ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធោតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ឥមេ អាសវាតិ យថាភូតំ បជានាតិ អយំ អាសវសមុទយោតិ ។ បេ ។ អយំ អាសវនិរោធោតិ ។ បេ ។ អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ បជានាតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ(១) ញាណំ ហោតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតិ អយំ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។ ឥមេ ខោ ឧទាយិ ធម្មា ឧត្តរិតរា ច បណីតតរា ច យេសំ សច្ឆិកិរិយាហេតុ ភិក្ខូ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។

---

១ ម. វិមុត្តម្ហីតិ ។

គួរដល់ការនៃកម្ម ជាចិត្តនឹងធឹង ដល់នូវការៈមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្អោនចិត្តទៅដើម្បីអាសវក្ខយញាណ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ នេះជាទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះជាអាសវៈ ។ បេ ។ នេះជាហេតុឲ្យកើតអាសវៈ ។ បេ ។ នេះជាទីរលត់អាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្ដីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់អាសវៈ ។ កាលភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តរមែងរួចស្រឡះចាកកាមាសវៈ ចិត្តរមែងរួចស្រឡះចាកភវាសវៈ ចិត្តរមែងរួចស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ក៏មានសេចក្ដីដឹងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចក៏អាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង ទាំងនេះឯង ។

(១៤៨) ឯវំ វុត្តេ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យថាបិ ភន្តេ និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវ(១) ភគវតា អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកា-សិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច លភេយ្យាហំ ភន្តេ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។

(១៤៩) ឯវំ វុត្តេ សកុលុទាយិស្ស បរិព្វាជកស្ស បរិសា សកុលុទាយឹ បរិព្វាជកំ ឯតទវោច(២)

---

១ ឱ. ឯវមេវំ ។ ២ ម. ឯតទវោច ។

(១៤៨) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភ្លឺណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភ្លឺណាស់ ព្រោះថា ធម៌ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង ដូចជាគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ឬដូចជាបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោតដូចជាគេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែកនឹងមើលឃើញនូវរូបបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបាននូវបព្វជ្ជា គួរបាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(១៤៩) កាលសកុលុទាយិបរិព្វាជក និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិស័ទរបស់សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក៏និយាយនឹងសកុលុទាយិបរិព្វាជក

មា ភវំ ឧទាយិ សមណោ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ មា ភវំ ឧទាយិ អាចរិយោ ហុត្វា អន្តេវាសិវាសំ វសិ សេយ្យថាបិ នាម ឧទកមណិកោ[១] ហុត្វា ឧទញ្ចនិកោ អស្ស ឯវំ សម្បទមិទំ[២] ភោតោ ឧទាយិស្ស ភវិស្សតិ មា ភវំ ឧទាយិ សមណោ គោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ មា ភវំ ឧទាយិ អាចរិយោ ហុត្វា អន្តេវាសីវាសំ វសីតិ ។ ឥតិ ហិទំ សកុលុ-ទាយិស្ស បរិព្វាជកស្ស បរិសា សកុលុទាយឹ បរិព្វាជកំ អន្តរាយមកាសិ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយេតិ ។

ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ម. មណិកោ ។ ២ ឱ. សម្បទមេតំ ។

ដូចេះថា បពិត្រលោកទុទាយដ៏ចំរើន លោកក៏ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណគោតម សូមលោកទុទាយដ៏ចំរើននៅជាអាចារ្យ ក៏ជាអន្តេវាសិកគេឡើយ ឲ្យដូចជាក្អមទឹកនៅពេញដោយទឹកដដែល សូមលោកទុទាយដ៏ចំរើន ក៏ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណ-គោតម សូមលោកទុទាយដ៏ចំរើន នៅជាអាចារ្យដដែល ក៏ជាអន្តេវា-សិកគេឡើយ ។ បរិស័ទរបស់សកុលុទាយិបរិព្វាជក ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ យ៉ាងនេះ ដល់សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក្នុងការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៩ ។

ទសមំ វេខណសសុត្តំ[1]

(១៨០) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថ ខោ វេខណសោ បរិព្វាជកោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។

(១៨១) ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ វេខណសោ បរិព្វាជកោ ភគវតោ សន្តិកេ ឧទានំ ឧទានេសិ អយំ បរមោ វណ្ណោ អយំ បរមោ វណ្ណោតិ ។ កឹ បន ត្វំ កច្ចាន ឯវំ វទេសិ អយំ បរមោ វណ្ណោ អយំ បរមោ វណ្ណោតិ កតមោ បរមោ វណ្ណោតិ ។ យស្មា ភោ គោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ ។

---

១ ឱ· វេខនស្សសុត្តំ ។ ម. វេខនសសុត្តំ ។

វេខណសសូត្រ ទី ១០

(១៨០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង វេខណសបរិព្វាជក ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យពក់ទាក់ សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។

(១៨១) លុះវេខណសបរិព្វាជក ឋិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បន្លឺនូវឧទានថា ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពន្លឺនេះថ្លៃថ្លាណាស់ ពន្លឺនេះថ្លៃថ្លាណាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលកច្ចានៈ[១] ចុះហេតុអ្វីបានជាអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា ពន្លឺនេះថ្លៃថ្លាណាស់ ពន្លឺនេះថ្លៃថ្លាណាស់ ចុះពន្លឺដូចម្តេច ដែលថ្លៃថ្លា ។ វេខណសបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀត ក្តីលើសលុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឈ្មោះថា ពន្លឺថ្លៃថ្លា ។

---

១ ហៅតាមគោត្ររបស់បរិព្វាជកនោះ ។ កច្ចានៈ ប្រែថា ជនជាពូជពង្សនៃកច្ចគោត្រ ។

កតមោ សោ(1) កច្ចាន វណ្ណោ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថីតិ ។ យស្មា ភោ គោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ ។

[១៩២] ទីឃាបិ ខោ តេ ឯសា កច្ចាន ផរេយ្យ យស្មា ភោ គោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញបេសិ ។ សេយ្យថាបិ កច្ចាន បុរិសោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ យា ឥមស្មឹ ជនបទេ ជនបទកល្យាណី តំ ឥច្ឆាមិ តំ កាមេមីតិ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជានាសិ តំ ជនបទកល្យាណី ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ទី វាតិ(2) ។ ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជានាសិ

---

១ ឱ. ម. កតមោ បន សោ ។ ២ ឱ. ម. ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ទី វាតីតិ ទិស្សន្តិ ។

ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្នាលកច្ចានៈ ចុះពន្លឺដែលរកពន្លឺឯទៀតក្ដីលើស លុបជាងឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះតើដូចម្ដេច ។ វេខណសបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតក្ដី លើសលុបជាងឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឯងឈ្មោះថាពន្លឺថ្លៃថ្លា ។

[១៩២] ម្នាលកច្ចានៈ ពាក្យរបស់អ្នកនុ៎ះ ផ្សាយទៅវែង(១) ណាស់ ព្រោះអ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែល រកពន្លឺឯទៀតក្ដីលើសលុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឯងឈ្មោះថា ពន្លឺថ្លៃថ្លា ដូច្នេះផង តាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្នាលកច្ចានៈ ដូច បុរសនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណី (ដែល នៅ) ក្នុងជនបទនេះ ។ ជនទាំងឡាយក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នែ បុរសចំរើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវនាងជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់ នាងជនបទកល្យាណីនោះថា ជាស្រីក្សត្រិយ៍ ឬព្រាហ្មណ៍ ជាស្រីវេស្សៈ ឬសុទ្ទៈដែរឬទេ ។ បុរសនោះ លុះមានគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នែបុរស ដ៏ចំរើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវនាងជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់

---

១ ក្នុងអដ្ឋកថា ពន្យល់ថា កាលបើនិយាយបែបនេះ អស់ ១ រយឆ្នាំក្ដី ១ ពាន់ឆ្នាំក្ដី ក៏រក ប្រយោជន៍គ្មាន ។

តំ ជនបទកល្យាណឹ ឯវំនាមា ឯវំគោត្តា ឥតិ វាតិ ។ បេ ។ ទីឃា វា រស្សា វា មជ្ឈិមា វា កាឡី វា សាមា វា មង្គុរច្ឆវី វាតិ អមុកស្មឹ ឆាម(១) គាមេ វា និគមេ វា នគរេ វាតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យុំ អម្ភោ បុរិស យំ ត្វំ ន ជានាសិ ន បស្សសិ តំ ត្វំ ឥច្ឆសិ កាមេសីតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋោ អាមាតិ វទេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហីរកតំ(២) ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភោ គោតម ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស អប្បាដិហីរកតំ ភាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ត្វំ កច្ចាន យស្មា ភោ គោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា បណីតតរោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញបេសីតិ ។ សេយ្យថាបិ ភោ គោតម មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា

---

១ ឱ. ម. ឆាមសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អប្បាដិហិរកតំ ។

នាងជនបទកល្យាណីនោះថា មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ៗ បេ ៗ ជាស្ត្រីខ្ពស់ឬទាប ឬក៏កណ្តាល ជាស្ត្រីសម្បុរខ្មៅឬខ្មៅស្រអែម ឬក៏ខ្មៅស្រស់ (នៅ) ក្នុងស្រុក ឬនិគម ឬក៏នគរឯណោះ ដូច្នេះដែរឬទេ ៗ បុរសនោះលុះគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ៗ ពួកជនក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះទៀតថា នែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកមិនស្គាល់ មិនឃើញនូវស្រីណា អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវស្រីនោះឬអ្វី ៗ បុរសនោះ លុះគេសួរដូច្នេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ៗ ម្នាលកច្ចាន: អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ សំដីរបស់បុរសនោះក្រែងយកជាការមិនបានទេដឹង ៗ ពិតមែនហើយ ព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលបើដូច្នោះ សំដីរបស់បុរសនោះនឹងយកជាការមិនបានទេ ៗ ម្នាលកច្ចាន: អ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតក្លៃលើសលុបជាង ឬ ប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឈ្មោះថាពន្លឺថ្លៃថ្លាដូច្នេះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ក៏យ៉ាងនោះឯង ៗ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កែវពៃទូរ្យ ស្អាតល្អ បានពន្លឺ

អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ ច(១) ឯវំវណ្ណោ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

(១៩៣) តំ កឹ មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ឌុកម្ពលេ និក្ខិត្តោ ភាសតេ ច តបតេ ច វិរោចតេ ច យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិ ខជ្ជោបនកោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភោ គោតម រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិ ខជ្ជោបនកោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

---

១ ឱ. ភាសតិ ច វិរោចតិ ចាតិ ទិស្សន្តិ ។

មានជ្រុង ៨ ដែលជាងបានធ្វើល្អហើយ ដាក់លើសម្ពត់កម្ពល មាន ពណ៌លឿង រមែងភ្លឺផ្លុះរុងរឿង ដូចម្តេចមិញ អត្តាស្លាប់ហើយជា សភាពមិនមានរោគ រមែងមានពន្លឺ ដូច្នោះឯង ៗ

(១៨៣) ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កែវ ពៃទូរ្យណាស្អាតល្អ មានពន្លឺ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងបានធ្វើល្អហើយ ដាក់លើសម្ពត់កម្ពលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺផ្លុះរុងរឿង និងអម្ពិលអម្ពែក ជាតិមិជាតិណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរ នេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ៗ បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចំរើន បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺអម្ពិលអម្ពែក ជាតិមិជាតិ ក្នុងវេលា យប់ងងឹតឈឹងសូន្យ ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ៗ

(១៨៧) តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិ ខជ្ជោបនកោ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភោ គោតម រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៨៨) តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ តេលប្បទីបោ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ មហាអគ្គិក្ខន្ធោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភោ គោតម រត្តន្ធការតិមិសាយ មហាអគ្គិក្ខន្ធោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៥៦) ម្នាលកច្ចាន: អ្នកសំគាល់សេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច អម្ពិល-អម្ពែក ជាតិមិជាតិណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ នឹងប្រទីបប្រេងណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ បណ្ដាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ក្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បណ្ដាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺប្រទីបប្រេង ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

(១៥៧) ម្នាលកច្ចាន: អ្នកសំគាល់សេចក្ដីនោះ ថាដូចម្ដេច ប្រទីបប្រេងណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ នឹងគំនរភ្លើងធំណាក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ បណ្ដាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បណ្ដាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺគំនរភ្លើងធំ ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

(១៩៦) តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ មហាអគ្គិក្ខន្ធោ យោ វា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភោ គោតម រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៩៧) តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា រត្តិយា បច្ចូសសមយំ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ ឱសធិតារកា យោ វា តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ(១) អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

---

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ អភិទោសន្តិ ទិស្សតិ ។

(១៩៦) ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច គំនរភ្លើងធំណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ និងផ្កាយព្រឹកណា ក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺផ្កាយព្រឹក ក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

(១៩៧) ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ផ្កាយព្រឹកណា ក្នុងបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង និងព្រះចន្ទ្រណា ក្នុងវេលាអធ្រាត្រមិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

យ្វាយំ ភោ គោតម តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

(១៤៨) តំ កឹ មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ អឌ្ឍរត្តសមយំ ចន្ទោ យោ វា វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។ យ្វាយំ ភោ គោតម វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធេ វិគតវលាហកេ ទេវេ អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ អយំ ឥមេសំ ឧភិន្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតរោ ច បណីតតរោ ចាតិ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះចន្ទ្រ ក្នុងវេលាយប់អធ្រាត្រមិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកកៀង ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

(១៩៨) ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ជាដូចម្តេច ព្រះចន្ទ្រណា ក្នុងវេលាអធ្រាត្រមិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកកៀង និងព្រះអាទិត្យណាក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់មិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ នាសរទសម័យ ខែខាងចុងនៃវស្សានរដូវ ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកកៀង បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះអាទិត្យ ក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់មិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ នាសរទសម័យ ខាងចុងនៃវស្សានរដូវ ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកកៀង ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

(១៨៩) តតោ ខោ[១] តេ កច្ចាន ពហូ ហិ ពហុតរា ទេវា យេ ឥមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ អាភា នានុភោន្តិ ត្យាហំ បជានាមិ អថ ច បនាហំ ន វទាមិ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតរោ វា[២] បណីតតរោ វា[៣] នត្ថីតិ អថ ច បន ត្វំ កច្ចាន យ្វាយំ វណ្ណោ កិមិនា ខជ្ជោបនកេន និហីនតរោ ច កិលិដ្ឋតរោ ច សោ បរមោ វណ្ណោតិ វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញបេសិ[៤] ។ បញ្ច ខោ ឥមេ កច្ចាន កាមគុណា កតមេ បញ្ច ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា សោតវិញ្ញេយ្យា សទ្ទា... ឃានវិញ្ញេយ្យា គន្ធា... ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា រសា... កាយវិញ្ញេយ្យា ផោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កន្តា មនាបា បិយរូបា កាមូបសញ្ហិតា រជនីយា ឥមេ ខោ កច្ចាន បញ្ច កាមគុណា ។ យំ ខោ កច្ចាន

---

១ ឱ. ម. អហោ ខោ ។ ២-៣ ឱ. ម. ប ។ ៤ ឱ. ន បញ្ញបេសីតិ ។

(១៨៩) ម្នាលកច្ចានៈ ទេវតាទាំងឡាយណា មិនបានប្រើប្រាស់នូវពន្លឺព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ[1] ទាំងពីរនេះ ទេវតាទាំងនោះ មានច្រើនក្រៃលែងជាងនោះទៅទៀត តថាគតក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទេវតាទាំងនោះដែរ ប៉ុន្តែតថាគតមិនបានពោលថា ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតលើសលុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មានដូច្នេះឡើយ ម្នាលកច្ចានៈ ចំណែកអ្នកពោលថា ពន្លឺណាដែលថោកទាបពេកផង សៅហ្មងពេកផង ជាងអម្ពិលអម្ពែកជាកិមិជាតិ ពន្លឺនោះឈ្មោះថា ពន្លឺថ្លៃថ្លាដូច្នេះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្នាលកច្ចានៈ កាមគុណនេះមាន ៥ ប្រការ កាមគុណ៥ ប្រការតើដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែលគួរដឹងបានដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ១ សំឡេងដែលគួរដឹងបានដោយត្រចៀក...១ ក្លិនដែលគួរដឹងបានដោយច្រមុះ...១ រសដែលគួរដឹងបានដោយអណ្តាត...១ ផោដ្ឋព្វៈដែលគួរដឹងបានដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ១ ម្នាលកច្ចានៈ នេះឯងឈ្មោះថា កាមគុណ ៥ ប្រការ ។ ម្នាលកច្ចានៈ

---

១ ទេវតាដែលយករស្មីចេញអំពីសរីរៈរបស់ខ្លួនជាពន្លឺ ។

ឥមេ បញ្ច កាមគុណា បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមសុខំ ។ ឥតិ កាមេហិ កាមសុខំ កាមសុខា កាមគ្គសុខំ តត្ថ អគ្គមក្ខាយតីតិ ។

(១២០) ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភោ គោតម អព្ភុតំ ភោ គោតម យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ ភោតា គោតមេន កាមេហិ កាមសុខំ កាមសុខា កាមគ្គសុខំ តត្ថ អគ្គមក្ខាយតីតិ ។ ទុជ្ជានំ ខោ ឯតំ កច្ចាន តយា អញ្ញទិដ្ឋិកេន អញ្ញខន្តិកេន អញ្ញរុចិកេន អញ្ញត្ថយោគេន[១] អញ្ញថាចរិយកេន កាមំ[២] វា កាមសុខំ វា កាមគ្គសុខំ វាតិ[៣] យេ ខោ តេ កច្ចាន ភិក្ខូ អរហន្តោ ខីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា

១ ឱ. ម. អញ្ញត្រ យោគេន ។ ២ ម. កាមា ភិ ។ ៣ ឱ. ម. ភិ ។

ត្រង់ដែលសេចក្តីសុខនឹងសោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យកាម-គុណទាំង៥ ប្រការនេះ នេះឯងតថាគតហៅថា កាមសុខគឺសុខក្នុងកាម ៗ កាមសុខដោយកាមទាំងឡាយដូច្នេះឯង បណ្តាសុខទាំងនោះ សុខជាកំពូលនៃកាម (ព្រះនិព្វាន) ប្រាកដជាប្រសើរជាងកាមសុខ ៗ

[១៦០] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វេខណសបរិព្វាជក ក៏សរសើរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន អស្ចារ្យពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចំឡែកពេកណាស់ ដ្បិតព្រះគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ត្រាស់សំដែងដូច្នេះថា កាមសុខដោយកាមទាំងឡាយ បណ្តាសុខទាំងនោះ សុខដ៏ជាកំពូលនៃកាម ប្រាកដជាប្រសើរជាងកាមសុខ ៗ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលកច្ចាន: ខ្លួនអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីផ្សេង មានអាចារ្យផ្សេង កម្រនឹងដឹងថា នុះជាកាម ឬជាកាមសុខ ឬក៏ជាកាមគ្គសុខ (ព្រះនិព្វាន) ដូច្នេះ ម្នាលកច្ចាន: លុះតែពួកភិក្ខុណា ដែលជាអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ គ្រប់គ្រាន់ហើយ ធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ ដាក់ចុះភារៈហើយ សម្រេច

អនុប្បត្តសទត្ថា បរិក្ខីណភវសញ្ញោជនា សម្មទញ្ញា វិមុត្តា តេ ខោ ឯតំ ជានេយ្យុំ កាមំ វា កាមសុខំ វា កាមគ្គសុខំ វាតិ ។

(១៦១) ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិព្វាជកោ កុបិតោ អនត្តមនោ ភគវន្តំយេវ ខុំសេន្តោ ភគវន្តំយេវ វម្ភេន្តោ ភគវន្តំយេវ វទមានោ សមណោ គោតមោ(១) បាបិតោ ភវិស្សតីតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឯវមេវ បនិធេកច្ចេ(២) សមណព្រាហ្មណា អជានន្តា បុព្វន្តំ អជានន្តា អបរន្តំ អថ ច បន ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមាតិ បដិជានន្តិ· តេសមិទំ ភាសិតំ ហស្សកំយេវ សម្បជ្ជតិ លាមកំយេវ(៣) សម្បជ្ជតិ រិត្តកំយេវ សម្បជ្ជតិ តុច្ឆកំយេវ សម្បជ្ជតីតិ ។

---

១ ឱ· សមណោ ច គោតមោ ។ ២ ឱ. បនិធេកេ ។ ៣ ឱ. ម. នាមកំយេវ ។

ប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់កន្លងអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះឯង ទើបដឹងថា +នុះជាកាម ឬជាកាមសុខ ឬក៏ជាកាមគ្គសុខ ដូច្នេះបាន ។

(១៦១) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វេខណសបរិព្វាជក ស្រាប់តែខឹងអាក់អន់ចិត្ត ជេរប្រទេចព្រះមានព្រះភាគ បន្តុះបង្អាប់ព្រះមានព្រះភាគ ស្តីបន្ទោសព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះសមណគោតម ពេញជាមនុស្សលាមក ថាហើយ ក៏និយាយទៅនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា ដំណើរនេះដូចគ្នានឹងសមណ-ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងដើម មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងចុងទេ ប៉ុន្តែប្តេជ្ញាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញក៏បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គ-ភាវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ឯពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សម្រេចបានត្រឹមតែឲ្យអ្នកផងសើចចំអកលេង សម្រេចបានត្រឹមតែជាពាក្យឱនថយលាមក ជាពាក្យឥតប្រយោជន៍ ជាពាក្យសោះសូន្យ ដោយពិត ។

(១៦២) យេ ខោ តេ កច្ចាន សមណព្រាហ្មណា អជានន្តា បុព្វន្តំ អជានន្តា អបរន្តំ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាមាតិ បដិជានន្តិ តេសំ សោយេវ សហធម្មិកោ និគ្គហោ ហោតិ អបិច កច្ចាន តិដ្ឋតុ បុព្វន្តោ តិដ្ឋតុ អបរន្តោ ឯតុ វិញ្ញូ បុរិសោ អសឋោ អមាយាវី ឧជុជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ នចិរស្សេវ សាមញ្ញេវ ញស្សតិ សាមំ ទក្ខិតិ ឯវំ កិរ សម្មា ពន្ធនា វិប្បមោក្ខោ ហោតិ យទិទំ អវិជ្ជាពន្ធនា ។ សេយ្យថាបិ កច្ចាន ទហរោ កុមារោ មន្ទោ ឧត្តានសេយ្យកោ កណ្ឋបញ្ចមេហិ ពន្ធនេហិ ពន្ធោ(១) អស្ស សុត្តពន្ធនេហិ តស្ស វុឌ្ឍិមន្វាយ

១ ឱ. ពទ្ធោ ។

(១៦២) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលកច្ចាន: ពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ណា មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងដើម មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងចុង តែប្តេជ្ញាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គ-ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចឯទៀតប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយដូច្នេះ សមណព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងមានការសង្កត់សង្កិនប្រកបដោយធម៌នោះឯង ម្នាលកច្ចាន: ទីបំផុតខាងដើមនិងខាងចុងចូរលើកទុកសិនចុះ បើវិញ្ញូបុរសដែលជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិដ៏ត្រង់មែន ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ វិញ្ញូបុរសនោះ កាលបើបានប្រតិបត្តិ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅដូច្នោះហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងដឹងដោយខ្លួនឯង នឹងឃើញដោយខ្លួនឯង ព្រោះថា ការរួចស្រឡះចាកចំណងគឺអវិជ្ជាដោយប្រពៃបាន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលកច្ចាន: ក្មេងតូចទន់ខ្ចី កំពុងដេកផ្ងារ ដែលគេចងដោយចំណងអំបោះមានកជាគំរប់ ៥ ចំណងទាំងនោះនឹងរបូតចេញទៅ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចំរើន ព្រោះ

បរិបាកមន្វាយ ឥន្ទ្រិយានំ តានិ ពន្ធនានិ មុញ្ចេយ្យុំ សោ មោក្ខោម្ហីតិ ខោ ជានេយ្យ នោ ច ពន្ធនំ ឯវមេវ ខោ កច្ចាន ឯតុ វិញ្ញូ បុរិសោ អសឋោ អមាយាវី ឧជុជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានោ នចិរស្សេវ សាមញ្ញេវ ញស្សតិ សាមំ ទក្ខិតិ ឯវំ កិរ សម្មា ពន្ធនា វិប្បមោក្ខោ ហោតិ យទិទំ អវិជ្ជាពន្ធនាតិ ។

(១៦៣) ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភោ គោតម អភិក្កន្តំ ភោ គោតម ។ បេ ។ ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។

វេខណសសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

បរិព្វាជកវគ្គោ តតិយោ ។

អាស្រ័យការចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់វាៗ ក៏ដឹងថា អាត្មាអញជាអ្នករួចចាកចំណងហើយ តែមិនស្គាល់នូវចំណង (នោះ)ទេ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលកច្ចានៈ (បើ) វិញ្ញូបុរសជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិដ៏ត្រង់មែន ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ វិញ្ញូបុរសនោះ កាលបើបានប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅដូច្នោះហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងដឹងដោយខ្លួនឯង នឹងឃើញដោយខ្លួនឯង ព្រោះថា ការរួចស្រឡះចាកចំណងគឺអវិជ្ជាដោយប្រពៃបានយ៉ាងនេះ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

(១៦៣) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វេខណសបរិព្វាជក ក៏សរសើរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនជ្រាបថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ ។

ចប់ វេខណសសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ បរិព្វាជកវគ្គ ទី ៣ ។

តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ទានំ

បុណ្ណារី អគ្គិ សហាកជិនាមោ
ទីឃនខោ បុន វច្ឆគោត្តោ
សន្ទកាយិ មុណ្ឌិកបុត្តោ
មហាកោ តថា កច្ឆានោ វេវត្តោ (១) ។

១ ឥទំ ឧទ្ទានំ ឱ. បោត្ថកេ ន ទិស្សតិ ។

ឧទ្ទាននៃបរិព្វាជកវគ្គ ជាវគ្គដ៏ប្រសើរគឺ

ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ១ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ១ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ១ ទីឃនខសូត្រ ១ មាគណ្ឌិយសូត្រ ១ សន្ទកសូត្រ ១ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ១ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ១ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ១ វេខណសសូត្រ ១ ។

រាជវគ្គោ

បឋមំ ឃដិការសុត្តំ

(១៦៤) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កោសលេសុ ចារិកំ ចរតិ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ ។ អថខោ ភគវា មគ្គា ឱក្កម្ម អញ្ញតរស្មឹ បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភគវតោ សិតស្ស បាតុកម្មាយ ន អការណេន តថាគតា សិតំ បាតុករោន្តីតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ[១] ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភគវតោ សិតស្ស បាតុកម្មាយ ន អការណេន តថាគតា សិតំ បាតុករោន្តីតិ ។

---

១ កត្ថចិ បោត្ថកេ ចីវរន្តិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ

ឃដិការសូត្រ ទី ១

(១៦៤) ខ្ញុំបានស្តាប់តាំងមកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនអង្គ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ងាក (ព្រះភក្ត្រ) បែរចេញអំពីផ្លូវ ហើយបានធ្វើនូវការញញឹម ត្រង់ទៅរកប្រទេសមួយឲ្យប្រាកដ ។ វេលានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា មានហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ មានបច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ជាហេតុនាំឲ្យព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដឡើង (ព្រោះថា) ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនដែលធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ដោយឥតហេតុទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ធ្វើនូវឧត្តរាសង្គៈ ឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលសួរចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មានហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ មានបច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ជាហេតុនាំឲ្យព្រះមានព្រះភាគធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដឡើង (ព្រោះថា) ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនដែលធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដដោយឥតហេតុទេ ។

(១៦៥) ភូតបុព្វំ អានន្ទ ឥមស្មឹ បទេសេ វេភឡិង្គំ(១) នាម និគមោ(២) អហោសិ ឥទ្ធោ ចេវ ផីតោ ច ពហុជនោ អាកិណ្ណមនុស្សោ ។ វេភឡិង្គំ ខោ អានន្ទ និគមំ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧបនិស្សាយ វិហាសិ ។ តត្រ សុទំ អានន្ទ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អារាមោ អហោសិ ។ តត្រ សុទំ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ និសិន្នោ(៣) ភិក្ខុសង្ឃំ ឱវទតីតិ ។

(១៦៦) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ចតុគ្គុណំ សង្ឃាដឹ បញ្ញាបេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច តេនហិ ភន្តេ ភគវា និសីទតុ ឯវាយំ ភូមិប្បទេសោ ទ្វីហិ អរហន្តេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធេហិ បរិភុត្តោ ភវិស្សតីតិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេសិ ភូតបុព្វំ អានន្ទ ឥមស្មឹ បទេសេ វេភឡិង្គំ នាម និគមោ អហោសិ

---

១ ឱ. វេភឡិង្គំ ។ ម. វេគឡិង្គំ ។ ២ ឱ. ម. គាមនិគមោ ។ ៣ ឱ. ម. និសិន្នកោ ។

(១៦៥) ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ រឿងក៏ធ្លាប់មានមកហើយ ក្នុងប្រទេសនេះ មាននិគមមួយឈ្មោះវេភឡិគៈ ជានិគមស្តុកស្តម មាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្លាប់ចូលមកសម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ក្នុងវេភឡិគនិគមនោះឯង ៗ ម្នាលអានន្ទ អារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាននៅក្នុងទីនេះ ៗ ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តែងគង់ឲ្យឱវាទភិក្ខុសង្ឃក្នុងទីនេះ ៗ

(១៦៦) គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក្រាលសង្ឃាដិមានជាន់ ៤ ហើយក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើដូច្នោះ សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់សិន កាលបើព្រះអង្គគង់ហើយ ភូមិប្រទេសនេះ នឹងបានឈ្មោះថា មានព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធពីរព្រះអង្គប្រើប្រាស់ ៗ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលព្រះអានន្ទក្រាលថ្វាយ ៗ លុះព្រះមានព្រះភាគ គង់ស្ងប់ហើយ ក៏ត្រាស់ទៅនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្នាលអានន្ទ រឿងក៏ធ្លាប់មានមកហើយ ក្នុងប្រទេសនេះ មាននិគមមួយឈ្មោះ វេភឡិគៈ ជា

ឥទ្ធោ ចេវ ផីតោ ច ពហុជនោ អាកិណ្ណមនុស្សោ ។ វេភឡិង្គំ ខោ អានន្ទ និគមំ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឧបនិស្សាយ វិហាសិ ។ តត្រ សុទំ អានន្ទ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អារាមោ អហោសិ ។ តត្រ សុទំ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ និសិន្នោ ភិក្ខុសង្ឃំ ឱវទតិ ។ វេភឡិង្គេ ខោ អានន្ទ និគមេ ឃដិការោ នាម កុម្ភការោ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឧបដ្ឋាកោ អហោសិ អគ្គុបដ្ឋាកោ ។ ឃដិការស្ស ខោ អានន្ទ កុម្ភការស្ស ជោតិបាលោ នាម មាណវោ សហាយោ អហោសិ បិយសហាយោ ។ អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ អាមន្តេសិ អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

និគមស្តុកស្តម្ភមាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្លាប់ចូលមកសម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថក្នុងវេភឡិគនិគមនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ អារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាននៅក្នុងទីនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តែងគង់ឲ្យឱវាទភិក្ខុសង្ឃក្នុងទីនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងវេភឡិគនិគម មានស្មូនឆ្នាំងម្នាក់ឈ្មោះឃដិការ ជាឧបដ្ឋាក ជាអ្នកបំរើដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្មូនឆ្នាំងឈ្មោះឃដិការនោះឯង មានមាណពម្នាក់ ឈ្មោះជោតិបាល ជាមិត្តសំឡាញ់ពេញចិត្ត (របស់គាត់) ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនិយាយនឹងជោតិបាលមាណពថា នែជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។

(៤២៧) ឯវំ វុត្តេ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម ឃដិការ កឹ បន តេន មុណ្ឌកេន សមណកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ ឯតទវោច អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម ឃដិការ កឹ បន តេន មុណ្ឌកេន សមណកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។ តេនហិ សម្ម ជោតិបាល សោត្ថិសិនានិ(១) អាទាយ នទឹ គមិស្សាម សិនាយិតុន្តិ ។ ឯវំ សម្មាតិ ខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស បច្ចស្សោសិ ។

---

១ ឱ. សោត្តិ សិនានំ ។

(១៦៧) ម្នាលអានន្ទ កាលដែលឃដិការស្មូនឆ្នាំងនិយាយយ៉ាងនេះ ជោតិបាលមាណពក៏ឃាត់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងដូច្នេះថា កុំឡើយឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនិយាយអស់វារៈ ២ ដង ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនិយាយនឹងជោតិបាលមាណពអស់វារៈ ៣ ដងដូច្នេះថា នែជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ឯជោតិបាលមាណព ក៏ឃាត់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងអស់វារៈ ៣ ដង ដូច្នេះថា កុំឡើយឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ។ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងតបថា នែជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត បើដូច្នោះ យើងនឹងកាន់យកខ្សែអំបោះសោត្តិ (១) សម្រាប់ងូតទឹក ទៅកាន់ស្ទឹងដើម្បីងូតទឹក ។ ម្នាលអានន្ទ ជោតិបាលមាណព បានទទួលពាក្យឃដិការស្មូនឆ្នាំងថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ។

---

១ ខ្សែអំបោះដែលគេយកលំអិតថ្មឈ្មោះកុរុវិន្ទកៈ មកលាយនឹងល័ខ ហើយចងភ្ជាប់ត្រង់កណ្តាល (ខ្សែអំបោះ) ទុកតែត្រង់ចុងខ្សែទាំងសងខាង សម្រាប់កាន់ដុសកាយក្នុងវេលាដែលងូតទឹក ។

(១៦៨) អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ ច កុម្ភការោ ជោតិបាលោ ច មាណវោ សោត្ថិសិនានិំ អាទាយ នទឹ អគមំសុ សិនាយិតុំ ។ អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ អាមន្តេសិ អយំ សម្ម ជោតិបាល កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អវិទូរេ អារាមោ អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

(១៦៩) ឯវំ វុត្តេ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម ឃដិការ កឹ បន តេន មុណ្ឌកេន សមណកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ។បេ។

(១៦៨) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងនឹងជោតិបាលមាណព ក៏នាំគ្នាយកខ្សែអំបោះសោត្តិ ទៅកាន់ស្ទឹង ដើម្បីងូតទឹក ៗ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងនិយាយនឹងជោតិ-បាលមាណពថា ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយទេតើ នៃជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ របស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ៗ

(១៦៩) ម្នាលអានន្ទ កាលបើឃដិការស្ទូនឆ្នាំង និយាយយ៉ាងនេះ ជោតិបាលមាណពក៏ឃាត់ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងទៀតដូច្នេះថា កុំឡើយឃដិ-ការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ៗ ម្នាលអានន្ទ ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងនិយាយអស់វារៈ ២ ដង ៗ បេ ៗ

តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ ឯតទវោច អយំ សម្ម ជោតិបាល កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អវិទូរេ អារាមោ អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មា-សម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ជោតិ-បាលោ មាណវោ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម ឃដិការ កឹ បន តេន មុណ្ឌកេន សមណកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។

(១៧០) អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ ឱវដ្ដិកាយ បរាមសិត្វា ឯតទវោច អយំ សម្ម ជោតិបាល កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អវិទូរេ អារាមោ

ម្នាលអានន្ទ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង និយាយនឹងជោតិបាលមាណពអស់វារៈ ៣ ដងដូច្នេះថា ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយទេតើ ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ របស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ជោតិបាលមាណព ក៏ឃាត់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងអស់វារៈ ៣ ដងដូច្នេះថា កុំឡើយឃដិការ សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯង ចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបាន ជាការអ្វី ។

(១៧០) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ក៏ចាប់ទាញថ្នក់ ជោតិបាលមាណព និយាយលោមដូច្នេះថា ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយទេតើ ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើ

អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតំ ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឱវដ្ដិកំ វិនិវេឋេត្វា(១) ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម ឃដិការ កិំ បន តេន មុណ្ឌកេន សមណកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។ អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ មាណវំ សីសំនហាតំ កេសេសុ បរាមសិត្វា ឯតទវោច អយំ សម្ម ជោតិបាល កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អវិទូរេ អារាមោ អាយាម សម្ម ជោតិបាល កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតំ ហិ មេ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ ជោតិបាលស្ស មាណវស្ស

---

១ ម. វិនិវដ្ដេត្វា ។

ចិត្ត មក យើងទឹងនាំគ្នាចូលទៅ ដើម្បីគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថាការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត-សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ៗ ម្នាលអានន្ទ ទើបជោតិបាលមាណព ឲ្យឃដិការស្មូនឆ្នាំងលែងកាន់ផ្នក់ ហើយនិយាយដូច្នេះថា កុំឡើយ ឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់ឃើញស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ក៏ចាប់ទាញសក់ជោតិបាលមាណព ដែលទើបនឹងងូតរួច ហើយ និយាយលោមដូច្នេះថា ម្នាលជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយទេតើ ម្នាលជោតិបាល សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងទឹងនាំគ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថាការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ៗ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ជោតិបាល-

ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ យត្រ ហិ នាមាយំ ឃដិការោ កុម្ភការោ ឥត្តរជច្ចោ សមានោ អម្ហាកំ សីសនហាតានំ កេសេសុ បរាមសិត្វា មញ្ញិស្សតិ ន វតិទំ ឱរកំ មញ្ញេ ភវិស្សតីតិ ។ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច យាវតកោហំបិ សម្ម ឃដិការាតិ ។ យាវតកោហំបិ សម្ម ជោតិបាល តថា ហិ បន មេ សាធុសម្មតំ តស្ស ភគវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ តេនហិ សម្ម ឃដិការ មុញ្ច គមិស្សាមាតិ ។

(៣៧៣) អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ ច កុម្ភការោ ជោតិបាលោ ច មាណវោ យេន កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តេនុបសង្កមិំសុ

មាណពមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ ឃើអើ ចំឡែកណាស់ មិនសមបើឃដិការស្មូនឆ្នាំង ជាមនុស្សមានកំណើតថោកទាបនេះ មកហ៊ានមើលងាយ ចាប់ទាញសក់របស់អញ ដែលទើបនឹងងូតហើយដូច្នេះសោះ ប្រហែលជាដំណើរ របស់អញដែលនឹងទៅនេះ មិនមែនជាដំណើរថោកទាបឡើយ ។ ទើបជោតិបាលមាណពសួរឃដិការស្មូនឆ្នាំងដូច្នេះថា ម្នាលឃដិការ សំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯងចាប់ទាញសក់ខ្ញុំដល់ត្រឹមណាទៅទៀត ។ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងតបថា នែជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ខ្ញុំចាប់ទាញសក់អ្នកឯង ទាល់តែខ្ញុំបានទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ដែលសន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ជោតិបាលមាណពតបថា នែឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ណ្ហើយលែង យើងនឹងទៅដែរ ។

(១៧១) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនឹងជោតិបាលមាណព នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-

ឧបសង្កមិត្វា ឃដិការោ កុម្ភការោ កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ជោតិបាលោ បន មាណវោ កស្សបេន ភគវតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ(១) ឃដិការោ កុម្ភការោ កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អយំ មេ ភន្តេ ជោតិបាលោ មាណវោ សហាយោ បិយសហាយោ ឥមស្ស ភគវា ធម្មំ ទេសេតុ ។

(១៧២) អថខោ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឃដិការញ្ច កុម្ភការំ ជោ-តិបាលញ្ច មាណវំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។

---

១ ឱ. ម. ខោ អានន្ទ ។

សម្ពុទ្ធ លុះចូលទៅដល់ហើយ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ ឯជោតិបាលមាណព ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាលទៅរកព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ លុះឃដិការស្មូនឆ្នាំង អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណពនេះ ជាមិត្តសំឡាញ់ពេញចិត្តនៃខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ប្រោសជោតិបាលមាណពនេះឲ្យទាន ៗ

(១៧២) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បានពន្យល់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនឹងជោតិបាលមាណពឲ្យយល់ឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ៗ

អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ ច កុម្ភការោ ជោតិបាលោ ច មាណវោ កស្សបេន ភគវតា អរហតា សម្មា-សម្ពុទ្ធេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមឹសុ ។

(១៧៣) អថខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ ឃដិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច ឥមំ នុ ត្វំ សម្ម ឃដិការ ធម្មំ សុណន្តោ អថ ច បន អគារស្មា[១] អនគារិយំ បព្វជសីតិ[២] ។ ននុ ច មំ សម្ម ជោតិបាល ជានាសិ អន្ធេ ជិណ្ណេ មាតាបិតរោ បោសេ-មីតិ ។ តេនហិ សម្ម ឃដិការ អហំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមីតិ ។

១ ឱ. ន អគារស្មា ។ ២ ម. ន បព្វជិសីតិ ។

ម្នាលអានន្ទ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនឹងជោតិបាលមាណព លុះព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ពន្យល់ឲ្យយល់ឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មីកថាហើយ ក៏ត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ រួចក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្ត-សម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្វើប្រទក្សិណហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។

(១៧៣) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ជោតិបាលមាណពសួរឃដិ-ការស្មូនឆ្នាំងដូច្នេះថា ម្នាលឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯងកាលបើស្តាប់ធម៌នេះហើយ តើអ្នកឯងនឹងចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួសឬទេ ។ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងតបថា ម្នាលជោតិបាលសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯងក្រែងដឹងថា ខ្ញុំតែងចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចាស់ងងឹតងងល់ដែរឬ ។ ជោតិបាលមាណពតបថា ម្នាលឃដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួស ។

(១៧៤) អថខោ អានន្ទ ឃដិការោ ច កុម្ភការោ ជោតិបាលោ ច មាណវោ យេន កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អានន្ទ ឃដិការោ កុម្ភការោ កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អយំ មេ ភន្តេ ជោតិបាលោ មាណវោ សហាយោ បិយសហាយោ ឥមំ ភគវា បព្វាជេតូតិ ។ អលត្ថ ខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាណវោ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។ អថខោ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អចិរូបសម្បន្នេ ជោតិបាលេ មាណវេ អឌ្ឍមាសូបសម្បន្នេ វេភឡិគេ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន ពារាណសី តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមានោ យេន ពារាណសី តទវសរិ ។

(១៧៦) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនឹងជោតិបាលមាណព នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ហើយក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះឃដិការស្មូនឆ្នាំងអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជោតិបាលមាណពនេះ ជាមិត្តសំឡាញ់ពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះមានព្រះភាគ បំបួសជោតិបាលមាណពនេះឲ្យបាន ។ ម្នាលអានន្ទ ជោតិបាលមាណពក៏បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រាកាលដែលជោតិបាលមាណព បានឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបនឹងឧបសម្បទាបានកន្លះខែប៉ុណ្ណោះ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថក្នុងវេភឡិគនិគម តាមសមគួរដល់ពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅកាន់ក្រុងពារាណសី កាលពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិកដោយលំដាប់ ក៏បានដល់ក្រុងពារាណសីនោះ ។

(១៧៨) តត្រ សុទំ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អស្សោសិ ខោ អានន្ទ កិកិ(១) កាសិរាជា កស្សបោ កិរ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ពារាណសឹ អនុប្បត្តោ ពារាណសិយំ វិហរតិ ឥសិបតនេ មិគទាយេតិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យោជាបេត្វា ភទ្រំ យានំ អភិរុហិត្វា ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ ពារាណសិយា និយ្យាសិ មហច្ចរាជានុភាវេន(២) កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទស្សនាយ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ យេន កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

---

១ ឱ. ម. កិកី ។ ២ ឱ. មហតា រាជានុភាវេន ។

(១៧៨) ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសីនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះរាជាផែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ បានឮដំណឹងថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកដល់ក្រុងពារាណសីហើយ ឥឡូវទ្រង់គង់នៅ ក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសី ។ ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ព្រះរាជាផែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ បង្គាប់រាជបុរសឲ្យរៀបចំយានដ៏ល្អ ៗ ហើយឡើងគង់យានដ៏ល្អ ស្តេចចេញទៅអំពីក្រុងពារាណសី ដោយយានដ៏ល្អៗ ដោយព្រះរាជានុភាពដ៏ប្រសើរ ដើម្បីគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះបរយានទៅទល់ត្រឹមទីដែលល្មមឈប់យានហើយ ក៏ចុះអំពីយាន ទ្រង់ស្តេចទៅដោយព្រះបាទទទេ ចូលសំដៅទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកស្សប មានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ រួចប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ ។

[១៧៦ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អានន្ទ កិកឹ កាសិរាជានំ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា កស្សបេន ភគវតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន

(១៧៦) ម្នាលអានន្ទ លុះព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ ប្រថាប់ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ លុះព្រះកស្សបមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក៏និមន្តព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្វើប្រទក្សិណហើយស្តេចចេញទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលនោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ លុះកន្លងរាត្រីនោះ

សកេ និវេសនេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា បណ្ឌុមុទិកស្ស សាលិនោ វិចិត-កាឡកំ(១) អនេកសូបំ អនេកព្យញ្ជនំ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កាលំ អារោ-ចាបេសិ កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។

[១៧៧] អថខោ អានន្ទ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន កិកិស្ស កាសិរញ្ញោ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា

---

១ ម. វិគតកាឡកំ ។

ហើយ ក៏ត្រាស់បង្គាប់រាជបុរស ឲ្យតាក់តែងខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ដោយស្រូវសាលីមានពណ៌លឿង ជាអង្ករបាយទន់ ជាវត្ថុប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅ មានទាំងសំឡដ៏ច្រើន នឹងម្ហូបគ្រឿងដ៏ច្រើន ក្នុងព្រះរាជដំណាក់របស់ព្រះអង្គ រួចហើយបង្គាប់រាជបុរស ឲ្យក្រាបទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដល់ហើយ ភត្តក៏សម្រេចហើយ ។

(១៧៧) ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ជាវេលាបុព្វណ្ហសម័យ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់នៃព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ព្រះរាជាដែនកាសីទ្រង់ព្រះនាមកិកិ ទ្រង់អង្គាសភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ដោយព្រះហស្តនៃព្រះអង្គឯង ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាម

កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្តបាណឹ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អានន្ទ កិកី កាសិរាជា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ពារាណសិយំ វស្សាវាសំ ឯវរូបំ សង្ឃស្ស ឧបដ្ឋានំ ភវិស្សតីតិ ។ អលំ មហារាជ អធិវុត្ថោ មេ វស្សាវាសោតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ កិកី កាសិរាជា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ ភគវា ពារាណសិយំ វស្សាវាសំ ឯវរូបំ សង្ឃស្ស ឧបដ្ឋានំ ភវិស្សតីតិ ។ អលំ មហារាជ អធិវុត្ថោ មេ វស្សាវាសោតិ ។ អថខោ អានន្ទ

កិកិជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ សោយរួចស្រេចហើយ លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់យកអាសនៈមួយទាបជាង ហើយប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិ ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សាក្នុងក្រុងពារាណសី របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឯការបំរើសង្ឃមានសភាពដូច្នេះ នឹងមានមិនដាច់ ។ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហារាជ កុំឡើយ ព្រោះថា ការនៅចាំវស្សា តថាគតនៅចាំរួចហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទកិកិក្រាបបង្គំទូលអស់វារៈពីរដង ។បេ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិ ក្រាបបង្គំទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអស់វារៈ ៣ ដងដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សា ក្នុងក្រុងពារាណសី របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឯការបំរើសង្ឃមានសភាពដូច្នេះ នឹងមានមិនដាច់ ។ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគត្រាស់តបថា បពិត្រព្រះមហារាជ កុំឡើយ ព្រោះថា ការនៅចាំវស្សា តថាគតនៅចាំរួចហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ

កិកិស្ស កាសិរញ្ញោ ន មេ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អធិវាសេសិ ពារាណសិយំ វស្សាវាសន្តិ អហុទេវ អញ្ញថត្តំ អហុ ទោមនស្សំ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា កស្សបំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ[១] ភន្តេ អញ្ញោ កោចិ មយា[២] ឧបដ្ឋាកតរោតិ ។

(១៧៨) អត្ថិ មហារាជ វេភឡិង្គំ នាម និគមោ តត្ថ ឃដិការោ នាម កុម្ភការោ សោ មេ ឧបដ្ឋាកោ អគ្គុបដ្ឋាកោ ត្វំ ខោ បន មហារាជ ន មេ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អធិវាសេសិ ពារាណសិយំ វស្សាវាសន្តិ អត្ថេវ អញ្ញថត្តំ អត្ថិ ទោមនស្សំ តយិទំ ឃដិការេ កុម្ភការេ នត្ថិ ន ច ភវិស្សតិ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ ធម្មំ សរណំ គតោ

---

១ ឱ. ភេ ។ ២ ម. មយ្ហំ ។

ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សា ក្នុងក្រុងពារាណសីរបស់អញដូច្នេះហើយ ទ្រង់ក៏មានព្រះចិន្តាកយមាយ ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ ៗ ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិ ក្រាបបង្គំសួរព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ ដែលជាអ្នកបំរើវិសេសជាងខ្ញុំព្រះអង្គទៅទៀត តើមានដែរឬទេ ៗ

[១៧៨] ថ្វាយព្រះពរមហារាជ មាន ដ្បិតនិគមមួយឈ្មោះវេកឡិង្គៈ ក្នុងនិគមនោះមានស្មូនឆ្នាំងម្នាក់ឈ្មោះឃដិការ ឯឃដិការស្មូនឆ្នាំងនោះឯង ជាឧបដ្ឋាក ជាអ្នកបំរើដ៏ប្រសើររបស់តថាគត បពិត្រព្រះមហារាជ មហាបពិត្រទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សាក្នុងក្រុងពារាណសី របស់ព្រះអង្គដូច្នេះហើយ ក៏មានព្រះចិន្តាកយមាយ ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ ចំណែកសេចក្តីកយមាយចិត្ត និងការតូចចិត្តរបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនោះ មិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះផង និងមិនមានតទៅផង បពិត្រមហារាជ ព្រោះថាឃដិការស្មូនឆ្នាំងជាអ្នកដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់

សង្ឃំ សរណំ គតោ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិរតោ មុសាវាទា បដិវិរតោ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ ពុទ្ធេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ ទុក្ខេ និក្កង្ខោ ទុក្ខសមុទយេ និក្កង្ខោ ទុក្ខនិរោធេ និក្កង្ខោ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ និក្កង្ខោ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ ឯកភត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា កល្យាណធម្មោ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ និក្ខិត្តមណិសុវណ្ណោ អបេតជាតរូបរជតោ

នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង បពិត្រមហារាជ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ជាអ្នកវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការកាន់យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម វៀរចាកការនិយាយកុហក វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាទឹកមេរ័យ បពិត្រព្រះមហារាជ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកំរើកក្នុងព្រះសង្ឃ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ បពិត្រមហារាជ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងរំលត់ទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរ ដើម្បីទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ បពិត្រមហារាជ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ជាអ្នកបរិភោគភត្តតែ ១ ពេល ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ បពិត្រមហារាជ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ជាអ្នកលះបង់កែវមណីនិងមាស ជាអ្នកប្រាសចាកមាសនិងប្រាក់

ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ ន មុសលេន ន សហត្ថា បថវឹ ខណតិ យំ ហោតិ កូលបលុគ្គំ(១) វា មូសិកុក្កុរេ(២) វា តំ កាជេន(៣) អាហរិត្វា ភាជនំ ករិត្វា ឯវមាហ ឯត្ថ យោ ឥច្ឆតិ តណ្ឌុលបតិភស្តានិ វា មុគ្គបតិភស្តានិ វា កាឡាយំបតិភស្តានិ វា(៤) និក្ខិបិត្វា យំ ឥច្ឆតិ តំ ហរតូតិ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ អន្ធេ ជិណ្ណេ មាតាបិតរោ បោសេតិ ឃដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភការោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា ។

(៣៧៩) ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ វេភឡិគេ គាមនិគមេ វិហរាមិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ

---

១ ម. កុលបលុគ្គំ ។ ២ ម. មូសិកកុក្កុរេ ។ ៣ ឱ. កាមេន ។ ៤ ឱ. តណ្ឌុលបដិវត្តានិ វា មុគ្គបដិវត្តានិ វា កាឡាយបដិវត្តានិ វាតិ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

បពិត្រមហាពជ យមិកាសូទឆ្កាំង ជាអ្នកមិនជីកផែនដីដោយដំបងក៏ដី មិនកកាយផែនដីដោយដៃខ្លួនឯងដែរ តែងយកគែអម្រែកទៅរែកដីច្រាំងបាក់ឬកាច់ដីដែលកណ្ដុរកកាយ មកចាក់ក្នុងទីកាជន់ហើយ ប្រកាស (សេចក្ដី) យ៉ាងនេះថា ជនណាចង់បាន (កាជន់) ចូរដាក់អង្ករមួយសំពៀត ឬក៏សណ្ដែកបាយមួយសំពៀតក្នុងទីនេះចុះ ហើយចង់បានកាជន់បែបណា ចូរនាំយកកាជន់នោះទៅចុះ បពិត្រមហាពជ យមិកាសូទឆ្កាំង តែងចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចាស់ជរាពិការភ្នែក បពិត្រមហាពជ យមិកាសូទឆ្កាំង ទៀតតែងទៅកើតជាឧបបាតិកៈកំណើត ហើយបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មានសភាពជាអ្នកមិនត្រឡប់មកលោកនេះវិញ ជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសំយោជនៈទាំង ៥ ។

(១៧៥) បពិត្រមហាពជ សម័យមួយ តថាគតសម្រេចសម្រាន្តនៅក្នុងវេភឡិគនិគម ។ បពិត្រមហាពជ គ្រានោះ តថាគត

បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតរោ ឯតទវោចំ ហន្ទ កោ នុ ខោ អយំ ភគវោ គតោតិ ។ និក្ខន្តោ ខោ តេ ភន្តេ ឧបដ្ឋាកោ អតោ កុម្ភិយា ឱទនំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជាតិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ កុម្ភិយា ឱទនំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមឹ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការោ កុម្ភការោ យេន មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតាបិតរោ ឯតទវោច កោ កុម្ភិយា ឱទនំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោតិ ។ កស្សបោ តាត ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ កុម្ភិយា ឱទនំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស

សៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ចូលទៅកាន់ទីដែលមាតាបិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងមាតាបិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងដូច្នេះថា ចុះភគ្គវៈ[១] នេះចេញទៅក្នុងទីណា ។ មាតាបិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងក៏ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះអង្គចេញទៅបាត់ហើយ សូមព្រះអង្គយកបាយអំពីឆ្នាំងនេះ យកសំឡអំពីភាជន៍នេះទៅឆាន់ចុះ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ តថាគតក៏យកបាយអំពីឆ្នាំង យកសំឡអំពីភាជន៍ឆាន់ រួចក៏ក្រោកចាកអាសនៈហើយចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ លំដាប់នោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយក៏សួរទៅមាតាបិតាដូច្នេះថា នរណាយកបាយអំពីឆ្នាំង យកសំឡអំពីភាជន៍ទៅបរិភោគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅបាត់ ។ មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្នាលកូន ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ យកបាយអំពីឆ្នាំង យកសំឡអំពីភាជន៍ទៅឆាន់ រួចហើយក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ វេលានោះឃដិការស្មូន

---

១ ហៅតាមគោត្រ ព្រោះឃដិការស្មូនឆ្នាំងជាភគ្គវគោត្រ ។

ឯតទហោសិ លាភា វត មេ សុលទ្ធំ វត មេ យស្ស មេ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការំ កុម្ភការំ អឌ្ឍមាសំ បីតិសុខំ ន វិជហិ សត្តាហំ មាតាបិតូនំ ។

(១៨០) ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ តត្ថេវ វេកឡិង្គេ នាម និគមេ វិហារាមិ ។ អថខ្វាហំ មហា-រាជ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតរោ ឯតទវោចំ ហន្ទ កោ នុ ខោ អយំ ភគវោ គតោតិ ។ និក្ខន្តោ ខោ តេ ភន្តេ ឧបដ្ឋាកោ អតោ កឡោបិយា កុម្មាសំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជ-តិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ កឡោបិយា កុម្មាសំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមឹ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការោ កុម្ភការោ

ឆ្នាំង មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញពេញហៅមានលាភ អត្តភាពជាមនុស្សអញពេញហៅបានដោយល្អ (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គស្និទ្ធស្នាលនឹងអញ ក្រៃពេកយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តីសុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់ឃដិការស្មូនឆ្នាំង អស់កន្លះខែ មិនលះបង់មាតាបិតា អស់ ៧ ថ្ងៃ ។

[១៨០] បពិត្រមហារាជ សម័យនោះ តថាគតនៅក្នុងវេភឡិគ-និគមនោះឯង ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ តថាគតស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ទីដែលមាតា-បិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរមាតាបិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងដូច្នេះថា ចុះភគ្គវៈនេះ ចេញទៅក្នុងទីណា ។ មាតាបិតាទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះអង្គចេញទៅបាត់ហើយ សូមព្រះអង្គយកនំកុម្មាសអំពីកឡោនេះ យកសំឡអំពីភាជន៍នេះឆាន់ចុះ ។ បពិត្រមហារាជ ពេលនោះ តថាគតក៏យកនំកុម្មាសអំពីកឡោ យកសំឡអំពីភាជន៍ ឆាន់រួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ លំដាប់នោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំង

យេន មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតាបិតរោ ឯតទវោច កោ កឡោបិយា កុម្មាសំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោតិ ។ កស្សបោ តាត ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ កឡោបិយា កុម្មាសំ គហេត្វា បរិយោគា សូបំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស ឯតទហោសិ លាភា វត មេ សុលទ្ធំ វត មេ យស្ស មេ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការំ កុម្ភការំ អឌ្ឍមាសំ បីតិសុខំ ន វិជហិ សត្តាហំ មាតាបិតូនំ ។

(១៨១) ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ តត្ថេវ វេភឡិង្គេ នាម និគមេ វិហរាមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន កុដិ ឱវស្សតិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ ភិក្ខូ អាមន្តេសឹ គច្ឆថ ភិក្ខវេ

ចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរមាតាបិតាដូច្នេះថា នរណាយកនំកុម្មាសអំពីកឡោ យកសំឡអំពីភាជន៍ បរិភោគហើយ ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅបាត់ ៗ មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្នាលកូន ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ យកនំកុម្មាសអំពីកឡោ យកសំឡអំពីភាជន៍ឆាន់រួចហើយ ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ៗ បពិត្រមហារាជ វេលានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញពេញហៅមានលាភ អត្តភាពជាមនុស្សអញពេញហៅបានដោយល្អ (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គស្និទ្ធស្នាលនឹងអញក្រៃពេកយ៉ាងនេះ ៗ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តីសុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់ឃដិការស្មូនឆ្នាំង អស់កន្លះខែ មិនលះបង់មាតាបិតាអស់ ៧ ថ្ងៃ ៗ

(១៨១) បពិត្រមហារាជ មានកាលសម័យមួយ តថាគតនៅគង់វេកឡិតនិគមនោះឯង ៗ សម័យនោះ កុដិក៏លេចភ្លៀង ៗ បពិត្រមហារាជ ពេលនោះតថាគតប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស និវេសនេ តិណំ ឆាទនជាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ មហារាជ តេ(១) ភិក្ខូ មំ ឯតទវោចុំ នត្ថិ ខោ ភន្តេ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស និវេសនេ តិណំ អត្ថិ ច ខ្វាស្ស អាវេសនំ តិណច្ឆទនន្តិ ។ គច្ឆថ ភិក្ខវេ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស អាវេសនំ ឧត្តិណំ ករោថាតិ ។ អថ ខោ តេ មហារាជ ភិក្ខូ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស អាវេសនំ ឧត្តិណមកំសុ ។ អថ ខោ មហារាជ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតរោ តេ(២) ភិក្ខូ ឯតទវោចុំ តេ អាវេសនំ ឧត្តិណំ ករោន្តីតិ ។ ភិក្ខូ ភគិនិ កស្សបស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កុដិ ឱវស្សតីតិ ។ ហរថ ភទ្ទេ ហរថ ភទ្រមុខាតិ ។ អថ ខោ មហារាជ ឃដិការោ កុម្ភការោ យេន មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតាបិតរោ ឯតទវោច កោ អាវេសនំ ឧត្តិណមកំសូតិ ។

១-២ ឱ. តេសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។

អ្នកទាំងឡាយចូរនាំគ្នាទៅ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងនូវស្មៅក្នុងលំនៅនៃឃដិការស្មូនឆ្នាំងចុះ ៗ បពិត្រមហារាជ កាលដែលតថាគតបង្គាប់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានតបមកនឹងតថាគតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ស្មៅក្នុងលំនៅនៃឃដិការស្មូនឆ្នាំង មិនមានទេ គាត់មានតែលំនៅដែលប្រក់ស្មៅប៉ុណ្ណោះ ៗ តថាគតតបថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរនាំគ្នាទៅរុះរើយកស្មៅ (ដែលប្រក់) ផ្ទះរបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងមកចុះ ៗ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏នាំគ្នារុះរើស្មៅ (ដែលប្រក់) ផ្ទះរបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំង ៗ បពិត្រមហារាជ នៅវេលានោះ មាតាបិតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំង សួរភិក្ខុទាំងនោះដូច្នេះថា នរណារុះរើស្មៅ (ដែលប្រក់) ផ្ទះ ៗ ភិក្ខុទាំងឡាយតបថា ម្នាលនាង កុដិរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធលេចភ្លៀង ៗ មាតារបស់ឃដិការស្មូនឆ្នាំងទូលថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ចូរលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនាំយកទៅចុះ បពិត្រលោកមានភក្ត្រដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនាំយកទៅចុះ ៗ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ ឃដិការស្មូនឆ្នាំងចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរមាតាបិតាដូច្នេះថា នរណារុះរើយកស្មៅដែលប្រក់ផ្ទះ (អស់ទៅ) ៗ

ភិក្ខូ តាត កស្សបស្ស កិរ[១] ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កុដិ ឱវស្សតីតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស ឯតទហោសិ លាភា វត មេ សុលទ្ធំ វត មេ យស្ស មេ កស្សបោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។ អថខោ មហារាជ ឃដិការំ កុម្ភការំ អឌ្ឍមាសំ បីតិសុខំ ន វិជហិ សត្តាហំ មាតាបិតូនំ ។ អថខោ តំ មហារាជ អាវេសនំ សព្វំ តេមាសំ អាកាសច្ឆទនំ អដ្ឋាសិ ន ចាតិវស្សិ ឯវរូបោ ច មហារាជ ឃដិការោ កុម្ភការោតិ ។ លាភា ភន្តេ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស សុលទ្ធំ ភន្តេ ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស យស្ស ភគវា ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។

(១៨២) អថខោ អានន្ទ កិកី កាសិរាជា ឃដិការស្ស កុម្ភការស្ស បញ្ចមត្តានិ តណ្ឌុលវាហសតានិ បាហេសិ បណ្ឌុបុដកស្ស សាលិនោ តទុបិយញ្ច សូបេយ្យំ ។ អថខោ តេ អានន្ទ

១ ឧ. កិរសទ្ទោ ន ទិស្សតិ ។

មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្នាលកូន បានឮថា កុដិរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធលេចភ្លៀង ។ បពិត្រមហារាជ ទើបឃដិការស្ទូនឆ្នាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញពេញហៅមានលាភ អត្តភាពជាមនុស្សអញពេញហៅបានដោយល្អ (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ស្និទ្ធស្នាលនឹងអញក្រៃពេកយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តីសុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងអស់កន្លះខែ មិនលះបង់មាតាបិតាអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះឯង លំនៅនោះមានអាកាសជាគ្រឿងប្រក់អស់ ៣ ខែគត់ ប៉ុន្តែមិនលេចភ្លៀងទេ បពិត្រមហារាជ ឃដិការស្ទូនឆ្នាំង ជាអ្នកមានសភាពដូច្នេះឯង ។ ព្រះរាជាទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងមានលាភមែន អត្តភាពជាមនុស្ស ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងបានដោយល្អមែន (ព្រោះថា) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គទ្រង់ស្និទ្ធស្នាលក្រៃពេកយ៉ាងនេះ ។

(១៨២) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ព្រះនាមកិកិ ក៏បញ្ជូននូវអង្ករនៃស្រូវសាលី មានពណ៌លឿង ជាអង្ករបាយទន់ ចំនួន ៥០០ វាហៈ[១] ផង គ្រឿងសំឡដ៏ល្មមនឹងអង្ករនោះផង (ទៅឲ្យ) ដល់ឃដិការស្ទូនឆ្នាំង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ

---

១ ចំនួន ២០០ រទេះ ត្រូវជាមួយវាហៈ ។ អដ្ឋកថា ។

រាជបុរិសា ឃដិការំ កុម្ភការំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ ឥមានិ ភន្តេ(១) បញ្ចមត្តានិ តណ្ឌុលវាហសតានិ កិកិនា កាសិរាជេន បហិតានិ បណ្ឌុមុទិកស្ស សាលិនោ តទុបិយញ្ច សូបេយ្យំ តានិ ភន្តេ បដិគ្គណ្ហាតូតិ(២) ។ រាជា ខោ ពហុកិច្ចោ ពហុ-ករណីយោ អលម្មេ រញ្ញោវ ហោតូតិ ។

(៤៨៣) សិយា ខោ បន តេ អានន្ទ ឯវមស្ស អញ្ញោ នូន តេន សមយេន ជោតិបាលោ មាណវោ អហោសីតិ ។ ន ខោ បនេតំ អានន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ អហំ តេន សមយេន ជោតិបាលោ មាណវោ អហោសឹ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

ឃដិការសុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. តេ ។ ម. ភោ ។ ២ ម. បដិគ្គណ្ហាតិ ។

រាជបុរសទាំងនោះ ក៏ចូលទៅរកឃដិការស្ទូនឆ្នាំង ហើយនិយាយដូច្នេះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចំរើន ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិ បានបញ្ជូនអង្ករនៃស្រូវសាលី មានពណ៌លឿង ជាអង្ករបាយទន់ ចំនួន ៥០០ រទេះផង គ្រឿងសំឡដ៏ល្មមនឹងអង្ករនោះផង (មកឲ្យ) អ្នក បពិត្រអ្នកដ៏ចំរើន សូមអ្នកទទួលយកនូវវត្ថុទាំងនោះចុះ ។ ឃដិការស្ទូនឆ្នាំងតបថា ព្រះរាជាព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការងារដែលត្រូវធ្វើច្រើន ណ្ហើយ (កុំបាច់ព្រះរាជទាន) ដល់ខ្ញុំឡើយ វត្ថុទាំងនេះចូរថ្វាយដល់ព្រះរាជាវិញចុះ ។

(១៨៣) ម្នាលអានន្ទ ប្រហែលជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បុគ្គលដទៃទេ ដែលកើតជាជោតិបាលមាណព ក្នុងសម័យនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ហេតុនេះ អ្នកកុំគប្បីយល់ឃើញយ៉ាងនេះឡើយ តថាគតហ្នឹងឯង ដែលកើតជាជោតិបាលមាណពក្នុងសម័យនោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុក៏មានចិត្តរីករាយត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ឃដិការសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ រដ្ឋបាលសុត្តំ

[១៨៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា កុរូសុ ចារិកញ្ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ យេន ថុល្លកោដ្ឋិតំ[១] នាម កុរូនំ និគមោ តទវសរិ ។ អស្សោសុំ ខោ ថុល្លកោដ្ឋិតកា[២] ព្រាហ្មណគហបតិកា សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ កុរូសុ ចារិកំ ចរមានោ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធឹ ថុល្លកោដ្ឋិតំ អនុប្បត្តោ តំ ខោ បន ភវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា[៣] សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណឹ បជំ សទេវមនុស្សំ

---

១ ម. ថុល្លកោដ្ឋិកោ ។ ២ ម. ថុល្លកោដ្ឋិកា ។ ៣ ឱ. ម. ភគវាតិ ។

រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២

(១៨៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ដែនកុរុ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើន ទៅដល់ថុល្លកោដ្ឋិតនិគមរបស់អ្នកដែនកុរុទាំងឡាយ ។ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ អ្នកស្រុកថុល្លកោដ្ឋិតៈបានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្រ ទ្រង់ចេញចាកសក្យត្រកូលទ្រង់ព្រះផ្នួស (ឥឡូវ) ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកកាន់ដែនកុរុជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើន មកដល់ថុល្លកោដ្ឋិតនិគមហើយ កិត្តិសព្ទដ៏ល្អ នៃព្រះគោតម ដ៏ចំរើននោះឯង ឮខ្ចរខ្ចាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គជាសារថីទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គភ្ញាក់រលឹកហើយ ទ្រង់ចែកនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក និងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងទេវតានិងមនុស្សដ៏សេសក្រោយ

សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។

(១៨៤) អថ ខោ ថុល្លកោដ្ឋិតកា ព្រាហ្មណគហបតិកា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា អប្បេកច្ចេ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទឹសុ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណាមេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតោ សន្តិកេ នាមគោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ អប្បេកច្ចេ តុណ្ហីភូតា ឯកមន្តំ និសីទឹសុ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នេ ខោ ថុល្លកោដ្ឋិតកេ ព្រាហ្មណគហបតិកេ

ប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងដោយព្រះអង្គឯង ហើយទ្រង់ប្រកាស (នូវសេចក្តីនោះ) ទ្រង់សំដែងធម៌មានលំអបទដើម បទកណ្តាលនិងបទចុង ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនិងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធ ក៏ការបានឃើញព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការប្រពៃពេក ។

(១៨៥) លំដាប់នោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគមបានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ពួកខ្លះ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះ គ្រាន់តែរាក់ទាក់ទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះ គ្រាន់តែប្រណម្យអញ្ជលី ទៅរកព្រះមានភោគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះ គ្រាន់តែប្រកាសនាមនិងគោត្រ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្ងៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពួកព្រាហ្មណ៍ និងគហបតីអ្នកស្រុកថុល្លកោដ្ឋិតៈ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។

[១៩៦] តេន ខោ បន សមយេន រដ្ឋបាលោ នាម កុលបុត្តោ តស្មឹយេវ ថុល្លកោដ្ឋិតេ អគ្គកុ-លិកស្ស[១] បុត្តោ តស្មឹ បរិសាយំ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស ឯតទហោសិ យថា យថា ខ្វាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្នូ-នាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជេយ្យន្តិ ។ អថខោ ថុល្លកោដ្ឋិតកា ព្រាហ្មណគហបតិកា ភគ-វតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កមឹសុ ។

---

១ ម. អគ្គកុលស្ស ។

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យយល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។

(១៨៦) ទ្ទួលបួនសម័យនោះឯង មានកុលបុត្រម្នាក់ ឈ្មោះរដ្ឋបាល ជាកូនរបស់អ្នកមានត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគមនោះឯង បានអង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះដែរ ។ គ្រានោះ រដ្ឋបាលកុលបុត្រមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានដឹងធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយយ៉ាងណា ៗ តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ធ្វើឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផូរផង់ដូចជាសង្ខ័ដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះ ៗ ទេ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ចំណែកពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកថុល្លកោដ្ឋិតៈ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យយល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ហើយបានត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។

អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ អចិរបក្កន្តេសុ ថុល្លកោដ្ឋិតកេសុ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច យថា យថាហំ ភន្តេ ភគវតោ ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតុំ លភេយ្យាហំ ភន្តេ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លភេយ្យំ ឧបសម្បទន្តិ ។ អនុញ្ញាតោសិ បន ត្វំ រដ្ឋបាល មាតាបិតូហិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ន ខោ អហំ ភន្តេ អនុញ្ញាតោ មាតាបិតូហិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ន ខោ រដ្ឋបាល

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការទូលសូមបព្វជ្ជា

កាលដែលពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកស្រុកថុល្លកោដ្ឋិតៈថយចេញទៅ មិនយូរប៉ុន្មាន ទើបរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយយ៉ាងណា ៗ តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ដោយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផូរផង់ដូចជាស័ង្ខដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះៗទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះបួស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គបាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្នាលរដ្ឋបាល មាតាបិតាបានអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះមកបួសហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មាតាបិតាមិនទាន់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គចេញចាកផ្ទះមកបួសទេ ។ ម្នាលរដ្ឋបាល

តថាគតា អននុញ្ញាតំ មាតាបិតូហិ បុត្តំ បព្វាជេន្តី-តិ ។ សាហំ ភន្តេ តថា ករិស្សាមិ យថា មំ មាតាបិតរោ អនុជានិស្សន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

(១៨៧) អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា យេន មាតាបិតរោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតាបិតរោ ឯតទវោច អម្មតាត[១] យថា យថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតុំ អនុជានាថ មំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

(១៨៨) ឯវំ វុត្តេ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ត្វំ ខោសិ[២] តាត រដ្ឋបាល អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនា-

---

១ ឱ ម. អម្មតាត ។ ២ ឱ. ខោ ។

ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនបំបួសកូនដែលមាតាបិតា មិនទាន់អនុញ្ញាតទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មាតាបិតានឹងអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គចេញចាកផ្ទះមកបួសយ៉ាងណា ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ។

(១៨៧) ខណៈនោះឯង រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក្រោកចាកអាសនៈហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានជោគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ចូលទៅរកមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងមាតាបិតាយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្តាយលោកឪពុក ខ្ញុំបានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយយ៉ាងណា តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផូរផង់ដូចជាស័ង្ខដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះ ។ បានទេ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស សូមលោកម្តាយលោកឪពុក អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

(១៨៨) កាលបើរដ្ឋបាលកុលបុត្រនិយាយយ៉ាងនេះហើយ មាតាបិតាក៏និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលរដ្ឋបាលកូន អ្នកឯងជាបុត្រតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង ធ្លាប់ចំរើនដោយ

បោ សុខេធិតោ(១) សុខបរិហតោ ន ត្វំ តាត រដ្ឋបាល កិញ្ចិ(២) ទុក្ខស្ស ជានាសិ ឯហិ ត្វំ តាត រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ មយំ អនុជានាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មយំ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម កិំ បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ។បេ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ មាតាបិតរោ ឯតទវោច អម្ម តាត យថា យថាហំ ភគវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតុំ អនុជានាថ មំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

១ សុខេ ឋិតោតិ យុត្តិ ។ ២ ឱ. ម. កស្សចិ ។

សេចក្តីសុខ ជាអ្នកដែលគេបីបាច់រក្សាដោយសុខ នែរដ្ឋបាលកូន បាឯងមិនដែលស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ នែបារដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរមកបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបំរើចុះ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបំរើហើយ ចូរបរិភោគកាមទាំងធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទុកជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនចង់ឃ្លាតពីបាដែរ ចំណង់បើបានៅរស់(យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។ រដ្ឋបាលកុលបុត្របាននិយាយនឹងមាតាបិតាជាគំរប់ពីរដងផង ។ បេ ។ ជាគំរប់បីដងផងយ៉ាងនេះថា បពិត្រមាតាបិតា ខ្ញុំយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានជោគទ្រង់សំដែងយ៉ាងណា តែព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផូរផង់ដូចជាស័ង្ខដែលគេដុសខាត់ហើយយ៉ាងនោះទេ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងកោរសក់ពុកមាត់ពុកចង្កា ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅបួស ហេតុនេះ សូមមាតាបិតា អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិ-តរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ត្វំ ខោសិ តាត រដ្ឋបាល អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ តាត រដ្ឋបាល កិញ្ចិ(១) ទុក្ខស្ស ជានាសិ ឯហិ ត្វំ តាត រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ មយំ អនុជានាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មយំ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម កឹ បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជា-និស្សាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

[១៨៩] អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ន មេ មាតាបិតរោ អនុជានន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វ-ជ្ជាយាតិ តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបជ្ជិ ឥធ វ(២) មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា វាតិ ។ អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឯកម្បិ ភត្តំ ន ភុញ្ជិ ទ្វេបិ

---

១ ឱ. កស្សចិ ។ ២ ឱរកេបិយសោត្ថកេ អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ មាតាបិតូសុ បព្វជ្ជំ អលភមានោ តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបជ្ជិ ឥធេវាតិ វចនំ ទិស្សតិ ។

មាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ បាននិយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ជាគំរប់បីដងយ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាលកូន បាឯងជាបុត្រតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ គេបីបាច់ថែរក្សាមកជាសុខ នែរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់សេចក្តីលំបាកតិចតួចសោះ នែរដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរមកបរិភោគបាយផឹកទឹក តាំងឲ្យគេបំរើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក តាំងឲ្យគេបំរើ បរិភោគនូវកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យបាចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនប្រាថ្នាឲ្យឃ្លាតពីអ្នកដែរ ចំណង់បើអ្នករស់នៅ (យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។

(១៨៩) គ្រានោះឯង រដ្ឋបាលកុលបុត្រ គិតថា មាតាបិតាមិនអនុញ្ញាតឲ្យអាត្មាអញ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ក៏ដួលដេកនៅលើទីដែលមិនបានក្រាលដោយអ្វី ៗ ត្រង់កន្លែងនោះឯង ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងស្លាប់ក្នុងទីនេះឬនឹងបានបួស ។ លំដាប់នោះឯង រដ្ឋបាលកុលបុត្រ មិនបានបរិភោគបាយអស់មួយពេល មិនបរិភោគអស់

ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ តីណិបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ ចត្តារិបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ បញ្ចបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ ឆបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ សត្តបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជិ(១) ។

(១៩០) អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ត្វំ ខោសិ តាត រដ្ឋបាល អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ តាត រដ្ឋបាល កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ ឧដ្ឋេហិ តាត រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ មយំ អនុជានាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មយំ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម កិំ បន មយំ(២) តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស

---

១ ឱរោបិយបោត្ថកេ អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឯកម្បិ ភត្តំ ន ភុញ្ជិ..... សត្តបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ជីតិ វចនំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មយន្តិ ន ទិស្សតិ ។

២ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៣ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៤ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៥ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៦ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៧ ពេល ។

[១៩០] ពេលនោះ មាតាបិតារបស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រនិយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាលកូន បាឯងជាកូនតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចំរើនដោយសេចក្ដីសុខ គេថែរក្សាមកដោយសេចក្ដីសុខ នែរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់សេចក្ដីលំបាកបន្តិចបន្តួចសោះ នែរដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹក ចាំងឲ្យគេបំរើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក ចាំងឲ្យគេបំរើ បរិភោគកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមសទ្ធាចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនចង់ឲ្យព្រាត់ប្រាសបាឯងទេ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ (យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបាចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្ដេចបាន ។ កាលដែលមាតាបិតានិយាយយ៉ាងនេះហើយ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏ស្ងៀម ។ មាតាបិតារបស់រដ្ឋបាល-

មាតាបិតរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ។បេ។ ទុតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ត្វំ ខោសិ តាត រដ្ឋបាល អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ តាត រដ្ឋបាល កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ ឧដ្ឋេហិ តាត រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ មយំ អនុជានាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មយំ អកាមកា វិនា ភវិស្សាម កឹ បន មយំ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សាម អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហី អហោសិ ។

កុលបុត្រ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អស់វារៈពីរដងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ សូម្បីអស់វារៈទី ២ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏នៅតែស្ងៀមទៀត ។ មាតាបិតារបស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ជាគំរប់ ៣ ដងយ៉ាងនេះថា ម្នាលរដ្ឋបាលកូន អ្នកជាកូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចំរើនដោយសេចក្ដីសុខ មានគេថែរក្សាដោយសេចក្ដីសុខ នែរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះ នែរដ្ឋបាលកូន ចូរអ្នកក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹកឲ្យគេបំរើទៅ កាលបើបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបំរើ បរិភោគកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យបាឯង ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ពោះបើដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនប្រាថ្នាឲ្យឃ្លាតអំពីបាដែរ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ត្រឡាំង តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបា ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។ សូម្បីអស់វារៈទី ៣ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក៏នៅតែស្ងៀម ។

(១៩១) អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា យេន រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ(១) ត្វំ ខោសិ សម្ម រដ្ឋបាល មាតាបិតូនំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ ន ត្វំ សម្ម រដ្ឋបាល កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស ជានាសិ ឧដ្ឋេហិ សម្ម រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ មាតាបិតរោ អនុជានន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មាតាបិតរោ អកាមកា វិនា ភវិស្សន្តិ កឹ បន តេ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ។ បេ ។

---

១ ឱ. អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ យេន រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកេ ឯតទវោចុំ ។ ឯសោ តាតា រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបន្នោ ។ ឥធេវ មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា វាតិ ។ ឯថ តាតា យេន រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តេនុបសង្កមថ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯវំ វទេថាតិ ទិស្សន្តិ ។

(១៩១) គ្រានោះឯង ពួកសំឡាញ់ របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រនាំគ្នាចូលទៅរករដ្ឋបាលកុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាលសំឡាញ់ អ្នកឯងជាកូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់មាតាបិតា អ្នកឯងចំរើនដោយសេចក្តីសុខ មានគេថែរក្សាដោយសេចក្តីសុខ នែរដ្ឋបាលសំឡាញ់ អ្នកមិនទាន់ស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះ នែរដ្ឋបាលសំឡាញ់ អ្នកចូរក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបំរើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹកទាំងឲ្យគេបំរើ បរិភោគនូវកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ មាតាបិតាមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នក ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់ស្លាប់ ក៏មាតាបិតាមិនប្រាថ្នាឲ្យឃ្លាតពីអ្នកដែរ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ (យ៉ាងនេះ) តើហ្ន៎ មាតាបិតានឹងអនុញ្ញាត ឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។ កាលដែលពួកសំឡាញ់ និយាយយ៉ាងនេះហើយ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏នៅស្ងៀមទៀត ។ សូម្បីអស់វារៈជាគំរប់ ២ ដង ។ បេ ។

តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហា-
យកា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ ត្វំ ខោសិ
សម្ម រដ្ឋបាល មាតាបិតូនំ ឯកបុត្តកោ បិយោ
មនាបោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ ។ បេ ។
ឧដ្ឋេហិ សម្ម រដ្ឋបាល ភុញ្ជ ច បិវ ច
បរិចារេហិ ច ភុញ្ជន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ
បរិភុញ្ជន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្សុ ន តំ
មាតាបិតរោ អនុជានន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្-
ពជ្ជាយ មរណេនបិ តេ មាតាបិតរោ អកាមកា
វិនា ភវិស្សន្តិ កឹ បន តេ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សន្តិ
អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជ្ជាយាតិ ។ តតិយម្បិ
ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហី អហោសិ ។
អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា
យេន រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ
តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលស្ស កុល-
បុត្តស្ស មាតាបិតរោ ឯតទវោចុំ អម្មតាត
ឯសោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ

ពួកសំឡាញ់របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ បាននិយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រជាគំរប់បីដងយ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាលសំឡាញ់ អ្នកឯងជាកូនប្រុសតែមួយជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់មាតាបិតា អ្នកធ្លាប់ចំរើនដោយសេចក្តីសុខគេបីបាច់មកដោយសេចក្តីសុខ ។បេ។ នែរដ្ឋបាលសំឡាញ់ អ្នកចូរក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹកតាំងឲ្យគេបំរើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក ឲ្យគេបំរើ បរិភោគកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស័គ្រចិត្តចុះមាតាបិតាមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទុកជាដល់ស្លាប់ក៏មាតាបិតាមិនចង់ឲ្យព្រាត់ប្រាសចាកអ្នកទេ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ (យ៉ាងនេះ) តើមាតាបិតានឹងអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។សូម្បីអស់វារៈ៣ដង រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏នៅតែស្ងៀម ។ លំដាប់នោះពួកសំឡាញ់របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅរកមាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងមាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកជាម្តាយឪពុក រដ្ឋបាលកុលបុត្រ+នុ៎ះ នៅតែដេកលើទីដែលគ្មានក្រាលកម្រាលអ្វី ៗ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល

ភូមិយា និបជ្ជិ ឥធេវ មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា វាតិ សចេ តុម្ហេ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ នានុជានិស្សថ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ តត្ថេវ មរណំ ភវិស្សតិ សចេ បន តុម្ហេ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ អនុជានិស្សថ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតំបិ នំ ទក្ខិស្សថ សចេ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ នាភិរមិស្សតិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ កា តស្ស អញ្ញា គតិ ភវិស្សតិ ឥធេវ បច្ចាគមិស្សតិ អនុជានាថ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

(១៩២) អនុជានាម តាត រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតេន ច បន តេ មាតាបិតរោ ឧទ្ទស្សេតព្វាតិ អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា យេន រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តេនុបសង្កមឹសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទវោចុំ អនុញ្ញាតោសិ មាតាបិតូហិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតេន ច បន តេ មាតាបិតរោ ឧទ្ទស្សេតព្វាតិ ។

ដោយតាំងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងស្លាប់ក្នុងទីនេះឬនឹងបានបួស បើអ្នកទាំងឡាយមិនយល់ព្រមឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ មុខជានឹងស្លាប់ក្នុងទីនោះមិនខានឡើយ ពួកយើងខ្ញុំយល់ថា បើអ្នកទាំងឡាយ យល់ព្រម ឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួស គង់តែនឹងបានឃើញរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ដែលទៅជាអ្នកបួសតទៅ បើរដ្ឋបាលកុលបុត្រមិនត្រេកអរក្នុងភេទជាអ្នកបួសហើយ រដ្ឋបាលកុលបុត្រនោះ នឹងមានគតិឯណាទៅទៀត ដូចម្តេចបាន មុខជានឹងត្រឡប់មកក្នុងទីនេះវិញមិនខាន សូមអ្នកទាំងឡាយ អនុញ្ញាតឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

(១៨៦) មាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ និយាយថា នែអ្នកទាំងឡាយ យើងយល់ព្រមឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសហើយ តែថារដ្ឋបាលបួសរួចហើយ ត្រូវឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។ លំដាប់នោះឯង ពួកសំឡាញ់របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅរករដ្ឋបាលកុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា មាតាបិតារបស់អ្នក យល់ព្រមឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសហើយ តែថា បើអ្នកបួសរួចហើយ ត្រូវឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។

(១៩៣) អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឧដ្ឋហិត្វា ពលំ កាហេត្វា(១) យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អនុញ្ញាតោម្ហិ អហំ(២) ភន្តេ មាតាបិតូហិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វាជេតុ មំ ភគវាតិ ។ អលត្ថ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ភគវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។ អថខោ ភគវា អចិរូបសម្បន្នេ អាយស្មន្តេ រដ្ឋបាលេ អឌ្ឍមាសូបសម្បន្នេ ថុល្លកោ-ដ្ឋិតេ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន សាវត្ថី តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន សាវត្ថី តទវសរិ ។

(១៩៤) តត្រ សុទំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ

១ ឱ. ម. គាហេត្វា ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញាតោ អហំ ។

(១៩៣) គ្រានោះ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក្រោកឡើង ហើយសម្រាកកំឡាំង រួចហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគដោយគោរព ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាបុគ្គលដែលមាតាបិតា យល់ព្រម ឲ្យចេញចាកផ្ទះមកបួសហើយ សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បំបួសខ្ញុំព្រះអង្គ ។ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះឯង កាលបើរដ្ឋបាលមានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរប៉ុន្មាន បានឧបសម្បទាត្រឹមកន្លះខែ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគម សមគួរតាមពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយទ្រង់ស្តេចចេញទៅក្រុងសាវត្ថី កាលទ្រង់ព្រះពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ ក៏បានដល់ទៅក្រុងសាវត្ថី ។

(១៩៤) មានសេចក្តីដំណាលថា ក្នុងកាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែស ខំព្យាយាមដុតបង់ នូវ

អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្ថា-យ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា រដ្ឋបាលោ អរហតំ អហោសិ ។

(១៩៨) អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ មា-តាបិតរោ ឧទ្ទស្សេតុំ សចេ មំ ភគវា អនុជានាតីតិ ។ អថខោ(១) អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស ចេតសា ចេតោ បរិច្ច មនសាកាសិ យថា(២) ភគវា អញ្ញាសិ អភព្វោ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ

---

១ ឱ. ម. អថខោ ភគវា ។ ២ ឱ. យទា ។

កិលេស បញ្ជូនចិត្តឲ្យបែរទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ទៅបួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា (ព្រះរដ្ឋបាល) ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយមិនយូរប៉ុន្មានទេ លោកបានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចារ្យបាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ក៏បានធ្វើហើយ គ្មានកិច្ចដទៃអំពីនេះតទៅទៀតទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ជាព្រះអរហន្តមួយនឹងគេដែរ ។

(១៩៤) លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគដោយគោរព ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គចំរើន ប្រសិនបើព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់អនុញ្ញាតខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។ គ្រានោះ ព្រះមានជោគ ទ្រង់ស្ទង់មើលចិត្ត របស់រដ្ឋបាលមានអាយុ ដោយព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យ តាមន័យដែលទ្រង់បានជ្រាបថា រដ្ឋបាលកុលបុត្រជាបុគ្គលមិនគួរនឹងលះបង់សិក្ខា

ហីនាយាវត្តិតុន្តិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទវោច យស្សទានិ(១) រដ្ឋបាល កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ថុល្លកោដ្ឋិតំ(២) តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន ថុល្លកោដ្ឋិតំ(៣) តទវសរិ ។

(១៩៦) តត្រ សុទំ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ថុល្លកោដ្ឋិតេ វិហរតិ រញ្ញោ កោរព្យស្ស(៤) មិគាចីរេ(៥) ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ ថុល្លកោដ្ឋិតំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ ថុល្លកោដ្ឋិតេ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ យេន សកបិតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា មជ្ឈិមាយ ទ្វារសាលាយ ឧល្លិខាបេតិ ។

---

១ ឱ. ម. យស្សទានិ ត្វំ ។ ២-៣ ម. ថុល្លកោដ្ឋិតោ ។ ៤ ឱ. កោរវ្យស្ស ។ ៥ ម. មិគចីរេ ។

ហើយត្រឡប់ទៅកាន់ទីនោះវិញទេ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ បាន ត្រាស់ទៅនឹងរដ្ឋបាលមានអាយុយ៉ាងនេះថា ម្នាលរដ្ឋបាល អ្នកសំគាល់ នូវកាលដ៏សមគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមាន អាយុ ក្រោកចាកអាសនៈហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណ ហើយ ក៏ទុកដាក់សេនាសនៈស្រេចហើយ កាន់យកបាត្រនឹងចីវរចេញ តម្រង់ទៅថុល្លកោដ្ឋិតនិគម ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ ហើយក៏ បានដល់ទៅថុល្លកោដ្ឋិតនិគមនោះ ។

[១៩៦] មានសេចក្ដីដំណាលថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏មានអាយុនៅ សំណាក់ក្នុងឧទ្យានឈ្មោះមិគាចីរៈ របស់ព្រះបាទកោរព្យៈ ជិតថុល្ល-កោដ្ឋិតនិគមនោះ ។ ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ស្លៀក ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនឹងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌ-បាត ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគម ។ កាលលោកត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតតាម លំដាប់ច្រក ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគម ទៀងទៅដល់ទីនៅអាស្រ័យរបស់ បិតានៃខ្លួន ។ ទទួលបួនសម័យនោះឯង បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុ កំពុងតែឲ្យជាងកោរកាត់ ក្នុងកេនក្បែរទ្វារកណ្ដាល ។

អទ្ទសា ខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន ឯតទវោច ឥមេហិ មុណ្ឌកេហិ សមណកេហិ អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ បព្វាជិតោតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ សកបិតុ និវេសនេ នេវ ទានំ អលត្ថ ន បច្ចក្ខានំ អញ្ញទត្ថុំ(១) អក្កោសមេវ អលត្ថ ។

(១៩៧) តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ(២) ឆឌ្ឌេតុកាមា ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ តំ ញាតិទាសឹ ឯតទវោច សចេ តំ ភគិនិ ឆឌ្ឌនីយធម្មំ ឥធ មេ បត្តេ អាកិរាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី តំ អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បត្តេ អាកិរន្តី ហត្ថានញ្ច បាទានញ្ច សរស្ស ច និមិត្តំ អគ្គហេសិ ។

---

១ ឱ. ម. អញ្ញទត្ថុ ។ ២ ម. បូតិកុម្មាសំ ។

បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុ បានឃើញព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏និយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា ពួកស្រមណ៍កំណោរទាំងនេះហើយ ដែលបំបួសកូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត របស់យើង ។ គ្រានោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ មិនបានទទួលទាន ទាំងមិនបានទទួលពាក្យប្រាប់មកវិញ ក្នុងលំនៅរបស់បិតានៃខ្លួនសោះ បានត្រឹមតែពាក្យជេរប៉ុណ្ណោះឯង ។

[១៩៧] ទទួលចួនសម័យនោះឯង នាងទាសីរបស់ញាតិនៃរដ្ឋបាលមានអាយុ កំពុងមានបំណងនឹងចាក់ចោលនំកុម្មាសផ្អម ។ គ្រានោះព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ និយាយនឹងខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិនោះ យ៉ាងនេះថា នែនាង បើនំនោះជារបស់គួរចោល ចូរនាងចាក់មកក្នុងបាត្រអាត្មានេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិរបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏ចាក់នំកុម្មាសផ្អមនោះ ទៅក្នុងបាត្ររបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ហើយបានស្គាល់ជាក់នូវដៃជើងនឹងសំឡេង របស់ព្រះរដ្ឋបាលនោះច្បាស់ ។

អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី យេនាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស មាតា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស មាតរំ ឯតទវោច យគ្ឃយ្យេ ជានេយ្យាសិ អយ្យបុត្តោ រដ្ឋបាលោ អនុប្បត្តោតិ ។ សចេ ជេ សច្ចំ ភណសិ អទាសឹ តំ ករោមីតិ(១) ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស មាតា យេនាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតរំ ឯតទវោច យគ្ឃេ គហបតិ ជានេយ្យាសិ រដ្ឋបាលោ កិរ កុលបុត្តោ អនុប្បត្តោតិ ។

(១៩៨) តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា រដ្ឋបាលោ តំ អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ អញ្ញតរំ កុឌ្ឌំ និស្សាយ បរិភុញ្ជតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា យេនាយស្មា រដ្ឋបាលោ តេនុបសង្កមិ

១ ឱ. ទាសិ អទាសិ ករសីតិ ។ ម. ទាសិ អទាសី ករិស្សតិ ។

ពេលនោះ ខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិ នៃព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅរកមាតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយដំណឹងមាតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់ សូមអ្នកជ្រាប ព្រោះព្រះរដ្ឋបាលជាអយ្យបុត្រ និមន្តមកដល់ហើយ ។ មាតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលឆ្លើយថា នែហង៏ បើឯង៏និយាយពាក្យពិតមែន អញនឹងឲ្យឯង៏រួចជាអ្នកជា ។ ទើបមាតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុ ចូលទៅរកបិតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងបិតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រគហបតី សូមអ្នកជ្រាប ឮថារដ្ឋបាលកុលបុត្រ និមន្តមកដល់ហើយ ។

[១៩៨] សម័យនោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ កំពុងឆាន់នំកុម្មាសផ្អូមនោះ ប្របដញ្ញាំងសាលាមួយ ។ លំដាប់នោះ បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅរកព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូល

ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទវោច អត្ថិ នាម តាត រដ្ឋបាល អាភិទោសិកំ កុម្មាសំ បរិភុញ្ជិស្សសិ ននុ តាត រដ្ឋបាល សកំ គេហំ គន្តព្វន្តិ ។ កុតោ នោ គហបតិ អម្ហាកំ គេហំ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតានំ អនគារា(១) មយំ គហបតិ អគមម្ហា(២) ខោ តេ គហបតិ គេហំ តត្ថ នេវ ទានំ អលត្ថម្ហា ន បច្ចក្ខានំ អញ្ញទត្ថុ អក្កោសមេវ អលត្ថម្ហាតិ ។ ឯហិ តាត រដ្ឋបាល ឃរំ គមិស្សាមាតិ ។ អលំ គហបតិ កតំ មេ អជ្ជ ភត្តកិច្ចន្តិ(៣) ។ តេនហិ តាត រដ្ឋបាល អធិវាសេហិ ស្វាតនាយ ភត្តន្តិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ តុណ្ហីភាវេន ។

(១៩៨) អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស អធិវាសនំ វិទិត្វា យេន សកំ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ហរិតេន គោមយេន បឋវិយា ឧបលិម្បេត្វា

១ ឱ. អនាគារា ។ ២ ម. អគមម្ហា ។ ៣ ម. ភត្តកិច្ចំ ។

ទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងរដ្ឋបាលមានអាយុយ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាល កូន មានដែរឬ លោកមកឆាន់នំកុម្មាសផ្អូមវិញ រដ្ឋបាលកូន គួរតែទៅឯផ្ទះរបស់ខ្លួនវិញ ។ ព្រះរដ្ឋបាលឆ្លើយថា នែគហបតី ពួកយើងអ្នកបួសដែលចេញចាកផ្ទះទៅបួសហើយ នឹងមានផ្ទះមកពីណា នែគហបតី ព្រោះពួកយើងគ្មានផ្ទះទេ នែគហបតី អាត្មាបានទៅដល់ផ្ទះរបស់អ្នកហើយ តែមិនបានទូវទានផង មិនបានទូវការនិយាយប្រាប់វិញផង ក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកនោះសោះ បានត្រឹមតែពាក្យជេរប៉ុណ្ណោះឯង ។ រដ្ឋបាលកូន លោកចូរមក យើងនឹងទៅផ្ទះ ។ ណ្ហើយគហបតី ថ្ងៃនេះអាត្មាឆាន់រួចហើយ ។ រដ្ឋបាលកូន បើដូច្នោះ សូមលោកនិមន្តទទួលចង្ហាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។

(១៩៩) គ្រានោះ បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ដឹងច្បាស់ថា ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់ខ្លួនដែលធ្លាប់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ប្រើមនុស្សឲ្យលាញដី ដោយ

មហន្តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុញ្ជំ ការាបេត្វា ទ្វេ បុញ្ជេ ការាបេត្វា ឯកំ ហិរញ្ញស្ស ឯកំ សុវណ្ណស្ស មហន្តា បុញ្ជា អហេសុំ ។ ឱរតោ ឋិតោ បុរិសោ បារតោ ឋិតំ បុរិសំ ន បស្សតិ តថា បារតោ ឋិតោ ឱរតោ ឋិតំ តេ បុញ្ជេ កិលញ្ជេហិ បដិច្ឆា-ទាបេត្វា មជ្ឈេ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា តិរោករណីយំ បរិក្ខិបិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បុរាណទុតិ-យិកេ អាមន្តេសិ[១] ឯថ តុម្ហេ វធុកេ យេន អលង្ការេន អលង្កតា បុព្វេ បុត្តស្ស រដ្ឋបាលស្ស[២] បិយា ហោថ មនាបា តេន អលង្ការេន អលង្ករោថាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន សកេ និវេសនេ បណីតំ ខាទនីយំ ភោជ-នីយំ បដិយាទាបេត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស កាលំ អារោចេសិ កាលោ តាត រដ្ឋបាល និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។

---

១ ឱរោបិយមរម្មបោត្ថកេសុ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស អធិវាសនំ វិទិត្វា យេន សកំ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មហន្តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុញ្ជំ ការាបេត្វា កិលញ្ជេហិ បដិច្ឆាទាបេត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បុរាណទុតិយិកេ អាមន្តេសីតិ បាឋក្កមោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បុព្វេ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស ។

អាចម៍គោស្រស់ រួចឲ្យគេគំនរប្រាក់នឹងមាសធំ ១ ធ្វើឲ្យជាពីរគំនរគឺ ប្រាក់ ១ គំនរ មាស ១ គំនរ ជាគំនរធំ ៗ ៗ បុរសដែលឈរខាងអាយ មើលទៅបុរសឈរខាងនាយមិនឃើញ បុរសដែលឈរខាងនាយមើល មកបុរសឈរខាងអាយក៏មិនឃើញដូចគ្នា ហើយឲ្យបិទបាំងគំនរទាំងពីរ នោះដោយកន្ទេល ឲ្យក្រាលអាសនៈទុកត្រង់កណ្ដាល រួចឲ្យព័ទ្ធព័ទ្ធ ដោយរបស់ ដែលត្រូវធ្វើពីខាងក្រៅ ហើយហៅពួកស្រីជាគូពីមុន របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុមកបង្គាប់ថា នែកូនស្រី ឯងរាល់គ្នា ចូលមកនេះ គ្រឿងប្រដាប់ណាដែលឯងរាល់គ្នាស្អិតស្អាង ហើយជាទី ស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់រដ្ឋបាលកូនក្នុងកាលពីដើម ត្រូវឯងរាល់គ្នាស្អិត ស្អាងគ្រឿងប្រដាប់នោះចុះ ៗ លំដាប់តទៅ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ឲ្យគេតាក់តែងនូវខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ក្នុងទីលំនៅរបស់ខ្លួនហើយ ប្រាប់នូវកាលដល់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុថា រដ្ឋបាលកូន កាលគួរហើយ ភត្តសម្រេចហើយ ។

អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន សកបិតុ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុញ្ជំ ហរាបេត្វា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទវោច ឥទំ តេ តាត រដ្ឋបាល មត្តិកំ[1] ធនំ អញ្ញំ បេត្តិកំ[2] អញ្ញំ បេតាមហំ[3] សក្កា តាត រដ្ឋបាល ភោគេ ច ភុញ្ជិតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ ឯហិ ត្វំ តាត រដ្ឋបាល សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តិត្វា ភោគេ ច ភុញ្ជស្សុ បុញ្ញានិ ច ករោហីតិ ។ សចេ មេ ត្វំ គហបតិ វចនំ ករេយ្យាសិ ឥមំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុញ្ជំ សកដេសុ[4] អារោបេត្វា និព្វាហាបេត្វា មជ្ឈេ គង្គាយ នទិយា សោតេ ឱសីទាបេយ្យាសិ[5] តំ កិស្ស ហេតុ[6] ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ហិ តេ គហបតិ តតោនិទានំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បុរាណទុតិយិកា បច្ចេកំ បាទេសុ គហេត្វា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទ-

---

១ ម. មាតុមត្តិកំ ។ ២ ម. បិត្តិកំ ។ ៣ ឱ. ម. បិតាមហំ ។ ៤ ម. សកដេ ។
៥ ឱ. ម. ឱបិលាបេយ្យាសិ ។ ៦ ម. ហេតុ យេ ។

ចំណែកខាងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយនិមន្តចូលទៅត្រង់លំនៅរបស់បិតានៃខ្លួន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។ ទើបបិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏ឲ្យបើកគំនរប្រាក់និងមាសនោះ ហើយនិយាយនឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ យ៉ាងនេះថា នែរដ្ឋបាលកូន ទ្រព្យនេះជារបស់ខាងមាតាលោក ទ្រព្យជារបស់ខាងបិតាដោយឡែក នៅមានរបស់ខាងជីតា ដោយឡែកទៀត រដ្ឋបាលកូន លោកអាចប្រើប្រាស់ភោគៈទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យផង នែរដ្ឋបាលកូន ចូរលោកមក ចូរលាសិក្ខាវិលត្រឡប់មករកភេទទាប ហើយប្រើប្រាស់ភោគៈទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផងចុះ ។ បពិត្រគហបតី បើញោមធ្វើតាមពាក្យរបស់អាត្មា ញោមត្រូវប្រើមនុស្ស ឲ្យជញ្ជូនគំនរប្រាក់មាសនេះ ផ្ទុកក្នុងរទេះ ហើយយកទៅចាក់ចោល ក្នុងកណ្ដាលខ្សែទឹកទន្លេគង្គា ហេតុអ្វី បានជាអាត្មាថាដូច្នោះ គហបតី ព្រោះថា សេចក្ដីសោក សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ មុខជានឹងកើតឡើងដល់ញោម ព្រោះតែទ្រព្យទាំងនោះជាហេតុ ។ ពេលនោះ ពួកស្រីជាគូពីមុន របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ នាំគ្នាឱបជើងម្ខាងម្នាក់ ហើយនិយាយនឹងព្រះរដ្ឋបាល មាន

វោចុំ កីទិសា នាម តា អយ្យបុត្ត អច្ឆរាយោ យាសំ ត្វំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរសីតិ ។ ន ខោ មយំ ភគិនិ អច្ឆរានំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមាតិ ។ ភគិនិវាទេន នោ អយ្យបុត្តោ រដ្ឋបាលោ សមុទាចរតីតិ តត្ថេវ មុច្ឆិតា បបតិំសុ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ បិតរំ ឯតទវោច សចេ គហបតិ ភោជនំ ទាតព្វំ ទេថ មា នោ វិហេឋេថាតិ ។ ភុញ្ជ តាត រដ្ឋបាល និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ បណីតេន ខាទនីយេន ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។

(២០០) អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ភុត្តាវី ឱនីតបត្តបាណី ឋិតកោ វ ឥមា គាថា អភាសិ

បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ
អរុកាយំ សមុស្សិតំ

អាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ លោកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះហេតុ (ចង់បាន) ពួកស្រីអប្សរណា ពួកស្រីអប្សរទាំងនោះ តើល្អដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលនាង អាត្មាមិនមែនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះហេតុ (ចង់បាន) ពួកស្រីអប្សរទេ ។ ពួកស្រីជាគូពីមុនគិតថា រដ្ឋបាលជាអយ្យបុត្រហៅគេយើង ដោយពាក្យថា នាង ដូច្នេះ ក៏ជ្រប់ដួលត្រង់ទីនោះឯង ។ ទើបព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ និយាយនឹងបិតាថា បពិត្រគហបតី បើញោមត្រូវឲ្យភោជន (ក៏ឲ្យមក) កុំបៀតបៀនអាត្មាឡើយ ។ រដ្ឋបាលកូន សូមលោកនិមន្តឆាន់ចុះ ភត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានចាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ឲ្យព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុឆាន់ដោយដៃខ្លួនឯងគ្រាតែឆ្អែត ។

(២០០) លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ឆាន់រួចលាងដៃហើយ ឈរសំដែងគាថាទាំងឡាយនេះថា

ញោមចូរមើលនូវអត្តភាព ដែលសង្ខារធ្វើវិចិត្រហើយ ជាទី
ប្រជុំនៃដំបៅ (៩ អន្លើ) ផ្គុំឡើង (ដោយឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់)

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ សំវគ្គគាថា

អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ
យស្ស នត្ថិ ធុវំ ឋិតិ
បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ
មណិនា កុណ្ឌលេន ច
អដ្ឋិតចេន ឱនទ្ធំ
សហ វត្ថេភិ[1] សោភតិ
អលត្តកកតា បាទា
មុខំ ចុណ្ណកមក្ខិតំ
អលំ ពាលស្ស មោហាយ
នោ ច បារគវេសិនោ
អដ្ឋាបទកតា កេសា
នេត្តា អញ្ជនមក្ខិតា
អលំ ពាលស្ស មោហាយ
នោ ច បារគវេសិនោ

[1] ម. វត្ថេហិ ។

ក្ដៅពេលពល ដែលជនច្រើនគ្នាតែងត្រូវការ ជាកាយមិនទៀងទាត់ឋិតថេរឡើយ ញោមចូរមើលរូប ដែលសង្ខារវិ-ចិត្រហើយ (ប្រកប)ដោយកុណ្ឌលមណី ដែលរួបរឹតហើយដោយឆ្អឹងនឹងស្បែក ល្អដោយសារតែសំពត់ ជើងទាំងឡាយវិចិត្រហើយដោយទឹកល័ខ មុខមាត់លាបហើយដោយគ្រឿងលំអិត អាចឲ្យមនុស្សពាលវង្វេងបាន តែមិនអាចបំភាន់ដល់អ្នកស្វែងរកត្រើយ គឺព្រះនិព្វានបានឡើយ សក់ទាំងឡាយ ដែលវិចិត្រហើយឲ្យមានសណ្ឋានដូចជាក្រឡាចត្រង្គ ភ្នែកទាំងឡាយ លាបហើយដោយថ្នាំសម្រាប់បន្តក់ល្អមឲ្យបុគ្គលពាលភាន់កាំងបាន តែមិនអាចបំភាន់អ្នកស្វែង

អញ្ជនីវ នវា ចិត្តា
បូតិកាយោ អលង្កតោ
អលំ ពាលស្ស មោហាយ
នោ ច បារគវេសិនោ
ឱទហិ មិគវោ បាសំ
នាសទា វាគុរំ មិគោ
ភុត្វា និវាបំ គច្ឆាមិ(១)
កន្ទន្តេ មិគពន្ធកេ ។

អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ ឋិតកោវ ឥមា គាថា ភាសិត្វា យេន រញ្ញោ កោរព្យស្ស មិគាចីរំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសីទិ ។

[២០១] អថខោ រាជា កោរព្យោ មិគវំ អាមន្តេសិ សោធេហិ មិគវ មិគាចីរំ ឧយ្យានភូមឹ គច្ឆាម សុភូមឹ ទស្សនាយាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ មិគវោ រញ្ញោ កោរព្យ-ស្ស បដិស្សុត្វា មិគាចីរំ សោធេន្តោ អទ្ទស អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសិន្នំ

---

១ ឱ. គច្ឆាម ។

គេត្រើយបានឡើយ កាយស្អុយដែលបានប្រដាប់ហើយដូចជាបំពង់ថ្នាំដាក់ក្អែកយ៉ាងថ្មីដ៏វិចិត្រ អាចបំភាន់បុគ្គលពាលបាន តែមិនអាចបំភាន់អ្នកស្វែងរកត្រើយបានឡើយ ព្រានម្រិគដាក់នូវបង្កាត់ជាអន្ទាក់ តែម្រិគមិនជាប់បង្កាត់ កាលបើព្រានអ្នកចងម្រិគ កំពុងកន្ទក់កន្ទេញ អាត្មាបរិភោគបន្លែរួចហើយ ត្រឡប់ទៅវិញ[1] ។

លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ឈរសំដែងគាថាទាំងនេះហើយ ក៏និមន្តត្រង់ទៅឧទ្យានឈ្មោះមិគាចីរៈ របស់ព្រះបាទកោរព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើ ១ ដើម ។

[២០១] គ្រានោះ ព្រះរាជាកោរព្យៈ ត្រាស់ហៅឧយ្យានបាលឈ្មោះមិគវៈថា ម្នាលមិគវៈ ឯងចូររៀបចំឧយ្យានភូមិ ឈ្មោះមិគាចីរៈ យើងនឹងទៅមើលទីដ៏សប្បាយ ។ ឧយ្យានបាលឈ្មោះមិគវៈ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទកោរព្យៈថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណាវិសេស រួចហើយក៏រៀបចំឧទ្យានមិគាចីរៈ បានឃើញព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ កំពុងគង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើ ១ ដើម លុះ

១ ព្រះរដ្ឋបាលពោលដោយប្រៀបមាតាបិតាជាដូចព្រានម្រឹគ... ។

ទិស្វាន យេន រាជា កោរព្យោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ កោរព្យំ ឯតទវោច សុទ្វំ ខោ តេ ទេវ មិគាចីរំ អត្ថិ ចេត្ថ រដ្ឋបាលោ នាម កុល-បុត្តោ ឥមស្មឹយេវ ថុល្លកោដ្ឋិតេ អគ្គកុលិកស្ស បុត្តោ យស្ស ត្វំ អភិណ្ហំ កិត្តយមានោ អហោសិ សោ អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ និសិន្នោតិ ។ តេនហិ សម្ម មិគវ អលង្ការន្ត(1) ឧយ្យានភូមិយា តមេវនានិ មយំ ភវន្តំ រដ្ឋបាលំ បយិរុបាសិស្សាមាតិ ។ អថខោ រាជា កោរព្យោ យំ តត្ថ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បតិយត្តំ តំ សព្វំ វិសជ្ជេថាតិ វត្វា ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យោជាបេត្វា ភទ្រំ យានំ អភិរុហិត្វា ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ ថុល្លកោដ្ឋិតម្ហា និយ្យាសិ មហច្ចរាជានុភាវេន អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ទស្សនាយ ។ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា

១ ឱ. ម. អលំ ភទន្តិ ។

ឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទកោរព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបទូលព្រះបាទកោរព្យៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឧទ្យានមិគាចីរៈរបស់ព្រះអង្គស្អាតបាតហើយ ប៉ុន្តែក្នុងទីនោះ មានកុលបុត្រឈ្មោះរដ្ឋបាលជាកូនរបស់ត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគមនេះឯង ដែលព្រះអង្គតែងទ្រង់សរសើរដល់រឿយ ៗ នោះ (ឥឡូវ) លោកគង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើ ១ ដើម ។ ព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់ថា ម្នាលមិគវៈសំឡាញ់ ណ្ហើយចុះ ដំណើរទៅលេងទីឧទ្យានថ្ងៃនេះ ឥឡូវនេះ ចូរឈប់សិនចុះ ឥឡូវនេះ យើងនឹងទៅអង្គុយជិតព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើននោះវិញ ។ ទើបព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយចំណាយខាទនីយភោជនីយាហារ ដែលបានតាក់តែងហើយ ទាំងអស់នោះចុះ ហើយព្រះអង្គឲ្យទឹមយានដ៏ល្អ ៗ ឡើងកាន់យានល្អ បរចេញអំពីថុល្លកោដ្ឋិតនិគម ដោយយានល្អ ៗ ដោយអានុភាព នៃស្ដេចជាធំ ដើម្បីទ្រង់ទតព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ។ ទីដែលយានទៅបានត្រឹមណា

យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោ វ ឧស្សដាយ ឧស្សដាយ បរិសាយ យេនាយស្មា រដ្ឋបាលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា រដ្ឋបាលេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ រាជា កោរព្យោ អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទវោច ឥធ ភវំ រដ្ឋបាលោ កដ្ឋត្ថរេ[១] និសីទតុ ។ អលំ មហារាជ និសីទ ត្វំ និសិន្នោ អហំ សកេ អាសនេតិ ។ និសីទិ ខោ រាជា កោរព្យោ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។

(២០៤) និសជ្ជ ខោ រាជា កោរព្យោ អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ឯតទវោច ចត្តារិមានិ ភោ រដ្ឋបាល បារិជុញ្ញានិ យេហិ បារិជុញ្ញេហិ សមន្នាគតា ឥធេកច្ចេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ កតមានិ ចត្តារិ ជរាបារិជុញ្ញំ ព្យាធិបារិជុញ្ញំ ភោគបារិជុញ្ញំ ញាតិបារិជុញ្ញំ ។

១ ឱ. ម. ហត្ថត្ថរេ ។

ក៏ទ្រង់យានទៅដោយយានត្រឹមនោះ ហើយទ្រង់ចុះអំពីយាន ហែងដោយព្រះបាទទទេ ដោយបរិស័ទអឺងកង ចូលសំដៅទៅរកព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់រាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទ្រង់ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទកោរព្យៈទ្រង់ព្រះសណ្ឋិត ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់មានព្រះឱង្ការនឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន និមន្តគង់លើកម្រាលផ្កានេះចុះ ។ ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា ណ្ហើយមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់គង់ចុះ អាត្មាភាពអង្គុយលើអាសនៈជារបស់ខ្លួនហើយ ។ ព្រះបាទកោរព្យៈ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយហើយ ។

(២០២) លុះព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់គង់ស្ងប់ហើយ ក៏មានព្រះរាជឱង្ការនេះ នឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុថា បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យ ៤ យ៉ាងនេះ ដែលពួកមនុស្សខ្លះ ក្នុងលោកនេះជួបប្រទះហើយ តែងកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស សេចក្តីសាបសូន្យ ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច គឺសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា ១ សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ ១ សេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ ១ សេចក្តីសាបសូន្យញាតិ ១ ។

[២០៣] កតមំ (១) ភោ រដ្ឋបាល ជរាបារិជុញ្ញំ ។ ឥធ ភោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចោ ជិណ្ណោ ហោតិ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អហំ ខោ ឯតរហិ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ ន ខោ បន មយា សុករំ អនធិគតំ វា ភោគំ (២) អធិគន្តុំ អធិគតំ វា ភោគំ ផាតឹ កាតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ តេន ជរាបារិជុញ្ញេន សមន្នាគតោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ ភោ រដ្ឋបាល ជរាបារិជុញ្ញំ ។ ភវំ ខោ បន រដ្ឋបាលោ ឯតរហិ ទហរោ យុវា សុសុកាឡកេសោ

១ ឱ. ម. កតមញ្ច ។ ២ ឱ. ភោគា

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា

(២០៣) បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរាតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មនុស្សពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាមនុស្សជរា ចំរើនហើយដោយវ័យ មានអាយុច្រើន ដល់នូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់ ។ មនុស្សនោះពិចារណាឃើញច្បាស់ថា ឥឡូវនេះអាត្មាអញ គ្រាំគ្រា ចំរើនដោយវ័យ ចាស់មានអាយុច្រើន ដល់នូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់ អាត្មាអញមិនងាយនឹងធ្វើឲ្យបានភោគៈដែលមិនទាន់បានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលរកបានហើយ ឲ្យចំរើនឡើងផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ មនុស្សនោះ ជួបប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរានោះហើយ ទើបបានកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន នេះហៅថាសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា ។ ដូចយ៉ាងព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះនៅក្មេងកំឡោះ មានសក់ខ្មៅរលើប

ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នាគតោ បឋមេន វយសា តំ ភោតោ រដ្ឋបាលស្ស ជរាបារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កឹ ភវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។

(២០៦) កតមញ្ច បន ភោ រដ្ឋបាល ព្យាធិបារិជុញ្ញំ ។ ឥធ ភោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចោ អាពាធិកោ ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អហំ ខោ ឯតរហិ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហគិលានោ ន ខោ បន មយា សុករំ អនធិគតំ វា ភោគំ អធិគន្តុំ អធិគតំ វា ភោគំ ផាតឹ កាតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ តេន ព្យាធិបារិជុញ្ញេន សមន្នាគតោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ ភោ រដ្ឋបាល ព្យាធិបារិជុញ្ញំ ។ ភវំ ខោ បន រដ្ឋបាលោ

កំពុងប្រកបដោយវ័យដ៏ចំរើន ដែលជាបឋមវ័យ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មិនឈ្មោះថាមានសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរានោះទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ ឮហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

(២១៥) បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ មនុស្សនោះពិចារណាឃើញច្បាស់ថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញមានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ថែមទាំង អាត្មាអញមិនងាយនឹងធ្វើភោគៈ ដែលមិនទាន់បានឲ្យបានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលបានហើយ ឲ្យបានចំរើនឡើងផង បើដូច្នោះគួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ មនុស្សនោះ ជួបប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិនោះហើយ ក៏កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន នេះហៅថាសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ ។ ចំណែកខាងព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន

ឯតរហិ អប្បាពាធោ អប្បាតង្កោ សមវេបាកិនិយា គហណិយា សមន្នាគតោ នាតិសីតាយ នាច្ចុណ្ហាយ តំ ភោតោ រដ្ឋបាលស្ស ព្យាធិបារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កឹ ភវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។

(២០៨) កតមញ្ច ភោ រដ្ឋបាល ភោគបារិជុញ្ញំ ។ ឥធ ភោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចោ អឌ្ឍោ ហោតិ មហទ្ធនោ មហាភោគោ តស្ស តេ ភោគា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អហំ ខោ បុព្វេ អឌ្ឍោ អហោសឹ មហទ្ធនោ មហាភោគោ តស្ស មេ តេ ភោគា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ គតា ន ខោ បន មយា សុករំ អនធិគតេ វា ភោគេ អធិគន្តុំ អធិគតេ វា ភោគេ(១) ផាតឹ កាតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ

---

១ ឱ. អនធិគតា វា ភោគា អធិគន្តុំ អធិគតា វា ភោគា ។ ម. អនធិគតំ ... ភោគំ ។

ឥឡូវនេះ គ្មានអាពាធ ឥតទុក្ខ ប្រកបដោយគហណីធាតុ គឺកម្មជ-តេជោធាតុ(១)កំពុងឲ្យផលស្មើ គឺមិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិនោះទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន បានដឹង បានឃើញ ឬបានឮអ្វីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[២០៥] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាមនុស្សស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន តែភោគៈទាំងនោះ របស់អ្នកនោះ ក៏ដល់នូវការអស់រលីងទៅ ដោយលំដាប់ ។ អ្នកនោះពិចារណាឃើញថា អាត្មាអញ ធ្លាប់ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើនមកអំពីមុនហើយ តែភោគៈទាំងនោះរបស់អាត្មាអញនោះ បានដល់នូវការអស់រលីងទៅ ដោយលំដាប់ហើយ ថែមទាំងអាត្មាអញមិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលមិនទាន់បាន ឲ្យបានដោយងាយឡើយផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលបានហើយ ឲ្យចំរើនឡើងបានផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ អ្នកនោះ បួស

---

១ ភ្លើងធាតុ ដែលកើតអំពីកម្ម ។

តេន ភោគបារិជុញ្ញេន សមន្នាគតោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ ភោ រដ្ឋបាល ភោគបារិជុញ្ញំ ភវំ ខោ បន រដ្ឋបាលោ ឥមស្មិំយេវ ថុល្លកោដ្ឋិតេ អគ្គកុលិកស្ស បុត្តោ តំ ភោតោ រដ្ឋបាលស្ស ភោគបារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កឹ ភវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។

(២០៦) កតមញ្ច ភោ រដ្ឋបាល ញាតិបារិជុញ្ញំ ។ ឥធ ភោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចស្ស ពហូ ហោន្តិ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា តស្ស តេ ញាតកា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ គច្ឆន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ មមំ ខោ បុព្វេ ពហូ អហេសុំ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា តស្ស មេ តេ(១) ញាតកា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ គតា ន ខោ បន មយា សុករំ អនធិគតេ វា ភោគេ អធិគន្តុំ អធិគតេ វា ភោគេ ផាតឹ កាតុំ យន្នូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។

១ ម. តេតិ បទំ នត្ថិ ។

ប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យភោគៈនោះហើយ ក៏កោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋ-បាលដ៏ចំរើន នេះហៅថា សេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ ។ ចំណែកព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ជាកូនអ្នកមានត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគមនេះឯង ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មិនឈ្មោះថា មានសេចក្តីសាបសូន្យភោគៈទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ ឮហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[២០៦] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យញាតិតើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ មានពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតច្រើន ជនជាញាតិទាំងនោះរបស់អ្នកនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីព្រាត់ប្រាសទៅដោយលំដាប់ ។ អ្នកនោះពិចារណាឃើញច្បាស់ថា ពីដើម អាត្មាអញមានពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតច្រើន តែពួកជនជាញាតិទាំងនោះរបស់អាត្មាអញនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីព្រាត់ប្រាសទៅដោយលំដាប់ ថែមទាំងអាត្មាអញ មិនងាយនឹងធ្វើភោគៈ ដែលមិនទាន់បានឲ្យបានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈ ដែលបានហើយឲ្យចំរើនឡើងបានផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

សោ តេន ញាតិបារិជុញ្ញេន សមន្នាគតោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ ភោ រដ្ឋបាល ញាតិបារិជុញ្ញំ ។ ភោតោ ខោ បន រដ្ឋបាលស្ស ឥមស្មឹយេវ ថុល្លកោដ្ឋិតេ ពហូ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភោតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិបារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កឹ ភវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។ ឥមានិ ខោ(១) រដ្ឋបាល ចត្តារិ បារិជុញ្ញានិ យេហិ បារិជុញ្ញេហិ សមន្នាគតា ឥធេកច្ចេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ ។ តានិ ភោតោ រដ្ឋបាលស្ស នត្ថិ ។ កឹ ភវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោតិ ។

(២០៧) អត្ថិ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ ធម្មុទ្ទេសា ឧទ្ទិដ្ឋា យេ មយំ(២) ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច

១ ឱ. ម. ខោ ភោ រដ្ឋបាល ។ ២ ឱ យេ អហំ ។

អ្នកនោះចួបប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យញាតិនោះ កំកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន នេះហៅថា សេចក្តីសាបសូន្យញាតិ ។ ចំណែកព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មានពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតច្រើនក្នុងថុល្លកោដ្ឋិតនិគមនេះឯង ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មិនឈ្មោះថាមានសេចក្តីសាបសូន្យញាតិទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ ឭឮអ៊ីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីសាបសូន្យទាំង ៤ យ៉ាងនេះហើយ ជាហេតុឲ្យមនុស្សក្នុងលោកនេះ ដែលចួបប្រទះហើយតែងកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើនមិនមានសេចក្តីសាបសូន្យទាំងនោះទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើនដឹងហើយ ឃើញហើយ ឭឮអ៊ីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

(២០៧) ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ មានធម្មុទ្ទេស ៤ ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយ ដែលអាត្មាភាព បានដឹងផង ឃើញផង ឮហើយផង ទើបចេញ

អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឧបនីយតិ លោកោ អទ្ធុវោតិ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន បឋមោ ធម្មុទ្ទេសោ ឧទ្ទិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ អតាណោ លោកោ អនភិស្សរោតិ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ទុតិយោ ធម្មុទ្ទេសោ ឧទ្ទិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ គមនីយន្តិ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន តតិយោ ធម្មុទ្ទេសោ ឧទ្ទិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចតុត្ថោ ធម្មុទ្ទេសោ ឧទ្ទិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ។

ចាកផ្ទះទៅបួស ។ ធម្មុទ្ទេស ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ ធម្មុទ្ទេសទី ១ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរានាំចូលទៅ (រកមរណៈ) ដូច្នេះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហារាជ ធម្មុទ្ទេសទី ២ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមិនមានគ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹងឡើយ ដូច្នេះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហារាជ ធម្មុទ្ទេសទី ៣ ព្រះមានបុណ្យព្រះអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិនមានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួង ដូច្នេះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហារាជ ធម្មុទ្ទេសទី ៤ ព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមានតែសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត សុទ្ធតែជាខ្ញុំរបស់តណ្ហា ដូច្នេះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

ឥមេ ខោ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ចត្តារោ ធម្មុទ្ទេសា ឧទ្ទិដ្ឋា យមហំ(១) ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោតិ ។

(២០៨) ឧបនីយតិ លោកោ អទ្ធុវោតិ ខោ ភោ រដ្ឋបាល អាហ ឥមស្ស បន ភោ រដ្ឋបាល ភាសិតស្ស កថំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ អហោសិ ត្វំ វីសតិវស្សុទ្ទេសិកោបិ បណ្ណវីសតិវស្សុទ្ទេសិកោបិ ហត្ថិស្មឹបិ កតាវី អស្សស្មឹបិ កតាវី រថស្មឹបិ កតាវី ធនុស្មឹបិ កតាវី ថរុស្មឹបិ កតាវី ឩរុពលី ពាហុពលី អលមត្តោ សង្គាមាវចរោតិ ។ អហោសិមហំ(២) ភោ រដ្ឋបាល វីសតិវស្សុទ្ទេសិកោបិ បណ្ណវីសតិវស្សុទ្ទេសិកោបិ ហត្ថិស្មឹបិ កតាវី អស្សស្មឹបិ កតាវី រថស្មឹបិ កតាវី ធនុស្មឹបិ កតាវី ថរុស្មឹបិ កតាវី ឩរុពលី

១ ម. យេ អហំ ។ ២ ម. អហោសិ អហំ ។

បពិត្រមហារាជ ធម្មុទ្ទេសទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ដែលព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយ ជាធម៌ដែលអាត្មាភាពបានដឹង បានឃើញ បានស្តាប់ ហើយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

[២០៨] ព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់សួរថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សំដែងថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវដឹកនាំចូលទៅ (រកមរណៈ) បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ។ ថ្វាយព្រះពរមហារាជ កាលដែលមហាបពិត្រមានព្រះជន្មចូលក្នុងរវាង ២០ ឆ្នាំផង គ្រប់ ២០ ឆ្នាំហើយផង បានស្ទាត់ខាងវិជ្ជាដំរីផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាសេះផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជារថផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាធ្នូផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាដងដាវផង បរិបូណ៌ដោយកំឡាំងព្រះឧរូ (ភ្លៅ) បរិបូណ៌ដោយកំឡាំងព្រះពាហុ (ដើមដៃ) អង់អាចចុះសង្គ្រាមបាន តើព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីក្នុងពេលនោះថាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន កាលដែលខ្ញុំមានអាយុចូលក្នុងរវាង ២០ ឆ្នាំផង គ្រប់ ២០ ឆ្នាំហើយផង បានស្ទាត់ខាងវិជ្ជាដំរីផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាសេះផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជារថផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាធ្នូផង ស្ទាត់ខាងវិជ្ជាដងដាវផង មានកំឡាំង

ពាហុពលី អលមត្តោ សង្គាមាវចរោ អប្បេកទាហំ ភោ រដ្ឋបាល ឥទ្ធិមា(១) មញ្ញេ ន អត្តនោ ពលេន សមសមំ សមនុបស្សាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឯវមេវ ត្វំ ឯតរហិបិ(២) ឩរុពលី ពាហុពលី អលមត្តោ សង្គាមាវចរោតិ ។ នោ ហិទំ ភោ រដ្ឋបាល ឯតរហិ ជិណ្ណោ វុឌ្ឍោ មហល្លកោ អទ្ធគតោ វយោអនុប្បត្តោ អសីតិកោ មេ(៣) វយោ វត្តតិ អប្បេកទាហំ ភោ រដ្ឋបាល ឥធ បាទំ ករិស្សាមីតិ អញ្ញេនេវ បាទំ ករោមីតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ ឧបនីយតិ លោកោ អទ្ធុវោតិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោតិ ។

---

១ ឱ. ឥទ្ធិមាវ មញ្ញតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯតរហិ ។ ៣ ឱ. ម. មេតិ បទំ ន ទិស្សតិ ។

ក្តៅ មានកំឡាំងដៃ អង្គអាចចុះសង្គ្រាមបាន បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ជួនកាលខ្ញុំសំគាល់ហាក់ដូចជាអ្នកមានឫទ្ធិ មិនសំគាល់ឃើញអ្នកណាថា ស្មើដោយកំឡាំងរបស់ខ្ញុំបាន ។ មហាបពិត្រ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយកំឡាំងព្រះឧរុ បរិបូណ៌ដោយកំឡាំងព្រះពាហុ អង្គអាចចុះសង្គ្រាមបាន ដូចកាលពីដើមយ៉ាងនោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ហេតុនោះមិនដូច្នោះទេ ឥឡូវនេះខ្ញុំជរាហើយ ចំរើនដោយវ័យចាស់ មានអាយុច្រើន ដល់នូវសេចក្តីថមថយដោយលំដាប់ វ័យខ្ញុំដល់ ៨០ ឆ្នាំប្លាយហើយ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ជួនកាលខ្ញុំគិតថា នឹងជាន់ត្រង់នេះ ខ្ញុំត្រឡប់ជាជាន់កន្លែងឯទៀតវិញ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរានាំចូលទៅ (រកមរណៈ) នេះឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅដល់ហេតុនោះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹង បានឃើញ បានឮ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

អច្ឆរិយំ ភោ រដ្ឋបាល អព្ភុតំ ភោ រដ្ឋបាល យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ(១) តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឧបនីយតិ លោកោ អទ្ធុវោតិ ឧបនីយតិ ហិ ភោ រដ្ឋបាល លោកោ អទ្ធុវោ សំវិជ្ជន្តេ ខោ ភោ រដ្ឋបាល ឥមស្មិំ រាជកុលេ ហត្ថិកាយាបិ អស្សកាយាបិ រថកាយាបិ បត្តិកាយាបិ យេ អម្ហាកំ អាបទាសុ បរិយោទាយ វត្តិស្សន្តិ ។

[២០៩] អតាណោ លោកោ អនភិស្សរោតិ ភវំ រដ្ឋបាលោ អាហ ឥមស្ស បន ភោ រដ្ឋបាល ភាសិតស្ស កថំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ អត្ថិ តេ កោចិ អនុសាយិកោ អាពាធោតិ ។ អត្ថិ មេ ភោ រដ្ឋបាល អនុសាយិកោ អាពាធោ(២) អប្បេកទា មំ ភោ រដ្ឋបាល មិត្តា-មច្ចា ញាតិសាលោហិតា បរិវារេត្វា ឋិតា ហោន្តិ

---

១ ឱ. ម. សុភាសិតំ ចិទំ ។ ២ ឱ. វាតាពាធោ ។

បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ហេតុដែលមិនដែលកើត លោតែកើតបាន ពាក្យថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរានាំចូលទៅ (រកមរណៈ) ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ទ្រង់ត្រាស់ហើយនេះ ប្រាកដជាទ្រង់សំដែងត្រូវពិតហើយ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរានាំចូលទៅ (រកមរណៈ) ពិតមែន បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន តែក្នុងរាជត្រកូលនេះ មានពួកពលដំរីផង ពួកពលសេះផង ពួកពលរថផង ពួកពលថ្មើរជើងផង ចាំការពារសេចក្តីអន្តរាយដល់ខ្ញុំដែរ ។

(២០៩) ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើនសំដែងថា សត្វលោកមិនមានគ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹង បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រះអង្គធ្លាប់មានអាពាធ ទាល់តែផ្ទំដាបលើទីបន្ទំខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ខ្ញុំធ្លាប់មានអាពាធ ទាល់តែដាបនៅលើបន្ទំដែរ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ជួនណាពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិត ឈរហោមរោមខ្ញុំនិយាយថា

ឥទានិ រាជា កោរព្យោ កាលំ ករិស្សតិ ឥទានិ រាជា កោរព្យោ កាលំ ករិស្សតីតិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ មហារាជ លភសិ ត្វំ តេ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ អាយន្តុ មេ ភោន្តោ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា សព្វេវ សន្តា ឥមំ វេទនំ សំវិភជថ(១) យថាហំ លហុកតរិកំ(២) វេទនំ វេទិយេយ្យន្តិ ឧទាហុ ត្វំយេវ វេទនំ វេទិយសីតិ ។ នាហំ ភោ រដ្ឋបាល លភាមិ តេ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិតេ(៣) សព្វេវ សន្តា ឥមំ វេទនំ សំវិភជថ យថាហំ លហុកតរិកំ វេទនំ វេទិយេយ្យន្តិ អថខោ អហមេវ តំ វេទនំ វេទិយាមីតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ អត្តាណោ លោកោ អនភិស្សរោតិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោតិ ។ អច្ឆរិយំ ភោ រដ្ឋបាល អព្ភុតំ ភោ រដ្ឋបាល

---

១ ម. សំវិភជេថ ។ ២ ម. លហុកំ តរិកំ ។ ៣ ឱ. ម. ឥតោ បរំ អាយន្តុ មេ ភោន្តោ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតាតិ ទិស្សន្តិ ។

ព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់នឹងទិវង្គតឥឡូវនេះ ព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់នឹងទិវង្គត ឥឡូវនេះ ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រះអង្គបានពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតទាំងនោះ ដោយការអង្វរឲ្យជួយថា ពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតដ៏ចំរើន របស់អញ ចូរនាំគ្នាមក សូមឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នា រំលែកយកវេទនានោះ ដែលជាហេតុឲ្យខ្ញុំសោយវេទនាបានស្រាលបន្តិចដូច្នេះដែរឬ ឬក៏ព្រះអង្គសោយវេទនាតែមួយព្រះអង្គឯងទេ ៗ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ខ្ញុំមិនបានពួកមិត្រ អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតទាំងនោះ ដោយសេចក្តីអង្វរថា សូមឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នា រំលែកយកវេទនានេះ ដែលជាហេតុឲ្យខ្ញុំបានសោយវេទនាស្រាលបន្តិច ដូច្នេះទេ មានតែខ្ញុំត្រូវសោយវេទនានោះតែឯងប៉ុណ្ណោះ ៗ បពិត្រមហារាជ ត្រង់ពាក្យថា សត្វលោកឥតមានគ្រឿងការពារ ឥតទីពឹង នេះឯង ដែលព្រះមានភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដៅយកហេតុនោះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹង បានឃើញ បានឮហើយ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ៗ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ហេតុដែលមិនដែលកើត ហោតែកើតបាន

យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន អតាណោ លោកោ អនភិស្សរោតិ អតាណោ ហិ ភោ រដ្ឋបាល លោកោ អនភិស្សរោ សំវិជ្ជតិ ខោ ភោ រដ្ឋបាល ឥមស្មឹ រាជកុលេ បហុតំ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ ភូមិគតញ្ច វេហាសគតញ្ច (១) ។

(២១០) អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ គមនីយន្តិ កិំ រដ្ឋបាលោ អាហ ឥមស្ស បន ភោ រដ្ឋបាល ភាសិតស្ស កថំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ មហារាជ យថា ត្វំ ឯតរហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេសិ លច្ឆសិ ត្វំ (២) បរត្ថាបិ ឯវមេវាហំ ឥមេហេវ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេមីតិ ឧទាហុ អញ្ញេ ឥមំ ភោគំ បដិបជ្ជិស្សន្តិ ត្វំ បន យថាកម្មំ គមិស្សសីតិ ។ យថាហំ ភោ រដ្ឋបាល ឯតរហិ

---

១ ម. វេហាសដ្ឋញ្ច ។ ២ ម. ត្វំ ន ទិស្សតិ ។

ពាក្យថា សត្វលោក មិនមានគ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹង ដែលព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ ពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ព្រោះថាសត្វលោក មិនមានគ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹងពិតមែន បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន តែក្នុងរាជត្រកូលនេះ មានមាសប្រាក់ច្រើន តាំងនៅលើផែនដីខ្លះ តាំងនៅលើឆ្មើរខ្លះដែរ ៗ

(២១០) ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សំដែងថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិនមានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ៗ បពិត្រព្រះរាជសម្ភារ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ៗ ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គបានឆ្អែតស្កប់ស្កល់គ្រប់សព្វ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ យ៉ាងណា តទៅលោកខាងមុខទៀត ព្រះអង្គនឹងបានដូចបំណងថា អាត្មាអញ គង់បានឆ្អែតស្កប់ស្កល់សព្វគ្រប់ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥នេះឯង យ៉ាងនោះទៀតដែរឬ ឬក៏ពួកជនដទៃនឹងគ្រប់គ្រងភោគសម្បត្តិនេះ (ជំនួស) បំណែកព្រះអង្គនឹងទ្រង់ស្តេចទៅតាមយថាកម្ម ៗ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ឥឡូវខ្ញុំបាន

បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេមិ តាហំ លច្ឆាមិ បរត្ថាបិ ឯវមេវាហំ ឥមេហេវ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតោ សមង្គីភូតោ បរិចារេមីតិ អថខោ អញ្ញេ ឥមំ ភោគំ បដិបជ្ជិស្សន្តិ អហំ បន យថាកម្មំ គមិស្សាមីតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ គមនីយន្តិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោតិ ។ អច្ឆរិយំ ភោ រដ្ឋបាល អព្ភុតំ ភោ រដ្ឋបាល យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ គមនីយន្តិ អស្សកោ ហិ ភោ រដ្ឋបាល លោកោ សព្វំ បហាយ គមនីយំ ។

ឆ្អែតស្កប់ស្កល់សព្វគ្រប់ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង៥ យ៉ាងណា ដល់ទៅខាងមុខ ខ្ញុំនឹងមិនបានដូចបំណងថា ខ្ញុំគង់បានឆ្អែតស្កប់ស្កល់សព្វគ្រប់ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ នេះឯងយ៉ាងនោះទៀតទេ តាមពិត ពួកជនដទៃ គ្រប់គ្រងភោគសម្បត្តិ (ជំនួស) ចំណែកខាងខ្ញុំនឹងទៅតាមយថាកម្ម ។ បពិត្រមហារាជ ត្រង់ពាក្យថា សត្វលោកសុទ្ធតែគ្មានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងអស់ នេះឯងដែលព្រះមានបុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅយកហេតុនោះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងផង បានឃើញផង បានឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ហេតុដែលមិនដែលកើត លោតែកើតបាន ពាក្យថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិនមានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅ ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ ពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ព្រោះថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិនមានអ្វី ជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅមែន ។

(២១១) ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ យំ រដ្ឋបាលោ អាហ ឥមស្ស បន ភោ រដ្ឋបាល ភាសិតស្ស កថំ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ផីតំ កុរុំ អជ្ឈាវសសីតិ ។ ឯវំ ភោ រដ្ឋបាល ផីតំ កុរុំ អជ្ឈាវសាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ តេ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ សទ្ធាយិកោ បច្ចយិកោ ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ យគ្ឃេ មហារាជ ជានេយ្យាសិ អហំ អាគច្ឆាមិ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ តត្ថទ្ទសំ មហន្តំ ជនបទំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច ពហុជនំ អាកិណ្ណមនុស្សំ ពហូ តត្ថ ហត្ថិកាយា អស្សកាយា រថកាយា បត្តិកាយា ពហុ តត្ថ ទន្តាជិនំ ពហុ តត្ថ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ អកតញ្ចេវ កតញ្ច ពហុ តត្ថ ឥត្ថីបរិគ្គហោ សក្កា ច តាវត្តកេន ពលេន អភិវិជិនិតុំ អភិវិជិន[1] មហារាជាតិ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។

១ ម. អភិវិជិនាតិ ន ទិស្សតិ ។

(៦១១) ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សំដែងថា សត្វលោកសុទ្ធតែមានសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត ជាខ្ញុំនៃតណ្ហា បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ព្រះអង្គគ្រប់គ្រងដែនកុរុ ដែលជាដែនស្តុកស្តម្ភហើយឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ខ្ញុំគ្រប់គ្រងដែនកុរុដែលជាដែនស្តុកស្តម្ភមែន ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសរបស់ព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ដែលគួរជឿពាក្យ គួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន មកអំពីទិសខាងកើត ។ បុរសនោះចូលមកគាល់ព្រះអង្គ ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះអង្គជ្រាប ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងមកអំពីទិសខាងកើត បានឃើញជនបទធំក្នុងទិសនោះ ជាជនបទមាំមួន ស្តុកស្តម្ភ មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ក្នុងជនបទនោះ មានពួកពលដំរី ពលសេះ ពលរថ និងពលថ្មើរជើងជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះមានភ្លុកនឹងស្បែកជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានមាសប្រាក់ដែលគេមិនទាន់ធ្វើខ្លះ ធ្វើរួចហើយខ្លះជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះមានបរិវារស្ត្រីជាច្រើន ព្រះអង្គអាចនឹងចាប់យកបាន ដោយកំឡាំងពលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គចាប់យក តើព្រះអង្គនឹងធ្វើជនបទនោះដូចម្តេច ។

តម្បិ មយំ ភោ រដ្ឋបាល អភិវិជ្ជិយ អជ្ឈាវសេយ្យាមាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ តេ(១) បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ បច្ឆិមាយ ទិសាយ... ឧត្តរាយ ទិសាយ... ទក្ខិណាយ ទិសាយ... បរសមុទ្ទតោ(២) សទ្ធាយិកោ បច្ចយិកោ ។ សោ តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ យគ្ឃេ មហារាជ ជានេយ្យាសិ អហំ អាគច្ឆាមិ បរសមុទ្ទតោ តត្ថទ្ទសំ មហន្តំ ជនបទំ ឥទ្ធញ្ចេវ ផីតញ្ច ពហុជនំ អាកិណ្ណមនុស្សំ ពហូ តត្ថ ហត្ថិកាយា អស្សកាយា រថកាយា បត្តិកាយា ពហុ តត្ថ ទន្តាជិនំ ពហុ តត្ថ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ អកតញ្ចេវ កតញ្ច ពហុ តត្ថ ឥត្ថីបរិគ្គហោ សក្កា ច តាវត្តកេន ពលមត្តេន អភិវិជិនិតុំ អភិវិជិន មហារាជាតិ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។ តម្បិ មយំ ភោ រដ្ឋបាល អភិវិជ្ជិយ អជ្ឈាវសេយ្យាមាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ

---

១ ម. តេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បារសមុទ្ទតោ ។

បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ខ្ញុំត្រូវតែច្បាំងដណ្ដើមយកជនបទនោះ មកគ្រប់គ្រងឲ្យបាន ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច បុរសរបស់ព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ដែលគួរជឿពាក្យ គួរស្ដាប់ពាក្យបាន មកអំពីទិសខាងលិច... អំពីទិសខាងជើង... អំពីទិសខាងត្បូង... អំពីប្រទេសខាងនាយសមុទ្រ ។ បុរសនោះ ចូលមកគាល់ព្រះអង្គ ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងមក អំពីប្រទេសខាងនាយសមុទ្រ បានឃើញជនបទធំនៅក្បែរសមុទ្រនោះ ជាជនបទស្ដុកស្ដម្ភមាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ក្នុងជនបទនោះមានពលដំរី ពលសេះ ពលរថ នឹងពលថ្មើរជើងច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានភ្លុកនឹងស្បែកច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានមាសប្រាក់ដែលគេរចនាហើយខ្លះ មិនទាន់រចនាខ្លះជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះមានបរិវារស្ត្រីច្រើន ព្រះអង្គអាចច្បាំងយក ដោយពលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គច្បាំងយក តើព្រះអង្គនឹងធ្វើជនបទនោះ ដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ខ្ញុំត្រូវតែច្បាំងដណ្ដើមយកជនបទនោះ គ្រប់គ្រងឲ្យបាន ។ ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យ

តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សត្ថាយ ភាសិតំ ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោតិ ។ អច្ឆរិយំ ភោ រដ្ឋបាល អព្ភុតំ ភោ រដ្ឋបាល យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន ឩនោ លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ ឩនោ ហិ ភោ រដ្ឋបាល លោកោ អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ ។

[២១២] ឥទមវោច អាយស្មា[1] រដ្ឋបាលោ ឥទំ វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច

បស្សាមិ លោកេ សធនេ មនុស្សេ
លទ្ធាន វិត្តំ ន ទទន្តិ មោហា
លុទ្ធា[2] ធនំ សន្និចយំ ករោន្តិ
ភិយ្យោ ច[3] កាមេ អភិបត្ថយន្តិ

១ ឱ. ឥទមវោចាយស្មា ។ ២ ម. លទ្ធា ។ ៣ ឱ. ម. វ ។

ថា សត្វលោកសុទ្ធតែខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត ជាខ្ញុំនៃតណ្ហា នេះឯងដែលព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅយកហេតុនោះ ដែលអាត្មាភាពបានដឹងបានឃើញ បានឮហើយចេញចាកផ្ទះមកបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន មិនដែលមានឡើយពាក្យដែលថា សត្វលោក សុទ្ធតែមានសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែតសុទ្ធតែជាខ្ញុំនៃតណ្ហា ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចំរើន ព្រោះថាសត្វលោកសុទ្ធតែមានសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត សុទ្ធតែជាខ្ញុំនៃតណ្ហាមែន ។

(២១២) ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានសំដែងធម្មុទ្ទេសនេះ លុះសំដែងធម្មុទ្ទេសនេះរួចហើយ ទើបបានសំដែងគាថាព័ន្ធនេះតទៅទៀតថា

អាត្មាភាពឃើញ ពួកមនុស្សអ្នកមានទ្រព្យក្នុងលោក បាន
ទ្រព្យគាប់ចិត្តហើយ មិនឲ្យ(ទាន) ព្រោះតែសេចក្តីវង្វេង
រមែងធ្វើនូវការសន្សំ ព្រោះជាប់ចំពាក់នឹងទ្រព្យ រឹងរឹត
តែប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយ ឲ្យក្រៃលែងទៅទៀត ព្រះ

រាជា បសយ្ហ(១) បឋវឹ វិជិត្វា
សសាគរន្តំ មហិមាវសន្តោ
ឱរំ សមុទ្ទស្ស អតិត្តរូបោ
បារំ សមុទ្ទស្សបិ បត្ថយេថ
រាជា ច អញ្ញេ ច ពហូ មនុស្សា
អវីតតណ្ហា មរណំ ឧបេន្តិ
ឩនាវ ហុត្វាន ជហន្តិ ទេហំ
កាមេហិ លោកម្ហិ នហត្ថិ តិត្តិ
កន្ទន្តិ នំ ញាតិ បកីរិយំ(២) កេសេ
អហោ វតានោ(៣) អមរាតិ ចាហុ
វត្ថេន នំ បារុតំ នីហរិត្វា
ចិតំ សមាទាយ តតោ ឌហន្តិ
សោ ឌយ្ហតិ(៤) សូលេហិ តុជ្ជមានោ
ឯកេន វត្ថេន បហាយ ភោគេ
ន មិយ្យមានស្ស ភវន្តិ តាណា
ញាតី ច មិត្តា អថវា សហាយា.

---

១ ឱ. បសយ្ហា ។ ២ ឱ. ញាតី បកិរិយ ។ ម. ញាតី បកិរយ ។ ៣ ឱ. វតាទេ ។
៤ ម. ទយ្ហតិ ។

រាជាប្រាបប្រាម ឈ្មោះមនុស្សលើផែនដី ហើយគ្រប់គ្រងសម្បត្តិលើផែនដី មានសមុទ្រជាទីបំផុត នៅតែមិនស្កប់នឹងប្រទេសខាងក្រោយសមុទ្រ តែងប្រាថ្នានូវប្រទេសខាងនាយសមុទ្រទៀត ព្រះរាជាក្តី មនុស្សទាំងឡាយដទៃច្រើនក្តី តែមិនទាន់អស់តណ្ហាហើយ រមែងចូលទៅកាន់សេចក្តីស្លាប់ មានសភាពជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វះខាត តែងមិនលះបង់នូវកងកាយឡើយ ឈ្មោះថាសេចក្តីឆ្អែតឆ្អន់ដោយកាមទាំងឡាយ រមែងមិនមានក្នុងលោកជាដាច់ខាត ពួកញាតិ រំសាយសក់ទាំងឡាយ ហើយកន្ទក់កន្ទេញ នឹងអ្នកស្លាប់នោះថា ឱហ្ន៎ញាតិយើងស្លាប់ហើយ យកបុគ្គលស្លាប់នោះ ដែលរុំដោយសំពត់ នាំទៅដល់ជើងថ្ករហើយដុត ក្នុងទីនោះ បុគ្គលស្លាប់នោះ លះបង់ភោគៈទាំងឡាយ នៅតែសំពត់មួយ ត្រូវគេចាក់ដោយឈើសូល៍ ត្រូវភ្លើងឆេះ គ្រឿងការពារទាំងឡាយរមែងមិនមានដល់បុគ្គលស្លាប់ទេ មានតែពួកញាតិមិត្រ ឬ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ និគមគាថា

យា ទាយាទកា តស្ស ធនំ ហរន្តិ
សត្តោ បន គច្ឆតិ យេន កម្មំ
ន មិយ្យមានំ ធនមន្វេតិ កិញ្ចិ
បុត្តា ច ទារា ច ធនញ្ច រដ្ឋំ
ន ទីឃមាយុំ លភតេ ធនេន
ន ចាបិ វិត្តេន ជរំ វិហន្តិ
អប្បកញ្ចិទំ ជីវិតមាហុ[1] ធីរា
អសស្សតំ វិប្បរិណាមធម្មំ
អឌ្ឍា ទលិទ្ទា ច ផុសន្តិ ផស្សំ
ពាលោ ច ធីរោ ច តថេវ ផុដ្ឋោ
ពាលោ ហិ ពាល្យា វធិតោវ[2] សេតិ
ធីរោ ច[3] ន វេធតិ ផស្សផុដ្ឋោ
តស្មា ហិ បញ្ញា ច ធនេន សេយ្យា
យាយ វោសានំ ឥធាធិគច្ឆតិ[4]
អព្យាសិតត្តា[5] ហិ ភវាភវេសុ
បាបានិ កម្មានិ ករោន្តិ មោហា

---

១ ឱ. អប្បំ ហិទំ ជីវិតំ អាហុ ។ ម. អប្បញ្ហិតំ ជីវិតមាហុ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ វិធិតោ ភតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. វ ។ ៤ ឱ. វោសានំ ឥធាធិគច្ឆតិ ។ ម. វោសានមិធា-ធិគច្ឆតិ ។ ៥ ឱ. អព្យោសិតត្តា ។

ពួកសំឡាញ់ជាទាយាទ(១) នាំយកទ្រព្យរបស់បុគ្គលស្លាប់នោះទៅ ចំណែកសត្វក៏ទៅតាមយថាកម្ម ទ្រព្យបន្តិចបន្តួចរមែងមិនទៅតាមបុគ្គលស្លាប់ឡើយ ពួកកូនប្រពន្ធ ទ្រព្យនិងដែន ក៏មិនជាប់តាមទៅទេ បុគ្គលមិនបានអាយុវែងព្រោះទ្រព្យទេ ទាំងមិនមែនលះបង់ជរាបាន ព្រោះទ្រព្យដែរ អ្នកប្រាជ្ញពោលថា ជីវិតនេះតិចពេកណាស់ មិនទៀងទាត់ មានសភាពប្រែប្រួលជាធម្មតា ពួកអ្នកស្តុកស្តម្ភក្តី អ្នកកំ-សត់ក្តី តែងពាល់ត្រូវនូវសម្ផស្សស្លាប់ ទាំងពាលទាំងប្រាជ្ញក៏ពាល់ត្រូវដូច្នោះដែរ តែថា មនុស្សពាល រមែងដេកទាំងតក់ស្លុត ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ បើទុកជាពាល់ត្រូវសម្ផស្សស្លាប់ ក៏មិនញាប់ញ័រឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបានដល់អរហត្តផលជាទីបំផុតកិច្ច ក្នុងលោកនេះដោយបញ្ញាណា បញ្ញានោះប្រសើរវិសេសជាងទ្រព្យ ព្រោះតែខ្លួនមិនទាន់ដល់កិច្ចជាទីបំផុត ពួកជនរមែងធ្វើអំពើអាក្រក់ក្នុងភពតូចនិងភពធំទាំងឡាយ ព្រោះតែសេចក្តីវង្វេង

---

១ អ្នកទទួលទ្រព្យមត៌ក ។

ឧបេតិ គព្ភញ្ច បរញ្ច លោកំ
សំសារមាបជ្ជ បរម្បរាយ
តស្សប្បបញ្ញោ អភិសទ្ទហន្តោ
ឧបេតិ គព្ភញ្ច បរញ្ច លោកំ
ចោរោ យថា សន្ធិមុខេ គហីតោ
សកម្មុនា ហញ្ញតិ បាបធម្មោ
ឯវំ បជា បេច្ច បរម្ហិ លោកេ
សកម្មុនា ហញ្ញតិ បាបធម្មោ
កាមា ហិ ចិត្រា មធុរា មនោរមា
វិរូបរូបេន មថេន្តិ ចិត្តំ
អាទីនវំ កាមគុណេសុ ទិស្វា
តស្មាហំ បព្ពជិតោម្ហិ រាជ
ទុមប្ផលានេវ បតន្តិ មាណវា
ទហរា ច វុឌ្ឍា ច សរីរភេទា
ឯតំ វិទិត្វា បព្ពជិតោម្ហិ រាជ
អបណ្ណកំ សាមញ្ញមេវ សេយ្យោតិ ។

រដ្ឋបាលសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

បុគ្គល រមែងចូលទៅកាន់គតិផង កាន់លោកខាងមុខផង ព្រោះដល់នូវការអន្ទោលទៅតៗគ្នា បុគ្គលអប្បប្រាជ្ញ ជឿបុគ្គលនោះ ក៏ចូលទៅកាន់គតិផង កាន់លោកខាងមុខផង ចោរកាន់ធម៌អាក្រក់ ដែលគេចាប់បាន ត្រង់កន្លែងទី-ត ត្រូវគេបៀតបៀន ព្រោះកម្មរបស់ខ្លួន តើយ៉ាងណា ពួកសត្វកាន់ធម៌អាក្រក់ លះលោកនេះទៅហើយ រមែងក្តៅក្រហាយ ព្រោះកម្មរបស់ខ្លួន ក្នុងលោកខាងមុខ យ៉ាងនោះដែរ ព្រោះតែកាមទាំងឡាយដ៏វិចិត្រ មានរសឆ្ងាញ់ នឹងជាទីរីករាយដល់ចិត្ត តែងញាំញីនូវចិត្ត ដោយសភាវៈផ្សេងៗ បពិត្រមហារាជ ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាភាព ឃើញទោសក្នុងកាមគុណទាំងឡាយហើយ បានជាបួស មនុស្សទាំងឡាយ ទាំងក្មេង ទាំងចាស់ លុះបែកធ្លាយសរីរៈហើយ រមែងជ្រុះចុះ ដូចជាផ្លែឈើទាំងឡាយ បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាព បានយល់ច្បាស់ នូវហេតុនេះថា សមណភាព ជាការប្រតិបត្តិមិនខុស ប្រសើរជាទីបំផុត ដូច្នេះបានជាបួស ។

ចប់ រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ មឃទេវសុត្តំ[១]

(២១៣) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា មិថិលាយំ វិហរតិ មឃទេវម្ពវនេ[២] ។ អថ ខោ ភគវា អញ្ញតរស្មឹ បទេសេ សិតំ បាត្វាកាសិ ។ អថ ខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភគវតោ សិតស្ស បាតុកម្មាយ ន អការណេន តថាគតា សិតំ បាតុករោន្តីតិ ។ អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណាមេត្វា ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភគវតោ សិតស្ស បាតុកម្មាយ ន អការណេន តថាគតា សិតំ បាតុករោន្តីតិ ។

---

១ ឱ. មខាទេវសុត្តំ ។ ម. មឃទេវសុត្តំ ។ ២ ឱ. មខាទេវម្ពវនេ ។ ម. មឃទេវ-អម្ពវនេ ។

មឃទេវសូត្រ ទី ៣

(៦១៣) ខ្ញុំបានស្ដាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ន(១) ជិតក្រុងមិថិលា ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ក្នុងប្រទេសមួយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានត្រិះរិះដូច្នេះថា ហេតុអ្វីហ្ន៎ បច្ច័យអ្វីហ្ន៎ បណ្ដាលឲ្យព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់មិនធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ដោយការឥតហេតុអ្វីឡើយ ។ ខណៈនោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុអ្វីហ្ន៎ បច្ច័យអ្វីហ្ន៎ បណ្ដាលឲ្យព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់មិនធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ដោយការឥតហេតុឡើយ ។

---

១ ព្រៃស្វាយរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះនាម មឃទេវៈ ។

[២១៤] ភូតបុព្វំ អានន្ទ ឥមិស្សាយេវ មិថិលាយំ រាជា អហោសិ មឃទេវោ(១) នាម ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្ស ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មឃទេវោ ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន កប្បកំ អាមន្តេសិ យទា មេ សម្ម កប្បក បស្សេយ្យាសិ សិរស្មឹ បលិតានិ(២) ជាតានិ អថ មេ អារោចេយ្យាសីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បច្ចស្សោសិ ។ អទ្ទសា ខោ អានន្ទ កប្បកោ ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន រញ្ញោ មឃទេវស្ស សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ ទិស្វាន

---

១ ឱ. មខាទេវោ ។ ២ ឱ. ផលិតានិ ។

(២១៦) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ រឿងធ្លាប់មានមកហើយ ក្នុងនគរមិថិលានេះឯង មានព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមថា មឃទេវៈ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅក្នុងធម៌ ទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងចូលរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។ ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ទើបព្រះបាទមឃទេវរាជ ទ្រង់ត្រាស់ហៅខ្មាន់ព្រះកេសមកថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសសំឡាញ់ បើអ្នកឃើញសក់ស្កូវលើក្បាលរបស់អញ ក្នុងកាលណាហើយ អ្នកគប្បីប្រាប់អញ ក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសបានទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ទើបខ្មាន់ព្រះកេសបានឃើញសក់ស្កូវលើព្រះសិរ នៃព្រះបាទមឃទេវរាជ លុះឃើញ

រាជានំ មឃទេវំ ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ[១] ទេវស្ស ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ ផលិតានិ ជាតានីតិ ។ តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ ផលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា មម[២] អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បដិស្សុត្វា តានិ ផលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា រញ្ញោ មឃទេវស្ស អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ រាជា មឃទេវោ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមន្តាបេត្វា ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ មេ តាត កុមារ ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ ផលិតានិ ជាតានិ ភុត្តា ខោ បន មេ មានុសកា កាមា សមយោ ទិព្វេ កាមេ បរិយេសិតុំ ឯហិ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ រជ្ជំ បដិបជ្ជ អហំ បន កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ

---

១ ម. ខោ សម្ម ទេវ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. មមំ ។

ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះបាទមឃទេវរាជ ដូច្នេះថា ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសាស្កូវកើតលើព្រះសិរហើយ ។ ព្រះបាទមឃទេវរាជត្រាស់ថា ម្នាលខ្នាន់ព្រះកេសសំឡាញ់ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកដកសក់ស្កូវនោះ ដោយសណ្ឌាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃនៃអញមើល ។ ម្នាលអានន្ទ ខ្នាន់ព្រះកេស បានទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយបានដកសក់ស្កូវនោះដោយសណ្ឌាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមព្រះហស្ត នៃព្រះបាទមឃទេវរាជ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមឃទេវរាជទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកមួយ ដល់ខ្នាន់ព្រះកេស ហើយទ្រង់ឲ្យហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្តច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នេះថា ម្នាលកុមារកូន ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ដល់បិតាហើយ សក់ស្កូវក៏កើតមានលើក្បាលហើយមួយទៀត កាមដែលជារបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគស្កប់ស្កល់ហើយ ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ ម្នាលកុមារកូន កូនចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹងកោរសក់ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះបួសទៅ

តេនហិ តាត កុមារ យទា ត្វំ[១] បស្សេយ្យាសិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ អថ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យាសិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ[២] និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសិ យស្មឹ ខោ តាត កុមារ បុរិសយុគេ វត្តមានេ ឯវរូបស្ស កល្យាណស្ស វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តន្តាហំ[៣] តាត កុមារ ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

---

១ ឱ. ត្វម្បិ ។ ម. ឱ. ត្វំ ។ ២ ឱ វដ្តំ ។ ៣ ម. តស្មាហំ ។

កាន់ផ្នួស ម្នាលកុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្កូវ លើក្បាលក្នុងកាលណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកស្ងួយដល់ខ្នាន់ព្រះកេស ហើយប្រដៅនូវព្រះរាជកុមារដែលជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃ ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយជាងបិតាឡើយ ម្នាលកុមារកូន កាលបើគូនៃបុរស(១) ណាមានហើយ កល្យាណវត្តមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅបាន បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថាបុរសថោកថយ ។ ម្នាលកុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយនឹងកូនឯងយ៉ាងនេះថា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កុំកូនធ្វើជាបុរសថោកថយ ជាងបិតាឡើយ ។

១ បុរសដែលញុំាងវង្សត្រកូលឲ្យកើតនៅ ហៅថា គូនៃបុរសក្នុងទីនេះ ។

[២១៤] អថខោ អានន្ទ រាជា មឃទេវោ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិ ។ សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន[១] ផរិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ

---

១ ឱ. អព្យាបជ្ជេន ។

(២១៩) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទមឃទេវរាជ ទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយដល់ខ្ជាទ់ព្រះកេសស្រេចហើយ ទ្រង់ប្រដៅព្រះរាជកុមារជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃហើយ ទ្រង់កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះបួសមកកាន់ផ្នួស ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង ។ ព្រះបាទមឃទេវរាជនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង(១) មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវសភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម

---

១ បានដល់ទិសតូចទាំង ៤ គឺទិសឦសាន អគ្នេយ៍ និរតី ពាយព្យ ។

តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ រាជា ខោ បនានន្ទ មឃទេវោ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ កុមារកីឡិតំ កីឡិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឱបរជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ រជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ ។

(២១៦) អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ[១] មឃទេវស្ស បុត្តោ ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន កប្បកំ អាមន្តេសិ យទា មេ សម្ម កប្បក បស្សេយ្យាសិ

១ ម. រញ្ញោ អានន្ទ ។

និងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នៅសភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯព្រះបាទមឃទេវរាជ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួសប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះបាទមឃទេវរាជនោះ ចំរើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

[២១៦] ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ទើបបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជ ត្រាស់ហៅខ្មាន់ព្រះកេសមកថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសជាសំឡាញ់ បើអ្នកបានឃើញ

សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ អថ មេ[១] អារោចេយ្យាសីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តស្ស បច្ចស្សោសិ ។ អទ្ទសា ខោ អានន្ទ កប្បកោ ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តស្ស សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ ទិស្វាន[២] រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តំ ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ ទេវស្ស ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានីតិ ។ តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា មម អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តស្ស បដិស្សុត្វា តានិ បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តស្ស អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តោ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមន្តាបេត្វា

---

១ ម. ភោ ។ ២. ឱ. ទិស្វា ។

សក់ស្កូវលើក្បាលរបស់អញ ក្នុងកាលណាហើយ អ្នកគប្បីប្រាប់អញ ក្នុងកាលនោះ ៗ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសទទួលព្រះបន្ទូលនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ៗ ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ នឹងច្រើនពាន់ឆ្នាំ កន្លងទៅហើយ ខ្មាន់ព្រះកេសបានឃើញសក់ស្កូវ លើព្រះសិរនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជ លុះឃើញហើយទើបក្រាបទូលបុត្ត របស់ព្រះបាទមឃទេវរាជដូច្នេះថា ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសស្កូវក៏កើតលើព្រះសិរហើយ ៗ ព្រះរាជបុត្តត្រាស់ថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសជាសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរដកសក់ស្កូវនោះដោយសណ្ឌាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃអញមើល ៗ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសបានទទួលព្រះបន្ទូលនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយបានដកសក់ស្កូវនោះដោយសណ្ឌាសឲ្យស្រួល ដាក់លើម្រាមព្រះហស្តនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជ ៗ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ បុត្តនៃព្រះបាទមឃទេវរាជទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយឲ្យហៅព្រះរាជកុមារ

ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ មេ តាត កុមារ ទេវ-ទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ ភុត្តា ខោ បន មេ មានុសកា កាមា សមយោ ទិព្វេ កាមេ បរិយេសិតុំ ឯហិ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ រជ្ជំ បដិបជ្ជ អហំ បន កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសា-យានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ តេនហិ តាត កុមារ យទា ត្វម្បិ បស្សេយ្យាសិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ អថ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសា-យានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យាសិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិម-បុរិសោ អហោសិ យស្មឹ ខោ តាត កុមារ បុរិស-យុគេ វត្តមានេ ឯវរូបស្ស កល្យាណស្ស វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តន្តាហំ(១) តាត កុមារ ឯវំ វទាមិ

---

១ ម. តស្មាហំ ។

ជាបុត្តច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នេះថា ម្នាលកុមារកូន ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ដល់បិតាហើយ សក់ស្កូវក៏កើតមាន លើក្បាលហើយ មួយទៀតកាមដែលជារបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគស្កប់ស្កល់ហើយ ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ ម្នាលកុមារកូន កូនចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ម្នាលកុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្កូវកើតលើក្បាល ក្នុងកាលណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកស្ងួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយប្រដៅព្រះរាជកុមារដែលជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃ ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថាកល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយ ជាងបិតាឡើយ ម្នាលកុមារកូន កាលបើគូនៃបុរសណាមានហើយ កល្យាណវត្ត មានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅបាន បណ្ដាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថាបុរសថោកថយ ។ ម្នាលកុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយនឹងកូនឯងយ៉ាង

យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

(២១៧) អថខោ អានន្ទ រញ្ញោ មឃទេវស្ស បុត្តោ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិ ។ សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ

នេះជា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយ ជាងបិតាឡើយ ។

(៦១៧) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ បុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជ ព្រះរាជទានស្រុកសួយ ដល់ខ្ទង់ព្រះកេសស្រេចហើយ ប្រដៅព្រះរាជ-កុមារជាបុត្រច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃហើយ កោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះបួសមកកាន់ផ្នួស ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង ។ រាជបុត្តនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមទីងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។បេ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។បេ។ មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាង

តតិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខា-សហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ រញ្ញោ ខោ បនានន្ទ មឃទេវស្ស បុត្តោ ចតុរាសីតិ-វស្សសហស្សានិ កុមារកីឡិតំ កីឡិ ចតុរាសីតិ-វស្សសហស្សានិ ឧបរជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្ស-សហស្សានិ រជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្ម-វិហារេ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្ម-លោកូបគោ អហោសិ ។

(២១៨) រញ្ញោ ខោ បនានន្ទ មឃទេវស្ស បុត្តបបុត្តកា[១] តស្ស បរំបរា ចតុរាសីតិសហស្សានិ ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជឹសុ ។ តេ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរឹសុ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ

១ ម. បុត្តបបុត្តកាបិ ។

ក្រោមទីនឹងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯបុត្រនៃព្រះបាទមឃទេវរាជ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះរាជបុត្រនោះ ចំរើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

[៦១៨] ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯបុត្រនឹងនត្តា របស់ព្រះបាទមឃទេវរាជនោះ ត ៗ ព្រះវង្ស អស់ចំនួនប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់គណ ក៏កោរសក់ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣

តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហរឹសុ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា... មុទិតា-សហគតេន ចេតសា... ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរឹសុ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហរឹសុ ។ តេ[1] ចតុរាសីតិវស្ស-សហស្សានិ កុមារកីឡិតំ កីឡឹសុ ចតុរាសីតិវស្ស-សហស្សានិ ឧបរជ្ជំ ការេសុំ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សា-និ រជ្ជំ ការេសុំ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មិំ-យេវ មឃទេវម្ពវនេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតា ព្រហ្មចរិយំ ចរឹសុ ។ តេ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា

---

១ តេតិ បទំ ន កត្ថចិ ទិស្សតិ ។

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទីងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា... មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទីងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ កាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះ បួសមកកាន់ផ្នួស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង កំណត់ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ ចំរើនព្រហ្មវិហារ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មលោកូបគា អហេសុំ ។ និមិ តេសំ រាជា[1] បច្ឆិមកោ អហោសិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្ស ។

(២០៩) ភូតបុព្វំ អានន្ទ ទេវានំ តាវតឹសានំ សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិន្នានំ សន្និបតិតានំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ លាភា វត ភោ វិទេហានំ សុលទ្ធំ វត ភោ វិទេហានំ យេសំ និមិ រាជា ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្សាតិ ។

---

១ ឱ រាជានំ ។

តាំង ៤ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ បណ្ដាព្រះរាជាទាំងអម្បាលនោះ ព្រះបាទនិមិរាជ ជាស្ដេចក្រោយបង្អស់ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហា-រាជ ឋិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។

(២១៩) ម្នាលអានន្ទ រឿងនេះធ្លាប់មានមកហើយតើ ពាក្យជាបន្ទោះនេះ បានកើតឡើងដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ដែលអង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោងសុធម្មាថា អើហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅជាមានលាភ អើហ្ន៎ អត្តភាពជាមនុស្ស ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅបានដោយល្អ ព្រោះថា ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។

(២២០) អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវេ តាវតឹសេ អាមន្តេសិ ឥច្ឆេយ្យាថ នោ តុម្ហេ មារិសា និមិរាជានំ ទដ្ឋុន្តិ ។ ឥច្ឆាម មយំ មារិសា និមិរាជានំ ទដ្ឋុន្តិ ។ តេន ខោ បនានន្ទ[១] សមយេន និមិ រាជា តទហុបោសថេ បណ្ណរសេ សីសន្ហាតោ[២] ឧបោសថិកោ ឧបរិ បាសាទវរគតោ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ទេវេសុ តាវតឹសេសុ អន្តរហិតោ និមិស្ស រញ្ញោ សម្មុខេ[៣] បាតុរហោសិ ។ អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ និមឹ រាជានំ ឯតទវោច លាភា តេ មហារាជ សុលទ្ធំ តេ មហារាជ ទេវា មហារាជ តាវតឹសា សុធម្មាយំ សភាយំ កិត្តយមានរូបា សន្និសិន្នា លាភា វត ភោ វិទេហានំ សុលទ្ធំ វត ភោ វិទេហានំ យេសំ និមិ រាជា ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា

---

១ ឱ. អានន្ទសក្កោ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. សីសំ នហាតោ ។ ៣ ឱ. មុខេ ។ ម. បមុខេ ។

(២២០) ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា បានហៅពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមកថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចង់ឃើញព្រះបាទនិមិរាជឬទេ ។ ពួកទេវតាក្រាបទូលថា បពិត្រទ្រង់អ្នកនិទ្ទុក្ខ យើងទាំងឡាយចង់ឃើញព្រះបាទនិមិរាជដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះឯង ព្រះបាទនិមិរាជជំរះព្រះសិរ្ស ហើយរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃឧបោសថទី ១៥ ហើយចូលទៅកាន់ប្រាសាទដ៏ប្រសើរ គង់នៅក្នុងជាន់លើ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ក៏បាត់ខ្លួនអំពីពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ហើយមកប្រាកដចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះបាទនិមិរាជ ដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាទូវដៃដែលបត់ចូល ឬបត់នូវដៃដែលលាចេញដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា មានព្រះបន្ទូលពាក្យនេះ នឹងព្រះបាទនិមិរាជថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គពេញហៅជាមានលាភ បពិត្រមហារាជ អត្តភាពជាមនុស្ស ព្រះអង្គពេញហៅបានដោយល្អ បពិត្រមហារាជ ដ្បិតពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សបានអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយសរសើរ ក្នុងរោងសុធម្មាថា អើហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅជាមានលាភ អើហ្ន៎ អត្តភាពជាមនុស្សពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅបានដោយល្អ ព្រោះថា ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅក្នុង

ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្សាតិ ទេវា តេ មហារាជ តាវតឹសា ទស្សនកាមា តស្ស តេ អហំ មហារាជ សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ បហិណិស្សាមិ អភិរុហេយ្យាសិ មហារាជ ទិព្វំ យានំ អវិកម្បមានោតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អានន្ទ និមិ រាជា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ និមិស្ស រញ្ញោ អធិវាសនំ វិទិត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ និមិស្ស រញ្ញោ សម្មុខេ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវតឹសេសុ បាតុរហោសិ ។

(២២១) អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មាតលឹ សង្គាហកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម មាតលិ សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា

ធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនឹងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ នឹងទី ៨ នៃបក្ស ដូច្នេះ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីឃើញព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបញ្ជូនរថសម្រាប់ទឹមសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់មក ដើម្បីព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត គប្បីឡើងកាន់ទិព្វយាន ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទនិមិរាជ ទ្រង់ទទួលអញ្ជើញដោយតុណ្ហីភាព ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់ជ្រាបថាព្រះបាទនិមិរាជទទួលអញ្ជើញហើយ ក៏បំបាត់ខ្លួនអំពីទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះបាទនិមិរាជ ទៅប្រាកដក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សវិញ ដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញដូច្នោះ ។

[២២១] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា បានត្រាស់ហៅមាតលិទេវបុត្ត ជាអ្នកសង្គ្រោះមកថា ម្នាលមាតលិសំឡាញ់ អ្នកចូរមករៀបចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះ

និមឹ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេហិ អយន្តេ មហា-
រាជ សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ សក្កេន ទេវាន-
មិន្ទេន បេសិតោ អភិរុហេយ្យាសិ មហារាជ ទិព្វំ
យានំ អវិកម្បមានោតិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ អានន្ទ
មាតលិ សង្គាហកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស
បដិស្សុត្វា សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា
និមឹ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោច អយំ តេ
មហារាជ សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ សក្កេន
ទេវានមិន្ទេន បេសិតោ អភិរុហ មហារាជ ទិព្វំ
យានំ អវិកម្បមានោ អបិច មហារាជ កតមេន
តំ នេមិ យេន វា បាបកម្មា បាបកានំ កម្មានំ
វិបាកំ បដិសំវេទេន្តិ យេន វា កល្យាណកម្មា
កល្យាណកម្មានំ(១) វិបាកំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។
ឧភយេនេវ មំ មាតលិ នេហីតិ ។ សំបវេសិ(២)
ខោ អានន្ទ មាតលិ សង្គាហកោ និមឹ រាជានំ
សុធម្មាយំ សភាយំ(៣) ។ អទ្ទសា ខោ អានន្ទ សក្កោ

---

១ ឱ. កល្យាណានំ កម្មានំ ។ ២ ឱ. សម្បាបេសិ ។ ៣ ឱ. ម. សុធម្មំ សភំ ។

មួយពាន់ ហើយចូលទៅកាន់ព្រះបាទនិមិរាជ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ រថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់នេះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់បញ្ជូនមកហើយ ដើម្បីព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត គប្បីឡើងកាន់ទិព្វយានចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្តជាអ្នកសង្គ្រោះ ក៏ទទួលព្រះបន្ទូលនៃសក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតាថា ព្រះករុណា សេចក្តីចំរើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយរៀបចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់ នាំចូលទៅកាន់ព្រះបាទនិមិរាជ ហើយទូលសេចក្តីនេះថា បពិត្រមហារាជ រថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់នេះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់បញ្ជូនមកហើយ ដើម្បីព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត ចូរឡើងកាន់ទិព្វយានចុះ បពិត្រមហារាជ មួយទៀត ពួកសត្វ ដែលមានកម្មអាក្រក់ តែងទទួលនូវផលនៃកម្មអាក្រក់ ដោយផ្លូវណាក៏ ពួកសត្វ ដែលមានកម្មល្អ តែងទទួលនូវផលនៃកម្មល្អ ដោយផ្លូវណាក៏ បណ្តាផ្លូវទាំងពីរនោះ ខ្ញុំនឹងនាំព្រះអង្គទៅតាមផ្លូវណា ។ ម្នាលមាតលិទេវបុត្ត អ្នកចូរនាំយើងទៅតាមផ្លូវទាំងពីរនោះចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្តជាអ្នកសង្គ្រោះ បាននាំព្រះបាទនិមិរាជ ឲ្យទៅដល់រោងសុធម្មា ។ ម្នាលអានន្ទ សក្ក-

ទេវានមិន្ទោ និមឹ រាជានំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា(១) និមឹ រាជានំ ឯតទវោច ឯហិ ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ ទេវា តេ មហារាជ តាវត្តិំសា សុធម្មាយំ សភាយំ កិត្តយមានរូបា សន្និសិន្នា លាភា វត ភោ វិទេហានំ សុលទ្ធំ វត ភោ វិទេហានំ យេសំ និមិ រាជា ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្សាតិ ទេវា តេ មហារាជ តាវត្តិំសា ទស្សនកាមា អភិរម មហារាជ ទេវេសុ ទេវានុភាវេនាតិ ។ អលំ មារិស តត្ថេវ មំ មិថិលំ បដិនេតុ តត្ថាហំ ធម្មំ ចរិស្សាមិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសិស្សាមិ ចាតុទ្ទសឹ

១ ឱ. ម ទិស្វាន ។

ទេវរាជជាធំជាងទេវតា បានឃើញព្រះបាទនិមិរាជ ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះ នឹងព្រះបាទនិមិរាជថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គមកចុះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គស្តេចមកប្រពៃហើយ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស បានប្រជុំគ្នានិយាយក្នុងរោងសុធម្មាថា ឱហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅជាមានលាភ ឱហ្ន៎ អត្តភាពជាមនុស្ស ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅបានដោយល្អ ព្រោះថា ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ជាមហារាជ ទ្រង់ឋិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនឹងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី១៤ ទី១៥ នឹងទី៨ នៃបក្ស ដូច្នេះ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីឃើញព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គត្រេកអរ ចំពោះពួកទេវតា ដោយទេវានុភាពចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទ្ទុក្ខ ល្មមហើយ សូមព្រះអង្គនាំខ្ញុំទៅ កាន់ក្រុងមិថិលាក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ខ្ញុំនឹងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនឹងគហបតិជាតិ នឹងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី ១៤

បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ មាតលឹ សង្គាហកំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម មាតលិ សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា និមឹ រាជានំ តត្រេវ មិថិលំ បដិនេហីតិ ។ ឯវំ ភទ្ទន្តវាតិ ខោ អានន្ទ មាតលិ សង្គាហកោ សក្កស្ស ទេវានមិន្ទស្ស បដិស្សុត្វា សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោជេត្វា និមឹ រាជានំ តត្រេវ មិថិលំ បដិនេសិ ។

(២២២) តត្រ សុទំ អានន្ទ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណគហបតិកេសុ នេគមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ឧបោសថញ្ច ឧបវសតិ ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អដ្ឋមឹ ច បក្ខស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ និមិ រាជា ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន កប្បកំ អាមន្តេសិ យទា មេ សម្ម កប្បក បស្សេយ្យាសិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ

ទី ១៥ នឹងទី ៨ នៃបក្ស ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះឯង សក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតា ទ្រង់ត្រាស់ហៅមាតលិទេវបុត្ត ជាអ្នកសង្គ្រោះមកថា ម្នាលមាតលិទេវបុត្តសំឡាញ់ អ្នកចូរមករៀបចំរថសេះអាជានេយ្យដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់ ហើយនាំព្រះបាទនិមិរាជទៅកាន់ក្រុងមិថិលាក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្ត ជាអ្នកសង្គ្រោះ បានទទួលព្រះបន្ទូល នៃសក្កទេវរាជ ជាធំជាងទេវតាថា ព្រះករុណា សេចក្ដីចំរើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយរៀបចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់ ហើយនាំព្រះបាទនិមិរាជទៅកាន់ក្រុងមិថិលា ក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ។

(២២២) ម្នាលអានន្ទ បានឮថា មហារាជក្នុងក្រុងមិថិលានោះ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនឹងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនឹងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ នឹងទី ៨ នៃបក្ស ។ ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ នឹងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ទើបព្រះបាទនិមិរាជត្រាស់ហៅខ្មាន់ព្រះកេសមកថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេស ជាសំឡាញ់ បើអ្នកបានឃើញសក់ស្កូវកើតមានលើក្បាលនៃអញ ក្នុង

អថ មេ អារោចេយ្យាសីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ និមិស្ស រញ្ញោ បច្ចស្សោសិ ។ អទ្ទសា ខោ អានន្ទ កប្បកោ ពហូនំ វស្សានំ ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន និមិស្ស រញ្ញោ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ ទិស្វាន និមឹ រាជានំ ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ ទេវស្ស ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានីតិ ។ តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា មម អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ និមិស្ស រញ្ញោ បដិស្សុត្វា តានិ បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឌាសេន ឧទ្ធរិត្វា និមិស្ស រញ្ញោ អញ្ជលិស្មឹ បតិដ្ឋាបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ និមិ រាជា កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមន្តាបេត្វា ឯតទវោច បាតុភូតា ខោ មេ តាត កុមារ ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ ភុត្តា ខោ បន មេ មានុសកា កាមា សមយោ ទិព្វេ កាមេ បរិយេ-

កាលណាហើយ អ្នកត្រូវប្រាប់អញក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទនិមិរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ នឹងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ខ្មាន់ព្រះកេសបានឃើញសក់ស្កូវ កើតមានលើព្រះសិរ្សនៃព្រះបាទនិមិរាជ លុះឃើញហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះបាទនិមិរាជដូច្នេះថា ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសស្កូវកើតមានលើព្រះសិរ្សហើយ ។ ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសជាសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរដកសក់ស្កូវនោះដោយសណ្ដាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃនៃអញមើល ។ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេស បានទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះបាទនិមិរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយដកសក់ស្កូវនោះ ដោយសណ្ដាសឲ្យស្រួល រួចដាក់លើម្រាមព្រះហស្តនៃព្រះបាទនិមិរាជ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទនិមិរាជទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេសហើយ ឲ្យហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នេះថា ម្នាលកុមារកូន ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ ដល់បិតាហើយ សក់ស្កូវក៏កើតមានលើក្បាលហើយ មួយទៀត កាមដែលជារបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគស្កប់ស្កល់ហើយ ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ

សិតុំ ឯហិ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ រជ្ជំ បដិបជ្ជ អហំ បន កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិស្សាមិ តេនហិ តាត កុមារ យទា ត្វម្បិ បស្សេយ្យាសិ សិរស្មឹ បលិតានិ ជាតានិ អថ កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជេយ្យាសិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសិ យស្មឹ ខោ តាត កុមារ បុរិសយុគេ វត្តមានេ ឯវរូបស្ស កល្យាណស្ស វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តន្តាហំ តាត កុមារ ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

ម្នាលកុមារកូន អ្នកចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ម្នាលកុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្កូវ កើតមានលើក្បាលក្នុងកាលណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយប្រដៅនូវព្រះរាជកុមារ ដែលជាបុត្តច្បងក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃ ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថាកល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយជាងបិតាឡើយ ម្នាលកុមារកូន កាលបើគូនៃបុរសណានៅមានហើយ កល្យាណវត្តមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅបាន បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថាបុរសថោកថយ ។ ម្នាលកុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយនឹងកូនឯងយ៉ាងនេះថា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយជាងបិតាឡើយ ។

(២២៣) អថខោ អានន្ទ និមិ រាជា កប្បកស្ស គាមវរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា ឥមស្មិំយេវ មឃទេវម្ពវនេ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិ ។ សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា... មុទិតាសហគតេន ចេតសា... ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ

(៤៤៣) ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទមិមិរាជទ្រង់ព្រះរាជទាន ស្រុកសួយដល់ខ្ញុំព្រះកេសស្រេចហើយ ប្រដៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រ ច្បងក្នុងរាជសម្បត្តិឲ្យស្រួល ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះបួសមកកាន់ផនួស ក្នុងមឃ-ទេវម្ពវ័នទនេះឯង ។ ព្រះបាទមិមិរាជនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិស ទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនឹងទិសទទឹង មាន ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណ មិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោក ទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា... មាន ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយ

ឥតិ ឧទ្ធមធោ តិរិយំ សព្វធិ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហគ្គតេន អប្បមាណេន អវេរេន អព្យាបជ្ជេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ និមិ ខោ បនានន្ទ រាជា ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ កុមារកីឡិតំ កីឡិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឧបរជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ រជ្ជំ ការេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មឹយេវ មឃទេវម្ពវនេ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ ។

(២២៤) និមិស្ស ខោ បនានន្ទ រញ្ញោ កឡារជនកោ នាម បុត្តោ អហោសិ ។ សោ ន អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិ ។ សោ តំ កល្យាណំ វត្តំ សមុច្ឆិន្ទិ ។ សោ តេសំ អន្តិមបុ-

ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកប ដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទនិមិរាជនៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជកំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំកំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ននេះឯង កំណត់ប្រាំបីម៉ឺនបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះបាទនិមិរាជនោះ ចំរើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

(២២៤) ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯព្រះបាទនិមិរាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជបុត្តមួយអង្គ ព្រះនាមថា កឡារជនកៈ ។ ព្រះរាជបុត្តនោះ មិនចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសឡើយ ។ ព្រះរាជបុត្តនោះ ក៏ផ្តាច់នូវកល្យាណ-វត្តនោះហើយ ។ បណ្តាក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ព្រះរាជបុត្តនោះជាបុរស

រិសោ អហោសិ ។ សិយា ខោ បន តេ អានន្ទ ឯវមស្ស អញ្ញោ នូន តេន សមយេន រាជា មឃទេវោ អហោសិ យេន តំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតន្តិ ។ ន ខោ បនេតំ អានន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ ។ អហំ តេន សមយេន រាជា មឃទេវោ អហោសិំ ។ អហំ តំ កល្យាណំ វត្តំ និហិនិំ មយា តំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ បច្ឆិមា ជនតា អនុប្បវត្តេសិ ។ តំ ខោ បនានន្ទ កល្យាណំ វត្តំ ន និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យាវទេវ ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា ។ ឥទំ ខោ បនានន្ទ ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ចានន្ទ ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ ឯកន្តនិព្វិទាយ

ថោកថយជាងគេ ៗ ម្នាលអានន្ទ ប្រហែលជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះបាទមឃទេវរាជណា ដែលបានតាំងទុកនូវកល្យាណវត្តនោះ ព្រះបាទមឃទេវរាជនោះឯង គឺបុគ្គលដទៃក្នុងសម័យនោះទេដឹង ៗ ម្នាលអានន្ទ រឿងនុ៎ះអ្នកកុំគប្បីយល់យ៉ាងនេះឡើយ ៗ តថាគតឯងជាមឃទេវរាជ ក្នុងសម័យនោះ ៗ តថាគតបានតាំងទុកនូវកល្យាណវត្តនោះហើយ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយ បានប្រព្រឹត្តតាមកល្យាណវត្តនោះដែលតថាគត បានតាំងទុកស្រេចហើយ ៗ ម្នាលអានន្ទ តែថាកល្យាណវត្តនោះ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ បានត្រឹមតែកើតក្នុងព្រហ្មលោកប៉ុណ្ណោះឯង ៗ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកខាងកល្យាណវត្តនេះ ដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ៗ ម្នាលអានន្ទ កល្យាណវត្តដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត

វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សេយ្យថីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ឥទំ ខោ អានន្ទ ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ តំ វោ អហំ អានន្ទ ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាថ មា ខោ មេ តុម្ហេ អន្តិមបុរិសា អហុវត្ថ យស្មឹ ខោ អានន្ទ បុរិសយុគេ វត្តមានេ ឯវរូបស្ស កល្យាណស្ស វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តំ វោ អហំ អានន្ទ

ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង គឺសេចក្តីឃើញប្រពៃ ១ សេចក្តីត្រិះរិះប្រពៃ ១ វាចាប្រពៃ ១ ការងារប្រពៃ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតប្រពៃ ១ សេចក្តីព្យាយាមប្រពៃ ១ សេចក្តីរលឹកប្រពៃ ១ ការតាំងចិត្តប្រពៃ ១ ម្នាលអានន្ទ កល្យាណវត្តនេះឯង ដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតពោលនូវកល្យាណវត្តនោះ ដល់អ្នកទាំងឡាយថា កល្យាណវត្តនេះ តថាគតបានតាំងទុកហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ អ្នកទាំងឡាយ កុំជាបុរសៈថោកថយជាងតថាគតឡើយ ម្នាលអានន្ទ កាលបើគូនៃបុរសណាមាននៅ កល្យាណ-វត្តមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅ បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថាបុរសថោកថយ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគត

ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាថ មា ខោ មេ តុម្ហេ អន្តិមបុរិសា អហុវត្ថាតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនោ អាយស្មា អានន្ទោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទីតិ ។

មឃទេវសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

ពោលនូវកល្យាណវត្តនោះ ដល់អ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា កល្យាណ-វត្តនេះ តថាគតបានតាំងទុកហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ អ្នកទាំងឡាយ កុំជាបុរសថោកថយជាងតថាគតឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់សូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏បានត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មឃទេវសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ មធុរសុត្តំ(១)

[២២៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាកច្ចានោ មធុរាយំ(២) វិហរតិ គុន្ទាវនេ(៣) ។ អស្សោសិ ខោ រាជា មធុរោ អវន្តិបុត្តោ សមណោ ខលុ ភោ កច្ចានោ មធុរាយំ វិហរតិ គុន្ទាវនេ តំ ខោ បន ភវន្តំ កច្ចានំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ(៤) មេធាវី ពហុស្សុតោ ចិត្តកថី កល្យាណបដិភាណោ វុឌ្ឍោ ចេវ អរហា ច សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។ អថ ខោ រាជា មធុរោ អវន្តិបុត្តោ ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យោជាបេត្វា ភទ្រំ យានំ អភិរុហិត្វា ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ មធុរាយ និយ្យាសិ មហច្ចរាជានុភាវេន អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ទស្សនាយ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា

---

១ ម. មធុរិយសុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. មធុរាយំ ។ ៣ ឱ. ម. គុន្ទាវនេ ។ ៤ ឱ. វ្យត្តោ ។

មធុរសូត្រ ទី ៤

[៦២៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ សម្រាន្តឥរិយាបថនៅក្នុងគុន្ធាវ័ន ទៀបក្រុងមធុរា ។ ព្រះបាទមធុរាជអវន្តីបុត្ត បានឮដំណឹងថា ម្នាលគ្នាយើងដ៏ចំរើន សមណៈឈ្មោះកច្ចានៈ ឥឡូវនេះគង់នៅក្នុងគុន្ធាវ័ន ទៀបក្រុងមធុរា កិត្តិសព្ទដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះ របស់ព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើននោះឯង តែងផ្សាយទៅសព្វទិសថា លោកជាបណ្ឌិតឈ្លាសវៃ មានបញ្ញា ជាពហុស្សូត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបញ្ញាដ៏ល្អ ជាអ្នកចាស់ព្រឹទ្ធផង ជាព្រះអរហន្តផង ការបានឃើញព្រះអរហន្តមានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចដោយពិត ។ គ្រានោះ ព្រះបាទមធុរាជអវន្តីបុត្ត ទ្រង់ឲ្យរៀបចំយានទាំងឡាយដែលល្អ ៗ ទ្រង់ឡើងគង់យានដែលល្អ ៗ ហើយទ្រង់ស្តេចចេញចាកក្រុងមធុរា ដោយយានទាំងឡាយដែលល្អ ៗ ដើម្បីចួបនឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ ដោយរាជានុភាពដ៏ធំ ទ្រង់ស្តេចទៅដោយយាន កំណត់ត្រឹមផែនដី ដែលបរយានទៅបាន ហើយ

យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាកច្ចានេន សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា មធុរោ អវន្តិបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច ព្រាហ្មណា ភោ កច្ចាន ឯវមាហំសុ ព្រាហ្មណោវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណោវ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្ហោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណាវ សុជ្ឈន្តិ នោ អព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាវ(១) ព្រហ្មុនោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មទាយាទាតិ ឥធ(២) ភវំ កច្ចានោ កិមក្ខាយីតិ(៣) ។

[២២៦] ឃោសោយេវ ខោ ឯសោ មហារាជ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណោវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ

---

១ ឱ. ព្រាហ្មណា ។ ២ ឱ. ម. ឥធ ។ ៣ ឱ. កិមាហាតិ ។

ទ្រង់យានចុះអំពីយាន ទ្រង់ព្រះដំណើរទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅរកព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្ដីរីករាយជាមួយ នឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏គង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះបាទមធុរាជអវន្តិបុត្ត លុះគង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ មានព្រះបន្ទូលពាក្យនេះ នឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុថា បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ ពួកព្រាហ្មណ៍បរិសុទ្ធ ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍ មិនបរិសុទ្ធឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្របស់ព្រហ្ម ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្មជាកំណើត ព្រហ្មបានតាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្ម ដូច្នេះ សេចក្ដីនេះព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន នឹងពោលដូចម្ដេចទៅវិញ ។

[២២៦] ព្រះមហាកច្ចានៈថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់

អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណាវ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្ហោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណាវ សុជ្ឈន្តិ នោ អព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាវ ព្រហ្មុនោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មទាយាទាតិ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ(១) មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណាវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មទាយាទាតិ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ខត្តិយស្ស ចេបិ ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ខត្តិយោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស... វេស្សោបិស្សាស្ស... សុទ្ទោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ ខត្តិយស្ស ចេបិ ភោ កច្ចាន ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ខត្តិយោបិស្សាស្ស

១ ឱ. ម. ឥទម្បិនាបេតំ ។

ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ ពួកព្រាហ្មណ៍បរិសុទ្ធ ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធទេឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្តរបស់ព្រហ្ម ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្មជាកំណើត ព្រហ្មបានតាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ បពិត្រមហារាជ ឯសំឡេងសុះសាយនេះតែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយ ដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើក្សត្រិយ៍ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើក្សត្រិយ៍ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកតើនឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះឬទេ ។ ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី... សុទ្ទៈក្តី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់នៃក្សត្រិយ៍នោះឬទេ ។ ព្រះបាទមធុរាជ ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើក្សត្រិយ៍ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស

បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការប្បដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស... វេស្សោបិស្សាស្ស... សុទ្ទោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការប្បដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

(២៤៧) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ព្រាហ្មណស្ស ចេបិ ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការប្បដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ វេស្សោបិស្សាស្ស... សុទ្ទោបិស្សាស្ស... ខត្តិយោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការប្បដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ ព្រាហ្មណស្ស ចេបិ ភោ កច្ចាន ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការប្បដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ វេស្សោបិស្សាស្ស...សុទ្ទោបិស្សាស្ស...ខត្តិយោបិស្សាស្ស

ក្សត្រិយ៍ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវតើនឡើងមុន ដុំក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វីៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះឯង ៗ ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី... សុទ្ទៈក្តី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះឯង ៗ

[២២៧] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើព្រាហ្មណ៍គប្បីសម្រេច (ឥដ្ឋានុគាត) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើព្រាហ្មណ៍ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីគាប់ចិត្ត នៃព្រាហ្មណ៍នោះ ឬទេ ៗ វេស្សៈក្តី... សុទ្ទៈក្តី... ក្សត្រិយ៍ក្តី គប្បីជាអ្នកតើនឡើងមុន ដុំក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រាហ្មណ៍នោះ ឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើព្រាហ្មណ៍គប្បីសម្រេច (ឥដ្ឋានុគាត) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស ព្រាហ្មណ៍ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រាហ្មណ៍នោះឯង ៗ វេស្សៈក្តី... សុទ្ទៈក្តី... ក្សត្រិយ៍ក្តី

បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

(៦៦៨) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ វេស្សស្ស ចេបិ ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា វេស្សោបិស្សស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ សុទ្ទោបិស្សស្ស... ខត្តិយោបិស្សស្ស... ព្រាហ្មណោបិស្សស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹកា-របដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ វេស្សស្ស ចេបិ ភោ កច្ចាន ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា វេស្សោបិស្សស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។ សុទ្ទោបិស្សស្ស.. ខត្តិយោបិស្សស្ស... ព្រាហ្មណោបិស្សស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កឹកា.របដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

ក៏ជាអ្នកត្រូវតើនឡើងមុន ផ្ទំក្រោយ ទទួលស្ដាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រាហ្មណ៍នោះឯង ៗ

[២២៨] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច បើវេស្សៈ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើវេស្សៈ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្ដាប់ការអ្វីៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឬទេ ៗ សុទ្ទៈក្ដី... ក្សត្រិយ៍ក្ដី... ព្រាហ្មណ៍ក្ដី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្ដាប់ការអ្វីៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឬទេ ៗ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើវេស្សៈ គប្បីសម្រេច(ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស វេស្សៈ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្ដាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឯង ៗ សុទ្ទៈក្ដី... ក្សត្រិយ៍ក្ដី... ព្រាហ្មណ៍ក្ដី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្ដាប់ការអ្វីៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឯង ៗ

(២២៩) តំ កិំ មញ្ញសិ មហារាជ សុទ្ទស្ស
ចេបិ ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន
វា ជាតរូបេន វា សុទ្ទោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី
បច្ឆានិបាតី កិំការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។
ខត្តិយោបិស្សាស្ស... ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស... វេស្សោ-
បិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កិំការបដិស្សាវី
មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ សុទ្ទស្ស ចេបិ ភោ
កច្ចាន ឥជ្ឈេយ្យ ធនេន វា ធញ្ញេន វា រជតេន
វា ជាតរូបេន វា សុទ្ទោបិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី
បច្ឆានិបាតី កិំការបដិស្សាវី មនាបចារី បិយវាទី ។
ខត្តិយោបិស្សាស្ស... ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស.. វេស្សោ-
បិស្សាស្ស បុព្វុដ្ឋាយី បច្ឆានិបាតី កិំការបដិស្សាវី
មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

(៤២៩) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើសុទ្ទៈគប្បីសម្រេច (ឥដ្ឋានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើសុទ្ទៈ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់នៃសុទ្ទៈនោះ ឬទេ ។ ក្សត្រិយ៍ក្តី... ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះ ឬទេ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើសុទ្ទៈគប្បីសម្រេច (ឥដ្ឋានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស សុទ្ទៈ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃសុទ្ទៈនោះឯង ។ ក្សត្រិយ៍ក្តី... ព្រាហ្មណ៍ក្តី .. វេស្សៈក្តី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ៗ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃសុទ្ទៈនោះឯង ។

ភគវត្តស្ស មធុរសុត្តេ ចតុវណ្ណសមសមភាវោ

(២៣០) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នាហំ(១) ឯត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

(២៣១) ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មទាយាទាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធាស្ស ខត្តិយោ បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ផរុសវាចោ សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា

១ ឱ. ឧសំ ។ ម. ខេសំ ។

[២៣០] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបលដូចម្ដេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង៤ នុ៎ះវិញ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ពិតមែនណាស់ហើយ កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នាទេ ខ្ញុំមិនឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នុ៎ះឡើយ ។

[២៣១] បពិត្រមហារាជ សំឡេងស្ទុះសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកមានវាចាញុះញង់ ជាអ្នកមានវាចាទ្រគោះ ជាអ្នកពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមានសេចក្ដីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមានសេចក្ដីឃើញខុស លុះមានកាយបែក

បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ ខត្តិយោបិ ហិ ភោ កច្ចាន បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ផរុសវាចោ សម្ផប្បលាបី អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

(២៣២) សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធាស្ស ព្រាហ្មណោ... ឥធាស្ស វេស្សោ... ឥធាស្ស សុទ្ទោ បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី ។ បេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋី

ធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នឹងនរក ឬមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញ ដោយប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សូម្បីក្សត្រិយ៍ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកមានវាចាញុះញង់ ជាអ្នកមានវាចាទ្រគោះ ជាអ្នកពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នឹងនរក ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមកអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣២) បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ។ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញ យ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃហើយ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ .. វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ទៈក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ សុទ្ទោបិ ហិ ភោ កច្ចាន បាណាតិបាតី អទិន្នាទាយី ។ បេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

[២៣៣] សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អទ្ធា ខោ កច្ចាន[១] ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នាហំ ឯត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

---

១ ឱ. ម. ភោ កច្ចាន ។

មានពួកកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ និងនរក ឬមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយប្រការដូចម្តេចក្នុងរឿងនុ៎ះ ៗ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សូម្បីសុទ្ធៈជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះមានពួកកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ និងនរក ខ្ញុំមានសេចក្តីនេះយល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមក អំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៣) បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ៗ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង៤នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានប្រាកដហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើៗគ្នា មិនមែនមិនស្មើគ្នាទេ ខ្ញុំមិនឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

[២៣៨] ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណាវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។បេ។ ព្រហ្មទាយាទាតិ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធាស្ស ខត្តិយោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ មុសាវាទា បដិវិរតោ បិសុណាយ វាចាយ(១) បដិវិរតោ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ ខត្តិយោបិ ហិ ភោ កច្ចាន បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ កាមេសុមិច្ឆា-ចារា បដិវិរតោ មុសាវាទា បដិវិរតោ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ

១ ឱ. បិសុណាវាចាយ ។

(២៣៤) បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមតិករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ វៀរចាកពាក្យកុហក វៀរចាកវាចាញុះញង់ វៀរចាកវាចាទ្រគោះ វៀរចាកពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តមិនមានព្យាបាទ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ឬមួយមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សូម្បីក្សត្រិយ៍ដែលវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ វៀរចាកពាក្យកុហក វៀរចាកវាចាញុះញង់ វៀរចាកវាចាទ្រគោះ វៀរចាកពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តមិនព្យាបាទ ជា

សម្មាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

(២៣៨) សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធាស្ស ព្រាហ្មណោ... ឥធាស្ស វេស្សោ.. ឥធាស្ស សុទ្ទោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ សុទ្ទោបិ ហិ ភោ កច្ចាន បាណាតិបាតា បដិវិរតោ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋី កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

អ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមកអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៨) បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយៗ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ... វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ទៈក្នុងលោកនេះដែលវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ ។បេ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ឬមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន សូម្បីសុទ្ទៈដែលវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ ។បេ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទេវលោក ខ្ញុំមានសេចក្តីនេះយល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមកអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៣៦) សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នាហំ ឯត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

(២៣៧) ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋា វណ្ណា ។ បេ ។ ព្រហ្មទាយាទាតិ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ ខត្តិយោ សន្ធឹ វា ឆិន្ទេយ្យ និល្លោបំ វា ហរេយ្យ ឯកាគារិកំ វា ករេយ្យ បរិបន្ថេ វា តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ វា គច្ឆេយ្យ តញ្ចេ តេ បុរិសា គហេត្វា ទស្សេយ្យុំ

(២៣៦) បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ៗ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានប្រាកដហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នាពិតមែន ខ្ញុំមិនឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

(២៣៧) បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ កាត់ជញ្ជាំងផ្ទះរបស់គេក្តី ប្លន់គេក្តី ធ្វើអំពើបៀតបៀនយកទ្រព្យរបស់ក្នុងផ្ទះតែមួយក្តី ចាំស្ទាក់ផ្លូវក្តី សេពភរិយារបស់គេក្តី បើបុរសទាំងឡាយចាប់ក្សត្រិយ៍នោះបានហើយ នាំយកមកថ្វាយព្រះអង្គ

អយំ តេ ទេវ ចោរោ អាគុំ[១] ចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។ ឃាតេយ្យាម វា ភោ កច្ចាន ឈាបេយ្យាម[២] វា បព្វាជេយ្យាម វា យថាបច្ចយំ វា ករេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស ភោ កច្ចាន បុព្វេ ខត្តិយោតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា ចោរោត្វេវ សង្ខំ[៣] គច្ឆតីតិ ។

(២៣៨) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ ព្រាហ្មណោ... ឥធ វេស្សោ. ឥធ សុទ្ទោ សន្ធឹ វា ឆិន្ទេយ្យ និល្លោបំ វា ហរេយ្យ ឯកាគារិកំ វា ករេយ្យ បរិបន្ថេ វា តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ វា គច្ឆេយ្យ តញ្ចេ តេ បុរិសា គហេត្វា ទស្សេយ្យុំ អយំ តេ ទេវ ចោរោ អាគុំ ចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណេហីតិ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។ ឃាតេយ្យាម វា ភោ កច្ចាន

---

១ ឱ. ម. អាគុ ។ ២ ឱ. ម ជាបេយ្យាម ។ ៣ ម. សង្ខ្យំ ។

ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្សត្រិយ៍នេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ បើព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងដាក់ព្រះរាជអាជ្ញាណា សូមទ្រង់ដាក់ព្រះរាជអាជ្ញានោះ ដល់ចោរនេះចុះ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើនូវក្សត្រិយ៍នោះដូចម្ដេចទៅ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំគប្បីសម្លាប់ក៏បាន ពុះវះក៏បាន បណ្ដេញចេញក៏បាន ធ្វើឲ្យសមគួរតាមហេតុក៏បាន ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ព្រោះថាឈ្មោះណា ដែលគេហៅថាក្សត្រិយ៍ដូច្នេះអំពីមុន ឈ្មោះនោះរបស់ក្សត្រិយ៍នោះ ក៏បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ ក្សត្រិយ៍នោះដល់នូវឈ្មោះថាជាចោរវិញ ។

(២៣៨) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោកនេះ... វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ទៈក្នុងលោកនេះ គប្បីកាត់នូវជញ្ជាំងផ្ទះរបស់គេក្ដី ប្លន់គេក្ដី ធ្វើអំពើបៀតបៀនយកទ្រព្យរបស់ ក្នុងផ្ទះតែមួយក្ដី ចាំស្ទាក់ផ្លូវក្ដី សេពភរិយារបស់គេក្ដី បើបុរសទាំងឡាយចាប់សុទ្ទៈនោះបានហើយ នាំយកមកថ្វាយព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សុទ្ទៈនេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ បើព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងដាក់ព្រះរាជអាជ្ញាណា សូមទ្រង់ដាក់ព្រះរាជអាជ្ញានោះ ដល់ចោរនេះចុះ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើនូវចោរនោះដូចម្ដេចទៅ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំគប្បីសម្លាប់ក៏បាន

ជាលេយ្យាម វា បព្វាជេយ្យាម វា យថាបច្ចយំ វា ការេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស ភោ កច្ចាន បុព្វេ សុទ្ទោតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា ចោរោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

(២៣៩) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នេសំ ឯត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

(២៤០) ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណាវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មទាយាទាតិ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ ខត្តិយោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ អស្ស វិរតោ បាណាតិបាតា វិរតោ អទិន្នាទានា វិរតោ មុសា-

ពុះវះក៏បាន បណ្តេញចេញក៏បាន ធ្វើឲ្យសមគួរតាមហេតុក៏បាន ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ព្រោះថា ឈ្មោះណាដែលគេហៅថា សុទ្ទៈដូច្នេះអំពីមុន ឈ្មោះរបស់សុទ្ទៈនោះក៏បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ សុទ្ទៈនោះដល់នូវឈ្មោះថាចោរវិញ ។

(២៣៩) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើៗគ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើៗគ្នាពិតមែន ខ្ញុំមិនឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

(២៤០) បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះតែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ បើកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះបួសទៅកាន់ផ្នួស ជាអ្នកវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកពាក្យ

វាទា ឯកភត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា កល្យាណធម្មោ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។ អភិវាទេយ្យាម វា ភោ កច្ចាន បច្ចុដ្ឋេយ្យាម វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម អភិនិមន្តេយ្យាម វា(១) នំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ ធម្មិកំ វា អស្ស រក្ខាវរណគុត្តឹ សំវិទហេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស ភោ កច្ចាន បុព្វេ ខត្តិយោតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា សមណោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

(២៤១) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធ ព្រាហ្មណោ ... ឥធ វេស្សោ ... ឥធ សុទ្ទោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតោ អស្ស វិរតោ បាណាតិបាតា វិរតោ អទិន្នាទានា វិរតោ មុសាវាទា ឯកភត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា កល្យាណធម្មោ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។

---

១ ឱ. ម. បិ ។

កុហក ជាអ្នកបរិភោគភត្តតែម្ដង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើក្សត្រិយ៍នោះដូចម្ដេច ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំគប្បីថ្វាយបង្គំ គប្បីក្រោកទទួល គប្បីនិមន្តដោយអាសនៈ គប្បីទំនុកបំរុងបព្វជិតនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឬគប្បីចាត់ចែងនូវការរក្សាការពារ គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ដល់បព្វជិតនោះ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ព្រោះថាឈ្មោះណាដែលគេហៅថា ក្សត្រិយ៍ដូច្នេះអំពីមុន ឈ្មោះរបស់ក្សត្រិយ៍នោះក៏បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ ក្សត្រិយ៍នោះដល់នូវឈ្មោះថា សមណៈវិញ ។

[៤៤១] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ.. វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ទៈក្នុងលោកនេះ បើកោរសក់ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ជាអ្នកវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកពាក្យកុហក ជាអ្នកបរិភោគភត្តតែម្ដង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មានសីល មានកល្យាណធម៌ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើសុទ្ទៈនោះដូចម្ដេច ។

អភិវាទេយ្យាម វា ភោ កច្ចាន បច្ចុដ្ឋេយ្យាម វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម អភិនិមន្តេយ្យាម វា នំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ ធម្មិកំ វា អស្ស រក្ខាវរណគុត្តឹ សំវិទហេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស ភោ កច្ចាន បុព្វេ សុទ្ទោតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា សមណោ ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតីតិ ។

(២៤២) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អទ្ធា ខោ ភោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នាហំ ឯត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ខ្ញុំគប្បីថ្វាយបង្គំ គប្បីក្រោកឡើងទទួល គប្បីនិមន្តដោយអាសនៈ គប្បីទំនុកបំរុងបព្វជិតនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ច័យភេសជ្ជបរិក្ខារ ឬគប្បីចាត់ចែងនូវការរក្សាការពារ គ្រប់គ្រងដ៏ប្រកបដោយធម៌ ដល់បព្វជិតនោះ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រោះថាឈ្មោះណាដែលគេហៅថាសុទ្ទៈអំពីមុន ឈ្មោះរបស់សុទ្ទៈនោះក៏បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ សុទ្ទៈនោះដល់នូវឈ្មោះថាសមណៈវិញ ។

(២៤២) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានប្រាកដហើយ វណ្ណៈទាំង៤នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ៗ គ្នាពិតមែន ខ្ញុំមិនបានឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

(២៤៣) ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មឹ ព្រាហ្មណាវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណាវ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្ហោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណាវ សុជ្ឈន្តិ នោ អព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាវ ព្រហ្មុនោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មទាយាទាតិ ។

(២៤៤) ឯវំ វុត្តេ រាជា មធុរោ អវន្តិបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច អភិក្កន្តំ ភោ កច្ចាន អភិក្កន្តំ ភោ កច្ចាន សេយ្យថាបិ កច្ចាន(១) និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តីតិ ឯវមេវំ ភោតា កច្ចានេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ

---

១ ម. ភោ កច្ចាន ។

(២៤៣) បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុះសាយនេះតែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ ពួកព្រាហ្មណ៍ បរិសុទ្ធ ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្ររបស់ព្រហ្ម ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្មជាកំណើត ព្រហ្មបានតាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយនេះឯង ។

(២៤៤) កាលបើព្រះកច្ចានៈបានសំដែងយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទមធុររាជ អវន្តិបុត្ត បានពោលសេចក្តីនេះទៅនឹងព្រះមហាកច្ចានៈដ៏មានអាយុវិញថា បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ធម៌ដែលព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើនសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះ ដូចជាគេផ្ងាររបស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចជាគេប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាគេកាន់ប្រទីបប្រេងទ្រោលបំភ្លឺក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុ បានឃើញរូបទាំងឡាយ

ឯសាហំ ភវន្តំ កច្ចានំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ កច្ចានោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។

(២៤៥) មា ខោ មំ ត្វំ មហារាជ សរណំ អគមាសិ តមេតំ(១) ត្វំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆ យមហំ សរណំ គតោតិ ។ កហំ បន ភោ កច្ចាន ឯតរហិ សោ ភគវា វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ-តិ ។ បរិនិព្វុតោ ខោ មហារាជ ឯតរហិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ។

(២៤៦) សចេ ហិ(២) មយំ ភោ កច្ចាន សុណេយ្យាម តំ ភគវន្តំ ទសសុ យោជនេសុ ទសបិ មយំ យោជនានិ គច្ឆេយ្យាម តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ សចេ ហិ(៣) មយំ ភោ កច្ចាន សុណេយ្យាម តំ ភគវន្តំ វីសតិយា យោ-ជនេសុ... តឹសាយ(៤) យោជនេសុ... ចត្តាឡីសាយ

១ ឱ. តមេវ ។ ២-៣ ម. បិ ។ ៤ ឱ. តឹសតិយា ។

ខ្ញុំព្រះករុណានេះ សូមដល់នូវព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹកចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ។

(២៤៥) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំយកអាត្មាភាព ជាទីពឹងទីរលឹកឡើយ អាត្មាភាពដល់ព្រះមានព្រះភាគណា ជាទីពឹង ទីរលឹក សូមព្រះអង្គ ដល់នូវព្រះមានព្រះភាគនោះ ជាទីពឹងទីរលឹកចុះ ។ បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ចុះឥឡូវនេះ តើព្រះមានព្រះភាគ ជាអរ-ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទីណា ។ បពិត្រមហារាជ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គបរិនិព្វានហើយ ។

(២៤៦) បពិត្រព្រះកច្ចានៈ ដ៏ចំរើន បើប្រសិនជាយើងខ្ញុំឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ នៅក្នុងទីប្រមាណ ១០ យោជន៍ យើងខ្ញុំគប្បីទៅកាន់ទី ប្រមាណ ១០ យោជន៍ ដើម្បីឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើប្រសិនជា យើងខ្ញុំឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ នៅក្នុងទីប្រមាណ ២០ យោជន៍... ៣០ យោជន៍... ៤០ យោជន៍...

យោជនេសុ... បញ្ញាសាយ យោជនេសុ បញ្ញាសម្បិ មយំ យោជនានិ គច្ឆេយ្យាម តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ យោជនសតេ ចេបិ មយំ ភោ កច្ចាន សុណេយ្យាម តំ ភគវន្តំ យោជនសតំបិ មយំ គច្ឆេយ្យាម តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ យតោ ច ខោ ភោ កច្ចាន បរិនិព្វុតោ សោ ភគវា បរិនិព្វុតំបិ មយំ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាម ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ កច្ចានោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ។

មធុរសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

៥០ យោជន៍សោត យើងខ្ញុំគប្បីទៅកាន់ទី ប្រមាណ ៥០ យោជន៍ ដើម្បីឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន បើប្រសិនជាយើងខ្ញុំ ឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ នៅក្នុងទីប្រមាណ ១០០ យោជន៍ យើងខ្ញុំគប្បីទៅកាន់ទីប្រមាណ ១០០ យោជន៍ ដើម្បីឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន កាលបើព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ យើងខ្ញុំសូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគ ដែលទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ទាំងព្រះធម៌ទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃ ជាទីពឹង ទីរលឹក សូមព្រះកច្ចានៈដ៏ចំរើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះករុណាថា ជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ ។

ចប់ មធុរសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ចមំ ពោធិរាជកុមារសុត្តំ

(២៤៧) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ភគ្គេសុ វិហរតិ សុំសុមារគិរេ ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស កោកនុទោ(១) នាម បាសាទោ អចិរការិតោ ហោតិ អនជ្ឈាវុដ្ឋោ សមណេន វា ព្រាហ្មណេន វា កេនចិ វា មនុស្សភូតេន ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ សញ្ជិកាបុត្តំ មាណវំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ ពោធិ ភន្តេ រាជកុមារោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ

---

១ ឱ. ម. កោកនទោ ។

ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥

(២៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅក្នុងភេសកឡាវ័ន(១) ជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹគទៀបក្រុងសុំសុមារគិរៈ ក្នុងភគ្គជនបទ ។ សម័យនោះឯង ពោធិរាជកុមារ បាត់ការកសាងប្រាសាទ ឈ្មោះកោកនុទ(២) ទើបតែនឹងហើយថ្មីៗ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ឬបុគ្គលណាមួយ ជាតិជាមនុស្សមិនដែលធ្លាប់បាននៅអាស្រ័យ ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ ទ្រង់ហៅសញ្ជិកាបុត្តមាណពមកប្រាប់ថា នែសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ អ្នកចូរមក អ្នកចូរទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទយុគលព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន កាយពលនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ តាមពាក្យអញថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពោធិរាជកុមារសូមថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទយុគលព្រះអង្គដោយត្បូង ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន កាយពល នឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ ហើយទូលយ៉ាងនេះទៀតថា

---

១ ព្រៃឈើហ៊ុំគ្នា ឬជាព្រៃយក្សទីឈ្មោះភេសកឡានៅរក្សាគ្រប់គ្រង ។ ២ បានជាឈ្មោះថា កោកនុទៈ ព្រោះប្រាសាទនោះ មានការរចនា មានលំអរដូចជាផ្កាឈូកក្រហម ។

អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភគវា ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ សញ្ជិកាបុត្តោ មាណវោ ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(២៦៨) ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សញ្ជិកាបុត្តោ មាណវោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ពោធិ ភោ គោតម រាជកុមារោ ភោតោ គោតមស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច បន វទេតិ អធិវាសេតុ កិរ ភវំ គោតមោ ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ សញ្ជិកាបុត្តោ មាណវោ ភគវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន ពោធិ រាជកុមារោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ពោធឹ រាជកុមារំ ឯតទវោច អវោចុម្ហា ខោ មយំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ សញ្ជិកាបុត្តមាណពទទួលព្រះបន្ទូលពោធិរាជកុមារថា ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(២៤៨) សញ្ជិកាបុត្តមាណព លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពោធិរាជកុមារ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទយុគលព្រះគោតមជាម្ចាស់ដោយត្បូង ក្រាបទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន កាយពលនឹងធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ មួយទៀត ពោធិរាជកុមារ ឲ្យក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃទទួលភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលដោយតុណ្ហីភាព ។ គ្រានោះឯង សញ្ជិកាបុត្តមាណពដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ចូលទៅគាល់ពោធិរាជកុមារ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលពោធិរាជកុមារ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គបានក្រាបបង្គំទូល

ភោតោ វចនេន តំ ភវន្តំ គោតមំ ពោធិ ភោ គោតម រាជកុមារោ ភោតោ គោតមស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វទេតិ អធិវាសេតុ កិរ ភវំ គោតមោ ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ អធិវុត្ថញ្ច បន សមណេន គោតមេនាតិ ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន និវេសនេ(១) បណីតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ បដិយាទាបេត្វា កោកនទញ្ច បាសាទំ ឱទាតេហិ ទុស្សេហិ សន្ថរាបេត្វា(២) យាវ បច្ឆិមសោបាណកឡេវរា សញ្ជិកាបុត្តំ មាណវំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ កាលំ អារោចេហិ កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ ឯវំ ភោតិ ខោ សញ្ជិកាបុត្តោ មាណវោ ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតោ កាលំ អារោចេសិ កាលោ ភោ គោតម និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. អច្ចយេន សកេ និវេសនេ ។ ២ ម. សន្ថរាបេត្វាបិ ។

ព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ តាមបន្ទូល របស់ទ្រង់ហើយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពោធិរាជកុមារសូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះបាទយុគលព្រះគោតមដ៏ចំរើនដោយត្បូង ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន កាយពលនិងធម៌ជាទីនៅសប្បាយ មួយទៀត ពោធិរាជកុមារ ឲ្យក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើនព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ព្រះគោតមជាម្ចាស់ក៏បានទទួលនិមន្តហើយ ។ លុះព្រឹកឡើង ពោធិរាជកុមារបាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឧត្តម ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍របស់ព្រះអង្គហើយ ឲ្យក្រាលគោកនទប្រាសាទ ដោយសំពត់សទាំងឡាយ ដរាបដល់កាំជណ្តើរជាន់ខាងក្រោមបំផុត ហើយត្រាស់ហៅសញ្ជិកាបុត្តមាណពមកថា ម្នាលសញ្ជិកាបុត្តសំឡាញ់ អ្នកចូរមក អ្នកចូរទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលភត្តកាលចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលគួរហើយ ភត្តក៏សម្រេចហើយ ។ សញ្ជិកាបុត្តមាណព ទទួលព្រះបន្ទូលរបស់ពោធិរាជកុមារថា ព្រះករុណាវិសេស ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលភត្តកាលចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលគួរហើយ ភត្តក៏សម្រេចហើយ ។

[២៤៩] អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ពោធិ រាជកុមារោ ពហិទ្វារកោដ្ឋកេ ឋិតោ ហោតិ ភគវន្តំ អាគមយមានោ ។ អទ្ទសា ខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន បច្ចុគ្គន្ត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បុរក្ខិត្វា យេន កោកនទោ បាសាទោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ ភគវា បច្ឆិមំ សោបាណកឡេវរំ(១) និស្សាយ អដ្ឋាសិ ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិរូហតុ ភន្តេ ភគវា ចេលបដិកំ អភិរូហតុ សុគតោ ចេលបដិកំ យំ មម អស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិរូហតុ ភន្តេ ភគវា ចេលបដិកំ អភិរូហតុ សុគតោ ចេលបដិកំ យំ មម អស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

---

១ ម. សោបាណកវរំ ។

(២៦៩) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់និវេសនដ្ឋានរបស់ពោធិរាជកុមារ ។ សម័យនោះឯង ពោធិរាជកុមារ ឋិតនៅខាងក្រៅក្លោងទ្វារនៃចាំព្រះមានព្រះភាគ ។ ពោធិរាជកុមារ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ក្រោកទៅទទួល ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ នាំស្តេចទៅកាន់គោកនទប្រាសាទ ។ វេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈប់បង្អង់នៅកាំជណ្តើរជាន់ខាងក្រោមបំផុត ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ កាលពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់នៅស្ងៀម ។ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះអស់វារៈពីរដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

ឯវំ វុត្តេ(១) ភគវា តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អភិរុហតុ ភន្តេ ភគវា ទុស្សានិ អភិរុហតុ សុគតោ ទុស្សានិ យំ មម អស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ អថខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អបលោកេសិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ពោធឹ រាជកុមារំ ឯតទវោច សំហរន្តុ រាជកុមារ ទុស្សានិ ន ភគវា ចេលបដិកំ អក្កមិស្សតិ បច្ឆិមំ ជនតំ តថាគតោ អបលោកេតីតិ ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ ទុស្សានិ សំហរាបេត្វា ឧបរិ កោកនទេ បាសាទេ អាសនានិ(២) បញ្ញាបេសិ ។ អថខោ ភគវា កោកនទំ បាសាទំ អភិរុហិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និ-សីទិ សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ

---

១ ឱ. ទុតិយម្បិ ខោតិ ទិស្សតិ ។ ២ អាសនន្តិ យុត្តតរំ ។

កាលពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់នៅស្ងៀម ។ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះ អស់វារៈជាគំរប់ ៣ ដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បែរព្រះភក្ត្រទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏មានថេរវាចាទៅនឹងពោធិរាជកុមារយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះរាជកុមារ សូមទ្រង់សាសំពត់ចេញ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមិនទ្រង់ជាន់ផ្លូវសំពត់ទេ ព្រះសុគតព្រះអង្គទ្រង់ប្រមើលមើលនូវប្រជុំជនជាខាងក្រោយ ។ គ្រានោះ ពោធិរាជកុមារ ទ្រង់ឲ្យសាសំពត់ចេញហើយ ទ្រង់ឲ្យក្រាលអាសនៈខាងលើកោកនុទប្រាសាទ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឡើងកាន់កោកនុទប្រាសាទ ហើយគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលស្រេចហើយ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ បាន

ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន
ភោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។
អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ភុត្តាវឹ ឱនីតបត្ត-
បាណឹ អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ គហេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ពោធិ រាជកុមារោ
ភគវន្តំ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ភន្តេ ឯវំ ហោតិ ន
ខោ សុខេន សុខំ អធិគន្តព្វំ ទុក្ខេន ខោ សុខំ
អធិគន្តព្វន្តិ ។

(២៨០) មយ្ហម្បិ ខោ រាជកុមារ បុព្វេវ សម្ពោធា
អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ
ន ខោ សុខេន សុខំ អធិគន្តព្វំ ទុក្ខេន ខោ
សុខំ អធិគន្តព្វន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ
អបរេន សមយេន ទហរោវ សមានោ សុសុ-
កាឡកេសោ ភទ្រេន យោព្វនេន សមន្នា-
គតោ បឋមេន វយសា អកាមកានំ មាតាបិតូនំ

អង្គាសខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ថ្វាយដោយព្រះហស្តព្រះអង្គឯង ចំពោះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ត្រាតែទ្រង់ហាមឃាត់ ។ ទើបពោធិរាជកុមារ កំណត់ជ្រាបថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់យកអាសនៈទាបមួយ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ពោធិរាជកុមារ លុះគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា សេចក្ដីសុខ បុគ្គលមិនគប្បីបាន ដោយសេចក្ដីសុខទេ សេចក្ដីសុខ បុគ្គលត្រូវបាន ដោយសេចក្ដីទុក្ខ ។

(២៨០) ម្នាលរាជកុមារ ក៏កាលតថាគត នៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មុនអំពីការត្រាស់ដឹង មានសេចក្ដីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា សេចក្ដីសុខ បុគ្គលមិនគប្បីបាន ដោយសេចក្ដីសុខទេ សេចក្ដីសុខ បុគ្គលត្រូវបានដោយសេចក្ដីទុក្ខ ។ ម្នាលរាជកុមារ សម័យខាងក្រោយមក តថាគតនោះនៅជាកំឡោះ មានសក់ខ្មៅស្រិល ប្រកបព្រមដោយវ័យដ៏ចំរើន គឺនៅក្នុងបឋមវ័យនៅឡើយ កាលមាតានិង

អស្សុមុខានំ រុទន្តានំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសា-
យានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជឹ ។
សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមានោ កឹកុសលគវេសី អនុត្តរំ
សន្តិវរបទំ បរិយេសមានោ យេន អាឡារោ កាលា-
មោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា អាឡារំ កាលាមំ
ឯតទវោចំ ឥច្ឆាមហំ អាវុសោ កាលាម ឥមស្មឹ
ធម្មវិនយេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ
អាឡារោ កាលាមោ មំ ឯតទវោច វិហរតាយស្មា
តាទិសោ អយំ ធម្មោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ នចិ-
រស្សេវ សកំ អាចរិយកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ
នចិរស្សេវ ខិប្បមេវ តំ ធម្មំ បរិយាបុណឹ ។ សោ ខោ
អហំ រាជកុមារ តាវតកេនេវ ឱដ្ឋបហតមត្តេន លបិ-
តលាបនមត្តេន ញាណវាទញ្ច វទាមិ ថេរវាទញ្ច ជា-
នាមិ បស្សាមីតិ ច បដិជានាមិ អហញ្ចេវ អញ្ញេ ច ។

បិតាមិនចង់ (ឲ្យបួស) មានមុខទទឹកជោកដោយទឹកភ្នែក កំពុងទួញយំ ក៏បានកោរសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលមកបួស ។ កាលតថាគតនោះ បានបួសដូច្នោះហើយ ក៏ស្វែងរក នូវកុសលសន្តិវរបទដ៏ប្រសើរ ក៏បានចូលទៅរកអាឡារ-តាបសកាលាមគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលសេចក្តីនេះ ទៅនឹងអាឡារតាបសកាលាមគោត្រថា ម្នាលអាវុសោកាលាមៈ យើងប្រាថ្នានឹងមកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងធម្មវិន័យនេះផង ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ អាឡារតាបសកាលា-មគោត្រ បានពោលតបនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរនៅចុះ ធម៌នេះក៏ប្រាកដដូច្នោះ បើជាបុរសអ្នកដឹងសេចក្តីហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលទ្ធិអាចារ្យរបស់ខ្លួន ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង៤ បាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏បានរៀនធម៌នោះឆាប់រហ័សមិនយូរឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ពោលបានដល់ទៅញាណវាទនឹងថេរវាទ ដោយអាការគ្រាន់តែទន្ទេញ ដោយបបូរមាត់ និងដោយអាការគ្រាន់តែចរចាទៅមកប៉ុណ្ណោះឯង មួយទៀត តថាគតក្តី បុគ្គលដទៃក្តី ប្តេជ្ញាថា យើងដឹង យើងឃើញដូច្នេះ ។

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ អាឡារោ កាលាមោ ឥមំ ធម្មំ កេវលំ សទ្ធាមត្តកេន សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ បវេទេតិ អទ្ធា អាឡារោ កាលាមោ ឥមំ ធម្មំ ជានំ បស្សំ វិហរតីតិ ។ អថខ្វាហំ រាជកុមារ យេន អាឡារោ កាលាមោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា អាឡារំ កាលាមំ ឯតទវោចំ កិត្តាវតា នោ អាវុសោ កាលាម ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ[១] ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ អាឡារោ កាលាមោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ បវេទេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ អាឡារស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថិ សទ្ធា មយ្ហំបត្ថិ សទ្ធា ន ខោ អាឡារស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថិ វីរិយំ មយ្ហំបត្ថិ វីរិយំ ន ខោ អាឡារស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថិ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា មយ្ហំបត្ថិ បញ្ញា

---

១ ម. ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ បវេទេសីតីតិ ទិស្សតិ ។

ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ នឹងញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌នេះថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ដូច្នេះ នឹងអស់ស្រេចដោយត្រឹមតែសទ្ធាប៉ុណ្ណោះនោះក៏ទេ ដោយពិតមែននោះ អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ គ្រាន់តែដឹង គ្រាន់តែឃើញធម៌នេះប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលនោះតថាគត បានចូលទៅរកអាឡារតាបសកាលាមគោត្រទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងអាឡារតាបសកាលាមគោត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោកាលាមៈ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ ទើបបានប្រកាសប្រាប់ដល់អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មិនមែនមានសទ្ធាតែអាឡារតាបសកាលាមគោត្រម្នាក់ឯងទេ សូម្បីយើង ក៏មានសទ្ធាដូច្នោះដែរ មិនមែនមានវីរិយៈតែអាឡារតាបសកាលាមគោត្រម្នាក់ឯងទេ សូម្បីយើង ក៏មានវីរិយៈដូច្នោះដែរ សតិ...សមាធិ... បញ្ញា សូម្បីយើងក៏មានបញ្ញាដូច្នោះដែរ

យន្នូនាហំ យំ ធម្មំ អាឡារោ កាលាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ បវេទេតិ តស្ស ធម្មស្ស សច្ឆិកិរិយាយ បទហេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ នចិរស្សេវ ខិប្បមេវ តំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសឹ ។ អថ ខ្វាហំ រាជកុមារ យេន អាឡារោ កាលាមោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា អាឡារំ កាលាមំ ឯតទវោចំ ឯត្តាវតា នោ អាវុសោ កាលាម ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ អហំ អាវុសោ ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមីតិ ។ អហំបិ ខោ អាវុសោ ឯត្តាវតា ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ ។ លាភា នោ អាវុសោ សុលទ្ធំ នោ អាវុសោ យេ មយំ អាយស្មន្តំ តាទិសំ សព្រហ្មចារឹ បស្សាម

តែទុកជាយ៉ាងដូចម្តេច យើងត្រូវតែតំកល់សេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលអាឡារតាបសកាលាមគោត្រ ញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ដូច្នេះឲ្យខានតែបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ មិនយូរប៉ុន្មាន តថាគតនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ៗ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ តថាគតបានចូលទៅរកអាឡារតាបសកាលាមគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងអាឡារតាបសកាលាមគោត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោកាលាមៈ លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណះទេឬ ៗ ម្នាលអាវុសោ យើងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបាន ត្រឹមតែប៉ុណ្ណះទេ ៗ អាឡារតាបស ឆ្លើយតបថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំឯងក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណះដែរ ៗ ម្នាលអាវុសោ យើងពេញជាមានលាភហើយ ម្នាលអាវុសោ ភាពជាមនុស្ស យើងបានដោយល្អហើយ ព្រោះពួកយើងបានឃើញសព្រហ្មចារីបុគ្គល ប្រហែលដូចជាអ្នកមាន

ឥតិ យោហំ ឥមំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមិ ឥតិ ត្វំ ឥមំ សយំ អភិញ្ញា
សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ យំ ត្វំ ឥមំ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ តមហំ
ឥមំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមិ
ឥតិ យោហំ ឥមំ ជានាមិ ឥតិ ត្វំ ឥមំ ជានាសិ
យំ ត្វំ ឥមំ ជានាសិ តមហំ ឥមំ ជានាមិ ឥតិ
យាទិសោ អហំ តាទិសោ តុវំ យាទិសោ
តុវំ តាទិសោ អហំ ។ ឯហិ ទានិ អាវុសោ ឧភោ
វសន្តា ឥមំ គណំ បរិហរាមាតិ ។ ឥតិ ខោ
រាជកុមារ អាឡារោ កាលាមោ អាចរិយោ មេ
សមានោ អន្តេវាសឹ មំ សមានំ អត្តនោ សមសមំ
ឋបេសិ ឧឡារាយ ច មំ បូជាយ បូជេសិ ។
តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ នាយំ
ធម្មោ និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន
ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ

អាយុ ហេតុនោះ យើងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ធម៌ណា អ្នកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងដូច្នោះដែរ អ្នកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ធម៌ណា ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង យើងក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងបានដឹងធម៌ណា អ្នកក៏ដឹងធម៌នោះដែរ អ្នកដឹងធម៌ណា យើងក៏ដឹងធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងយ៉ាងណា អ្នកក៏យ៉ាងនោះដែរ អ្នកយ៉ាងណា យើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ៗ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះ អ្នកចូរមកចុះ យើងទាំងពីរនាក់ នឹងនៅជួយគ្នារក្សាគណៈនេះ ៗ ម្នាលរាជកុមារ ព្រោះហេតុនោះ អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ កាលជាអាចារ្យរបស់តថាគត ក៏បានតាំងតថាគត កាលនៅជាអន្តេវាសិកឲ្យស្មើនឹងខ្លួន ហើយបូជាតថាគតដោយការបូជាដ៏លើសលុប ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធម៌នេះមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីនឿយណាយ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីរំលត់ទុក្ខ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីរម្ងាប់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្ដីដឹង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនមែន

ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យាវទេវ អាកិញ្ចញ្ញាយតនូប-បត្តិយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តំ ធម្មំ អនលង្ករិត្វា តស្មា ធម្មា និព្វិជ្ជ អបក្កមឹ ។

[៤៨១] សោ ខោ អហំ រាជកុមារ កឹកុសល-គវេសី អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ បរិយេសមានោ យេន ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា ឧទ្ទកំ រាមបុត្តំ ឯតទវោចំ ឥច្ឆាមហំ អាវុសោ រាម ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ មំ ឯតទវោច វិហរតាយស្មា តាទិសោ អយំ ធម្មោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ នចិរស្សេវ សកំ អាចរិយកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ នចិរស្សេវ ខិប្បមេវ តំ ធម្មំ បរិយាបុណឹ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តាវតកេនេវ ឱដ្ឋបហតមត្តេន លបិ-តលាបនមត្តេន ញាណវាទញ្ច វទាមិ ថេរវាទញ្ច ជា-នាមិ បស្សាមីតិ ច បដិជានាមិ អហញ្ចេវ អញ្ញេ ច ។

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនភពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មិនបានពេញចិត្តនឹងធម៌នោះ បានគេចចេញចាកធម៌នោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។

(៦៤១) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ កំពុងស្វែងរក កុសលស្វែងរកនូវបទដ៏ប្រសើរ បានចូលទៅរកឧទ្ទកករាមបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងឧទ្ទកករាមបុត្រថា ម្នាលអាវុសោរាមៈ យើងប្រាថ្នានឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងធម្មវិន័យនេះដែរ ។ ម្នាលរាជ-កុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ ឧទ្ទកករាមបុត្របានពោលនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុ ចូរនៅចុះ ធម៌នេះប្រាកដដូច្នោះ បើជាបុរសអ្នកដឹងសេចក្តីហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលទ្ធិអាចារ្យរបស់ខ្លួន ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏បានរៀនធម៌នោះ យ៉ាងឆាប់រហ័សមិនយូរឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ បានដល់ទៅញាណវាទនឹងថេរវាទ ដោយអាការគ្រាន់តែទន្ទេញ ដោយបបូរមាត់នឹងដោយអាការគ្រាន់តែចរចាទៅមកប៉ុណ្ណោះឯង មួយទៀត តថាគតក្តី បុគ្គលដទៃក្តី ប្តេជ្ញាថា យើងដឹង យើងឃើញដូច្នេះ ។

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ រាមោ ឥមំ ធម្មំ កេវលំ សទ្ធាមត្តកេន សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ បវេទេតិ អទ្ធា រាមោ ឥមំ ធម្មំ ជានំ បស្សំ វិហាសីតិ ។ អថខ្វាហំ រាជកុមារ យេន ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា ឧទ្ទកំ រាមបុត្តំ ឯតទវោចំ កិត្តាវតា នោ អាវុសោ រាម ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ បវេទេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ រាមស្សេវ អហោសិ សទ្ធា មយ្ហំបត្ថិ សទ្ធា ន ខោ រាមស្សេវ អហោសិ វីរិយំ ។ បេ ។ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា មយ្ហំបត្ថិ បញ្ញា

ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា រាមបុត្រនេះ នឹងញុំាងអ្នកដទៃ ឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌នេះថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងដូច្នេះ នឹងអស់ស្រេចដោយត្រឹមតែសទ្ធាប៉ុណ្ណោះនោះក៏ទេ ដោយពិតមែននោះ រាមបុត្រនេះ គ្រាន់តែដឹង គ្រាន់តែឃើញធម៌នេះប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលនោះ តថាគតចូលទៅរកឧទ្ទករាមបុត្រទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានពោលនឹងឧទ្ទករាមបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោរាមៈ លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ ឧទ្ទករាមបុត្រ ក៏បានប្រកាសប្រាប់ដល់ទៅនេវសញ្ញា-នាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មិនមែនមានសទ្ធា តែរាមបុត្រម្នាក់ឯងទេ សូម្បីយើងក៏មានសទ្ធាដូច្នោះដែរ មិនមែនមានវិរិយៈ តែរាមបុត្រម្នាក់ឯងទេ ។ បេ ។ សតិ...សមាធិ..បញ្ញា សូម្បីយើងក៏មានបញ្ញាដូច្នោះ

យន្នូនាហំ យំ ធម្មំ រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិ-
កត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ បវេទេសិ តស្ស ធម្មស្ស
សច្ឆិកិរិយាយ បទហេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ
រាជកុមារ នចិរស្សេវ ខិប្បមេវ តំ ធម្មំ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសឹ ។ អថ-
ខ្វាហំ រាជកុមារ យេន ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ
តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា ឧទ្ទកំ រាមបុត្តំ
ឯតទវោចំ ឯត្តាវតា នោ អាវុសោ រាម ឥមំ ធម្មំ
សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ ។
ឯត្តាវតា ខោ អហំ អាវុសោ ឥមំ ធម្មំ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមីតិ ។
អហម្បិ ខោ អាវុសោ ឯត្តាវតា ឥមំ ធម្មំ សយំ
អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរាមីតិ ។
លាភា នោ អាវុសោ សុលទ្ធំ នោ អាវុសោ យេ
មយំ អាយស្មន្តំ តាទិសំ សព្រហ្មចារឹ បស្សាម

ដែរ តែទុកជាយ៉ាងដូចម្តេចក៏ដោយ យើងត្រូវតែតម្កល់ព្យាយាម ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលឧទ្ទករាមបុត្រ ញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ដូច្នេះ ឲ្យខាងតែបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ មិនយូរប៉ុន្មាន តថាគតនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ៗ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ តថាគតបានចូលទៅរកឧទ្ទករាម-បុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងឧទ្ទករាមបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោរាមៈ លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះទេឬ ៗ ឧទ្ទកតាបសឆ្លើយតបថា ម្នាលអាវុសោ យើងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណេះទេ ៗ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំឯងក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណេះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ យើងពេញជាមានលាភហើយ ម្នាលអាវុសោ ភាពជាមនុស្សយើងបានដោយល្អហើយ ពួកយើងបានឃើញសព្រហ្មចារីបុគ្គល ប្រហែលដូចជាអ្នក

ឥតិ យំ ធម្មំ រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសិ តំ ត្វំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរសិ យំ ត្វំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរសិ តំ ធម្មំ រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសិ ឥតិ យំ ធម្មំ រាមោ អភិញ្ញាសិ តំ ត្វំ ធម្មំ ជានាសិ យំ ត្វំ ធម្មំ ជានាសិ តំ ធម្មំ រាមោ អភិញ្ញាសិ ឥតិ យាទិសោ រាមោ អហោសិ តាទិសោ តុវំ យាទិសោ តុវំ តាទិសោ រាមោ អហោសិ ឯហិ ទានិ អាវុសោ តុវំ ឥមំ គណំ បរិហរាតិ ។ ឥតិ ខោ រាជកុមារ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ សព្រហ្មចារី មេ សមានោ អាចរិយដ្ឋានេវ មំ ឋបេសិ ឧឡារាយ ច មំ បូជាយ បូជេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ នាយំ ធម្មោ និព្វិទាយ ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោធាយ

ដ៏មានអាយុ ព្រោះហេតុនោះ យើងរាមបុត្រ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌ណា អ្នកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងដូច្នោះដែរ អ្នកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ណា ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង យើងរាមៈ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយញុំាងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងរាមៈ បានដឹងធម៌ណា អ្នកក៏ដឹងធម៌នោះដែរ អ្នកដឹងធម៌ណា យើងរាមៈ ក៏ដឹងធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងរាមៈយ៉ាងណា អ្នកក៏យ៉ាងនោះដែរ អ្នកយ៉ាងណា យើងរាមៈក៏យ៉ាងនោះដែរ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះ អ្នកចូរមកចុះ ចូរអ្នកគ្រប់គ្រងគណៈនេះចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ព្រោះហេតុនោះឧទ្ទករាមបុត្រ កាលជាសព្រហ្មចារីរបស់តថាគត បានតាំងតថាគតក្នុងតំណែងជាអាចារ្យ ហើយក៏បូជាតថាគតដោយការបូជាដ៏លើសលុប ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធម៌នេះមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចេះដឹង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីត្រាស់ដឹង

ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យាវទេវ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបបត្តិយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តំ ធម្មំ អនលង្ករិត្វា តស្មា ធម្មា និព្វិជ្ជ អបក្កមិំ ។

(២៨២) សោ ខោ អហំ រាជកុមារ កិំកុសលគវេសី អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ បរិយេសមានោ មគធេសុ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន ឧរុវេលា សេនានិគមោ តទវសរិំ ។ តត្ថទ្ទសំ រមណីយំ ភូមិភាគំ បាសាទិកញ្ច វនសណ្ឌំ នទិញ្ច សន្ទន្តិំ សីតោទកំ(១) សុបតិត្ថំ រមណីយំ សមន្តា ច គោចរគាមំ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ រមណីយោ វត ភូមិភាគោ បាសាទិកោ ច វនសណ្ឌោ នទី ច សន្ទតិ សីតោទកា សុបតិត្ថា រមណីយា សមន្តា ច គោចរគាមោ អលំ វតិទំ កុលបុត្តស្ស បធានត្ថិកស្ស បធានាយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តត្ថេវ និសីទិំ អលមិទំ បធានាយាតិ ។

---

១ ម. សន្ទតី សេតកំ ។

មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង មិនពេញចិត្តនឹងធម៌នោះ បានគេចចេញចាកធម៌នោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។

[២៥២] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង កាលស្វែងរកកឹកុសលសន្តិវរបទដ៏ប្រសើរ ត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈដោយលំដាប់ សំដៅទៅឯឧរុវេលាប្រទេសសេនានិគម ។ ក្នុងទីនោះ តថាគតបានឃើញនូវភូមិភាគគួរជាទីត្រេកអរផង នូវដងព្រៃដែលត្រជាក់ត្រជុំផង នូវស្ទឹងកំពុងហូរមានទឹកដ៏ត្រជាក់ មានកំពង់រាបស្មើ គួរជាទីរីករាយផង ទាំងគោចរគ្រាម ក៏តាំងនៅដោយជុំវិញ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភូមិភាគគួរជាទីត្រេកអរហ្ន៎ ដងព្រៃក៏ត្រជាក់ត្រជុំ ទាំងស្ទឹងដែលកំពុងហូរមានទឹកត្រជាក់ មានកំពង់រាបស្មើ គួរជាទីរីករាយ ទាំងគោចរគ្រាម ក៏តាំងនៅដោយជុំវិញ ទីនេះហ្ន៎ ល្មមតាំងសេចក្តីព្យាយាមរបស់កុលបុត្រអ្នកមានប្រយោជន៍ ដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ បានអង្គុយសំចតនៅក្នុងទីនោះ ដោយគិតថា ទីនេះល្មមតាំងសេចក្តីព្យាយាមបាន ។

(២៨៣) អបិស្សុ មំ រាជកុមារ តិស្សោ ឧបមា បដិភំសុ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧទកេ និក្ខិត្តំ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អគ្គិំ អភិនិព្វត្តេស្សាមិ តេជោ បាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ ឧទកេ និក្ខិត្តំ ឧត្តរារណិំ អាទាយ អភិមន្ថេន្តោ អគ្គិំ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យា-តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ អទុញ្ហិ ភន្តេ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ តញ្ច បន ឧទកេ និក្ខិត្តំ យាវទេវ ច បន សោ បុរិសោ កិលមថស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កាយេន ចេវ កាមេហិ អវូបកដ្ឋា វិហរន្តិ យោ ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ កាមមុច្ឆា

(២៩៣) ម្នាលរាជកុមារ ឧបមា ៣ ប្រការ មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានស្តាប់មកពីមុន ក៏បានកើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ប្រៀបដូចឈើស្រស់ ប្រកបដោយជ័រដែលបុគ្គលត្រាំទុកនៅក្នុងទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើងនឹងកាន់យកឈើពិនួតខាងលើ មកពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតប្រាកដឡើងបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះកាលកាន់យកឈើពិនួតខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្រស់ដែលប្រកបដោយជ័រ ដែលបុគ្គលត្រាំទុកនៅក្នុងទឹកឯណោះ នឹងពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតប្រាកដឡើងបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មិនកើតទេ រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឈើឯណោះនៅស្រស់ប្រកបដោយជ័រ ថែមទាំងឈើនោះសោតក៏ត្រាំនៅក្នុងទឹកផង ឯបុរសនោះ គ្រាន់តែបានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនបានចៀសចេញចាកកាមទាំងឡាយដោយកាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ថែមទាំងមានសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះកាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះ

កាមបិបាសា កាមបរិឡាហោ សោ ច អជ្ឈត្តំ ន សុប្បហីនោ ហោតិ ន សុប្បដិប្បស្សទ្ធោ ។ ឱបក្កមិកា ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វាវ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ នោ ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្ពា ខរា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វាវ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ អយំ ខោ មំ រាជកុមារ បឋមា ឧបមា បដិភាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

(២៥៤) អបរាបិ ខោ មំ រាជកុមារ ទុតិយា ឧបមា បដិភាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ

កាម សេចក្ដីស្រេកឃ្លាន ព្រោះកាម នឹងសេចក្ដីក្រហល់ក្រហាយ ព្រោះកាមក្នុងកាមទាំងឡាយ កាមនោះជារបស់ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនបានលះបង់ដោយប្រពៃ នឹងមិនបានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយប្រពៃពេញដំខាងក្នុង ។ ប្រសិនបើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ បានទទួលវេទនា ជាទុក្ខ ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាម ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ទោះបីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ មិនបានទទួលទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាមទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងឧបមាជាដំបូង មិនស្លូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮមកពីមុន មកប្រាកដដល់តថាគត ។

(២៨៤) ម្នាលរាជកុមារ មានឧបមាទី ២ ដទៃទៀតដែលមិនស្លូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា តថាគតមិនធ្លាប់បានឮមកពីមុន ក៏បានកើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចឈើស្រស់ប្រកបដោយជ័រ

អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧត្តរារណឹ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេស្សាមិ តេជោ បាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ឧត្តរារណឹ អាទាយ អភិ-មន្ថេន្តោ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ អទុញ្ហិ ភន្តេ អល្លំ កដ្ឋំ សស្នេហំ កិញ្ចាបិ អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ យាវទេវ ច បន សោ បុរិសោ កិលមថស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កាយេន ចេវ កាមេហិ វូបកដ្ឋា វិហរន្តិ យោ ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ កាមមុច្ឆា កាមបិបាសា កាមបរិឡាហោ សោ ច អជ្ឈត្តំ ន សុប្បហីនោ ហោតិ ន សុប្បដិប្បស្សទ្ធោ ។

ដែលគេដាក់លើគោកនៅឆ្ងាយពីទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើងនឹងកាន់យកឈើពំនួតខាងលើមកពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជធាតុឲ្យកើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលរាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះកាលកាន់យកឈើពំនួតខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្រស់ប្រកបដោយជ័រ ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹកឯណោះ នឹងពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជធាតុឲ្យកើតបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនុះមិនកើតទេ រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឈើឯណោះនៅស្រស់ប្រកបដោយជ័រពិតមែន តែគេដាក់លើគោកនៅឆ្ងាយពីទឹក ឯបុរសនោះ គ្រាន់តែបានភាគនៃសេចក្តីលំបាក នឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ចៀសចេញចាកកាមទាំងឡាយដោយកាយហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីពេញចិត្ត ព្រោះកាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះកាម សេចក្តីស្រេកឃ្លានព្រោះកាម នឹងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយព្រោះកាមក្នុងវត្ថុកាមទាំងឡាយ ទាំងកាមនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមិនបានលះបង់ដោយប្រពៃ ទាំងមិនបានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយប្រពៃ ។

ឱបក្កមិកា ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វា វ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ នោ ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វា វ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ អយំ ខោ មំ រាជកុមារ ទុតិយា ឧបមា បដិភាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

(២៨៨) អបរាបិ ខោ មំ រាជកុមារ តតិយា ឧបមា បដិភាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ។ អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ឧត្តរារណឹ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេស្សាមិ តេជោ បាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ

ទោះបីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ បានទទួលវេទនា ជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាម ពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ បើទុកជាពួកសមណ-ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ មិនបានសោយវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាមនោះទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាឧបមាទី ២ មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានស្ដាប់មកអំពីមុន ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។

(២៨៥) ម្នាលរាជកុមារ មានឧបមាទី ៣ ដទៃទៀត ដែលមិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគត មិនធ្លាប់បានស្ដាប់មកអំពីមុន ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចឈើស្ងួត ជាឈើពុក ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើងនឹងកាន់យកឈើពំនួតខាងលើមកពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលរាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្ដីនោះដូចម្ដេច

អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ

អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ឧត្តរារណឹ

អាទាយ អភិមន្ថេន្តោ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ

បាតុករេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ

អទុញ្ហិ ភន្តេ សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ តញ្ច បន

អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ

រាជកុមារ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា

វា កាយេន ចេវ កាមេហិ វូបកដ្ឋា វិហរន្តិ

យោ ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្នេហោ

កាមមុច្ឆា កាមបិបាសា កាមបរិឡាហោ សោ ច

អជ្ឈត្តំ សុប្បហីនោ ហោតិ សុប្បដិប្បស្សទ្ធោ ។

ឱបក្កមិកា ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្ម-

ណា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ

បុរសនោះ កាលកាន់យកឈើពន្លកខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្ងួត ជាឈើពុក ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹកឯណោះ នឹងពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើភ្លើងជាធាតុឲ្យកើតបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះទើបកើតបាន រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះឈើស្ងួតឯណោះ ជាឈើពុក ថែមទាំងឈើនោះសោត គេដាក់លើគោកនៅឆ្ងាយពីទឹកផង ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ចៀសចេញចាកកាមទាំងឡាយ ដោយកាយហើយ ទាំងសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះកាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះកាម សេចក្តីស្រេកឃ្លានព្រោះកាម នឹងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយព្រោះកាម ក្នុងវត្ថុកាមទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏បានលះបង់ដោយប្រពៃ បានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយប្រពៃ នូវវត្ថុកាមនោះ ឰដ៏ខាងក្នុង ។ បើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដ៏ចំរើនទាំងនោះ បានទទួលវេទនា ជាទុក្ខ ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម

ភព្វា វ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ នោ ចេបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ ភព្វា វ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ អយំ ខោ មំ រាជកុមារ តតិយា ឧបមា បដិភាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។ ឥមា ខោ រាជកុមារ តិស្សោ ឧបមា បដិភំសុ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

(២៨៦) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិវ្ហាយ តាលុំ អាហច្ច ចេតសា ចិត្តំ អភិនិគ្គណ្ហេយ្យំ អភិនិប្បីឡេយ្យំ អភិសន្តាបេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិវ្ហាយ តាលុំ អាហច្ច ចេតសា ចិត្តំ អភិនិគ្គណ្ហាមិ អភិនិប្បីឡេមិ អភិសន្តាបេមិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិវ្ហាយ តាលុំ អាហច្ច

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏គួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបាន ។ បើទុកជាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ មិនបានទទួលវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាមទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏គួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាឧបមាទី ៣ មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគត មិនធ្លាប់បានស្ដាប់មកអំពីមុន ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ឧបមាទាំង ៣ ប្រការនេះឯងហើយ មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានស្ដាប់មកអំពីមុន ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។

[៤៨២] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរអាត្មាអញខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិតានដោយអណ្ដាត សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង ខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិតានដោយអណ្ដាត សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះ ខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិតានដោយអណ្ដាត

ចេតសា ចិត្តំ អភិនិគ្គណ្ហតោ អភិនិប្បីឡយតោ អភិសន្តាបយតោ កច្ឆេហិ សេទា មុច្ចន្តិ ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ ពលវា បុរិសោ ទុព្ពលតរំ បុរិសំ សីសេ វា គហេត្វា ខន្ធេ វា គហេត្វា អភិនិគ្គណ្ហេយ្យ អភិនិប្បីឡេយ្យ អភិសន្តាបេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិវ្ហាយ តាលុំ អាហច្ច ចេតសា ចិត្តំ អភិនិគ្គណ្ហតោ អភិនិប្បីឡយតោ អភិសន្តាបយតោ កច្ឆេហិ សេទា មុច្ចន្តិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា[១] សារទ្ធោ ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

(២៨៧) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ អប្បាណកំ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុន្ធឹ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

---

១ ម អសំមុដ្ឋា ។

សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ញើសក៏ហូរចេញតាមក្លៀកទាំងសងខាង ។ ម្នាលរាជកុមារ បុរសដែលមានកំឡាំង គប្បីចាប់បុរសមានកំឡាំងខ្សោយជាង ចួងក្បាលឬកហើយ សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ញាំញីយ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិតានដោយអណ្តាត សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ញើសក៏ហូរចេញតាមក្លៀកទាំងសងខាង ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំមួនហើយ ក៏មិនរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះ មកបណ្តាលតាក់ដោត ។

[២៥៧] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរតែសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង ក៏បានអត់ខ្យល់អស្សាស-បស្សាសៈតាមមុខទ្វារនឹងតាមនាសិក ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត

មុខតោ ច នាសតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ កណ្ណសោតេហិ វាតានំ និក្ខមន្តានំ អធិមត្តោ សទ្ទោ ហោតិ សេយ្យថាបិ នាម កម្មារគគ្គរិយា ធមមានាយ អធិមត្តោ សទ្ទោ ហោតិ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ កណ្ណសោតេហិ វាតានំ និក្ខមន្តានំ អធិមត្តោ សទ្ទោ ហោតិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អសម្មុដ្ឋា សារទ្ធោ ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

(២៥៨) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ អប្បាណកំយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច[1] អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុន្ធឹ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

---

១ ម. កណ្ណតោ ចាតិ សព្វត្ថ ញាតព្វំ ។

អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារនឹងនាសិក សំឡេងខ្យល់ដែលចេញតាមកណ្ណសោត ខ្លាំងលើសប្រមាណ ។ ដូចជាស្នប់របស់ជាងលោហជាតិដែលកំពុងសប់ តែងមានសំឡេងខ្លាំងយ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារនឹងតាមនាសិក សំឡេងខ្យល់ដែលចេញតាមកណ្ណសោត ក៏ខ្លាំងលើសប្រមាណយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ តែសេចក្ដីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្ដីព្យាយាម ដោយសេចក្ដីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះឯង មកបណ្ដាលចាក់ដោត ។

(២៥៨) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរសំឡឹងឈានគឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារតាមនាសិកនឹងកណ្ណសោត ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះ

មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា វាតា មុទ្ធានំ ឩហនន្តិ(១) ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ ពលវា បុរិសោ តិណ្ហេន សិខរេន មុទ្ធានំ អភិមត្ថេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា វាតា មុទ្ធានំ ឩហនន្តិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មុដ្ឋា សារទ្ធោ ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

(៤៨៩) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ អប្បាណកំយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុទ្ធឹ ។

---

១ ម. មុទ្ធនិ ឩហនន្តិ ។

អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងកណ្ណសោត ខ្យល់យ៉ាងខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏វិលមកបាក់ដោតត្រង់ក្បាល ។ ម្នាលរាជកុមារ បុរសដែលមានកំឡាំង គប្បីពោះក្បាល ដោយដែកស្រួចដ៏មុត យ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្ណសោត ខ្យល់យ៉ាងខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏វិលត្រឡប់មកបាក់ដោតក្បាល យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាម ដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះ មកបណ្តាលបាក់ដោត ។

(៦៥៩) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរតែសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈ តាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្ណសោត ។

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា សីសេ សីសវេទនា ហោន្តិ ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ ពលវា បុរិសោ ទឡ្ហេន វរត្តក្ខណ្ឌេន សីសេ សីសវេឋនំ ទទេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា សីសេ សីសវេទនា ហោន្តិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អសម្មុដ្ឋា សារទ្ធោ ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

(២៦០) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ អប្បាណកំយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុន្ធឹ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមរន្ធត្រចៀកហើយ វេទនាកើតក្នុងក្បាលពួកក្បាល ខ្លាំងលើសប្រមាណ ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចបុរសមានកំឡាំងគប្បីបង្រួបខ្សែព័ន្ធចំណងក្បាលពួកក្បាល ដោយព្រ័ត្រដ៏មាំ (យ៉ាងណា) ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមរន្ធត្រចៀកហើយ វេទនាកើតក្នុងក្បាលពួកក្បាល ដ៏ខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគតនៅតែក្រវល់ក្រវាយមិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំនោះឯង មកបណ្តាលតាក់តោត ។

(២៦០) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមរន្ធត្រចៀក ។

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា វាតា កុច្ឆឹ បរិកន្តន្តិ ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ ទក្ខោ គោឃាតកោ វា គោឃាតកន្តេ-វាសី វា តិណ្ហេន គោវិកន្តនេន កុច្ឆឹ បរិកន្តេយ្យ ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តា វាតា កុច្ឆឹ បរិកន្តន្តិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មុដ្ឋា សារទ្ធោ ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

(២៦១) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ អប្បាណកំយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនឹងកណ្ណសោត ខ្យល់លើសប្រមាណក៏កាត់នូវដំបារផ្ទៃ ៗ ម្នាលរាជកុមារ ដូចជាបុរសជាអ្នកសម្លាប់គោក្តី អ្នកជំនួយរបស់បុរសសម្លាប់គោក្តី ជាអ្នកប្រសប់វាងវៃ កាត់ដំបារផ្ទៃគោ ដោយកាំបិតសម្រាប់កាត់ពន្លះនូវសាច់គោដ៏មុត (យ៉ាងណា) ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនឹងតាមកណ្ណសោត ខ្យល់ខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏កាត់នូវដំបារផ្ទៃក៏ដូច្នោះដែរ ៗ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតបានតំកល់មាំហើយ ក៏មិនបានរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះឯង មកបណ្តាលតាក់ដោត ៗ

(២៦១) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសំឡឹងឈានគឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ៗ

សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ
ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេ ឧបរុន្ធឹ ។
តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច
កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធេសុ
អធិមត្តោ កាយស្មឹ ឌាហោ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ
រាជកុមារ ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា ទុព្ពលតរំ បុរិសំ
នានាពាហាសុ គហេត្វា អង្គារកាសុយា សន្តាបេយ្យុំ
សម្បរិតាបេយ្យុំ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ
ច នាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសបស្សា-
សេសុ ឧបរុទ្ធេសុ អធិមត្តោ កាយស្មឹ ឌាហោ
ហោតិ ។ អារទ្ធំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វីរិយំ
ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មុដ្ឋា សារទ្ធោ
ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធោ
តេនេវ ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនឹងតាមកណ្ណសោត ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារតាមនាសិកនឹងតាមកណ្ណសោត សេចក្តីក្តៅក្រហាយដ៏ខ្លាំងលើសប្រមាណក៏កើតមានក្នុងកាយ ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចជាបុរសមានកំឡាំង ២ នាក់ ចាប់បុរសដែលមានកំឡាំងខ្សោយត្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់ ហើយគប្បីផ្តើរឲ្យក្រហល់ក្រហាយក្នុងរណ្តៅរងើកភ្លើង (យ៉ាងណា) ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនឹងតាមកណ្ណសោតហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហល់ក្រហាយ ខ្លាំងលើសប្រមាណក៏កើតមានក្នុងកាយដូច្នោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនធូរថយ សតិដែលតថាគតបានតំកល់មាំហើយ ក៏មិនបានរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយមិនស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំនោះឯង មកបណ្តាលតាក់តោត ។

(២៦២) អបិស្សុ មំ រាជកុមារ ទេវតា ទិស្វា ឯវមាហំសុ កាលកតោ សមណោ គោតមោតិ ។ ឯកច្ចា ទេវតា ឯវមាហំសុ ន កាលកតោ សមណោ គោតមោ អបិច កាលំ ករោតីតិ ។ ឯកច្ចា ទេវតា ឯវមាហំសុ ន កាលកតោ សមណោ គោតមោ នបិ កាលំ ករោតិ អរហំ សមណោ គោតមោ វិហារោ ត្វេវ សោ អរហតោ ឯវរូបោ ហោតីតិ ។

(២៦៣) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ សព្វសោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិ-បជ្ជេយ្យន្តិ ។ អថខោ មំ រាជកុមារ តា ទេវតា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ មា ខោ ត្វំ មារិស សព្វសោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិបជ្ជិ ។ សចេ ខោ ត្វំ មារិស សព្វសោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិបជ្ជិស្សសិ តស្ស តេ មយំ ទិព្វំ ឱជំ លោមកូបេហិ អជ្ឈោហារិស្សាម

[២៦២] ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ ពួកទេវតាឃើញតថាគត ហើយបាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមធ្វើមរណកាលទៅហើយ ៗ ទេវតាពួកខ្លះបាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមិនទាន់ធ្វើមរណកាលទេ តែព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើមរណកាលឥឡូវនេះ ៗ ទេវតាពួកខ្លះនិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមិនទាន់ធ្វើមរណកាលទេ ទាំងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ព្រះសមណគោតមជាព្រះអរហន្ត នុ៎ះជាវិហារធម៌ទេតើ សភាពយ៉ាងនេះ រមែងមានដល់ព្រះអរហន្ត ៗ

[២៦៣] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយប្រការទាំងពួង ៗ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ ពួកទេវតាទាំងនោះ បានចូលមករកតថាគតហើយ នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកនិទ្ទុក្ខ អ្នកកុំប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយប្រការទាំងពួងឡើយ ៗ បពិត្រអ្នកនិទ្ទុក្ខ ប្រសិនបើអ្នកនឹងប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយប្រការទាំងពួងហើយ ពួកយើងនឹងបញ្ចូលឱជាទិព្វតាមរន្ធរោមរបស់អ្នក

តាយ ត្វំ យាបេស្សសីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ អហំ ចេវ ខោ បន សព្វសោ អជទ្ធុកំ បដិជានេយ្យំ ឥមា ច ខោ មេ ទេវតា ទិព្វំ ឱជំ លោមកូបេហិ អជ្ឈោហារេយ្យុំ តាយ ចាហំ យាបេយ្យំ តំ មម អស្ស មុសាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តា ទេវតា បច្ចាចិក្ខាមិ ហលន្តិ វទាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យន្នូនាហំ ថោកំ ថោកំ អាហារំ អាហារេយ្យំ បសតំ បសតំ យទិ វា មុគ្គយូសំ យទិ វា កុលត្ថយូសំ យទិ វា កឡាយយូសំ យទិ វា ហរេណុកយូសន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ថោកំ ថោកំ អាហារំ អាហារេសឹ បសតំ បសតំ យទិ វា មុគ្គយូសំ យទិ វា កុលត្ថយូសំ យទិ វា កឡាយយូសំ យទិ វា ហរេណុកយូសន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

នឹងញុំាងអ្នកឲ្យរស់នៅដោយឱជាទិព្វនោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងប្ដេជ្ញាចំពោះពួកទេវតាថាជាអ្នកមិនបរិភោគ ដោយប្រការទាំងពួងទៅ ពួកទេវតាទាំងនេះនឹងបញ្ចូលឱជាទិព្វតាមរន្ធរោមរបស់អាត្មាអញ ចំណែកខាងអាត្មាអញ គប្បីញុំាងជីវិតឲ្យរស់នៅដោយឱជាទិព្វនោះ ពាក្យនោះនឹងជាពាក្យកុហករបស់អាត្មាអញ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏ឃាត់ពួកទេវតាទាំងនោះហើយនិយាយថា ណ្ហើយ កុំឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសម្រេចអាហារតិចបន្តិច ៗ ចំនួនជាមួយចុកដៃ ៗ ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្ដែកបាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្ដែកកង់ខ្លះ ពុំនោះសោតប៉ុនសាច់រលើងឈូកខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះក៏បានសម្រេចអាហារតិចបន្តិច ៗ ចំនួនជាមួយចុកដៃ ៗ ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្ដែកបាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្ដែកកង់ខ្លះ ពុំនោះសោតប៉ុនសាច់រលើងឈូកខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះ

ថោកំ ថោកំ អាហារំ អាហារយតោ បសតំ បសតំ យទិ វា មុគ្គយូសំ យទិ វា កុលត្ថយូសំ យទិ វា កឡាយយូសំ យទិ វា ហរេណុកយូសំ អធិមត្តកសិមានំ បត្តោ កាយោ ហោតិ ។

(២៦៦) សេយ្យថាបិ នាម អសីតិកបព្វានិ វា កាលបព្វានិ វា ឯវមេវស្សុ មេ អង្គបច្ចង្គានិ ភវន្តិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឱដ្ឋបទំ ឯវមេវស្សុ មេ អានិសទំ ហោតិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម វដ្ដនាវឡិ ឯវមេវស្សុ មេ បិដ្ឋិកណ្ដកោ ឧណ្ណតាវណតោ ហោតិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម ជជ្ជរសាលាយ គោបានសិយោ ឱលុគ្គវិលុគ្គា ភវន្តិ ឯវមេវស្សុ មេ ផាសុឡិយោ ឱលុគ្គវិលុគ្គា ភវន្តិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម គម្ភីរេ ឧទបានេ ឧទកតារកា គម្ភីរគតា ឱក្ខាយិកា ទិស្សន្តិ ឯវមេវស្សុ មេ អក្ខិកូបេសុ អក្ខិតារកា គម្ភីរគតា ឱក្ខាយិកា ទិស្សន្តិ

សម្រេចអាហារកិច្ចបន្ថយចុះបន្តិចម្តង ៗ ចំនួនមួយចុកដៃ ៗ ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកបាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកកង់ខ្លះ ពុំនោះសោតប៉ុនសាច់លើងឈូកខ្លះ កាយ (របស់តថាគត) ក៏ដល់នូវការស្គាំងស្គមខ្លាំងលើសប្រមាណ ។

[២៦៤] អវយវៈតូចនិងអវយវៈធំ របស់តថាគត ប្រៀបដូចវល្លិមានថ្នាំងច្រើន និងវល្លិមានថ្នាំងខ្មៅ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ ត្រគាករបស់តថាគត (ក៏ស្មៀតចូលគ្នា) ដូចជាស្នាមជើងឱដ្ឋ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ ទ្រនុងឆ្អឹងខ្នងរបស់តថាគត ក៏រដិបរដុប ដូចខ្សែល្អសដែលគេវេញចូលគ្នា ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ របៀបឆ្អឹងជំនីរតថាគត ក៏រគីមរគាមដូចបង្កង់នៃសាលាចាស់ ដ៏រគីមរគាម ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ ប្រស្រីភ្នែកទាំងឡាយ របស់តថាគត ក៏ជ្រៅខូងចូលទៅក្នុងរណ្តៅភ្នែក ដូចកំពែងទឹក ដ៏ខូងជ្រៅចូលទៅ ក្នុងអណ្តូងទឹកដ៏ជ្រៅ

តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម តិត្តិកា-លាពុ អាមកច្ឆិន្នោ វាតាតបេន សំផុសិតោ ហោតិ សម្មិលាតោ ឯវមេវស្សុ មេ សីសច្ឆវិ សំផុសិតា ហោតិ សម្មិលាតា តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឧទរច្ឆវឹ បរិមសិស្សាមីតិ បិដ្ឋិកណ្ដកំយេវ បរិគ្គណ្ហាមិ បិដ្ឋិកណ្ដកំ បរិម-សិស្សាមីតិ ឧទរច្ឆវឹយេវ បរិគ្គណ្ហាមិ ។ យាវស្សុ មេ រាជកុមារ ឧទរច្ឆវិ បិដ្ឋិកណ្ដកំ អល្លីនា ហោតិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ វច្ចំ វា មុត្តំ វា ករិស្សាមីតិ តត្ថេវ អវកុជ្ជោ បបតាមិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឥមមេវ កាយំ អស្សាសេន្តោ បាណិនា គត្តានិ អនុមជ្ជាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ បាណិនា គត្តានិ អនុមជ្ជតោ បូតិមូលានិ លោ-មានិ យស្មា បបតន្តិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ អបិស្សុ មំ រាជកុមារ មនុស្សា ទិស្វា ឯវមាហំសុ កាឡោ សមណោ គោតមោ ។

ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ៗ សម្បុរស្បែកក្បាលសម្រាប់ទទួលសម្ផស្សរបស់តថាគត ក៏ស្វិតជ្រីវទៅ ដូចផ្លែឃ្លោកខ្ចីដែលគេកាត់ចេញអំពីទង ហើយក៏ស្វិតស្រពោនទៅ ដោយខ្យល់និងកំដៅ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯងគិតថា អាត្មាអញនឹងស្ទាបស្បែកពោះ ក៏ចាប់ត្រូវឆ្អឹងខ្នងវិញ គិតថាអាត្មាអញនឹងស្ទាបឆ្អឹងខ្នង ក៏ចាប់ត្រូវស្បែកពោះវិញ ៗ ម្នាលរាជកុមារ ស្បែកពោះរបស់តថាគតជាប់គ្នាដកបនឹងឆ្អឹងខ្នង ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯងគិតថា នឹងបន្ទោបង់នូវវច្ចៈមូត្រ ក៏ដួលពោបនៅក្នុងទីនោះ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង កាលធ្វើកាយនេះឲ្យស្រួល ទើបស្ទាបខ្លួនដោយដៃ ៗ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះស្ទាបខ្លួនដោយបាតដៃទៅ រោមទាំងឡាយ សុទ្ធតែមានឫសស្អុយធ្លាក់ចេញពីកាយ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ៗ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ មនុស្សទាំងឡាយ ឃើញតថាគតហើយ ក៏នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមានសម្បុរខ្មៅ ៗ

ឯកច្ចេ មនុស្សា ឯវមាហំសុ ៖ កាឡោ សមណោ គោតមោ សាមោ សមណោ គោតមោតិ ។ ឯកច្ចេ មនុស្សា ឯវមាហំសុ ៖ កាឡោ សមណោ គោតមោ នបិ សាមោ មង្គុរច្ឆវី សមណោ គោតមោតិ ។ យាវស្សុ មេ រាជកុមារ តាយ បរិសុទ្ធោ ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ ឧបហតោ ហោតិ តាយេវប្បាហារតាយ ។

(២៦៨) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ យេ ខោ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទយឹសុ ឯតាវបរមំ នយិតោ ភិយ្យោ ។ យេបិ ហិ កេចិ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទយិស្សន្តិ ឯតាវបរមំ នយិតោ ភិយ្យោ ។ យេបិ ហិ កេចិ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ ឯតាវបរមំ នយិតោ ភិយ្យោ ។

មនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះ នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមិនមែនមានសម្បុរខ្មៅទេ ព្រះសមណគោតមមានសម្បុរសណ្ដែកបាយទេតើ ។ មនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះ និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមិនមែនមានសម្បុរខ្មៅទេ ទាំងមិនមែនមានសម្បុរសណ្ដែកបាយ គឺព្រះសមណគោតមមានសម្បុរប្រផេះទេតើ ។ ម្នាលរាជកុមារ ឆវិវណ្ណរបស់តថាគត ដ៏បរិសុទ្ធផូរផង់ដល់ម៉្លោះ ហើយត្រឡប់ទៅជាអាប់អន់ទៅវិញ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។

[២៦៥] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានទទួលវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាម មានកំណត់តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ មិនលើសជាងនេះឡើយ ។ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងទទួលវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាម មានកំណត់តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ មិនលើសជាងនេះឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កំពុងទទួលវេទនា ជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្ដីព្យាយាម មានកំណត់តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ មិនលើសជាងនេះឡើយ ។

ន ខោ បនាហំ ឥមាយ កដុកាយ ទុក្ករការិកាយ អធិគច្ឆាមិ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសំ សិយា នុ ខោ អញ្ញោ មគ្គោ ពោធិយាតិ(១) ។

[២៦៦] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ អភិជានាមិ ខោ បនាហំ បិតុ សក្កស្ស កម្មន្តេ សីតាយំ ជម្ពុឆាយាយំ(២) និសិន្នោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិតា សិយា នុ ខោ ឯសោ មគ្គោ ពោធិយាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ សតានុសារិវិញ្ញាណំ អហោសិ ឯសេវ មគ្គោ ពោធិយាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ កិន្នុ ខោ អហំ តស្ស សុខស្ស ភាយាមិ យន្តំ សុខំ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រ អកុសលេហិ ធម្មេហីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ អហំ តស្ស សុខស្ស ភាយាមិ

១ ម. ពោធាយាតិ ។ ២ ជម្ពុឆាយន្តិបិ ឈាហេ ។

តែទោះបីដូច្នោះ តថាគតក៏នៅតែមិនបានត្រាស់ដឹង នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាគុណវិសេសគួរដើម្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញារបស់ព្រះអរិយៈ ដោយទុក្ករកិរិយាដ៏ខ្លោចផ្សានេះបានឡើយ ចំនងផ្លូវត្រាស់ដឹង នឹងមានជាយ៉ាងដទៃទេដឹង ។

(២៦៦) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ ថា យើងនៅចាំបាន កាលការ (ច្រត់ព្រះនង្គ័ល) របស់សក្កៈជាបិតា យើងអង្គុយនៅក្រោមម្លប់ជម្ពូព្រឹក្សដ៏ត្រជាក់ បានស្ងាត់ហើយចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ហើយចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មានវិតក្កៈនឹងវិចារៈ មានបីតិនឹងសុខដែលកើតអំពីវិវេក ឱផ្លូវនេះទេដឹង ជាផ្លូវនៃកិរិយាត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលរាជកុមារ វិញ្ញាណដែលស្ទុះទៅ តាមសតិ ក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា នេះហើយប្រាកដជាផ្លូវនៃការត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះ ថា អាត្មាអញខ្លាចសេចក្តីសុខ ដែលជាសុខក្រៅអំពីកាមទាំងឡាយ ដែលជាសុខក្រៅអំពីអកុសលធម៌ទាំងឡាយដែរឬ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនគួរខ្លាចសេចក្តី

យន្តំ សុខំ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រ អកុសលេហិ ធម្មេហីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ តំ សុករំ សុខំ អធិគន្តុំ ឯវំ អធិមត្តកសិមានំ បត្តកាយេន យន្នូនាហំ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេយ្យំ ឱទនំ កុម្មាសន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេសឹ ឱទនំ កុម្មាសំ ។ តេន ខោ បន មំ(១) រាជកុមារ សមយេន បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោន្តិ យន្នោ(២) សមណោ គោតមោ ធម្មំ អធិគមិស្សតិ តំ នោ(៣) អារោចេស្សតីតិ ។ យតោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេសឹ ឱទនំ កុម្មាសំ អថ មេ តេ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ និព្វិជ្ជ បក្កមឹសុ ពាហុល្លិកោ សមណោ គោតមោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេត្វា ពលំ គហេត្វា វិវិច្ចេវ កាមេហិ

---

១ ម. មេ ។ ២ ម. យំ នោ ។ ៣ ម. តំ នោ នោ ។

សុខ ដែលជាសុខ ក្រៅអំពីកាមទាំងឡាយ ដែលជាសុខ ក្រៅអំពីអកុសលធម៌ទាំងឡាយឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីសុខនោះ ដែលបុគ្គលមានកាយដល់នូវសេចក្តីស្គាំងស្គម លើសប្រមាណយ៉ាងនេះ មិនងាយនឹងធ្វើឲ្យសម្រេចបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញបរិភោគអាហារដ៏គ្រោត-គ្រាតគឺបាយនឹងនំកុម្មាសឡើងវិញ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯងក៏បានបរិភោគអាហារដ៏គ្រោតគ្រាតគឺបាយនឹងនំកុម្មាស ។ ម្នាលរាជកុមារ សម័យនោះឯង ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុដែលបម្រើតថាគតដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម បើត្រាស់ដឹងធម៌ណា នឹងសំដែងធម៌នោះប្រាប់ដល់យើងទាំងឡាយ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលនោះ តថាគតបានបរិភោគអាហារដ៏គ្រោតគ្រាតគឺបាយនឹងនំកុម្មាស គ្រានោះ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុអម្បាលនោះ ក៏នឿយណាយនឹងតថាគត ហើយចៀសចេញទៅដោយគិតថា ព្រះសមណគោតមជាអ្នកលោភ ឃ្លាតចាកសេចក្តីព្យាយាម ត្រឡប់មកដើម្បីលោភវិញ ។ ម្នាលរាជកុមារ លុះតថាគតបរិភោគអាហាដ៏គ្រោតគ្រាតហើយ ក៏បម្រុងរាងកាយឲ្យមានកំឡាំង ហើយស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិំ ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ...ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិំ ។

[២៦៧] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេសិំ ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ អយំ ខោ មេ រាជកុមារ រត្តិយា បឋមេ យាមេ បឋមា វិជ្ជា អធិគតា អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាលោកោ ឧប្បន្នោ យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ។

[២៦៨] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ

ៗ បេ ៗ បានដល់បឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ៗ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈទាំងឡាយ ៗ បេ ៗ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន... បានដល់តតិយជ្ឈាន... បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ៗ

(២៦៧) តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ ក៏បង្អោនចិត្តទៅដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ៗ តថាគតនោះរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៗ បេ ៗ តថាគតរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នេះ ៗ ម្នាលរាជកុមារ នេះជាវិជ្ជាទី ១ ដែលតថាគតបានក្នុងបឋមយាមនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ទៅ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ងងឹតបាត់ទៅហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគត ដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ៗ

(២៦៨) តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ ឥតមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់

កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ សត្តានំ ចុតូបបា-តញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេសិំ ។ សោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្សាមិ ចវមានេ ឧបបជ្ជមានេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណេ ទុព្វណ្ណេ សុគតេ ទុគ្គតេ ។ បេ ។ យថាកម្មូបគេ សត្តេ បជានាមិ ។ អយំ ខោ មេ រាជកុមារ រត្តិយា មជ្ឈិមេ យាមេ ទុតិយា វិជ្ជា អធិគតា អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាលោកោ ឧប្បន្នោ យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិតត្តស្ស វិហរតោ ។

[២៦៩] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញា-ណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេសិំ ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសិំ

គួរដល់ភាវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ ដោយប្រការដូច្នេះ ហើយ ក៏បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីចុតូបបាតញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាដឹងនូវចុតិនឹងបដិសន្ធិរបស់សត្វទាំងឡាយ ។ តថាគតនោះ មានទិព្វចក្ខុកន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានរូបល្អ រូបអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ តថាគតឃើញច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ៗ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាវិជ្ជាទី ២ ដែលតថាគតបានហើយក្នុងមជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ងងឹតបាត់ទៅហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគត ដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេសឲ្យក្តៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ។

(២៦៩) តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ភាវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏បង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ ។ តថាគតនោះបានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាជាហេតុឲ្យរលត់សេចក្តីទុក្ខ បានដឹងច្បាស់

ឥមេ អាសវាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសឹ ។ បេ ។ អយំ អាសវនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ យថាភូតំ អព្ភញ្ញាសឹ ។ តស្ស មេ ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ថ វិមុត្តស្មឹ វិមុត្តមិតិ(១) ញាណំ អហោសិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសឹ ។ អយំ ខោ មេ រាជកុមារ រត្តិយា បច្ឆិមេ យាមេ តតិយា វិជ្ជា អធិគតា អវិជ្ជា វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាលោកោ ឧប្បន្នោ យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិនោ បហិ-តត្តស្ស វិហរតោ ។

(២៧០) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ អធិគតោ ខោ មេ អយំ ធម្មោ គម្ភីរោ ទុទ្ទសោ ទុរនុពោធោ សន្តោ បណីតោ អតក្កាវចរោ

១ វិមុត្តម្ហីតិ ។

តាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ។ បេ ។ បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាបដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរលត់អាសវៈ ។ កាលតថាគតនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកកាមាសវៈផង... ចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកភវាសវៈផង... ចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹង ក៏កើតប្រាកដថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលត្រូវធ្វើក៏ធ្វើស្រេចហើយ ឥតមានកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកិច្ចនេះទៀតឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាវិជ្ជាទី ៣ ដែលតថាគតបានហើយក្នុងបច្ឆិមយាមនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ទៅហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ងងឹតបាត់ទៅហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគតដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាមដុតកំដៅកិលេសឲ្យក្តៅ បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ។

[២៧០] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធម៌ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយនេះឯង ជាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ជាធម៌ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រ ជាធម៌ដែលសត្វត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ ជាធម៌ដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មិនជាទីត្រាច់ចុះនៃតក្កៈ

និបុណោ បណ្ឌិតវេទនីយោ ។ អាលយរាមា ខោ បនាយំ បជា អាលយរតា អាលយសម្មុទិតា[១] ។ អាលយរាមាយ ខោ បន បជាយ អាលយរតាយ អាលយសម្មុទិតាយ ទុទ្ទសំ ឥទំ ឋានំ យទិទំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បាទោ ។ ឥទំបិ[២] ខោ ឋានំ ទុទ្ទសំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វូបធិប្បដិនិស្សគ្គោ តណ្ហក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្វានំ ។ អហញ្ចេវ ខោ បន ធម្មំ ទេសេយ្យំ បរេ ច មេ ន អាជានេយ្យុំ សោ មមស្ស កិលមថោ សា មមស្ស វិហេសាតិ ។ អបិស្សុ មំ រាជកុមារ ឥមា អនច្ឆរិយា គាថា បដិភំសុ បុព្វេ អស្សុតបុព្វា

---

១ ម. អាលយេស់មុទិតា ។ ២ ម. ឥទម្បិ ។

បាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងបាន ។ ក៏ពួកសត្វនេះ ស៊ុទ្ធតែនៅកំពុងរីករាយក្នុងសេចក្តីអាល័យ កំពុងត្រេកត្រអាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ កំពុងស្រើបស្រាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ (ចំពោះកាមទាំងឡាយនៅឡើយ) ។ មួយទៀត បដិច្ចសមុប្បាទធម៌ គឺធម៌ជាបច្ច័យនៃគ្នានឹងគ្នាណា បដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះ ជាហេតុនាំឲ្យពពួកសត្វដែលនៅរីករាយក្នុងសេចក្តីអាល័យ នៅត្រេកត្រអាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ នៅស្រើបស្រាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ គេឃើញបានដោយក្រៃក្រពេកណាស់ ។ មួយទៀត ធម៌ណា សម្រាប់រម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងពួង សម្រាប់លះបោលនូវឧបធិគឺកិលេសទាំងអស់ ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា ជាទីនឿយណាយចាករាគៈ ជាទីរលត់នៃសេចក្តីទុក្ខគឺព្រះនិព្វាន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជាហេតុនាំឲ្យពពួកសត្វ ឃើញបានដោយក្រៃក្រពេកណាស់ ។ បើទុកជាតថាគតសំដែងធម៌ទៅ ក៏គង់សត្វទាំងឡាយដទៃ មិនអាចនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌ របស់តថាគតបានឡើយ សេចក្តីលំបាកនឹងសេចក្តីនឿយព្រួយនោះ មុខជានឹងមានដល់តថាគតមិនខាន ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលណោះ គាថាទាំងឡាយមិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណានេះ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮ ក្នុងកាលមុន ក៏កើតប្រាកដ ដល់តថាគតថា

កិច្ឆេន មេ អធិគតំ
ហលន្ទានិ បកាសិតុំ
រាគទោសបរេតេហិ
នាយំ ធម្មោ សុសម្ពុធោ[១]
បដិសោតគាមឹ និបុណំ
គម្ភីរំ ទុទ្ទសំ អណុំ
រាគរត្តា ន ទក្ខន្តិ
តមោក្ខន្ធេន អាវុតាតិ ។

ឥតិហ មេ រាជកុមារ បដិសញ្ចិក្ខតោ អប្បោស្សុក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ នោ ធម្មទេសនាយ ។

(២៧១) អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មុនោ សហម្បតិស្ស មម ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ ឯតទហោសិ នស្សតិ វត ភោ លោកោ វិនស្សតិ វត ភោ លោកោ យត្រ ហិ នាម តថាគតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អប្បោស្សុក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ នោ ធម្មទេសនាយាតិ ។ អថខោ រាជកុមារ

១ ម. សុសម្ពុទ្ធោ ។

ណ្ហើយចុះ ឥឡូវនេះ តថាគតគួរសំដែងធម៌ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ដោយសេចក្ដីលំបាកនោះចុះ សត្វទាំងឡាយ ដែលរាគៈទោសៈគ្របសង្កត់ហើយ មិនងាយនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌នេះបានទេ សត្វទាំងឡាយ ដែលកំពុងត្រេកអរដោយរាគៈ ដែលគំនរងងឹតគឺអវិជ្ជាកំពុងរួបរឹត មិនឃើញនូវធម៌ដែលនាំឲ្យពួកសត្វ ដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត សុខុមជ្រាលជ្រៅ ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រនោះបានទេ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលដែលតថាគតពិចារណាឃើញ ដោយន័យដែលត្រិះរិះដូច្នេះហើយ ចិត្តក៏ទន់ទៅ ដើម្បីសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយតិច មិនទន់ទៅ ដើម្បីសំដែងធម៌ឡើយ ។

(២៧១) ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្ម ដឹងនូវសេចក្ដីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តរបស់តថាគត ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនហើយ ទើបរំពឹងគិតដូច្នេះថា ឱ លោកវិនាសតើហ្ន៎ ឱ លោកវិនាសតើហ្ន៎ ព្រោះព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះទ័យបង្អោនទៅ ដើម្បីសេចក្ដីខ្វល់ខ្វាយតិច មិនបង្អោនទៅដើម្បីសំដែងធម៌ ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ

ព្រហ្មា សហម្បតិ[១] សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មម បុរតោ បាតុរហោសិ ។ អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេនាហំ តេនញ្ជលឹ បណាមេត្វា មំ ឯតទវោច ទេសេតុ ភន្តេ ភគវា ធម្មំ ទេសេតុ សុគតោ ធម្មំ សន្តិ សត្តា អប្បរជក្ខជាតិកា អស្សវនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ ភវិស្សន្តិ ធម្មស្ស អញ្ញាតារោតិ ។ ឥទមវោច រាជ-កុមារ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច

បាតុរហោសិ មគធេសុ បុព្វេ
ធម្មោ អសុទ្ធោ សមលេហិ ចិន្តិតោ
អបាបុរេតំ អមតស្ស ទ្វារំ
សុណន្តុ ធម្មំ វិមលេនានុពុទ្ធំ

---

១ ម. សហំបតិ ។

ឯង សហម្បតិព្រហ្ម ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទី ចំពោះមុខតថាគត ដូចបុរសមានកំឡាំង លាចេញនូវដើមដៃដែលបត់ ចូល ឬបត់ចូលនូវដើមដៃដែលលាចេញ ។ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់ នោះ សហម្បតិព្រហ្ម ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្គៈ ឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យ អញ្ជលីថ្វាយបង្គំចំពោះតថាគត ពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ សូមព្រះសុគត សំដែងធម៌ (ដ្បិត) សត្វទាំងឡាយ ដែលមានក្អែកមានធូលីគឺរាគាទិក្កិ-លេសដ៏ស្រាលតិច តែខានស្តាប់ធម៌ មុខជានឹងសាបសូន្យមិនខាន សត្វទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌ក៏គង់មានដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ សហម្បតិព្រហ្ម បានពោលពាក្យនេះ លុះពោលពាក្យនេះរួចហើយ ក៏ពោលពាក្យដទៃតទៅទៀតដូច្នេះថា

ពីមុនរៀងមក ធម៌ដែលជនទាំងឡាយ អ្នកប្រកបដោយ
មន្ទិលតែងគិត ជាធម៌មិនបរិសុទ្ធទេ កើតប្រាកដហើយក្នុង
ដែនមគធៈ សូមព្រះអង្គបើកនូវទ្វារនៃព្រះនិព្វានចុះ សត្វ
ទាំងឡាយប្រុងចាំស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះអង្គជាអ្នកប្រាសចាក
មន្ទិល ទ្រង់ត្រាស់ដឹង (តាមលំអានព្រះពុទ្ធអំពីបុរាណ)

សេលេ យថា បព្វតមុទ្ធនិដ្ឋិតោ
យថាបិ បស្សេ ជនតំ សមន្តតោ
តថូបមំ ធម្មមយំ សុមេធ
បាសាទមារុយ្ហ សមន្តចក្ខុ
សោកាវតិណ្ណំ ជនតមបេតសោកោ
អវេក្ខស្សុ ជាតិជរាភិភូតំ
ឧដ្ឋេហិ វីរ វិជិតសង្គាម
សត្ថវាហ អនណ វិចរ លោកេ
ទេសេតុ(១) ភគវា ធម្មំ អញ្ញាតារោ ភវិស្សន្តីតិ ។

[២៧២] អថខ្វាហំ រាជកុមារ ព្រហ្មុនោ ច អជ្ឈេ-សនំ វិទិត្វា សត្តេសុ ច ការុញ្ញតំ បដិច្ច ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេសឹ ។ អទ្ទសំ ខោ អហំ រាជកុមារ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ សត្តេ អប្បរជក្ខេ

១ ម. ទេសស្សុ ទិស្សតិ ។

ដូចបុរសអ្នកមានចក្ខុ ឈរនៅលើកំពូលភ្នំដ៏ហើយដោយថ្ម សុទ្ធ ក្រឡេកមើលឃើញប្រជុំជនដោយជុំវិញ យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានបញ្ញាល្អ មានសមន្តចក្ខុ ព្រះអង្គជាអ្នកមានសេចក្តីសោកទៅប្រាសហើយ សូមទ្រង់ឡើងកាន់ប្រាសាទដ៏ហើយដោយធម៌ ពិចារណាមើលប្រជុំជនអ្នកប្រឡំដោយសេចក្តីសោក ដែលជាតិជរា កំពុងគ្របសង្កត់ មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាម អ្នកឈ្នះសង្គ្រាម អ្នកនាំពួកសត្វ អ្នកមិនជំពាក់បំណុលគឺកាម សូមព្រះអង្គក្រោក សូមទ្រង់ត្រាច់ទៅក្នុងលោក សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ សត្វទាំងឡាយដែលបម្រុងត្រាស់ដឹងធម៌ក៏មាន ។

(២៧៦) ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះឯង តថាគតដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីអារាធនា របស់សហម្បតិព្រហ្មផង អាស្រ័យនូវសេចក្តីករុណាដល់ពួកសត្វផង ទើបរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ក៏បានឃើញនូវសត្វទាំងឡាយមានភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិក្កិលេសតិច (ខ្វះ) មាន

មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនោ វិហរន្តេ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឧប្បលិនិយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ឌរីកិនិយំ វា អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកានុគ្គតានិ អន្តោ និមុគ្គបោសីនិ អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ សមោទកំ ឋិតានិ អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ឌរីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ ឧទកា អច្ចុគ្គម្ម តិដ្ឋន្តិ អនុបលិត្តានិ ឧទកេន ឯវមេវ ខោ អហំ រាជកុមារ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ អទ្ទសំ សត្តេ អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ

ភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិក្កិលេសច្រើន (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយក្លា (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយទន់ (ខ្លះ) មានអាការល្អ (ខ្លះ) មានអាការអាក្រក់ (ខ្លះ) ជាសត្វដែលគួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ (ខ្លះ) ឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយក្រ (ខ្លះ) ជាអ្នកឃើញទោសនឹងភ័យក្នុងបរលោក (ខ្លះ) ។ ដូចជាផ្កាផលជាតិពួកខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី ក្នុងគុម្ពនៃព្រលិតក្តី ក្នុងគុម្ពនៃឈូកក្រហមក្តី ក្នុងគុម្ពនៃឈូកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក លូតលាស់ឡើងតាមទឹក លិចនៅក្នុងទឹកនៅឡើយ មានផ្កាផលជាតិពួកខ្លះ គឺព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក ឋិតនៅត្រឹមស្មើនឹងទឹក មានផ្កាផលជាតិពួកខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាឈូកក្រហមក្តី ផ្កាឈូកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក ផុះខ្ពស់ឡើងជាងទឹក មិនជាប់ចំពាក់ដោយទឹក មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ បានឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ មានភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិក្កិលេសតិច (ខ្លះ) មានភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិកិលេសច្រើន (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយក្លា (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយទន់ (ខ្លះ) មានអាការល្អ (ខ្លះ) មានអាការអាក្រក់ (ខ្លះ) ជាសត្វដែលគួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ (ខ្លះ) ឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ

អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនោ វិហរន្តេ ។ អថខ្វាហំ រាជកុមារ ព្រហ្មានំ សហម្បតឹ គាថាយ បច្ចភាសឹ

អបារុតា តេ(១) អមតស្ស ទ្វារា
យេ សោតវន្តោ បមុញ្ចន្តុ សទ្ធំ
វិហឹសសញ្ញី បគុណំ ន ភាសឹ(២)
ធម្មំ បណីតំ មនុជេសុ ព្រហ្មេតិ ។

អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មា សហម្បតិ កតាវកាសោ ខោម្ហិ ភគវតា ធម្មទេសនាយាតិ មំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា តត្ថេវន្តរធាយិ ។

(២៧៣) តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ កស្ស នុ ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាឡារោ កាលាមោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី ទីឃរត្តំ អប្បរជក្ខ-

១ តេសន្តិប្បត្ថិ ។ ២ ន ភាសិន្តិបិ ។ ន អភាសិន្តិ ជេតោ ។

(ខ្លះ) សត្វបំពុកខ្លះ ឃើញទោសនឹងភ័យក្នុងបរលោក មានឧបមេយ្យដូចឈ្មោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ តថាគតបានសំដែងជាបទគាថា ចំពោះសហម្បតិព្រហ្មថា

ទ្វារនៃព្រះនិព្វានទាំងនោះ បើកហើយ សត្វទាំងឡាយណា
មានសោតបសាទ សត្វទាំងឡាយនោះ ចូរបញ្ចេញនូវសទ្ធា
ចុះ ។ ម្នាលមហាព្រហ្ម តថាគតសំគាល់ក្នុងការលំបាក
បានជាមិនសំដែងធម៌ដ៏ឧត្តម ដែលតថាគត ស្ទាត់ហើយ
ក្នុងសំណាក់មនុស្សទាំងឡាយ ។

ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មគិតថា ខ្លួនអញជាបុគ្គលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យល់ព្រម ដើម្បីនឹងសំដែងធម៌ហើយ (លុះគិតហើយ) ក៏ថ្វាយបង្គំលាតថាគតធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏បាត់អំពីទីនោះទៅ ។

(២៧៣) ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនហ្ន៎ អ្នកណាអាចនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះតទៅទៀតថា អាឡារកាលាមគោត្រនេះ ជាបណ្ឌិតជាអ្នកឈ្លាសវៃ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា មានភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិ-

ជាតិកោ យន្នូនាហំ អាឡារស្ស កាលាមស្ស បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ សោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្ប-មេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ មំ រាជកុមារ ទេវតា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ សត្តាហំ កាល-កតោ ភន្តេ អាឡារោ កាលាមោតិ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ សត្តាហំ កាលកតោ អាឡារោ កាលាមោតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ មហាជានិយោ ខោ អាឡារោ កា-លាមោ សចេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ សុណេយ្យ ខិប្បមេវ អាជានេយ្យាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជ-កុមារ ឯតទហោសិ កស្ស នុ ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្បមេវ អាជា-និស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ អយំ ខោ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី ទីឃរត្តំ អប្បរជក្ខជាតិកោ យន្នូនាហំ ឧទ្ទកស្ស រាមបុត្តស្ស បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ

ក្កិលេសតិចយូរមកហើយ បើដូច្នោះ គួរតថាគតសំដែងធម៌ដល់អាឡារកាលាមគោត្រជាមុនចុះ តាបសនោះអាចនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ មានពួកទេវតាចូលមករកតថាគតហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អាឡារកាលាមគោត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្លាប់៧ថ្ងៃទៅហើយ ៗ ឯញាណទស្សនៈក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា អាឡារកាលាមគោត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្លាប់ទៅ៧ថ្ងៃហើយមែន ៗ ម្នាលរាជកុមារ ទើបតថាគតមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱ អាឡារកាលាមគោត្រ មានសេចក្ដីវិនាសធំ ប្រសិនបើអាឡារកាលាមគោត្រនោះ បានស្ដាប់ធម៌នេះ នឹងត្រាស់ដឹងធម៌បានមួយរំពេច ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនហ្ន៎ អ្នកណានឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះក៏មានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះទៀតថា ឧទ្ទករាមបុត្រនេះឯង ជាបណ្ឌិត មានបញ្ញាឈ្លាសវៃ ជាមេធាវី មានភ្នែកមានធូលីគឺរាគាទិក្កិលេសតិចមកយូរហើយ បើដូច្នោះ គួរតថាគតសំដែងធម៌ដល់ឧទ្ទករាមបុត្រជាមុនចុះ

សោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ មំ រាជកុមារ ទេវតា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ អភិទោសកាលកតោ ភន្តេ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោតិ ។ ញាណញ្ច បន មេ ទស្សនំ ឧទបាទិ អភិទោស-កាលកតោ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ មហាជានិយោ ខោ ឧទ្ទកោ រាមបុត្តោ សចេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ សុណេយ្យ ខិប្បមេវ អាជានេយ្យាសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ កស្ស នុ ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ពហុការា ខោ មេ(១) បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ យេ មំ បធានបហិតត្តំ ឧបដ្ឋហិំសុ យន្នូនាហំ បញ្ចវគ្គិយានំ ភិក្ខូនំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យន្តិ ។

---

១ ម. ឥមេ ។

តាបសនោះនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ មានពួកទេវតា ចូលមករកតថាគត ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឧទ្ទកករាមបុត្រ ធ្វើកាលកិរិយា ស្លាប់អំពីពេលព្រលប់ទៅហើយ ៗ ញាណទស្សនៈក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា ឧទ្ទកករាមបុត្រ ធ្វើកាលកិរិយា ស្លាប់អំពីពេលព្រលប់ទៅហើយមែន ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧ ឧទ្ទកករាមបុត្រមានសេចក្តីវិនាសធំ ប្រសិនបើតាបសនោះ បានស្តាប់ធម៌នេះ នឹងត្រាស់ដឹងដោយឆាប់រហ័ស ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះតទៅទៀតថា តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនហ្ន៎ អ្នកណានឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបការៈច្រើនដល់តថាគត ព្រោះបានបម្រើតថាគត កាលដែលកំពុងបញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្យាយាម បើដូច្នោះ គួរតថាគតសំដែងធម៌ដល់បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុជាមុនចុះ ៗ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ កហំ នុ ខោ ឯតរហិ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ វិហរន្តីតិ ។ អទ្ទសំ ខោ អហំ រាជកុមារ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធេន អតិក្កន្តមានុសកេន បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ពារាណសិយំ វិហរន្តេ ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អហំ រាជកុមារ ឧរុវេលាយំ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន ពារាណសី តេន ចារិកំ អបក្កមឹ[១] ។

(២៧៤) អទ្ទសា ខោ មំ រាជកុមារ ឧបកោ អាជីវកោ អន្តរា ច គយំ អន្តរា ច ពោធឹ អទ្ធានមគ្គំ បដិបន្នំ ទិស្វាន មំ ឯតទវោច វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុសោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ ឆវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ កំសិ ត្វំ អាវុសោ ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ កោ វា តេ សត្ថា កស្ស វា ធម្មំ រោចេសីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ រាជកុមារ ឧបកំ អាជីវកំ គាថាហិ អជ្ឈភាសឹ

---

១ ម. បក្កមឹ ។

ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះទៀតថា ឥឡូវនេះ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុនៅកន្លែងណា ។ ម្នាលរាជកុមារ លុះតថាគតនោះបានឃើញបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ នៅកន្លែងព្រៃឥសិបតនមិគទា- យវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធស្អាតកន្លងលើសចក្ខុរបស់មនុស្ស ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ តថាគតនៅកន្លែងឧរុវេល- ប្រទេស តាមសមគួរដល់អធ្យាស្រ័យ ទើបបានចរទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅរកក្រុងពារាណសី ។

(២៧៤) ម្នាលរាជកុមារ មានអាជីវកឈ្មោះឧបកៈ បានឃើញតថាគតទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ កន្លែងចន្លោះនៃគយាប្រទេស នឹងចន្លោះនៃពោធិ- ព្រឹក្ស លុះឃើញហើយក៏ពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតថា ម្នាលអាវុសោ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ របស់អ្នកជ្រះថ្លាណាស់ ឆវិវណ្ណរបស់អ្នកក៏បរិសុទ្ធផូរផង់ ម្នាលអាវុសោ អ្នកបួសឧទ្ទិសចំពោះគ្រូណា អ្នកណាជាគ្រូរបស់អ្នក អ្នកពេញចិត្តនឹងធម៌របស់គ្រូណា ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលឧបកាជីវក សួរយ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏ឆ្លើយតបដោយពាក្យជាគាថាទៅរកឧបកា- ជីវកថា

សព្វាភិភូ សព្វវិទូហមស្មិ
សព្វេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ
សព្វញ្ជហោ តណ្ហក្ខយេ វិមុត្តោ
សយំ អភិញ្ញាយ កមុទ្ទិសេយ្យំ
ន មេ អាចរិយោ អត្ថិ
សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ
សទេវកស្មិំ លោកស្មិំ
នត្ថិ មេ បដិបុគ្គលោ
អហំ ហិ អរហា លោកេ
អហំ សត្ថា អនុត្តរោ
ឯកោម្ហិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
សីតិភូតោម្ហិ និព្វុតោ
ធម្មចក្កំ បវត្តេតុំ
គច្ឆាមិ កាសិនំ បុរំ
អន្ធភូតស្មិំ លោកស្មិំ
អាហញ្ញឹ អមតទុន្ទុភិន្តិ ។

តថាគតជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវតេភូមិកធម៌ទាំងអស់ ត្រាស់ដឹងនូវចតុភូមិកធម៌ទាំងអស់ បានលះបោលនូវតេភូមិកធម៌ទាំងអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះអស់តណ្ហា ដឹងច្បាស់នូវចតុភូមិកធម៌ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់) ចំពោះបុគ្គលណា ៗ តថាគតមិនមានអាចារ្យទេ មិនមានបុគ្គលដទៃស្មើនឹងតថាគត ក្នុងលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមនឹងតថាគតបានឡើយ ព្រោះតថាគតជាអរហន្តក្នុងលោក ជាសាស្តាខ្ពស់ផុត មានតែតថាគតមួយជាសម្មាសម្ពុទ្ធ តថាគតមានសេចក្តីត្រជាក់ មានភ្លើងកិលេសរលត់អស់ហើយ ឥឡូវតថាគត ទៅកាន់បុរីនៃពួកជនអ្នកកាសី ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ តថាគតនឹងទូងស្គរគឺអមតនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក ដែលងងឹតគឺអវិជ្ជាកំពុងគ្របសង្កត់ ៗ

យថា ខោ ត្វំ អាវុសោ បដិជានាសិ អរហាសិ អនន្តជិនោតិ ។

មាទិសា វេ ជិនា ហោន្តិ
យេ បត្តា អាសវក្ខយំ
ជិតា មេ បាបកា ធម្មា
តស្មាហំ ឧបក ជិនោតិ ។

ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ ឧបកោ អាជីវកោ ហុវេយ្យាវុសោតិ[១] វត្វា សីសំ ឧក្កំបេត្វា[២] ជិវ្ហំ និល្លាលេត្វា ឧម្មគ្គំ គហេត្វា បក្កាមិ ។

(២៧៨) អថ ខ្វាហំ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន ពារាណសី ឥសិបតនំ មិគទាយោ យេន បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ តេនុបសង្កមឹ ។ អទ្ទសំសុ[៣] ខោ មំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន អញ្ញមញ្ញំ កតិកំ[៤] សណ្ឋបេសុំ អយំ[៥] អាវុសោ សមណោ គោតមោ អាគច្ឆតិ ពាហុល្លិ-កោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយ សោ

---

១ ម. ហុបេយ្យាវុសោតិ ។ ២ ម. ឱកម្បេត្វា ។ ៣ ម. អទ្ទសាសុំ ។ ៤ ម. កតិកត្តំ ន ទិស្សតិ ។ ៥ ម. អយំ ខោ ។

ឧបកាជីវកតបថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នក យ៉ាងណា អ្នកគួរ (ដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថា អនន្តជិនៈ (យ៉ាងនោះឯង) ។ តថាគត ក៏តបយ៉ាងនេះទៀតថា

ជនទាំងឡាយណា បានដល់នូវអាសវក្ខ័យ ជនទាំងនោះ
ឈ្មោះជិនៈ ប្រាកដដូចតថាគតដែរ ។ តថាគតបានឈ្នះ
បាបធម៌ទាំងអស់ហើយ ម្នាលឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
តថាគតឈ្មោះថា ជិនៈ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត តបយ៉ាងនេះហើយ ឧបកាជីវកក៏ពោលថា ម្នាលអាវុសោ ពាក្យយ៉ាងហ្នឹងពិតមែនហើយ (ថាហើយ) ក៏ងក់ក្បាល បៀនអណ្តាតកាន់យកផ្លូវផ្សេង បៀសចេញទៅ ។

(២៧៨) គ្រានោះ តថាគតចរទៅកាន់ចារិក តាមលំដាប់ហើយ ក៏ចូលទៅក្រុងពារាណសី រួចហើយទៅឯឥសិបតនមិគទាយវ័ន សំដៅទៅរកកន្លែងដែលបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុនៅ ។ ម្នាលរាជកុមារ ពួកបញ្ចវគ្គិយ-ភិក្ខុ បានឃើញតថាគតមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយក៏ប្តេជ្ញាគ្នាថា ម្នាលអាវុសោ សមណគោតមនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីលោភ ឃ្លាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់ដើម្បីភាវៈលោភ ឥឡូវនេះ លោកនិមន្តមក

នេវ អភិវាទេតព្វោ ន បច្ចុដ្ឋាតព្វោ នាស្ស បត្តចីវរំ បដិគ្គហេតព្វំ អបិច ខោ អាសនំ ឋបេតព្វំ សចេ អាកង្ខិស្សតិ និសីទិស្សតីតិ ។ យថា យថា ខោ អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឧបសង្កមឹ តថា តថា បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ នាសក្ខិំសុ សកាយ កតិកាយ សណ្ឋាតុំ អប្បេកច្ចេ មំ បច្ចុគ្គន្ត្វា បត្តចីវរំ បដិគ្គហេសុំ អប្បេកច្ចេ អាសនំ បញ្ញបេសុំ អប្បេកច្ចេ បាទោទកំ ឧបដ្ឋបេសុំ អបិច ខោ មំ នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ[១] អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចំ មា ភិក្ខវេ តថាគតំ នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរិត្ថ អរហំ ភិក្ខវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឱទហថ ភិក្ខវេ សោតំ អមតមធិគតំ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ

---

១ ម. ឯវំ វុត្តេ អហំ ។

យើងទាំងអស់គ្នា មិនគួរថ្វាយបង្គំ មិនគួរក្រោកទទួលលោកទេ មិនគួរទទួលបាត្រចីវរលោកឡើយ ប៉ុន្តែយើងត្រូវក្រាលអាសនៈបម្រុងទុក បើលោកនឹងចង់គង់ក៏គង់ចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុដោយប្រការណា ៗ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មិនអាចដើម្បីឋិតនៅក្នុងពាក្យប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះៗ បានឡើយ ក៏ស្រាប់តែខ្លះក្រោកទទួលតថាគត ខ្លះទទួលបាត្រចីវររបស់តថាគត ខ្លះក្រាលអាសនៈឲ្យ ខ្លះតំកល់ទឹកលាងជើង ប៉ុន្តែពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ក៏នៅតែហៅតថាគតដោយចំណោះឈ្មោះផង ដោយពាក្យថាអាវុសោផង ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ពោលពាក្យហៅតថាគតយ៉ាងនេះហើយ តថាគតពោលយ៉ាងនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកពល់គ្នា កុំហៅតថាគតដោយចំណោះឈ្មោះ នឹងពាក្យថា អាវុសោឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតប្រសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅអមតធម៌ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ

តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ មំ ឯតទវោចុំ តាយបិ ខោ ត្វំ អាវុសោ គោតម ឥរិយាយ តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈគមា ឧត្តរឹ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសំ កឹ បន ត្វំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយ អធិគមិស្សសិ ឧត្តរឹ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចំ ន ភិក្ខវេ តថាគតោ ពាហុល្លិកោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយ អរហំ ភិក្ខវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ

ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបាន ប្រតិបត្តិគួរតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខ ជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវ អនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុក៏ពោលពាក្យនេះ នឹងតថាគតទៀតថា ម្នាលអាវុសោគោតម ព្រះអង្គមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ ឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេសដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់ បង់នូវកិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តិនោះផង ដោយការប្រតិបត្តិនោះផង ដោយអំពើដែលអ្នកដទៃធ្វើត្រាប់បានដោយកម្រផង ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គ ប្រតិបត្តិដើម្បីល្មោភច្រើនហើយ ឃ្លាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់ មកដើម្បីភាពល្មោភច្រើនហើយ ក៏នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ដ៏វិសេស ដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់កិលេសដូចម្ដេច បាន ។ ម្នាលរាជកុមារ លុះបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ពោលពាក្យ យ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏ពោលនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនមែនប្រតិបត្តិដើម្បីល្មោភច្រើនទេ មិនឃ្លាតចាកព្យាយាមទេ មិនវិលត្រឡប់មកដើម្បីល្មោភច្រើនដូច្នោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាល

ឱទហថ ភិក្ខវេ សោតំ អមតមធិគតំ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ មំ ឯតទវោចុំ តាយបិ ខោ ត្វំ អាវុសោ គោតម ឥរិយាយ តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈគមា ឧត្តរឹ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសំ កឹ បន ត្វំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយ អធិគមិស្សសិ ឧត្តរឹ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចំ

ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវនេះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយ កាលបើប្រតិបត្តិគួរដល់ពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខជានឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ បានពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតជាគំរប់ ២ ដងថា ម្នាលអាវុសោគោតម ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់នូវកិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តិនោះផង ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិនោះផង ដោយអំពើដែលជនដទៃ ធ្វើត្រាប់បានដោយកម្រផង ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គប្រតិបត្តិ ដើម្បីលោភច្រើន ឃ្លាតចាកសេចក្តីព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភាពលោភច្រើនហើយ នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេសដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់នូវកិលេសដូចម្តេចបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ ឯតថាគតក៏បានពោលពាក្យនេះ នឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ជាគំរប់ ២ ដងថា

ន ភិក្ខវេ តថាគតោ ពាហុល្លិកោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ ពាហុល្លាយ អបិ ភិក្ខវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឱទហថ ភិក្ខវេ សោតំ អមតមធិគតំ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ មំ ឯតទវោចុំ តាយបិ ខោ ត្វំ អាវុសោ ឥរិយាយ តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈគមា ឧត្តរឹ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសំ កឹ បន ត្វំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បធានវិព្ភន្តោ អាវត្តោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនមែនប្រតិបត្តិ ដើម្បីលោកច្រើនទេ មិនឃ្លាតចាកព្យាយាមទេ មិនវិលត្រឡប់ ដើម្បីមកលោកច្រើនដូច្នោះទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបានប្រតិបត្តិគួរដល់ពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ បានពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតអស់វារៈជាគំរប់ ៣ ដងទៀតថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេសដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់កិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តិនោះផង ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិនោះផង ដោយអំពើដែលជនដទៃធ្វើគ្រាប់បានដោយកម្រនោះផង ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គប្រតិបត្តិ ដើម្បីលោកច្រើន ឃ្លាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់មក ដើម្បី

ពាហុល្លាយ អធិគមិស្សសិ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ ឯតទវោចំ អភិជានាថ មេ នោ តុម្ហេ ភិក្ខវេ ឥតោ បុព្វេ ឯវរូបំ ភាសិតមេតន្តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ អរហំ ភិក្ខវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឱទហថ ភិក្ខវេ សោតំ អមតមធិគតំ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបជ្ជមានា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ អសក្ខឹ ខោ អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខូ

លោកច្រើន នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេសដោយញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់កិលេសដូចម្តេចបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលបើបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏ពោលពាក្យនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចាំបានដែរឬ ពាក្យមានសភាពយ៉ាងនេះ ជាពាក្យដែលតថាគតធ្លាប់បានពោលមកអំពីមុនឬអ្វី ។ បញ្ចវគ្គិយ-ភិក្ខុទាំងឡាយ តបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យហ្នឹងព្រះអង្គមិនដែលពោលទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិតាមពាក្យប្រដៅរបស់តថាគត ពុំយូរឡើយ មុខជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតអាចញ៉ាំងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ

សញ្ញាបេតុំ ។ ទ្វេបិ សុទំ រាជកុមារ ភិក្ខូ ឱវទាមិ តយោ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរន្តិ ។ យំ តយោ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាហរន្តិ តេន ឆព្វគ្គា យាបេម ។ តយោបិ សុទំ រាជកុមារ ភិក្ខូ ឱវទាមិ ។ ទ្វេ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាហរន្តិ(១) តេន ឆព្វគ្គា យាបេម ។ អថខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខូ មយា ឯវំ ឱវទិយមានា ឯវំ អនុសាសិយមានា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរឹសូតិ ។

(២៧៦) ឯវំ វុត្តេ ពោធិរាជកុមារោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កីវចិរេន នុ ខោ ភន្តេ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ

១ ម. ទ្វេ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរន្តិ ។ យំ ទ្វេ ភិក្ខូ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាហរន្តីតិ ទិស្សន្តិ ។

ទាំងឡាយឲ្យយល់ច្បាស់ (ក្នុងពេលនោះ) បាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតបានប្រៀនប្រដៅភិក្ខុទាំងឡាយតែ ២ រូប ៗ ភិក្ខុ ៣ រូបនាំគ្នាត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ៗ ភិក្ខុ ៣ រូបដែលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត នាំមកនូវអាហារណា អាហារនោះ យើងទាំង ៦ នាក់ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតប្រដៅភិក្ខុ ៣ រូប ៗ ពួកភិក្ខុ ២ រូបត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត នាំមកនូវអាហារណា អាហារនោះ យើងទាំង ៦ នាក់ញុំាងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ៗ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះឯង ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ កាលបើតថាគតទូន្មានយ៉ាងនេះ ប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនេះ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ពុំយូរឡើយ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ៗ

[២៧៦] កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពោធិរាជកុមារ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដោយកាលយូរប៉ុន្មានទៅ ភិក្ខុដែលបានព្រះតថាគតជាអ្នកណែនាំ (យ៉ាងនេះ) ហើយ កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា

ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យាតិ ។ តេនហិ រាជកុមារ តំយេវេត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា តំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ កុសលោ ត្វំ ហត្ថារូឡ្ហេ អង្កុសគ្គណ្ហេ សិប្បេតិ ។ ឯវំ ភន្តេ កុសលោ អហំ ហត្ថារូឡ្ហេ[១] អង្កុសគ្គណ្ហេ សិប្បេតិ ។

(២៧៧) តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ ឥធ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ពោធិ រាជកុមារោ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគ្គណ្ហំ សិប្បំ ជានាតិ តស្សាហំ សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគ្គណ្ហំ សិប្បំ សិក្ខិស្សាមីតិ ។ សោ ចស្ស អស្សទ្ធោ យាវតកំ សទ្ធេន បត្តព្វំ តំ ន សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស ពហ្វាពាធោ យាវតកំ អប្បាពាធេន បត្តព្វំ តំ ន សម្បា-បុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស សឋោ មាយាវី

---

១ ឱ. ម. ហត្ថារូឡ្ហេ ។

នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលមានមគ្គព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលរាជកុមារ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងត្រឡប់សួរទ្រង់ក្នុងប្រស្នានោះវិញ ទ្រង់គប្បីដោះស្រាយប្រស្នានោះ តាមដែលទ្រង់ឃើញថាសមគួរចុះ ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ទ្រង់ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងសិល្បសាស្ត្រ ក្នុងការឡើងជិះដំរីនឹងការកាន់កង្វេរ ឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យ៉ាងនេះមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងសិល្បសាស្ត្រ ក្នុងការឡើងជិះដំរីនឹងការចាប់កាន់កង្វេរ ។

(៦៧៧) ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសក្នុងនគរនេះគិតថា ពោធិរាជកុមារ ចេះសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនឹងចាប់កាន់កង្វេរ អាត្មាអញនឹងសូមរៀនសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរី នឹងចាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ពោធិរាជកុមារនោះ ។ តែថាបុរសនោះជាអ្នកមិនមានសទ្ធា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មានដែលគេគប្បីបានដោយសទ្ធា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកមានអាពាធច្រើន សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមិនមានអាពាធ សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកអួតអាង មានមាយា

យាវតកំ អសឋេន អមាយាវិនា បត្តព្វំ តំ ន សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស កុសីតោ យាវតកំ អារទ្ធវីរិយេន បត្តព្វំ តំ ន សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស ទុប្បញ្ញោ យាវតកំ បញ្ញវតា បត្តព្វំ តំ ន សម្បាបុណេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ តវ សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគយ្ហំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យាតិ ។ ឯកមេកេនាបិ ភន្តេ អង្គេន សមន្នាគតោ សោ បុរិសោ ន មម សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគយ្ហំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យ កោ បន វាទោ បញ្ចហង្គេហីតិ ។

(២៧៨) តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ ឥធ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ពោធិ រាជកុមារោ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគយ្ហំ សិប្បំ ជានាតិ តស្សាហំ សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគយ្ហំ សិប្បំ សិក្ខិស្សាមីតិ ។ សោ ចស្ស

សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយការមិនអួតអាង ទាំងមិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកខ្ជិលប្រអូស សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងវិញទៀត បុរសនោះជាអ្នកអប្បប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមានប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះគប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីទឹងទាប់កាន់កង្វេរក្នុងសំណាក់របស់ព្រះអង្គបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនោះ ដែលប្រកបដោយអង្គសូម្បីតែមួយ ៗ ក៏មិនគប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រ ឡើងជិះដំរីទឹងទាប់កាន់កង្វេរក្នុងសំណាក់ខ្ញុំព្រះអង្គបានឡើយ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់បុគ្គលដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នោះ ។

(២៧៨) ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសក្នុងនគរនេះគិតថា ពោធិរាជកុមារ ចេះសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីទឹងទាប់កាន់កង្វេរ អាត្មាអញនឹងសូមសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីទឹងទាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ពោធិរាជកុមារនោះ ៗ ឯបុរសនោះ ជា

សទ្ធោ យាវត្តកំ សទ្ធេន បត្តព្វំ តំ សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស អប្បមាទោ យាវត្តកំ អប្បមាទេន បត្តព្វំ តំ សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស អសឋោ អមាយាវី យាវត្តកំ អសឋេន អមាយាវិនា បត្តព្វំ តំ សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស អារទ្ធវីរិយោ យាវត្តកំ អារទ្ធវីរិយេន បត្តព្វំ តំ សម្បាបុណេយ្យ ។ សោ ចស្ស បញ្ញោ យាវត្តកំ បញ្ញវតា បត្តព្វំ តំ សម្បាបុណេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ តវ សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគ្គណ្ហំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យាតិ ។ ឯកមេកេនបិ ភន្តេ អង្គេន សមន្នាគតោ សោ បុរិសោ មម សន្តិកេ ហត្ថារូឡ្ហំ អង្កុសគ្គណ្ហំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យ កោ បន វាទោ បញ្ចហង្គេហីតិ ។

អ្នកមានសទ្ធា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយសទ្ធា សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកមានអាពាធតិច សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយអា-ពាធតិច សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មានដែលគេគប្បីបានដោយការមិនអួតអាង មិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីព្យា-យាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងវិញទៀត បុរសនោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មានដែលគេគប្បីបានដោយមានប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះ គប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនឹងចាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ទ្រង់បានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសនោះដែលប្រកបដោយអង្គសម្បីតែមួយ ៗ ក៏គប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនឹងចាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គបាន នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់បុគ្គលប្រកបដោយអង្គ ៥ ៗ

(២៧៩) ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ បញ្ចិមានិ បធានិយង្គានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ រាជកុមារ ភិក្ខុ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អប្បាពាធោ ហោតិ អប្បាតង្កោ សមវេបាកិនិយា គហណិយា សមន្នាគតោ នាតិសីតាយ នាច្ចុណ្ហាយ មជ្ឈិមាយ បធានក្ខមាយ ។ អសឋោ ហោតិ អមាយាវី យថាភូតំ អត្តានំ អាវិកត្តា(១) សត្ថរិ វា វិញ្ញូសុ វា សព្រហ្មចារីសុ ។ អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ

១ ឱ. អាវិកត្វា ។

(២៧៩) ម្នាលរាជកុមារ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមរបស់ភិក្ខុ ៥ ប្រការ នេះក៏ដូចនោះដែរ ។ អង្គទាំង ៥ ប្រការតើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿប្រាជ្ញាត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាន នូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានអាពាធតិច មានទុក្ខតិច ប្រកបដោយតេជោធាតុមានវិបាកដ៏ស្មើគ្នា គឺមិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ជាយ៉ាងកណ្តាល ល្មមអត់ធន់ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមបាន ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា សំដែងខ្លួនឲ្យច្បាស់ក្នុងសាស្តា ឬវិញ្ញូជនទាំងឡាយ ជាសព្រហ្មចារីបុគ្គលតាមសេចក្តីពិត ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធ ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ជាអ្នកមានកំឡាំង ដើម្បីធ្វើកុសលធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យកើតឡើងបាន ជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំមួន

អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ ឥមានិ ខោ រាជកុមារ បញ្ច បធានិយង្គានិ ។ ឥមេហិ(១) រាជកុមារ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ សត្តវស្សានិ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ សត្ត វស្សានិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ

---

១ ម. ឥមេហិ ខោ ។

មិនបានបោះបង់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងនូវការកើតឡើង និងសេចក្តីវិនាសទៅវិញ ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរជាគ្រឿងទំលាយបង់នូវលោភៈជាដើម ជាគ្រឿងកំណត់នូវការក្ស័យទៅ នៃសេចក្តីទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាលរាជកុមារ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុមាន ៥ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ បាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា និងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់ ៧ ឆ្នាំ ។ ម្នាលរាជកុមារ ៧ ឆ្នាំលើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម៥ប្រការនេះហើយ បានតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា និងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤

ឆ វស្សានិ... បញ្ច វស្សានិ... ចត្តារិ វស្សានិ... តីណិ វស្សានិ... ទ្វេ វស្សានិ.. ឯកំ វស្សំ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ ឯកំ វស្សំ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ សត្ត មាសានិ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ សត្ត មាសានិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ ឆ មាសានិ... បញ្ច មាសានិ... ចត្តារិ មាសានិ... តីណិ មាសានិ,... ទ្វេ មាសានិ.. មាសំ.. អឌ្ឍមាសំ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ អឌ្ឍមាសោ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ

អស់ ៦ ឆ្នាំ... អស់ ៥ ឆ្នាំ... អស់ ៤ ឆ្នាំ.. អស់ ៣ ឆ្នាំ... អស់ ២ ឆ្នាំ... អស់ ១ ឆ្នាំ ។ ម្នាលរាជកុមារ ១ ឆ្នាំក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះ កាលបាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់ ៧ ខែ ។ ម្នាលរាជកុមារ ៧ ខែក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់ ៦ ខែ... អស់ ៥ ខែ... អស់ ៤ ខែ... អស់ ៣ ខែ... អស់ ២ ខែ.. អស់ ១ ខែ.. អស់កន្លះខែ ។ ម្នាលរាជកុមារ កន្លះខែក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយោម ៥ ប្រការនេះហើយ កាល

តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ សត្ត រត្តិន្ទិវានិ ។ តិដ្ឋន្តុ រាជកុមារ សត្ត រត្តិន្ទិវានិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ ឆ រត្តិន្ទិវានិ... បញ្ច រត្តិន្ទិវានិ... ចត្តារិ រត្តិន្ទិវានិ... តីណិ រត្តិន្ទិវានិ... ទ្វេ រត្តិន្ទិវានិ ឯកំ រត្តិន្ទិវំ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ ឯកោ រត្តិន្ទិវោ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លភមានោ សាយមនុសិដ្ឋោ បាតោ វិសេសំ អធិគមិស្សតិ

បាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះចំពោះអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់យប់នឹងថ្ងៃ ៧ ។ ម្នាលរាជកុមារ យប់នឹងថ្ងៃ ៧ ក៏លើកទុកចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបានតថាគត ជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់យប់នឹងថ្ងៃ ៦... អស់យប់នឹងថ្ងៃ ៥... អស់យប់នឹងថ្ងៃ ៤... អស់យប់នឹងថ្ងៃ ៣ ... អស់យប់នឹងថ្ងៃ ២... អស់យប់នឹងថ្ងៃ ១ ។ ម្នាលរាជកុមារ យប់មួយថ្ងៃមួយក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ តថាគតប្រៀនប្រដៅក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើងនឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន

បាតមនុសិដ្ឋោ សាយំ វិសេសំ អធិគមិស្សតីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ពោធិ រាជកុមារោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ ធម្មស្ស ស្វាក្ខាតតា(១) យត្រ ហិ នាម សាយមនុសិដ្ឋោ បាតោ វិសេសំ អធិគមិស្សតិ បាតមនុសិដ្ឋោ សាយំ វិសេសំ អធិគមិស្សតីតិ ។

[២៨០] ឯវំ វុត្តេ សញ្ជិកាបុត្តោ មាណវោ ពោធិំ រាជកុមារំ ឯតទវោច ឯវមេវ បនាយំ ភវំ ពោធិ អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ អហោ ធម្មស្ស ស្វាក្ខាតតាតិ បវេទេតិ(២) អថ ច បន ភវំ(៣) ន តំ ភគវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆតិ(៤) ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ចាតិ ។

[២៨១] មា ហេវំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត អវច មា ហេវំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត អវច សម្មុខា មេ តំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត អយ្យាយ សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ ឯកមិទំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត សមយំ

១ ម. ស្វាខ្យាតតា ។ ២ ឱ. វេទេតិ ។ ៣ ឱ. ម. ភវន្តំ ឧទ្ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. គច្ឆាមិ ។

តថាគតប្រដៅក្នុងវេលាព្រឹក លុះវេលាល្ងាចនឹងបានសម្រេចនូវគុណ-វិសេសក៏មាន ។ កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពោធិរាជកុមារបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះពុទ្ធជាអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជាអស្ចារ្យ ទាំងភាវៈនៃធម៌ដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយដោយប្រពៃក៏អស្ចារ្យ ព្រោះថា សត្វដែលព្រះអង្គប្រៀនប្រដៅក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើងនឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន ព្រះអង្គប្រដៅក្នុងវេលាព្រឹក វេលាល្ងាចនឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន ។

(២៨០) កាលពោធិរាជកុមារក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ សញ្ជិកា-បុត្តមាណព បានក្រាបទូលពោធិរាជកុមារយ៉ាងនេះវិញថា ពោធិរាជ-កុមារជាម្ចាស់នេះ គ្រាន់តែប្រកាសសេចក្តីថា ព្រះពុទ្ធជាអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជាអស្ចារ្យ ភាវៈនៃធម៌ដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយ ក៏ជាអស្ចារ្យដូច្នេះប៉ុន្តែពោធិរាជកុមារជាម្ចាស់មិនទាន់ដល់ព្រះគោតមនោះផង ព្រះធម៌ផងព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹកនៅឡើយ ។

(២៨១) ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលសញ្ជិកា-បុត្រសំឡាញ់ ពាក្យនោះខ្ញុំបានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះមុខ ខ្ញុំបានទទួលក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាជាម្ចាស់ ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ សម័យមួយ

ភគវា កោសម្ពិយំ វិហរតិ ឃោសិតារាមេ អថខោ មេ អយ្យា កុច្ឆិមតី(១) យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ឯកមន្តំ និសិន្នា ខោ មេ អយ្យា ភគវន្តំ ឯតទវោច យោ មេ អយំ ភន្តេ កុច្ឆិគតោ កុមារកោ វា កុមារិកា វា សោ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆតិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ នំ(២) ភគវា ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណង្គតន្តិ ឯកមិទំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត សមយំ ភគវា ឥធេវ ភគ្គេសុ វិហរតិ សុំសុមារគិរេ ភេសកឡាវនេ មិគទាយេ អថខោ មំ ធាតី អង្កេន ហារិត្វា(៣) យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ ធាតី(៤) ភគវន្តំ ឯតទវោច អយំ ភន្តេ ពោធិរាជកុមារោ ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆតិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច

---

១ ឱ. កុច្ឆិវតី ។ ២ ឱ. ឧបាសកន្តំ ។ ម. ឧបាសកំ តំ ។ ៣ ឱ. ភរិត្វា ។ ម. ហរិត្វា ។
៤ ឱ. ខោ មម ធាតី ។ ម. ខោ មំ ធាតី ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី សម័យនោះឯង ព្រះមាតាជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំទ្រង់គភ៌ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះព្រះមាតាជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទារកដែលនៅក្នុងគភ៌របស់ខ្ញុំម្ចាស់នេះ ទោះបីជាកុមារក្តី ជាកុមារីក្តី សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគចាំទុកនូវទារកនោះថា ជាឧបាសកអ្នកដល់នូវព្រះត្រៃសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះតទៅ ដូច្នេះ ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ សម័យមួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់នៅនាភេសកឡាវ័ន ជាទីឲ្យនូវអភ័យដល់ម្រឹគ ជិតក្រុងឈ្មោះសុំសុមារគិរៈ ក្នុងភគ្គជនបទ គ្រានោះឯង មេនំបានបំបៅខ្ញុំលើភ្លៅ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះមេនំឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពោធិរាជកុមារនេះ សូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ឧបាសកត្តប្បវេទនំ

ឧបាសកំ នំ ភគវា ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ
សរណង្គតន្តិ ឯសាហំ សម្ម សញ្ជិកាបុត្ត តតិយម្បិ
ភគវន្តំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច
ឧបាសកំ មំ ភគវា ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ
សរណង្គតន្តិ ។

ពោធិរាជកុមារសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

សូមព្រះមានព្រះភាគ ចាំទុកនូវពោធិរាជកុមារនោះ ថាជាឧបាសកអ្នកដល់នូវព្រះត្រៃសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសំឡាញ់ ខ្ញុនខ្ញុំនុ៎ះ បានដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក អស់វារៈជាគំរប់ ៣ ដងផង សូមព្រះមានព្រះភាគចាំនូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវព្រះត្រៃសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះរៀងទៅ ។

ចប់ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ អង្គុលិមាលសុត្តំ

[២៨២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិជិតេ ចោរោ អង្គុលិមាលោ នាម ហោតិ លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ ។ តេន គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា ។ សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ ។ អថខោ ភគវា បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ(១) សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ យេន ចោរោ អង្គុលិមាលោ តេនទ្ធានមគ្គំ បដិបជ្ជិ ។ អទ្ទសំសុ(២) ខោ គោបាលកា បសុបាលកា កស្សកា

---

១ ម. សាវត្ថិ បិណ្ឌាយ បាវិសីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អទ្ទសាសុំ ។

អង្គុលិមាលសូត្រ ទី ៦

(៤៨៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចព្រះឥរិយាបថ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ក្នុងដែនព្រះបាទបសេនទិកោសល មានចោរម្នាក់ឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស៊ប់ទុកក្នុងការបៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ។ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ។ ចោរនោះតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ទើបស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ហើយត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត ទ្រង់ក៏រៀបចំសេនាសនៈ រួចប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ពោះសំដៅទៅត្រង់ទីដែលអង្គុលិមាលចោរនៅ ។ ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ[១] អ្នកភ្ជួររាស់

---

១ ពួកសត្វដែលគេចិញ្ចឹម ។

បជាវិនោ ភគវន្តំ យេន ចោរោ អង្គុលិមាលោ តេនទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នំ ទិស្វាន[១] ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ មា សមណ ឯតំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ ឯតស្មឹ សមណ មគ្គេ ចោរោ អង្គុលិមាលោ នាម លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ តេន គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ ឯតញ្ហិ សមណ មគ្គំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តឹសម្បិ បុរិសា ចត្តារីសម្បិ បុរិសា សង្ករិត្វា សង្ករិត្វា[២] បដិបជ្ជន្តិ តេបិ ចោរស្ស អង្គុលិមាលស្ស ហត្ថត្ថំ គច្ឆន្តីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា តុណ្ហីភូតោ អគមាសិ ។

(៤៨៣) ទុតិយម្បិ ខោ គោបាលកា បសុបា- លកា កស្សកា បជាវិនោ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ

១ ឱ. តេនទ្ធានមគ្គំ បដិបន្នំ ទិស្វាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. សំហរិត្វា សំហរិត្វា ។ ម. សង្ករិត្វា... ។

នឹងអ្នកដើរផ្លូវ បានឃើញព្រះមានបុណ្យ កំពុងស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ពាយ សំដៅទៅត្រង់ទីដែលអង្គុលិមាលចោរនៅ លុះឃើញហើយក៏ក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំនិមន្តទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះឡើយ បពិត្រព្រះសមណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុ៎ះ មានចោរឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្ថិតក្នុងការបៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ចោរនោះតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ៗ ទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអង្គុលិមាលចោរ (ទាំងអស់) ។ កាលបើពួកមនុស្សក្រាបទូលយ៉ាងនេះ ព្រះមានបុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

(២៨៣) ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ អ្នកភ្ជួររាស់ នឹងអ្នកដើរផ្លូវ ក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យជាគំរប់ពីរដងដូច្នេះថា បពិត្រ

មា សមណ ឯតំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ ឯតស្មឹ សមណ មគ្គេ ចោរោ អង្គុលិមាលោ នាម លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ តេន គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ ឯតញ្ហិ សមណ មគ្គំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តឹសម្បិ បុរិសា ចត្តាឡីសម្បិ បុរិសា សង្គរិត្វា សង្គរិត្វា បដិបជ្ជន្តិ តេបិ ចោរស្ស អង្គុលិមាលស្ស ហត្ថត្ថំ គច្ឆន្តីតិ ។ អថខោ[១] ភគវា តុណ្ហីភូតោ អគមាសិ ។

(២៨៦) តតិយម្បិ ខោ គោបាលកា បសុបាលកា កស្សកា បថាវិនោ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ មា សមណ ឯតំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ ឯតស្មឹ សមណ មគ្គេ ចោរោ អង្គុលិមាលោ នាម លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ តេន

---

១ ម. ទុតិយម្បិ ឥមស្សន្តរេ ទិស្សតិ ។

ព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំទិមន្តទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះឡើយ បពិត្រព្រះសម-ណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុ៎ះ មានចោរឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស៊ប់ខ្វល់ខ្វាយក្នុងការបៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ចោរនោះ តែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួកៗ ទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអង្គុលិមាល-ចោរ (ទាំងអស់) ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានបុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

[៤៨៤] ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ អ្នកភ្ជួររាស់ និងអ្នកដើរផ្លូវ ក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យ ជាគំរប់ ៣ ដងទៀតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំទិមន្តទៅ កាន់ផ្លូវនុ៎ះឡើយ បពិត្រព្រះសមណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុ៎ះ មានចោរឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស៊ប់ខ្វល់ខ្វាយក្នុងការបៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ចោរនោះ តែង

គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ ឯតញ្ហិ សមណ មគ្គំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តឹសម្បិ បុរិសា ចត្តារីសម្បិ បុរិសា សង្គរិត្វា សង្គរិត្វា បដិបជ្ជន្តិ តេបិ ចោរស្ស អង្គុលិមាលស្ស ហត្ថត្តំ គច្ឆន្តិ ។ អថខោ ភគវា តុណ្ហីភូតោ អគមាសិ ។

(២៨៩) អទ្ទសា ខោ ចោរោ អង្គុលិមាលោ ភគវន្តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ។ ទិស្វានស្ស ឯត-ទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឥមញ្ហិ មគ្គំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តឹសម្បិ បុរិសា ចត្តារីសម្បិ បុរិសា សង្គរិត្វា សង្គរិត្វា បដិបជ្ជន្តិ តេបិ មម ហត្ថត្តំ គច្ឆន្តិ អថ ច បនាយំ សមណោ ឯកោ អទុតិយោ បសយ្ហ មញ្ញេ អាគច្ឆតិ យន្នូនាហំ សមណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យន្តិ ។ អថខោ ចោរោ អង្គុលិមាលោ អសិចម្មំ គហេត្វា ធនុកលាបំ សន្ន-យ្ហិត្វា ភគវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធិ ។ អថខោ

ធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ចោរនោះ តែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ៗ ទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអង្គុលិមាលចោរ (ទាំងអស់) ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានបុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

(២៨៩) ឯអង្គុលិមាលចោរ ក៏បានឃើញព្រះមានបុណ្យកំពុងតែស្តេចមកអំពីចម្ងាយ ៗ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រិះរិះដូច្នេះថា យីអើអស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកណាស់ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ៗ មកកាន់ផ្លូវនេះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់អញ (ទាំងអស់) ចុះសមណៈនេះ តែម្នាក់ឯង ឥតមានគ្នាសោះ ក៏ហ៊ានដើរមក ហាក់ដូចជាមិនកោតញញើតឡើយ បើដូច្នោះ អញនឹងសម្លាប់សមណៈនេះឲ្យក្ស័យជីវិត ។ គ្រានោះ អង្គុលិមាលចោរ ក៏ចាប់ដាវនឹងខែល សៀតធ្នូនឹងបំពង់ព្រួញ ដេញព្រះមានព្រះភាគជាប់តាមក្រោយ ៗ លំដាប់នោះ

ភគវា តថារូបំ ឥទ្ធាភិសង្ខារំ អភិសង្ខារេសិ(១) យថា ចោរោ អង្គុលិមាលោ ភគវន្តំ បកតិយា គច្ឆន្តំ សព្វថាមេន គច្ឆន្តោ ន សក្កោតិ សម្បាបុណិតុំ ។ អថខោ ចោរស្ស អង្គុលិមាលស្ស ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ មយញ្ហិ បុព្វេ ហត្ថឹបិ ធាវន្តំ អនុបតិត្វា គណ្ហាម អស្សំបិ ធាវន្តំ អនុបតិត្វា គណ្ហាម រថំបិ ធាវន្តំ អនុបតិត្វា គណ្ហាម មិគំបិ ធាវន្តំ អនុបតិត្វា គណ្ហាម អថ ច បនាហំ ឥមំ សមណំ បកតិយា គច្ឆន្តំ សព្វថាមេន គច្ឆន្តោ ន សក្កោមិ សម្បាបុណិតុន្តិ ។ ឋិតោវ ភគវន្តំ ឯតទវោច តិដ្ឋ សមណ តិដ្ឋ សមណាតិ ។ ឋិតោ អហំ អង្គុលិមាល ត្វញ្ច តិដ្ឋាតិ ។

---

១. ម. អភិសង្ខាសិ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងឫទ្ធិធ្វើឲ្យអង្គុលិមាលចោរ ដែលរត់ពេញទំហឹងហើយ មិនឲ្យរត់តាមទាន់ព្រះអង្គ ដែលស្តេចដើរតាមដំណើរប្រក្រតី ៗ គ្រានោះ អង្គុលិមាលចោរ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា យីអើ អស្ចារ្យណាស់ យីអើ ចំឡែកណាស់ ព្រោះកាលពីមុន ៗ មក អញស្ទុះដេញចាប់ដំរីកំពុងបោលក៏បាន ស្ទុះដេញចាប់សេះកំពុងផាយក៏បាន ស្ទុះដេញចាប់រថកំពុងលឿនក៏បាន ស្ទុះដេញចាប់ម្រឹគកំពុងបោលក៏បាន ចំឡែកតែម្តងនេះ ហេតុអ្វីបានជាអញរត់ពេញទំហឹងហើយ ក៏នៅតែមិនទាន់សមណៈនេះ ដែលដើរតាមដំណើរប្រក្រតីដូច្នេះ ៗ អង្គុលិមាលចោរឈប់ឈរស្ងៀម ស្រែកឃាត់ព្រះមានបុណ្យថា ឈប់សិនសមណៈ ឈប់សិនសមណៈ ៗ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់តបថា នែអង្គុលិមាល តថាគតឈប់ហើយ អ្នកឯងចូរឈប់ដែរទៅ ៗ

(២៨៦) អថខោ ចោរស្ស អង្គុលិមាលស្ស ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា សច្ចវាទិនោ សច្ចប្បដិញ្ញា អថ ច បនាយំ សមណោ គច្ឆំយេវាហ ឋិតោ អហំ អង្គុលិមាល ត្វញ្ច តិដ្ឋាហិ យន្នូនាហំ ឥមំ សមណំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថខោ ចោរោ អង្គុលិមាលោ ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ

គច្ឆំ វទេសិ សមណាដ្ឋិតោម្ហិ
មមញ្ច ព្រូសិ ឋិតមដ្ឋិតោសិ
បុច្ឆាមិ តំ សមណ ឯតមត្ថំ
កថំ ឋិតោ ត្វំ អហមដ្ឋិតោម្ហិ ។
ឋិតោ អហំ អង្គុលិមាល សព្វទា
សព្វេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ
តុវញ្ច(១) បាណេសុ អសញ្ញតោសិ

១ ម. ត្វំ ប ។

(២៨៦) គ្រានោះ អង្គុលិមាលចោរ គិតថា ពួកសមណៈនេះ ជាសក្យបុត្រ ធ្លាប់និយាយតែពាក្យពិត ប្ដេជ្ញាតែពាក្យពិត ចំឡែក តែសមណៈនេះ កំពុងដើរទេ ម្ដេចឡើយក៏និយាយថា នែអង្គុលិមាល តថាគតឈប់ហើយ អ្នកចូរឈប់ដែរទៅ បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរសួរ សមណៈនេះមើល ។ លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលចោរ ក៏ពោលនឹង ព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថាដូច្នេះថា

នែសមណៈ លោកកំពុងដើរសោះទេ ត្រឡប់និយាយថា
តថាគតឈប់ហើយ ថែមទាំងថាឲ្យខ្ញុំដែលឈប់ហើយថា
អ្នកឯងទេ មិនទាន់ឈប់ដូច្នេះវិញ នែសមណៈ ខ្ញុំសូម
សួរដំណើរនុ៎ះនឹងលោក លោកដែលឈប់ហើយ តើដូច
ម្ដេច ខ្ញុំដែលមិនទាន់ឈប់តើដូចម្ដេច ។ ព្រះអង្គតប
ថា នែអង្គុលិមាល តថាគតបានឈ្មោះថា ឈប់ហើយ
(នោះ) ព្រោះដាក់ចុះនូវគ្រឿងភ័យដំចំពោះពួកសត្វទាំង[១]
អស់ សព្វ ៗ កាល ឯអ្នកឯងជាអ្នកមិនសង្រួមក្នុងពួកសត្វ

១ ក្នុងអដ្ឋកថា លោកពន្យល់ថា ព្រះអង្គទ្រង់ទំលាក់នូវគ្រឿងភ័យដំសត្វចោលចេញហើយ ប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាងគឺ មេត្តា ១ ខន្តី ១ បដិសង្ខា (ការពិចារណា) ១ អវិហឹសា ១ សារាណីយធម៌ ១ បានជាព្រះអង្គប្រាប់អង្គុលិមាលថា តថាគតឈប់ហើយ គឺឈប់ធ្វើអំពើអាក្រក់ ។

តស្មា ឋិតោហំ តុវមដ្ឋិតោសិ ។
ចិរស្សំ វត មេ មហិតោ មហេសី
មហាវនំ សមណា បច្ចុបាទិ[១]
សោហំ ចរិស្សាមិ បជហិស្ស[២]បាបំ
សុត្វាន គាថំ តវ ធម្មយុត្តំ
ឥត្វេវ ចោរោ អសិមាវុធញ្ច
សោព្ភេ បបាតេ នរកេ អន្វការិ
អវន្ទិ ចោរោ សុគតស្ស បាទេ
តត្ថេវ នំ បព្វជ្ជំ អយាចិ ។
ពុទ្ធោ ច ខោ ការុណិកោ មហេសី
យោ សត្ថា លោកស្ស សទេវកស្ស
តមេហិ ភិក្ខូតិ តទា អវោច
ឯសេវ តស្ស អហុ ភិក្ខុភាវោតិ ។

អថខោ ភគវា អាយស្មតា អង្គុលិមាលេន បច្ឆាសមណេន យេន សាវត្ថី តេន ចារិកំ បក្កាមិ ។ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ យេន សាវត្ថី តទវសរិ ។

---

១ ឱ. សមណោយំ បច្ចុបាទិ ។ ម. ឍាបុណិ សច្ចុបាទី ។ ២ ឱ. បិរស្សា បហាស្សំ ។ ម. ចរិស្សាមិ បហាយ ។ ម. អកិរិ ។ អវកិរីតិ ។ អដ្ឋកថា ។

ព្រោះហេតុនោះ តថាគតទើបឈ្មោះថា ជាអ្នកឈប់ហើយ អ្នកឯងឈ្មោះថា ជាអ្នកមិនទាន់ឈប់ ។ អង្គុលិមាលចោរគបថា នៃសមណៈ លោកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ជាអ្នកដែលទេវតានឹងមនុស្សតែងបូជា លោកមកកាន់មហាវ័ន (ដើម្បីសង្គ្រោះ) ដល់ខ្ញុំអស់កាលយូរហើយ ខ្ញុំនោះនឹងប្រព្រឹត្តតាម នឹងលះបង់នូវបាបចោលចេញ ព្រោះបានស្តាប់នូវគាថារបស់ព្រះអង្គដែលប្រកបដោយធម៌ (ចោរ) ថាដូច្នេះហើយ ក៏គ្រវែងដាវនឹងអាវុធចោលទៅក្នុងត្រពាំង ក្នុងជ្រោះ ក្នុងរណ្តៅ អង្គុលិមាលចោរក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះសុគត ហើយសូមផ្នួសនឹងព្រះអង្គ ក្នុងទីនោះឯង ។ ចំណែកព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រកបដោយករុណា ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ដែលជាគ្រូនៃមនុស្សលោកព្រមទាំងទេវលោក បានត្រាស់ហៅអង្គុលិមាលចោរនោះថា អ្នកចូរមកជាភិក្ខុចុះ ដូច្នេះក្នុងគ្រានោះ ភិក្ខុភាពនោះឯង ក៏កើតមានដល់អង្គុលិមាលចោរនោះៗ

គ្រានោះ ព្រះភគវន្តមុនី ទ្រង់យកអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុជាបច្ឆាសមណៈ ស្តេចធ្វើពុទ្ធដំណើរ សំដៅទៅក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអង្គកាលស្តេចចារិកតាមលំដាប់ ក៏បានដល់ទៅក្រុងសាវត្ថីនោះ ។

(២៨៧) តត្រ សុទំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស អន្តេបុរទ្វារេ មហាជនកាយោ សន្និបតិត្វា ឧច្ចាសទ្ទា មហាសទ្ទា ហោតិ ចោរោ តេ ទេវ វិជិតេ អង្គុលិមាលោ នាម លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ តេន គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ តំ ទេវោ បដិសេធេតូតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ បញ្ចមត្តេហិ អស្សសតេហិ សាវត្ថិយា និក្ខមិត្វា(១) ទិវាទិវស្ស យេន អារាមោ តេន បាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

---

១ ឱ. ម. និក្ខមិ ។

(២៨៧) ដំណាលថា ព្រះភគវន្តមុនី ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងជេតពនារាម របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គាប់ជួនសម័យនោះ ពួកមហាជនកំពុងតែប្រជុំគ្នាទៀបទ្វារខាងក្នុងបុរី របស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្រែកហ៊ោគឹកកងថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្នុងដែនរបស់ព្រះអង្គ មានចោរឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម សុទ្ធក្នុងការបៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ វាតែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន វាតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ សូមព្រះសម្មតិទេព កំចាត់អង្គុលិមាលចោរនោះចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចេញអំពីក្រុងសាវត្ថី ដោយអស្សយានចំនួន ៥០០ ស្តេចចូលទៅកាន់អារាម ក្នុងវេលាទាំងថ្ងៃ បរយានទៅទល់ត្រឹមទីដែលឈប់យាន ហើយស្តេចចុះអំពីយាន ស្តេចទៅតែព្រះបាទទទេ ចូលសំដៅទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(២៨៨) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ រាជានំ បសេនទិកោសលំ(១) ភគវា ឯតទវោច កិន្នុ តេ មហារាជ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ កុបិតោ វេសាលិកា វា លិច្ឆវី អញ្ញេ វា បដិរាជានោតិ ។ ន ខោ មេ ភន្តេ រាជា មាគធោ សេនិយោ ពិម្ពិសារោ កុបិតោ នបិ វេសាលិកា លិច្ឆវី នបិ អញ្ញេ បដិរាជានោ ឥធ មេ ភន្តេ វិជិតេ អង្គុលិមាលោ នាម លុទ្ទោ លោហិតបាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អទយាបន្នោ បាណភូតេសុ តេន គាមាបិ អគាមា កតា និគមាបិ អនិគមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វធិត្វា វធិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ តាហំ ភន្តេ បដិសេធិស្សាមីតិ ។ សចេ បន ត្វំ មហារាជ អង្គុលិមាលំ បស្សេយ្យាសិ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជិតំ វិរតិំ បាណាតិបាតា វិរតំ អទិន្នាទានា

---

១ ឱ. ម. បសេនទិំ កោសលំ ។

[២៨៨] លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា បពិត្រមហារាជ ទំនងជាមហាបពិត្រខ្ញាល់នឹងព្រះបាទមគធសេនិយពិម្ពិសារ ឬខ្ញាល់នឹងស្តេចលិច្ឆវីអ្នកក្រុងវេសាលី ឬក៏ខ្ញាល់នឹងពួកស្តេចដែលជាបច្ចាមិត្រឯទៀត ឬអ្វី ៗ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនខឹងនឹងព្រះបាទមគធសេនិយពិម្ពិសារ មិនខឹងនឹងស្តេចលិច្ឆវីអ្នកក្រុងវេសាលី មិនខឹងនឹងពួកស្តេច ដែលជាបច្ចាមិត្រឯទៀតទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មានចោរឈ្មោះអង្គុលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស៊ប់ក្នុងការបៀតបៀននឹងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ វាតែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន វាតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងកំចាត់អង្គុលិមាលចោរនោះចេញ ៗ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះបើមហាបពិត្រត្រឡប់ជាឃើញអង្គុលិមាល កោរសក់ ពុកមាត់នឹងពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្នួស វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន

វិរតិំ មុសាវាទា ឯកភត្តិកំ ព្រហ្មចារឹ សីលវន្តំ កល្យាណធម្មំ កិន្តិ នំ ករេយ្យាសីតិ ។ អភិវាទេយ្យាម វា ភន្តេ បច្ចុដ្ឋេយ្យាម វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម អភិនិមន្តេយ្យាម វា នំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារេហិ ធម្មិកំ វា អស្ស រក្ខាវរណគុត្តឹ សំវិទហេយ្យាម កុតោ បនស្ស ភន្តេ ទុស្សីលស្ស បាបធម្មស្ស ឯវរូបោ សីលសំយមោ ភវិស្សតីតិ ។

[២៨៩] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភគវតោ អវិទូរេ និសិន្នោ ហោតិ ។ អថ ខោ ភគវា ទក្ខិណាពាហំ(១) បគ្គហេត្វា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ឯតទវោច ឯសោ មហារាជ អង្គុលិមាលោតិ ។ អថ ខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស អហុទេវ ភយំ អហុ ឆម្ភិតត្តំ អហុ លោមហំសោ ។ អថ ខោ ភគវា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ភីតំ សំវិគ្គំ លោមហដ្ឋជាតំ វិទិត្វា រាជានំ បសេនទិំ កោសលំ ឯតទវោច

១ ម. ទក្ខិណំ ពាហុំ ។

វៀរចាកមុសាវាទ បរិភោគភត្តតែមួយពេល ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មានសីល មានធម៌ដ៏ល្អវិញ តើមហាបពិត្រ ត្រូវធ្វើអង្គុលិមាលនោះដូចម្តេចទៅ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីថ្វាយបង្គំ ឬក្រោកទៅទទួល និមន្តដោយអាសនៈ ឬទំនុកបំរុងនូវអង្គុលិមាលនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ថ្នាំរក្សារោគជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺ នឹងបរិក្ខារទាំងឡាយ ឬនឹងចាត់ចែងនូវការរក្សា សេចក្តីការពារ នឹងការគ្រប់គ្រង ប្រកបដោយធម៌ដល់អង្គុលិមាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើអង្គុលិមាលចោរនោះ ធ្លាប់ជាមនុស្សទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមកហើយ ធ្វើម្តេចនឹងសង្រួមក្នុងសីលយ៉ាងនោះកើត ។

[២៨៩] ជួនសម័យនោះឯង អង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុ កំពុងអង្គុយជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ លើកព្រះហស្តខាងស្តាំ ចង្អុលបង្ហាញព្រះបាទបសេនទិកោសលថា បពិត្រមហារាជ នុ៎ះហ្ន៎អង្គុលិមាល ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក៏មានសេចក្តីភ័យភិត តក់ស្លុត ព្រឺពេម ព្រឺស្បែកឡើងមួយរំពេច ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគជ្រាបជាក់ថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ភ័យញ័រចំប្រប់ព្រឺពេម ដូច្នោះហើយ ក៏ត្រាស់ទៅនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសល

មា ភាយិ មហារាជ មា ភាយិ មហារាជ នត្ថិ តេ ឥតោ(១) ភយន្តិ ។ អថខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស យំ អហោសិ ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា លោមហំសោ វា សោ បដិប្បស្សម្ភិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេនាយស្មា អង្គុលិមាលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ ឯតទវោច អយ្យោ នោ ភន្តេ អង្គុលិមាលោតិ ។ ឯវំ មហារាជាតិ ។ កថំគោត្តោ ភន្តេ អយ្យស្ស បិតា កថំគោត្តា អយ្យស្ស មាតាតិ ។ គគ្គោ(២) ខោ មហារាជ បិតា មន្តានី(៣) មាតាតិ ។ អភិរមតុ ភន្តេ អយ្យោ គគ្គោ មន្តានីបុត្តោ អហម-

---

១ ឱ. អតោ ។ ២ ម. ភគ្គោ ។ ៣ ឱ. មន្តាណី ។

ដូច្នេះថា បពិត្រមហារាជ សូមមហាបពិត្រកុំភ័យឡើយ បពិត្រមហារាជ សូមមហាបពិត្រកុំភ័យឡើយ ភ័យអំពីសំណាក់អង្គុលិមាលនេះ មិនមានដល់មហាបពិត្រទេ ។ លំដាប់នោះ ភ័យណាក្តី សេចក្តីតក់ស្លុតណាក្តី សេចក្តីព្រឺរោម ព្រឺស្បែកណាក្តី បានកើតមានដល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ភ័យជាដើមនោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់បាត់ទៅក្នុងលំដាប់នោះឯង ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក៏ចូលទៅជិតអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏មានព្រះឱង្ការសួរអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន លោកម្ចាស់ឈ្មោះអង្គុលិមាលឬ ។ អង្គុលិមាលមានអាយុតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ចុះបិតាលោកម្ចាស់គោត្រអ្វី មាតាលោកម្ចាស់គោត្រអ្វី ។ អង្គុលិមាលមានអាយុតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ បិតា (អាត្មាភាព) ជាគគ្គគោត្រ មាតា (អាត្មាភាព) ជាមន្តានីគោត្រ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះរាជឱង្ការបវារណាថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់គគ្គគោត្រ មន្តានីបុត្រ អភិរម្យចុះ ខ្ញុំព្រះករុណា

យស្ស គគ្គស្ស មន្តាណីបុត្តស្ស ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អង្គុលិមាលោ អារញ្ញកោ ហោតិ បិណ្ឌបាតិកោ បំសុកូលិកោ តេចីវរិកោ ។ អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ រាជានំ បសេនទិកោសលំ ឯតទវោច អលំ មហារាជ បរិបុណ្ណំ មេ តិចីវរន្តិ ។

(៦៩០) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យាវញ្ចិទំ ភន្តេ ភគវា អទន្តានំ ទមេតា អសមេន្តានំ[១] សមេតា អបរិនិព្វុតានំ បរិនិព្វាបេតា យំ ហិ មយំ ភន្តេ នាសក្ខិម្ហា ទណ្ឌេនបិ សត្ថេនបិ ទមេតុំ សោ ភគវតា

១ ឱ: ម. អសន្តានំ ។

នឹងទំនុកបំរុងដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ថ្នាំរក្សារោគ ជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺ នឹងបរិក្ខារទាំងឡាយ ដល់លោកម្ចាស់ គគ្គគោត្រ មន្តានីបុត្រ ។ សម័យនោះឯង អង្គុលិមាលមានអាយុ ប្រព្រឹត្តនៅតែក្នុងព្រៃ ប្រព្រឹត្តតែបិណ្ឌបាត ប្រើប្រាស់តែសំពត់បង្សុកូល ប្រើប្រាស់តែចីវរ ៣ ។ បានជាកាលនោះ អង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុ ថ្វាយព្រះពរព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ពុំបាច់ទេមហារាជ អាត្មាភាពមានត្រៃចីវរគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

(៤៩០) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គអាចទូន្មានបុរសដែលគេទូន្មានមិនបាន អាចរម្ងាប់បុរសដែលគេរម្ងាប់មិនបាន អាចរំលត់ពុតត្បុតបុរសដែលគេរំលត់មិនបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងទូន្មាននូវបុរសណា ដោយអាជ្ញាក្តី ដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធក្តី ព្រះមានព្រះភាគ អាចទូន្មានបុរសនោះ

អទណ្ឌេន អសត្ថេន[១] ទន្តោ ហន្ទទានិ[២] មយំ ភន្តេ គច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។ យស្សទានិ[៣] មហារាជ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

[៤៩១] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ សាវត្ថិយំ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ អញ្ញតរំ ឥត្ថឹ មូឡ្ហគព្ភំ វិឃាតគព្ភំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ កិលិស្សន្តិ វត ភោ សត្តា កិលិស្សន្តិ វត ភោ សត្តាតិ ។ អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា

---

១ ឱ. ម. អសត្ថេនេវ ។ ២ ម. ហន្ទ ចទានិ ។ ៣ ឱ. ឯត្ថន្តរេ ត្វន្តិ ទិស្សតិ ។

បានដោយមិនបាច់មានកាជា ដោយមិនបាច់មានគ្រឿងសស្ត្រាវុធ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមថ្វាយបង្គំលាទៅវិញ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចការច្រើន មានការរវល់ច្រើន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ សូមមហាបពិត្រទ្រង់ជ្រាបនូវកាលដ៏គួរនឹងស្ដេចយាងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិ-កោសល ក៏ក្រោកចាកអាសនៈហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគហើយ ធ្វើប្រទក្សិណស្ដេចចេញទៅ ។

[៤៩១] លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ រួចចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ អង្គុលិមាលមានអាយុ កាលទៅតាមលំដាប់ច្រកដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានជួបនឹងស្រ្តីម្នាក់ វង្វេងស្មារតីព្រោះគភ៌ មិនសប្បាយព្រោះគភ៌(១) ។ លុះលោកឃើញហើយ ក៏គិតថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ ។ លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី លុះត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្តហើយ ក៏ឆៀងចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ

១ ឈឺពោះ សម្រាលកូន ។

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច ឥធាហំ ភន្តេ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសឹ អទ្ទសំ ខោ អហំ ភន្តេ សាវត្ថិយំ សបទានំ បិណ្ឌាយ ចរមានោ អញ្ញតរំ ឥត្ថឹ មូឡ្ហគព្ភិំ វិឃាតគព្ភិំ ទិស្វាន មេ ឯតទហោសិ កិលិស្សន្តិ វត ភោ សត្តា កិលិស្សន្តិ វត ភោ សត្តាតិ ។

(២៩២) តេនហិ ត្វំ អង្គុលិមាល យេន សា ឥត្ថី តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថឹ ឯវំ វទេហិ យតោហំ ភគិនិ ជាតោ នាភិជានាមិ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេតា តេន សច្ចេន សោត្ថិ តេ ហោតុ សោត្ថិ គព្ភស្សាតិ ។ សោ ហិ នូន មេ ភន្តេ សម្បជានមុសាវាទោ ភវិស្សតិ មយា ហិ ភន្តេ ពហូ សញ្ចិច្ច បាណា ជីវិតា វោរោបិតាតិ ។ តេនហិ ត្វំ អង្គុលិមាល យេន សា ឥត្ថី តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថឹ ឯវំ វទេហិ យតោហំ ភគិនិ

រួបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអង្គុលិមាល មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រចីវរក្នុងបុព្វណ្ហសម័យក្នុងទិងណោះ រួបចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងដើរទៅតាមលំដាប់ច្រក ដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានចួបនឹងស្ត្រីម្នាក់វង្វេងស្មារតីព្រោះគភ៌ មិនសប្បាយព្រោះគភ៌ លុះខ្ញុំព្រះអង្គឃើញហើយ ក៏គិតថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ ។

(២៩២) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលអង្គុលិមាល បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅរកស្ត្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងស្ត្រីនោះយ៉ាងនេះថា នែនាង តាំងអំពីអាត្មាកើតមកមិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តិលជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង សូមសិរីសួស្តីកើតមានដល់គភ៌ ។ អង្គុលិមាលទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សម្បជានមុសាវាទ នឹងមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានក្លែងផ្តាច់ផ្តិលជីវិតសត្វជាច្រើន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលអង្គុលិមាល បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅរកស្ត្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងស្ត្រីនោះយ៉ាងនេះថា នែនាង តាំងអំពីអាត្មា

អរិយាយ ជាតិយា ជាតោ នាភិជានាមិ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេតា តេន សច្ចេន សោត្ថិ តេ ហោតុ សោត្ថិ គព្ភស្សាតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភគវតោ បដិស្សុត្វា យេន សា ឥត្ថី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថឹ ឯត-ទវោច យតោហំ ភគិនិ អរិយាយ ជាតិយា ជាតោ នាភិជានាមិ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេតា តេន សច្ចេន សោត្ថិ តេ ហោតុ សោត្ថិ គព្ភស្សាតិ ។ អថខោ សោត្ថិត្ថិយា អហោសិ សោត្ថិ គព្ភស្ស ។

[៤៩៣] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ឯកោ វូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហរន្តោ នចិ-រស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អន-គារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ

កើតហើយក្នុងអរិយជាតិ (បានជាអរិយបុគ្គល) មិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តិលជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់គភ៌ ។ អង្គុលិមាលមានអាយុ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានបុណ្យថា ករុណាព្រះអង្គ ហើយក៏ចូលទៅរកស្ត្រីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងស្ត្រីនោះដូច្នេះថា នែនាង តាំងអំពីអាត្មាកើតហើយក្នុងអរិយជាតិ មិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តិលជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់គភ៌ ។ គ្រានោះឯង សិរីសួស្តី ក៏បានកើតដល់ស្ត្រីនោះ សិរីសួស្តីក៏បានកើតដល់គភ៌ ។

(២៩៣) លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង ដោះខ្លួនចេញចាកពួក ឥតមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែស មានព្យាយាមដុតនូវកិលេស ប្រថុយលះបង់នូវអត្តភាព ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ក៏បានដឹងច្បាស់

ខីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ អព្ភញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ បនាយស្មា អង្គុលិមាលោ អរហតំ អហោសិ ។

(៤៩៨) អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញេនបិ លេឌ្ឌុ ខិត្តោ អាយស្មតោ អង្គុលិមាលស្ស កាយេ និបតតិ អញ្ញេនបិ ទណ្ឌោ ខិត្តោ អាយស្មតោ អង្គុលិមាលស្ស កាយេ និបតតិ អញ្ញេនបិ សក្ខរា ខិត្តា អាយស្មតោ អង្គុលិមាលស្ស កាយេ និបតតិ ។ អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភិន្នេន សីសេន លោហិតេន គឡន្តេន ភិន្នេន បត្តេន វិប្ផាលិតាយ សង្ឃាដិយា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ទសា ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ ឯតទវោច

ថា ជាតិកំណើតរបស់អញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃក្រៅពីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អង្គុលិមាលមានអាយុ រាប់ថាជាព្រះអរហន្តមួយរូបដែរ ។

(២៩៤) លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅ ដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង មនុស្សដទៃយកដុំដីគ្រវែងចោលធ្លាក់ទៅលើកាយអង្គុលិមាល មានអាយុក៏មាន មនុស្សដទៃយកដំបងគ្រវែងចោលធ្លាក់ទៅលើកាយអង្គុលិមាលមានអាយុក៏មាន មនុស្សដទៃយកក្រួសផ្លាត់ធ្លាក់ទៅ លើកាយអង្គុលិមាលមានអាយុក៏មាន ។ គ្រានោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ (មានរបួស) បែកសីសៈ ហូរឈាម បែកបាត្រ រហែកសង្ឃាដិ ក៏ដើរចូលទៅគាល់ព្រះមានបុណ្យ ។ ព្រះមានបុណ្យ បានទតឃើញអង្គុលិមាលមានអាយុ កំពុងដើរមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់ទូន្មានអង្គុលិមាលមានអាយុដូច្នេះថា

អធិវាសេហិ ត្វំ ព្រាហ្មណ អធិវាសេហិ ត្វំ ព្រាហ្មណ យស្ស ខោ ត្វំ កម្មស្ស វិបាកេន ពហូនិ វស្សានិ ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ និរយេ បច្ចេយ្យាសិ តស្ស ត្វំ ព្រាហ្មណ កម្មស្ស វិបាកំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិសំវេទេសីតិ ។

[៤៩៥] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ រហោគតោ បដិសល្លីនោ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យោ ច បុព្វេ បមជ្ជិត្វា
បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជតិ
សោមំ លោកំ បភាសេតិ
អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា
យស្ស បាបំ កតំ កម្មំ
កុសលេន បិធីយតិ
សោមំ លោកំ បភាសេតិ
អព្ភា មុត្តោវ ចន្ទិមា
យោ ហវេ ទហរោ ភិក្ខុ

ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកខំអត់ទ្រាំទៅ ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកខំអត់ធ្មត់ទៅ អ្នកគួរទីងឆេះក្នុងនរកជាច្រើនឆ្នាំ ជាច្រើនរយឆ្នាំ ជាច្រើនពាន់ឆ្នាំ ដោយវិបាកនៃកម្មណា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកបានទទួលនូវវិបាកនៃកម្មនោះក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ (តែប៉ុណ្ណោះ) ទេ ។

(៤៩៨) វេលានោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ទៅនៅក្នុងទីរហោស្ថានពួនសម្ងំតែម្នាក់ឯង បានប្រទះនូវវិមុត្តិសុខ ទើបបន្លឺឧទាននេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា ធ្វេសប្រហែសក្នុងកាលមុន ដល់កាលជាខាង
ក្រោយមក បុគ្គលនោះមិនធ្វេសប្រហែសវិញ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាញុំាងលោក(១)នេះឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទផុតស្រ-
ឡះចាកពពក បាបកម្មដែលបុគ្គលណាធ្វើហើយ តែបុគ្គល
នោះគ្របបាំងបិទបាន គឺមិនទទួលផលកម្មវិញ ដោយ
សារកុសលគឺមគ្គ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញុំាងលោកនេះឲ្យភ្លឺ
ច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទផុតស្រឡះចាកពពក ភិក្ខុណា កំលោះ

---

១ ពាក្យថា លោក ។ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ របស់ខ្លួន ។ អដ្ឋកថា ។

យុញ្ជតិ ពុទ្ធសាសនេ
សោមំ លោកំ បភាសេតិ
អព្ភាមុត្តោវ ចន្ទិមា
ទិសា ហិ មេ ធម្មកថំ សុណន្តុ
ទិសា ហិ មេ យុញ្ជន្តុ ពុទ្ធសាសនេ
ទិសា ហិ មេ តេ មនុជា(១) ភជន្តុ
យេ ធម្មមេវាទបយន្តិ សន្តោ
ទិសា ហិ មេ ខន្តិវាទានំ(២)
អវិរោធប្បសំសិនំ(៣)
សុណន្តុ ធម្មំ កាលេន
តញ្ច អនុវិធិយន្តុ
ន ហិ ជាតុ សោ មមំ ហឹសេ
អញ្ញំ វា(៤) បន កិញ្ចិនំ
បប្បុយ្យ បរមំ សន្តឹ
រក្ខេយ្យ តសថាវរេ ។
ឧទកញ្ហិ នយន្តិ នេត្តិកា

---

១ ឱ. មនុស្សេ ។ ២ ឱ. ខន្តិភិទានំ ។ ម. ខន្តិបភិទានំ ។ ៣ ឱ. អវិរោធប្បសំសីនំ ។ ម. អវិរោធំបសំសនំ ។ ៤ ឱ. វ ។

នៅឡើយ ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថាញុំាងលោកនេះឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតស្រឡះ ចាកពពក

សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវ ស្តាប់ធម្មកថារបស់ខ្ញុំ សូមពួក មនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ ប្រកបព្យាយាមក្នុងពុទ្ធសាសនា ពួក សប្បុរសណា តែងដឹកនាំមនុស្សឲ្យរៀនធម៌ សូមពួក មនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ សេពគប់ពួកសប្បុរសទាំងនោះចុះ សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ ស្តាប់ធម៌ជាទីផ្សូវផង គឺខន្តិ ទាំងជាទីសរសើរនូវការមិនខឹងគឺមេត្តា តាមកាលដ៏សមគួរ ផង សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ បំពេញនូវធម៌នោះផង មនុស្សណាជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ សូមសត្រូវនោះកុំបៀតបៀនខ្ញុំ ទាំងកុំបៀតបៀនបុគ្គលដទៃណាមួយឡើយ សូមឲ្យដល់ នូវសេចក្តីសុខគឺព្រះនិព្វាន ចូលរក្សានូវមនុស្សដែលប្រកប ដោយតណ្ហា នឹងមនុស្សដែលមិនមានតណ្ហា ៗ

ពួកអ្នកបង្ហូរទឹក រមែងបង្ហូរទឹក (តាមប្រឡាយទឹក) ពួកអ្នក

ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ
ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា
អត្តានំ ទមយន្តិ បណ្ឌិតា ។
ទណ្ឌេនេកេ ទមយន្តិ
អង្កុសេហិ កសាហិ ច
អទណ្ឌេន អសត្ថេន
អហំ ទន្តោម្ហិ តាទិនា
អហឹសកោតិ មេ នាមំ
ហឹសកស្ស បុរេ សតោ
អជ្ជាហំ សច្ចនាមោម្ហិ
ន នំ ហឹសាមិ កិញ្ចនំ
ចោរោ អហំ បុរេ អាសឹ
អង្គុលិមាលោតិ វិស្សុតោ
វុយ្ហមានោ មហោឃេន
ពុទ្ធំ សរណមាគមំ
លោហិតបាណី បុរេ អាសឹ
អង្គុលិមាលោតិ វិស្សុតោ

ធ្វើកូនសរ រមែងពត់កូនសរ ពួកអ្នកចាំងឈើ រមែងចាំងឈើ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងទូន្មានខ្លួនបានដូច្នោះដែរ ។ ពួកមនុស្សខ្លះទូន្មានដោយដំបង ដោយកង្វេរ ដោយរំពាត់ បំណែកខ្ញុំជាអ្នកមានអាជ្ញា ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាតាទិបុគ្គល មិនបានយកដំបង ឬគ្រឿងសស្ត្រាវុធ (មកទូន្មានខ្ញុំទេ) កាលដើមខ្ញុំឈ្មោះថា អហឹសកកុមារ (ជាអ្នកមិនបៀតបៀនគេ) តែជាអ្នកបៀតបៀនគេ ដល់មកថ្ងៃនេះខ្ញុំមានឈ្មោះទៀងទាត់ គឺសមតាមឈ្មោះដើមខ្ញុំហើយ ព្រោះខ្ញុំមិនបៀតបៀនអ្នកណាមួយទៀតទេ កាលពីដើមខ្ញុំជាចោរមាននាមប្រាកដថា អង្គុលិមាល ដែលជំនន់ធំបណ្តាត់ទៅ (តែឥឡូវនេះ) ខ្ញុំបានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ កាលពីដើម ខ្ញុំមានដៃប្រឡាក់ឈាម មាននាមប្រាកដថាអង្គុលិ

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ អង្គុលិមាលស្សទាន់

សរណាគមនំបស្ស

ភវនេត្តិ សមូហតា

តាទិសំ កម្មំ កត្វាន

ពហុំ(១) ទុគ្គតិគាមិនំ

ផុដ្ឋោ កម្មវិបាកេន

អនណោ ភុញ្ជាមិ ភោជនំ

បមាទមនុយុញ្ជន្តិ

ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា

អប្បមាទញ្ច មេធាវី

ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ

មា បមាទមនុយុញ្ជេថ

មា កាមរតិសន្ថវំ

អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ

បប្បោតិ វិបុលំ(២) សុខំ

ស្វាគតំ(៣) នាបគតំ(៤)

---

១ ឱ. ពហុ ។ ២ ម. បរមំ ។ ៣ ឱ. សាគតំ ។ ៤ ម. នាមសុគតំ ។

មាល (តែឥឡូវនេះ) សរណគមន៍ខ្ញុំបានដល់ហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំបានធ្វើអំពើដែលគួរទៅកាន់ទុគ្គតិដ៏ច្រើនពិតមែន តែកម្មវិបាកគឺមគ្គចេតនាបានមកអប់រំ (ក្នុងសន្តានខ្ញុំហើយ) ខ្ញុំជាអ្នកលែងចំពាក់បំណុលគឺកិលេស បរិភោគភោជន ពួកជនពាលឥតប្រាជ្ញា តែងប្រកបសេចក្តីប្រមាទ ឯអ្នកប្រាជ្ញតែងរក្សាសេចក្តីមិនប្រមាទទុក ដូចរក្សាទ្រព្យដ៏ថ្លៃថ្លា សូមអ្នកទាំងឡាយ កុំប្រកបសេចក្តីប្រមាទឡើយ កុំប្រកបសេចក្តីត្រេកអរនឹងការមូលមិត្រក្នុងកាមឡើយ ព្រោះថាបុគ្គលអ្នកមិនប្រហែសធ្វេស ខំដុតបំផ្លាញ (នូវកិលេស) រមែងបានដល់នូវសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ខ្ញុំមកល្អហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ

នយិទំ ទុម្មន្តិតំ មម
សុវិភត្តេសុ(១) ធម្មេសុ
យំ សេដ្ឋំ តទុបាគមិំ
ស្វាគតំ នាបគតំ
នយិទំ ទុម្មន្តិតំ មម
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា
កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

អង្គុលិមាលសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ម. បវិភត្តេសុ ។

គំនិតនេះ ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ បណ្ដាធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គចែករលែកល្អហើយ ព្រះនិព្វានណាជាគុណ. ជាគដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានដល់នូវព្រះនិព្វាននោះហើយ ខ្ញុំមកល្អហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ គំនិតនេះ ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ វិជ្ជា ៣ ប្រការ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំបានធ្វើតាមហើយ ។

ចប់ អង្គុលិមាលសូត្រ ទី ៦ ។

សត្តមំ បិយជាតិកសុត្តំ

(២៩៦) ឯវំ មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស គហបតិស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ កាលកតោ ហោតិ ។ តស្ស កាលកិរិយាយ នេវ កម្មន្តា បដិភន្តិ ន ភត្តំ បដិភាតិ ។ សោ អាឡាហនំ គន្ត្វា គន្ត្វា កន្ទតិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ ឯកបុត្តកាតិ ។ អថ ខោ សោ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

(២៩៧) ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ តំ គហបតឹ ភគវា ឯតទវោច ន ខោ តេ គហបតិ សកេ ចិត្តេ ឋិតស្ស ឥន្ទ្រិយានិ អត្ថិ តេ ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញថត្តន្តិ ។ កឹ ហិ មេ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយានំ នាញ្ញថត្តំ ភវិស្សតិ មយ្ហញ្ហិ ភន្តេ ឯកបុត្តកោ បិយោ

បិយជាតិកសូត្រ ទី ៧

(២៩៦) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចព្រះឥរិយាបថ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង គហបតីម្នាក់ មានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត បានធ្វើមរណកាលទៅ ។ ព្រោះកូននោះធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារទាំងឡាយក៏មិនប្រាកដ ភត្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់គាត់) ឡើយ ។ គាត់តែងតែទៅកាន់ឈាបនដ្ឋានយំរកថា ឱកូនតូចថ្លើមថ្លៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ឱកូនតូចថ្លើមថ្លៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ។ គ្រាក្រោយមក គហបតីនោះ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

(២៩៧) លុះគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានបុណ្យទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកតាំងនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន គឺនៅរស់ទេ តែហាក់ដូចជាមិនមានឥន្ទ្រិយគឺមនោវិញ្ញាណ (ព្រោះ) ឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រែសម្បុរប្លែក ។ គហបតី ទូលថា ឱព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥន្ទ្រិយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ទឹងមិនប្រែពណ៌សម្បុរប្លែកណាក៏បាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់

មនាបោ កាលកតោ តស្ស កាលកិរិយាយ នេវ កម្មន្តា បដិភន្តិ ន ភត្តំ បដិភាតិ សោ អាឡាហនំ គន្ត្វា កន្ទតិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ ឯកបុត្តកាតិ ។ ឯវមេតំ គហបតិ ឯវមេតំ គហបតិ បិយជាតិកា ហិ គហបតិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភុតិកាតិ(១) ។ តស្ស(២) ខោ នាមេតំ ភន្តេ ឯវំ ភវិស្សតិ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភុតិកា បិយជាតិកា ហិ ខោ ភន្តេ អានន្ទសោមនស្សា បិយប្បភុតិកាតិ ។ អថ ខោ សោ គហបតិ ភគវតោ ភាសិតំ អនភិនន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

---

១ ឱ. ម. បិយប្បភវិកាតិ ។ ២ ឱ. ម. កស្ស ។

ពេញចិត្ត បានធ្វើមរណកាលទៅ ព្រោះវាធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារក៏មិនប្រាកដ ភត្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ) សោះ ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ តែងទៅកាន់ឈាបនដ្ឋាន ហើយយំរកថា ឱកូនតូចមាសថ្លៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ឱកូនតូចមាសថ្លៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ។ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់ថា ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនោះមែន គហបតី ដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនោះមែន គហបតី ពិតមែន គហបតី សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ គហបតីក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម្មតាហេតុនៃសេចក្តីស្រឡាញ់នោះឯង នឹងមានដូច្នោះមែន សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត កើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែបើតាមដែលពិតនោះ សេចក្តីត្រេកអរនឹងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមក អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត[1] ។ ខណៈនោះ គហបតីនោះ មិនត្រេកអរ មិនឃាត់ហាមនូវភាសិត របស់ព្រះមានបុណ្យទេ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចេញទៅ ។

---

១ ពាក្យនេះគហបតីនោះអួតខ្លួនឬលើកខ្លួនថាយល់ត្រូវជាងព្រះបរមគ្រូ ។

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្ត អដ្ឋកថា

(២៩៨) តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អក្ខធុត្តា ភគវតោ អវិទូរេ អក្ខេហិ ទិព្វន្តិ ។ អថ ខោ សោ គហបតិ យេន តេ អក្ខធុត្តា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ អក្ខធុត្តេ ឯតទវោច ឥធាហំ ភោន្តោ យេន សមណោ គោតមោ តេនុបសង្កមឹ ឧបសង្កមិត្វា សមណំ គោតមំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទឹ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ មំ ភោន្តោ សមណោ គោតមោ ឯតទវោច ន ខោ តេ គហបតិ សកេ ចិត្តេ ឋិតស្ស ឥន្ទ្រិយានិ អត្ថិ តេ ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញថត្តន្តិ ឯវំ វុត្តេ អហំ ភោន្តោ សមណំ គោតមំ ឯតទវោចំ កឹ ហិ មេ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយានិ នាញ្ញថត្តំ ភវិស្សន្តិ មយ្ហំ ហិ ភន្តេ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាបោ កាល-កតោ តស្ស កាលកិរិយាយ នេវ កម្មន្តា បដិភន្តិ

(២៩៨) សម័យនោះ មានពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ច្រើននាក់ កំពុងលេងដោយល្បែងភ្នាល់ទាំងឡាយ ក្នុងទីមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានអំពីព្រះមានបុណ្យ ។ ចំណែកគហបតីនោះ ក៏ចូលទៅរកពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយទៅនឹងអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់នោះដូច្នេះថា នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះសមណគោតម រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ លុះខ្ញុំអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះសមណគោតមទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកឋិតនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនគឺរស់នៅទេ តែហាក់ដូចជាមិនមានឥន្ទ្រិយ (ព្រោះ) ឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រែសម្បុរប្លែកដូច្នេះ នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កាលព្រះសមណគោតមត្រាស់យ៉ាងនេះ ខ្ញុំក៏បានតបទៅនឹងព្រះសមណគោតមវិញថា ឱព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥន្ទ្រិយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមិនប្រែពណ៌សម្បុរប្លែកណាក៏បាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តបានធ្វើមរណកាលទៅ ព្រោះតែវាធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារក៏មិនប្រាកដ

ន ភត្តំ បដិភាតិ សោហំ អាឡាហនំ គន្ត្វា គន្ត្វា កន្ទាមិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ ឯកបុត្តកាតិ ឯវមេតំ គហបតិ ឯវមេតំ គហបតិ បិយជាតិកា ហិ គហបតិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ កស្ស ខោ នាមេតំ ភន្តេ ឯវំ ភវិស្សតិ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-នស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកា បិយជាតិកា ហិ ខោ ភន្តេ អានន្ទសោមនស្សា បិយប្បភវិកាតិ អថខោហំ ភោន្តោ សមណស្ស គោតមស្ស ភាសិតំ អនភិនន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កា-មិន្តិ ។ ឯវមេតំ គហបតិ ឯវមេតំ គហបតិ

ក្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់ខ្ញុំ) សោះ ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯងតែងទៅកាន់ ឈាបនដ្ឋានយំរកថា ឱកូនតូចមាសថ្លៃ អ្នកនៅកន្លែងណា ឱកូនតូចមាស ថ្លៃ អ្នកនៅកន្លែងណា ដូច្នេះ ទើបព្រះសមណគោតមត្រាស់ថា ដំណើរ នុ៎ះយ៉ាងនេះមែន គហបតី ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះមែន គហបតី ពិតមែន គហបតី សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀត ចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ជា ដែនកើត (កាលបើព្រះមានបុណ្យទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ ខ្ញុំក៏ទូលតបវិញ) ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម្មតាហេតុនៃសេចក្តីស្រឡាញ់នោះឯង នឹងមាន ដូច្នោះមែន សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការ ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត កើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ជាដែនកើតមែន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែតាមដែលពិតនោះ សេចក្តី ត្រេកអរនឹងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមកពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តី ស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នេះ នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កាលនោះខ្ញុំក៏មិន ត្រេកអរ មិនឃាត់ហាមនូវភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតមទេ ខ្ញុំក្រោក ចាកអាសនៈហើយក៏ចេញមក ។ ពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ឆ្លើយតបថា បពិត្រលោកគហបតី ពាក្យដែលលោកមានប្រសាសន៍នុ៎ះ ត្រូវហើយ បពិត្រលោកគហបតី ពាក្យដែលលោកមានប្រសាសន៍នុ៎ះ ត្រូវហើយ

បិយជាតិកា ហិ គហបតិ អានន្ទសោមនស្សា បិយប្បភវិកាតិ ។ អថខោ សោ គហបតិ សមេតិ មេ អត្តានុគ្គហីតិ បក្កាមិ ។

(២៩៩) អថខោ ឥទំ កថាវត្ថុ អនុបុព្វេន រាជន្តេបុរំ បាវិសិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ មល្លិកំ ទេវឹ អាមន្តេសិ ឥទន្តេ មល្លិកេ សមណេន គោតមេន ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខ-ទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។ សចេ តំ មហារាជ ភគវតា ភាសិតំ ឯវមេតន្តិ ។ ឯវមេវំ បនាយំ មល្លិកា យញ្ញទេវ សមណោ គោតមោ ភាសតិ តំ តទេវស្ស អព្ភនុមោទតិ សចេ តំ មហារាជ ភគវតា ភាសិតំ ឯវមេតន្តិ សេយ្យថាបិ នាម

បពិត្រលោកគហបតី សេចក្តីត្រេកអរនឹងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដោយពិត ។ ទើបគហបតីនោះគិតថា ពាក្យរបស់អាត្មាអញ សមគួរនឹងពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ ដូច្នេះ រួចក៏ចេញទៅ ។

(៨៩៩) គ្រានោះឯង ដំណើរពាក្យនេះ ក៏ឮខ្ចរខ្ចាយតាមលំដាប់ រហូតចូលទៅខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ។ វេលានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅនាងមល្លិកាទេវីថា នែមល្លិកា ព្រះសមណគោតម (ជាគ្រូ) របស់នាងបានសំដែងព្រះពាក្យនេះថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នេះមែនឬអ្វី ។ ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះមហារាជ បើពាក្យនោះ ព្រះមានបុណ្យទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរនុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បន្ទោសថា មិនសមបើយ៉ាងនេះៗ សោះ ព្រះសមណគោតម ពោលនូវពាក្យណា មល្លិកានេះ ហ៊ាននិយាយតាក់បណ្តោយតាមពាក្យនោះៗ របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា បពិត្រព្រះមហារាជ បើពាក្យនោះព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរនុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះដូច្នេះសោះ ប្រៀប

អាចរិយោ យញ្ញទេវ អន្តេវាសិស្ស ភាសតិ តំ តទេវស្ស អន្តេវាសី អព្ភនុមោទតិ ឯវមេតំ អាចរិយ ឯវមេតំ អាចរិយាតិ ឯវមេវ ខោ ត្វំ មល្លិកេ យញ្ញទេវ សមណោ គោតមោ ភាសតិ តំ តទេវស្ស អព្ភនុមោទសិ សចេ តំ មហារាជ ភគវា ភាសតិ ឯវមេតន្តិ ចរ បិរេ មល្លិកេ វិនស្សាតិ ។

(៣០០) អថ ខោ មល្លិកា ទេវី នាឡិជង្ឃំ ព្រាហ្មណំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ព្រាហ្មណ យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ មល្លិកា ភន្តេ ទេវី ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ

ដូចអាចារ្យនិយាយពាក្យណា ៗ ដល់កូនសិស្ស ៗ ក៏និយាយតាក់បណ្ដោយតាមពាក្យនោះ ៗ របស់អាចារ្យនោះថា បពិត្រលោកអាចារ្យ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងមែន បពិត្រលោកអាចារ្យ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងមែន សេចក្ដីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា នែមល្លិកា ព្រះសមណគោតមពោលនូវពាក្យណា ៗ នាងក៏និយាយតាក់បណ្ដោយតាមពាក្យនោះ ៗ របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា បពិត្រព្រះមហារាជ បើពាក្យនោះព្រះមានបុណ្យទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរនុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ នែមល្លិកា ចូរនាងចៀសអំពីមុខអញចេញទៅ (ព្រោះ) នាងខិលខូចណាស់ ។

(៣០០) គ្រានោះ ព្រះនាងមល្លិកាទេវី មានព្រះសវនីយ៍ទៅរកនាឡិជង្ឃព្រាហ្មណ៍ថា នែព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកមកអាយ ចូរអ្នកចូលទៅគាល់ព្រះភគវន្តមុនី លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះភគវន្តមុនីដោយត្បូង រួចទូលសួរនូវសេចក្ដីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងរហ័ស កំឡាំង ការគង់នៅជាសុខ តាមពាក្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះនាងមល្លិកាទេវី សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ទាំងសូមទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងរហ័ស កំឡាំង

ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ ភាសិតា នុ ខោ ភន្តេ ភគវតោ ឯសា វាចា បិយជាតិកា សោ-កបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ យថា តេ(១) ភគវា ព្យាករោតិ តំ សាធុកំ ឧគ្គហេត្វា មមារោចេយ្យាសិ(២) ន ហិ តថាគតា វិតថំ ភណន្តីតិ ។ ឯវំ ភោតីតិ ខោ នាឡិជង្ឃោ ព្រាហ្មណោ មល្លិកាយ ទេវិយា បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធឹ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ នាឡិជង្ឃោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច មល្លិកា ភោ គោតម ទេវី ភោតោ គោតមស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វទេតិ ភាសិតា នុ ខោ ភន្តេ ភគវតា

---

១ យថា ច តេ ។ ២ ឱ. មមំ អារោចេយ្យាសិ ។ ម. មម... ។

ការគង់នៅជាសុខដូច្នេះ រួចចូរអ្នកទូលសួរយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងព្រះវាចានេះថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នេះឬអ្វី បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយប្រាប់អ្នក យ៉ាងណា ចូរអ្នកចងចាំពាក្យនោះឲ្យល្អ ហើយមកប្រាប់ដល់ខ្ញុំវិញ ព្រោះព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនពោលពាក្យដែលមិនពិតប្រាកដឡើយ ។ នាឡិជង្ឃព្រាហ្មណ៍ ទទួលព្រះវាចារបស់ព្រះនាងមល្លិកាទេវីថា ទទួលព្រះសវនីយ៍ករុណាវិសេស ដូច្នេះ រួចក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានបុណ្យ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះនាឡិជង្ឃព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទូលពាក្យនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានបុណ្យថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ព្រះនាងមល្លិកាទេវី សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើនដោយត្បូង ទាំងសូមសួរនូវសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងរហ័ស កំឡាំង ការគង់នៅជាសុខ មួយទៀត ព្រះនាងសូមទូលសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ

ឯសា ភាតា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
នស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។ ឯវមេតំ ព្រាហ្ម-
ណ ឯវមេតំ ព្រាហ្មណ បិយជាតិកា ហិ ព្រាហ្មណ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិ-
កាតិ ។ តទមិនាបេតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន
វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
នស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

(៣០១) ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ
សាវត្ថិយា អញ្ញតរស្សា ឥត្ថិយា មាតា កាល-
មកាសិ ។ សា តស្សា កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តិកា
ខិត្តចិត្តា រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ
ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អបិ មេ មាតរំ អទស្សថ

បានសំដែងព្រះគាថានេះថា សេចក្ដីសោកស្ដាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ដូច្នេះឬអ្វី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា អើព្រាហ្មណ៍ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតថាយ៉ាងនោះមែន អើព្រាហ្មណ៍ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតថាយ៉ាងនោះមែន ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ពិតមែន សេចក្ដីសោកស្ដាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គេត្រូវដឹងថា សេចក្ដីសោកស្ដាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នេះ ដោយបរិយាយនេះ ។

(៣០១) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយគឺ មានមាតារបស់ស្ត្រីម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះឯង បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ។ តាំងអំពីកាលកិរិយា នៃមាតានោះ ស្ត្រីនោះក៏ទៅជាឆ្កួត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញមាតាខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បាន

អបិ មេ មាតរំ អទ្ទស្សថាតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភូតិកាតិ ។ ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា អញ្ញតរិស្សា ឥត្ថិយា បិតា កាលមកាសិ... ភាតា កាលមកាសិ... ភគិនី កាលមកាសិ... បុត្តោ កាលមកាសិ... ធីតា កាលមកាសិ... សាមិកោ កាលមកាសិ ។ សា តស្ស កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តិកា ខិត្តចិត្តា រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អបិ មេ សាមិកំ អទ្ទស្សថ អបិ មេ សាមិកំ អទ្ទស្សថាតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភូតិកាតិ ។

ឃើញមាតាខ្ញុំដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយតើ មាតាបិតារបស់ស្ត្រីម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះឯង បានធ្វើមរណកាល .. បងប្អូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល.. បងប្អូនស្រីបានធ្វើមរណកាល... កូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... កូនស្រីបានធ្វើមរណកាល... ស្វាមីបានធ្វើមរណកាល ។ តាំងអំពីកាលកិរិយានៃស្វាមីនោះ ស្ត្រីនោះក៏ទៅជាឆ្កួត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រៃឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញស្វាមីខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញស្វាមីខ្ញុំដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០២) ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា អញ្ញតរស្ស បុរិសស្ស មាតា កាលមកាសិ ។ សោ តស្សា កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តកោ ខិត្តចិត្តោ រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អបិ មេ មាតរំ អទស្សថ អបិ មេ មាតរំ អទស្សថាតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។ ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា អញ្ញតរស្ស បុរិសស្ស បិតា កាលមកាសិ... ភាតា កាលមកាសិ... ភគិនី កាលមកាសិ... បុត្តោ កាលមកាសិ... ធីតា កាលមកាសិ.. បជាបតិ កាលមកាសិ ។ សោ តស្សា កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តកោ ខិត្តចិត្តោ រថិយាយ រថិយំ សិង្ឃាដកេន សិង្ឃាដកំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហ អបិ មេ បជាបតឹ អទស្សថ អបិ មេ បជាបតឹ អទស្សថាតិ ។

[៣០៤] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយគឺ មានមាតាបុរសម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនោះឯង បានធ្វើមរណកាលទៅ ។ តាំងអំពីមរណកាល នៃមាតានោះ បុរសនោះក៏ទៅជាឆ្កួត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រៃទ្បូងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញម្តាយខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញម្តាយខ្ញុំដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយ មានបិតាបុរសម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះឯង បានធ្វើមរណកាល... បងប្អូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... បងប្អូនស្រីបានធ្វើមរណកាល... កូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... កូនស្រីបានធ្វើមរណកាល... ប្រពន្ធបានធ្វើមរណកាលទៅ ។ តាំងអំពីមរណកាលនៃភរិយានោះ បុរសនោះក៏ទៅជាឆ្កួត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រៃទ្បូងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញប្រពន្ធខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញប្រពន្ធខ្ញុំដែរឬ ។

ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

(៣០៣) ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិយា អញ្ញតរា ឥត្ថី ញាតិកុលំ អគមាសិ ។ តស្សា តេ ញាតកា សាមិកំ អច្ឆិន្ទិត្វា អញ្ញស្ស ទាតុកាមា សា ច តំ ន ឥច្ឆតិ ។ អថខោ សា ឥត្ថី សាមិកំ ឯតទវោច ឥមេ មម អយ្យបុត្ត ញាតកា តំ[១] អច្ឆិន្ទិត្វា អញ្ញស្ស ទាតុកាមា អហញ្ច តំ ន ឥច្ឆាមីតិ ។ អថខោ សោ បុរិសោ តំ ឥត្ថឹ ទ្វិធា ឆេត្វា អត្តានំ ឧប្ផាលេសិ[២] ឧភោ បេច្ច ភវិស្សាមាតិ ។ ឥមិនាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

---

១ ឱ. ម. មំ ។ ២. ឱ. ឧប្ផាដេសីតិ ទិស្សតិ ។ ម. ឧប្ផលេសីតិ ទិស្សតិ ។

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០៣) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយតើ ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ មានស្ត្រីម្នាក់បានទៅកាន់ត្រកូលនៃញាតិ គឺមានប្តី ។ ពួកញាតិទាំងនោះ របស់ស្ត្រីនោះ មានប្រាថ្នានឹងផ្តាច់ប្តីចេញ ហើយលើក (នាងនោះ) ឲ្យទៅបុរសឯទៀតវិញ តែនាងនោះមិនចង់បានបុរសនោះសោះ ។ ទើបស្ត្រីនោះនិយាយនឹងប្តីដូច្នេះថា បពិត្រអយ្យបុត្រ ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំនេះ មានប្រាថ្នានឹងផ្តាច់អ្នកចេញ ហើយលើកខ្ញុំឲ្យទៅបុរសឯទៀតវិញ តែខ្ញុំមិនចង់បានបុរសនោះសោះ ។ គ្រានោះ បុរសនោះក៏កាប់ស្ត្រីនោះជាពីរកំណាត់ ហើយវះពោះខ្លួនឯង ដោយប្រាថ្នាថា សូមឲ្យយើងទាំងពីរនាក់បានចួបគ្នាទៅក្នុងបរលោក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

[៣០៤] អថខោ នាឡិជង្ឃោ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន មល្លិកា ទេវី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា យាវតកោ អហោសិ ភគវតា សទ្ធឹ កថាសល្លាបោ(១) សព្វំ មល្លិកាយ ទេវិយា អារោចេសិ ។ អថខោ មល្លិកា ទេវី យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ បសេនទិកោសលំ ឯតទវោច តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ វជិរី កុមារីតិ ។ ឯវំ មល្លិកេ បិយា មេ វជិរី កុមារីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ វជិរិយា តេ កុមារិយា វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ វជិរិយា មេ មល្លិកេ កុមារិយា វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា

១ ម. ឯត្ថន្តរេ គន្ថិ ទិស្សតិ ។

(៣០៤) គ្រានោះ នាឡិជង្ឃព្រាហ្មណ៍ ក៏ត្រេកអរអនុមោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានបុណ្យ រួចក្រោកអំពីអាសនៈ ចូលទៅគាល់ព្រះនាងមល្លិកាពងទេវី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលនូវពាក្យដែលខ្លួនបានចរចា ជាមួយនឹងព្រះមានបុណ្យ ដល់ព្រះនាងមល្លិកាពងទេវីដោយសព្វគ្រប់ ។ គ្រានោះ ព្រះនាងមល្លិកាពងទេវី ចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលសួរព្រះបាទបសេនទិកោសលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមហាពង ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ពងកុមារីព្រះនាមវជិរី ព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលតបថា អើមល្លិកា វជិរីកុមារី អញស្រឡាញ់ ។ នាងមល្លិកាទូលសួរថា បពិត្រមហាពង ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) វជិរីកុមារីប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិកសទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលតបថា អើមល្លិកា (បើ) នាងវជិរីកុមារី ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិកសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខ

អញ្ញថត្តំ កឹ បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

(៣០៨) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ វាសភខត្តិយាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ បិយា មេ វាសភខត្តិយាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ វាសភាយ តេ ខត្តិយាយ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ វាសភាយ មេ ភន្តេ ខត្តិយាយ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញថត្តំ កឹ បន

ជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងខានកើតឡើងដល់អញ ឯណាក៏បាន ។ ព្រះនាងមល្លិការាជទេវីទូលថា បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយបានជាសំដែងថា សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០៩) បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច នាងវាសភខត្តិយា តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។ អើមល្លិកា នាងវាសភខត្តិយា អញស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) នាងវាសភខត្តិយា ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ឱមល្លិកា (បើ) នាងវាសភខត្តិយា ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើ

មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបា-យាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-បាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

[៣០៦] តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ បិយោ តេ វិឌូឌភោ(១) សេនាបតីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ បិយោ មេ វិឌូឌភោ សេនាបតីតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ វិឌូឌភស្ស តេ សេនាបតិស្ស វិបរិណាម-ញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោម-នស្សុបាយាសាតិ ។ វិឌូឌភស្ស មេ ភន្តេ សេនាបតិស្ស វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញថត្តំ កឹ បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ

---

១ វិឌុឌភោតិបិ បាឋោ ទិស្សតិ ។

សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងមានកើតឡើងដល់អញឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយ បានជាសំដែងថា សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០៦) បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច វិឌូឌភសេនាបតី តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។ ឱមល្លិកា វិឌូឌភសេនាបតី អញស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច បើវិឌូឌភសេនាបតី ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ឱមល្លិកា(បើ) វិឌូឌភសេនាបតី ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដូចគ្នា ចំណង់បើសេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងមានកើតដល់អញឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយ

ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុ-បាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

(៣០៧) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ អហន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ បិយា មេសិ ត្វន្តិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ មយ្ហន្តេ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ តុយ្ហម្បិ មេ ភន្តេ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញថត្តំ កឹ បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

បានជាសំដែងថា សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត កែងកើតមកអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០៧) បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច ចុះខ្ញុំម្ចាស់ តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យដែរឬ ។ អើ មល្លិកា ឯងក៏ជាទីស្រឡាញ់របស់អញដែរ ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្ដីនោះថាដូចម្ដេច បើខ្ញុំម្ចាស់ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ នែមល្លិកា (បើ) ឯងប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណាន់បើសេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងមានកើតឡើងដល់អញឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយបានជាសំដែងថា សេចក្ដីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្ដីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត កែងកើតមកអំពីសេចក្ដីស្រឡាញ់ មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

(៣០៨) តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ កាសិកោសលាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ បិយា មេ កាសិកោសលា កាសិកោសលានំ ភន្តេ អានុភាវេន កាសិកចន្ទនំ បច្ចនុភោម មាលាគន្ធវិលេបនំ ធារេមាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ កាសិកោសលានំ តេ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ កាសិកោសលានញ្ហិ មេ ភន្តេ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញថត្តំ កឹ បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន សន្ធាយ ភាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា បិយប្បភវិកាតិ ។

(៣០៨) បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ផែនកាសីនិងផែនកោសល តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។ អើមល្លិកា ផែនកាសីនិងផែនកោសល ជាទីស្រឡាញ់របស់អញ ម្នាលមល្លិកា (ព្រោះ) យើងប្រើប្រាស់ខ្លឹមចន្ទន៍ដែលបានមកអំពីផែនកាសី ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបផ្សេង ៗ ដោយអានុភាពនៃផែនកាសីនិងផែនកោសល ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) ផែនកាសីនិងផែនកោសល វិបត្តិប្រែប្រួលជាយ៉ាងដទៃទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តនឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ នមល្លិកា បើផែនកាសីនិងផែនកោសល វិបត្តិប្រែប្រួលជាយ៉ាងដទៃទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខជាវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណាន់បើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តនឹងខានកើតដល់អញឯណាបាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយ បានជាសំដែងថា សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតឡើងមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ បសេនទិកោសលសូមានំ

(៣០៩) អច្ឆរិយំ មល្លិកេ អព្ភុតំ មល្លិកេ យាវញ្ច សោ ភគវា បញ្ញាយ អតិវិជ្ឈ មញ្ញេ បស្សតិ ឯហិ មល្លិកេ អាចមេហីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិម្បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេសិ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

នមោ តស្ស ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

បិយជាតិកសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

(៣០៩) ព្រះបាទបសេនទិកោសលមានព្រះរាជឧទ្ទានថា អស្ចារ្យណាស់ មល្លិកា ចំឡែកណាស់ មល្លិកា ព្រោះព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ប្រហែលជាទ្រង់ត្រាស់ដឹង ឃើញច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាមែន ម្នាលមល្លិកា នាងចូរមកអាយ ចូរនាងឲ្យនូវទឹក សម្រាប់លាងជំរះ (ដល់អញ) ។ តពីនោះមក ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រោកអំពីអាសនៈ ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្គៈឆៀងព្រះអង្សាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលី ឆ្ពោះត្រង់ទីព្រះមានព្រះភាគគង់ បន្លឺនូវឧទានអស់វារៈ ៣ ដងថា

ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះភគវន្ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គ
នោះ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំ ។បេ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ចប់ បិយជាតិកសូត្រ ជាគំរប់ ៧ ។

អដ្ឋមំ ពាហិតិយសុត្តំ[១]

(៣១០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថឹ បិណ្ឌាយ បាវិសិ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតប្បដិក្កន្តោ យេន បុព្វារាមោ មិគារមាតុយា[២] បាសាទោ តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ ។

(៣១១) តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ ឯកបុណ្ឌរីកំ នាគំ អភិរុហិត្វា សាវត្ថិយា និយ្យាតិ ទិវាទិវស្ស ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា[៣] សិរិវឌ្ឍំ មហាមត្តំ អាមន្តេសិ អាយស្មា នោ ឯសោ សម្ម សិរិវឌ្ឍ អានន្ទោតិ ។ ឯវំ មហារាជ អាយស្មា ឯសោ អានន្ទោតិ ។

---

១ ឱ. ម. ពាហិតិកសុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. មិគារមាតុ ។ ៣ ឱ. ទិស្វាន ។

ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨

(៣១០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ស្លៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយ ដល់ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅឯប្រាសាទ ឈ្មោះបុព្វារាម ជារបស់មិគារមាតា ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។

(៣១១) សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ឡើងគង់ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ឈ្មោះ ឯកបុណ្ឌរីកៈ បរទៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី ទាំងថ្ងៃ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ទតឃើញព្រះអានន្ទមានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងមហាមាត្រឈ្មោះសិរិវឌ្ឍៈថា ម្នាលសិរិវឌ្ឍៈសំឡាញ់ នុ៎ះព្រះអានន្ទមានអាយុរបស់យើងឬ ។ សិរិវឌ្ឍៈមហាមាត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះករុណាវិសេសមហាពជ នុ៎ះហើយព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទាហិ រាជា ភន្តេ បសេន-ទិ កោសលោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ សចេ កិរ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ន កិញ្ចិ អច្ចាយិកំ ករណីយំ អាគមេតុ កិរ ភន្តេ[១] អានន្ទោ មុហុត្តំ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ សោ បុរិសោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច រាជា ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បាទេ សិរសា វន្ទតិ[២] សចេ កិរ ភន្តេ

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ អាយស្មាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ ឯវញ្ច វទេតីតិ ទិស្សតិ ។

គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្នាលបុរសអើយ ចូរឯងមកអាយ ឯងចូរទៅ ឯព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយក្បាល តាមពាក្យរបស់អញថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយសិរ្ស: រួចហើយ ចូរពោលយ៉ាងនេះ តទៅទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើព្រះអានន្ទមិនមានកិច្ចណាមួយ ដែលគួរធ្វើដោយប្រញាប់ទេ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះអានន្ទ អនុគ្រោះនឹងចាំ មួយរំពេចសិន ។ បុរសនោះទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាវិសេសព្រះសម្មតិទេព ហើយចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ ត្រង់កន្លែងដែលលោកគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុដោយគោរព ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយសិរ្ស: បពិត្រលោក

អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ន កិញ្ចិ អច្ចាយិកំ ករណីយំ អាគមេតុ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ មុហុត្តំ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហីភាវេន ។

(៣១៦) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច សចេ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ន កិញ្ចិ អច្ចាយិកំ ករណីយំ សាធុ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន អចិរវតិយា នទិយា តីរំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហីភាវេន ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន អចិរវតិយា នទិយា តីរំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញតរស្មឹ រុក្ខមូលេ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

ដ៏ចំរើន បើព្រះអានន្ទមានអាយុ មិនមានកិច្ចណាមួយ ដែលត្រូវធ្វើដោយប្រញាប់ទេ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះអានន្ទ មានអាយុអនុគ្រោះនៅចាំមួយរំពេចសិន ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។

(៣១៦) គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរទៅដរាបដល់អស់ទីដែលដំរីគួរទៅបាន ហើយចុះអំពីព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រយានទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅត្រង់ទីដែលព្រះអានន្ទមានអាយុគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុដោយគោរព ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅកាន់ព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើព្រះអានន្ទមានអាយុមិនមានកិច្ចណាមួយដែលគួរធ្វើដោយប្រញាប់ទេ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ អនុគ្រោះនិមន្តទៅគង់ឆ្នេរស្ទឹងអចិរវតី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហីភាព ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុនិមន្តចូលទៅឯឆ្នេរស្ទឹងអចិរវតី លុះចូលទៅដល់ហើយ ទៅគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម ។

អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យាវតិកា នាគស្ស ភូមិ នាគេន គន្ត្វា នាគា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា ឯក-មន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ ឋិតោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច ឥធ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ កដ្ឋត្ថរេ[១] និសីទតូតិ ។ អលំ មហារាជ និសីទ ត្វំ និសិន្នោ អហំ សកេ អាសនេតិ ។ និសីទិ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។

(៣៦៣) និសជ្ជ ខោ រាជា បសេនទិ កោ-សលោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច កិន្នុ ខោ ភន្តេ អានន្ទ សោ ភគវា តថារូបំ កាយស-មាចារំ សមាចរេយ្យ យ្វាយំ[២] កាយសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។

១ ឱ. ម. ហត្ថត្ថរេ ។ ២ ឱ. ម. យ្វាស្ស ។

គ្រានោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរទៅដោយ ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ដរាបដល់ទីដែលគួរដំរីទៅបាន ហើយទ្រង់ចុះអំពី ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ស្តេចទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅត្រង់ទីដែលព្រះ អានន្ទមានអាយុ គង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះ អានន្ទមានអាយុ ដោយគោរព ហើយគង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់ ត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅកេព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះអានន្ទ មានអាយុ និមន្តគង់លើកម្រាលទីនាំងដំរីនេះចុះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ តបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ សូមព្រះអង្គគង់ចុះ អាត្មាភាពអង្គុយលើអាសនៈ របស់ខ្លួនបានហើយ ។ ព្រះបាទបសេនទិ-កោសល ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។

(៣១៣) លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ស៊ប់ហើយ ទ្រង់ ត្រាស់ពាក្យនេះ នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន កាយសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ) ណា ដែលគួរឲ្យ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន តើព្រះមានព្រះ ភាគអង្គនោះ ប្រព្រឹត្តកាយសមាចារ មានសភាពដូច្នោះដែរឬទេ ។

ន ខោ មហារាជ សោ ភគវា តថារូបំ កាយសមាចារំ សមាចរេយ្យ យ្វាយំ(១) កាយសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ កឹ បន ភន្តេ អានន្ទ សោ ភគវា តថារូបំ វចីសមាចារំ ។ បេ ។ មនោសមាចារំ សមាចរេយ្យ យ្វាយំ(២) មនោសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ ន ខោ មហារាជ សោ ភគវា តថារូបំ មនោសមាចារំ សមាចរេយ្យ យ្វាយំ មនោសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។

(៣១៤) អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យញ្ហិ មយំ ភន្តេ នាសក្ខិម្ហា(៣) បញ្ហេន បរិបូរេតុំ តំ ភន្តេ អាយស្មតា អានន្ទេន បញ្ហស្ស វេយ្យាករណេន បរិបូរិតំ យេ តេ ភន្តេ ពាលា

១-២ ឱ. ម. យ្វាស្ស ។ ៣ ឱ. នាសក្ខិម្ហ ។

ព្រះអានន្ទតបថា បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារណាដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គមិនប្រព្រឹត្តកាយសមាចារ មានសភាពដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តវចីសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តិល្អដោយវាចា) មានសភាពដូច្នោះដែរឬទេ ។ បេ ។ មនោសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តិល្អដោយចិត្ត) ណាដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តមនោសមាចារ មានសភាពដូច្នោះដែរឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារណា ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ព្រះអង្គមិនប្រព្រឹត្តមនោសមាចារ មានសភាពដូច្នោះទេ ។

[៣១៤] ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រោះថាយើងខ្ញុំមិនអាចនឹងបំពេញនូវពាក្យណាដោយប្រស្នាបាន បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ពាក្យនោះ ក្រែងតែព្រះអានន្ទមានអាយុ ទើបអាចនឹងបំពេញដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នាបាន បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ពួកបុគ្គលពាល

អព្យត្តា អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា បរេសំ វណ្ណំ វា អវណ្ណំ វា ភាសន្តិ ន មយន្តំ សារតោ បច្ចាគច្ឆាម យេ ច ខោ តេ ភន្តេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា វិយត្តា មេធាវិនោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា បរេសំ វណ្ណំ វា អវណ្ណំ វា ភាសន្តិ តំ មយំ សារតោ បច្ចាគច្ឆាម កតមោ បន ភន្តេ អានន្ទ កាយសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អកុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ អកុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ សាវជ្ជោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សាវជ្ជោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ សព្យាបជ្ឈោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សព្យាបជ្ឈោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ ទុក្ខវិបាកោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ ទុក្ខវិបាកោ ។ យោ ខោ មហារាជ

ដែលមិនឈ្លាសវៃ មិនបានពិចារណា មិនបានស្ទាបស្ទង់មើលហើយ ពោលនូវគុណនឹងទោស របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ យើងខ្ញុំមិនប្រកាន់យកពាក្យនោះ (របស់បុគ្គលទាំងឡាយនោះ) ថា មានខ្លឹមសារទេ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បើបុគ្គលណា ឈ្លាស វាងវៃ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បានពិចារណា បានស្ទាបស្ទង់មើលហើយ ពោលនូវគុណនឹងទោស របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ យើងខ្ញុំប្រកាន់យកពាក្យនោះ (របស់បុគ្គលទាំងឡាយនោះ) ថាមានខ្លឹមសារ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន តើដូចម្តេច ។ ព្រះអានន្ទតបថា បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលជាអកុសល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារ ដែលជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលប្រកបដោយទោស ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារ ដែលប្រកបដោយទោសតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តីបៀតបៀន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តីបៀតបៀនតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ

កាយសមាចារោ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ តស្ស អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ ខោ បន(១) មហារាជ កាយសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ អានន្ទ វចីសមាចារោ ។ បេ ។ មនោសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ អកុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ អកុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ សាវជ្ជោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ សាវជ្ជោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ សព្យាបជ្ឈោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ សព្យាបជ្ឈោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ ទុក្ខវិបាកោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ ទុក្ខវិបាកោ ។ យោ ខោ មហារាជ

---

១ ឱ ម. បនសទ្ទោ នត្ថិ ។

កាយសមាចារណា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរគឺខ្លួនឯងនឹងបុគ្គលដទៃផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ រមែងចំរើន កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងសាបសូន្យទៅ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារ មានសភាពដូច្នេះ ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះវចីសមាចារ ។ បេ ។ មនោសមាចារដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបានតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារជាអកុសល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារជាអកុសលតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារដែលប្រកបដោយទោស ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារ ដែលប្រកបដោយទោសតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តីបៀតបៀន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តីបៀតបៀនតើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះមនោ-សមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ

មនោសមាចារោ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ តស្ស អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ ឯវរូបោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ ឱបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។

(៣១៩) កឹ នុ ខោ ភន្តេ អានន្ទ សោ ភគវា សព្វេសំយេវ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ វណ្ណេតីតិ ។ សព្វាកុសលធម្មបហីនោ ខោ មហារាជ តថាគតោ កុសលធម្មសមន្នាគតោ(១) ។ កតមោ បន ភន្តេ អានន្ទ កាយសមាចារោ អនោបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ កុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ កុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អព្យាពជ្ឈោ ។

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ទោ ទិស្សតិ ។

មនោសមាចារណា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ រមែងចំរើនឡើង កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងសាបសូន្យទៅ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ មានសភាពដូច្នេះឯង ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន ។

(៣១៥) ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ គ្រាន់តែពោលសរសើរនូវការលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយទាំងអស់តែម្យ៉ាងឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ ព្រះតថាគតទ្រង់លះបង់ នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយទាំងអស់ហើយ ទ្រង់ប្រកបដោយកុសលធម៌តែម្យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារ ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសមិនបាន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារជាកុសល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមិនមានទោស ។

កតមោ បន កាយសមាចារោ អនវជ្ជោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អព្យាបជ្ឈោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ អព្យាបជ្ឈោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ សុខវិបាកោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សុខវិបាកោ ។ យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ នេវត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ ន. ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ តស្ស អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អនោបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ អានន្ទ វចីសមាចារោ ។ បេ ។ មនោសមា- ចារោ អនោបារម្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ កុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ កុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ អនវជ្ជោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ អនវជ្ជោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ

បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារ មិនមានទោស តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារ មិនមានសេចក្ដីបៀតបៀន ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារ មិនមានសេចក្ដីបៀតបៀន តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមានសេចក្ដីសុខជាផល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះកាយសមាចារមានសេចក្ដីសុខជាផល តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចំរើនឡើង បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមានសភាពដូច្នេះឯង ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះវចីសមាចារ ។ បេ ។ មនោសមាចារ ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារជាកុសល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោ-សមាចារ មិនមានទោស ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន មនោសមាចារ មិនមានទោស តើដូចម្ដេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ

អព្យាបជ្ឈោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ អព្យាបជ្ឈោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ សុខុទ្រយោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ សុខុទ្រយោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ នេវត្តព្យាពាធាយ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាធាយ សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាធាយ សំវត្តតិ តស្ស អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរូបោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ អនោទារព្ភោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហីតិ ។

(៣១៦) កិន្នុ ខោ បន(១) ភន្តេ អានន្ទ សោ ភគវា សព្វេសំយេវ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ វណ្ណេតីតិ ។ សព្វាកុសលធម្មប្បហីនោ ខោ មហារាជ តថាគតោ កុសលធម្មសមន្នាគតោតិ ។

---

១ ឱ. ម. កឹ បនាតិ ទិស្សតិ ។

មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារ មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ មានសេចក្តីសុខជាផល ។ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចុះមនោសមាចារ មានសេចក្តីសុខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យ កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចំរើនឡើង បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ មានសភាពដូច្នេះឯង ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន ។

(៣១៦) ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ គ្រាន់តែពោលសរសើរនូវការបំពេញកុសលធម៌ទាំងអស់ តែម្យ៉ាងឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ ព្រះតថាគតទ្រង់លះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងអស់ ហើយទ្រង់ប្រកបដោយកុសលធម៌តែម្យ៉ាង ។

(៣១៧) អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ភុតំ ភន្តេ យាវ សុភាសិតញ្ចិទំ ភន្តេ អាយស្មតា អានន្ទេន ឥមិនា ច មយំ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស សុភាសិតេន អត្តមនាភិរទ្ធា ឯវំ អត្តមនាភិរទ្ធា(១) មយំ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស សុភាសិតេន សចេ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ហត្ថិរតនំ កប្បេយ្យ ហត្ថិរតនម្បិ មយំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ទទេយ្យាម សចេ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស អស្សរតនំ កប្បេយ្យ អស្សរតនម្បិ មយំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ទទេយ្យាម សចេ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស គាមវរំ កប្បេយ្យ គាមវរម្បិ មយំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ទទេយ្យាម អបិច ភន្តេ មយម្បេតំ(២) ជានាម នេតំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស កប្បតីតិ អយំ មេ ភន្តេ ពាហិតិកា រញ្ញោ មាគធេន អជាតសត្តុនា វេទេហិបុត្តេន ឆត្តនាឡិយា(៣) បក្ខិបិត្វា បហិតា សោឡសសមា អាយាមេន អដ្ឋសមា វិត្ថារេន តំ ភន្តេ

---

១ ឱ. ម. ឯត្តកេ បសន្នោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មយម្បេតំ ។ ម. មយំ នេតំ ។
៣ ម. វត្តនាឡិយា ។

(៣១៧) បពិត្រលោកដ៏ចំរើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ពាក្យនេះពេញជាសុភាសិតដែលព្រះអានន្ទមានអាយុពោលហើយ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ម្យ៉ាងទៀត យើងខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរពេញចិត្ត ដោយសុភាសិតរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះពេកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន លុះយើងខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរពេញចិត្ត ដោយសុភាសិតរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប្រសិនបើ ហត្ថិរតន៍ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនហត្ថិរតន៍ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប្រសិនបើ អស្សរតន៍ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនអស្សរតន៍ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប្រសិនបើ ស្រុកស្អួយ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនស្រុកស្អួយ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប៉ុន្តែយើងខ្ញុំបានដឹងហេតុនេះថា វត្ថុមានហត្ថិរតន៍ជាដើមនេះ មិនគួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុទេ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន មានតែសំពត់ពាហិតិកា(១)របស់ខ្ញុំនេះ មានបណ្តោយ១៦ហត្ថ ទទឹង ៨ ហត្ថ ដែលព្រះបាទមគធអជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ដាក់ក្នុងស្រោមឆ័ត្រហើយផ្ញើមកឱ្យខ្ញុំ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន

---

១ សំពត់ដែលកើតក្នុងដែនឈ្មោះពាហិតិ ។ អដ្ឋកថា ។

អាយស្មា អានន្ទោ បដិគ្គណ្ហាតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយាតិ ។ អលំ មហារាជ បរិបុណ្ណំ មេ តិចីវរន្តិ ។

(៣១៨) អយំ ភន្តេ អចិរវតី នទី ទិដ្ឋា អាយស្មតា ចេវ អានន្ទេន អម្ហេហិ ច យទា ឧបរិ បព្វតេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ ហោតិ អថាយំ អចិរវតី នទី ឧភតោ កុល្លានិ[១] សំវិសន្ទន្តី គច្ឆតិ ឯវមេវ ខោ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ឥមាយ ពាហិតិកាយ អត្តនោ តិចីវរំ ករិស្សតិ យំ បន[២] អាយស្មតោ អានន្ទស្ស បុរាណំ តិចីវរំ តំ សព្រហ្មចារីហិ សំវិភជិស្សតិ ឯវាយំ អម្ហាកំ ទក្ខិណា សំវិសន្ទន្តី មញ្ញេ គមិស្សតិ បដិគ្គណ្ហាតុ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ពាហិតិកន្តិ ។ បដិគ្គហេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ពាហិតិកំ ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ឯតទវោច ហន្ទ ច ទានិ[៣] មយំ ភន្តេ អានន្ទ គច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ

១ ឱ. កូលានិ ។ ២ ម. តិមស្សដ្ឋានេ អត្តនោតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. វ ។ ម. បន ។

សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ទទួលយកនូវសំពត់នោះ ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ត្រៃចីវររបស់អាត្មាភាពគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

(៣១៨) ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ស្ទឹងអចិរវតីនេះ ព្រះអានន្ទមានអាយុក្តី យើងខ្ញុំក្តី បានឃើញស្រាប់ហើយ មហាមេឃដែលបង្អុរភ្លៀងចុះមកខាងលើភ្នំ កាលបើយ៉ាងនេះ ស្ទឹងអចិរវតីនេះ ក៏នឹងហូរហៀរទឹកទៅកាន់មាត់ច្រាំងទាំងពីរខាង យ៉ាងណាមិញ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះអានន្ទមានអាយុ នឹងធ្វើនូវត្រៃចីវររបស់ខ្លួន ដោយសំពត់ពាហិតិកានេះ ចំណែកត្រៃចីវរណា ដែលជាចីវរចាស់របស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ព្រះអានន្ទ នឹងចែករំលែកត្រៃចីវរចាស់នោះ ឲ្យដល់ពួកសព្រហ្មចារីក៏យ៉ាងនោះដែរ កាលបើមានការណ៍យ៉ាងនេះ ទក្ខិណាទានរបស់យើងខ្ញុំនេះ ទំនងជានឹងហូរហៀរទៅបាន បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ទទួលយកនូវសំពត់ពាហិតិកាចុះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុក៏ទទួលយកសំពត់ពាហិតិកា ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំត្រូវត្រឡប់ទៅឥឡូវនេះហើយ ព្រោះយើងខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន

ពហុករណីយាតិ ។ យស្សទានិ ត្វំ មហារាជ កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា(១) ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

(៣១៩) អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ អចិរ-បក្កន្តស្ស(២) បសេនទិស្ស កោសលស្ស យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យាវតកោ អហោសិ រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន សទ្ធឹ កថាសល្លាបោ តំ សព្វំ ភគវតោ អារោចេសិ តញ្ច ពាហិតិកំ ភគវតោ ទាទាសិ ។ អថខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ

---

១ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ អនុមោទិត្វាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ រញ្ញោតិ ទិស្សតិ ។

មានការរវល់ច្រើន ៗ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហាពជ សូមមហាបពិត្រ សំគាល់កាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ៗ គ្រានោះព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណរួចចៀសចេញទៅ ៗ

(៣១៩) គ្រាកាលដែលព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ចៀសចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគដោយគោរព ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ៗ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលកថាសល្លាបៈ ដែលលោកបរោបា ជាមួយនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសលទាំងប៉ុន្មាន ដល់ព្រះមានព្រះភាគទាំងអស់ រួចថ្វាយសំពត់ពាហិតិកានោះ ទៅព្រះមានព្រះភាគ ៗ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

ភគវន្តស្ស ពាហិតិយសុត្តេ អានន្ទទស្សនលាភោ

លាភា ភិក្ខវេ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស សុលទ្ធំ ភិក្ខវេ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស យំ រាជា បសេនទិ កោសលោ លភតិ អានន្ទំ ទស្សនាយ លភតិ បយិរុបាសនាយាតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

ពាហិតិយសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឈ្មោះថាមានលាភហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តភាពជាមនុស្ស ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឈ្មោះថា បានដោយប្រពៃហើយ ព្រោះហេតុដែលព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បានជួបអានន្ទ ទ្រង់បានចូលទៅជិតអានន្ទ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយមានចិត្តត្រេកអរ រីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨ ។

ទសមំ ធម្មចេតិយសុត្តំ

(៣២០) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ វិហរតិ មេទឡុម្បំ(១) នាម សក្យានំ និគមោ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ នគរកំ(២) អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទីឃំ ការាយនំ អាមន្តេសិ យោជេហិ សម្ម ការាយន ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ ឧយ្យានភូមឹ(៣) គច្ឆាម សុភូមឹ ទស្សនាយាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ ទីឃោ ការាយនោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យោជាបេត្វា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិវេទេសិ យុត្តានិ ខោ តេ ទេវ ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

---

១ ឱ. មេទឡុបំ ។ ២ ឱ. នង្គរកំ ។ ៣ ឱ-ម. ឧយ្យានភូមឹ ។

ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩

(៣៦០) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមេទឡុបនិគម[1]របស់ពួកសក្យៈ ក្នុងសក្កជនបទ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បានមកដល់នគរតូបដោយកិច្ចនីមួយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់អាមាត្យឈ្មោះទីឃការាយនៈថា ម្នាលការាយនៈសំឡាញ់ អ្នកឯងចូរទឹមយានល្អ ៗ យើងនឹងទៅកាន់ទីឧទ្យាន ដើម្បីមើលទីដែលល្អ ៗ ទីឃការាយនាមាត្យ ទទួលព្រះរាជឱង្ការ របស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ហើយប្រើបុរសឲ្យទឹមយានល្អ ៗ ស្រេចហើយត្រឡប់មកក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យានល្អ ៗ បានទឹមរួចស្រេចហើយ សូមព្រះអង្គ សំគាល់កាលដ៏សមគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា បានជាឈ្មោះថា មេទឡុបៈដូច្នេះ ព្រោះនិគមនោះ មានកើតថ្មសម្បុរខាន់ ៗ ដូចខ្លាញ់ខាប់ ។

(៣៦៧) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភទ្រំ យានំ អភិរុហិត្វា ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ នគរកម្ហា(១) និយ្យាសិ មហច្ចរាជានុភាវេន យេន អារាមោ តេន បាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ អារាមំ បាវិសិ ។ អទ្ទសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អារាមេ ជង្ឃាវិហារំ អនុចង្កមមានោ អនុវិចរមានោ រុក្ខមូលានិ បាសាទិកានិ បាសាទនីយានិ អប្បសទ្ទានិ អប្បនិគ្ឃោសានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហស្សេយ្យកានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ ទិស្វាន ភគវន្តំយេវ អារព្ភ សតិ ឧទបាទិ ឥមានិ ខោ តានិ រុក្ខមូលានិ បាសាទិកានិ បាសាទនីយានិ អប្បសទ្ទានិ អប្បនិគ្ឃោសានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហស្សេយ្យកានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ យត្ថ សុទំ មយំ តំ ភគវន្តំ បយិរុបាសាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទីឃំ ការាយនំ អាមន្តេសិ ឥមានិ ខោ សម្ម ការាយន តានិ រុក្ខមូលានិ

១ ឱ. នង្គរកម្ហា ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ស្ដេចចូលទៅកាន់សួនច្បារ

(៣៦១) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ឡើងកាន់យានដ៏ល្អ ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរទៅដោយយានល្អ ៗ ឆ្ពោះទៅកាន់សួនច្បារដោយអានុភាពជាស្ដេចធំ ស្ដេចទៅដោយយាន ដរាបដល់ទីដែលគួរបរយានទៅបាន ទើបទ្រង់ចុះអំពីយាន ស្ដេចទៅដោយព្រះបាទចូលទៅកាន់សួនច្បារ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់យាងចង្ក្រមទៅមកក្នុងសួនច្បារបន្តិច ដើម្បីសម្រាកព្រះជង្ឃា បានទតឃើញម្លប់ឈើទាំងឡាយនាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេងតិច ៗ ឥតមានសំឡេងគឹកកង ប្រាសចាកខ្យល់បក់មក អំពីសរីរៈនៃមនុស្ស គួរជាទីធ្វើការសម្ងាត់នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុងវេលាយប់ លុះឃើញហើយក៏មានបីតិកើតឡើង ប្រារព្ធចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា ម្លប់ឈើទាំងនេះ នាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេងតិច ៗ ឥតមានសំឡេងគឹកកង ប្រាសចាកខ្យល់បក់មក អំពីសរីរៈនៃមនុស្ស គួរជាទីធ្វើការសម្ងាត់ នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុងវេលាយប់ ដូចជាទីដែលយើងធ្លាប់ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះដែរ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់ទៅនឹងទីឃការាយនាមាត្យថា ម្នាលការាយនៈសំឡាញ់ ម្លប់ឈើ

បាសាទិកានិ បសាទនីយានិ អប្បសទ្ទានិ អប្ប-និគ្ឃោសានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហស្សេយ្យកានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ យត្ថ សុទំ មយន្តំ ភគវន្តំ បយិរុបាសាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ កហំ នុ ខោ សម្ម ការាយន ឯតរហិ សោ ភគវា វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ។ អត្ថិ មហារាជ មេទឡុម្បំ នាម សក្យានំ និគមោ តត្ថ សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ ។ កីវទូរេ(១) បន សម្ម ការាយន នគរកម្ហា មេទឡុម្បំ នាម សក្យានំ និគមោ ហោតីតិ ។ ន ទូរេ មហារាជ តីណិ យោជនានិ សក្កា ទិវសាវសេសេន គន្តុន្តិ ។ តេនហិ សម្ម ការាយន យោជេហិ ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ គមិស្សាម មយន្តំ ភគវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ ទីឃោ ការាយនោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យោជាបេត្វា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិវេទេសិ

១ ម. កីវទូរេ ។

ទាំងឡាយនេះនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេងតិច ៗ ឥតមានសំឡេងគឹកកង ប្រាសចាកខ្យល់បក់មកអំពីសរីរៈនៃមនុស្ស គួរជាទីធ្វើការសម្ងាត់នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុងវេលាយប់ ដូចជាទីដែលយើងធ្លាប់ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដែរ ម្នាលការាយនៈសំឡាញ់ ចុះឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គគង់ក្នុងទីណា ។ ទីឃការាយនាមាត្យក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រមហារាជ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ គង់នៅក្នុងមេទឡុបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលការាយនៈសំឡាញ់ ចុះមេទឡុបនិគមរបស់ពួកសក្យៈទៅអំពីនគរតូចនេះទៅតើចម្ងាយប៉ុន្មាន ។ ទីឃការាយនាមាត្យក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រមហារាជ មិនជាឆ្ងាយណាស់ណាទេ ប្រហែលជា ៣ យោជន៍ប៉ុណ្ណោះ ព្រះអង្គអាចស្តេចទៅដល់ មិនពេញមួយថ្ងៃទេ ។ ព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលការាយនៈសំឡាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯងចូរទឹមយានល្អ ៗ យើងនឹងទៅដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ទីឃការាយនាមាត្យ ទទួលយកព្រះរាជឱង្ការរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស រួចប្រើគេឲ្យទឹមយានល្អ ៗ ស្រេចហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលថា

យុត្តានិ ខោ តេ ទេវ ភទ្រានិ ភទ្រានិ យានានិ យស្សទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

(៣៦៦) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភទ្រំ យានំ អភិរុហិត្វា ភទ្រេហិ ភទ្រេហិ យានេហិ នគរកម្ហា យេន មេទឡុបំ នាម សក្យានំ និគមោ តេន បាយាសិ តេនេវ ទិវសាវសេសេន មេទឡុបំ នាម សក្យានំ និគមំ សម្បាបុណិ យេន អារាមោ តេន បាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន គន្ត្វា យានា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោវ អារាមំ បាវិសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខូ អព្ភោកាសេ ចង្កមន្តិ ។ អថ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន តេ ភិក្ខូ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខូ ឯតទវោច កហំ នុ ខោ ភន្តេ ឯតរហិ សោ ភគវា វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ទស្សនកាមា ហិ មយំ ភន្តេ តំ ភគវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ ឯសោ មហារាជ វិហារោ សំវុតទ្វារោ តេន

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យានល្អ ៗ បានទឹមបម្រុងព្រះអង្គរួចស្រេចហើយ សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

(៣៦៦) គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ឡើងកាន់យានដ៏ល្អហើយ ស្ដេចចេញអំពីនគរតូចទៅដោយយានល្អ ៗ បរសំដៅទៅត្រង់មេទឡុបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ទៅមិនពេញ ១ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះឯង ក៏បានដល់ទៅមេទឡុបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ហើយផ្ដោះទៅកាន់សួនច្បារ ទ្រង់យាងទៅដោយយាន ដរាបដល់ទីដែលគួរបរយានទៅបាន ហើយទ្រង់ចុះអំពីយាន ស្ដេចទៅដោយព្រះបាទ ចូលទៅកាន់សួនច្បារ ។ សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបកំពុងចង្ក្រមក្នុងទីវាល ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលសំដៅទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ មានព្រះរាជឱង្ការនេះទៅរកពួកភិក្ខុថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ព្រះអង្គគង់ក្នុងទីណា ព្រោះយើងទាំងឡាយ ចង់ចួបនឹងព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ វិហារនុ៎ះបិទទ្វារជិតទៅហើយ ព្រោះហេតុនោះ

អប្បសទ្ទោ ឧបសង្កមិត្វា អតរមានោ អាឡិន្ទំ បវិសិត្វា ឧក្កាសិត្វា អគ្គឡំ អាកោដេហិ វិវរិស្សតិ តេ ភគវា ទ្វារន្តិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ តត្ថេវ ខគ្គញ្ច ឧណ្ហីសញ្ច ទីឃស្ស ការាយនស្ស អទាសិ ។ អថខោ ទីឃស្ស ការាយនស្ស ឯតទហោសិ រហាយតិ ខោ ទានិ មហារាជា ឥធេវទានិ មយា ឋាតព្វន្តិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យេន សោ វិហារោ សំវុតទ្វារោ តេន អប្បសទ្ទោ ឧបសង្កមិត្វា អតរមានោ អាឡិន្ទំ បវិសិត្វា ឧក្កាសិត្វា អគ្គឡំ អាកោដេសិ ។ វិវរិ ភគវា ទ្វារំ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ វិហារំ បវិសិត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា(១) ភគវតោ បាទានិ មុខេន ច បរិចុម្ពតិ បាណីហិ ច បរិសម្ពាហតិ នាមញ្ច សាវេតិ រាជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ រាជាហំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោតិ ។ កឹ បន ត្វំ មហារាជ

---

១ ឱ. បតិត្វា ។

សូមព្រះអង្គធ្វើព្រះសូរសេងតិច ៗ ស្តេចចូលទៅសន្សឹម ៗ លុះចូលទៅដល់របៀង ធ្វើព្រះឧក្កាសិត (គ្រហែម) រួចគោះសន្ទះទ្វារ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបើកទ្វារថ្វាយព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិ-កោសល ទ្រង់ហុចព្រះខាន់នឹងមកុដឲ្យទៅទីឃការាយនាមាត្យ ក្នុងទីនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ទីឃការាយនាមាត្យ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ មហារាជទ្រង់ស្តេចចូលទៅតែមួយព្រះអង្គឯងទេ ឥឡូវនេះ គួរអាត្មាអញនៅចាំក្នុងទីនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចូលទៅត្រង់វិហារ ដែលមានទ្វារបិទនោះ ធ្វើព្រះសូរសេងតិច ៗ ស្តេចចូលទៅសន្សឹម ៗ លុះចូលទៅដល់របៀងហើយ ក៏ទ្រង់ធ្វើព្រះឧក្កាសិតហើយគោះសន្ទះទ្វារ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់បើកទ្វារ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលទៅកាន់វិហារហើយ ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទយុគល នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្សៈផង ទ្រង់ព្រះចុម្ពិត (ជញ្ជក់) ព្រះបាទយុគលនៃព្រះមានព្រះភាគដោយព្រះឱស្ឋផង ប្របាច់ដោយព្រះហស្តទាំងឡាយផង ប្រកាសនាមផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេចឈ្មោះបសេន-ទិកោសល បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិ-កោសល ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះមហាបពិត្រ

---

១ ពាក្យសូរសំឡេង សៀមយកទៅប្រើក្លាយជា សូរសៀង ។

អត្ថវសំ សម្បស្សមានោ ឥមស្មឹ សរីរេ ឯវរូបំ បរមនិបច្ចការំ ករោសិ មិត្តូបហារំ ឧបទំសេសីតិ ។

(៣៦៣) អត្ថិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។ ឥធាហំ ភន្តេ ភគវា បស្សាមិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណេ បរិយន្តកតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តេ ទសបិ វស្សានិ វីសម្បិ វស្សានិ តឹសម្បិ វស្សានិ ចត្តាឡីសម្បិ វស្សានិ ។ តេ អបរេន សមយេន សុនហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សូ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារេន្តិ[១] ។ ឥធ បនាហំ ភន្តេ ភិក្ខូ បស្សាមិ យាវជីវំ

---

១ ម. បរិចរន្តិ ។

បានឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាទ្រង់ធ្វើសេចក្តីនូន លំទោនយ៉ាងក្រៃលែងមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសរីរៈនេះ ហើយសំដែងនូវការបូជាដោយសេចក្តីរាប់អាន (ដល់ម៉្លេះ) ។

[៣៦៣] ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ ព្រះធម៌គឺព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវ័ក របស់ព្រះ មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌មានកំណត់ ១០ ឆ្នាំខ្លះ ២០ ឆ្នាំខ្លះ ៣០ ឆ្នាំខ្លះ ៤០ ឆ្នាំខ្លះ ។ លុះដល់មកសម័យខាងក្រោយ ក៏ស្រាប់តែពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ លាងលាបខ្លួនឲ្យស្អាត កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ហើយ ឆ្អែតស្កប់ស្កល់មូលមិត្ត ផ្គេកផ្គិតដោយកាមគុណទាំង៥ទៅវិញ ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ

អាបាណកោដិកំ បរិបុណ្ណំ(១) បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តេ ។ ន ខោ បនាហំ ភន្តេ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញំ ឯវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ សមនុបស្សាមិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣៤៤) បុន ចបរំ ភន្តេ រាជានោបិ រាជូហិ វិវទន្តិ ខត្តិយាបិ ខត្តិយេហិ វិវទន្តិ ព្រាហ្មណាបិ ព្រាហ្មណេហិ វិវទន្តិ គហបតយោបិ(២) គហបតីហិ វិវទន្តិ មាតាបិ បុត្តេន វិវទតិ បុត្តោបិ មាតរា វិវទតិ បិតាបិ បុត្តេន វិវទតិ បុត្តោបិ បិតរា វិវទតិ ភាតាបិ ភគិនិយា វិវទតិ ភគិនីបិ ភាតរា វិវទតិ សហាយោបិ សហាយេន វិវទតិ ។ ឥធ បនាហំ ភន្តេ ភិក្ខូ បស្សាមិ សមគ្គេ សម្មោទមានេ

---

១ ម. បរិយន្តំ ។ ២ ឱ. គហបតី ។

បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មានជីវិតជាទីបំផុត ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណារកមើលមិនឃើញមានបុគ្គលដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះហើយដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ ព្រះធម៌ គឺព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សំដែងហើយ ដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។

(៣២៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត ច្រើនមានតែពួកព្រះរាជាទាស់ទែងគ្នានឹងពួកព្រះរាជាក៏មាន ពួកក្សត្រទាស់ទែងគ្នានឹងពួកក្សត្រក៏មាន ពួកព្រាហ្មណ៍ ទាស់ទែងគ្នានឹងពួកព្រាហ្មណ៍ក៏មាន ពួកគហបតីទាស់ទែងគ្នានឹងពួកគហបតីក៏មាន មាតាទាស់ទែងនឹងបុត្រក៏មាន បុត្រទាស់ទែងនឹងមាតាក៏មាន បិតាទាស់ទែងនឹងបុត្រក៏មាន បុត្រទាស់ទែងនឹងបិតាក៏មាន បងប្អូនប្រុសទាស់ទែងនឹងបងប្អូនស្រីក៏មាន បងប្អូនស្រីទាស់ទែងនឹងបងប្អូនប្រុសក៏មាន សំឡាញ់ទាស់ទែងនឹងសំឡាញ់ក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញតែពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះហើយ ដែលមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ស្រស់ស្រាយ

អវិវទមានេ ខីរោទកីភូតេ អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខូហិ សម្បស្សន្តេ វិហរន្តេ ។ ន ខោ បនាហំ ភន្តេ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញំ ឯវំ សមគ្គំ បរិសំ សមនុបស្សាមិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣៦៨) បុន ចបរាហំ ភន្តេ អារាមេន អារាមំ ឧយ្យានេន ឧយ្យានំ អនុចង្កមាមិ អនុវិចរាមិ សោហំ តត្ថ បស្សាមិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណេ កិសេ លូខេ ទុព្វណ្ណេ ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតេ ធមនិសន្ថតគត្តេ ន វិយ មញ្ញេ ចក្ខុំ ពន្ធន្តេ ជនស្ស ទស្សនាយ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ អទ្ធា ឥមេ អាយស្មន្តោ អនភិរតា វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អត្ថិ វា តេសំ កិញ្ចិ បាបំ(១) កតំ បដិច្ឆន្នំ(២) តថា ឥមេ អាយស្មន្តោ

---

១ ឱ. បាបំ កម្មំ ។ ២ ម. កតា បដិច្ឆន្នា ។

មិនទាស់ទែងគ្នា ដូចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះស្រស់ សំឡឹងមៀងមើលគ្នានឹងគ្នាដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាគេមើល មិនឃើញមានបរិស័ទឯទៀត ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ឲ្យមានសេចក្ដីព្រមព្រៀងគ្នាយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះហើយដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ព្រះធម៌គឺព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។

(៣២៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គដើរក្រឡឹងមើលអំពីសួនច្បារ ១ ទៅសួនច្បារ ១ អំពីឧទ្យាន ១ ទៅឧទ្យាន ១ ឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងទីនោះ ស្គាំងស្គម សៅហ្មង អាប់សម្បុរ កើតពេគលឿងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនរវាមដោយសរសៃ មិនទំនងឲ្យពួកជនរមិលមើលជាប់ភ្នែកបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្ដីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុទាំងនេះ ទំនងជាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទាំងមិនត្រេកអរ ពុំនោះសោតលោកមានអាយុទាំងនោះ ធ្វើបាបកម្មណាមួយដ៏កំបាំង បានជាលោកមានអាយុទាំងនេះ

កិសា លូខា ទុព្វណ្ណា ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតា ធមនិ-
សន្ថតគត្តា ន ចិយ មញ្ញេ ចក្ខុំ ពន្ធន្តិ ជនស្ស
ទស្សនាយាតិ ។ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទាមិ
កឹ នុ ខោ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ[១] កិសា លូខា
ទុព្វណ្ណា ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតា ធមនិសន្ថតគត្តា ន
ចិយ មញ្ញេ ចក្ខុំ ពន្ធថ ជនស្ស ទស្សនាយាតិ ។
តេ ឯវមាហំសុ ពន្ធុករោគោ នោ មហារាជាតិ ។
ឥធ បនាហំ ភន្តេ ភិក្ខូ បស្សាមិ ហដ្ឋប្បហដ្ឋេ
ឧទគ្គុទគ្គេ អភិរតរូបេ បិណិន្ទ្រិយេ អប្បោស្សុក្កេ
បន្នលោមេ បរទវុត្តេ មិគភូតេន ចេតសា វិហរន្តេ[២] ។
តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ[៣] អទ្ធា ឥមេ
អាយស្មន្តោ តស្ស ភគវតោ សាសនេ ឧឡារំ
បុព្វេនាបរំ វិសេសំ ជានន្តិ[៤] តថា[៥] ឥមេ អាយស្មន្តោ
ហដ្ឋប្បហដ្ឋា ឧទគ្គុទគ្គា អភិរតរូបា បិណិន្ទ្រិយា[៦]

---

១ ឱ. អាយស្មន្តេ ។ ២ ម. ហដ្ឋប្បហដ្ឋា ឧទគ្គុទគ្គា អភិរតរូបា បីណិតិន្ទ្រិយានិ អប្បោស្សុក្កា បន្នលោមា បរទវុត្តា មិគភូតេន ចេតសា វិហរន្តីតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ឯវំ ហោតិ ។ ៤ ឱ. សញ្ជានន្តិ ។ ៥ ម. តថាហិ ។ ៦ ម. បីណិតិន្ទ្រិយា ។

ស្គម សៅហ្មង អាប់សម្បុរ កើតរោគលឿងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនពេញដោយសរសៃ មិនទំនងឲ្យជាប់ភ្នែកដល់ជនអ្នកមើល ៗ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ដូចម្តេច បានជាលោកមានអាយុទាំងឡាយ ស្គម សៅហ្មង អាប់សម្បុរ កើតរោគលឿងស្លេកស្លាំង មានខ្លួនពេញដោយសរសៃ មិនទំនងឲ្យជាប់ភ្នែកដល់ជនអ្នកមើលដូច្នេះ ៗ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ យើងទាំងឡាយមានរោគជាប់តាមពូជមក ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តរីករាយក្រៃពេក មានចិត្តខ្ពស់បំផុត មានសភាពត្រេកអរក្រៃពេក មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មានរោមស្ងប់ ហើយចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារទានរបស់អ្នកដទៃ មានចិត្តមានសភាពដូចជាម្រឹគ ៗ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុទាំងឡាយនេះ ដឹងនូវគុណវិសេសដទៃក្រៃលែងជាងកាលមុនក្នុងសាសនារបស់ព្រះមានបុណ្យនោះ ដោយពិតហើយ បានជាលោកមានអាយុទាំងនេះ មានចិត្តរីករាយក្រៃពេក មានចិត្តខ្ពស់បំផុត មានសភាពត្រេកអរក្រៃពេក មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ

អប្បោស្សុក្កា បន្នលោមា បរទវុត្តា មិគភូតេន ចេតសា វិហរន្តិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣៦៦) បុន ចបរាហំ ភន្តេ រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ បហោមិ ឃាតេតាយំ វា ឃាតេតុំ ជាបេតាយំ វា ជាបេតុំ បព្វាជេតាយំ វា បព្វាជេតុំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ អដ្ដករណេ[1] និសិន្នស្ស អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេន្តិ សោហំ ន លភាមិ មា មេ ភោន្តោ អដ្ដករណេ និសិន្នស្ស អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេថ កថាបរិយោសានំ មេ ភវន្តោ[2] អាគមេន្តូតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេន្តិ ។ ឥធ បនាហំ ភន្តេ

---

១ ឱ. អត្តករណេ ។ ២ ម. ភោន្តោ ។

មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មានរោមស្ងប់ហើយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយទានរបស់អ្នកដទៃ មានចិត្តមានសភាពដូចជាម្រឹគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃមែន ។

(៣៦៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គជារាជាជាក្សត្រិយ៍បានមុទ្ធាភិសេកហើយ ល្មមសម្លាប់មនុស្សដែលគួរសម្លាប់ក៏បាន មនុស្សគួរចំរើនក៏ឲ្យចំរើនបាន មនុស្សគួរបណ្តេញក៏ឲ្យបណ្តេញបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គនោះកំពុងអង្គុយក្នុងរោងសម្រាប់កាត់ក្តី ហើយមានពួកជនហ៊ាននិយាយស្ទាក់សំដី ត្រង់ពាក់កណ្តាល ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក៏បាននិយាយឃាត់ថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយកុំធ្វើសំដីរបស់ខ្ញុំដែលកំពុងអង្គុយ ក្នុងរោងសម្រាប់កាត់ក្តី ឲ្យដាច់ពាក់កណ្តាលឡើយ អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយបង្អង់ចាំខ្ញុំនិយាយឲ្យចប់សិន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកមនុស្សក៏នៅតែនិយាយស្ទាក់សំដី របស់ខ្ញុំព្រះអង្គត្រង់ពាក់កណ្តាលដដែល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ

ភិក្ខុ បស្សាមិ យស្មឹ សមយេ ភគវា អនេក-
សតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ នេវ តស្មឹ
សមយេ ភគវតោ សាវកានំ ខិបិតសទ្ទោ វា
ហោតិ ឧក្កាសិតសទ្ទោ វា ។ ភូតបុព្វំ ភន្តេ
ភគវា អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ
តត្រ អញ្ញតរោ[១] ភគវតោ សាវកា ឧក្កាសិ ។
តមេនំ អញ្ញតរោ សព្រហ្មចារី ជណ្ណុកេន ឃដ្ដេសិ
អប្បសទ្ទោ អាយស្មា ហោតុ មា អាយស្មា[២]
សទ្ទមកាសិ សត្ថា នោ ភគវា ធម្មំ ទេសេតីតិ ។
តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ
អព្ភុតំ វត ភោ អនទណ្ឌេន វត កិរ ភោ អសត្ថេន
ឯវំ សុវិនីតា បរិសា អហោសីតិ ។ ន ខោ
បនាហំ ភន្តេ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញំ ឯវំ សុវិនីតំ
បរិសំ សមនុបស្សាមិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ
ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា

---

១ ម. តត្រញ្ញតរោ ។ ២ ឱ. ម. មាយស្មា ។

ឃើញតែពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បើព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយក្នុងសម័យណា សម័យនោះ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ឥតមានសំឡេងកណ្តាស់ ឬសំឡេងក្អកគ្រហែមឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុធ្លាប់មានពីមុនមក បើព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ហើយមានសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគណាមួយ ក្អកឡើងក្នុងទីនោះ ។ នឹងមានសព្រហ្មចារីបុគ្គលណាមួយ គោះនូវសាវ័កនោះដោយជង្គង់ថា លោកមានអាយុ ចូរធ្វើសំឡេងតិច លោកមានអាយុ កុំធ្វើសំឡេងខ្លាំងឡើយ ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគជាគ្រូយើង កំពុងសំដែងធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើអស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ ចំឡែកណាស់ហ្ន៎ បរិស័ទដែលព្រះអង្គទូន្មានបានងាយ យ៉ាងនេះ ដោយមិនបាច់អាងអាជ្ញា មិនបាច់អាងគ្រឿងសស្ត្រាឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាមើល មិនឃើញបរិស័ទដទៃក្រៅពីព្រះពុទ្ធសាសនា ឲ្យទូន្មានបានដោយងាយយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯង (ដែលនាំឲ្យ) ខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន

ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣៦៧) បុន ចបរំ ភន្តេ បស្សាមិ ឥធេកច្ចេ ខត្តិយបណ្ឌិតេ និបុណេ កតបរប្បវាទេ វាលវេធិរូបេ ។ តេ ភិន្ទន្តា មញ្ញេ ចរន្តិ បញ្ញាគតេន ទិដ្ឋិគតានិ ។ តេ សុណន្តិ សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ អមុកំ នាម គាមំ វា និគមំ វា ឱសរិស្សតីតិ ។ តេ បញ្ហំ អភិសង្ខរោន្តិ ឥមំ មយំ បញ្ហំ សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិស្សាម ឯវញ្ចេ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវមស្ស មយំ វាទំ អារោបេស្សាម ឯវញ្ចេបិ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវម្បិស្ស មយំ វាទំ អារោបេស្សាមាតិ ។ តេ សុណន្តិ សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ អមុកំ នាម គាមំ វា និគមំ វា ឱសដោតិ ។ តេ យេន ភគវា តេនុបសង្កមន្តិ ។ តេ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ

ព្រះធម៌ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងទុកហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃ ជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

(៣៤៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គបាន ឃើញខត្តិយបណ្ឌិតពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អិត អាចញាំញីនូវបរប្បវាទបាន មានសភាពដូចជាអ្នកបាញ់ម្រឹគសាហាវ ។ ពួកខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះ ហាក់ដូចជាទំលាយនូវទិដ្ឋិដោយប្រាជ្ញាបាន ។ ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណគោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះក៏តាក់តែងប្រស្នាហើយគិតគ្នាថា យើងនឹងចូលទៅសួរប្រស្នានេះនឹងព្រះសមណគោតម កាលយើងសួរទៅហើយ បើព្រះសមណគោតម ដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងនឹងលើកវាទៈគឺពោលទោស របស់ព្រះសមណគោតមយ៉ាងនេះ មួយទៀត កាលយើងសួរយ៉ាងនេះហើយ បើព្រះសមណគោតមដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងនឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសមណ-គោតមនោះយ៉ាងនេះវិញទៀត ។ ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះ បានឮថា ព្រះសមណគោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ ខត្តិយ-បណ្ឌិតទាំងនោះ ក៏ចូលមករកព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម

សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ន ចេវ ភគវន្តំ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ កុតស្ស[១] វាទំ អារោបេស្សន្តិ អញ្ញទត្ថុ[២] ភគវតោ សាវកា សម្បជ្ជន្តិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣២៨) បុន ចបរាហំ ភន្តេ បស្សាមិ ឥធេកច្ចេ ព្រាហ្មណបណ្ឌិតេ ។ បេ ។ គហបតិបណ្ឌិតេ... សមណបណ្ឌិតេ និបុណេ កតបរប្បវាទេ វាលវេធិ-រូបេ ។ តេ ភិន្ទន្តា មញ្ញេ ចរន្តិ បញ្ញាគតេន ទិដ្ឋិគតានិ ។ តេ សុណន្តិ សមណោ ខលុ

១ ឱ. ម. កុតោ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញទត្ថុ ។

ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគបានពន្យល់ពួកខត្តិយបណ្ឌិតឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក៏មិនហ៊ាននាំគ្នាសួរប្រស្នានឹងព្រះមានព្រះភាគ មិនដឹងជានឹងលើកវាទៈពីណាកើត តាមពិត ត្រឡប់សម្រេចជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានជោគព្រះអង្គត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌គឺព្រះមានជោគសំដែងហើយ ដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានជោគប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

(៣២៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញព្រាហ្មណបណ្ឌិតពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ។ បេ ។ គហបតិបណ្ឌិត... សមណបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាល្អិត អាចញាំញីនូវបរប្បវាទបាន មានសភាពដូចជាអ្នកសម្លាប់ម្រឹគសាហាវ ។ សមណបណ្ឌិតទាំងនោះហាក់ដូចជាទំលាយនូវទិដ្ឋិដោយប្រាជ្ញាបាន ។ បណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណ-

ភោ គោតមោ អមុកំ នាម គាមំ វា និគមំ វា ឱសរិស្សតីតិ ។ តេ បញ្ហំ អភិសង្ខរោន្តិ ឥមំ មយំ បញ្ហំ សមណំ គោតមំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិស្សាម ឯវញ្ចេ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវមស្ស មយំ វាទំ អារោបេស្សាម ឯវញ្ចេបិ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវម្បិស្ស មយំ វាទំ អារោបេស្សាមាតិ តេ សុណន្តិ សមណោ ខលុ ភោ គោតមោ អមុកំ នាម គាមំ វា និគមំ វា ឱសដោតិ ។ តេ យេន ភគវា តេនុបសង្កមន្តិ ។ តេ ភគវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេតិ សមាទបេតិ សមុត្តេជេតិ សម្បហំសេតិ ។ តេ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ន ចេវ ភគវន្តំ បញ្ហំ បុច្ឆន្តិ កុតស្ស វាទំ អារោបេស្សន្តិ អញ្ញទត្ថុ ភគវន្តំយេវ ឱកាសំ យាចន្តិ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជ្ជាយ ។ តេ ភគវា បព្វាជេតិ ។ តេ តថា បព្វជិតា សមានា វូបកដ្ឋា

គោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ គេក៏តាក់តែងប្រស្នាដោយគិតថា យើងទាំងឡាយ នឹងចូលទៅសួរប្រស្នានេះនឹងព្រះសមណគោតម កាលយើងសួរ យ៉ាងនេះទៅហើយ បើព្រះសមណគោតមដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងនឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសមណគោតមនោះយ៉ាងនេះ មួយទៀត កាលយើងសួរ យ៉ាងនេះទៅហើយ បើព្រះសមណគោតមដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងទាំងឡាយ នឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសមណគោតមនោះ យ៉ាងនេះថែមទៀត ។ បណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណគោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ គេក៏នាំគ្នាចូលមករកព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកបណ្ឌិតទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថា ។ លុះព្រះមានជោគទ្រង់ពន្យល់បណ្ឌិតទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មីកថាហើយ ក៏មិនហ៊ាននាំគ្នាសួរប្រស្នាចំពោះព្រះមានព្រះភាគឡើយ នឹងលើកវាទៈមកពីណាកើត តាមពិត ទៅជាសូមឱកាសនឹងព្រះមានព្រះភាគ ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ភាពមិនមានផ្ទះដោយបព្វជ្ជាវិញ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏បំបួសបណ្ឌិតទាំងនោះ ។ បណ្ឌិតទាំងនោះ លុះបួសដូច្នោះហើយក៏ចៀសចេញទៅ ឥតមាន

អប្បមត្តា អាតាបិនោ បហិតត្តា វិហរន្តា នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តិ ។ តេ ឯវមាហំសុ មយំ(១) វត ភន្តេ ភោ អនស្សាម(២) មយំ ហិ បុព្វេ អស្សមណាវ សមានា សមណាម្ហាតិ បដិជានិម្ហា អព្រាហ្មណាវ សមានា ព្រាហ្មណាម្ហាតិ បដិជានិម្ហា អនរហន្តោវ សមានា អរហន្តោម្ហាតិ បដិជានិម្ហា ឥទានិ ខោម្ហ(៣) សមណា ឥទានិ ខោម្ហ ព្រាហ្មណា ឥទានិ ខោម្ហ អរហន្តោតិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

---

១ ឱ. ម. មនំ ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ មនំ វត ភោ អនស្សាមាតិ ទិស្សតិ ។ ម. មនំ វត ភោ ព្យបនស្សាមាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ខោម្ហា ។

សេចក្ដីប្រមាទ មានព្យាយាម មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដ៏ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ បណ្ឌិតទាំងនោះក៏ពោលយ៉ាងនេះថា អើយើងទាំងឡាយ មិនវិនាសទេ ព្រោះថាកាលពីដើម យើងទាំងឡាយមិនមែនជាសមណៈប្ដេជ្ញាខ្លួនថាជាសមណៈ មិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ ប្ដេជ្ញាខ្លួនថាជាព្រាហ្មណ៍ មិនមែនជាព្រះអរហន្ត ប្ដេជ្ញាខ្លួនថាជាព្រះអរហន្ត ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយ បានជាសមណៈពិតហើយ ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយ បានជាព្រាហ្មណ៍ពិតហើយ ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយបានជាអរហន្តពិតហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃមែន ។

(៣៦៩) បុន ចបរំ[១] ភន្តេ ឥមេ ឥសិទត្តបុរាណា[២] ថបតយោ មមភត្តា មមយានា អហំ នេសំ ជីវិតំ ទាតា យសស្ស អាហត្តា អថ ច បន នោ តថា មយិ និបច្ចការំ ករោន្តិ យថា ភគវតិ ។ ភូតបុព្វាហំ ភន្តេ សេនំ អព្ភុយ្យាតោ សមានោ ឥមេ[៣] ឥសិទត្តបុរាណេ ថបតយោ វីមំសមានោ អញ្ញតរស្មឹ សម្ពាធេ អាវសថេ វាសំ ឧបគច្ឆឹ ។ អថខោ ភន្តេ ឥមេ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ ពហុទេវ រត្តឹ ធម្មិយា កថាយ វីតិនាមេត្វា យតោ អស្សោសុំ ភគវន្តំ តតោ សីសំ កត្វា មំ បាទតោ ករិត្វា និបជ្ជឹសុ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ អព្ភុតំ វត ភោ ឥមេ ឥសិទត្តបុរាណា ថបតយោ មមភត្តា មមយានា អហំ នេសំ ជីវិតំ ទាតា យសស្ស អាហត្តា អថ ច បន នោ តថា មយិ និបច្ចការំ ករោន្តិ យថា ភគវតិ

១ ឱ. ម. ចបរាហំ ។ ២ ឱ. ឥសិទត្តបុរាណា ។ ៣ ឱ. ឥមេវ ។ ម. ឥមេ ច ។

(៣២៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត ពួកជាងឈើ (ពីរនាក់) គឺឥសិទត្តៈ ១ បូរណៈ ១ ទាំងនេះ មានបាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាបាយគេ មានយានរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ដូចជាយានគេ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឲ្យជីវិតបានតាំងយសដល់ជាងឈើទាំងនោះ តែពួកជាងឈើមិនធ្វើសេចក្តីនូនលំទោនមករកខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាធ្វើចំពោះព្រះមានព្រះភាគឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានលើកពួកសេនាចេញទៅ ដើម្បីល្បងមើលនូវពួកជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តៈនិងបូរណៈទាំងនេះ ហើយឈប់សម្រាកក្នុងកន្ទែងចង្អៀតមួយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ពួកជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តៈនិងបូរណៈទាំងនេះ ញុំាងកាលឲ្យកន្លងទៅដោយធម្មីកថា អស់រាត្រីជាច្រើន បើឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងទីណា ក៏បែរក្បាលទៅត្រង់ទីនោះ ហើយដេកសណ្តូកជើងមកលើខ្ញុំព្រះអង្គវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកពេកណាស់ ជាងឈើឈ្មោះឥសិទត្តៈនិងបូរណៈនេះ មានបាយរបស់អញ ក៏ដូចជាបាយគេ មានយានរបស់អញ ក៏ដូចជាយានគេ អញបានឲ្យជីវិត បានតាំងយសដល់ជាងឈើទាំងនោះ តែជាងឈើទាំងនោះមិនធ្វើសេចក្តីនូនលំទោនមករកអញ ដូចជាធ្វើចំពោះព្រះមានព្រះភាគសោះ ។

អទ្ធា ឥមេ អាយស្មន្តោ តស្ស ភគវតោ សាសនេ ឧឡារំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ ជានន្តីតិ[1] ។ អយម្បិ ខោ[2] ភន្តេ ភគវតិ ធម្មន្វយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភគវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

(៣៣០) បុន ចបរំ ភន្តេ ភគវាបិ ខត្តិយោ អហម្បិ ខត្តិយោ ភគវាបិ កោសលោ អហម្បិ កោសលោ ភគវាបិ អាសីតិកោ អហម្បិ អាសីតិកោ យម្បិ ខោ[3] ភន្តេ ភគវាបិ ខត្តិយោ អហម្បិ ខត្តិយោ ភគវាបិ កោសលោ អហម្បិ កោសលោ ភគវាបិ អាសីតិកោ អហម្បិ អាសីតិកោតិ ។ ឥមិនា ភរហាមេភហំ[4] ភន្តេ ភគវតិ បរមនិបច្ចការំ កាតុំ មិត្តូបហារំ ឧបទំសេតុំ ហន្ទ ចទានិ មយំ ភន្តេ គច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។ យស្សទានិ ត្វំ មហារាជ

---

១ ឱ. សញ្ជានន្តីតិ ។ ២ ឱ. ម. ខោ មេ ។ ៣ ឱ. ខោសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៤ ម. ឥមិនាបាហំ ។

លោកមានអាយុទាំងនេះ ដល់នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែង ទាំងខាងដើមខាងចុង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះដោយពិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះឯងដែលនាំខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ធម៌ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌គឺព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

(៣៣០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយវិញទៀត ព្រះមានព្រះភាគក៏ជាក្សត្រិយ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាក្សត្រិយ៍ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ជាអ្នកកោសល ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាអ្នកកោសល ព្រះមានព្រះភាគមានព្រះជន្ម ៨០ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានអាយុ ៨០ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់ដែលព្រះមានព្រះភាគជាក្សត្រិយ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាក្សត្រិយ៍ ព្រះមានព្រះភាគក៏ជាអ្នកកោសល ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាអ្នកកោសល ព្រះមានព្រះភាគក៏មានព្រះជន្ម ៨០ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏មានអាយុ ៨០ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តែត្រឡប់ជា ខ្ញុំព្រះអង្គគួរដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីឱនលំទោនក្រៃលែង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បីសំដែងនូវការបូជាដោយសេចក្តីរាប់អាន ចំពោះព្រះអង្គវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការរវល់ច្រើន ចង់ត្រឡប់ទៅវិញឆាប់ ៗ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ

កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

(៣៣១) អថខោ ភគវា អចិរបក្កន្តស្ស រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស ភិក្ខូ អាមន្តេសិ ឯសោ ភិក្ខវេ រាជា បសេនទិ កោសលោ ធម្មចេតិយានិ ភាសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោ ឧគ្គណ្ហាថ ភិក្ខវេ ធម្មចេតិយានិ បរិយាបុណាថ ភិក្ខវេ ធម្មចេតិយានិ ធារេថ ភិក្ខវេ ធម្មចេតិយានិ អត្ថសញ្ហិតានិ ភិក្ខវេ ធម្មចេតិយានិ អាទិព្រហ្មចរិយកានីតិ ។ ឥទមវោច ភគវា អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ ។

ធម្មចេតិយសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រោកអំពីអាសនៈ ហើយថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណហើយស្តេចចេញទៅ ។

(៣៣១) កាលព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចេញទៅមិនទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ទៅនឹងពួកភិក្ខុថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបាទបសេនទិកោសលនេះ ទ្រង់សំដែងនូវពាក្យដែលធ្វើការគោរព ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចេញទៅ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូររៀននូវពាក្យដែលធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នា ចូរទន្ទេញពាក្យដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នករាល់គ្នា ចូរចងចាំទុកពាក្យ ដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះពាក្យដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ដ៏ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ជាអាទិព្រហ្មចរិយកៈ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩ ។

ទសមំ កណ្ណកត្ថលសុត្តំ

[៣៣២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា ឧទញ្ញាយំ(១) វិហរតិ កណ្ណកត្ថលេ មិគទាយេ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧទញ្ញំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស យេន ភគវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ រាជា ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ អជ្ជ កិរ ភន្តេ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាភត្តំ ភុត្តបាតរាសោ

---

១ ឱ. ឧជុញ្ញាយំ ។ ម. ឧរុញ្ញាយំ ។

កណ្ណកត្ថលសូត្រ ទី ១០

[៣៣២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងភូមិប្រទេស ឈ្មោះកណ្ណកត្ថលៈ ជាទីឲ្យអភ័យដល់ពួកម្រឹគ ជិតក្រុងឧទុញ្ញា ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានមកដល់ឧទុញ្ញានគរ ដោយកិច្ចនីមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងចូរមកនេះ ចូរអ្នកឯងចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះអង្គគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយក្បាល តាមពាក្យរបស់យើង រួចហើយចូរសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ ហើយទ្រង់សួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខ រួចអ្នកឯងចូរពោលយ៉ាងនេះ តទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឮថាថ្ងៃនេះព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់សោយក្រយាស្ងោយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់នឹង

ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ សោ បុរិសោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ បុរិសោ ភគវន្តំ ឯតទវោច រាជា ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច វទេតិ អជ្ជ កិរ ភន្តេ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាភត្តំ ភុត្តបាតរាសោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។

(៣៣៣) អស្សោសុំ ខោ សោមា ច ភគិនី សកុលា ច ភគិនី អជ្ជ កិរ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាភត្តំ ភុត្តបាតរាសោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។ អថខោ សោមា ច

ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បុរសនោះទទួលព្រះឱង្ការ របស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះអង្គគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដោយគោរព ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្ស: ហើយទ្រង់សួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខ ហើយទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឮថា ថ្ងៃនេះព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលបើទ្រង់សោយព្រះក្រយាស្ងោយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ វេលាខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់នឹងចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។

(៣៣៣) ព្រះភគិនី (ជាបជាបតី) ព្រះនាមសោមា នឹងព្រះនាមសកុលា បានឮថា ថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលទ្រង់សោយព្រះក្រយាស្ងោយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់នឹងស្តេចទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសោមា

ភគិនី សកុលា ច ភគិនី រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ភត្តាភិហារេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ តេនហិ មហារាជ អម្ហាកំបិ វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ សោមា ច ភន្តេ ភគិនី សកុលា ច ភគិនី ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទន្តិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆន្តីតិ ។

(៣៣៤) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាភត្តំ ភុត្តបាតរាសោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សោមា ច ភន្តេ ភគិនី សកុលា ច ភគិនី ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទន្តិ អប្បាពាធំ

នឹងព្រះនាងសកុលា ចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្នុងកន្លែងសម្រាប់សោយ ហើយបានពោលពាក្យនេះថា បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ សូមព្រះអង្គថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយផង សូមទ្រង់សួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយ-ពល ការគង់នៅជាសុខផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាងសោមានឹងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្សៈ ហើយសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខសាន្ត ។

(៣៣៤) គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល សោយព្រះក្រយាស្ងោយ ក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ទើបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគដោយគោរពហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នាងសោមានឹងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្សៈ ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ

អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆន្តិ ។ កឹ បន មហារាជ សោមា ច ភគិនី សកុលា ច ភគិនី អញ្ញំ ទូតំ នាលត្ថុន្តិ ។ អស្សោសុំ ខោ ភន្តេ សោមា ច ភគិនី សកុលា ច ភគិនី អជ្ជ កិរ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាភត្តំ ភុត្តបាតរាសោ ភគវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ អថខោ ភន្តេ សោមា ច ភគិនី សកុលា ច ភគិនី មំ ភត្តាភិហារេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទវោចុំ តេនហិ មហារាជ អម្ហាកំបិ វចនេន ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆ សោមា ច[1] ភគិនី សកុលា ច ភគិនី ភគវតោ បាទេ សិរសា វន្ទន្តិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្កំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ផាសុវិហារំ បុច្ឆន្តិ ។ សុខិនិយោ ហោន្តុ[2] មហារាជ សោមា ច ភគិនី សកុលា ច ភគិនីតិ ។

---

១ ឱ. ប ភន្តេតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯត្ថន្តរេ តាតិ ទិស្សតិ ។

ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខសាន្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះនាងសោមានឹងនាងសកុលា រកអ្នកបម្រើដទៃមិនបានឬ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្រាបបង្គំទូលថា នាងសោមានឹងនាងសកុលាបានឮថា ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលទ្រង់សោយព្រះក្រយាស្ងោយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត នឹងយាងចូលទៅដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏លំដាប់នោះ នាងសោមានឹងនាងសកុលា ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រង់កន្លែងសម្រាប់ទទួលភត្ត ហើយពោលពាក្យនេះនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្ស: តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយផង ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការទ្រង់គង់នៅជាសុខថា នាងសោមានឹងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូដោយសិរ្ស: ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការទ្រង់គង់នៅជាសុខ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ សូមឲ្យនាងសោមានឹងនាងសកុលា បានសេចក្តីសុខទាំងអស់គ្នា ។

[១៣៥] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សុតំ មេតំ ភន្តេ សមណោ គោតមោ ឯវមាហ នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានិស្សតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ យេ តេ ភន្តេ ឯវមាហំសុ សមណោ គោតមោ ឯវមាហ នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានិស្សតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ កច្ចិ តេ ភន្តេ ភគវតោ វុត្តវាទិនោ ន ច ភគវន្តំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខន្តិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ គារយ្ហំ ឋានំ អាគច្ឆតីតិ ។ យេ តេ មហារាជ ឯវមាហំសុ សមណោ គោតមោ ឯវមាហ នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី

(៣៣៨) គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាបទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពាក្យនេះថា ព្រះសមណគោតម ពោលយ៉ាងនេះថា គ្មានសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈដោយឥតសេសសល់ ពាក្យដូច្នេះនេះមិនសមហេតុទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជនទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម និយាយយ៉ាងនេះថា គ្មានសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ដោយឥតសេសសល់ ពាក្យដូច្នេះនេះមិនសមហេតុទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជនទាំងឡាយនោះ ពោលតាមពាក្យរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមែនពោលបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតទេ ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់នវលោកុត្តរធម៌ ទាំងពាក្យតូចពាក្យធំប្រកបដោយធម៌ណានីមួយ ក៏មិនដល់នូវទីគួរតិះដៀលទេឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ជនទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម និយាយយ៉ាងនេះថា គ្មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលដឹងសព្វ ឃើញសព្វ

អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជានិស្សតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ន មេ តេ វុត្តវាទិនោ អព្ភាចិក្ខន្តិ ច បន មំ តេ អសតា អភូតេនាតិ ។

(៣៣៦) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ វិឌូឌភំ(១) សេនាបតឹ អាមន្តេសិ កោ នុ ខោ សេនាបតិ ឥមំ កថាវត្ថុំ រាជន្តេបុរេ អព្ភុទាហាសីតិ ។ សញ្ជយោ មហារាជ ព្រាហ្មណោ អាកាសគោត្តោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ភោ បុរិស មម វចនេន សញ្ជយំ ព្រាហ្មណំ អាកាសគោត្តំ អាមន្តេហិ រាជា តំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាមន្តេតីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ សោ បុរិសោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សុត្វា យេន សញ្ជយោ ព្រាហ្មណោ អាកាសគោត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សញ្ជយំ ព្រាហ្មណំ អាកាសគោត្តំ ឯតទវោច រាជា តំ ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាមន្តេតីតិ ។

---

១ វិដូឌភន្តិ បាយេន ទិស្សតិ ។ វិឌូឌភន្តិបិ យុត្តំ ។

បដិជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ដោយឥតសេសសល់ ពាក្យដូច្នេះនេះមិនសម ហេតុឡើយ ជនទាំងឡាយនេះ ពោលតាមពាក្យដែលតថាគតពោល ហើយ ទាំងមិនឈ្មោះថា ពោលបង្កាច់តថាគត ដោយពាក្យមិនទៀង មិនពិតទេ ។

(៣៣៦) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅសេនាបតីឈ្មោះវិឌូឌភៈមកហើយសួរថា ម្នាលសេនាបតី នរណាហ្ន៎ នឹងអាចពោលកថាវត្ថុនេះ ក្នុងខាងក្នុងនៃព្រះបរមរាជវាំងបាន ។ វិឌូឌភៈសេនាបតី ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ មានតែសញ្ជយព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់មកហើយប្រាប់ថា ម្នាលបុរសអើយ អ្នកឯងចូរមកអាយ អ្នកចូរទៅហៅសញ្ជយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រ តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មានព្រះឱង្ការឲ្យហៅលោក ។ បុរសនោះទទួលព្រះឱង្ការរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្លៃវិសេស ហើយចូលទៅរកសញ្ជយ-ព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះទៅរកសញ្ជយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការឲ្យហៅលោក ។

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សិយា នុ ខោ ភន្តេ ភគវតា អញ្ញទេវ កិញ្ចិ សន្ធាយ ភាសិតំ តញ្ច ជនោ អញ្ញថាបិ បច្ចាគច្ឆេយ្យ យថាកថំ បន ភន្តេ ភគវា អភិជានាតិ វាចំ ភាសិតាតិ ។ ឯវំ ខោ អហំ មហារាជ អភិជានាមិ វាចំ ភាសិតា នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សកិទេវ សព្វំ ញស្សតិ សព្វំ ទក្ខិតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។ ហេតុរូបំ ភន្តេ ភគវា អាហ សហេតុរូបំ បន ភន្តេ ភគវា អាហ នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សកិទេវ សព្វំ ញស្សតិ សព្វំ ទក្ខិតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា ឥមេសំ នុ ខោ ភន្តេ ចតុន្នំ វណ្ណានំ សិយា វិសេសោ សិយា នានាករណន្តិ ។

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ បានពោលពាក្យឯទៀត ព្រោះសំដៅហេតុណាមួយ អាត្មាអញចូលចិត្តពាក្យនោះ ដោយប្រការដទៃដែរឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបនូវពាក្យតាមសមគួរហើយ ទើបពោលពាក្យ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហាបពិត្រ តថាគតដឹងយ៉ាងនេះហើយ ទើបពោលពាក្យថា គ្មានសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលដឹងនូវហេតុទាំងពួង ឃើញនូវហេតុទាំងពួងតែម្តង សេចក្តីនេះមិនសមហេតុឡើយ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងពាក្យសមហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងពាក្យដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុថា គ្មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ដែលដឹងនូវហេតុទាំងពួង ឃើញនូវហេតុទាំងពួងតែម្តង រឿងដូច្នេះនេះ មិនសមហេតុឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វណ្ណៈមាន ៤ គឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្ស: ១ សុទ្ទ: ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រកូលទាំង ៤ នេះ មានសេចក្តីវិសេស ទាំងមានសេចក្តីផ្សេងគ្នាដែរឬទេ ។

(៣៣៧) ចត្តារោមេ មហារាជ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា ឥមេសំ ខោ មហារាជ ចតុន្នំ វណ្ណានំ ទ្វេ វណ្ណា អគ្គមក្ខាយន្តិ ខត្តិយា ច ព្រាហ្មណា ច យទិទំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ជលិកម្មំ សាមីចិកម្មន្តិ ។ នាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ ទិដ្ឋធម្មិកំ បុច្ឆាមិ សម្បរាយិកាហំ ភន្តេ ភគវន្តំ បុច្ឆាមិ ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា ឥមេសំ នុ ខោ ភន្តេ ចតុន្នំ វណ្ណានំ សិយា វិសេសោ សិយា នានាករណន្តិ ។

(៣៣៨) បញ្ចិមានិ មហារាជ បធានិយង្គានិ ។ កតមានិ បញ្ច ។ ឥធ មហារាជ ភិក្ខុ សទ្ធោ ហោតិ សទ្ទហតិ តថាគតស្ស ពោធឹ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ

(៣៣៧) បពិត្រមហារាជ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ទៈ ១ បពិត្រមហារាជ បណ្តាវណ្ណៈទាំង ៤ នេះ មានតែវណ្ណៈពីរគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ ដែលប្រាកដជាប្រសើរជាងគេ ព្រោះវណ្ណៈទាំងពីរនេះ គួរដល់ការថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល ធ្វើអញ្ជលិកម្ម និងសាមីចិកម្ម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនទូលសួរនូវគុណក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងព្រះមានព្រះភាគទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គទូលសួរនូវគុណ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរលោក នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រង់វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ទៈ ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ មានសេចក្តីវិសេសនឹងសេចក្តីផ្សេងគ្នាដែរឬទេ ។

(៣៣៨) បពិត្រមហារាជ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមនេះ មាន ៥ ។ ចុះអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម មាន ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿនូវការត្រាស់ដឹង របស់ព្រះតថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក

អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អប្បាពាធោ ហោតិ អប្បាតង្កោ សមវេបាកិនិយា គហណិយា សមន្នាគតោ នាតិសីតាយ នាច្ចុណ្ហាយ មជ្ឈិមាយ បធានក្ខមាយ ។ អសឋោ ហោតិ អមាយាវី យថាភូតំ អត្តានំ អាវិកត្តា សត្ថរិ វា វិញ្ញូសុ វា សព្រហ្មចារីសុ ។ អារទ្ធវីរិយោ វិហរតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទឡ្ហបរក្កមោ អនិក្ខិត្តធុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បញ្ញវា ហោតិ ឧទយត្ថគាមិនិយា បញ្ញាយ សមន្នាគតោ អរិយាយ និព្វេធិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខយគាមិនិយា ។ ឥមានិ ខោ មហារាជ បញ្ច បធានិយង្គានិ ។ ចត្តារោមេ មហារាជ វណ្ណា ខត្តិយា

ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរស ដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ១ ៗ ជាអ្នកមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ប្រកបដោយការចាប់បដិសន្ធិ មានវិបាកដ៏ស្មើគ្នា គឺមិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ជាកណ្តាល អត់ទ្រាំនូវសេចក្តីព្យាយាមបាន ១ ៗ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ធ្វើនូវខ្លួនឲ្យជាក់ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតក្នុងព្រះសាស្តាផង ក្នុងសព្រហ្មចារីជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ១ ៗ ជាអ្នកប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ដើម្បីបំពេញនូវធម៌ទាំងឡាយជាកុសល មានកំឡាំងចិត្ត មានព្យាយាមដ៏មាំមួន មិនដាក់ចុះនូវធុរៈ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលឡើយ ១ ៗ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ស្គាល់សេចក្តីកើតឡើងនឹងវិនាសទៅ ជាបញ្ញាដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខ ដែលជាគ្រឿងនឿយណាយ ១ ៗ បពិត្រមហារាជ នេះឯង ជាអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមទាំង ៥ ៗ បពិត្រមហារាជ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ គឺ ក្សត្រិយ៍ ១

ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា តេ ចស្សុ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតា តំ នេសំ អស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

(៣៣៩) ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា តេ ចស្សុ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតា ឯត្ថ បន នេសំ ភន្តេ សិយា វិសេសោ សិយា នានាករណន្តិ ។ ឯត្ថ ខោ នេសាហំ មហារាជ បធានវេមត្តតំ(១) វទាមិ ។ សេយ្យ-ថាបស្សុ(២) មហារាជ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតា ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា អទន្តា អវិនីតា តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យេ ទ្វេ តេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតា អបិ នុ តេ ទន្តា វ

១ ឱ. សធានវេមត្តំ ។ ២ កត្ថចិ ពោត្ថកេ សេយ្យថា វា បទាតិ ទិស្សតិ ។

ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ទៈ ១ វណ្ណៈទាំង ៤ នោះ បើបានប្រកបដោយអង្គ នៃសេចក្តីព្យាយាម ទាំង ៥ នេះហើយ ការប្រកបនោះនៃវណ្ណៈទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីសុខ សេចក្តីចំរើន អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

(៣៣៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ទៈ ១ វណ្ណៈទាំងនោះ បើប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមទាំង ៥ នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តើវណ្ណៈទាំងនោះ មានសេចក្តីវិសេសផ្សេងគ្នា ផ្សេងគ្នា ក្នុងហេតុនុ៎ះដែរឬ ។ បពិត្រមហារាជ នេះហើយដែលតថាគតពោលថា សេចក្តីព្យាយាមខុសគ្នា ក្នុងហេតុនុ៎ះឯង ។ បពិត្រមហារាជ ដូចសត្វពីរពួក គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក គេបានទូន្មានប្រដៅល្អហើយ សត្វពួកទីពីរទៀត គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក តែគេមិនបានទូន្មាន មិនបានប្រៀនប្រដៅទេ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច សត្វពីរពួកណា គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក គេបានទូន្មានល្អ ប្រៀនប្រដៅល្អហើយ ក៏សត្វទាំងនោះ លុះគេទូន្មានហើយ

ទន្តការណំ គច្ឆេយ្យុំ ទន្តា វា ទន្តភូមឹ សម្បាបុណេយ្យុន្តិ ។ ឯវមេតំ(១) ភន្តេ ។ យេ បន តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា អទន្តា អវិនីតា អបិ នុ តេ អទន្តា វា ទន្តការណំ គច្ឆេយ្យុំ អទន្តា វា ទន្តភូមឹ សម្បាបុណេយ្យុំ សេយ្យថាបិ តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា គោទម្មា វា សុទន្តា សុវិនីតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ មហារាជ យន្តំ សទ្ធេន បត្តព្វំ អប្បាពាធេន អសឋេន អមាយាវិនា អារទ្ធវីរិយេន បញ្ញវតា តំ វត(២) អស្សទ្ធោ ពហ្វាពាធោ សឋោ មាយាវី កុសីតោ ទុប្បញ្ញោ បាបុណិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ។

(៣៨០) ហេតុរូបំ ភន្តេ ភគវា អាហ សហេតុរូបំ បន ភន្តេ ភគវា អាហ ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ទា តេ

---

១ ឱ. ម. ឯវំ ។ ២ ម. តថា សោ ។

បានដល់នូវហេតុតាមដែលទូន្មាន លុះគេទូន្មានហើយ ក៏បានដល់នូវទីតាមដែលទូន្មាន ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាងនេះហើយ ។ សត្វពួកទីពីរណា គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក តែគេមិនបានទូន្មាន មិនបានប្រៀនប្រដៅទេ សត្វទាំងនោះកាលបើគេមិនបានទូន្មានហើយ តើបានដល់នូវហេតុតាមដែលទូន្មាន កាលបើគេមិនបានទូន្មានហើយ តើបានដល់នូវទីតាមដែលទូន្មាន ដូចជាពួកសត្វទាំងនោះ គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេបានទូន្មានល្អ ប្រដៅល្អហើយដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សេចក្តីនុ៎ះមិនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលមានសទ្ធា មិនមានអាពាធ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាម មានប្រាជ្ញា រមែងដល់នូវហេតុណា បុគ្គលគ្មានសទ្ធា មានអាពាធច្រើន ជាអ្នកអួតអាង មានមាយា ខ្ជិលច្រអូស ឥតប្រាជ្ញា នឹងដល់នូវហេតុនោះដូចគ្នា ពាក្យដូច្នេះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៣៤០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលនូវពាក្យដ៏សមគួរដល់ហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលនូវពាក្យប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ទៈ ១ វណ្ណៈទាំងនោះ

ចស្សុ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយង្គេហិ សមន្នាគតា តេ ចស្សុ សម្មប្បធានា ឯត្ថ បន នេសំ ក្វេត្ថ សិយា វិសេសោ សិយា នានាករណន្តិ ។ ឯត្ថ ខោ នេសាហំ មហារាជ ន កិញ្ចិ នានាករណំ វទាមិ យទិទំ វិមុត្តិយា វិមុត្តឹ ។ សេយ្យថាបិ មហារាជ(១) បុរិសោ សុក្ខំ សាលកដ្ឋំ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យ(២) ។ អថ អបរោ(៣) បុរិសោ សុក្ខំ អម្ពកដ្ឋំ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យ ។ អថ ច(៤) អបរោ បុរិសោ សុក្ខំ ឧទុម្ពរកដ្ឋំ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ សិយា នុ ខោ តេសំ អគ្គីនំ នានាទារុតោ អភិនិព្វត្តានំ កិញ្ចិ នានាករណំ អច្ចិយា វា អច្ចិ(៥) វណ្ណេន វា វណ្ណំ អាភាយ វា អាភន្តិ ។

---

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ បុរិសោ សុក្ខំ សាកកដ្ឋំ អាទាយ អគ្គឹ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ បាតុករេយ្យ ។ អថ អបរោតិ ។ អតិរេកបាឋោ ទិស្សតិ ។ ២ ម. បាតុំ ។ ៣ ម. អថាបរោ ។ ៤ ឱ. ម. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។ ៥ ឱ. ម. អច្ចឹ ។

បើប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្ដីព្យាយាម ៤ នេះ វណ្ណៈទាំងនោះឈ្មោះថា មានសេចក្ដីព្យាយាមដោយពិត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន វណ្ណៈទាំងនោះ មានសេចក្ដីវិសេសជាងគ្នា ផ្សេងគ្នាក្នុងហេតុនុះឯង ៗ បពិត្រមហារាជ តថាគតមិនពោលនូវអំពើផ្សេង ៗ បន្តិចបន្តួចក្នុងហេតុនុះ គឺវិមុត្តិដោយវិមុត្តិទេ ៗ បពិត្រមហារាជ ដូចបុរសយកឈើសាលព្រឹក្សដែលស្ងួត មកបង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតឡើង ៗ មានបុរសម្នាក់ទៀត យកឈើស្វាយដែលស្ងួតមកបង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតឡើងដែរ ៗ បុរសម្នាក់ទៀត យកឈើល្វាដែលស្ងួតមកបង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតភ្លើងឡើងដែរ ៗ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្ដីនោះ ថាដូចម្ដេច អំពើបន្តិចបន្តួចផ្សេងៗ របស់ភ្លើងទាំងនោះ ដែលកើតអំពីឈើផ្សេង ៗ គឺអណ្ដាតភ្លើងដោយអណ្ដាតភ្លើងក្ដី ពណ៌ដោយពណ៌ក្ដី ពន្លឺដោយពន្លឺក្ដី ខុសគ្នាដែរឬ ៗ

នោ ហេតំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ មហារាជ យំ តំ តេជំ វីរិយានិម្មថិតំ បធានាភិនិព្វត្តំ(១) នាហំ តត្ថ កិញ្ចិ នានាករណំ វទាមិ យទិទំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិន្តិ ។

(៣៨១) ហេតុរូបំ ភន្តេ ភគវា អាហ សហេតុរូបំ បន ភន្តេ ភគវា អាហ កិំ បន ភន្តេ អត្ថិ ទេវាតិ ។ កិំ បន ត្វំ មហារាជ ឯវំ វទេសិ កិំ បន ភន្តេ អត្ថិ ទេវាតិ ។ យទិ វា តេ ភន្តេ ទេវា អាគន្តារោ ឥត្ថត្តំ យទិ វា អនាគន្តារោ ឥត្ថត្តន្តិ ។ យេ តេ មហារាជ ទេវា សព្យាបជ្ឈា តេ ទេវា អាគន្តារោ ឥត្ថត្តំ យេ តេ ទេវា អព្យាបជ្ឈា តេ ទេវា អនាគន្តារោ ឥត្ថត្តន្តិ ។

(៣៨២) ឯវំ វុត្តេ វិឌូឌភោ សេនាបតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច យេ តេ ភន្តេ ទេវា សព្យាបជ្ឈា

---

១ ម. វីរិយានិម្មថិតំ បធានាភិនិព្វត្តន្តិ ទិស្សតិ ។

សេចក្តីនេះ មិនដូច្នោះទេព្រះអង្គ ។ បពិត្រមហារាជ តេជះណា ដែលបុគ្គលមិនបានញាំញី ដោយព្យាយាម ដែលកើតអំពីព្យាយាម តថាគត មិនពោលនូវអំពើបន្តិចបន្តួចថា ផ្សេងគ្នាក្នុងតេជះនោះ គឺវិមុត្តិ ដោយវិមុត្តិយ៉ាងនេះទេ ។

(៣៤១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលពាក្យប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះទេវតាមានដែរឬ ។ បពិត្រមហារាជ ចុះហេតុដូចម្តេចបានជាទ្រង់ត្រឡប់សួរយ៉ាងនេះវិញថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះទេវតាមានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រសិនបើទេវតាមានមែន ទេវតាទាំងនោះ មុខជានឹងមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះពុំខាន ឬបើមិនមានទេ (ទេវតាទាំងនោះ) នឹងមិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ ។

(៣៤២) កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះពុទ្ធដីកាយ៉ាងនេះហើយ វិឌូឌភសេនាបតី ក៏បានពោលតបទៅនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកទេវតាណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតា

អាគន្តារោ ឥត្ថត្តំ តេ ទេវា យេ តេ ទេវា អព្យាបជ្ឈា អនាគន្តារោ ឥត្ថត្តំ តេ ទេវេ តម្ហា ឋានា ចាវេស្សន្តិ វា បព្វាជេស្សន្តិ វាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អយំ ខោ វិឌូឌភោ សេនាបតិ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស បុត្តោ អហំ ភគវតោ បុត្តោ អយំ ខោ កាលោ យំ បុត្តោ បុត្តេន មន្តេយ្យាតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ វិឌូឌភំ សេនាបតឹ អាមន្តេសិ តេនហិ សេនាបតិ តញ្ញេវេត្ថ[១] បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កឹ មញ្ញសិ សេនាបតិ យាវតា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិជិតំ យត្ថ ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ បហោតិ តត្ថ រាជា បសេនទិ កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា ឋានា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។ យាវតា កោ

១ ឱ. ម. តំយេវេត្ថ ។

តាំងនោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ ហើយញុំាងទេវតាដែលមានព្យាបាទទាំងនោះ ឲ្យកក្រើកចាកទីនោះ ឬបណ្តេញចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា វិឌូឌភសេនាបតីនេះ ជាបុត្តរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឯអាត្មាអញជាបុត្ត របស់ព្រះមានព្រះភាគ កាលនេះជាកាលឲ្យបុត្តប្រឹក្សាជាមួយនឹងបុត្ត ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ហៅវិឌូឌភសេនាបតីមកថា បពិត្រសេនាបតី បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងសួរប្រស្នាចំពោះទ្រង់ក្នុងដំណើរនេះវិញ ប្រស្នាគួរដល់ទ្រង់យ៉ាងណា សូមទ្រង់ដោះស្រាយយ៉ាងនោះចុះ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ដែនរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេនទិកោសល សោយរាជសម្បត្តិជាឥស្សរាធិបតីក្នុងដែនណា ព្រះបាទបសេនទិកោសលអាចធ្វើឲ្យកក្រើក ឬបណ្តេញនូវសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យក្តី ឥតបុណ្យក្តី មានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិល្អក្តី មិនមានសេចក្តីប្រព្រឹត្តិល្អក្តី ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះក្នុងទីដែននោះ បានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ដែន

រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិជិតំ យត្ថ ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ បហោតិ តត្ថ រាជា បសេនទិ កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា ឋានា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។ តំ កិំ មញ្ញសិ សេនាបតិ យាវតា រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស អវិជិតំ យត្ថ ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ន ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ តត្ថ បហោតិ រាជា បសេនទិ កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា ឋានា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។ យាវតា ភោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស អវិជិតំ យត្ថ ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ន ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ ការេតិ ន តត្ថ បហោតិ

របស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេន-ទិកោសល សោយរាជសម្បត្តិជាឥស្សរាធិបតី ក្នុងដែនណា ព្រះបាទបសេនទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យគេក្រើក បណ្តេញចេញនូវសមណ-ព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ ប្រព្រឹត្តល្អឬប្រព្រឹត្តអាក្រក់ ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះ ក្នុងទីដែននោះបាន ៗ បពិត្រសេនាបតី ទ្រង់សំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ជាដូចម្តេច ទីដែលមិនមែនជាដែនរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនបានសោយរាជសម្បត្តិជាឥស្សរាធិបតីក្នុងដែនណា ព្រះបាទបសេន-ទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យគេក្រើក បណ្តេញនូវសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ ប្រព្រឹត្តល្អឬប្រព្រឹត្តអាក្រក់ ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះបានដែរឬ ៗ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ទីដែលមិនមែនជាដែនរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនបានសោយរាជសម្បត្តិជាឥស្សរាធិបតីក្នុងដែនណា

រាជា បសេនទិ កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា ឋានា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ សេនាបតិ សុតា តេ ទេវា តាវតឹសាតិ ។ ឯវំ ភោ សុតា មេ ទេវា តាវតឹសា ឥទានិបិ(១) ភោតា រញ្ញា បសេនទិនា កោសលេន សុតា ទេវា តាវតឹសាតិ ។ តំ កឹ មញ្ញសិ សេនាបតិ បហោតិ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទេវេ តាវតឹសេ តម្ហា ឋានា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។ ទស្សនម្បិ ភោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទេវេ តាវតឹសេ នប្បហោតិ កុតោ បន តម្ហា ឋានា ចាវេស្សតិ វា បព្វាជេស្សតិ វាតិ ។ ឯវមេវ ខោ សេនាបតិ យេ តេ ទេវា សព្យាបជ្ឈា អាគន្តារោ ឥត្ថត្តំ តេ ទេវា យេ តេ ទេវា អព្យាបជ្ឈា អនាគន្តារោ

---

១ ឱ. ម ឥធាបិ ។

ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនអាចដើម្បីធ្វើឲ្យកគ្រើក ឬបណ្តេញនូវសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ មានព្រហ្មចរិយ-ធម៌ឬមិនមានព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះ ក្នុងដែននោះបានទេ ។ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ទ្រង់បានឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានដែរឬ ។ ព្រះករុណាយ៉ាងហ្នឹងហើយ ខ្ញុំបានឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមាន តែឥឡូវនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលដំបើរ៉ែន ក៏ទ្រង់ឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សមានដែរ ។ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ព្រះបាទបសេនទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យកគ្រើកឬបណ្តេញពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស ឲ្យចេញចាកទីនោះបានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនអាចដើម្បីមើលពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្សឃើញទេ ទីងនៅបំបរបង់ឬបណ្តេញ (ទេវតាទាំងនោះ) ឲ្យចេញចាកទីនោះឯណាបាន ។ បពិត្រសេនាបតី យ៉ាងនោះពិតហើយ ពួកទេវតាណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មកកាន់អត្ត-ភាពជាមនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ (ទេវតាទាំងនោះ)

ឥត្ថត្តំ តេ នេវ ទស្សនាយបិ នប្បហោន្តិ កុតោ បន តម្ហា ឋានា ចាវេស្សន្តិ វា បព្វាជេស្សន្តិ វាតិ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច កោ នាមាយំ(១) ភន្តេ ភិក្ខូតិ ។ អានន្ទោ នាម មហារាជាតិ ។

(៣៦៣) អានន្ទោ វត ភោ អានន្ទរូបោ វត ភោ ហេតុរូបំ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ អាហ សហេតុរូបំ បន ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ អាហ កឹ បន ភន្តេ អត្ថិ ព្រហ្មាតិ ។ កឹ បន ត្វំ មហារាជ ឯវំ វទេសិ កឹ បន ភន្តេ អត្ថិ ព្រហ្មាតិ ។ យទិ វា សោ ភន្តេ ព្រហ្មា អាគន្តា ឥត្ថត្តំ យទិ វា អនាគន្តា ឥត្ថត្តន្តិ ។ យោ សោ មហារាជ ព្រហ្មា សព្យាបជ្ឈោ សោ អនាគន្តា ឥត្ថត្តំ យោ សោ ព្រហ្មា អព្យាបជ្ឈោ សោ ព្រហ្មា អនាគន្តា ឥត្ថត្តន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. កោ នាមោ អយំ ។

មិនអាចដើម្បីមើលឃើញ នូវពួកទេវតាទាំងនោះឃើញទេ នឹងទៅបំបរបង់បូបណ្ណេញ (ទេវតាទាំងនោះ) ឲ្យចេញចាកទីឯណាបាន ។ គ្រានោះព្រះបាទបសេនទិកោសល ទូលសួរទៅព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុនេះឈ្មោះអ្វី ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហាពជ ឈ្មោះអានន្ទ ។

(៣៤៣) ព្រះរាជាមានព្រះឱង្ការថា អើហ្ន៎ ព្រះអានន្ទទេតើ អើហ្ន៎ រូបព្រះអានន្ទទេតើ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះអានន្ទមានអាយុ ពោះសំដែងពាក្យសមគួរដល់ហេតុ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រះអានន្ទមានអាយុ ពេះសំដែងពាក្យប្រព្រឹត្តទៅ មួយអន្លើដោយហេតុ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ចុះព្រហ្មមានដែរឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហាពជ ហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គមានព្រះឱង្ការសួរ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន ព្រហ្មមានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន បើព្រហ្មនោះមានមែន មុខជានឹងមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ មិនខានទេ បើមិនមានទេ មិនបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះឡើយ ។ បពិត្រមហាពជ បើព្រហ្មណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ព្រហ្មនោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ព្រហ្មណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទទេ ព្រហ្មនោះ មិនបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ ។

អថខោ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ឯតទវោច សញ្ជយោ មហារាជ ព្រាហ្មណោ អាកាសគោត្តោ អាគតោតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ សញ្ជយំ ព្រាហ្មណំ អាកាសគោត្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ព្រាហ្មណ ឥមំ កថាវត្ថុំ រាជន្តេបុរេ អព្ភុទាហាសីតិ ។ វិឌូឌភោ មហារាជ សេនាបតីតិ ។ វិឌូឌភោ សេនាបតិ ឯវមាហ សញ្ជយោ មហារាជ ព្រាហ្មណោ អាកាសគោត្តោតិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជានំ បសេនទឹ កោសលំ ឯតទវោច យានកាលោ មហារាជាតិ ។

(៣៦៦) អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវន្តំ ឯតទវោច សព្វញ្ញុតំ មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា សព្វញ្ញុតំ ភគវា ព្យាកាសិ តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា ចាតុវណ្ណឹ សុទ្ធឹ មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា ចាតុវណ្ណឹ សុទ្ធឹ ភគវា ព្យាកាសិ

លំដាប់នោះ មានបុរសម្នាក់ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសល ដូច្នេះថា បពិត្រមហារាជ សញ្ជយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រមកដល់ហើយ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះឱង្ការទៅនឹងសញ្ជយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រដូច្នេះថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ នរណាហ្ន៎ អាចពោលនូវកថាវៀតនេះ ក្នុងខាងក្នុងនៃបុរីរបស់ស្តេចបាន ។ សញ្ជយព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ មានតែវិឌូឌភសេនាបតី ។ ឯវិឌូឌភសេនាបតី ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ មានតែសញ្ជយព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ ។ គ្រានោះ មានបុរសម្នាក់ទៀត បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលដូច្នេះថា បពិត្រមហារាជ កាលនេះគួរស្តេចយាងហើយ ។

(៣៦៦) លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំបានទូលសួរនូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគក៏បានព្យាករនូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ ការព្យាករនោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំ បានទូលសួរនូវសេចក្តីស្អាតនៃវណ្ណៈទាំង ៤ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវសេចក្តីស្អាត

តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា អធិទេវេ មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា អធិទេវេ ភគវា ព្យាកាសិ តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា អធិព្រហ្មានំ មយំ ភន្តេ ភគវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា អធិព្រហ្មានំ ភគវា ព្យាកាសិ តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា យំ យទេវ ច បន មយំ ភគវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា តំ តទេវ ភគវា ព្យាកាសិ តញ្ច បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា ហន្ទ ចទានិ មយំ ភន្តេ គច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។

យស្សទានិ ត្វំ មហារាជ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

នៃវណ្ណៈទាំង ៤ ហើយ ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំរីករាយដោយការព្យាករណ៍នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំបានសួរនូវពួកទេវតាជាធំ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវពួកទេវតាជាធំ ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករណ៍នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំបានទូលសួរនូវព្រហ្មជាធំ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវព្រហ្មជាធំ ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករណ៍នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំបានទូលសួរនូវហេតុណា ៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវហេតុនោះ ៗ ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករណ៍នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវយើងខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មានការងារដែលត្រូវធ្វើច្រើន យើងខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំលាត្រឡប់ទៅវិញ ៗ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ៗ

រាជវគ្គស្ស ឧទ្ទានំ

អថ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមីតិ ។

កណ្ណកត្ថលសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ទានំ

ជោតិសហាយការដ្ឋបាមោ ច
រាជា មឃទេវមធុរកាជាពោធិ
អង្គុលិមាលោ ធម្មចេតិយសមោ
កណ្ណកត្ថលោ ទសមោ[១] ។

---

១ ឱ. ម. តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ទានំ ជោតិ... ទសមោតិ ន ទិស្សតិ ។

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ ត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ស្ដេចចេញទៅ ។

ចប់ កណ្ណកត្ថលសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ភទ្ទវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃរាជវគ្គនោះគឺ

ជោតិសហាយក[១] សូត្រ ១ រដ្ឋបាលសូត្រ ១ មឃទេវម្ពសូត្រ ១ មធុរសូត្រ ១ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ១ អង្គុលិមាលសូត្រ ១ (បិយជាតិកសូត្រ ១ ពាហិតិយសូត្រ ១) ធម្មចេតិយសូត្រ ១ កណ្ណកត្ថលសូត្រ ១ គ្រប់ជា ១០ សូត្រ ។

---

១ ក្នុងសូត្រឈ្មោះថា ឃដិការសូត្រ តែផ្លាស់មកក្នុងឧទ្ទានឈ្មោះថា ជោតិសហាយកសូត្រវិញ លោកឲ្យឈ្មោះតាមរឿង ព្រោះស្ដេចឆ្នាំងឈ្មោះឃដិការ ជាសំឡាញ់របស់ជោតិបាលមាណព ។

សុត្តន្តបិដកេ

មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បញ្ចមោ ភាគោ

បរិព្វាជកវគ្គោ

បឋមំ ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តំ

អង្ក

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តេ អភូតេន អព្ភាចិក្ខនំ ៣

គិហិសញ្ញោជនំ ៤

សុញ្ញាព្យាករណំ ៧

ទុតិយំ អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តំ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តេ ទសទិដ្ឋិគតំ ៩

ទិដ្ឋិគហនាទិព្យាករណំ ១៥

វិមុត្តិបញ្ហា ១៧

អគ្គិជលនិព្វុតិបញ្ហា ១៩

ខន្ធប្បហានំ ២១

ធម្មទេសនាបសំសា ២៣

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បញ្ចមភាគ

បរិព្វាជកវគ្គ

ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រទី ១

លេខទំព័រ

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ការពោលបញ្ជាក់ដោយពាក្យមិនពិត . . . ៣

គិហិសញ្ញោជនៈ ៤

ការទ្រង់ព្យាករណ៍លទ្ធិរបស់តិរ្ថិយថាសូន្យ . . ៧

អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រទី ២

បរិព្វាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ ៩

ការទ្រង់សំដែងសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃ

ស្បាតជាដើម ១៤

ការសួរអំពីវិមុត្តិ ១៧

ការសួរអំពីការឆេះនឹងការរលត់ភ្លើង . . . ១៩

ការលះបង់នូវខន្ធ ២១

ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា . . . ២៣

តតិយំ មហាវច្ឆគោត្តសុត្តំ

អង្កេ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ទស ធម្មា ២៧

ឧបាសកបុច្ឆា ២៩

ឧបាសិកាបុច្ឆា ៣១

ធម្មារាធកតា ៣៣

ធម្មទេសនាបសំសា ៣៧

ឥទ្ធានុភាវេ ៣៩

បរចិត្តវិជ្ជា ៤១

ចុតូបបាតវិជ្ជា ៤៣

កតវត្តទស្សនាយគមនំ . . . ៤៥

វច្ឆគោត្តប្បសំសា ៤៧

ចតុត្ថំ ទីឃនខសុត្តំ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ទីឃនខសុត្តេ ឯកេសំ វាទទិដ្ឋិ ៤៩

ទិដ្ឋិប្បហានំ ៥១

កាយានុបស្សនា ៥៥

មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ៣

លេខទំព័រ

បរិច្ឆេទ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ធម៌ ១០ ប្រការ ២៧
ការសួរអំពីឧបាសក ២៩
ការសួរអំពីឧបាសិកា ៣១
ការបានបំពេញធម៌ ៣៣
ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា . . ៣៧
អានុភាពនៃបុទ្ធិ ៣៩
បរចិត្តវិជ្ជា. ៤១
បុព្វបេតវិជ្ជា ៤៣
ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ. . . ៤៥
ការទ្រង់សរសើរវច្ឆគោត្តភិក្ខុ . . . ៤៧

ទីឃនខសូត្រ ទី ៤

បរិច្ឆេទ ទីឃនខសូត្រ ពាក្យៈនឹងទិដ្ឋិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍
ពួកមួយ ៤៩
ការលះបង់នូវទិដ្ឋិ ៥១
ការពិចារណានូវកាយ ៥៥

		អង្កេ
បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស ទីឃនខសុត្តេ	តិវេទនានិព្វិទា	៤៧
	ឧបាសកត្តទេសនា	៤៩

បញ្ចមំ មាគណ្ឌិយសុត្តំ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ	ភគវតោ កិត្តិសទ្ទោ	៦១
	អគ្យាគារុបសង្កមនំ	៦៣
	ចក្ខាយតនាទិកថា	៦៤
	រូបាយតនាទិកថា	៦៧
	ទិព្វកាមូបមា	៦៩
	បឋមកុដ្ឋូបមា	៧៣
	ទុតិយកុដ្ឋូបមា	៧៤
	តតិយកុដ្ឋូបមា	៧៧
	កាមតណ្ហា	៧៩
	ជច្ចន្ធូបមា	៨១
	បុថុជ្ជនគាថា	៨៣

លេខទំព័រ

បរិព្វាជកវគ្គ ទីឃនខសូត្រ

ការនឿយណាយក្នុងវេទនា ៣ . . . ៥៧

ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក . . . ៥៩

មាគណ្ឌិយសូត្រ ទី ៥

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ

កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះមានព្រះភាគ . . . ៦១

ស្តេចចូលទៅកាន់រោងភ្លើង . . . ៦៣

ការពោលអំពីអាយតនៈមានអាយតនៈគឺចក្ខុជាដើម ៦៥

ការពោលអំពីអាយតនៈមានរូបាយតនៈជាដើម ៦៧

សេចក្តីប្រៀបដូចកាមជាទិព្វ . . ៦៩

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតឃ្លង់ទី ១ ៧៣

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតឃ្លង់ទី ២ ៧៥

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតឃ្លង់ទី ៣ ៧៧

កាមតណ្ហា ៧៩

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត ៨១

គាថាសម្រាប់បុថុជ្ជន ៨៣

			អង្ក
បរិព្វាជកវគ្គស្ស	មាគណ្ឌិយសុត្តេ	មាគណ្ឌិយាកថនា	៨៥
		ធម្មទេសនាបសំសា	៨៩
		មាគណ្ឌិយោ អរហត្តប្បត្តោ . .	៩១

ឆដ្ឋំ សន្ទកសុត្តំ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស	សន្ទកសុត្តេ	តិរច្ឆានកថា	៩៣
		ធម្មីកថា	៩៥
		ពទទិដ្ឋិកថា	៩៧
		បឋមព្រហ្មចរិយវាសោ . . .	៩៩
		ទុតិយព្រហ្មចរិយវាសោ . . .	១០៣
		តតិយព្រហ្មចរិយវាសោ . . .	១០៥
		ចតុត្ថព្រហ្មចរិយវាសោ . . .	១០៩
		បឋមព្រហ្មចរិយំ	១១៥
		តតិយព្រហ្មចរិយំ	១១៩
		ចតុត្ថព្រហ្មចរិយំ	១២១
		ពុទ្ធគុណកថា	១២៣

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្ដីអារាធនានៃមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក . . ៨៥

ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា . . ៨៩

មាគណ្ឌិយភិក្ខុបានសម្រេចព្រះអរហត្ត . . ៩១

សន្ទកសូត្រ ទី ៦

បរិញ្ញាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ តិរច្ឆានកថា ៩៣

ធម្មីកថា ៩៥

ការពោលអំពីវាទៈនឹងទិដ្ឋិ ៩៧

អព្រហ្មចរិយវាសទី ១ . . . . . . ៩៩

អព្រហ្មចរិយវាសទី ២ . . . . . . ១០៣

អព្រហ្មចរិយវាសទី ៣ . . . . . . ១០៥

អព្រហ្មចរិយវាសទី ៤ . . . . . . ១០៩

ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ១ . . . . . . ១១៥

ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៣ . . . . . . ១១៩

ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៤ . . . . . . ១២១

ពុទ្ធគុណកថា ១២៣

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ តិស្សោ វិជ្ជា ១២៥

បញ្ចង្គានានដ្ឋាចរណំ . . ១២៧

ហត្ថបាទច្ឆិន្នូបមា ១២៩

សុត្តបរិយោសានំ . . . ១៣១

សត្តមំ មហាសកុលុទាយិសុត្តំ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ តិរច្ឆានកថា ១៣៣

អត្ថកថាពេចនំ . . . ១៣៥

ឆ សត្ថាគារវតា ១៣៧

សត្តគារវតា ១៤១

បញ្ចសុ បឋមធម្មោ . . . ១៤៣

តតិយចតុត្តធម្មោ . . . ១៤៥

អប្បាហារតា ១៤៧

សន្តុដ្ឋិតា ១៤៩

បឋមធម្មោ ១៥៣

តតិយធម្មោ ១៥៥

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាធិកវគ្គ សន្ទកសូត្រ វិជ្ជា ៣ ប្រការ ១២៥

ការមិនប្រព្រឹត្តិល្មើសនូវហេតុ

៥ ប្រការ ១២៧

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកំបុតដៃជើង· ២១៩

ទីបំផុតនៃសូត្រ ១៣១

មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧

បរិញ្ញាធិកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ តិរច្ឆានកថា ១៣៣

ការក្រាបបង្គំទូលអំពីអន្តកកថា . . ១៣៥

សេចក្តីមិនគោរពដល់គ្រូទាំង៦ . . ១៣៧

សេចក្តីគោរពដល់ព្រះសាស្តា . . ១៤១

ការពោលអំពីធម៌ទី ១ គន្ធព្ពកធម៌ ៥ . ១៤៣

ការពោលអំពីធម៌ទី ៣-៤ . . . . ១៤៥

ការមានអាហារតិច ១៤៧

សេចក្តីសន្តោស ១៤៩

ធម៌ទី ១ . . . . ១៥៣

ធម៌ទី ៣ . . . . ១៥៥

		អង្ក
បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ	ចតុត្ថធម្មោ	១៥៧
	ចត្តារោ សម្មប្បធានា . .	១៥៩
	សត្ត ពោជ្ឈង្គានិ . .	១៦១
	អដ្ឋ វិមោក្ខា	១៦៣
	អដ្ឋាភិភាយតនានិ . . .	១៦៥
	ចត្តារិ ឈានានិ . . .	១៦៩
	ទុតិយជ្ឈានំ	១៧១
	ចតុត្ថជ្ឈានំ	១៧៣
	មនោមយិទ្ធិ	១៧៥
	ឥទ្ធិវិធញាណំ	១៧៧
	ទិព្វសោតធាតុញាណំ . .	១៧៩
	ចេតោបរិយញាណំ . . .	១៨១
	បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណំ .	១៨៣
	ទិព្វចក្ខុញាណំ	១៨៥
	បញ្ចមធម្មោ	១៨៧

		លេខទំព័រ
បរិញ្ញានិកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ	ធម៌ទី ៤	១៥៧
	សម្មប្បធាន ៤	១៥៩
	ពោជ្ឈង្គធម៌ ៧ ប្រការ	១៦១
	វិមោក្ខ ៨ ប្រការ	១៦៣
	អភិភាយតនៈទាំង ៨	១៦៥
	ឈានទាំង ៤	១៦៩
	ទុតិយជ្ឈាន	១៧១
	ចតុត្ថជ្ឈាន	១៧៣
	មនោមយិទ្ធិ	១៧៤
	ឥទ្ធិវិធញាណ	១៧៧
	ទិព្វសោតធាតុញាណ	១៧៩
	ចេតោបរិយញ្ញាណ	១៨១
	បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ	១៨៣
	ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ	១៨៥
	ធម៌ទី ៥	១៨៧

អដ្ឋមំ សមណមុណ្ឌិកសុត្តំ

អង្គ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ តិរច្ឆានកថា ១៨៩

បរិញ្ញាជកកាលោ ១៩១

ភគវតោ កាយោ ១៩៣

ទស ធម្មា ១៩៥

អកុសលសីលកថា . . . ១៩៧

កុសលសីលកថា . . . ១៩៩

កុសលសង្កប្បកថា . . . ២០១

ទសាសេក្ខធម្មា . . . ២០៣

នវមំ ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បរិសាបវត្តាកេចនំ . . . ២០៧

បុព្វាបរន្តកថា ២០៩

ជនបទកល្យាណិកាមូបមា . . . ២១៣

កិមិខរេដ្ឋបនកោបមា . . . ២១៥

សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ទី ៨

លេខទំព័រ

បរិព្វាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ និទានកថា ១៨៩

ពាក្យនៃបរិព្វាជក ១៩១

ពាក្យនៃព្រះមានព្រះភាគ . . . ១៩៣

ធម៌ ១០ ប្រការ ១៩៥

ការពោលអំពីសីលជាអកុសល . . ១៩៧

ការពោលអំពីសីលជាកុសល . . ១៩៩

ការពោលអំពីសង្កប្បៈជាកុសល . . ២០១

អសេខធម៌ ១០ ប្រការ . . . ២០៣

ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៩

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីរឿងរ៉ាវនៃបរិស័ទ ២០៧

ការពោលអំពីប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាង ដើមនិងខាងចុង ២០៩

សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសអ្នកប្រាថ្នានាង ជនបទកល្យាណី ២១៣

សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺអម្ពិលអម្ពែក ដែលជាកិមិជាតិ ២១៥

			អង្ក
បរិព្វាជកវគ្គស្ស	ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ	បណ្ណរសេចន្ទវណ្ណូបមា .	២១៧
		ឯកន្តសុខប្បញ្ហា . . .	២១៩
		សុខទុក្ខប្បញ្ហា	២២១
		ឯកន្តសុខប្បញ្ហា . . .	២២៣
		ចតុរូបជ្ឈានំ	២២៥
		តិវិធញ្ញាណំ	២២៧
		បព្វជ្ជាយាចនំ	២២៩

ទសមំ វេខណសសុត្តំ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស	វេខណសសុត្តេ	បរមវណ្ណប្បញ្ហា	២៣៣
		ឧភយវណ្ណប្បញ្ហា . . .	២៣៥
		កាមគ្គសុខប្បសំសា . . .	២៣៩
		បុព្វន្តាបរន្តកថា	២៤១
មជ្ឈិមនិកាយស្ស	មជ្ឈិមបណ្ណាសកេ	បរិព្វាជកវគ្គាវសានំ . . .	២៤៣

លេខទំព័រ

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺព្រះចន្ទ្រ
ក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត ២១៧
ការសួរអំពីសេចក្តីសុខដោយចំ-
ណែកមួយ ២១៩
ការសួរអំពីសេចក្តីសុខទីងទុក . . ២២១
ការសួរអំពីលោកដែលមានសេចក្តីសុខ
ដោយចំណែកមួយ ២២៣
រូបជ្ឈាន ៤ . . . . ២២៥
ញាណ ៣ ប្រការ ២២៧
ការក្រាបបង្គំទូលសូមផ្នួស . . . ២២៩

វេខណសសូត្រ ទី ១០

បរិព្វាជកវគ្គ វេខណសសូត្រ ការសួរអំពីពន្លឺដែលថ្លៃថ្លា . . . ២៣៣
ការសួរអំពីពន្លឺទាំងពីរ . . . ២៣៥
ការពោលសរសើរសេចក្តីសុខដែល
ជាកំពូលនៃកាម ២៣៩
ការពោលអំពីទីបំផុតខាងដើមនឹង
ខាងចុង ២៤១
មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ទីបំផុតនៃបរិព្វាជកវគ្គ ២៤៣

រាជវគ្គោ

បឋមំ ឃដិការសុត្តំ

		អង្ក
រាជវគ្គស្ស ឃដិការសុត្តេ	ភូតបុព្វវត្ថុ	២៤៥
	ជោតិបាលសមាទបនំ	២៤៧
	សម្មាសម្ពុទ្ធុបសង្កមនំ	២៥១
	ជោតិបាលស្ស អធិប្បាយោ . . .	២៥៣
	កិកិកាសិរាជវត្ថុ	២៥៥
	កិកិនិវេសនូបសង្កមនំ	២៥៧
	ឃដិការប្បសំសា	២៥៩
	ភាសិតាភិនន្ទនំ	២៦៧

ទុតិយំ រដ្ឋបាលសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ	ភគវន្តូបសង្កមនំ	២៦៩
	បព្វជ្ជាយាចនំ	២៧១
	មាតាបិតាបុច្ឆា	២៧៣
	រដ្ឋបាលាយាចនំ	២៧៥

រាជវគ្គ

ឃដិការសូត្រ ទី ១

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	ឃដិការសូត្រ	រឿងក៏ធ្លាប់មានមកហើយ	២៤៥
		ការបបួលជោតិបាលមាណព . . .	២៤៧
		ការចូលទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ . . .	២៥១
		បំណងរបស់ជោតិបាលមាណព . . .	២៥៣
		រឿងព្រះរាជាដែនកាសីទ្រង់ព្រះនាមកិកិ . .	២៥៥
		ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់ព្រះ បាទកិកិ	២៥៧
		ការទ្រង់សរសើរឃដិការស្មូនឆ្នាំង . .	២៥៩
		ការត្រេកអរចំពោះកាសិក	២៦៧

រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២

រាជវគ្គ	រដ្ឋបាលសូត្រ	ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ . .	២៦៩
		ការទូលសូមបព្វជ្ជា	២៧១
		ការពោលលាមាតាបិតា	២៧៣
		ការពោលអង្វររដ្ឋបាលកុលបុត្រ . .	២៧៥

អង្ក

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ មាតាបិតាយាចនំ ២៧៧
បព្វជ្ជានុជាននំ ២៧៩
អរហត្តប្បត្តកាលេ ២៨១
រដ្ឋបាលប្បវត្តាបេចនំ ២៨៣
បិតុនិវេសនូបសង្កមនំ ២៨៥
សំវិគ្គគាថា ២៨៩
រដ្ឋបាលូបសង្កមនំ ២៩១
ជរាបារិជុញ្ញកថា ២៩៣
ភោគបារិជុញ្ញកថា ២៩៥
ចត្តារោ ធម្មុទ្ទេសា ២៩៧
បឋមធម្មុទ្ទេសកថា ២៩៩
ទុតិយធម្មុទ្ទេសកថា ៣០១
តតិយធម្មុទ្ទេសកថា ៣០៣
ចតុត្ថធម្មុទ្ទេសកថា ៣០៥
និគមគាថា ៣០៧

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអង្វរមាតាបិតា ២៧៧

ការអនុញ្ញាតឲ្យទៅបួស ២៧៩

ការបានសម្រេចព្រះអរហត្ត ២៨១

ការប្រាប់ដំណឹងព្រះរដ្ឋបាល ២៨៣

ការចូលទៅកាន់លំនៅរបស់បិតា . . . ២៨៥

គាថាជាទីសង្វេគ ២៨៩

ស្តេចចូលទៅរកព្រះរដ្ឋបាល ២៩១

ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា . . ២៩៣

ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ . . ២៩៥

ធម្មុទ្ទេស ៤ ប្រការ ២៩៧

ការពោលអំពីធម្មុទ្ទេសទី ១ . . . . ២៩៩

ការពោលអំពីធម្មុទ្ទេស ទី ២ . . . . ៣០១

ការពោលអំពីធម្មុទ្ទេស ទី ៣ . . . . ៣០៣

ការពោលអំពីធម្មុទ្ទេស ទី ៤ . . . . ៣០៥

និគមគាថា ៣០៧

មាតិកាបត្តានិ

តតិយំ មឃទេវសុត្តំ

		អង្ក
រាជវគ្គស្ស មឃទេវសុត្តេ	មឃទេវរាជវត្ថុ	៣១៣
	មឃទេវបព្វជ្ជា	៣១៤
	ជេដ្ឋបុត្តសមនុសាសនី	៣១៧
	មឃទេវបុត្តបព្វជ្ជា	៣១៩
	ចតុព្រហ្មវិហារភាវនា	៣២១
	និមិរាជទដ្ឋុកាមោ	៣២៣
	សុធម្មាសភាប្បវេសនំ	៣២៥
	កប្បកាមន្តនំ	៣២៧
	ជេដ្ឋបុត្តសមនុសាសនី	៣២៩
	អន្តិមបុរិសក្ខតភាវោ	៣៣១
	កល្យាណវត្តំ	៣៣៣

មឃទេវសូត្រ ទី ៣

លេខទំព័រ

កង្វត្ត មឃទេវសូត្រ រឿងព្រះបាទមឃទេវៈ ៣១៣

បព្វជ្ជានៃព្រះបាទមឃទេវៈ ៣១៥

ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្របួន . . ៣១៧

បព្វជ្ជានៃព្រះរាជបុត្រព្រះបាទមឃទេវៈ . . ៣១៩

ការចំរើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤ . . . . . ៣២១

ព្រះឥន្ទ្រមានព្រះរាជបំណងចង់ឃើញព្រះបាទ

និមិរាជ ៣២៣

ការនាំចូលទៅកាន់រោងសុធម្មា ៣២៥

ទ្រង់មានព្រះបណ្ដាំនឹងខ្មាន់ព្រះកេស . . ៣២៧

ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្របួន . . ៣២៩

ការៈជាបុរសជោកជ័យ ៣៣១

កល្យាណវត្ត ៣៣៣

ចតុត្ថំ មធុរសុត្តំ

		អង្ក
រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្តេ	ចតុវណ្ណបញ្ហា	៣៣៧
	ចតុវណ្ណសមសមភាវោ . . .	៣៤១
	ចោរកូតចតុវណ្ណបញ្ហា . . .	៣៤៧
	សមណកូតចតុវណ្ណបញ្ហា . . .	៣៤៩
	មហាកច្ចានបសំសា	៣៥១
	ឧបាសកត្តប្បវេទនំ	៣៥៣

បញ្ចមំ ពោធិរាជកុមារសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ	ស្វាតទាយាធិវាសនំ	៣៥៥
	និវេសនូបសង្កមនំ	៣៥៧
	អាឡារូបសង្កមនំ	៣៥៩
	ឧទ្ទកូបសង្កមនំ	៣៦៥
	បឋមូបមា	៣៦៩
	ទុតិយូបមា	៣៧១

មធុរសូត្រ ទី ៤

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ មធុរសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង ៤ . . . . . ៣៣៧
ភាវៈនៃវណ្ណៈទាំង ៤ ស្មើៗគ្នា . . . ៣៤១
ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង ៤ ដែលជាចោរ . . ៣៤៧
ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង៤ដែលជាសមណៈ ៣៤៨
ការទ្រង់ត្រាស់សរសើរព្រះមហាកច្ចានៈ . . ៣៥១
ការប្រកាសខ្លួនជាឧបាសក . . . ៣៥៣

ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់ទទួលនិមន្តដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក. .៣៥៥
ស្ដេចចូលទៅកាន់និវេសន៍របស់ព្រះរាជ-
កុមារ ៣៥៧
ស្ដេចចូលទៅរកអាឡារតាបស . . . ៣៥៩
ស្ដេចចូលទៅរកឧទ្ទកតាបស . . . ៣៦៥
ឧបមាទី ១ . . . . ៣៦៩
ឧបមាទី ២ . . . . ៣៧១

		អង្កេ
រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ	តតិយូបមា	៣៧៣
	អប្បានកជ្ឈានំ	៣៧៨
	អាហារូបច្ឆេទោ	៣៨១
	អប្បាហារតា	៣៨៣
	កដុកាវេទនា	៣៨៥
	ឧឡារិកាហារភុញ្ជនំ	៣៨៧
	អាសវក្ខយញាណំ	៣៨៩
	អប្បោស្សុក្កតាយ	៣៩១
	ព្រហ្មជ្ឈេសនា	៣៩៣
	តិវិធុប្បលូបមសត្តា	៣៩៥
	បឋមធម្មទេសនារម្ភោ	៣៩៧
	ឧបកាជីវកទស្សនំ	៣៩៩
	បញ្ចវគ្គិយូបសង្កមនំ	៤០១
	ព្រហ្មចរិយប្បញ្ហា	៤០៧

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ឧបមា ៣ . . . . . ៣៧៣

អប្បាណកជ្ឈាន ៣៧៥

ការផ្តាច់អាហារ ៣៨១

ការមានអាហារតិច ៣៨៣

វេទនាដ៏ខ្លាំងក្លា ៣៨៥

ការទ្រង់សោយអាហារដ៏គ្រោតគ្រាត ៣៨៧

អាសវក្ខយញ្ញាណ ៣៨៩

ការៈជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច.. ៣៩១

ព្រហ្មក្រាបបង្គំទូលអារាធនា . . ៣៩៣

ពពួកសត្វមានសេចក្តីប្រៀបដូចផ្កា

ឧប្បល ៣ យ៉ាង ៣៩៥

ការទ្រង់ប្រារព្ធអំពីបឋមធម្មទេសនា.. ៣៩៧

ការទ្រង់ជួបនឹងឧបកាជីវក . . . ៣៩៩

ស្តេចចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ . . ៤០១

ប្រស្នាប្រារព្ធមគ្គព្រហ្មចរិយៈ . . ៤០៧

អង្កេ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ហត្ថារូឡ្ហប្បដិបុច្ឆា ៤០៩

បញ្ច បធានិយង្គានិ ៤១១

ឧបាសកត្តប្បវេទនំ ៤១៥

ឆដ្ឋំ អង្គុលិមាលសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ ភគវតោ និវារណំ ៤១៩

ឥទ្ធាភិសង្ខរណំ ៤២១

អង្គុលិមាលបរិតក្កោ ៤២៣

បសេនទិស្ស ភគវតោ បសង្កមនំ . . ៤២៥

អង្គុលិមាលសន្ទស្សនំ ៤២៧

ភគវតោ បុច្ឆា ៤២៩

អង្គុលិមាលស្ស សច្ចកតា ៤៣១

លេឌ្ឌុទណ្ឌាទិហិបនំ ៤៣៣

អង្គុលិមាលុទានំ ៤៣៥

លេខទំព័រ

ភាណវារ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់សាកសួរអំពីការឡើងជិះដំរី . . ៤០៩

អង្គនៃសេចក្ដីព្យាយាម ៥ ប្រការ . . ៤១១

ការប្រកាសព្រះអង្គជាឧបាសក . . ៤១៥

អង្គុលិមាលសូត្រ ទី ៦

ភាណវារ អង្គុលិមាលសូត្រ ការទូលឃាត់ព្រះមានព្រះភាគ . . ៤១៩

ការទ្រង់សំដែងឫទ្ធិ ៤២១

សេចក្ដីត្រិះរិះនៃអង្គុលិមាលចោរ . . ៤២៣

ព្រះបាទបសេនទិស្ដេចចូលទៅគាល់

ព្រះមានបុណ្យ ៤២៥

ការទ្រង់បន្ទុលបង្ហាញអង្គុលិមាលភិក្ខុ . . ៥២៧

ការក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ . . ៤២៩

សច្ចកិរិយារបស់អង្គុលិមាលភិក្ខុ . . . ៤៣១

ការត្រូវដុំដីនឹងដម្បងជាដើម . . . ៤៣៣

ឧទានរបស់ព្រះអង្គុលិមាល . . . ៥៣៥

អង្កេ

សត្តមំ បិយជាតិកសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ	អត្ថុប្បត្តិ	៤៤១
	មល្លិកាមន្តនំ	៤៤៣
	ភគវទូបសង្កមនំ	៤៤៥
	ភូតបុព្វកថា	៤៤៧
	បិយបញ្ហា	៤៥០
	បសេនទិកោសលប្បាតនំ . . .	៤៥៥

អដ្ឋមំ ពាហិតិយសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្តេ	បសេនទិស្ស អញ្ញតរបុរិសាមន្តនំ	៤៥៧
	កាយវចីមនោសមាចារបញ្ហា .	៤៥៩
	សព្វាកុសលធម្មប្បហានំ . .	៤៦៣
	សព្វកុសលធម្មប្បហានំ . . .	៤៦៥
	ពាហិតិកបដិគ្គហណំ	៤៦៧
	អានន្ទស្ស ទេសនា	៤៦៩

បិយជាតិកសូត្រ ទី ៧

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ បិយជាតិកសូត្រ ពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ ៤៤១

ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលហៅព្រះនាងមល្លិកា . . ៤៤៣

ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ . . ៤៤៥

ការពោលអំពីរឿងធ្លាប់មានមកហើយ. . ៤៤៧

ប្រស្នាប្រារព្ធសត្វសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ . . ៤៥១

ទានរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល . . ៤៥៥

ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ព្រះបាទបសេនទិទ្រង់មានព្រះបន្ទូល

នឹងបុរសម្នាក់ ៤៥៧

ប្រស្នាប្រារព្ធកាយ-វចី មនោសមាចារ . . ៤៥៩

ការលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងពួង . . ៤៦៣

ប្រស្នាប្រារព្ធកុសលធម៌ទាំងពួង . . . ៤៦៥

ការទទួលសំពត់ពាហិតិកា ៤៦៧

ការបានឃើញព្រះអានន្ទ ៤៦៩

នវមំ ធម្មចេតិយសុត្តំ

អង្ក

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ អាកមបរិសនំ ៤៧១

កតវេទូបសង្កមនំ ៤៧៣

ធម្មន្វយកថា ៤៧៥

ធម្មចេតិយភាសិតំ ៤៨៧

ទសមំ កណ្ណកត្ថលសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស កណ្ណកត្ថលសុត្តេ ចតុវណ្ណវិសេសបុច្ឆា ៤៨៩

បញ្ច បធានិយង្គានិ ៤៩៧

ទេវបុច្ឆា ៥០១

បសេនទិកោសលបុច្ឆា ៥០៥

មុត្តានំ ៥០៧

ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩

		លេខទំព័រ
រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ	ស្ដេចចូលទៅកាន់សួនច្បារ . . .	៤៧១
	ស្ដេចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ. .	៤៧៣
	ការពោលអំពីការយល់ធម៌ . . .	៤៧៥
	ធម្មចេតិយភាសិត	៤៨៧

កណ្ណកត្ថលសូត្រ ទី ១០

រាជវគ្គ កណ្ណកត្ថលសូត្រ	ចតុវណ្ណវិសេសបុច្ឆា	៤៨៩
	អង្គនៃសេចក្ដីព្យាយាម ៥ . . .	៤៩៧
	ទេវបញ្ហា	៥០១
	បសេនទិកោសលបុច្ឆា	៥០៥
	ព្រហ្ម	៥០៧

វិរុទ្ធបាឋោ	អវិរុទ្ធបាឋោ	អង្កេ	បន្តិលេខាយំ
កាយស កេត	កាយស្ស កេត	៥	១៣
ទុប ដ្ឋីតិ	ទុប្បដ្ឋីតិ	១៧	១០
ធាទំ	ធាទឹ	១៨	៥
ខុមសិ	ខ្មុមសិ	១៣៨	„
មានេយ្យ	មានេយ្យំ	១៦៩	„
សន្ធដ្ឋតា	សន្ធដ្ឋតា	១៥១	១
បត្តតមោ	បត្តតធមោ	១៥៧	„
អតិកន្តមានុសកេន	អតិក្កន្តមានុសកេន	១៨៦	៩
និដ្ឋិតិ	និដ្ឋិតំ	១៨៧	១៦
បតិកិដ្ឋកោ ប	បតិកិដ្ឋកោ ប	២១៨	១៨
វិទ្ធេ	វិទ្ធេ	២៣៧	៣
កិត្តុសទ្យ	កិត្តុសទ្យំ	២៤៥	១០
ជាតិបាលោ	ជោតិបាលោ	២៦៧	១១
រដ្ឋបាលសុត្តេ	រដ្ឋបាលសុត្តេ	២៧៩	១
មាហា	មោហា	៣០៩	១៧
ពហួនំ	ពហូនំ	៣១២	៩
ទិស្វាន	ទិស្វាន	„	១៦

វិសុទ្ធាវិសុទ្ធបត្តំ

វិសុទ្ធបាឋេ	អវិសុទ្ធបាឋេ	អង្កេ	បង្តិលេខាយំ
(២៨២)	(២៥២)	៣៦៨	៤
អញ្ញា: តវ	អញ្ញា: ត្រវ	៣៨៦	១៤
ទំ	ឥទំ	៣៩៣	១១
អលមរិយញ្ញាណ	អលមរិយញ្ញាណ	៤០៤	"
បក្កាមិទ្ធិ	បក្កាមិទ្ធិ	៤៤២	១២
(៣២៣)	(៣៤៣)	៩០៤	៧

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ទូរវិជ្ជា	ទូរវិជ្ជា	៤	៨
ជិវិត	ជីវិត	១២	១៥
ទិដ្ឋ	ទិដ្ឋិ	១៦	១៨
ដូច្នេះឬក៏មិនគួរ	ដូច្នេះក៏មិនគួរ	១៧	៦
នូវកិរិយា	នូវកិរិយា	២០	៧
ផោដ្ឋព្វ	ផោដ្ឋព្វៈ	៧៣	១៥
មិនបានដឹន	មិនបានដឹង	៨២	១៣
ព្រះអរហន្ទ	ព្រះអរហន្ត	៩១	១
វដ្ឋលរដើម	វដ្ឋលរដើម	១៣៥	១៥
បាលីហោថា	បាលីហៅថា	,,	,,
សញ្ញាយវេលដ្ឋបត្ត	សញ្ញាយវេលដ្ឋបត្ត	១៣៦	៤
កំពង៍ច្បុត	កំពុង៍ច្បុត	១៨៥	១៦
(១៨២)	(១៩២)	២៧៩	១១
ចូលមកនេះ	ចូរមកនេះ	២៨៦	៩
សំពត់កាសាយ	សំពត់កាសាយៈ	២៩៥	១៧
រមែង៍ក្តៅ	រមែង៍ក្តៅ	៣១០	៧
ប្រាំបីហ្មឺនបួង៍ពាន់ឆ្នាំ	ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ	៣១៦	៦

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
នៃបុត្គ	នៃបុត្ត	៣១៧	១៣
ប្រាំបីហ្មឹនបួនពាន់ឆ្នាំ	ប្រាំបីហ្មឺនបួនពាន់ឆ្នាំ	៣២០	៨
ឯសំឡេងសុះសាយ	ឯសំឡេងសុសសាយ	៣៣៧	៦
ជាទីគាប់ចិត	ជាទីគាប់ចិត្ត	៣៣៨	១៣
ព្រះយោបល	ព្រះយោបល់	៣៤១	៤
សំឡេងសុះសាយ	សំឡេងសុសសាយ	”	៨
អ្នកបួរទៅ	អ្នកបួរបួលទៅ	៣៥៤	”
”	”	៣៥៦	១២
អាឡ្បាគោបស	តថាគត	៣៦២	១៣
យើងកមបុត្រ	យើងកមៈ	៣៦៧	២
មិនមាតណ្ហា	មិនមានតណ្ហា	៤៣៥	១៥
ឈោះដើម	ឈ្មោះដើម	៤៣៦	៩
ប្រស្នាប្រារព្ត	ប្រស្នាប្រារព្ធ	៤៥១	១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

INSTITUT BOUDDHIQUE